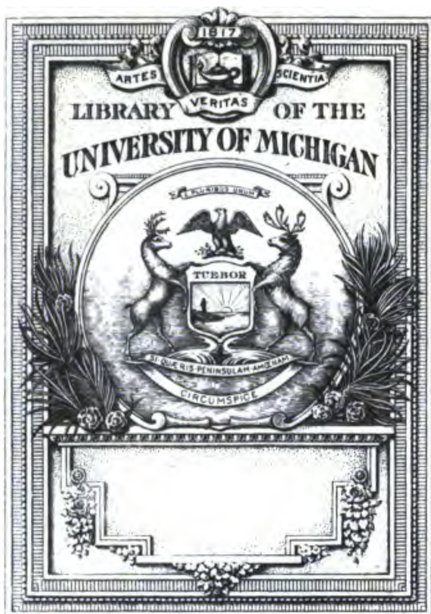
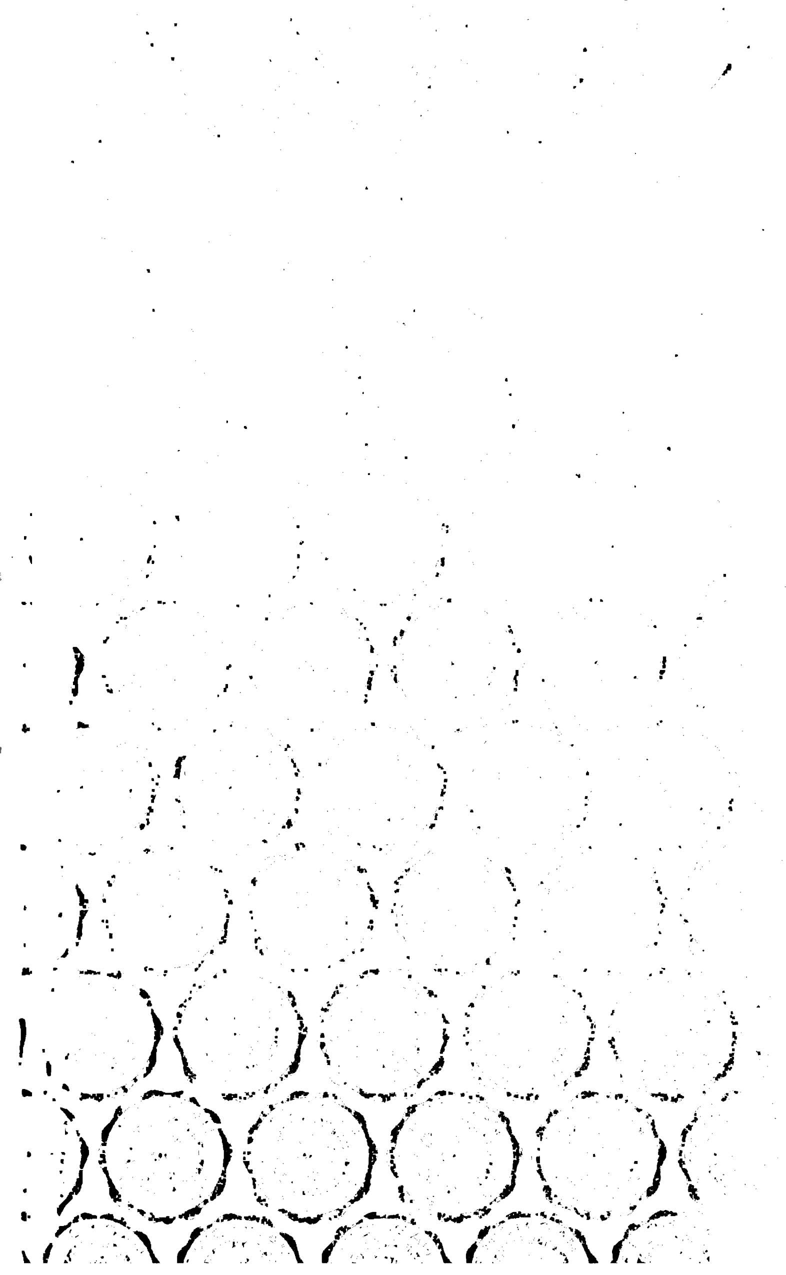

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ

IOANNIS STOBAEI
FLORILEGIUM

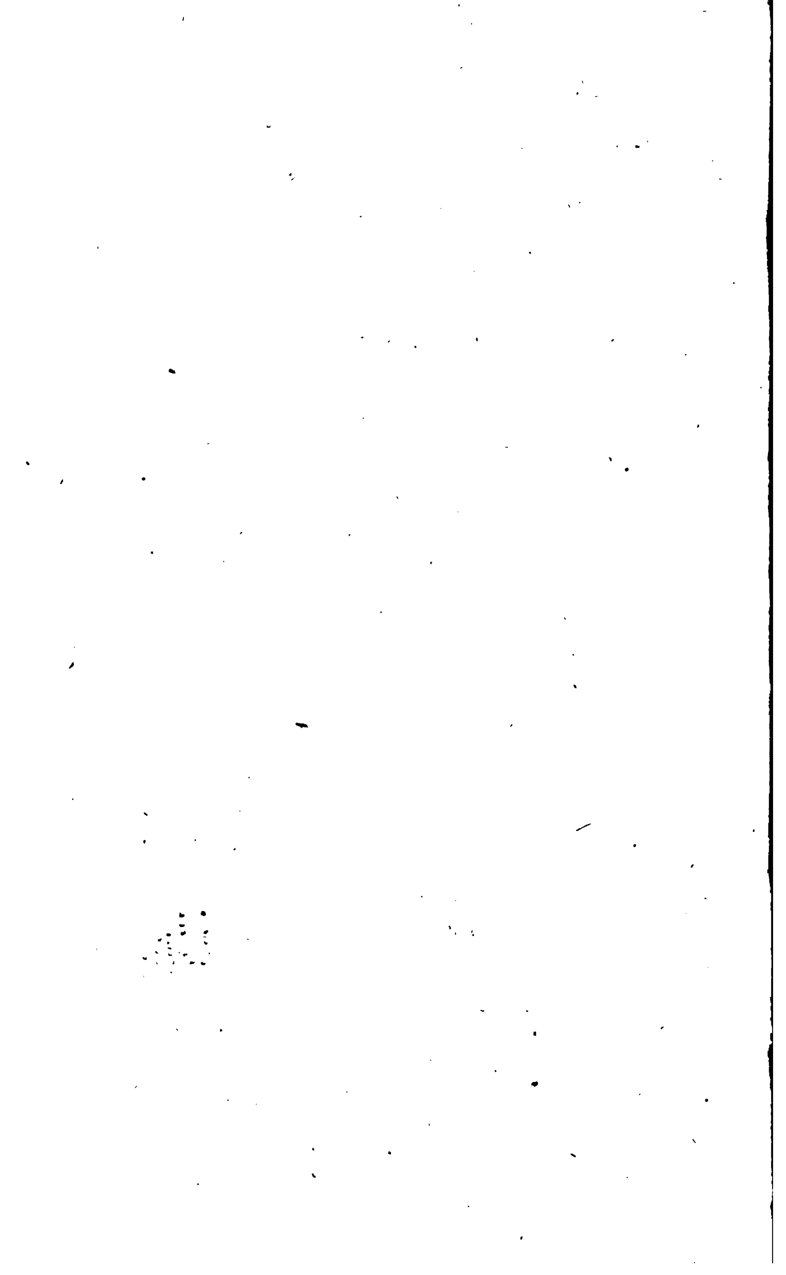
RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

VOL. III.

LIPSIAE
SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI
MDCCCLVI.

E. L. Walter

DISCREPANTIA LECTIONIS A TEXTU GAISFORDI.

P. 1, 2. *μεγάλη τυραννὶς*] *μεγάλη τύχη τις*? 5. *χρημάτων*] videntur complures versus excidisse, in quibus neque divitiis neque patriae gloria veram hominis felicitatem parari dictum erat; itaque lacunam indicavi. in initio sequentis versus legebatur fortasse *οὐκ ὄφελος οὐδὲν* 6. *ἢ*] fort. *τί* scribendum, ut in fine praecedentis versus fuerit *γάμου δὲ δὴ* vel simile quid *ἦν*] *ἂν* libri 14. *καὶ φρονοῦσα τἄνδικα*]· paulo tolerabilius esset *κοὐ φρονοῦσα τἄδικα*, at fortasse *τἀγαθὰ* scribendum pro *τἄνδικα*

P. 2, 1. *Ἀπολλωνίδου*] Euripidi tribuere videtur Vind. 11. *ἔνεστ'*] *ἓν ἔστ'*, ut conieci Com. gr. IV p. 259 19. *Ἀλεξάνδρου*] v. Com. gr. fragm. IV p. 554 20. *ταμεῖον*] *ταμιεῖον* 21. *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης*] hoc lemma et sequens *Ἱπποθόωντος* transponit Nauckius Trag. gr. p. 324 et 644 23. *ἐν*] *οὖν* Nauckius 25. *Ἱπποθόωντος*] de poeta Hippothoonte ab uno Stobaeo memorato dixi Com. graec. IV p. 711 sq. nunc dubito fere utrum Hippothous vel Hippothoon (fluctuat enim scriptura) poetae an fabulae nomen fuerit; idem nomen fortasse etiam tit. 98, 44 restituendum est. Hippothoon, Alopae filius, percommodum erat atticae tragoediae argumentum.

P. 3, 4. *καὶ ἀπατᾶν*] *κἀπάται* ex B, *καὶ ἀπαντᾶ* Vind. Voss. Trinc., *καὶ ἅπαντα* A 18. *μακροτέραν*] *μικροτέραν* A, quod *ἰσχυροτέραν* scripsi

P. 4, 20. *ἆρ' οὖν*] *ἆρ' οὖν οὐ* ex A, in quo est *ἆρ' οὐ οὖν* 22. *ἀλλήλων*] *ἀλλήλοιν* Halmius 24. *ἕκαστον*] indicavi lacunam ita fere explendam *ἕκαστον* [*τὸ αὑτοῦ μόνον σκοπεῖν ἢ*] *ποιεῖν*, nisi praeferas *ἕκαστον* [*τὰ αὑτοῦ μόνον*] *ποιεῖν* [*ἢ*] *καὶ τὰ τοῦ πέλας*

P. 5, 1. *συνεργείας*] *συνεργίας* ex Vind. *ἀπ'*] *παρ'* Nauckius 3. *μελίσσῃ μάλιστα*] *μάλιστα μελίσσῃ* ex A *μὴ*] *οὐ* ex A 13. *περιβλητέον*] an *ὑποβλητέον* et mox *ὑποβολῆς*? civitatis fundamentum esse dicit domum, domum autem fundari matrimonio 25. *τίς δαὶ*] *τίς δὲ* Nauckius, *τίς δ' αὖ* Badham

P. 6, 1. *οὐδεὶς*] *οὐδενὶ* add. Iacobsius 2. *τῶν ἑαυτοῦ τέκνων*] *τῷ ἑ. τέκνῳ* A, *τοῖς ἑαυτοῦ τέκνοις* Geelius, *τῷ ἑ. τέκνῳ* Nauckius, qui *εἶναι* add. post *φίλτερος* *τῶν συνεζευγμένων*] *τῷ συνεζευγμένῳ* A, *τοῦ συνεζευγμένου* Nauckius, *πρὸ τῶν συνεζευγμένων* Iacobsius 7. *διπλάσιον*] *διπλασίῳ* libri, *διπλάσιον* Gaisfordus, *διπλασίω* malui 10. *ἑτοίμως*] *προθύμως* ex A 18. *Ἔρως*] fort. *Ἥρα*, et 20 *Ἔρως* pro *Ἥρα* 18. *παραγίγνοιτ'*] *παραγένοιτ'* ex A 29. *δὲ καὶ*] *γὰρ καὶ* ex A

P. 7, 19. *καὶ πλήρης*] *καὶ* om. A et Vind., fort. igitur *πλήρης* delendum 21. *οἰκιῶν*] *οἴκων* ex AB 22. *ὥστε*] *ὡς τῷ*

P. 8, 1. *καὶ ἕν τε*] *καὶ* add. Gaisf. ex A, in quo illud superscriptum est; delevi rursus 4. *ὅτι*] *ὥστε* Nauckius 9. *ἀριθμήσει*] *ἀνακρίσει* Bentleius *ὑπὸ*] *ἀπὸ* Needham 11. *φυτὰ*] hoc seclusi, Needham transponebat post *τὰ μὲν* 12. *ἐξελαυνούσαις*] Needham *ἐλαυνούσαις*, sed cf. p. 7, 29 *ἐξοτρύνουσα φύσις* 16. *εὐφεγγῆ τε*] ante Gesnerum *εὖ φθέγγηται*, qui ex uno cod. affert *εὖ φεύγῃ τε* *τεταγμένος*] *τεταμένος*

P. 9, 2. *πρὸ γενέσεως*] vulgo *προς γένεσιν*, A *προσγενέσεως*, Bentleius *πρὸς γενέσει*, *πρὸ γενέσεως* Gaisfordus, *χωρὶς γενέσεως* Halmius; aut hoc probandum aut quod Bentl. voluit 4. *ἀποτετριμμένους*] *ἀποτετρυμμένους* A et Vind. *ἀποτετρυμένους* ex B 15. *ὅταν γε*] *ὅταν γὰρ* A, fort. *ὅταν περ* 23. *ἀπροστάτευτον*] *ἀπροστάτητον* ex A *δὲ κηδεμὼν*] ante Bentleium *δοκεῖ δαίμων* 24. *οἷα δὴ* seclusit Bentleius *παραστάτις*] ante Bentl. *παραστάτης*

P. 10, 3. *περίστοα*] *περίστῳα*? 8. *συγκαθειμαρμένων*] *συγκαθειργμένων* Wyttenbachius 30. *δὴ*] *γὰρ δὴ* codd., fort. *ἄρα δὴ* 31. *ἑαυτῷ*] *ἑαυτοῦ* Halmius

P. 11, 7. *γένεσιν καὶ — κοινωνίαν*] *γενέσει καὶ —*

κοινωνίᾳ 10. κακοῖς] κακαῖς ex AB. 18. φησὶν] Homerus Il. λ 633. vulgo et Vind. φασίν, AB φησίν 19. καὶ] delet Bentleius; at fort. post χρῆσιν αὐτῶν excidit ἀπειρίαν 25. ἄνεσιν] εἰς ἄνεσιν Halmius; scripsi ἀνδράσιν

P. 12, 6. γενόμενον] indicavi lacunam; praeterea ad πολιτικὸν desidero ζῷον 12. καταλιπόντες] requiro καταλείποντες 15. στοχαζόμενοι] addidi οὖν 17. πρὸ τῶν καθηκόντων] πρώτων κ. Gesnerus, πρωτοκαθηκόντων Gaisfordus, fort. πρώτως καθηκόντων 21. ἐκλείποι] ἐκλίποι e Vind. 22. λύκοι — λεόντων] haec fortasse ex margine addita sunt 29. ὡς — ὅλων] haec seclusi ἔτι μὲν] μέλιτι Iacobsius 31. 32. τῆς ψυχῆς ἀλλὰ καὶ τῶν σωμάτων] τῶν σωμάτων ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς

P. 13, 4. προστίθεται] προτίθεται Wyttenbachius σώζουσα] τυχοῦσα Halmius, ὡς οὖσα Gaisfordus, an σώφρονος οὖσα? 6. τούτῳ] vulgo τοῦ τό, AB τούτων, τούτῳ Gaisfordus 9. ἄπειρος] ἀπείρως ex A Vind. Trinc. 12. γυνὴ] εὐνὴ A Vind. Tr. 16. ἰδίαις] ἐνίαις Gesnerus, quod recepi, sed videtur aliud quid latere 18. καταφερὲς ῥάθυμον] alterutrum delendum; Wyttenbachius καὶ interponebat 19. τὸν δὴ θεὸν] τὸν δ' ἠίθεον Iacobsius, quod τὸν δ' ἤθεον scripsi addito βίον, τὸν δὴ βίον Valckenarius 22. τὴν δὲ πρὸς τῆς] πρὸς Gaisfordus deleri volebat, scripsi τὴν δ' ἐραστῆς 27. ὑπ' αὐτῆς] ἀπ' αὐτῆς 28. τῇ γυναικὶ] addidi τὰ δέ, indicata lacuna 31. 32. ἐμποιεῖν, μηδὲ] ἐμποιεῖν μηδέν, μηδέ? *nihil de pietate in deos, de vera gloria, de superstitione instillare* 32. τρυφῆς] ante Wyttenbachium τροφῆς

P. 14, 3. ἂν] αὖ 7. συμφερόντως] εἰ συμφερόντως ex AB 10. ὃ ἂν τῶν πλείστων] τὸ πάντων ἥδιστον Wakefieldius; locus corruptissimus 14. ἐκτήσατο] κτήσαιτο Wakefield. 15. γελάσαι καὶ] haec addidi ex AB, καὶ πελάσαι tentat Iacobsius 16. εἰσαγόμενος] εἰσαγαγόμενος 19. ἀθρόως] ἀθρόαις? 20. καὶ ἐὰν] κἂν εἰ 21. ἂν] αὖ e Trinc. 23. κατορθώῃ] κατορθοίη 25. ὅμοιον πάσχειν] interposui οἶμαι 28. ἐμποδίσεσθαι] ἐμποδισθήσεται B, unde possis ἐμποδισθήσεσθαι 29. ταῦτα] malim ταυτὰ 32. πάντα ἂν] AB πάντα

ἢ i. e. πάντ' ἂν τὰ ἔργα] τὰ προσήκοντα add. Gesnerus probabiliter

P. 15, 1. σχολὴν ἄγειν] σχολεῖν A, fort. εὐσχολεῖν om. ἄγειν 5. οἴκησιν] διοίκησιν Gesnerus, fort. κτῆσιν 6. ἑαυτὸν] ἑαυτῶν AB, ἑαυτῷ coni. Gaisfordus; rectius opinos Gesn. post ἀπερίσπαστον addi voluit τηρητέον 7. 8. ἐπιτέμνει σχολαστής, δεῖ δ'] AB ἐπιτέμνει σχολάστής ἐστιν ἀεί, unde dedi ἐπιτέμνει· σχολαστής ἐστι· δεῖ δ', in quibus δεῖ δ' iam Valckenarius et Tyrrhwittus, cf. Com. gr. IV p. 602. praeterea post ἐπιτέμνει addidi τὸν εἰπόντα 9. ἐπιμελῆσαι] ἐπιμελῆ καὶ 27. ἦν γὰρ] ἢ γὰρ ex A et Voss. 28. ἔτι] frustra nuper attentatum, v. ad Theocriti Id. 23, 2.

P. 16, 1. ἧς ἐστὶ δοῦλος καὶ πένης] seclusi haec utpote in locum eorum, quae Anaxandrides scripserat, temere suffecta, cf. Herw. Obs. in Com. p. 56 2. αὐτὸς] αὖθις e Gesn. marg. 11. διαπραξάμενος] ὁ διαπραξάμενος? an προδιαπραξάμενος? ἥδιον] dubitanter ἤθεον posui; ἤθεος βίος de vita caelibe dictum restitui item supra p. 13, 19. 14. πτωχῷ γε] πολλῷ γε 18. τὰς] hoc add. Gaisfordus 22. κακόδαιμον] κακοδαίμων Gellius 25. λοιπὰ] κοινὰ e Gellio 26. ἐπαμφιάσαι τοῦτο δύναιτο] ἐπαμφίεσται δίναιτο τοῦτο codd. Gellii, hinc posui ἐπαμφιέσαι δύναιτο τοῦτο 29. οὐ δυνάμενος] οὐδὲν μέρος Gaisfordus

P. 17, 3. βαρυτλητῶν] βαρυτληθῶν codd., βαρυτλητῶν (βαρυτλήτων) Gesnero deberi videtur; fortasse βαρὺν πληρῶν scribendum, nisi θοροπληθῶν vel simile, quod propius ad codd. scripturam accedit, latere dicas 8. νοήματα φάεα τίκτει] pro φάεα fort. πραέα 11. εὔφρονι] AB ἔμφρονι, quod revocandum 14. Φίδυλε] Φείδυλε A 16. παραβάλλειν] προβάλλειν ex A 23. οὐδὲν γαίᾳ κλεινᾷ γυναικὸς βαρύτερον] γαῖα κλϊναῖ A, γαία κλίναι Vind. Cliniae nomen agnovit Grotius; fort. οὐδὲν [ἐν] γᾷ, Κλεινία, γυναικὸς [ἄχθος] βαρύτερον 24. οἶδ' ὁ συντυχὼν] addendum videtur ἄριστα 29. ἀγαθῶν μεθέξεις] libri ἀγαθὸν μεθέξεις, Grotius ἀγαθῶν μεθέξεις, Bentleius ἀγαθὸν μέγ' ἕξεις

P. 18, 3. χρὴ] χρῆν Grotius ὅτι] ὅπως Erfurdtius 4. εἴπερ ἂν] εἴπερ δὴ ex B, εἴπερ A Trinc., εἴπερ δώμα-

σιν τροφὴ παρῆν tentat Nauckius, εἴπερ ἐν δόμοις τροφὴ παρῆν Pflugkius 21. τὸν μόνον] τὸν δὲ μόνον Gesnerus, an ἕνα μόνον? 24. ἥξειν] ἥκειν?

P. 19, 1. μὲν γὰρ] μὲν ἐν Valckenarius, μὲν γὰρ ἐν B 2. οἶμαι] malim ἀεὶ et versu sequenti οἶμαι pro ἀεί, ut conieci apud Nauckium Trag. p. 205 ἡ ἄνοια] ἄγνοια Brunckius, volebat ἀγνοία 4. εὔφρονες] ἔμφρονες Dobraeus 5. διεμπολούμεθα] διεμπολώμεθα Valckenarius 8. ἀήθη] ἀλυθῆ A, ἀήθη B, ἀληθῆ ceteri; locus nondum sanatus 11. Φιλῆτα] v. Com. graec. IV p. 62 sq. 13. ἔχῃς] λάβῃς Wakefieldus 15. Χαιρήμονος] Φιλήμονος conieci Com. gr. IV p. 690 18. ὃς ἐθέλει] ὁ μέλλων e Menandri monost. 91 19. Ἱπποθόου] Ἱπποθώου Vind. Trinc., cf. supra ad p. 2, 25 22. γενόμενος] πενόμενος Bentleius 24. Θεοδέκτου] non est Theodectae, cf. Com. gr. IV p. 690

P. 20, 3. τὰ δὲ μετὰ γυναικὸς] τὰ μετὰ γυναικὸς δ' Porsonus

P. 21, 5. προσελθέτω] προελθέτω Sauppius 7. καινοῦ — πότμου] haec poetae alicuius esse adnotavit Gaisfordus 9. γενομένη] ἡ γαμουμένη Sauppius, ἡ ἀγομένη ego 11. φρονοῦντας ἴσα πνέοντας] φρονεῖν ἴσα βαίνειν Sauppius 16. νέῳ] νέα A, νέας B. an νεάζοντι? 23. γὰρ] γὰρ A (καὶ) δελέατα, ἃ] ἃ δελέατα? 24. καθιστῶσιν] καθιστᾶσιν Sauppius 25. 26. εἴ μοι — ἐμαυτῷ] inclusi haec ut ex 30 repetita; seclusit etiam Sauppius 26. οὕτως] μὴ οὕτως Sauppius 28. 29. ἐς τὴν ξυλλογὴν] seclusi cum Sauppio 30. καὶ τοῦ εὖ ἀκούειν] fort. secludenda

P. 22, 4. βίου καὶ τῆς] βίου τῆς Sauppius 7. πρόσωπον] τὸ πρόσωπον Sauppius 12. Θεοδέκτου] male olim suspectavi, v. Cobetum 15. τῇδέ τ' εἰσκομίζεται] τῇδ' ἐπεισκομίζεται Iacobsius 18. λεώς] λεῴ 21. καὶ γὰρ —κακὸν] non recte hunc versum cum superioribus coniungi monui in Com. fragm. II p. 3 27. γυνὴ πολυτελής ἐστ' ὀχληρὸν] distinguendum γυνὴ πολυτελής ἐστ', ὀχληρόν, *mulier est sumptuosa, molesta sane res* 28. ἔνεστι] ἔν ἐστι A, quod verum videtur τοι] τι Voss. Ars. B

P. 23, 5. ἂν δ' ἐκλέγῃς] ita B, ἂν δὲ λέγῃς vulgo, ἂν

ἐκλέγῃ infra CVIII, 41 7. προσλεγομένων] προσγενομένων Voss., προσλελεγμένων B, προσδοκωμένων tit. CVIII, 41 οὐ δυνήσῃ] ὀδυνήσῃ e tit. CVIII, 41 17. ὠφέλειαν] ὠφελίαν Dindorfius 18. φέρει] φέρῃ libri, φέρειν Valckenarius μεγίσταν] μεγίστων libri, μεγίσταν Valckenarius, μέγιστον Nauckius

P. 24, 22. ὅ γ'] ὅ δ' ex B 25. ἀραρυῖαν] ἀρηρυῖαν ex A

P. 25, 3. Ἐπιχάρμου] dubitant de veritate lemmatis, quoniam in subiecto fragmento praeter κοσμουμέναν vs. 5 nullum dorismi vestigium sit; fortasse tamen vs. 4, in quo καὶ non ferendum videtur, scribendum αἰ δέ κα. ceterum ne ego quidem versus illos e genuino Epicharmi dramate, sed e subditilia fabula, ductos credo: licebit igitur, si quis hoc agat, eodem iure doricas ubique formas restituere, quo in Archytae aliorumque doricorum philosophorum reliquiis item spuriis obliteratos dorismos restituunt. 4. κύβους] κύβους μόνους AB 28. ἀνομοίαις] ἀνομοίοις ex A

P. 26, 1. ἀλλὰ μάλιστα] ἀλλ' οὐ μάλιστα A, fort. ἀλλ' οὖν 2. ἀπολιπόμενος] ἀπολειπόμενος οὐδὲν εἰπεῖν] ὃς οὐδὲν οὔτ' εἰπεῖν? et mox ἐτόλμησεν? 3. αὐτὴν] αὐτοὺς (αὑτοὺς) Gesnerus 8. ἄλλοις] ἄλλαις A, unde ἄλλαι posui 9. μὲν] seclusit Gesnerus 14. ἐκεῖνος] ἐκείνοις 19. συνεῖναι] συνιέναι 20. ποιεῖσθαι] male tentatum est; hoc dicit *omnia simul agere et vero communia existimare* 29. εἰσὶν] εἶσιν Gesnerus

P. 27, 6. ὁμόζυγι] ὁμοζύγῳ AB 14. ὅσοι] ὅσαι Bergkius 15. τὸ] τῷ e codd. πόσει] πόσιν Heathius 22. δ' ἢ γένει] διὰ γένος B m. sec. quae aperta est scioli coniectura; locus graviter corruptus, si quis sententiam non literas respiciat, ita restitui potest: ὅσοι γαμοῦσ' ὁρῶντες ἐς κρεῖσσον γένος, nisi forte duo hemistichia post χρήματ' excidisse dicas hac sententia *aut magnas opes se nuptiis consecuturos sperantes*

P. 28, 2. τὰ μετὰ] μετὰ τῆς Cobetus Mnem. IV p. 271 7. βέλτιον] βελτίον' Valckenarius δώματι] δώμασιν Valckenarius 11. ἔστι] ἔσθ' ἃ Bentleius, ἔστι A Voss., ἔστ' ἃ vulgo 12. προσηνὴν] προσηνῆ γ' Elmsleius, προσηνὴς ὄψις ἢ χρηστὸς τρόπος Bentleius, probante Cobeto

18. κύνας μὲν δὴ νῶι διζήμεθα] corr. e Theognide 24. ἐσθλῶν ἀπ᾽ ἀνδρῶν] ἐσθλῶν ἀπ᾽ ἀρχῶν tentabam, Nauckius probabiliter ἐσθλοῖν ἀπ᾽ ἀμφοῖν 25. versus est Androm. 1283, separandus igitur a reliquis

P. 29, 1. ταύτας] γὰρ add. Halmius 6. τᾷ] fort. del. 8. συνεπακολουθῶν] ἐπακολουθῶν AB καὶ] hoc seclusi 9. ἃ μὲν] ante haec plura videntur excidisse 10. ὁριστὸν] expectabam γεννατὸν καὶ τὸ μὲν] hic etiam aliquid excidisse videtur; cf. Aristoxenus Ecl. phys. I, 6. 12. φύσιος om. AB 15. καὶ ὑποκείμενον] delevi καὶ cum AB 16. τῶν] τᾶν 21. καθιστάνειν] καθιστάμεν Nauckius 23. στάσιν] imo τάσιν ut p. 144, 7 οὗν] ὧν 30. θρυλλούμενα] θρυλούμενα 31. γε] τε A Trinc.

P. 30, 3. 4. φιλοφρονεῖν] ita AB, vulgo φιλοπραγμονεῖν, Valckenarius πολυπραγμονεῖν 5. τε] γε? 14. οὔτε] οὐδὲ 15. ἀρτοποιὸν] ἀρρητοποιὸν Nauckius; cf. Simonides Stob. 73 p. 48, 6 16. ἐπαφήσας] ἐπαφήσεις Wyttenbachius, quae si vera est emendatio, praeterea αὑτῆς pro αὐτῆς et ὡσπερεὶ λύρας pro ὥσπερ ἐπὶ λύρας scribendum 17. τε] τῇ 20. καὶ] om. AB 22. δόξῃ] addendum videtur προσέχοντες cll. p. 29, 31 27. πλεῖστον] πιστὸν 28. θυμώμενον] θυμούμενον, nisi malis τεθυμωμένον 29. ἔχειν τε] τε ἔχειν? 32. ταῖς κόραις καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς] τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ ταῖς κόραις ex A

P. 31, 2. σκαιὸς] σκυθρωπὸς vel simile quid desidero; an σκοταῖος? 4. τούτου τε] τούτου γε 10. κοινότερον] καινότερον? 11. μεταθεῖναι] μετιέναι Gesnerus, μεταθεῖν Wyttenbachius, quod verum videtur 13. ἑπόμενον] ἢ ἑπόμενον? Ἰνδῶν] Ἰνδῶ A, fort. Ἰνδῷ 14. χάριέν τι] χάριέν τε? 16. μεταπαύεσθαι] μεταπαύσεσθαι 22. ὡς μὴ ἂν] ὡς ἂν μή? 23. ἣν τύχῃ] post haec vulgo sequitur ὡραίαν γῆμας· τοῦτό γέ ἐστιν, ὡς μὴ ἄν τι λυποίη φαῦλος ὤν, ἣν τύχῃ, quae om. AB 24. ἀπὸ] seclusi τύχης] ψυχῆς Gesnerus 27. αὐτὴ] αὐτῇ 30. οἷον δὲ] δὲ om. A 31. ἐκ τυρβαιδὲ] ἐκτυρβαὶ δέ AB, indicavi lacunam post ἐκ et coniunxi τύρβαι δὲ καὶ. praeterea fortasse praestat τύρβαι δὲ ναὶ μὰ Δία καὶ φωναὶ 32. χρὴ] χρῆν ex AB

P. 32, 11. ἐπεὶ] εἰ Iacobsius; praeterea excidit fort. ὁ μὲν πατὴρ propter 15 13. ἴχνος] ἄλιχνος Halmius ἀλλὰ] ἄλλ' ἃ Halmius 14. παραγγέλλεσθαι] παραγγέλλεται Halmius 15. ἢ] ἢ ἡ 16. τρόπον] τρόπον, ὃν? 17. ἐπακολούθως] εἰ ἀκολούθως πῶς] τῷ Iacobsius 18. ἤγασι] ἤχασι Iacobsius

P. 33, 17. τῷ στρεβλῷ et τῷ εὐθεῖ delenda videntur

P. 34, 4. ὡς ὁ γαμβροῦ μὲν] ὡς γαμβροῦ ὁ μὲν Nauckius 11. γαμεῖν] γαμεῖ cod. Mend., cf. Nauckium ad Eurip. fr. 801 21. θηλεῖα] remansit e Gaisf. pro θήλεια 24. οὖσα] ἔσσα e Vind. 26. γὰρ ἔξω] παρέξω Valck. αὐτοῖς] σοι Valckenarius sequentem versum alteri personae assignans

P. 35, 8. ποιουμένους] ποιουμένοις Bothius 15. Ἐλπίδα] Ἐλπίδος ut tit. XIV, 13 Φοριανῆς] Φορμιανῆς? 17. ἄνισαι] ἂν ἴσαι AB, ἀνίσας Gaisfordus, quod quid sit nescio; fort. ἀνίσου 26. κακὴν] ita Grotius, revocavi κακῶς omnium librorum scripturam verissimam 27. καὶ ταῦτα] μετὰ ταῦτα

P. 36, 2. ὠνήμεθα] ὠνούμεθα Hirschig 4. τιτθὴ] A Trinc. τιθὴ i. e. τηθὴ 6. ἐξετάζειν] ita Bentleius, revocavi ἐξετάσαι et εἰσιδεῖν scripsi pro ἰδεῖν 7. ἀλλ' ἐπὶ] οὐδ' ἐπὶ Hirschig 11. δοκιμάσασθαι] δοκιμάσαντα Cobetus 15. λαλεῖτε] ἀθρεῖτε Herw. Obs. cr. p. 92 πηλίκον] δ' ἡλίκον 26. ὅστις] separavi haec a praecedentibus 29. Ἱππώνακτος] non Hipponactis haec sunt 31. ἔνδον λαμβάνειν] si tragici versus est, conicere possis ἐς δόμους ἄγειν. certe editum corruptum est

P. 37, 2. ὅστις] novum fragm. abhinc esse recte statuere videtur Valckenarius τρυφερῶς] τρυφερὸς Trinc., ἀτρύφερον Grotius, ad sensum recte, sed latet aliud 10. οὐκ — οὐδ'] οὔτ' — οὔτ' supra tit. 68, 28 13. εἰ μὴ — ἔχοι] Nauckius ἢ μὴ — ἔχῃ 27. δ' ἀπ'] δέ τ' vulgo, δ' ἅτ A, corr. Gaisfordus ἂν φῦναι γόνον] ante Valckenarium ἀμφοῖν ἔκγονον

P. 38, 24. δειναὶ — πνοαὶ] quae sint ποταμοῦ πνοαὶ vix dicas, itaque malim δεινή, ut ad ἀλκὴ referatur θερμαὶ] θερμοῦ ex A 27. τοιοῦτ' ἐν γραφῇ] τοιοῦτον γραφεῖ Nauckius

P. 40, 13. δευτέρῳ] δευτέρα Elmsleius πόσει] πατρὶ ex A et Mend.

P. 41, 3. Εὐριπίδου Βελλεροφόντης] videtur Stheneboeae assignandum esse, v. quae dixi Annal. Marburg. 1843 p. 188 16. ἐκβλαστοῦμεν] ἐβλάστομεν Nauckius, qui metrum loci recte perspexit

P. 42, 5. κακίων] πᾶσα γὰρ ἀνδρὸς praefigit Grotius 10. γὰρ ἐκπεπτωκότες] παρεκπεπτωκότες Valckenarius 20. τοῦ αὐτοῦ] Μελέαγρος addidi e Vind. et Voss. 21. γυναῖκα Vind. et Mend. unde πᾶσαν supplet Nauckius; ego tentabam γυναῖκας, πλεῖστον ἐκ πασῶν δὲ σὲ

P. 43, 6. ὧν] ὃν Nauckius 21. γυναικὸς] εἰσορᾶν γυναικὸς A et Voss. 23. καίτοι] καίτοι τί Bentleius 24. παρὰ γυναικὸς κομιεῖσθαι] κομιεῖσθαι παρὰ γυναικὸς Cobetus 26. οὐκ — χάρις] separavit haec a superioribus Dobraeus πλείστη] πιστὴ Bentleius 27. Αὔγῆς] Αὔγης 29. ὑπερβάλλοιτο] ὑπερβάλοιτο ex AB

P. 44, 3. οὐδ'] οὔτ' 6. περιπλάττωσι] περιπέττωσι Salmasius 13. δυσήνιον] δυσάνιον ex A et Voss., cf. Com. gr. IV p. 290 21. τὰ δ' ἄλλ' — ἀποθάνῃ] delet hunc versum, ni fallit memoria, Herwerden. mihi postrema tantum verba πάνθ' ἕως ἂν ἀποθάνῃ suspecta sunt

P. 45, 2. γύναι] γυνὴ AB. non credo quemquam, ne ab irato quidem, dici posse *omnia et plus quam omnia audere;* fort. igitur Sophocles καὶ πέρα γυνῆς scripserat, qua forma nulla causa est cur Sophocles non uti potuisse existimetur; sequentia ab hoc versu fortasse separanda sunt 8. ὅτ'] ὅτι 15. σοὶ τὸ λῷστον εἰ φρονεῖς] vulgo καὶ τὸ λώιστον φρονεῖν (φρονεῖς AB), corr. Gaisfordus

P. 46, 2. φῦλα γυναικείων] Bergkius dubitanter γυναικήων i. e. γυναικῶν, suspicabar φῦλα γυναικεῖ', ὧν ἡ μὲν κυνός, non optimis quidem numeris, sed ferendis tamen 10. γυναικὸς — νόον] γυναῖκας — νόον scripsi; Simonides *deum mulieres mente destitutas creasse* dicit, γυναῖκας etiam alii coniecerunt, sed ut *mulieres mente diversas* dici putent, quod graece sic dici non potuit 12. κυλινδεῖται] κυλίνδεται ex B 14. αὔτη] αὐτὴ Brunckius ἀπλύτοις τ'] ἀπλύτος τ' ante Valckenarium, om. copulam A et Vind. 19. αὐτῶν] αὔτως Fr. Haasius 21. λιτουργὸν] λιτοργὸν libri,

λειτουργὸν Grotius, λίταργον recte Bergkius αὐτομήτορα] fortasse αὐτοδήκτορα cll. Aristoph. Lys. 687 γυναῖκες αὐτοδὰξ ὠργισμέναι 27. οὐδ' ἂν] οὔτ' ἂν Bergkius

P. 47, 2. ἔργων] ἔργον vulgo et libri plerique 3. κοὔτ' ἂν] ita A, χὤταν vulgo, κεὖτ' ἂν Hermannus 4. ῥιγῶσα — πυρὸς] id faciunt omnes qui frigere nolunt; videntur post h. v. pluscula excidisse, in quibus quid faciat mulier foco assidens dictum erat 5. ἦν δύνῃ] ἤδη ἐν vulgo, ἡδὺ ἐν codd., ἢν δύνῃ Gaisfordus, ἢ δύ' ἐν Bergkius, ᾗ (τῇ debebat) δύ' ἐν Ahrens, ἢ δίχ' ἐν ego νόει] B νοεῖ, Ahrens νόοι 7. μιν] ante Valckenarium μὲν 10. οὐδ'] οὔτ' Schneidewinus 12. ἄπλητον] ἄτλητον Fröhlich, ἄπλητος Bergkius 20. φυὴν] φυγὴν vulgo, φυὴν A Vind. et Trinc., φύσιν Nauckius apud Bergk. PL. p. 1082 δὲ πόντος] δ' ὡς πόντος Grotius, δὲ πάντοτ' Nauckius, alii alia, Schneidewinus totum versum eliminat, fortasse recte 21. ἔκ τε σποδιῆς] ἐκ σποδείης vel ἔκ τε πελλῆς conieci Com. gr. IV p. 715; recepi alterum; possis etiam lenius ἔκ τε πολιῆς, nec male Brunckius ἐκ τεφρῆς τε, sed debebat ἔκ τε τεφρῆς. cf. Hesychius τεφρόν, σποδιόν, φαιόν

23. ἔρεξεν] ἔστερξεν ex AB, ἔερξεν ceteri ὧν] ὧν Brunckius 24. ἀρεστὰ] ἄτρεστα Bergkius, quem vide

27. ὀντινοῦν] ὀντινῶν recte Bergkius 28. γαλῆς] γαλέης Welckerus 31. ἀδηνὴς] ante Valckenarium ἀληνῆς, sed latet aliud quid 32. παρόντα] συνόντα Brunckius

P. 48, 2. ἄθυτα δ' ἱερὰ] ex Athenaeo, ἄθυστα δ' ἱρὰ (ἱερὰ A) Stobaeus 3. χαιτήεσσα] χαιτέεσσα correxi Quaest. scen. III p. 613 4. περιτρέπει] περιτρύνει A, ἀποστυγεῖ Brunckius, περιπτύει Iacobsius 7. ἴπνον] ἰπνὸν ex B 9. δὲ πάσης] δ' ἑκάστης? 11. ἀεὶ] αἰεὶ Bergkius

13. οὖν] ὧν θέαμα] imo θέημα cum B 22. αὐτόκωλος] αὐόκωλος Bergkius 28. ὅκως τι χὼς μέγιστον] ὅκως τιν' ὡς μέγιστον, quo adiutus Schneidew. Phil. I p. 645 scripsit τιν' ὧν μέγιστον, quo ducit cod. A ὅπκως στίχων μέγιστον

P. 49, 7. τὰς ἀρίστας] τάς τ' ἀρίστας Arsenius; articulus si offensioni est, legi potest πάντ' ἀρίστας 9. ἔστιν τε πάντα — μένει] ἔστιν τ' ἐπ' ἄτῃ — μενεῖ Bergkius

10. κακὸν] post h. v. fortasse ponendus vs. 30 καὶ —

πέδη 11. ἥν τι] ἥν τε? 12. τῷ] τοι Brunckius 13. διέρχεται] διείσεται? 14. ὅστις σὺν γυναικὶ πέλεται] ὅστις σὺν γυναῖκ' ἐπέλκεται Bergkius; fort. οστισοῦν (— ὢν) γυναικὶ πείθεται vel θέλγεται 16. θεῶν] θεὸν Grotius 21. μολόντα] μολόντ' ἂν 22. τοι] τι Ars. τῷ (τεῷ?) Herm., τῇ Schneidewinus 24. ἀνδρὸς] lacunam indicavit Schaeferus, nisi οἵ τε γείτονες scribendum et post 25 versus excidit 29. Ζεὺς—κακὸν] haec fortasse delenda et vs. 30 post 10 ponendus 30. πέδη] πέδης Koehlerus, recte opinor; sed praeterea malim ἀρρήκτου cll. Aeschyl. Prom. 6

P. 50, 2. πολλὰ] πολλῷ? 8. τι τολμῆσαι] ἐπιτολμῆσαι A 14. παρ' ἀνδρὸς] παρὰ τἀνδρὸς Pflugkius 21. Ἀντιφάνους] recte dubitat Herw. p. 54 22. ὄμμασιν] χρώμασιν Gesnerus

P. 51, 6. κλείθροισι] κλῄθροισι 10. αἰεὶ] ἀεὶ 12. οἰκία δ' ἐν ᾗ πάντα] οἶκος δ' ἐν ᾧ τὰ πάντα Bentleius 13. ἥτις] ὅστις Bentleius 15. ἐνταυθοῖ] ἐντεῦθεν Elmsleius 18. δ' οὐ τότ' ἄδικον] τοῦτο τἄδικον Porsonus 20. ὡς — ἡ ἀρετὴ] ὥστ' — ἀρετὴ Elmsleius 24. ἀνέρα] ἄφρονα 25. πεπνυμένος] om. A 26. μὴ δ'] μηδ' βίος] νόος Brunckius 27. καὶ μᾶλλον ὅταν] καὶ om. codd. an μᾶλλον δ' ὁπόταν?

P. 52, 2. μύθῳ] θυμῷ Brunckius 3. κελεύειν] κέλευε Turnebus 6. λεχέων ἀπογυμνωθεῖσαν] Brunckius λεχέων ἔπι γυμνωθεῖσαν 8. πολλάκι — κηδομένη περ] non suum locum hic versus occupare videtur, etiam propter ἀνάσχεο, quod proxime praecedit, suspectus 16. ἑτάρους] malim ἑτέρους 22. ὅττι κε] ὅττι καὶ Voss. Arsen. ὅττι γε Brunckius 26. πόνου ἔργον] ἔργων B. fort. πόνον ἔργου?

P. 53, 4. περιμαίνεο] ἐπιμαίνεο Schaeferus 5. ἔχῃς] ἔχοις vulgo, ἔχῃς A, ἔχεις Voss. 6. ἐπιφυσιόωσι δ' ἀλίφρονες] ἐπιφυσιόωσιν ἀλίφρονες B 7. κατόπτρου] κατόπτρῳ Turnebus deleto commate 11. δέμας] φύσις ex B, nisi malis θεὸς 15. λεύσσω] λεύσσων ex A 16. indicavi lacunam 23. 24. γυναῖκ' ἐρεῖς] γυναῖκα σὺ ἐρεῖς 28. ἔνδον] ἔνδον A, ἔνδος Mend., εν δοσ Vind., ἔνοδος vulgo, ἔνδικος B et Grotius, ἔννομος Nauckius, aptius foret κοσμία, in ἔνδος primae literae ex praecedenti πέφυκεν repetitae et δος ex κοσ i. e. κοσμία corruptum videtur

P. 54, 2. *τὴν αὔλιον*] ita Porsonus, vulgo *διὰ τὴν αὐλάν*, codd. *διὰ τὴν αὐλὰν λίαν*; recte seclusit haec Cobetus; Nauckius *ὅρους ὑπερβαίνεις γύναι | τοὺς τῆς γαμετῆς· πέρας αὔλιος*] *αὔλειος* ex B 8. *ἀξίαν*] *ἀξία* Dobraeus 14. *ἔχ'*] *ἕλκ'*? 17. *ἂν*] *ἦν* 20. *σὺν γυναικὶ*] *ἐν γυναικὶ* vulgo, *σὺν γυναικὶ* A, *ἐν γυναιξὶ* Grotius, *εὖ γυναῖκα* Nauckius; rectius opinor *σὺν γυναῖκα δεῖ στέγειν* 22. *γάμον*] *γένος* 23. *φρουροῦντας*] *φροροῦντας* A, *φρενοῦντας* Nauckius; *φρουροῦντας* recte haberet si in seqq. legeretur *αἱ γὰρ ἐγκεκρυμμέναι* vel *αἱ γὰρ εὖ κεκρυμμέναι*

P. 55, 1. *οὐδὲν*] *οὐδὲ* ex Euripide 29. *πλέον*] *πλέω* ex A et Voss.

P. 56, 7—22. haec separavi a Menandri fragmento, praeeunte Piersono; cf. Com. fragm. IV p. 226 sq. 7. *ἐκπυνθάνεσθαι*] v. Nauck. Trag. fragm. p. 722 sq. 10. *ὄψις*] *ἥτις* Cobetus 11. *ἐν δ'*] *ἐν* Cobetus 13. *ἐμπλήσασά τ'*] *ἐμπλήσασ'* Bentleius 15. *διὰ σφραγισμάτων*] *διασφραγίσμασι* ex A 16. *δρᾶν τι*] ante Iacobsium *δ' ἀνδρὶ* 20. *Ἀργοῦ*] *Ἄργου* e Voss. 24. *κόρη τε κἀργεία*] *κόρῃ τε κἀργείᾳ* 27. *Ἰφιγενείας*] *Ἴωνος*

P. 57, 25. 26. *τοῦ — ἐλευθέρων*] addidi ex AB

P. 58, 3. *ἄνδρα*] delet Valckenarius 10. *χρῄζει*] *χρηίζει* 11. *φύσει — ἑαυτῇ*] *φύσι — ἑωυτῇ*

P. 61, 27. *Φίλωνος*] *Φωκίωνος* B cum Plutarcho *ἐρωτηθεῖσα*] *ἐρωτηθεῖσα ὑπό τινος ἐν συνόδῳ πλειόνων γυναικῶν* A 28. *ἐν συνόδῳ* hic om. A 27. *ἔφη*] *εἶπεν* A 29. *μοι ἐστὶν*] *ἐστὶ γυναικὶ* A 31. *ἡ Πυθαγορικὴ φιλόσοφος*] om. codd. et Trinc.

P. 62, 1. *τῷ ἰδίῳ ἔφη ἀρέσκειν ἀνδρὶ*] *τῷ ἀνδρὶ ἀρέσκειν αὐτῆς* A 26. *μάθημα*] *πάθημα* Halmius

P. 63, 5. *γὰρ*] *δ'* 6. *οὐδέποκα*] *οὐδέποκ' ἄν*? *ἑκάστη*] *ἑκάστα* 7. *ὀπτιλῶν — ὀπτιλὼς*] *ὀπτίλων — ὀπτίλως* 9. *γυναικὸς*] *ἁ γυναικὸς* 11. *τιμᾶν — ἀγαπᾶν*] *τιμῆν — ἀγαπῆν* B 13. *φιλοσοφεῖν*] *φιλοσοφὲν* *ἱππεύειν*] *ἱππεύεν* 19. *ἔνδον*] *οἴκοι* A, fort. delenda sunt verba *καὶ ἔνδον μένεν* 20. *ἀνδρείαν*] *ἀνδρίαν* ex A 21. *τοῦ*] *τῶ* 32. *παραγίνεται*] *περιγίνεται* Nauckius

P. 64, 3. *τῶν — τῶν*] *τᾶν — τᾶν* 5. *δ' ἐν τῷ*] *δ'*

ἐκ τῶ ἐν τᾷ? πρὸς] περὶ 8. θυραίω ἀνδρὸς] ἀνδρὶ A, unde scripsi θυραίῳ ἀνδρὶ 9. γενεθλίους libri; praeterea malim τὼς γενεθλίως 10. θεοὺς — γνασίους ἐπικούρους] θεὼς — γνασίως ἐπικούρως 11. νόθους] νόθως τοὺς] τὼς θεοὺς] θεὼς 12. οὔσπερ] aut hoc secludendum aut ἐπώμοσεν scribendum pro ἐπομόσασα, nisi verbum finitum excidit 13. συνελεύσεσθαι] fort. add. τῷ ἀνδρὶ τε καὶ] καὶ ex A 16. ἐπὶ] ἐν? ἀμβλακίσκεν] ἀμβλακίσκει? an addendum φαμί? 18. ἔκθεσμον] ἔκθεσμον γάρ? 19. ἦμεν] εἰ μὲν AB, εἶμεν Trinc. post ἦμεν desidero λέγω vel simile quid 21. ἐν ταυτῷ] haec accesserunt ex A Vind. 26. ἀσυγγνωμότατον] ἀσυγγνωμόνητον ex AB Vind. 27. εὖ τ' εἶδος τὸ διὰ τῶν] ὥστε τὸ εἶδος τὸ τῶν vel ἐφ' ᾧ τὸ εἶδος τὸ τῶν Halmius, quae non sufficiunt

P. 65, 4. βέμβικος] βόμβυκος Gesnerus 12. ἐκ τᾶς] ἐκ delendum videtur 14. ποτῶπαν] ποτ' ὦπα AB, cf. Lobeck. Paral. I p. 169 18. τὰς γυναῖκας] haec seclusi 19. δαμοτελέας] addidi θυσίας θυηπολοῦσας] θυηπολεῦσαν 21. ἀνισταμένας] ἐνισταμένας 22. πλαθούσας] A πλαθουούσας i. e. πλαθυούσας 24. οἰκήω,] dele comma 27. ματρωσμῶν] ματρῳασμῶν cum Gesnero, vera scriptura esse videtur ματρῳσμῶν 28. τᾶς πόλιος] aut delenda videntur aut ante ἀπερύκει transponenda et in proximis θυσίας scribendum pro γυναῖκας

P. 66, 3. χρυσίον] ante Gaisfordum χρυσὸν 9. μᾶλλόν περ ἤ] μᾶλλον ἤπερ? 14. προσβαλέτω] -λλέτω ex A. locus corruptus; fort. προσβάλλεται, δοκῶ μοι 20. περιδέρραιον] περιδέραιον 23. ἄλλα] ἅμα ante Gaisfordum 24. παρὰ] περὶ ex AB 32. μαλακὰ μέν, εἰ] ante Gaisfordum μάλα καὶ μένει

P. 67, 2. εἰ διὰ] ante Gaisfordum ἱερά, Gesnerus διὰ 6. ὤμων] πόνων Gesnerus, ὀλίγων Nauckius; at fortasse *baiulos* dicit οὐδὲ ποθεῖ] οὐδέπω ante Gaisfordum 10. ὁρᾷ] μόνα add. Gaisfordus 17. ἀλλ' — ἐμνημονεύσαμεν] haec supplevi ex A indicata lacuna 20. μείζονα] μείζονος 21. εὐπορίαν] ἀπορίαν cum B? ὡσαύτως] ante Iacobsium ὡς οὐθ' ὡς 27. ἑσπέραν] Gaisfordus ἑσπέρας 31. γυναικῶν αὐταῖς] γυναικῶνα τὰς Iacobsius

P. 68, 1. ἡ γὰρ δὴ] Ἑρμιόνη γὰρ Iacobsius; id nomen si necessarium est, excidisse potius crediderim post δὴ 9. μακαρίζειν] μαλακίζειν Iacobsius, malim διακνίζειν 11. ὅστις ἂν φάγῃ ἢ ὅστις ἂν] pro ἢ ex A adnotatur καί, hinc scripsi ὅσα τις ἂν φάγῃ καὶ ὅσα τις ἂν 19. ἐγὼ] ἐρῶ Halmius 20. ὁμιλεῖν, ὅπως] ante Gaisfordum ὅπως ὁμιλεῖν ἐξέστω] ἐξέσται? 22. ὃ] εἰ Gaisfordus 23. λυσιτελεῖ] λυσιτελεῖν A et Vind. ἄνισον καὶ ἄδικον] ἄδικον καὶ ἄνισον A ἄδικον] ὂν add. Iacobsius ἀλλ' ἐκείνῃ] ἀλλ' εἰς ἐκείνη (-ην B) γε AB Vind., ἄλλως εἰ ἐκείνῃ γε Gaisfordus, οὐδ' ἐκείνῃ Gesnerus 25. τινα] τινα λόγον ex AB 28. πάντως] πάντας 30. οὐδὲν τούτων λυσιτελέστερον] post οὐδὲν A add. οὕτως, unde conicias οὐδὲν οὕτως τούτων λυσιτελὲς ἐρῶ

P. 69, 1. αἰσχρὸν καὶ τὸ ἀκόλαστον τῆς μοιχείας καὶ ἄδικον] αἰσχρὸν τῆς μοιχείας καὶ τὸ ἀκόλαστον καὶ τὸ ἄδικον ex A 8. ὄνομα] ὄνειδος? 9. μὴ] om. A, locus corruptus 11. οὐ] οὐ μόνον Gesnerus νεανίσκων] νανίσκων Iacobsius 15. πλέξαι] an πλοκὰς πλέξαι? cf. Eurip. Ion. 826 18. ἂν] οὖν Halmius 20. αὐταῖς] αὐτῆς Halmius 21. ἔθηκε] θείη Halmius 22. θεραπεύσηται] θεραπεῦσαι Halmius 25. τί δαὶ] τί δὲ 27. ἀγαθόν] οὕτως ἀγαθὸν Gesnerus

P. 70, 3. ἀνιῶσα] ἂν ἴσως ante Wakefieldium 4. αὐτοῦ] αὕτη Wakefieldius 5. καὶ οὖ] σου Wakefieldius 6. ὁ νόμος] ἃ ὁ νόμος κελεύει ποιοῦσα;? 8. Διογένους] Δικαιογένους Nauckius 15. καλόν τε] καλόν τι Nauckius 23. πλούσιόν θ'] ποτάμιόν θ'? 24. πολλῶν] ἄλλων? 26. πόθῳ] πόθου AB

P. 71, 14. καὶ φρονοῦντ'] κεὐτυχοῦντ' emendavi ad Menandri Rel. p. 230, cui non praetulerim κεὐποροῦντ', ut nuper vir doctus voluit 16. Διογένους] Δικαιογένους e Vind. locus est Euripidis, non Dicaeogenis, cuius χρῆσις excidit, cf. Nauck. Trag. p. 602

P. 72, 25. ὑπολείπεσθαι] ὑπολιπέσθαι ex A

P. 73, 5. ἑαυτῷ] αὐτῷ ex A 30. εὐδαιμονεστέρῳ] εὐμενεστέρῳ? 32. ἐστοχᾶσθαι] ἐστοχάσθαι

P. 74, 19. πῶς δ' οὖν οὐκ ἂν ἡμεῖς] πῶς οὖν ἡμεῖς

οὐκ ἂν ex A 25. *ὁμόγνιον Δία ταῦτα*] *ὁμόγνιον τὰ τοιαῦτα* AB

P. 75, 7. *τοῦ ἄπαιδος*] *τοῦ μὴ ἔμπαιδος* ex A, *τοῦ εὔπαιδος* male Gaisfordus; optima vox est *ἔμπαις* de eo qui liberis utitur 11. *ὁρωμένη*] *ὁρώμενοι* ex Trinc. 13. *χορευτῶν*] *χορευόντων* ex A

P. 76, 5. *ἐχθίστη*] *ἐσχάτη* Nauckius 12. 13. *ἢ δεῖ — γεννωμένων*] v. Com. graec. IV p. 117 sq. 21. *Μενάνδρου*] Euripidis est, v. Nauck. Trag. p. 532. Menandri locus excidit 23. *υἱὸν*] *ὄνθ'* ex Eustathio 25. *ἦν κακόν*] ita Grotius, malim *ἦν ἄρα*, libri *κακὸν* om. 26. *ἐστὶν οὐδὲ ἕν*] *οὐδέν* (Vind. *οὐδεέν*) *ἐστι* libri, corr. Bentleius

P. 77, 7. *δίδωσι*] *διδῶσι* Matthiae 8. *'γκαλεῖσθαι*] *κλεῖσθαι* A, *γλεῖσθαι* Mend. Vind., *γοᾶσθαι* Nauckius 10. *πῶς*] *τοῦ ποτ'* Eustathius 16. *ἀγῶνος*] *ἀγωνίης* Nauckius 17. *ἑτέρην ὀδύνην*] *ἑτέρῃ ὀδύνῃ* ex AB Vind. 24. *ἐνορῶ*] *ἐνορέω* 25. *κτήσει*] *κτῆσι* 26. *εὐθηλέοντα*] *εὐθηνέοντα* Gesnerus 28. *χρήματά ἐστι*] divitiis nullus hic locus est; scripsit opinor Democritus quod edidi *ὅτεῳ χρήμη ἐστὶ παῖδα ποιήσασθαι*, *wer das Bedürfniss hat Kinder zu besitzen;* ionica haec vox est, restituta a nobis etiam apud schol. Apollonii Rh. IV, 1677

P. 78, 1. *φίλων ἐμοὶ*] A *φίλων τ' ἐμοί*, unde posui *φίλων τεῴ μοι* *δοκεῖ*] *δοκέει* 3. *ἐθέλει*] *θέλει* ex A *δοκῇ*] *δοκέῃ* 4. *ἔποιτο*] *ἕπηται* Mullachius; malim *ἔῃ οἱ* 5. *ἔστι τὸν*] *λίτον* A *λαβεῖν*] *λαβέειν* 6. *ὧν ἂν δεῖ*] *ὃν* (*τὸν*) *ἂν δέῃ* Gaisfordus, *τῶν ἂν δέῃ* Mullachius *ἦν*] *εἰ* Vind. *ποιῆται*] *ποιέηται*, Vind. *ποιεῖται* 10. *δοκεῖ*] *δοκέει* 12. *τοῖς ἄλλοις ζώοις*] *τοῖσι ἄλλοισι ζωίοισι* 13. *ἐπωφελείης*] *ἐπὶ ὠφελείῃς* ante Schaeferum; praeterea malim *ἐπωφελίης* 14. *οὐδεμιᾶς*] *οὐδεμιῆς* *ὅταν*] corrige operarum errorem *ὅκαν* *ταλαιπωρεῖ*] *ταλαιπωρέει* 16. *σμικρᾶς*] non sufficit *σμικρῆς* sc. *ἡλικίας*, scripsi igitur *σμικρὰ ἔῃ* sc. *τὰ ἔκγονα* 17. *ὅσα*] *ρυσα* ante Gesnerum *τὸ*] *τῷ* Mullachius 18. *ἀνθρώπινον μεῖζον'*] libri *ἀνθρώπῳ νομίζον*, Gaisfordus *ἀνθρώπινον μεῖζον'*, Gesnerus *ἀνθρώπῳ μεῖζον* (*μέζον*), quod verum videtur *ἐπαύρησιν*] *ἐπαύρεσιν* ex AB

P. 79, 6—9. *Μενάνδρου — πατρί*] v. Com. gr. IV

p. 86 18. ὁ δὴ] ὁ δ' εἰ libri, οὐ δὴ Nauckius, qui hunc versum per interrogationem efferendum esse vidit et personarum vices indicavit τοῖς] τις τοῖς A, τις Nauckius σθένει] σθένοι A

P. 80, 3. κοῦρε, συνήλικες] vulgo κοῦρε ὁμήλικες, A κουρεοῦ νήλικες, corr. Gaisfordus 4. ἐνήριθμοι] vulgo ἐνήρυθμοι, A ἐνηρυθμοῖ, corr. Bergkius 8. Βιότου] Elmsleius διο. τυ i. e. Διονύσου τυράννου. sed cf. quae dixi *Monatsber. d. Berl. Akademie* 1850 p. 258 11. Αὔγῆς] Αὔγης 14. μητρὸς] παιδὸς A m. p. 18. ἔψησα] ἔψισα 21. τῆσι] ταῖσι libri μηλάνθησι] vulgo μηλολόνθης, AB μηλάνθασιν, corr. Gaisfordus 22. κεσκέου] κεσκίου Bergkius 23. Πομπηίου Μακροῦ] de Pompeio Macro poeta dixi Vind. Strab. p. 212. pro Μακροῦ rectius fuerit Μάκρου 25. 26. λυπήσαντά τι, μητέρα τε προσλάζυσθε] pro τε codd. τι, unde correxi locum in *Monatsber. d. Berl. Akademie* 1850 p. 255

P. 81, 1. ἡμῖν] ὑμῖν ex Voss. 5. πηδῶν] πεσὼν operarum errore apud Nauck. Trag. fr. p. 362 6. βροτοῖς] om. AB, sed habet Vind. nec quidquam mutandum 7. φίλτρον μέγιστον] μέγιστον φίλτρον Vind., μέγιστον φίλτρον μέγιστον Trinc. 24. ἀνθρώποισι] ἀνθρώποις Vind., quod requirebat Cobetus 26. Ἡρακλειδῶν] Vind. ηρς, unde Κρησσῶν suspicatur Nauckius Trag. p. 501; omittit fabulae titulum Orion Flor. p. 56, 2

P. 82, 4. καὶ — νέμειν] non legitur hic versus in nostris Heraclidarum exemplaribus 8. οἷος] ὅστις ex Orione 9. Κλεαινέτου] de hoc poeta dixi Com. graec. III p. 508 19. 20. τοῦ γὰρ — νικητήριος] cf. Com. gr. III p. 152

P. 83, 8. μείζω] μεῖζον ex B 9. πρῶτος] Προμηθεὺς Hermannus 15. ἀδίκως] ἀδικῶν Bentleius 28. ὀδύνα τὸν] ante Bentleium ἀδύνατον 29. ὁ μέγιστον ἀγαπῶν] ante Bentleium ὁ μέγιστ' ἀγαπῶν, Grotius ὁ μέγιστ' ἀγαπῶν καί, ὁ om. A. malim nunc ὁ πλεῖστον ἀγαπῶν vel ὁ πλεῖστ' ἀγαπῶν καὶ

P. 84, 15. καὶ φυτεύσαντας] κἀναθρέψαντας? 22. μᾶτερ] μῆτερ ex B et Mend. ἀεὶ] δεῖ ante Scaligerum 27. γυναικὸς] Euripidem τῆς μητρὸς scripsisse puto αὐδήσειεν] αὐδήσειέ μ'

P. 85, 5. *ἐμμενὲς ἀεὶ*] ante Elmsleium *εὐμενίδεσσιν*, A *ἐν μὲν ἐς δεῖ* 11. *Φιλήμονος*] *Χαιρήμονος* Nauckius 13. *Χαιρήμονος*] *Φιλήμονος* volui Hist. crit. p. 519; at fort. neque Chaeremonis neque Philemonis est, sed scriptoris cuiusdam prosarii, praesertim cum in subiectis verbis Vind. et Tr. habeant *τὴν φιλίαν ἔχε* 14. *βεβαιοτέραν*] *βεβαιοτάτην*?

P. 87, 23. *αὐτὸ*] *αὐτὸς* B *εἶ*] om. AB

P. 88, 11. *πατρίοις*] *πατρῴοις* AB

P. 89, 25. *Περικτυόνης Πυθαγορίας*] *Περικτιόνης Πυθαγορείας* 28. *δὲ*] *δὲ ἐν* Koenius *γονεῦσιν*] abundat 29. 30. *ἔσωθεν καὶ τῶν*] haec addidi 31. *ὑγιείῃ*] *καὶ νόσοις* addidit Gaisfordus, rectius *καὶ νούσῳ*

P. 90, 1. *δεῖ*] *δὲ ἀεὶ*? 2. *μονονουχὶ*] *μονονουκὶ* ex A 2. 3. *καὶ μανίῃ*] *καὶ ἐν μανίῃ* Salmasius, malim *καὶ μανεῖσι* 3. 4. *εὐσεβέεσιν*] *εὐσεβέσιν* A, quod casu expressi 4. *ὑπερφρονέοιεν*] *ὑπερφρονέοι ἐν* Halmius 4. 5. *κακῶν*] *κακῶν ἤ τινι ὧν* A, *κακῶν ἥτινι ὧν* Halmius 5. *ἁμαρτία*] *ἁμαρτίη* 7. *ἀσεβῶν*] *ἀσεβέων* *τουτέῳ*] *τουτέων* 7. 8. *δι' αἰῶνος*] *δίαινος* AB, fort. *διαιωνίσει* vel *διαιωνιεῖ* scribendum; Iacobsius *διάξει* addebat 8. *κακοῖσιν ἁπτομένη*] *κακοῖσι ἰαπτομένη* 9. *τούτων*] *τουτέων* 11. *ἅψις*] *ὄψις* AB, unde scripsi *ὄπις* 12. *οὐρανὸς ἐναψάμενα*] *οὐρανὸν συναψάμενα*? 13. *μεῖζον*] imo *μέζον* 13. 14. *καὶ θεωρίην ἐόντων*] *ἐόντων καὶ θεωρίην* A, unde posui *ἐόντων κατὰ θεωρίην* vel *κατθεωρίην* 14. *δὲ μὴ*] *δέ μοι* Halmius 17. *ἀγνοῶσι*] *ἀγνωμονέωσι* Wyttenbachius, nisi malis *ἀνοητέωσι* *παρηγορεῖν*] *παρηγορέειν* 18. *μείζων*] *μέζων* e Trinc. 19. *ἢ εἰς*] A *ἠὲ* i. e. *ἢ ἐς* 20. *ἀσεβεῖν*] *ἀσεβέειν*

P. 91, 1. *τῷ*] *υἱῷ* Iacobsius 8. *τὴν νόσον μείζω*] *μείζω τὴν νόσον* ex A 22. *καὶ ὁ ἀπειθὴς*] *ὅσα οὐκ ἀπιθεῖν δεῖ* B et A m. s., *καὶ ὅσα ἀπειθὲς* A m. pr.

P. 92, 9. *καὶ ἃ κρεῖττόν ἐστι*] *καὶ δι' ἃ κρείττων ἔσται* Iacobsius

P. 93, 10. *διανοεῖσθαι ἢ προσήκει π. φ.*] *διανοεῖσθαι π. φ. ὅσα δὴ προσήκει* ex A 12. *λόγῳ*] *τῷ λόγῳ* Halmius 25. *ἀγαπήσει*] *ἀγαπήσειεν* Halmius 27. *εἰ δ' οὖν*] *εἰ δὴ οὖν* ex A

P. 94, 1. τε καὶ] καὶ ex AB 15. ὃ δὴ οἶμαι διάνοιαν] delevi δὴ οἶμαι cum AB

P. 95, 3. θεῷ] πρὸς θεῶν Plato, unde posui ποτὶ θεῶν ἢ ἱερὸν] τιμιώτερον e Platone 5. ἰδίαν] αὐτὰν secundum Platonem, ubi αὐτὴν 6. ἐχουσῶν] ἔχοισ A, unde scripsi ἐχοισᾶν 10. ἀνεφίκτων] ἀψύχων Gesnerus e Platone, ἀνεμψύχων Iacobsius 20. οὖν] ὧν 23. νέοις] seclusit Koenius 23. σφόδρα] hoc vulgo post ψυχᾷ legitur, transposuit Iacobsius 27. εἰδύλλεται] εἰδυλλέτω Abreschius 29. ἀτραπὸν] ἀταρτξ: A, ἀταρπὸν Iacobsius, ἀταρπιτὸν LDindorfius 32. τίνος μᾶλλον ἂν], μᾶλλον delevi cum AB

P. 96, 1. πρῶτον] πρότερον 3. οὐχ ἁμάρτοι] οὐκ ἂν ἁμάρτοι 8. ἐπεί τοί γε] ἔπειτε vulgo, ἔπειτα AB, ἔπει τε γὰρ Vind., ἐπεί τοί γε Bentleius 16. 17. δι' οὓς κ. ἡ. γεγόναμεν] delet Gaisfordus 26. καθιγμέναι] ante Bentleium καθειργμένης, cod. A καθειργμέναι γὰρ] om. codd. 30. καὶ] κἂν

P. 97, 2. πηλίκον] ἡλίκον 4. κτῆμα] ἂν κτῆμα 6. αὐτόκλητοι,] dele comma 17. εἵνεκα] ἕνεκα

P. 98, 12. ἐν ταῖς μάλιστα] ἐν τοῖς μάλιστα 14. γένοιντο] ante Gaisfordum γένοιτο 21. ἐπέστησαν] ante Schaeferum ἐφέστησαν 22. ἐκτενῶς αἱ] αἱ accessit ex A, ἐκτενεῖς Needham, αἱ ἐκτενεῖς vel αἱ ἐκτενῶς Bentleius 23. φιλοτεχνίας] φιλοτεκνίας ante Needham 24. εὐθυμίαν] ante Bentleium ἐπιθυμίαν 25. θητικωτέρων] νοητικωτέρων ante Koenium ὑπηρετημάτων] ante Gesnerum ὑπὲρ αἰτημάτων 26. ὑπονίψαι] ἀπονίψαι? 28. γὰρ] γὰρ ἂν?

P. 99, 8. τοῦ τυχόντος] τὰ τυχόντα Gesnerus 9. χαριζώμεθα] χαριζοίμεθα Halmius

P. 103, 23. τοὺς πὰρ ποσὶ] delenda videntur

P. 104, 4. παρὰ] πὰρ B 11. αὐτῷ] om. B 19. οὔτε] οὐδὲ 21. ὅτι] malim εἰ vel εἴ τινες δίζεσθαι] imo δίζησθαι 27. σημῆναι] συμβῆναι A

P. 105, 8. μήτε] μὴ ex B, nisi malis μηδὲ ὑποκείμενον] συγκείμενον? 9. ὑπὸ] καὶ ὑπὸ ex A 10. οὐ δύναται] ἀδύνατον ex A

P. 106, 10. Ἑρμογένης] dicit sine dubio Hermogenem

Hipponici filium, Calliae fratrem, de quo Schneiderus ad Xenoph. Mem. IV, 8, 4 13. διέτριβες] διέτριβον e codd. nimirum Xenophon haec fingitur scripsisse absens ab Athenis 16. ἀμετάκλαστον] ἀμετάπλαστον Cobetus; an ἀκατάκλαστον? 17. ὑπό τ' ἀνδρὸς] ὑπὸ τἀνδρὸς 19—107, 10. ὅτι — τράπεζα] haec leguntur etiam apud Euseb. PE. XIV, 12 et auctiora et partim emendatiora 20. τὸ κρεῖττον] τῷ κρείττονι recte Eusebius αὐτοῦ] αὐτοὺς recte Eusebius 21. οἱ] οἷοι ex Eusebio ῥᾴδιοι] ῥᾴδιον ex Eusebio 27. αὐτὸς] αὐτοῖς ex Eusebio; probum videtur αὐτός, nisi in superioribus aliquid excidit 31. σοφιστῶν] παίγνια addit Eusebius

P. 107, 2. πρὸς] ἢ πρὸς ex Eusebio 3. ἴσως ἂν] ἴτωσαν ex Eusebio 9. Σικελιώτης] σικελιῶτις ex Trinc. et Eusebio

P. 108, 9. Ἐπικτητίου] Ἐπικτητείου πρὸς τὸν] πρῶτον? i. e. πρώτῳ, ut δεύτερον tit. 81, 8 aliisque locis; fort. tamen τὸν pars est nominis viri, cui scriptum illud περὶ οὐσίας Arrianus dedicaverat 11. ἀμερῶν] ἀμέτρων Tr. Vind., ὁμοιομερῶν Gesnerus, verum videtur ἀμέτρων 18. θῇ] θείη Schweighaeuserus 23. δὲ μὲν] sufficit μέν. sequentia sic distinguenda αὐτοῦ, εἰ — ἑαυτόν; 25. προστάξει] προτάξει A τῷ] vulgo τό, quod male relictum est, emendavit Schweighaeuserus, habetque A. προσῆν καὶ τὸ tentabat Halmius 26. δ' ἐς αὐτὸν] δ' αὐτὸν ex Hesiodo

P. 109, 9. Φιλήμονος] φιλη Vind. cf. Com. gr. IV p. 43 11. 12. separavi a praecedentibus. cf. Com. fr. IV p. 42 sq. 15. λόγος γὰρ ἐσθλὸς] v. Nauck. ad Eurip. fr. 1049 16. Φιλήτα] Φιλητᾶ

P. 110, 2. μόνον] μόνος ex B 3. τιθεὶς] τε θεὶς Hemsterhusius 7. γραμμάτων] χρημάτων Scaliger 8. γράψαντας εἰπεῖν] γράψαντα λείπειν Grotius 9. κακὰ] σάφα Hemsterhusius, κακὴν Heathius, quod probandum videtur 16. ἀκουὰς] ἀκουαῖς Bentleius 18. Ἀπόλλωνος] *Exule* Grotius, hinc posui Ἀπόλιδος praeeunte Clerico 20. αὐτοῖς] αὐτοῖς χρόνον] τόπον recte G. A. Hirschig

P. 111, 2. εἰς πειθῶ] ἐν πειθοῖ ex AB, praestat ἐς πειθὼ

P. 113, 29. τῶν] τὸ τῶν Iacobsius 30. ὡς ἀεὶ] Gesnerus ὡς δὲ οἱ ἀεί, imo ὡς δ' οἱ

P. 114, 2. *αἰδοῖ μειλιχίῃ*] ex Hesiodi Theog. 92 10. *δεόντως τὸ ξύλινον τεῖχος*] haec insititia videntur Nauckio 14. *ναῦς*] malim *νηῦς* et mox *χρήσιος* et *κοτέ*

P. 115, 8. *χρῆναι*] om. codd. et Tr. *διδάσκειν*] *δεῖν ἀσκεῖν* Nauckius 10. *ἀσκεῖν*] *δίκαιον ἀσκεῖν* e coniectura ut videtur B, fort. *δεῖ* addendum cum Halmio vel *ἀσκητέον* scribendum 11. *εἰ τὰ μὲν ἄλλα πάντα*] *εἴτε μὲν ἢ πάντα* AB, *εἴτε μενῆ πάντα* Vind., *εἰ τε μεν η πάντα* Trinc. 11. 12. *αὐτὴν δὲ ἀφήσομεν τὴν*] *ἀφήσομεν αὐτὴν τὴν* AB 12. *ἀκριβεστάτην*] *οὖσαν* add. B 14. *ἀνθρωπείας*] *-ίνης* ex AB 15. *κατ' αὐτὸν*] *καὶ οὐ κατ' αὐτὸν* ex B, *καὶ οὐ κατὰ ταυτὸν* A 17. *ἄλλα*] om. AB, unde seclusi 19. *αὐτοῦ*] *αὐτῶν* Trinc. 24. *πασῶν*] fort. *ὤν*, ut *πας* ex praecedenti *βας* ortum putetur 26. 27. *ὁρώμεναι καὶ φαινόμεναι*] ante Koenium *ὁρῶμεν ἐκφαινόμεναι*. revocavi librorum scripturam fort. sic corrigendam [*καὶ ἡμεῖς*] *διὰ τ. κ. ἐ. ὁρῶμεν ἐκφαινομένας* 27. *μαιείας*] ante Porsonum *με*ῖας*, AB *μαιΐας*

P. 116, 4. *ὅσαι*] *ὅσοι* Gaisfordus, *ὅσαις* Halmius 13. *ὦσι*] *ἦσαν* Valckenarius e Plutarcho

P. 117, 16. *διδάσκειν*] *διδάσκοντα*? 20. *διέλαμψαν*] fort. *ἀρετῇ* addendum, manifesto enim respicitur tragicum illud *ὦ τλῆμον ἀρετή* (adesp. fr. 305 N.) 23. *Ἀρκεσιλάου*] hoc addidi ex A 29. *καταβάλλειν*] *καταπάττειν* Menagius

P. 118, 6. *πολύποδι*] *πουλύποδι*

P. 119, 5. *ἀμείλικτον*] *ἄμικτον* Heathius 27. *δεῖ*] *μάλα δεῖ* AB, quod *μὰ Δία δεῖ* scribendum videtur, indicata lacuna in fine versus

P. 120, 10. *φίλους*] *δεῖ τοὺς*? 18. *τέκνα*] *τέκν' ἃ* B 21. *τέκνον*] *τέκνα* Pflugkius

P. 121, 9. *τὸ πῶς*] *τὸ* om. A 10. *φησὶν*] *ἔφησεν*? 23. *ἣν*] *ᾗ* Gaisfordus, *δι' ης* Themistius 24. *ἀπολισθάνει*] *-αίνειν ἐᾷ* Themistius 28. *τοῖς*] *τοῖσι μάλιστα*] dele uncos *τῶν ἀνύστων*] *τῶν ἀνυστῶν* Iacobsius, qui genetivum a *μάλιστα* suspendit; fort. *ὡς ἀνυστὸν* scribendum et *μάλιστα*, quod ex interpretatione additum videri potest, delendum *δατεῖσθαι*] *δατέεσθαι* 29. *αὐτῶν*]

αὐτέων 30. τι ἐῶσι] τοι ἔωσι Vind., ποιέωσι Wakefieldus, nisi malis τιθέωσι cum Iacobsio, qui τιθῶσι voluit πολλῷ] ante Orellium πολλῶν

P. 122, 3. οὐκ] οὐδ' e Vind. reliqua corrupta sunt εὐθυμεῖ] εὐθυμέει 5. τοῦ αὐτοῦ] addidi ex Vind. 7. τεῖχός τε] τεῖχός τι Orellius 8. τοῖς τε vulgo χρήμασι] νοήμασι? 8. 9. τοῖς σώμασιν αὐτῶν libri 20. 21. συγγενεῖς οἱ νεώτεροι] οἱ νεώτεροι συγγενεῖς

P. 123, 21. ὡς] aut hoc delendum aut ex B scribendum ἀδελφοῖσιν ὁμονοίας 22. Εὐριπίδου] Μενάνδρου e Vind.

P. 124, 6. Σωτίωνος] Σωστράτου Dam. 10. τοῦ αὐτοῦ] Σωτίωνος Dam. 15. αὐτοῦ] rectius ἐκείνου 29. ὁ δισάδελφον μὴ φιλῶν] ὁ δ' εἰς ἀδελφὸν μὴ φίλος ὢν Gaisfordus; fort. ο δὲ ἀδελφὸν μὴ φιλῶν φιλεῖ 30. συνεβάλλοντο] γένεσιν add. Gesnerus

P. 125, 26. ἀκόντιον] seclusi 28. διαμένουσιν] διαμενοῦσιν Halmius

P. 126, 14. σαφής. παντὶ οὖν] σαφής. ποτωοῦν AB, unde corr. Gaisfordus 15. χρήσῃ] χρῆσις ex AB 22. τρόπον] τόπον ex AB 27. ἀξιώσειεν ἂν] delevi ἂν

P. 127, 2. πολλὰ] πολλαχοῦ Bentleius, aut hoc probandum aut πολλάκις 10. οὐδὲν] οὐδὲ ex AB. 26. φίλον ποιήσω] φιλοποιησαίμην? 28. τὰ αὐτοῦ] ταυτοῦ 29. ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ] ante Bentleium ὁμοιόφθαλμοι 32. ἐξετάζοντες] locum mutilum esse indicavit Gesnerus

P. 128, 4. 5. οὕτω δὴ] οὕτως δὲ ex A, at scribendum οὕτω δεῖ e Damasc. 9. οἵ τε] εἴ τε A, εἴ γε Gaisfordus ὁρῶσιν] συνορῶσιν? 10. 11. παροῦσα χειρὶ] χειρὶ παροῦσα? 16. μακρός] μικρός AB 19. τύχης] ante Casaubonum ψυχῆς 22. ἐφ' ἃ γεννᾷ μὴ ἀγνοοῦσα] ἔφαγεν ναμηγνοῦσα vulgo, ἔφαγεν ἃ μὴ ἀγνοοῦσα AB, corr. Bentleius 25. γονέων] γυναίων AB 28. γε] τε 30. γοῦν] οὖν ex A

P. 129, 4 οἵους — ἀδελφοὺς] delet Nauckius 9. πάλιν] πάνυ? 12. ἐξ ἀδελφῶν φόνου] haec seclusi 19—21. καὶ — ἀδελφῶν] obscura verba inclusit Gesnerus 23. ἀγαθὸν] ἀγαθῶν ex AB et Dam.

P. 134, 3. χρησίμως] χρήσεως Bentleius 5. συγγενέων] -νῶν 20. τιτθίδες] Trinc. τιθίδες i. e. τηθίδες

τίτθαι] *τῆθαι* 27. *τὸ ἐντεταγμένον*] ita AB, *τὸν ἐντεταμένον* vulgo, quod recte interpretatur Gesnerus *officium illius fuerit, qui singulis decenter uti studet* 29. *τῇ*] *πάσῃ* Nauckius; malim *πλείστῃ* 31. *γοῦν*] malim *οὖν* 32. *ἀδελφοὺς*] lacunam indic. Gesn. *καὶ κατὰ*] *καὶ* om. AB

P. 135, 2. *ἢ*] *καὶ*? *τιτθίδας*] *τηθίδας* 6. *ἑαυτοῖς*] *αὐτοῖς* ex AB 11. *πλέον ὂν*] *ὂν* add. Gesnerus, *πλέον ἂν* Trinc. 16. *ἐπιμετρεῖν*] ante Bentleium *ἐπὶ μετρίαν* 18. *τιτθίδας*] *τηθίδας* 21. *παρήκῃ*] *παρείκῃ* Abreschius 22. *προσρήσεως*] ante Gesnerum *προρρήσεως* 28. *αὖ*] *ἂν* Trinc., *ἄνω* Nauckius

P. 137, 14. *πρόσπολον*] *προσπολεῖν* Musgravius

P. 138, 10. *τοῖς*] addidi e Plutarcho *βουλομέναις*] *βουλομένοις* e Plutarcho 29. *ἄδικα*] *ἀδικία* e Plutarcho Gesnerus

P. 139, 1. *ἀπαντᾶ — δαπανῶν*] *ἀπιστία — δαπανῶσι* e Plutarcho Gesnerus 10. *καὶ*] *ὅτι καὶ* e Plutarcho 17. *ἀλλάλους*] doricas formas restituat et hic et in sequentibus cuicunque volupe est *ἀκολουθέοντι*] *ἀκολουθίοντι* ex A 22. *κατὰ*] *τὰ κατὰ* Halmius 27. *μὲν*] *δὲ* ex A 28. *καὶ ἀνερευνῶν*] haec seclusi 30. quae ab hinc leguntur separavi a praecedentibus *ὀνυμαίνεται*] *ὂν ὑμῖν ἔγρετε* AB, *ἐν ἡμῖν ἄγρα* vulgo, corr. Gaisfordus

P. 140, 1. 2. *ὁ κρατούμενος — ψυχᾶς*] om. B 2. *οὐδ' ὃ*] *οὐδὲ* 13. *τὸ μὲν ὦν ὅλον*] *τὸν μὲν ὦν οἶκον* 19. *ἔν τε*] *ἐν τᾷ* Koenius 20. *ναῦν*] *νᾶα* ex AB 25. *τῶν ἰδίων*] *καὶ ἐναντίων* Halmius 30. *καὶ χρήσιος*] seclusi 31. *αὐτῶν μερῶν*] *αὐτῶ μερέων*

P. 141, 2. *συγγενικᾶς*] *γενικᾶς* AB 3. *αὐτῶν*] *αὐτῶ*? *πρᾶτα*] malim *τὰ πρᾶτα* *κτᾶσις, τὸ κυβερνώμενον*] indicanda lacuna; supplendum videtur *κτᾶσις*, [*καὶ ἄνθρωπος μέν ἐντι τὸ κυβερνῶν καὶ χρεόμενον, κτᾶσιν δὲ*] *τὸ κυβερνώμενον* 5. *δὲ*] malim *δή*, nisi *δὲ* delendum *πρῶτα*] *πρᾶτα* 12. *τοῦ αὐτοῦ* libri 14. *ἐπίκτητοι* libri 18. *εἰς*] *ἐς* 21. *πολύριθμος*] *πολυάριθμος* (ου supra) 23. *μέζονα ποιεῖ*] *μέζον ἀπ ο* A, unde *μέζονα ποοῦν* (*ποῖον*?) posui 25. *τῆς* libri 26. *ἁ ποτταύτας*] AB *ἀπὸ ταύτας* i. e. *ἃ ποτ' αὐτὰς* 30. *ὀλέθρου* libri

P. 142, 5. περιουσιάζῃ] περιουσία ἔῃ? 7. φύλλα μὴ ἀνιέντα] φυλλομανίοντα 14. ἐπὶ] ἔτι 16. μέν ἐντι] ἐντι om. AB Vind. 21. ἀθλητῶν] -ᾶν 22. νοσεόντων] νοσίων A Vind. unde νοσιόντων scripsi, cuius formae frequentissima in his doricis fragmentis sunt exempla, partim e codd. nunc demum revocata 24. ποτιποιοῦντι] ποτιποῖοντι? 26. οἵ] τοὶ 29. συνήρμοσται] συνάρμοσται 31. διοικήσεως] -σιος ἀρχὰ] ἄρχη (i. e. ἄρχει) Pflugkius

P. 143, 1. ἐκείνων] ἐκείνας? 2. σκοπεύμενον] σκοπεούμενον A Vind. 8. ἀρχὰ] ἄρχη Pflugkius 15. βίου libri 23 ἐν τῷ] ἐν om. cum AB Vind.

P. 144, 1. προαιρεῖται] -ῆται Trinc. 7. τὴν — οὖν] τὰν — ὤν 13. φροντίζειν] -ζεν 14. κυριεύειν] -εύεν διδάσκειν] -κεν 16. ἀκμάζουσαν] ἀκμάσουσαν AB Vind. 19. τὸν αὐταύτας ἄνδρα] mira syntaxis pro τὼς αὐταυτᾶν ἄνδρας. fortasse ἑκάστα post ἀγαπάξαι excidit 22. γυναῖκα νώσασθαι] ante Valckenarium γυνὰ ἱκανώσασθαι 25. ἀνδρήη] ἀνδρηίη αὐταρκήην] αὐταρκείην ex AB, nisi praestat αὐταρκηίην καλλυνομένη] καλλυνωμένη A, καλοννωμένη Vind. καλὸν ἡγεομένη (νωμένη)? 26. τούτων] τουτέων 28. τέκνα] τέκεα ex Vind. πόλει] imo πόλι 29. τοίη γε] τοιήδε βασιλήης] βασιληίης 30. ὁρέομεν] A καὶ ὁρέομεν i. e. καττορέομεν 31. θείη] ὁσίη Cobetus

P. 145, 5. συντίθεται δόλους ἀνδρὶ καὶ ψεύδεα] συντιθῇ ψύθη καὶ δόλους ἀνδρὶ καὶ ψεύδεα AB, quibus sic usus sum, ut συντιθέει pro συντίθεται et ψύθεα pro ψεύδεα posuerim: post δόλους excidit fort. ἢ τοιῆδε 6. μυθίζεται] A μισίζεται i. e. μυσίζεται 7. κρατῇ] κρατέῃ 8. τούτων] τουτέων 10. δὲ] γὰρ A 12. λουτρῶν] malim λοετρῶν ἀλείψεων] ἀλειψίων 13. χρυσοῦ καὶ λίθων] haec seclusi ὁκόσαι] οκόσα Vind. Trinc. 18. κῆν ἢ ἐκ] ἢ ἐκ A, κη ἢ Vind., unde feci κῆν ἐκ εὐτελέων, ἢ καὶ] εὐτελέων ἔῃ, καὶ 19. νάκος] ἢ (ἔῃ) addit Schaeferus σισύρῃ] σισύρα A 21. μικρὰ] μικρῇ ἢ ἠμφιᾶσθαι] ἠμφιᾶσθαι Valckenarius, quo adiutus posui ἠμφιάσθαι δ' εἰκότα] an ἀπεικότα? 22. τοῦ κόχλου] seclusi

25. εὐπρεπείης] εὐπρεπίης (εὐπρεπηίης?) A 27. οὔτε] malim οὐδὲ 32. τρίχα] fort. del. βαφαῖσι] βαφῇσι

P. 146, 1. ζητεῖ] ζητέει 2. γυναικῄης] -ηίης 3. οὐχὶ] οὐκὶ ex A τούτων] πλούτων probabiliter Iacobsius ταῖς γιγνομέναισιν] τῇσι γινομένῃσι 4. εὐγενίην] εὐγενήην A, εὐγενηίην scripsi 8. τούτων] -έων 9. ταῦτα ἅπερ] φαῦλα τἅπερ λελάχαται] mira forma pro λέλαχε 10. θαυμαζόμενα] rectius θωυμαζόμενα μήποτε διζέσθω] μήκοτε διζήσθω ψυχὴ] ψυχῇ ἄπουν] ἀποῦν A, ἀπ' οὖν (ὦν) Iacobsius 11. αὐτῶν] -έων 16. μυθέομαι] μυθεύομαι Vind. 17. τοὺς θεοὺς] seclusit Iacobsius, fort. tamen τοὺς [δευτέρους] θεοὺς scribendum 18. τοῖς] imo τοῖσι ἐγγόνοισι] ἐκγόνοισι 19. ἑαυτῆς] ἑωυτῆς ζώην] ζώειν aut ζῆν, nisi scriptor dialectos miscuit 21. τούτῳ] τουτέῳ 22. τῷ] τοῦ 23. κῆν ἀτυχῇ] κῆνα τὔχἂν A, κηνα τυχαι νι Vind. i. e. κῆν ἀτυχέῃ 26. νώσασθαι] ὤσασθαι ante Valckenarium, ἄσασθαι AB, quod ἄγασθαι scripsi οὖν] ὦν 29. τούτῳ] vulgo τοῦτο, AB Vind. τούτω, Gaisfordus τούτῳ, pro quo οὕτω malui ζήσεται] θήσεται 30. σωφρονέουσα] i. e. εἴ γε σωφρονεῖ. nil mutandum 31. ἀνδρὶ φίλη ἐοῦσα] ἄνδρα φιλέουσα 31. κρηγύως] καὶ κρηγύως AB

P. 147, 3. οὐσίην] ante Koenium θυσίην, Vind. θσίην ἐθέλει σῴαν] ἐθέλεις ὢ ἂν (ωὰν) A Vind., dialectus σωίην requirit 4. ἀγεῖται, καὶ εὔχεται εἶναι] ἀγέεται Koenius, verbis καὶ εὔχεται εἶναι deletis; scribendum potius ἀρέεται εἶναι omissis tantum verbis καὶ εὔχεται. cf. Herod. III, 65 τὰ ἐναντία τούτοις ἀρέομαι ὑμῖν γενέσθαι 6. ὅπως] ὅκως 7. ὁρῆν] ὁρᾶν A, unde scripsi οὐ δρᾶν 8. εἰ πλείως] ἐπλεῖος AB, εἰ πλειος Vind.; itaque εἰ πλεῖος posui, quamquam magis εἰ πλείη probarem vel εἰ ἔμπλειος 9. μοῦνον] μεῦνον A ἐθελήσει] ὠφελήσει 10. δούλως] δούλους οἰκίαν] οἰκίην 14. καθ'] κατ' 15. οἷς ἐκεῖνος ἀξιοῖ] ita Koenius, libri οἷς (εἷς A) ἐκεῖνος αὔξει, quod revocavi, sufficit fortasse οὓς ἐκεῖνος αὔξει (ἀέξει), *quos ille magni aestimat* 17. τἀνδρὶ] τὠνδρὶ A εἰς] ἐς 24. 25. ἐν εἴδει δὲ] pro δὲ A habet ö, scripsi ἢ νὴ Δία, nescio ex mea an alius coniectura 28. λιθοειδῶν] murrhina vasa dicere videtur

P. 148, 5. *ποτηρίων*] fort. delendum 12. *γὰρ ἤ*] *γάρ* libri, *γὰρ ἢ* Dam. 14. *δὲ καὶ*] *δὲ* ex AB *εὐκόλως*] addidi e Clemente Alex. Paed. II, 3 praeeunte Iacobsio

P. 149, 9. *ἐθιζόμεναι*] *ἐθιζομένων* Iacobsius 10. *πόνους· ἀλλ' ὡς σεμνοῖς*] ita Damasc. qui omittit *ἔθεσιν*, *πόνους ἄλλους· σεμνοῖς* libri, *πόνους ἄλλους· ἐν οὕτω σεμνοῖς* Iacobsius 11. *πολλοὶ*] *παλαιοὶ* Iacobsius 22. *ἀναλίσκειν, βουλόμενον δὲ*] *ἀναλίσκειν, οὔτ' ἀναλίσκειν βουλόμενον* Nauckius 29. *δέῃ*] *δέον* A Vind. 32. *πρὸς θεοὺς*] abundant

P. 150, 9. 10. *τῆς ἀγορᾶς*] *τὰς ἀγορὰς* corr. Com. gr. II p. 844. atque ita plane Vind. 12. *οὔτε*] *οὐδὲ* 21. *δεύτερος*] *δεῦρο* Gesnerus 22. *γνώμην*] *μνήμην* 23. *ἀπεικὸς*] *ἐπεὶ εἰκὸς* 25. 26. *τί καὶ λέγειν δεῖ; οὐ*] *λέγειν τε δεῖ καὶ οὐ* AB, unde *τί δεῖ καὶ [λόγου]; οὐ* scribendum videtur; nimirum cum *λόγου* ante *οὐ* excidisset, fuit qui *λέγειν* suppleret. at *λόγου* necessarium esse sequentia docent, nisi *λόγος* post *τοῦτο* excidisse dicas 26. *πολὺς*] *πολλοῖς*? 28. *ἐστι μὴ*] *ἔστιν ὁ μὴ*?

P. 151, 1. *ἀπονέμεται*] hoc ex uno B receptum est, ceteri *ἀπονέμηται*, pro quo *ἀπονενέμηται* scripsi 2. *καθαριώτεροι*] *καθαρειότεροι* 5. *ὡς*] AB *ὃς* i. e. *ἐς* 9. *τελέαν*] *τελείαν* ex A 12. *τις ἂν ἑαυτὸν*] *τις ἑαυτὸν* 13. *καθάπερ ὄντα*] *καθαρὸν* Gesnerus, *καθύπερθεν ὄντα* Bentleius, *καθαρεύοντα* ego 14. *μὲν*] delendum puto 26. *καὶ πῦρ*] *καὶ* addidit Gaisfordus 29. *μηδ' ὅπως*] *μηδέπω* *τετριμμένη*] *τετρυμένη* e Vind. 31. *παρήκοι*] *παρείκοι* correxi Com. gr. IV p. 714 32. *προσδόσεως*] *παραδόσεως* Gaisfordus

P. 152, 3. *δοκοῖ*] ita male Gaisfordus, revocavi *δοκεῖ*

P. 153, 21. *Ζηνὸς*] *Ἶνις* Nauckius, certe *Ζηνὸς* ineptum 22. *χορὸς* addidi ex Vind. 26. *τεκοῦσα γᾶ*] *γᾶ* om. AB, in *τεκοῦσα* latet opinor substantivum quale est *δόκησις* versusque hic post sequentem ponendus videtur 27. *ὄψιν*] *φύσιν* Nauckius

P. 154, 2. 3. *συνετὸν ὁ θεὸς*] *συνετὸν ᾧ | θεὸς* Hermannus; fort. *συνετόν, ὃ θεὸς* 5. *γένους*] *ἑνὸς* Nauckius 6. *κατ'*] *κἆτ'* Ribbeck Trag. lat. p. 247 8. 9. *ἐν ἑκατὸν — μυρίοι*] haec a reliquis separat et comico poetae as-

signat Nauckius 8. ἐν ἑκατὸν] Porsonus ἐν δ' ἑκατόν, vulgo ἕνεκα τῶν, A ἕν' ἄνδρα τούτων εὑρεῖν ἄνδρ' ἕνα] εὑρεῖν δυσχερὲς A in marg. B, ἔργον εὑρεῖν ἄνδρ' ἕνα Porsonus; totum versum Coningtonus ita scribit ἐν δ' ἑκατὸν εὑρεῖν ἄνδρ' ἕν' ἐστὶ δυσχερές 22. Ἐπιχάρμου] Μενάνδρου recte tit. 87, 4 23. ἐμὲ] τί με Herwerden 26. μνήματα] κτήματα codd. 28. οὐδ' ἕνα δ' ἔχοις ἰδεῖν ἂν οὐδ' εἰπεῖν] οὐδὲν δ' ἔχουσι πλεῖον οὐδ' ἐρεῖς ex B, v. Com. gr. IV p. 230 30. εἰ] οἳ Salmasius

P. 155, 2. λεγόντων] ἐχόντων? 4. ἡ, μῆτερ,] ἡ μήτηρ vulgo, ἡ μητέρων A, corr. Grotius (non Gaisfordus) 5. Σκύθης τις ὄλεθρος] Σκ. τίς; ὄλεθρος Porsonus 13. οὐκ οἶδ' ὅπως δὴ] pro δὴ Voss. χρή, οὐ κάτοιδ' ὅπως Düntzerus, οὐδὲν οἶδ' ὅπως Grotius 22. που] πολὺ Elmsleius 25. ἐν φύλῳ] ἓν φῦλον Bergkius 29. 30. lacunas indicavit Nauckius, quem vide Trag. fr. p. 207 30. ἔσχεν ἀνάγκης] ἔσχ' ἀνάγκας Nauckius

P. 156, 4. πόλις] πτόλις Voss. 5. ὀρθῶς ἔχει] ἔχει om. A Voss., ἔθος σοι B Trinc. 15. δυσγένειαν "ἐγὼ] δυσγένειαν "ἀλλ' ἐγώ? 26. εὐγενέστατος] εὐγενέστερος 27. δυσγενέστατος] δυσγενέστερος

P. 157, 14. παλαιὰν δόξαν] δόξαν παλαιὰν ex A 15. 16. ἀκρασίας] ἀκρισίας ex Vind. Ars. 17. καὶ ὁ] καὶ τὸ AB Vind. Ars. 27—29. πυρός — σβεννύμενα] haec seclusit Grammius

P. 158, 1. Σαρδαναπάλου] -πάλλου νομίζῃς] νομίζεις ex A apud Dübnerum 2. Κυναιγείρου.] Κυναιγείρου; Dübnerus 7. ἄριστον] ἄριστον τὸν Nauckius 14. εὖ] σὺ Wyttenbachius, εἶ Halmius 19. ὁ σοφιστὴς] om. AB καινόν] κενόν Iacobsius Epist. ad Schow. p. 87. cf. Luzacius Lectt. Att. p. 86 21. εὐγένειαν] εὐγενείας Iacobsius ἧς] φησὶν Iacobsius 24. ἀγεννεῖς] ἀγενεῖς A

P. 159, 3. κατὰ] καὶ Wyttenbachius 5. ὅτι ὡς] ὡς vulgo, ὡς ὅτι A Trinc., ὅτι ὡς Gaisfordus 10. δέοιτ'] δέοι δ' Halmius 21. τοῦτον; ἐνίοτε] τοῦτον δήποτε; Halmius, τοῦτον μέντοι; Wyttenbachius

P. 162, 5. η γὰρ] ἦν ἄρα? πατράσι] ante Gesnerum ἅπασι 6. τέκνων περὶ] codd. τέκνα πέρι. seclusi

haec; poeta scripserat τὰ πολλὰ δ' οὔ, vel ut Nauckius voluit δὲ κἄμπαλιν, vel simile quid in hanc sententiam; ex Haemonis et Creontis colloquio hos versus ductos esse recte suspicari videtur Nauckius 8. τὸ] τί Brunckius 10. Τυρῷ] Τυροῖ 12. τὸ λίαν] πάλιν? 14. Μενάνδρου] v. Tit. 86, 6 15. ἐμὲ] τί με recte Herwerden 22. εἰ] οἱ Salmasius 26. αὐτὰ] ἀντὶ Iacobsius

P. 163, 4. Ἐπιχάρμου] non videtur Epicharmi esse

τ

7. Εὐριπίδου] ηλεκ addit Vind. 8. τοῦ] τῶν Vind.

P. 164, 1. Τημενίσι] Τημενίδαις 3. φρόνησιν ἀξίωμά τε] δόκησιν ἀξιώματος? 4. χρηστὸς] χρηστοῦ Valckenarius 11. οὐ] οὔ τι B, οὐχὶ Grotius 14. ἡ ἀρετὴ] ἀρετὴ 15. ἓν ἔλαβε] ἐνέλαμψε Valckenarius, ἔλαμψε Nauckius κρείσσων] κρεῖσσον AB 16. γένος] hoc addidit Nau kius. sequentia πένης — γενναῖον vulgo coniunguntur cum no. 3. ea hic exhibent BM, quos sequendos esse vidit Nauckius 21. οὔνομα] ὄνομα ex Euripide

P. 165, 2. τὸν σὸν δὲ παῖδα] ante Piersonum τοσόνδε παῖδας, A παῖδα 21. καὶ ἀμπέλων] fortasse supplendum καὶ [πρὸς φυτουργίαν] ἀμπέλων 24. ἀλλ' αὐτὸ] ἀλλὰ ταυτὸ Wyttenbachius 28. πάνυ τῷ] πάνυ κυρίῳ Dübnerus 29. ὡς ἂν ἐν] ὡσανεὶ

P. 166, 3. ἔκπαλαι] ἐκ πάλαι Gesnerus 24. ἄνθρωποι] hoc fortasse transponendum l. 25 post γένος 32. ἀγαθός] ἀγαθὸς ᾖ? ἔχει] ἔχῃ ex A

P. 167, 1. 2. ἀρχὴν τοιαύτην δύναμιν ἐν τούτοις. ἀρχὴ τοῦ γένους] ἀρετὴν τοῦ γένους ceteris deletis probabiliter Gaisfordus 7. Ξενοφῶντος] cf. Bergk. PL. p. 393. non dubito quin corruptum nomen sit 15. ἄλλων] fort. add.

ω

ζῴων 18. ὅπως] ὅπως ὡς? ἔσονται] ἔσονται A, malim ἔσται

P. 168, 3. εἰδότας] sanum videtur *scientes volentesque* 6. Μενάνδρου] non Menandri esse, sed poetae tragici vidit Cobetus 7. γεγονότας] γεγῶτας ex AB 25. πολὺ] παραπολὺ Bentleius, μὲν πολὺ Heringa, καταγελασθῆναι πολὺ Nauckius 26. αἴσχιον] αἴσχιστον Heringa

P. 169, 5. τὸν ἐλεύθερον] τοὐλεύθερον Bentleius

7. ἔλεξας] ἤλεγξας Bergkius μὲν] μὴν Brunckius 14. γαστρὸς] vereor ne corruptum sit 18. αὐτῷ] αὐτῇ Matthiae 19. φιλεῖ] dura ellipsis verbi γίγνεσθαι, locus fort. corruptus

P. 170, 11. τοιοῦτο] τοιοῦτος Sallierius 12. δῶμα] χῶμα κλειστόν] κληστόν 13. κρύψας ἂν εἴη] κρύψειε κἄν τις ᾖ? 14. Ἐπιχάρμου] non videtur Epicharmi esse 18. Ἐκδώρου] Εἰσιδώρου i. e. Ἰσιδώρου correxi in *Monatsbericht der Preuss: Akademie der Wissensch.* 1850 p. 253 quod ignoravit Cobetus V. L. p. 14. nunc Εἰσιδώρου liquide cod. Vind. apud Gaisf. ad Stob. ecl. phys. p. II p. 24. τραῦμα] τραύματ' Grotius ἐγξύσῃ] ἐγξύσαι Nauckius

P. 171, 13. σὺ] ἢ ex Theognide

17. οὐ γὰρ] οὐκ ἄρα Nauckius, ego olim οὐ γάρ τι 29. ὅλας] πόλεως?

P. 173, 2. ἔστι σεμνὸς] ἔστ' ἄσεμνος Hermannus, sed vide Nauckium Trag. fr. p. 614 δόσει] δώσει Mend., λῴοσιν Nauckius 7. Ἀμαλθαίας] Ἀμαλθείας ex B 9. τοῦτο δ' ἐὰν] τοῦτ' ἐὰν Vind. Trinc. et Apost. 9. 10. ἔχῃς, λέγε πρὸς τοῦθ' ὃ βούλει] λέγ' εἰ A, unde scripsi ἔχῃς, λέγ' εἴ τι βούλει, cf. Com. gr. ed. min. p. 833. in fine versus μόνον supplet Herwerden 11. συνοικίαι] συνήγοροι? certe editum ferri non potest: praeterea ante hunc versum alius videtur excidisse, in cuius fine fortasse erat οἰκίαι. cf. infra no. 29 14. μόνον γὰρ αὐτοῦ] ita A, ceteri omnes μόνον γὰρ ἀεί, unde scribi potest μόνον γὰρ ἀεὶ διαμένειν εἴωθε καὶ τὸ χρῶμα ταυτό 16. ὁμοίως] ὁμοίους Cobetus 17—19. πλοῦτος — ποιεῖν] haec a praecedentibus separanda videntur 17. ἀνθρώπου] ἀνθρώποις B 18. ὅταν] ὃς ἂν Cobetus, quod secutus sum; at cum optimus A post αἰσχρὰ inserat τις, et tit. II, 3 scriptum sit ὅταν εὐπορῶν τις αἰσχρὰ πράττῃ πράγματα, nescio an hoc ipsum probandum sit: particula γὰρ facile caremus, vix enim dubitari potest, quin duo postremi versus a praecedente dirimendi sint. 22. ἐκτήσατο] vix sanum hoc, nec satis placeret ἐχρήσατο. an comparandus Sophocles Ant. 1263?

P. 174, 9. δὲ χρειὸς] δ' ἀχρεῖος AB 10. χρυσοῦ — εὐτυχεῖν] separat a praecedentibus Musgravius 16. εὐ-

τυχῆς] εὐγενής Grotius 22. Ἑκάβῃ] Δανάῃ recte tit. 92, 6 23. οὕνεχ'] ὁτοῦνεχ' Vind. 24. ἐμφαίνουσ'] ἀλφάνουσ' e libris, v. Nauck. ad Eurip. fr. 328 28. μᾶλλον πλουσίῳ πᾶς τις] πᾶς τις μᾶλλον ὀλβίῳ e tit. 92, 6

P. 175, 2. πᾶσιν αἱ τύχαι] πᾶσι χρήματα ex A 3. μορφὴν] μομφὴν Grotius χρήματα] ἓν τόδε ex A 4. τούτων] τούτου Vind. et vulgo, τούτων AB, εἰς ἓν τόδε τούτων ἔπαινος Grotius 16. αὖθις] εὐθὺς Nauckius 17. θακοῦσιν] ἥκουσιν vulgo, τ' ἄγουσιν AB, ἄκουσιν alii, θακοῦσιν Salmasius, ταγοῦσιν Bothius et ἡδίστην ex B pro αἰσχίστην, *tyrannidem imperantibus dulcissimam* 19. οἵ τε φύντες] οἵ τ' ἔχοντες? sed totus locus corruptissimus est 22. μὴ δ' εὐτυχῶν] οὐδ' ἐντυχὼν Plutarchus ex quo ἐντυχὼν recepi, sed scribendum videtur οὐδ' εὐστοχῶν 24. γλώσσῃ σοφὸν] sententia requirit γῆρας νέον, ut conieci apud Nauckium Trag. fr. p. XIV 25. καὶ νοσεῖν ἐξουσία πάρεστιν] κἂν νόσου (νόσων) ξυνουσίᾳ π. an κἂν νόσου παρουσίᾳ ἔξεστιν? κακῶν παρουσία dixit Eurip. Hec. 227. at vide an sufficiat χαίρειν κἂν νόσῳ vel νόσοις 27. Σοφοκλέους Κρέουσα] non Sophoclis esse videtur, sed Euripidis, ut Sophoclis locus excidisse videri possit 29. μακρὸν βίον] id nisi de aevi longitudine dici vel intellegi non potest, sententia opum multitudinem poscente; vereor ne μακρὸν βίον ex πλοῦτον μακρὸν vel βαθὺν βίον interpolatum sit 30. τοῦ γε κερδαίνειν] τοῦ 'πικερδαίνειν?

P. 176, 3. αἰνοῦσιν ἄνοσον ἄνδρα] respicit notissimum scolion ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ 7. ὕδωρ γῆν ἥλιον] ante Grotium ἥλιον γῆν ὕδωρ 11. εὖξαι τί] εὖξαι τ' εἰ A Voss. Tr. εὔξαι τ' εἰ Vind. 13. δικασταὶ] malim βοηθοὶ ex simillimo loco Philemonis supra no. 13

P. 177, 2. Τέλητος] hoc addidi Gesnerum secutus 6. δὲ παρέχειν] δ' ἐπαρκεῖν Nauckius 8. ἀλέας μὲν] μὲν om. A 14. τὴν] γῆν Wakefieldus 15. αὐτὴ] fort. αὕτη, videtur enim Georgia in comitatu Virtutis adfuisse 16. οὐδὲ] οὐδὲν αὐτὴ] malim αὐτῇ scil. τῇ γεωργίᾳ 19. κάλλει καλλ A, κάλλους B 20. δέ τε ὅσα] δὲ τόσα vulgo, δέ τε ὅσα Gaisfordus ex AB, quod cum ferri non possit, scripsi δὲ ὅσα, sed vereor ne aliud quid lateat; ceteri codd.

verba δὲ ὅσα — σωμασκίαν om. 22. γυναιξὶν] malim ταῖς γυναιξὶν 24. πάντα] πάντα τὰ ex AB 26. δέ μοι] rectius δ' ἐμοὶ 32. σῶμα δέδωκας] σῶν δέδωκας libri, σῶμα δέδωκας Gesnerus, σῶμα ἔδωκας Gaisfordus

P. 178, 3. ἀλλ' ἀεὶ δεῖ τινα πρίασθαι το ζῆν] εἰς quod additur vulgo ante τὸ ζῆν om. A Vind. Tr. 10. ἀπώλυτο] A ἀπόλλυτο, unde possis ἀπόλλυται 11. μετ' αὐτοῦ] μεθ' αὑτοῦ 13. ἔρως] ἔρως δ'? 14. ὑγεία] ὑγίεια 16. ἀμφότεραι] ἄμφω ἑταῖραι 28. μένει] βίου alias, v. Nauck. Eurip. fr. 364, 17

P. 179, 5. Πελοπίσι] Πελιάσι Grotius 9—11. ἔστιν — χρεών] separavi a praecedentibus 15. ἀναφαίνουσ'] ἀλφάνουσ' ex cod. Mend. v. Nauck. Eur. fr. p. 364 23. ἂν] ἢν οἴκων] ὄκνων AB, ἡμῶν Nauckius 27. πλοῦτος] πλοῦτός τ' ex A

P. 180, 7. συνεχομένῃ] συγχεομένῃ Gesnerus, malim συγκεχυμένῃ 13. ἀπαιδευσίαν] rectius ἀπαιδεύτῳ δυναστείαν tit. 43, 136 28. κενοτάταις] κενωτάταις 30. φαγέδαιναι] φαγέδαινα ex B

P. 181, 1. τοῖς] τοῖσι 4. 5. σῆμα οὕτως ἐν τοῖς] ἐπιφανέστερον ex tit. 10, 37 Burchhardus, qui acute vidit σῆμα οὕτως ἐν τοῖς repetita esse ex lin. 1 νόσημα οὕτως ἐν τοῖς χρήμασι

P. 182, 25. οἱ δὲ Μενάνδρου] bene om. Vind. 29. τοῦτο δ' ἔμφυτον] fort. corruptum ex δ' ἔμφυτον τόδε vel δ' ἐστὶν ἔμφυτον

P. 183, 2. συνηρεφεῖ] συνηρετμεῖ Dobraeus 3. καὶ τῆς τύχης] tentabam καὶ τῆς τέχνης sc. μαντικῆς, Maehly καὶ δυστυχεῖς 6. Ἴωνι] Ἰνοῖ ex tit. 10, 23 9. σύμμικτα μή] v. Nauck. Trag. fr. p. 388 20. δεινὸν] δειλὸν Gesnerus 26. γράφει] γραφὴν

P. 184, 2. ἔχει] ἔχεις 12. Εὐριπίδου Πλεισθένης] haec addit cod. Mend. indicante Nauckio Eur. fr. 633 14. Πλεισθένης] Φοίνικι M Vind. v. Nauck. ad Eur. fr. 810 21. σμικρὰν] σμίκρ' ἂν ex tit. 97, 11 ubi μίκρ' ἂν 22. τροφὴν ἐνοικεῖν] ἄλυπος οἰκεῖν ex l. l. 27. τυφλοὺς — πάντας] πάντας — τυφλοὺς

P. 185, 2. τοὺς] add. Bentleius ἑαυτὸν] αὐτὸν ante

Bentleium 8. οἱ δὲ] Trinc. ἡ δὲ i. e. ἤδὲ 10. αὔτως] αὔτας A

P. 186, 26. Τέλητος] addidi e coni. Gesneri 29. ἐπ' αὐτὸν] ἐφ' αὐτὸν 30. οὐκ ἔχοντας] οὐκ ἔχων τε B, οὐκ ἔχων δὲ Halmius, οὐχ ἑκόντας recte Nauckius

P. 187, 13. πίμπλανται] πίμπλαται 14. πλοῦτος·] corr. πλοῦτος, 15. αὐτοῦ] imo αὑτοῦ 19. προτρέπειν ποιεῖ] προτρέπει Iacobsius 23. ἐξ ὁμόρων] ἐκ τῶν ὁμόρων A 24. ἀπ' οἰκείων] ἀπὸ τῶν οἰκείων A 32. τοῦ βίου] τὰ τοῦ βίου

P. 188, 3. πολλὰ πολλάκις] πολλὰ delet Gesnerus 6. ἑτοιμότεροι] ἑτοιμότερον ex AB 13. ἀφίησι] ἐφίησι 20. ἐρρωμένως] ἐρρωμένος ex A 23. δὲ χείρω ποιεῖ] δὲ ἐχθροποιεῖ Iacobsius, rectius δ' ἐχθρὰ ποιεῖ vel δ' ἐχθίω ποιεῖ 30. 31. λαφύρῳ — πλουσίοις] haec l. 28 post μιμούμενος legebantur, transposui huc cum Gesnero 32. οὐδὲ] οὔτε

P. 189, 4. τῇ πόλει] τῇ πολυτελείᾳ Iacobsius, τῷ πλούτῳ Gesnerus 4. προσιέναι] προσεῖναι Halmius 5. συμφορὰς] διαφορὰς Gesnerus 9. καὶ τοῖς] seclusi cum Gesnero 10. κεχαρισμένοις] -μένην Gesnerus τοῦ πλουσίου] πλουσίου ex A 11. 12. ἂν μὴ — τυγχάνωσι] ἂν μὴ γένηται πάλιν κἂν ἄλλοι τυγχάνωσιν, ὁ μὴ τυχὼν (vel ὁ ἀτυχῶν) ἐγκαλεῖ? 15. ἐν τῷ] μὲν τῷ 21. ἣν, δι' ὃν] ante Iacobsium ἥδιον διὰ κέρδος] delet Gaisfordus 31. καλουμένους] καμουμέναις A, καμουμένους Duebnerus τοσαύτη] τοσαύτῃ Gesnerus

P. 190, 1. ἀμέλεια] ἀμελείᾳ Gesnerus 3. ὡς ἃ] ante Gaisfordum ὡς δὲ ἐλπίζουσιν. οὐκ] ἐλπίζουσι. διὸ οὐκ? 6. πόνων] add. Duebnerus 7. ἀλλὰ] ἀλλ' ὃ A, ἀλλ' ᾧ Duebnerus

P. 191, 1. ἄλλας] λοιπὰς ex AB 16. εὔκρας] ante Valckenarium εὔκρατος ἐγένεθ', οἷς] ante Musgravium ἐγένετο 23. μή μοι] separavi a praecedentibus, v. Nauck. Eur. fr. 461

P. 192, 6. τοὔνεχ' ὃν σέβειν πρέπει] v. Nauck. Eur. fr. 421 12. 13. οὕτω — αἴτιος] separavi a praegressis 26. ἀλλὰ] ita Grotius, vulgo ἃ δέ, ἃ δεῖ codd. locus non-

dum sanatus 28. 29. ὁ μὲν οἶνος — τρόποις] haec in A iterantur post n. 15 cum lemmate ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων

P. 193, 6. ἡγεῖσθαι] ἡγεῖσθε ex Isocrate 15. κρείττω] malim κρεῖττον

P. 196, 4. Κύρου] Κινύρου Valckenarius 6. πιστεύομεν] πιστεύσομεν 9. εἰς] ἐς 13. ἀχρεῖον] ἀχρήιον 14. πάντως] παντὸς Halmius

P. 197, 6. μὲν δὴ] μέντοι ex A τινὸς] τινὶ? 9. εὐκταῖον] εὐκτέον Halmius 20. δὲ ἐκ] δὲ ὁ ἐκ B

P. 198, 7. γὰρ] delet Porsonus 14. Πολυείδῳ] Πολυίδου ex Trinc. 15. δοκεῖς] δόκει ex Trinc.

P. 199, 1. Πολύμωδος] Πολύμνιδος ex Aeliano

P. 200, 2. ἐπήνεγκε] ἐπῄνεσε Cobetus 5. τοῦτο] τοῦτον 6. ὀρθοῦ· καὶ γὰρ] ὀρθοῦσι γὰρ καὶ Trinc. ὀρθου (sic) γὰρ καὶ Vind. unde suspiceris Eratosthenem scripsisse ὄρθρου γὰρ καὶ μᾶλλον ἐπωδίνουσι μέριμναι 10. πενιτεύειν] πενητεύειν ex A εὐνομία — ἀπορεῖσθαι] ἀνομία — εὐπορεῖσθαι Nauckius 25. πρὸς] πως Nauckius

P. 201, 5. προσγένηται] περιγένηται Nauckius 7. ζητεῖν ἔτι] ζητεῖν τι 12. σκυτίῳ] σκυτείῳ 20. γράφειν] γράψειν Pflugk. sched. cr. p. 28 εἰς σὲ] πρὸς σὲ Cobetus p. 205

25. ὁ ἄσιος] ὁ Ἄσσιος scribendum esse et Cleanthem intellegendum esse docui in Schneidewini Philol. vol. I (1846) p. 373. quod ignorabat Cobetus apud Hirschigium Miscell. Philol. Trai. ad Rhen. 1849 26. μηδὲν] μηδέν οἱ 27. ἐν τῷ νῦν πολέμῳ] intelligit opinor bellum Chremonideum, de quo v. nos l. l. 28. ὁ πλούσιος] ὁ Λούσιος vel simile quid scribendum videtur; cf. quae dicta sunt a me l. l. 31. εἰς ἓν] εἰς ἕν' apud Sophoclem

P. 202, 2. κἂν] ἐὰν? 8. δικαιότατ' ἂν] δικαιότερ' ἂν posui, δικαιότερον sine ἂν Gesnerus

P. 203, 6. φρονῶν δ'] om. δ' Stob. 97, 16 αἰδοῦς] αἰδοῦς δ' e Stob. l. l. 14. αἰσχίστης] ἐχθίστης Bergkius 15. 16. hos versus a praegresso separat Musgravius 16. οὐδενός γε χρημάτων ὕπερ] οὐδὲν χρημάτων ὑπέρτερον Pflugkius 24. ὅστις — βούλεται] eundem hunc versum infra n. 20 legi annotavit Gaisfordus ὢν ζῇ] ὢν ζῆν libri

omnes παρ' ὃ ζῆν] παρ' ὃ ζῆ Nauckius 27. Διφίλου] Σοφοκλέους Brunckius

P. 204, 1. Σοφοκλέους] Διφίλου Brunckius 3. separavi a praecedenti; γὰρ post πενίας inserit Grotius 7. 8. ὁ γὰρ — φέρει] separavit haec a praegressis Cobetus 10. ἀεὶ] αἰεὶ 11. Κράντωνος] "Cratonis alias Crantonis" Gesnerus; Maximus Conf. II 571 Κράτωνος, unde Bergkius PL. p. 1081 Κρίτωνος. praetuli Κράντορος cll. tit. 97, 6. cf. Hist. crit. p. XI 16. ἅ] ὦ ex AB

P. 205, 10. ἐστι· τῆς π. ὁ λύχνος] ἐστι τῆς π. λύχνος, cf. Com. gr. ed. minor p. XVII 16. τότ' αὐτὸν] τόθ' αὐτὸν 18—21. hos versus separavit a reliquis Grotius 23. ἀσθενῆ] εὐσθενῆ Cobetus 28. τὸ τέλος] nox quo pacto pauperibus *finis* dici possit, vix intellegas; fort. ὄφελος scribendum

P. 206, 6. λόγον] τρόπον Cobetus 8. πενίαν τ'] τ' omittunt codd. omnes, unde suspicari possis h. v. a reliquis separandum esse; praecedere potuit apud poetam θέλοιμ' ἔχειν 10. κακόν τι βούλευμ'] τι om. A, unde Nauckius κακὸν βοήθημ', verum puto quod Clemens habet κακόν τι παίδευμ' 21. Θεόγνιδος] v. Bergk. PL. p. 345 27. ἁρμοδία] ἁρμονία ex B

P. 207, 5. δὲ] add. Grotius 16. Ἱππώνακτος] v. Choliamb. poet. p. 133 19. γνῴη] γνοίη ex Athenaeo 25. καθεύδειν· ἀλλὰ τῶν πτωχῶν τινά] καθεύδειν μᾶλλον ἢ πτωχῶν τινα? 27. ποιοῦντας] πονοῦντας Geelius 30. ἡγεῖσθαι] τίθεσθαι Valckenarius, videtur aliud quid latere

P. 208, 4. θεοῖσι] θεοῖς libri, θεοῖσι Athenaeus, τοῖς θεοῖσι Grotius, τοὺς θεοῖσι ego μικρὰ χειρὶ] χειρὶ om. Athenaeus, nec ferri potest 14. ἐν κρίνω] ἐγκρινῶ Piersonus νίκαν] νικᾶν ex B 18. ἀλγεῖ — ἀλγύνεται] v. Nauck. Eurip. fr. p. 353 21. ζεῦγμ' ἂν] ζεῦγλαν Salmasius ἀσχάλλῃ] ἀσχάλλει Salmasius 25. φρενῶν] φρονῶν e tit. 96, 1 αἰδοῦς] αἰδοῦς δ' ex A et Tr. 30. μεμνήμεθ'· οἷος] μεμνήμεθ' οἷον Nauckius. 31. ποτὲ] βίῳ Nauckius e Ioh. Damasc.

P. 209, 1. εἶχ' ἔμ'] εἶχέ μ' ex B 3. πράξων] πράσσων Herwerden 4. πρῶτον μὲν] huic nil respondet in

seqq. ut post 6 aliquid excidisse suspicer hoc sententiae progressu: primum frugalitati operam dare vel maxime, tum nulla temporum ratione habita et hieme corpus exercere et aestate solis ardores ferre; at fortasse v. 7 scribendum ἔπειτα δ' ἀσκεῖν 15. τοὺς μὲν] μὲν accessit ex A, malim μὲν τοὺς, vel cum Bentl. τὸ πρότερον τοὺς πένητας μόνον] μόνους ex B 18. νυνὶ] ante Bentleium νῦν 19. δὴ τὸν βίον ὁρῶ] Bentleius νὴ τὸν Δία διορῶ, quo adiutus posui νὴ τὸν Δί' εἰσορῶ 21. Φιλήτου] Φιλήμονος Grotius 23. τ' ἐπήρειάν τε καὶ] v. Com. gr. IV p. 35 24. κἀνοχλήσεις] ante Bentl. καὶ ὀχλήσεις 25. πράξεις — βίον] aut hic versus aut superior fortasse delendus est 26. ἔπειτα] εἶτα libri, ἔπειτα Bentleius εὐθὺς] εὐθύς τις 27. καταλείψας] si Philemonis est, malim καταλιπὼν 28. ἡδέως ἔχω] ἡδέως ἔχει? 30. καὶ — πράγματα] fortasse delenda sunt με πλοῦτον] πλοῦτόν με Bentleius

P. 210, 2. ὡς] ὃς AB Tr. 3. δὲ πλουτῶν] δ' ἐν πλούτῳ τοσοῦτον] fort. novum fragmentum est 4. ἀνὴρ οὐδεὶς] οὐδεὶς om. A Trinc. 7. Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους] seclusi cum Valckenario, Calliam potius designari monente 15. τέχνας δεινοτέρους] τύχας δειλοτέρους Cobetus 18. χαλεπὴ — φρονεῖν] separavi haec a praecedentibus 21. ὀνόματα libri 22. οὖν libri ἐνδέων] ὁ ἐνδέων 25. 26. σμικρὴ — ποιέει] coniunxi haec cum superioribus; atque ita etiam Antonius Mel. indicante Mullachio p. 263 25. σμικρὰ et πενίαν libri

P. 211, 12. οὐδὲ ἥδιον] οὐδὲν δι' ὧν vulgo, οὐδὲν δι' ὃν codd. correxit Gaisfordus 17. ὃς] ὅστις ex A 22. προσχεῖν] προσσχεῖν 25. μὴ φεῦγε πενίην ἀλλ' ἀδικίην] videtur hoc Democriti dictum esse, quo pro exemplo usus erat Hypsaeus, quem non ionice scripsisse reliqua fragmenta a Stobaeo servata ostendunt; similiter Zeno infra p. 233, 8 Hippocratis dictum orationi suae immiscuit. 27. ἐπαινετῶς] ἐπαινετὸς A, unde scribendum videtur οὐδ' ὅτι πλούσιος ὢν βιοῖ ἐπαινετός 28. ἐν ἐπιτομῇ] ἐπιτομή ex Vind. ἐπιτομῇ Trinc.

P. 212, 4. ἀλλὰ χαμαὶ ἐκάθητο] haec vulgo ut homerica cum sequentibus verbis (Il. χ' 414 cll. ω' 164) male coniunguntur; sunt autem Teletis: nec quae proxime ante-

cedunt πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων sic apud Homerum scripta memini 8—10. ἀγροῦ — παρτίθει] homerica haec cum orationis cursum turbent ut ex margine illata seclusi 11. ξηρανεῖ] ξηραίνει? 12. τὰ ἐκείνου] excidisse videtur ἀφανίζουσι vel αναλίσκουσι vel tale quid 17. δυσελπιστία] δυσπληστία? sed cf. p. 213, 28. 19. καὶ] οἱ πλούσιοι add. AB 21. κληθῇ — ἀπολαύει, αὐτὸς δὲ ἔχων] κληθῶσι — ἀπολαύουσι, αὐτοὶ δὲ ἔχοντες AB 22. παρέχοι, ἀλλ' ἐπιθυμῶν στραγγεύεται] παρέχοιεν, ἀλλ' ἐπιθυμοῦντες στραγγεύονται AB 23. αὐτὸν] τὸν πλούσιον AB 26. ἐρωτᾶν] i. e. *syllogismo utuntur*, male Valckenarius ἃ ἐρωτᾷς 28. ἀπολύει] fort. addendum οὐδὲν ἄρα ἐνδείας οὐδὲ σπάνεως ἀπολύει

P. 213, 1. τὸ] ἢ τὸ? 6 et 7. αὐτῶν] αὑτῶν 8. δῴη] δοίη 9 καὶ μὴ ἔχειν] haec addidi e coni. Gesneri 11. ἀποκείμενον] ἀποκείμεναι e Vind. Trinc. αὐτὰς δὲ] fort. excidit λόγος 14. τὸν ὀφθαλμὸν] hoc melius legeretur l. 13 post ἀποκεῖσθαι 15. ἧς οὐ μὴ γεύσηται] haec ante Gesnerum lin. 16 post περιστέρια legebantur 16. lacunam ita supplevit Porsonus ὥσπερ ἂν εἴ τις Σύρῳ διδοίη Αἰγυπτίῳ] Αἰγύπτιον AB 20. δειλίαν] δια δειλίαν AB, unde possis νὴ Δία δειλίαν 21. ἔλεγον fort. delendum coll. p. 215, 22 ἐκεῖνοι] hoc addidi ex A 25. καὶ προϊεμένους] καὶ om. A Vind. Trinc. unde etiam προϊεμένους delendum suspicor 27. οὕτως] οὕτως καὶ ex AB 28. δυσελπιστία] v. ad p. 212, 17

P. 214, 2. οὐχ] οὐχὶ ex A 6. ἐπιποθήσεις] ἔτι ποθήσεις? 8. καὶ] ὡς? 12. τὸν] τὴν? 14. κεῖνός] ἐκεῖνός e marg. Gesn. κείμενός libri 18. πρὸς τὸν] τὸν om. AB 21. Ἀκαδημίαν libri 28. μηδενὸς] οὐδενὸς ex A Vind. 29. τότε] τοῦτο ante Wyttenbachium 32. ὅπως] ὀπώρα καὶ Wyttenbachius

P. 215, 1. ὑποδοχὰς] εἰς ὑποδοχὰς Halmius ἵνα πολυτελῶς] ἵνα πολυτελεῖς ὦσι Halmius, ἵνα πάντα πολυτελῶς Wyttenbachius 5. λαχανίοις] λαχάνοις AB ἐπιποθῶν] ἔτι ποθῶν? 12. μαινίδων] μὲν εἰδῶν ante Valckenarium ἀποπυρὶν] ἀποπυρίδα 19. Μάνητος] Μανέντος vulgo, Μάνητος Valckenarius, Μάνους AB, qua de forma cf. Com. graec. II p. 398

P. 216, 6. προσσπεύδει] πρὸς σπεύδει 12. τοιούτων] τῶν τοιούτων 19. πολλὰ ὧν βούλονται] πολλὰ γὰρ βούλονται vulgo, πολλὰ ὧν βούλονται AB, πολλὰ ἂν βούλωνται Vind. fort. πολλὰ ὧν οὐ βούλονται 24. ὄντι γὰρ] γὰρ om. cum A Vind.

P. 221, 17. δρᾷ] δρᾶν ex A Vind. οὐδεὶς] δὲ πᾶς ex tit. 121, 25 18. βλέπει] ῥέπει ex tit. 121, 25

P. 222, 2. μακαριώτατα] μακαριώτερα Grotius 7. αὐτῷ] addidisse videtur Gesnerus 11. ὀργίζομεθ'] ὀργιζόμεσθ' ἂν] ἐὰν ex A σφόδρα] hoc seclusi 16. παντογενὴς] παντοτελὴς? 18. τὰ κακὰ] τά γε κακὰ Hermannus 21. ποίημα ἢ] ποίημ' ἢ Hermannus, τι πρόβλημ' ἢ Nauckius 28. γράφοντι] τι add. Hermannus

P. 223, 2. καὶ δίκαιος] καὶ delevit Hermannus ἐὰν ᾖ] ἂν ζῇ Hermannus 3. μερίδα] μερίδ' ἢ Hermannus 14. πάλι] ante Grotium πάλιν

P. 224, 16. ἐγγόνοισιν] ἐκγόνοισιν? 18. θρήνων] hoc addidi e Vind. 19. ἐγένοντο libri 21. οὐδὲ libri 22. τελέσαντες] τελέσσαντες Bergkius 25. ὅπῃ] ὅκῃ Ahrensius 26. νοῦς] νόος libri omnes ἐφήμεροι] ἐφημέριοι Vind. Tr. malim ἐφ' ἡμέρην 27. ἀεὶ βροτοὶ δὴ ζῶμεν] ἅδη βοτὰ ζώομεν A, δη βροτοὶ ζώομεν Vind., δὴ βροτοὶ ζώομεν Trinc., δὴ βροτοὶ ζώομεν ἀεὶ δὴ βοτὰ ζώομεν Gesnerus, ἃ ἀεὶ δὴ βότ' αἰεὶ ζῶμεν Bergkius, alii aliter; interim reliqui quod Grotius posuit; tentabam αἰεὶ βότ' οἷα ζῶμεν vel ζόομεν, *in diem semper sicut pecudes vivimus.* ζόομεν bisyllabum est, ut νόος in superioribus monosyllabum 28. ὅπως] ὅμως A p. m. ὅκως Ahrensius

P. 225, 1. μένουσιν ἐλθεῖν] pro ἐλθεῖν Bergkius ἔλδωρ 2. νέωτα] ἐς νέωτα conieci Com. gr. IV p. 717 3. πλούτῳ τε κἀγαθοῖσιν] πλούτῳ τε καὶ θεοῖσιν tentabam olim, nunc nescio an scribendum sit πλούτῳ τε κἀγαθοῖσιν ἵξεσθαι φλέων. 6. θνητῶν] βροτῶν θνητῶν A, quae mera est dittographia Ἄρεϊ] Ἄρει Brunckius 9. πορφυρῆς] πορφυρέης Schneidewin 10. μὴ δυνήσωνται] ἡδὺ νώσωνται Bergkius; ac sane tale quid sententia postulat: sed pro νώσωνται malim μήσωνται 11. ἅψαντο] ἥψαντο ex B 15. δέ μοι] δ' ἐμοὶ Brunckius 17. ἔχοντες] ἔδον-

τες suspicabar Com. gr. IV p. 717 25. λαβοῦσα] v. Com. gr. IV p. 33 26. τὸ κατὰ χρέος] fort. τὸ κατάχρεων ἐκτίει] ἐκτίνει ex AB 29. καὶ δὴ] δὴ om. AB μὲν] 30. ἐν αὐτῇ] ἑαυτῇ Grotius, ταύτῃ A

P. 226, 6. πᾶς] πᾶν τρόπον οὗτος] τρόπον τινὰ 8. ὑγιαίνει] ὑγιαίνειν AB, unde ὑγιαίνων scripsi 20. ἢ τὸ] ἤτοι Nauckius 27. μωρὸς libri 30. βροτοῖς] βροτοῖσιν e Vind.

P. 227, 2. ἥκιστα libri 7. προσῳδιῶν] προσοδίων 10. ἐπινικῶν] ἐπινίκων 19. τούτου — δοκεῖ] τοῦτον — δόκει Schneidewinus 23. μιν] μὴν 28. γηρασσέμεν] γηρασέμεν ex Vind.

P. 228, 1. νηπίοις] νήπιοι οἷς Ursinus 6. 7. ποτὲ μηδὲν ἔσεσθαι] μόνῳ μηδέποτ' ἔσεσθαι?

P. 229, 22. deest vulgo lemma, at Vind. ἱππο𐅃, unde Nauckius Ἱππολύτῳ restituit et supplevit Εὐριπίδου. fragm. 447. fort. tamen Hippothoi nomen latet, cf. quae dixi p. III 25. χορὸς] addidi ex Vind. 26. δ' ἀνθρώπου] γὰρ ἀνθρώπου Bergkius ζωὰν] ζόαν Bergkius 29. ἐν ταυτῷ] add. ex Vind.

P. 230, 9. ἐφήμερα] ἐφ' ἡμέρᾳ Lobeckius, unde ἐφ' ἡμέραν Dindorfius

P. 231, 4. ταῦτα] πάντα Sauppius 18. μήποτε] μηδέποτ' 20. παραγίνεται] περιγίνεται? 22. Σιμωνίδου] cf. tit. 121, 1

P. 232, 1. συνειδήσει libri 2. 3. ταραχαῖς — φόβοις libri 4. μυθέοντες] μυθοπλαστέοντες ex tit. 120, 20 14. ᾗ] ἣν omnes libri praeter B 23. πρὸς] περὶ 24. ἐπιμελῆται] ἐπιμέληται vel ἐπιμελέηται μετρῆται] μέτρια 24. 25. ἀναγκαίοις ἡ ταλαιπωρίη] A ταλαιπωρέη, unde posui ἀναγκαίοισι ταλαιπωρέῃ 26. Ἑρμολόχου] Ἑρμολάου Vind. Trinc. Ἑρμοδότου conieci Exerc. in Athen. I p. 41. Σιμωνίδου volebat Pflugk. schedis crit. p. 19 27. ἀτέκμαρτος ὁ πᾶς] ἀτέκμαρτος βροτῶν ὁ πᾶς Pflugk. 30. ὁ θάνατος ὅπῃ] θνατὸς ὅπα Pflugkius

P. 233, 1. ἐν κινδύνοις] ἔν γε κινδύνοις Bergkius omisso θνατούς, alia Pflugkius tentavit 2. ἀντιπνέει]

ἀντιπνεῖ Bergkius ἀτυχίας] εὐτυχίας Pflugkius, voluit sine dubio εὐτυχίαις, ut Bergkius edidit 19. οὐδὲν] ὅδεν
οὐδε A, unde posui ὃ δὲ οὐδὲν 23. ἐπισφαγέντα] ἀποσφαγέντα? 30. αὐξηθέντα] ἀεξηθέντα ex Vind. B, ἀεξυνθέντα Trinc.

P. 234, 1. τέλος ὕστατα] alterutrum abundat 3. αὐτᾶς] αὖτις Badham τοῦ ἀδήλου] τῷ ἀδήλῳ 4. θνατὸν] ὁρατὸν Badham 5. ἀνταποδόσει libri 6. ὕβρει] ὕβρι 8. καὶ βίον βαθυπλούτων] ita ABVind., καὶ βίον βαθὺν πλουτεῦσαι vulgo, καὶ βίῳ βαθυπλούτῳ coni. Gaisfordus, malim ἐς βίον βαθύπλουτον 10. εἴτω δεῖ] ἴστω δ' εἰ ex AB, ἴτω δ α Vind., οὕτω δὴ Gesnerus, indicavi lacunam 11. πρώτῳ] πράτῳ 14. ἀτυχέες] i. e. ἄκληροι 15. γενόμενοι] lacunam quam indicavi ita supplendam suspicor γενόμενοι [ἀπέλαυσαν, τοὶ δὲ τελευταῖοι κόρῳ καὶ ὕβρι] διέφθειραν 16. διοικημένα] δεδιοικημένα ἄφθαρτα δὲ ὄντα] ἄφθαρτα ἐόντα 18. ὄντα] ἐόντα 20. 21. βίου ἀνθρωπίνου libri 25. συγκρῖναι] ἐγκρῖναι 30. παιδοτροφίαν] ante Wyttenbachium παιδοποιίαν

P. 235, 4. ἡλικία] ἡλικίαν AB 5. 6. ὑπὸ — μαστιγοῦται] seclusi praeeunte Wyttenbachio 10. παρατηρεῖται] fort. ante μαστιγοῦται transponendum

P. 240, 8. κἀν τοῦ] κἀν τῷ Bentleius 11. ἐάν] ἄν 14. ἔνεστι] ἔν ἐστι Erfurdtius diu ante Gaisfordum τουτί] τόδε B, βροτῷ Nauckius

P. 241, 1. τοῦ αὐτοῦ] hoc abest vulgo Ἀνδρομάχη] hoc accessit e Vind. 6. οὐδὲ μέχρι] Gaisfordus οὐδ' εἴ γε μέχρι, v. Com. gr. IV p. 525 sq. 13. λογισμὸς] λόγος Porsonus 18. ἀνθρώπων] ἀνθρώποις Clericus

P. 242, 11. Γάλακτος] Γαλάταις vel Γαλατεία? v. Hist. Com. p. 467 20. τι] τοι A πολύπουν] πολύχουν Toupius, si quid mutandum malim οὕτω πολύπονον 26. ὀνόματ'] ante Gaisfordum ὀνόματα δ'

P. 243, 1. λυπηρὸν] λύπη γὰρ Toupius 2. πονηροὶ ζωγράφοι] πονηρῷ ζωγράφῳ ante Grotium, πονηρῷ ζωγράφῳ Toupius; nihil huc facit adscriptus a Gaisfordo locus

Chrysostomi 4. Ἀρίστωνος] Vind. ἀριστως i. e. Ἀριστωνύμου 5. Μεγαρίτης] μεγαρι Vind. hinc scripsi Μεγαρικός, ut philosophus de secta Megaricorum intellegatur 7. αὐτοῦ] αὐτ Vind. unde αὐτῶν scripsi 7. 8. ἕτεροί εἰσι] ante Gaisfordum ἕτεροι εἶναι, Vind. ἕτεροί ∧ 9. ἑαυτοῖς] ἑαυτοὺς 10. Εὐφράντου] Εὐφράτου scripsi, ut intellegatur Euphrates philosophus notissimus, de quo cf. Plinii Ep. I, 10. 11. Εὐφράντης] Εὐφράτης ex B 12. τυραννικὰ] τετυραννικὰ Trinc. 17. μὴ] μηδέποτε ex A

P. 244, 7. μὴ 'πίταχτα] μὴ 'πιτὰξ τὰ Nauckius 9—12. νόσοι—θεοί] hos versus cum praecedentibus coniungit Vind., quem secutus est Nauckius 17. Ἰταλικῶν θεαμάτων] deest tota ecloga in A. pro θεαμάτων Vind. et Voss. habent θαυμάτων, quod recepi; praeterea si Heliodori carmen Ἰταλικὰ θαύματα inscriptum fuit, non intellego quo pacto in nova operis parte poeta Ἰταλίης οὐ πολλὸν ὑπερστείχοντι κολώνην dicere potuerit; quare ἰατρικὰ θαύματα carminis titulum fuisse mihi persuasi, cui opinioni mirum quantum favet eclogae a Stobaeo servatae argumentum; nec iam dubium mihi quin Heliodorus hic noster medicus fuerit non diversus ab eo, cuius versus aliquot ex Apolyticis affert Galenus. cf Anal. Alex. p. 384 20. Γαυρείην] libri γαυρέην, Grotius Γαυρείην, quae forma cum nullo exemplo muniri possit repugnetque legi qua gentilicia locorum Italicorum formantur, non dubitavi Γαυρανὴν reponere; nimirum γαυρέην ex γαυραίην, hoc autem ex γαυρανὴν corruptum est 25. αὕτως] αὐτὸς libri, αὕτως Scaliger 26. λίην ἀραρόσι] Gaisfordo verae lectionis, quae interciderit, interpretatio videtur; ἀραρῶσι scribendum esse ostendi Anal. Alex. p. 383 27. δύεται] δεύεται 28. ἄλγεος εἴη] Gesnerus qui post ἄλγεος inseruit αἴτιον, et sententiam et versum restituit, sed male consuluit syntaxi; scripsi ἄλγεος αἴτιόν ἐστιν. nimirum in fine truncati versus scriptum erat αιτι, quod proclivi errore in εἴη abiit 29. κε λημηρῇ] vulgo κενημηρή, κιμμερίῃ Scaliger, Vind. et Arsen. κελημηρή, quod κε λημηρῇ scripsi l. l. λελυσμένος] κεκαλυμμένος Gesnerus, κεκλεισμένος Scaliger, pro quo malui πεπυκασμένος, aliis fort. placebit quod Cobetus VL. p. 223 coni. εἰλυμένος

P. 245, 1. οἶδος] ante Scaligerum ὄιδος, Voss. et Ars. ὄιος, Salmasius εἶδος περιβριθῆ] vitiosae formae exemplum olim apud Alciphronem legebatur; scripsi περιβρίθη 4. ἔκθεται] tentabam olim εἴκαθεν, sed recte ἄλθεται Lobeckius ad Ai. p. 182 24. ἐν οἴνῳ] ἐν om. AB 24. ὀφθαλμοῖς] ὀμφαλοῖς Gesnerus

P. 246, 6. ἐν ὄρει — καλουμένῳ] ὄρος ἐστὶ — καλούμενον ex A ἐν ᾧ] add. ex A 17. 18. παρὰ τὸ τῷ Ῥ. ἡρμ. τ. πρ. εἰλ.] τὴν πρ. δὲ εἰλ. π. τὸ ἡρμ. τ. Ῥ. ex A 21. καλούμενος] προσαγορευόμενος ex A Vind. 21. 22. δὲ ὁ ἰχθὺς] add. ex A

P. 247, 1. τῆς Αἰτ. π. ἐστι] π. ἐστι τῆς Αἰτ. ex AB 25. ἀγωγῆς] συναγωγῆς e Plutarcho 27. ἐν Τίγρει ποταμῷ] Τίγρης ποταμός ἐστι ex A 27. 28. γεννᾶται δὲ ἐν αὐτῷ] haec add. ex A

P. 248, 3. ἐν Ἰνδῷ ποταμῷ] Ἰνδὸς ποταμός ἐστι ex A δ' ἐν αὐτῷ] haec add. ex A 4. καρπύτῃ] καρπύλῃ ex AB Vind. et m. Gesn.

P. 249, 4. ὡς] ἃς Gesnerus 12. γίνεσθαι ἔφη] ἔλεγε τίκτεσθαι ex A

P. 250, 3. ψυχροῦ] hoc addidi 24. βίῳ] addidit Koenius 26. δέον — οὕτως] Wyttenbachius δεῖν οὖν ἔτι παῖδας ὄντας 28. εἰδέναι] ante Koenium εἶναι 30. ἀφίκηται] fort. τις addendum aut hic aut ante εἰς τοῦτο

P. 251, 3. οἴεσθαι] οἱ ταῖς libri, οἴεσθαι Gaisfordus, οἷόν τε Wyttenbachius 5. γίγνεσθαι] ante Wyttenbachium γίνεται 16. καὶ ὑποτρίμματα libri κατὰ τὸν κωμικὸν] om. A et Tr. 28. ἐθάδας] τῆς Ἄδας A m. s. et B e Plutarcho 30. ἄγειν] om. A Trinc.

P. 252, 15. διώνυχος] δι' ὄνυχος

P. 254, 2. ἀκμῶν] ἀγμῶν Gesnerus 4. φύσεων] φυσῶν Gesnerus 7. ἔτι] ἔστι Gesnerus 13. φυκώδη] φυσώδη Gesnerus

P. 256, 25. ἄνεισι] ἀνίασι Nauckius

P. 257, 16. ἀπεῖναι] ἀπιέναι Gesnerus

P. 258, 3. δὲ om. Trinc. 16. ἀλλοτρίωται] ἠλλοτρίωται e Vind. 20. ἐμφανίζουσαι] ἐμφανίζοντα Gesn.

P. 259, 12. ἀπὸ] ὑπὸ 13. ἀπωθουμένου] ἀπαιθου-

μένου ante Gesnerum, *ἀπηθουμένου* Bernardus ad Nonn. I p. 96 19. *ὑπὸ*] *καὶ ὑπὸ* ex B, ut voluit Gesnerus 21. *διαμύξαι*] *δεῖ ἀμύξαι* Emperius 31. *δι' ὑγρότητα*] *διὰ ξηρότητα* Gesnerus

P. 260, 10. 11. *πάντες*] *πάντων*? 30. lemma add. ex Vind., in quo *Πλάτων εκ ἀρχι* (τ δ superscr.) scriptum est

P. 263, 16. *ἔσται*] *ἔστι* Gesnerus

P. 264, 4. *ἐγκειμένας*] *προκειμένας* Gesnerus, *ἐκκειμένας* Gaisfordus 7. *ἐν τῷ ἀέρι*] abundare videtur Gaisfordo 10. 11. *περικυκλεομένας*] *περικυκλευομένας* BVind., quod recipiendum erat 19. 20. *ἤτε μὴν*] *μὴν* om. AB, itaque possis *ἢ δὲ* 25. *αὐτοῦ*] *οἰκείαν* ex AB 26. *αὐτὰ*] addidi ex AB

Scribebam Berolini m. Aug. a. MDCCCLVI.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ.

ΟΤΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ ΓΑΜΟΣ. ΞΖ.

---

1 *Εὐριπίδου Οἰδίποδι.*

Μεγάλη τυραννὶς ἀνδρὶ τέκνα καὶ γυνή.
ἴσην γὰρ ἀνδρὶ συμφορὰν εἶναι λέγω,
τέκνων θ' ἁμαρτεῖν καὶ πάτρας καὶ χρημάτων
ἀλόχου τε κεδνῆς· ὡς μόνων τῶν χρημάτων . . .
ἣ κρεῖσσόν ἐστιν ἀνδρί, σώφρον' ἢν λάβῃ.

2 *Εὐριπίδου.*

Πᾶσα γὰρ δούλη πέφυκεν ἀνδρὸς ἡ σώφρων γυνή.

3 *Ἀπολλωνίδου.*

Φεῦ φεῦ γυναῖκες, ὡς ἐν ἀνθρώποις ἄρα
οὐ χρυσός, οὐ τυραννίς, οὐ πλούτου χλιδὴ
τοσοῦτον εἶχε διαφόρους τὰς ἡδονάς,
ὡς ἀνδρὸς ἐσθλοῦ καὶ γυναικὸς εὐσεβοῦς
γνώμη δικαία καὶ φρονοῦσα τἄνδικα.

4 *Θεόγνιδος* (1224).

Οὐδέν, Κύρν', ἀγαθῆς γλυκερώτερόν ἐστι γυναικός·
μάρτυς ἐγώ, σὺ δέ μοι γίγνου ἀληθοσύνης.

5 *Σοφοκλέους.*

Τίς δ' οἶκος ἐν βροτοῖσιν ὠλβίσθη ποτὲ
γυναικὸς ἐσθλῆς χωρὶς ὀγκωθεὶς χλιδῇ;

6 *Ἀπολλωνίδου.*

Γυναικὸς ἀρετὰς ἀξίως ἐπαινέσαι
σοφοῦ τινος γένοιτ' ἂν ἵστορος λόγων.

7 *Εὐριπίδου Ὀρέστου* (1204).

Ὦ τὰς φρένας μὲν ἄρσενας κεκτημένη,
τὸ σῶμα δ' ἐν γυναιξὶ θηλείαις πρέπον.

8 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Οἰκοφθόρον γὰρ ἄνδρα κωλύει γυνὴ
ἐσθλὴ παραζευχθεῖσα καὶ σώζει δόμους.

9 *Μενάνδρου.*

Ἓν ἔστ' ἀληθὲς φίλτρον εὐγνώμων τρόπος·
τούτῳ κατακρατεῖν ἀνδρὸς εἴωθεν γυνή.

10 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.*

Τῶν γὰρ πλούτων ὅδ' ἄριστος,
γενναῖον λέχος εὑρεῖν.

11 *Μενάνδρου.*

Οἰκεῖον οὕτως οὐδέν ἐστιν, ὦ Λάχης,
ἐὰν σκοπῇ τις, ὡς ἀνήρ τε καὶ γυνή.

12 *Ἀλεξάνδρου.*

Ταμιεῖον ἀρετῆς ἐστὶ γενναία γυνή.

13 *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.*

Ζευχθεὶς γάμοισιν οὐκέτ' ἔστ' ἐλεύθερος·
ἀλλ' ἕν γ' ἔχει τι χρηστόν· ἐν κήδει γὰρ ὢν
ἐσθλῷ δέδοικε μηδὲν ἐξαμαρτάνειν.

14 *Ἱπποθόωντος.*

Ἄριστον ἀνδρὶ κτῆμα συμπαθὴς γυνή.

15 *Εὐριπίδου Φρίξῳ.*

Γυνὴ γὰρ ἐν κακοῖσι καὶ νόσοις πόσει
ἥδιστόν ἐστι, δώματ' ἢν οἰκῇ καλῶς
ὀργήν τε πραΰνουσα καὶ δυσθυμίας
ψυχὴν μεθιστᾶσ'· ἡδὺ κἀπάται φίλων.

16 *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος.*

Σπαρτιατῶν νόμος τάττει ζημίας, τὴν μὲν πρώτην ἀγαμίου, τὴν δευτέραν ὀψιγαμίου, τὴν τρίτην καὶ μεγίστην κακογαμίου.

17 *Πιττακοῦ.*

Πιττακὸς ἐπύθετό τινος διότι οὐ βούλεται γῆμαι· τοῦ δὲ φήσαντος "ἐὰν μὲν καλὴν γήμω, ἕξω κοινήν, ἐὰν δὲ αἰσχράν, ἕξω ποινήν" "οὐμενοῦν" ἔφη "ἀλλ' ἐὰν μὲν καλὴν γήμῃς, οὐχ ἕξεις ποινήν, ἐὰν δὲ αἰσχράν, οὐχ ἕξεις κοινήν."

18 *Γαΐου ὑπὲρ Λουκίλλης.*

Πολλάκις γὰρ γυνὴ καὶ παῖδας ὑπερεβάλετο εὐνοίᾳ τῇ πρὸς τὸν ἄνδρα· ἡ γὰρ τοῦ βίου κοινωνία ἰσχυροτέραν τὴν φιλίαν ποιεῖ τῶν τεχθέντων ἅπαξ.

19 *Δημοσθένους ἐκ τοῦ κατὰ Νεαίρας* (1386, 19).

Τὰς μὲν γὰρ ἑταίρας ἡδονῆς ἕνεκα ἔχομεν, τὰς παλλακὰς δὲ τῆς καθ' ἡμέραν θεραπείας τοῦ σώματος, τὰς δὲ γυναῖκας τοῦ παιδοποιεῖσθαι γνησίως καὶ τῶν ἔνδον φύλακα πιστὴν ἔχειν.

20 *Μουσωνίου ἐκ τοῦ εἰ ἐμπόδιον τῷ φιλοσοφεῖν γάμος.*

Ἄλλου δέ τινος φήσαντος, ὅτι ἐμπόδιον αὐτῷ δοκοίη εἶναι τῷ φιλοσοφεῖν ὁ γάμος καὶ ὁ σὺν γυναικὶ βίος, "Πυθαγόρᾳ μέν" εἶπεν ὁ Μουσώνιος "οὐκ ἐμπό-

διον ἦν, οὐδὲ Σωκράτει οὐδὲ Κράτητι, ὧν ἕκαστος συνῴκησε γυναικί· καὶ οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν ἄμεινον ἐκείνων ἑτέρους φιλοσοφήσαντας. καίτοι γε Κράτης ἄοικός τε καὶ ἀσκευὴς καὶ ἀκτήμων τέλεον ἦν, ἀλλ' ὅμως ἔγημεν· εἶτα μηδ' ὑπόδυσιν ἔχων ἰδίαν, ἐν ταῖς δημοσίαις Ἀθήνησι στοαῖς διημέρευε καὶ διενυκτέρευε μετὰ τῆς γυναικός· ἡμεῖς δὲ ἀπ' οἰκίας ὁρμώμενοι, καὶ οἰκέτας τοὺς ὑπηρετοῦντας ἔχοντες ἔνιοι, τολμῶμεν ὅμως λέγειν ἐμπόδιον εἶναι φιλοσοφίᾳ γάμον; καὶ μὴν ὅ γε φιλόσοφος διδάσκαλος δήπου καὶ ἡγεμὼν πάντων τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ τῶν κατὰ φύσιν ἀνθρώπῳ προσηκόντων· κατὰ φύσιν δ' εἴ τι ἄλλο καὶ τὸ γαμεῖν φαίνεται εἶναι· ἐπεὶ τοῦ χάριν ὁ τοῦ ἀνθρώπου δημιουργὸς πρῶτον μὲν ἔτεμε δίχα τὸ γένος ἡμῶν, εἶτ' ἐποίησεν αὐτῷ διττὰ αἰδοῖα, τὸ μὲν εἶναι θήλεος τὸ δὲ ἄρρενος, εἶτα δὲ ἐνεποίησεν ἐπιθυμίαν ἰσχυρὰν ἑκατέρῳ θατέρου τῆς θ' ὁμιλίας καὶ τῆς κοινωνίας, καὶ πόθον ἰσχυρὸν ἀμφοῖν ἀλλήλων ἐνεκέρασεν, τῷ μὲν ἄρρενι τοῦ θήλεος τῷ δὲ θήλει τοῦ ἄρρενος; ἆρ' οὖν οὐ γνώριμον, ὅτι ἐβούλετο συνεῖναί τε αὐτὼ καὶ συζῆν καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον ἀλλήλοιν συμμηχανᾶσθαι, καὶ γένεσιν παίδων καὶ τροφὴν ἅμα ποιεῖσθαι, ὡς ἂν τὸ γένος ἡμῶν ἀίδιον ᾖ; τί δ'; εἰπέ μοι, πότερα προσήκει ἕκαστον ..... ποιεῖν καὶ τὰ τοῦ πέλας, καὶ ὅπως οἶκοι ὦσιν ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ, καὶ ὅπως ἡ πόλις μὴ ἔρημος ᾖ, καὶ ὅπως τὸ κοινὸν ἕξει καλῶς; εἰ μὲν γὰρ φῂς ὡς τὸ αὑτοῦ σκεπτέον μόνον, ἀποφαίνεις τὸν ἄνθρωπον λύκου μηδὲν διαφέροντα μηδ' ἄλλου θηρίου τῶν ἀγριωτάτων μηδενός, ἅπερ ἀπὸ βίας καὶ πλεονεξίας πέφυκε ζῆν, μὴ φειδόμενα μηδενὸς ἀφ' ὅτου μέλλει καρποῦσθαί τι ἡδύ, ἄμοιρα μὲν κοινωνίας ὄντα,

ἄμοιρα δὲ συνεργίας τῆς ἀπ' ἀλλήλων, ἄμοιρα δὲ δικαίου παντός. εἰ δ' ὁμολογήσεις τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν μάλιστα μελίσσῃ προσεοικέναι, ἣ οὐ δύναται μόνη ζῆν, ἀπόλλυται γὰρ μονωθεῖσα, πρὸς ἓν δὲ καὶ κοινὸν ἔργον τῶν ὁμοφύλων συννένευκε καὶ συμπράττει καὶ συνεργάζεται τοῖς πλησίον· εἰ ταῦτα ταύτῃ ἔχει, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις κακία μὲν ἀνθρώπου εἶναι ὑπείληπται ἀδικία τε καὶ ἀγριότης καὶ τὸ τοῦ πλησίον πράττοντος κακῶς ἀφροντιστεῖν, ἀρετὴ δὲ φιλανθρωπία καὶ χρηστότης καὶ δικαιοσύνη ἐστὶ καὶ τὸ εὐεργετικὸν εἶναι καὶ τὸ κηδεμονικὸν εἶναι τοῦ πέλας· οὕτω καὶ πόλεως ἑκάστῳ τῆς ἑαυτοῦ φροντιστέον καὶ τῇ πόλει οἶκον περιβλητέον. ἀρχὴ δὲ οἴκου περιβολῆς γάμος. ὥστε ὁ ἀναιρῶν ἐξ ἀνθρώπων γάμον ἀναιρεῖ μὲν οἶκον, ἀναιρεῖ δὲ πόλιν, ἀναιρεῖ δὲ σύμπαν τὸ ἀνθρώπειον γένος. οὐ γὰρ ἂν διαμένοι μὴ γενέσεως οὔσης, οὐδ' ἂν γένεσις εἴη μὴ γάμου ὄντος, ἥ γε δικαία καὶ νόμιμος. ὅτι μὲν γὰρ οἶκος ἢ πόλις οὔτ' ἐκ γυναικῶν συνίσταται μόνον οὔτ' ἐξ ἀνδρῶν μόνον, ἀλλ' ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας, δῆλον· ἀνδρῶν δὲ καὶ γυναικῶν κοινωνίας ἄλλην οὐκ ἂν εὕροι τις οὔτ' ἀναγκαιοτέραν οὔτε προσφιλεστέραν. ποῖος γὰρ ἑταῖρος ἑταίρῳ οὕτω προσηνὴς ὡς γυνὴ καταθύμιος τῷ γεγαμηκότι; ποῖος δ' ἀδελφὸς ἀδελφῷ; ποῖος δὲ γονεῦσιν υἱός; τίς δὲ ἀπὼν οὕτω ποθεινὸς ὡς ἀνὴρ γυναικὶ καὶ γυνὴ ἀνδρί; τίνος δὲ παρουσία μᾶλλον ἢ λύπην ἐλαφρύνειεν ἄν, ἢ χαρὰν ἐπαυξήσειεν, ἢ συμφορὰν ἐπανορθώσειε; τίσι δὲ νενόμισται κοινὰ εἶναι πάντα, καὶ σώματα καὶ ψυχαὶ καὶ χρήματα, πλὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικός; ταῦτά τοι καὶ πάντες ἄνθρωποι πρεσβυτάτην νομίζουσι πασῶν τὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς φιλίαν· καὶ

οὐδὲ μήτηρ ἢ πατὴρ νοῦν ἔχων οὐδεὶς ἀξιοῖ φίλτερος τῶν ἑαυτοῦ τέκνων τῶν συνεζευγμένων γάμῳ. καὶ ὁ λόγος δ' ἐκεῖνος φαίνεται δηλοῦν ὅσον προτερεῖ τῆς γονέων πρὸς τέκνα φιλίας ἡ γυναικὸς πρὸς ἄνδρα, ὅτι Ἄδμητος δόσιν ταύτην λαβὼν παρὰ θεῶν, εἰ παράσχοι τὸν ἀνθ' ἑαυτοῦ τεθνηξόμενον, ζῆσαι διπλασίω χρόνου τοῦ τεταγμένου αὐτῷ, τῶν μὲν γονέων οὐκ ἔτυχεν ἐθελόντων προαποθανεῖν αὐτοῦ καίτοι γεγηρακότων· ἡ γυνὴ δὲ ἡ γαμετὴ Ἄλκηστις, κομιδῇ νέα οὖσα, ἐδέξατο προθύμως τὸν θάνατον πρὸ τοῦ ἀνδρός. ὅτι δὲ μέγα καὶ ἀξιοσπούδαστον ὁ γάμος ἐστὶ καὶ ταύτῃ δῆλον. θεοὶ γὰρ ἐπιτροπεύουσιν αὐτόν, καθὸ νομίζονται παρ' ἀνθρώποις, μεγάλοι· πρώτη μὲν Ἥρα, καὶ διὰ τοῦτο ζυγίαν αὐτὴν προσαγορεύομεν· εἶτα Ἔρως, εἶτα Ἀφροδίτη· πάντας γὰρ τούτους ὑπολαμβάνομεν ἔργον πεποιῆσθαι τοῦτο, συνάγειν ἀλλήλοις πρὸς παιδοποιΐαν ἄνδρα καὶ γυναῖκα. ποῦ μὲν γὰρ Ἔρως παραγένοιτ' ἂν δικαιότερον ἢ ἐπὶ νόμιμον ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὁμιλίαν; ποῦ δὲ Ἥρα; ποῦ δὲ Ἀφροδίτη; πότε δ' ἂν εὐκαιρότερον εὔξαιτό τις τοῖς θεοῖς τούτοις ἢ πρὸς γάμον ἰών; τί δὲ καλοῦντες ἀφροδίσιον ἔργον προσηκόντως ἂν μᾶλλον καλοῖμεν ἢ τὴν γαμετῆς τῷ γεγαμηκότι σύνοδον; διὰ τί τοιγαροῦν φαίη τις ἂν θεοὺς μὲν οὕτω μεγάλους ἐπισκοπεῖν καὶ ἐπιτροπεύειν γάμον καὶ παιδοποιΐαν, μὴ προσήκειν δὲ ἀνθρώπῳ ταῦτα; διὰ τί δὲ προσήκειν μὲν τῷ ἀνθρώπῳ ταῦτα, μὴ προσήκειν δὲ τῷ φιλοσόφῳ; πότερον κακίω εἶναι χρὴ τῶν ἄλλων τὸν φιλόσοφον; ἀλλ' οὐ χρή. κρείττω γὰρ καὶ δικαιότερον καὶ καλοκαγαθικώτερον. ἢ ὅτι κακίων οὐκ ἔστι καὶ ἀδικώτερος ἀνὴρ τοῦ μὲν κηδομένου τῆς ἑαυτοῦ πόλεως ὁ μὴ κηδόμενος, τοῦ δὲ τὸ κοινὸν σκο-

ποῦντος ὁ τὸ αὑτοῦ μόνον ὁρῶν; ἢ ὅτι φιλόπολις καὶ φιλάνθρωπος καὶ κοινωνικὸς μᾶλλόν ἐστιν ὁ μονήρη βίον αἱρούμενος τοῦ νέμοντος οἴκου καὶ ποιουμένου παῖδας καὶ πόλιν αὔξοντος τὴν ἑαυτοῦ, ἅπερ ὑπάρχει τῷ γαμοῦντι; ὅτι μὲν οὖν προσήκει τὸν φιλόσοφον γάμου καὶ παιδοποιίας ἐπιμελεῖσθαι δῆλον. εἰ δὲ προσήκει τοῦτο, πῶς ἂν ὀρθῶς ἔχοι, ὦ νεανίσκε, ὁ λόγος ἐκεῖνος ὃν σὺ ἀρτίως ἔλεγες, ὡς ἐμπόδιόν ἐστι τῷ φιλοσόφῳ γάμος; οὐ γὰρ δὴ φιλοσοφεῖν ἕτερόν τι φαίνεται ὂν ἢ τὸ ἃ πρέπει καὶ ἃ προσήκει λόγῳ μὲν ἀναζητεῖν ἔργῳ δὲ πράττειν." τότε μὲν δὴ τοιαῦτά τινα εἶπεν.

21 *Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ περὶ γάμου.*

Ἀναγκαιότατός ἐστιν ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος. ἅπαν μὲν γὰρ ἡμῶν τὸ γένος ἔφυ πρὸς κοινωνίαν, πρώτη δὲ καὶ στοιχειωδεστάτη τῶν κοινωνιῶν ἡ κατὰ τὸν γάμον. οὔτε γὰρ πόλεις ἂν ἦσαν μὴ ὄντων οἴκων, οἶκός τε ἡμιτελὴς μὲν τῷ ὄντι ὁ τοῦ ἀγάμου, τέλειος δὲ καὶ πλήρης ὁ τοῦ γεγαμηκότος.

22 *Ἐν ταυτῷ.*

Οὐκοῦν ἔχομεν ἐν τοῖς περὶ οἴκων ἀποδεδειγμένον, ὡς τῷ σοφῷ προηγούμενος μέν ἐστιν ὁ μετὰ γάμου βίος, ὁ δ' ἄνευ γυναικὸς κατὰ περίστασιν· ὥστ' ἐπειδὴ χρὴ μὲν ἐν οἷς γε δυνάμεθα μιμεῖσθαι τὸν ἔχοντα νοῦν, τούτῳ δὲ προηγούμενόν ἐστι τὸ γαμεῖν, δῆλον ὅτι καὶ ἡμῖν ἂν εἴη καθῆκον, εἴ γε μή τις εἴη περίστασις ἐμποδών. καὶ δὴ τοῦτο μὲν πρῶτον· ἔοικε δὲ καὶ πρὸ τοῦ σοφοῦ παρακαλεῖν ἡμᾶς ἡ καὶ αὐτὸν τὸν σοφὸν ἐπὶ τὸν γάμον ἐξοτρύνουσα φύσις, ἥ τις οὐ συναγελαστικοὺς ἡμᾶς ἀπειργάσατο μόνον,

ἀλλὰ καὶ συνδυαστικούς, μετὰ τοῦ ἕν τε καὶ κοινὸν ἔργον ὑποθεῖναι τῷ συνδυασμῷ· λέγω δὲ τὴν παίδων γένεσιν καὶ βίου διεξαγωγὴν εὐσταθοῦς. δικαία δὲ διδάσκαλος ἡ φύσις, ὅτι τῇ παρ' αὐτῆς κατασκευῇ σύμφωνον τὴν ἐκλογὴν χρὴ γίγνεσθαι τῶν καθηκόντων. ζῇ γοῦν ἕκαστον τῶν ζῴων ἑπομένως τῇ ἑαυτοῦ φυσικῇ κατασκευῇ, καὶ νὴ Δία τὸ φυτὸν ἅπαν ὡσαύτως κατὰ τὸ ἐπὶ τῶν λεγομένων ζῆν, πλὴν οὐκ ἐκλογισμῷ καὶ ἀριθμήσει τινὶ χρώμενα καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν βασανιζομένων ἐκλογαῖς, ἀλλὰ τὰ μὲν τῇ φύσει [φυτὰ] ψιλῇ (ψυχῆς γάρ ἐστιν ἀμέτοχα), τὰ δὲ ζῷα φαντασίαις τε σπώσαις ἐπὶ τὰ οἰκεῖα καὶ ἐξελαυνούσαις προθυμίαις. ἡμῖν δὲ ἡ φύσις ἔδωκε τὸν λόγον, τά τε ἄλλα πάντα καὶ σὺν πᾶσι, μᾶλλον δὲ πρὸ πάντων, αὐτὴν κατοψόμενον τὴν φύσιν, ὅπως ὡς πρός τινα σκοπὸν εὐφεγγῆ τε καὶ ἀραρότα τεταμένος ταύτην, ἐκλεγόμενός τε τὸ σύμφωνον αὐτῇ πᾶν, καθηκόντως βιοῦντας ἡμᾶς ἀπεργάζοιτο.

23 Ἐν ταυτῷ.

Ὅθεν καὶ οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις ἀτελῆ φήσας οἰκίαν τὴν ἄνευ γάμου, τῷ μήτε τὸ ἄρχον ἄνευ τοῦ ἀρχομένου δύνασθαι νοηθῆναι μήτ' ἄνευ τοῦ ἄρχοντος τὸ ἀρχόμενον· οὗτος γὰρ ὁ λόγος εὖ μάλα μοι δοκεῖ δυσωπεῖν τοὺς ἠλλοτριωμένους πρὸς γάμον.

24 Ἐν ταυτῷ.

Φημὶ τοίνυν καὶ σύμφορον εἶναι τὸν γάμον, πρῶτον μὲν ὅτι θεῖον ὡς ἀληθῶς φέρει καρπὸν τὴν παίδων γένεσιν, οἳ παραστάται μὲν ἡμῖν οἷον συμφυεῖς ἔτι καὶ αὐτοῖς ἐρρωμένοις ἐν ἁπάσαις γίγνονται πράξεσιν, ἀγαθοὶ δὲ ἐπίκουροι κάμνουσιν ὑφ' ἡλικίας καὶ γήραι πιεζομένοις, οἰκεῖοι μὲν ἐν εὐπραγίαις εὐ-

φροσύνης κοινωνοί, συμπαθεῖς δὲ ἐν τοῖς ἐναντίοις καιροῖς διάδοχοι τῶν ἀνιαρῶν. ἔπειτα καὶ πρὸς γενέσεις τέκνων λυσιτελὴς ἡ μετὰ γυναικὸς συμβίωσις. πρῶτον μὲν γὰρ ἀποτετρυμένους τοῖς θυραίοις καμάτοις ὑποδέχεται θεραπευτικῶς ἀναλαμβάνουσα καὶ μετ' ἐπιμελείας ἀνακτωμένη πάσης· ἔπειτα τῶν ὄντων δυσχερῶν ἐν τῇ διανοίᾳ λήθην ἐντίθησι. τὰ γὰρ σκυθρωπὰ τοῦ βίου περὶ μὲν τὴν ἀγορὰν ἢ τὸ γυμνάσιον ἢ τὸ χωρίον ἢ καθόλου πάσης μερίμνης ἀσχολίας καὶ περὶ τοὺς φίλους τε καὶ συνήθεις διατρίβουσιν ἡμῖν οὐκ ἔστι πρόχειρα τοῖς ἀναγκαίοις ἐπιπροσθούμενα περισπασμοῖς, ἀνεθεῖσι δ' ἐκ τούτων εἴς τε τὴν οἰκίαν ἐπανελθοῦσι καὶ οἷον εὐσχόλοις τὴν ψυχὴν γενομένοις ἐμπελάζει καιρῷ χρώμενα τούτῳ τοῦ ἀνιᾶν ἡμᾶς, ὅταν γε ἔρημος εὐνοίας καὶ μονήρης ὁ βίος. ἡ γυνὴ δὲ παροῦσα μεγάλη γίνεται καὶ πρὸς ταῦτα παρηγορία, πυνθανομένη τι περὶ τῶν ἐκτὸς ἢ περὶ τῶν ἔνδον ἀναφέρουσα καὶ συνδιασκεπτομένη καί τινα διάχυσιν κἀξ ἀπλάστου προθυμίας εὐφροσύνην παρέχουσα. καὶ μὴν οἷα μέν ἐστιν ἐν ἑορταῖς συνεπιμεληθῆναι θυσιῶν καὶ ἱερουργιῶν, οἷα δ' ἐν ἀνδρὸς ἀποδημίαις εὐσταθῆ διατηρῆσαι καὶ μὴ παντάπασιν ἀπροστάτητον τὸν οἶκον, οἷα δὲ κηδεμὼν οἰκετῶν, οἷα δὲ ἐν νόσοις [οἷα δὴ] παραστάτις, μακρὸς ἂν γένοιθ' ὁ λόγος πάντ' ἐπεξιὼν τὰ κατὰ μέρος. ἀρκεῖ γὰρ κεφάλαιον εἰπεῖν, ὡς δεῖ μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις πρὸς μετρίαν τοῦ βίου διεξαγωγὴν δυοῖν, συγγενικῆς ἐπικουρίας καὶ συμπαθοῦς εὐνοίας, οὔτε δὲ συμπαθέστερόν τι γυναικὸς εὕροιμεν ἂν οὔτε τέκνων συγγενέστερον. παρέχει δ' ἑκάτερον ὁ γάμος. πῶς οὖν οὐχὶ λυσιτελέστατον ἡμῖν; ἀλλ' ἔγωγε καὶ καλὸν ἡγοῦμαι τὸν μετὰ γάμου βίον. τίς γὰρ ἕτερος

τοιοῦτος γένοιτ' ἂν οἰκίας κόσμος οἷός ἐστιν ὁ κατὰ τὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς κοινωνίαν; οὐ μὲν δὴ πολυτελεῖς οἶκοι καὶ ὀρθόστρωτοι τοῖχοι καὶ περίστοα τοῖς ὑπὸ τῆς ἀπειραγαθίας θαυμαζομένοις λίθοις διακεκοσμημένα οὐδὲ ζωγραφία καὶ ψαλιστοὶ μυρρινῶνες οὐδ' ἄλλο τι τῶν ἐκπληττόντων τοὺς ἠλιθίους κάλλος ἐστὶν οἰκίας, ἀλλὰ ζεῦγος ἀνδρὸς καὶ γυναικός, συγκαθειμαρμένων ἀλλήλοις καὶ καθιερωμένων θεοῖς γαμηλίοις γενεθλίοις ἐφεστίοις, συμφωνούντων μὲν ἀλλήλοις καὶ πάντα κοινὰ πεποιημένων μέχρι καὶ τῶν σωμάτων, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν ψυχῶν, καὶ [περὶ] προστασίαν μὲν ἐχόντων τὴν ἐπιβάλλουσαν τοῦ οἴκου καὶ τῶν θεραπόντων, ἀνατροφὴν δὲ καὶ κηδεμονίαν τῶν τέκνων, ἐπιμέλειαν δὲ οὔτε σύντονον οὔτε μὴν ῥᾴθυμον ἀλλ' ἐμμελῆ καὶ καθηρμοσμένην τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων. τί γὰρ ἂν γένοιτο "κρεῖσσον καὶ ἄρειον" κατὰ τὸν θαυμασιώτατον Ὅμηρον "ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκ' ἔχητον ἀνὴρ ἠδὲ γυνή;" διὸ καὶ πολλάκις ἐθαύμασα τοὺς ὡς βαρὺν ἡγουμένους τὸν μετὰ γυναικὸς βίον. οὐ γὰρ ἡ γυνὴ μὰ Δία βάρος ἢ φορτίον ἐστί, καθάπερ οὗτοι δοκοῦσιν· ἀλλ' ἥδε μὲν κἀκ τῶν ἐναντίων κοῦφόν τι καὶ ῥᾷστα φέρεσθαι δυνάμενον, μᾶλλον δὲ καὶ τῶν ὄντως ἐπαχθῶν καὶ βαρέων κουφιστικόν. οὐδὲν γὰρ οὕτω φορτικόν ἐστι τῶν ὄντων, ὥστε μὴ ῥᾷστον εἶναι συμφρονοῦσί γε ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ καὶ κοινῇ φέρειν αὐτὸ βουλομένοις. βαρὺ δέ ἐστιν ὡς ἀληθῶς ἀφροσύνη καὶ δύσοιστον τοῖς αὐτὴν κεκτημένοις, ὑφ' ἧς δὴ καὶ τὰ φύσει κοῦφα γίνεται βαρέα, τά τε ἄλλα καὶ γυνή. τῷ ὄντι γὰρ καὶ συχνοῖς δή τισιν ἀφόρητος ἐγένετο ὁ γάμος, ἀλλ' οὐχὶ παρ' ἑαυτοῦ, οὐδὲ τῷ φύσει τοιάνδε τὴν μετὰ γυναικὸς εἶναι κοι-

νωνίαν· ἀλλ᾽ ὅταν γαμῶμεν ἃς μὴ δεῖ, μετὰ τοῦ καὶ αὐτοὶ παντάπασιν ἀπειροβίως διακεῖσθαι καὶ ἀπαρασκεύως ἔχειν πρὸς τὸ ἀγαγεῖν ὡς χρὴ τὴν ἐλευθέραν ἄγεσθαι, τὸ τηνικαῦτα συμβαίνει χαλεπὴν καὶ ἀφόρητον γίνεσθαι τὴν κοινωνίαν. ἀμέλει καὶ ταύτῃ χωρεῖ τοῖς πολλοῖς ὁ γάμος. οὐ γὰρ ἐπὶ παίδων γενέσει καὶ βίου κοινωνίᾳ ἄγονται γυναῖκας, ἀλλ᾽ οἳ μὲν διὰ προικὸς ὄγκον, οἳ δὲ δι᾽ ἐξοχὴν μορφῆς, οἳ δὲ δι᾽ ἄλλας τινὰς τοιουτοτρόπους αἰτίας, αἷς χρώμενοι κακαῖς συμβούλοις, οὐδὲν περὶ τῆς διαθέσεως καὶ τοῦ ἤθους τῆς νύμφης πολυπραγμονήσαντες, ὄλεθρον αὐτῶν θύουσι τὸν γάμον, καὶ θύραις κατεστεμμέναις τύραννον ἀντὶ γυναικὸς ἐπεισάγουσιν ἑαυτοῖς, καὶ ταῦτα μηδὲ ἐφ᾽ ὁποσονοῦν ἀνταρκέσαι δυνάμενοι καὶ τὴν περὶ τῶν πρωτείων ἅμιλλαν ἀγωνίσασθαι. φανερὸν οὖν ὡς οὐ δι᾽ αὐτόν, ἀλλὰ διὰ ταῦτα πολλοῖς βαρὺς καὶ ἀφόρητος ὁ γάμος γίνεται. χρὴ δ᾽ οὔτ᾽ ἀναίτια, φησίν, αἰτιᾶσθαι οὔτ᾽ ἔγκλημα πραγμάτων ποιεῖσθαι τὴν αὐτῶν ἀσθένειαν καὶ περὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν· ἐπεί τοι καὶ ἀλόγιστον ἄλλως πανταχόθεν μὲν ἀφορμὰς ζητεῖν φιλιῶν καί τινας προσποιεῖσθαι φίλους καὶ ἑταίρους οἷον συμμάχους ἐσομένους πρὸς τὰ τοῦ βίου δυσχερῆ, τὴν δὲ καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ παρὰ τῶν νόμων καὶ παρὰ τῶν θεῶν διδομένην ἀνδράσιν συμμαχίαν τε καὶ βοήθειαν, τουτέστι τὴν ἐκ γυναικὸς καὶ τέκνων, μὴ ζητεῖν τε καὶ προσποιεῖσθαι.

25 Ἀντιπάτρου ἐκ τοῦ περὶ γάμου.

Ὁ εὐγενὴς καὶ εὔψυχος νέος, ἔτι δ᾽ ἥμερος καὶ πολιτικός, θεωρῶν διότι τέλειος οἶκος καὶ βίος οὐκ ἄλλως δύναται γενέσθαι ἢ μετὰ γυναικὸς καὶ τέκνων·

ἀτελὴς γὰρ ὥσπερ πόλις οὐχ ἡ ἐκ γυναικῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ ψιλῶν ἀνδρῶν· ὃν τρόπον τε ποίμνη ἐπιγονὴν μὴ ἔχουσα οὐ καλὴ οὐδὲ βουκόλιον εὐθηνοῦν, πολὺ μᾶλλον οὐδὲ πόλις οὐδ' οἰκία· ταῦτα δὲ δὴ κατανενοηκὼς ὁ εὐγενής, καὶ ὡς φύσει πολιτικὸν γενόμενον... συναύξειν τὴν πατρίδα δεῖ, καὶ γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως δύναιντο αἱ πόλεις σώζεσθαι, εἰ μὴ οἱ βέλτιστοι ταῖς φύσεσι τῶν πολιτῶν ἢ τῶν γενναίων παῖδες, τῶν προτέρων καθαπερεὶ φύλλων καλοῦ δένδρου ἀπομαραινομένων καὶ ἀπορρεόντων, οὗτοι καθ' ὥραν γαμοῖεν, καθαπερεί τινας γενναίους βλαστοὺς διαδόχους τῇ πατρίδι καταλιπόντες, οἳ θάλλειν αὐτὴν ἀεὶ ποιοῖεν, καὶ τὴν ἀκμὴν ἀίδιον φυλάττοιεν καὶ ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς μηδέποτ' εὐεπίθετον τοῖς ἐχθροῖς. στοχαζόμενοι [οὖν] τοῦ καὶ ζῶντες καὶ μεταλλάξαντες ἀμύνειν τῇ πατρίδι καὶ βοηθεῖν, τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ πρὸ τῶν καθηκόντων νομίζουσι τὸ συγκραθῆναι εἰς γάμον, πᾶν μὲν τὸ τῇ φύσει ἐπιβάλλον σπεύδοντες ἐπιτελεῖν, πολὺ δὲ μάλιστα τὸ εἰς τὴν τῆς πατρίδος σωτηρίαν καὶ αὔξησιν, καὶ ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν τῶν θεῶν τιμήν. εἰ γὰρ ἐκλίποι τὸ γένος, τίς τοῖς θεοῖς θύσει; λύκοι τινὲς ἢ "ταυροκτόνων γένος λεόντων." συμβέβηκε δὲ καὶ τὸν μὴ πεῖραν ἐσχηκότα γαμετῆς γυναικὸς καὶ τέκνων ἄγευστον εἶναι τῆς ἀληθινωτάτης καὶ γνησίου εὐνοίας. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι φιλίαι ἢ φιλοστοργίαι ἐοίκασι ταῖς τῶν ὀσπρίων ἤ τινων ἄλλων παραπλησίων κατὰ τὰς παραθέσεις μίξεσιν, αἱ δ' ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ταῖς δι' ὅλων κράσεσιν [ὡς οἶνος ὕδατι καὶ τοῦτο μέλιτι μίσγεται δι' ὅλων]. οὐ γὰρ μόνον τῆς οὐσίας καὶ τῶν φιλτάτων πᾶσιν ἀνθρώποις τέκνων καὶ τῶν σωμάτων ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς οὗτοι μόνοι κοινωνοῦσι. καὶ κατ' ἄλλον

δὲ τρόπον εἰκότως μεγίστη ἐστίν. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι κοινωνίαι καὶ ἑτέρας τινὰς ἀποστροφὰς ἔχουσι, "ταύτας δ' ἀνάγκη πρὸς μίαν ψυχὴν βλέπειν" τὴν τοῦ ἀνδρός. προτίθεται γὰρ σώζουσα πατρὸς καὶ μητρὸς μὴ ἀγνώμονος ἕνα τοῦτον σκοπὸν τοῦ βίου ποιεῖσθαι καὶ τέλος τούτῳ ἀρέσκειν, αὐτῶν τῶν γονέων ἑκατέρων παραχωρούντων· ἑκουσίως τὰ πρῶτα τῆς εὐνοίας ἀπονέμειν, τὴν μὲν τῷ ἀνδρὶ τὸν δὲ τῇ γυναικί. οὐκ ἀπείρως δὲ τῆς πρὸς γυναῖκα συμβιώσεως καὶ ὁ Εὐριπίδης εἰς ταῦτα ἀποβλέψας καὶ ἀποθέμενος τὴν ἐν τῷ γράφειν μισογυνίαν, ταῦτ' εἴρηκεν

γυνὴ γὰρ ἐν νόσοισι καὶ κακοῖς πόσει
ἥδιστόν ἐστι, δώματ' ἢν οἰκῇ καλῶς,
ὀργήν τε πραΰνουσα καὶ δυσθυμίας
ψυχὴν μεθιστᾶσ'· ἡδὺ κἀπάται φίλων.

τυγχάνει δὲ καὶ ἡρωικὸν τὸ πρᾶγμα. νῦν δ' ἐν ἐνίαις πόλεσιν ἅμα τῇ ἄλλῃ τῇ καθεστώσῃ ἐκλύσει καὶ ἀναρχίᾳ καὶ τῇ ἐπὶ τὸ καταφερὲς ῥᾴθυμον ἐπικλίσει καὶ τὸ γαμεῖν τῶν χαλεπωτάτων εἶναι δοκεῖ, τὸν δ' ἤθεον [βίον] ἐξουσίαν διδόντα πρὸς ἀκολασίαν καὶ ποικίλων ἡδονῶν ἀπόλαυσιν ἀγεννῶν καὶ μικροχαρῶν, ἰσόθεον νομίζουσι, τὴν δ' ἐραστῆς γυναικὸς εἴσοδον οἱονεί τινος φρουρᾶς εἰς πόλιν εἰσαγωγήν. ἔοικε μέντοι δύσκολος ἐνίοις ὁ μετὰ γυναικὸς φαίνεσθαι βίος διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἄρχειν ἀλλ' ἡδονῆς δούλους εἶναι· καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ τοῦ κάλλους τεθηρευμένους, τοὺς δ' ὑπὸ τῆς προικός, τὰ μὲν ἀπ' αὐτῆς ἑκουσίως καταχαρίζεσθαι τῇ γυναικὶ [τὰ δὲ...] καὶ μὴ διδάσκειν περὶ οἰκονομίας μηθὲν μηδὲ περὶ αὐξήσεως οἴκου, μηδὲ τίνος ἕνεκα συνεληλύθασι, μηδὲ περὶ θεῶν εὐσεβείας καὶ δόξης καὶ δεισιδαιμονίας ἐμποιεῖν, μηδὲ τὸ τῆς τρυφῆς ὀλέθριον παριστάναι μηδὲ τὸ

ἀχάριστον τῶν ἡδονῶν· μηδὲ ἐθίζειν ἀτενίζειν εἰς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βίου καὶ πᾶν τὸ μέλλον ὀρθῇ τῇ γνώμῃ ἐκλογίζεσθαι, μηδὲ αὖ τυφλῶς καὶ ἀσκέπτως εὔελπιν εἶναι, μηδ' ὅτι, ἐὰν ὁ ἀνὴρ βουληθῇ, δύναται πάντως γενέσθαι ὧν ἐπιθυμεῖ· καὶ μὴ πρὸς τῷ παρόντι μόνῳ γίγνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν συνεπιβλέπειν τὸ πόθεν καὶ πῶς καὶ εἰ σωτηρίως καὶ εἰ συμφερόντως εἰς τὰ ὅλα· ἐπεὶ καὶ εἴ τις ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα τὰ καλῶς τεθεωρημένα καὶ παραγγελλόμενα παρὰ τοῖς φιλοσόφοις δύναιτο πράττειν, ὃ ἂν τῶν πλείστων καὶ κουφότατον εἶναι βάρος γαμετὴ γυνὴ δόξῃ. ὁμοιότατον γάρ ἐστιν ὡς εἴ τις μίαν ἔχων χεῖρα ἑτέραν ποθὲν προσλάβοι, ἢ ἕνα πόδα ἔχων ἕτερον ἀλλαχόθεν κτήσαιτο. ὡς γὰρ οὗτος πολὺ ἂν ῥᾷον καὶ βαδίσαι οὗ θέλοι, καὶ γελάσαι καὶ προσαγάγοιτο, οὕτως ὁ γυναῖκα εἰσαγαγόμενος ῥᾷον ἀπολήψεται τὰς κατὰ τὸν βίον σωτηρίους καὶ συμφερούσας χρείας. ἀντὶ γοῦν δύο ὀφθαλμῶν χρῶνται τέσσαρσι, καὶ ἀντὶ δύο χειρῶν ἑτέραις τοσαύταις, αἷς καὶ ἀθρόως πράττοι ἂν ῥᾷον τὸ τῶν χειρῶν ἔργον. διὸ κἂν εἰ αἱ ἕτεραι κάμνοιεν, ταῖς ἑτέραις αὖ θεραπεύοιτο· καὶ τὸ σύνολον δύο γεγονὼς ἀνθ' ἑνὸς μᾶλλον ἂν ἐν τῷ βίῳ κατορθοίη. διόπερ τὸν νομίζοντα τὴν εἴσοδον τῆς γυναικὸς καταβαρύνειν τὸν βίον καὶ δυσκίνητον ποιεῖν, ὅμοιον [οἶμαι] πάσχειν ὡς εἴ τις πλείονας πόδας κωλύοι προσλαβεῖν, ἵν' ἐὰν πολὺ δέῃ βαδίζειν μὴ ἐφελκώμεθα πολλούς, ἢ τῷ πλείονας χεῖρας κτωμένῳ μέμφοιτο· ὅταν γάρ τι δέῃ πράττειν, ἐμποδίσεσθαι ὑπὸ τοῦ πλήθους αὐτῶν. κατὰ ταῦτα γὰρ καὶ εἴ τις προσλάβοι οἷον ἑαυτὸν ἕτερον (οὐθὲν γὰρ διοίσει εἴτε θῆλυ τοῦτό ἐστιν εἴτε ἄρρεν), πολὺ ἐλαφρότερον καὶ εὐκοπώτερον πάντ' ἂν πράξειεν τὰ

ἔργα φιλαγάθῳ ἀνδρὶ καὶ θέλοντι σχολὴν ἄγειν ἢ περὶ τοὺς λόγους ἢ τὰ πολιτικὰ ἔργα ἢ ἄμφω ταῦτ', εἰ καὶ τελείως τοῦτο εὐμετάθετόν ἐστιν. ὅσῳ γὰρ μᾶλλον αὐτὸς ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀπέστραπται, τοσούτῳ μᾶλλον τὴν διαδεξομένην τὴν οἴκησιν παραληπτέον καὶ περὶ τὰ ἀναγκαῖα ἑαυτὸν ἀπερίσπαστον. οὐ κακῶς καὶ ὁ κωμικὸς ἐπιτέμνει [τὸν εἰπόντα]

σχολαστής ἐστι· δεῖ δ' οἶμαι γαμεῖν
τὸν ἐπιμελῆ καὶ δυνατὸν οἰκονομεῖν ὄχλον
πλείω,

ἐπιφωνήσας

τὸν ἀμελῆ μᾶλλον, ἐπιθυμοῦντα δὲ
σχολῆς, ἵν' ἔχων οἰκονόμον ἀδεῶς περιπατῇ.

26 Πλάτωνος νόμων ς' (773e).

Περὶ γάμων δὴ ταῦτ' ἔστω παραμύθια λεγόμενα, ὡς χρὴ τῆς ἀειγεννοῦς φύσεως ἀντέχεσθαι, τῷ παῖδας παίδων καταλείποντι ἀεὶ τῷ θεῷ ὑπηρέτας ἀνθ' αὑτοῦ παραδιδόναι.

27 Ἐν ταυτῷ (776b).

Γεννῶντάς τε καὶ ἐκτρέφοντας παῖδας, καθάπερ λαμπάδα τὸν βίον παραδιδόντας ἄλλοις ἐξ ἄλλων.

ΟΤΙ ΟΥΚ ΑΓΑΘΟΝ ΤΟ ΓΑΜΕΙΝ. ΞΗ.

1 Ἀναξανδρίδου.

Ὅστις γαμεῖν βουλεύετ', οὐ βουλεύεται
ὀρθῶς, διότι βουλεύεται χοὔτω γαμεῖ.
πολλῶν κακῶν γάρ ἐστιν ἀρχὴ τῷ βίῳ.
ἢ γὰρ πένης ὢν τὴν γυναῖκα χρήματα
λαβὼν ἔχει δέσποιναν, οὐ γυναῖκ' ἔτι,

[ἧς ἐστὶ δοῦλος καὶ πένης]· ἣν δ' αὖ λάβῃ
μηδὲν φερομένην, δοῦλος αὖθις γίγνεται·
δεῖ γὰρ τὸ λοιπὸν ἀνθ' ἑνὸς τρέφειν δύο.
ἀλλ' ἔλαβεν αἰσχράν· οὐ βιωτόν ἐστ' ἔτι,
οὐδ' εἴσοδος τὸ παράπαν εἰς τὴν οἰκίαν.
ἀλλ' ἔλαβεν ὡραίαν τις· οὐδὲν γίγνεται
μᾶλλόν τι τοῦ γήμαντος ἢ τῶν γειτόνων.
ὥστ' οὐδαμῶς κακοῦ γ' ἁμαρτεῖν γίγνεται.

2 Ἀλέξιδος.

Τίς δῆθ' ὑγιαίνων νοῦν τ' ἔχων τολμᾷ ποτὲ
γαμεῖν διαπραξάμενος ἥθεον βίον;
εἶτ' οὐχὶ κρεῖττόν ἐστι τῷ γ' ἔχοντι νοῦν
ἄτιμον εἶναι μᾶλλον ἢ γυναῖκ' ἔχειν;
πολλῷ γε· τοὺς μὲν γοῦν ἀτίμους οὐκ ἐᾷ
ἀρχὴν λαχόντας ὁ νόμος ἄρχειν τῶν πέλας·
ἐπὰν δὲ γήμῃς, οὐδὲ σαυτοῦ κύριον
ἔξεστιν εἶναι· τὰς γὰρ εὐθύνας μόνον
ἐφημερινὰς τὰς τοῦ βίου κεκτήμεθα.

3 Φιλήμονος.

Ἀθάνατόν ἐστι κακὸν ἀναγκαῖον γυνή.

4 Μενάνδρου.

Ὦ τρὶς κακοδαίμων ὅστις ὢν πένης γαμεῖ
καὶ παιδοποιεῖθ', ὡς ἀλόγιστός ἐστ' ἀνήρ,
ὃς μήτε φυλακὴν τῶν ἀναγκαίων ἔχει,
μήτ' ἂν ἀτυχήσας εἰς τὰ κοινὰ τοῦ βίου
ἐπαμφιέσαι δύναιτο τοῦτο χρήμασιν,
ἀλλ' ἐν ἀκαλύπτῳ καὶ ταλαιπώρῳ βίῳ
χειμαζόμενος ζῇ, τῶν ἀνιαρῶν ἔχων
τὸ μέρος ἁπάντων, τῶν δ' ἀγαθῶν οὐ δυνάμενος.

5 Ναυμαχίου.

*Καλὸν μὲν δέμας ἁγνὸν ἔχειν ἀδμῆτά τε μίμνειν
παρθενικήν, καθαροῖσί τ' ἀεὶ μελεδήμασι χαίρειν,
μήτε βαρυτληθῶν λαγόνων περὶ φόρτον ἄγουσαν,
μήτε πόνον τρομέουσαν ἀγάστονον Εἰλειθυίης,
ἀλλ' ἧσθαι βασίλειαν ἀφαυρῶν θηλυτεράων,
ψυχῆς ὄμμα φαεινὸν ὑπὲρ βιότοιο χέουσαν,
ἔνθα γάμοι κεδνοὶ καὶ ἀληθέες, ἔνθα μιγεῖσα
θεσπεσίοις ἐπέεσσι νοήματα φάεα τίκτει.
εἰ δέ σε καὶ ξυνοῖο πόθος βιότοιο κιχάνει,
καὶ τοῦτο προδαεὶς ἐρέω, πῶς χρή σε περῆσαι
τὸν πλοῦν, ὥς φασίν, τὸν δεύτερον εὔφρονι θυμῷ.*

6 *Φιλιππίδου Ἀνανεούσης.*
*Ἔλεγον ἐγώ σοι μὴ γαμεῖν, ζῆν δ' ἡδέως.
τὸ Πλάτωνος ἀγαθόν ἐστι τοῦτο, Φειδύλε,
μὴ λαμβάνειν γυναῖκα, μηδὲ τῇ τύχῃ
διὰ πλειόνων αὑτὸν προβάλλειν πραγμάτων.*

7 *Ἀναξανδρίδου.*
Κόρης ἀπαλλαττόμεθα ταμιείου πικροῦ.

8 *Ἱππώνακτος.*
*Δύ' ἡμέραι γυναικός εἰσιν ἥδισται,
ὅταν γαμῇ τις κἀκφέρῃ τεθνηκυῖαν.*

9 *Ἐπιχάρμου.*
*Οὐδὲν γαίᾳ κλεινᾷ γυναικὸς βαρύτερον,
οἶδ' ὁ συντυχών· μακάριος δ' ὃς ἀγνοεῖ.*

10 *Μενάνδρου.*
Μηδέποτε γήμῃ μηδὲ εἷς εὔνους ἐμοί.

11 *Μενάνδρου.*
*Γαμεῖν κεκρικότα δεῖ σε γιγνώσκειν, ὅτι
ἀγαθὸν μέγ' ἕξεις, ἂν λάβῃς μικρὸν κακόν.*

12 *Εὐριπίδου ἐξ Ἰνοῦς.*

Νόμοι γυναικῶν οὐ καλῶς κεῖνται πέρι.
χρῆν γὰρ τὸν εὐτυχοῦνθ' ὅπως πλείστας ἔχειν
γυναῖκας, εἴπερ δὴ τροφὴ δόμοις παρῆν,
ὡς τὴν κακὴν μὲν ἐξέβαλλε δωμάτων,
τὴν δ' οὖσαν ἐσθλὴν ἡδέως ἐσώζετο.
νῦν δ' εἰς μίαν βλέπουσι κίνδυνον μέγαν
ῥίπτοντες· οὐ γὰρ τῶν τρόπων πειρώμενοι
νύμφας ἐς οἴκους ἑρματίζονται βροτοί.

13 *Εὐριπίδου Ἄλκηστις* (882).

Ζηλῶ δ' ἀγάμους ἀτέκνους τε βροτῶν.
μία γὰρ ψυχή, τῆς ὑπεραλγεῖν
μέτριον ἄχθος.

14 *Εὐριπίδου Ἄλκηστις* (238).

Οὔ ποτε φήσω
γάμον εὐφραίνειν πλέον ἢ λυπεῖν.

15 *Εὐριπίδου Σθενοβοίας.*

Πολλοὺς δὲ πλούτῳ καὶ γένει γαυρουμένους
γυνὴ κατῄσχυν' ἐν δόμοισι νηπία.

16 *Φιλήμονος.*

Τὸν μόνον ὄντα καὶ κακὴ τύχη τρέφει.

17 *Ἀριστοφάνης ἐν Πολυίδῳ.*

Ἰδοὺ δίδωμι τήνδ' ἐγὼ γυναῖκά σοι
Φαίδραν· ἐπὶ πῦρ δὲ πῦρ ἔοιχ' ἥξειν ἄγων.

18 *Μενάνδρου.*

Τὸ γυναῖκ' ἔχειν εἶναί τε παίδων, Παρμένων,
πατέρα μερίμνας τῷ βίῳ πολλὰς φέρει.

19 *Σοφοκλέους Τηρεῖ.*

Νῦν δ' οὐδέν εἰμι χωρίς· ἀλλὰ πολλάκις
ἔβλεψα ταύτῃ τὴν γυναικείαν φύσιν,

ὡς οὐδέν ἐσμεν, αἳ νέαι μὲν ἐν πατρὸς
ἥδιστον οἶμαι ζῶμεν ἀνθρώπων βίον·
τερπνῶς γὰρ ἀεὶ πάντας ἀγνοία τρέφει·
ὅταν δ' ἐς ἥβην ἐξικώμεθ' ἔμφρονες,
ὠθούμεθ' ἔξω καὶ διεμπολώμεθα
θεῶν πατρῴων τῶν τε φυσάντων ἄπο,
αἳ μὲν ξένους πρὸς ἄνδρας, αἳ δὲ βαρβάρους,
αἳ δ' εἰς ἀληθῆ δώμαθ', αἳ δ' ἐπίρροθα.
καὶ ταῦτ', ἐπειδὰν εὐφρόνη ζεύξῃ μία,
χρεὼν ἐπαινεῖν καὶ δοκεῖν καλῶς ἔχειν.

20 *Φιλήτα.*
Βίον καλὸν ζῇς, ἂν γυναῖκα μὴ λάβῃς.

21 *Διφίλου.*
Γυναικὸς ἀγαθῆς ἐπιτυχεῖν οὐ ῥᾴδιον.

22 *Χαιρήμονος.*
Γυναῖκα θάπτειν κρεῖττόν ἐστιν ἢ γαμεῖν.

23 *Φιλήμονος.*
Γαμεῖν ὁ μέλλων εἰς μετάνοιαν ἔρχεται.

24 *Ἱπποθόου.*
Ζευχθεὶς γάμοισιν οὐκ ἔτ' ἔστ' ἐλεύθερος.

25 *Μενάνδρου.*
Ὅστις πενόμενος βούλεται ζῆν ἡδέως,
ἑτέρων γαμούντων αὐτὸς ἀπεχέσθω γάμου.

26 *Θεοδέκτου.*
Παραπλήσιόν πρᾶγμ' ἐστὶ γῆρας καὶ γάμος.
τυχεῖν γὰρ αὐτῶν ἀμφοτέρων σπουδάζομεν·
ὅταν δὲ τύχωμεν, ὕστερον λυπούμεθα.

27 *Ἀντιφάνους.*
Ὡς ἔστι τὸ γαμεῖν ἔσχατον τοῦ δυστυχεῖν.

28 *Μενάνδρου.*

Πατρῷ' ἔχειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα,
τὰ μετὰ γυναικὸς δ' εἰσιόντ' εἰς οἰκίαν
οὔτ' ἀσφαλῆ τὴν κτῆσιν οὔθ' ἱλαρὰν ἔχει.

29 *Θάλητος.*

Θαλῆς τῇ μητρὶ γυναῖκα λαβεῖν δεομένῃ "οὔπω καιρός" ἔλεγεν· εἶτα προβάς "οὐκέτι καιρός."

30 *Σωκράτους.*

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνες μεταμέλονται τῶν ἀνθρώπων, εἶπεν "οἱ γήμαντες."

31 *Πλάτωνος.*

Πλάτων ἐρωτηθεὶς εἰ γήμας φιλοσοφήσω; "οὐκ εἰδώς," ἔφη "οὐδὲ μόνον σαυτὸν σώζειν, καὶ γυναῖκα ἐπὶ τῶν ὤμων συνδιασώσεις;"

32 *Λυσίου.*

Ἧι γὰρ ἂν ἡμέρᾳ γυνὴ προδῷ τὸ σῶμα καὶ τὴν τάξιν λίπῃ τῆς αἰδοῦς, εὐθέως παραλλάττει τῶν φρενῶν, ὥστε νομίζειν τοὺς μὲν οἰκείους ἐχθρούς, τοὺς δὲ ἀλλοτρίους πιστούς, περὶ δὲ τῶν καλῶν καὶ αἰσχρῶν ἐναντίαν ἔχειν τὴν γνώμην.

33 *Σόλωνος.*

Σόλων συμβουλεύοντός τινος αὐτῷ κατὰ τῶν μὴ γαμούντων ἐπιτίμιον τάξαι "χαλεπόν" εἶπεν "ὦ ἄνθρωπε φορτίον ἡ γυνή."

34 *Θάλητος.*

Θαλῆς ἐρωτηθεὶς διὰ τί ἀκμάζων οὐκ ἐπαιδοποίησεν, ἀπεκρίνατο "διότι τὸ ζῆν οὐκ ἐβουλόμην λύπαις αὐθαιρέτοις κατεγγυῆσαι."

35 *Λυκούργου.*

Ὅταν γυνὴ ὁμονοίας τῆς πρὸς ἄνδρα στερηθῇ, ἀβίωτος ὁ καταλειπόμενος γίνεται βίος.

36 Ἐπαμινώνδας ἐρωτηθεὶς τί ὀνεῖται ὁ μὴ γήμας μηδὲ παιδοποιησάμενος "τὸ μὴ ὀκνεῖν" εἶπεν "ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθνήσκειν."

37 *Ἀντιφῶντος.*

Φέρε δὴ προελθέτω ὁ βίος εἰς τὸ πρόσθεν καὶ γάμων καὶ γυναικὸς ἐπιθυμησάτω. αὕτη ἡ ἡμέρα, αὕτη ἡ νὺξ καινοῦ δαίμονος ἄρχει, καινοῦ πότμου. μέγας γὰρ ἀγὼν γάμος ἀνθρώπῳ. εἰ γὰρ τύχοι μὴ ἐπιτηδεία ἡ ἀγομένη, τί χρὴ τῇ συμφορᾷ χρῆσθαι; χαλεπαὶ μὲν ἐκπομπαί, τοὺς φίλους ἐχθροὺς ποιῆσαι, ἴσα φρονοῦντας ἴσα πνέοντας, ἀξιώσαντα καὶ ἀξιωθέντα· χαλεπὸν δὲ κεκτῆσθαι κτῆμα τοιοῦτον, δοκοῦντα ἡδονὰς κτᾶσθαι λύπας ἄγεσθαι. φέρε δή, μὴ τὰ παλίγκοτα λέγωμεν, λεγέσθω τὰ πάντων ἐπιτηδειότατα. τί γὰρ ἥδιον ἀνθρώπῳ γυναικὸς καταθυμίας; τί δὲ γλυκύτερον ἄλλως τε καὶ νέῳ; ἐν τῷ αὐτῷ δέ γε τούτῳ, ἔνθα τὸ ἡδύ, ἔνεστι πλησίον που καὶ τὸ λυπηρόν. αἱ γὰρ ἡδοναὶ οὐκ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἐμπορεύονται, ἀλλ' ἀκολουθοῦσιν αὐταῖς λῦπαι καὶ πόνοι. ἐπεὶ καὶ ὀλυμπιονῖκαι καὶ πυθιονῖκαι καὶ οἱ τοιοῦτοι ἀγῶνες καὶ σοφίαι καὶ πᾶσαι ἡδοναὶ ἐκ μεγάλων λυπημάτων ἐθέλουσι παραγίγνεσθαι. τιμαὶ γὰρ καὶ ἆθλα, δελέατα, ἃ ὁ θεὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις, μεγάλων πόνων καὶ ἱδρώτων εἰς ἀνάγκας καθιστᾶσιν. ἐγὼ γὰρ [εἴ μοι γένοιτο σῶμα ἕτερον τοιοῦτον οἷον ἐγώ, ἐμαυτῷ] οὐκ ἂν δυναίμην ζῆν, μὴ οὕτως ἐμαυτῷ πολλὰ πράγματα παρέχων ὑπέρ τε τῆς ὑγιείας τοῦ σώματος ὑπέρ τε τοῦ καθ' ἡμέραν βίου [ἐς τὴν ξυλλογήν], ὑπέρ τε δόξης καὶ σωφροσύνης καὶ εὐκλείας καὶ τοῦ εὖ ἀκούειν. τί οὖν εἴ μοι γένοιτο σῶμα ἕτερον τοιοῦτον, ὅ γέ μοι οὕτως ἐπιμελὲς εἴη;

οὐκ οὖν δῆλον, ὅτι γυνὴ ἀνδρί, ἐὰν ᾖ καταθυμία, οὐδὲν ἐλάττους τὰς φιλότητας παρέχεται καὶ τὰς ὀδύνας ἢ αὐτὸς αὑτῷ ὑπέρ τε τῆς ὑγιείας δισσῶν σωμάτων ὑπέρ τε τοῦ βίου τῆς συλλογῆς ὑπέρ τε τῆς σωφροσύνης καὶ τῆς εὐκλείας. φέρε δὴ καὶ παῖδες γενέσθωσαν· φροντίδων ἤδη πάντα πλέα, καὶ ἐξοίχεται τὸ νεοτήσιον σκίρτημα ἐκ τῆς γνώμης καὶ τὸ πρόσωπον οὐκέτι τὸ αὐτό.

ΟΤΙ ΤΟΙΣ ΜΕΝ ΕΠΩΦΕΛΗ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ, ΤΟΙΣ ΔΕ ΑΣΥΜΦΟΡΟΝ Ο ΤΩΝ ΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΩΝ ΑΠΕΤΕΛΕΣΕ ΤΡΟΠΟΣ. ΞΘ.

1 Θεοδέκτου.

Ὅταν γὰρ ἄλοχον εἰς δόμους ἄγῃ πόσις,
οὐχ, ὡς δοκεῖ, γυναῖκα λαμβάνει μόνον·
ὁμοῦ δὲ τῇδ' ἐπεισκομίζεται λαβὼν
καὶ δαίμον' ἤτοι χρηστὸν ἢ τοὐναντίον.

2 Σουσαρίωνος.

Ἀκούετε λεῴ, Σουσαρίων λέγει τάδε·
κακὸν γυναῖκες, ἀλλ' ὅμως, ὦ δημόται,
οὐκ ἔστιν οἰκεῖν οἰκίαν ἄνευ κακοῦ.
καὶ γὰρ τὸ γῆμαι καὶ τὸ μὴ γῆμαι κακόν.

3 Εὐριπίδου.

Οὐ πάντες οὔτε δυστυχοῦσιν ἐν γάμοις
οὔτ' εὐτυχοῦσι· συμφορὰ δ' ὃς ἂν τύχῃ
κακῆς γυναικός, εὐτυχεῖ δ' ἐσθλῆς τυχών.

4 Μενάνδρου.

Γυνὴ πολυτελής ἐστ' ὀχληρόν, οὐδ' ἐᾷ
ζῆν τὸν λαβόνθ' ὡς βούλετ'· ἀλλ' ἔνεστί τοι
ἀγαθὸν ἀπ' αὐτῆς, παῖδες, ἐλθόντ' εἰς νόσον

τὸν ἔχοντα ταύτην ἐθεράπευσεν ἐπιμελῶς,
ἀτυχοῦντι συμπαρέμεινεν, ἀποθανόντα τε
ἔθαψε, περιέστειλεν οἰκείως· ὅρα
εἰς ταῦθ', ὅταν λυπῇ τι τῶν καθ' ἡμέραν.
οὕτω γὰρ οἴσεις πᾶν τὸ πρᾶγμ'· ἂν δ' ἐκλέγῃ
ἀεὶ τὸ λυποῦν, μηδὲν ἀντιπαρατιθεὶς
τῶν προσδοκωμένων, ὀδυνήσει διὰ τέλους.

5 *Εὐριπίδου.*

Μακάριος, ὅστις εὐτυχεῖ γάμον λαβὼν
ἐσθλῆς γυναικός· εὐτυχεῖ δ' ὁ μὴ λαβών.

6 *Ἡσιόδου* (Opp. 702).

Οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ ληΐζετ' ἄμεινον
τῆς ἀγαθῆς· τῆς δ' αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο,
δειπνολόχου, ἥτ' ἄνδρα καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα
αὕει ἄτερ δαλοῖο καὶ ὠμῷ γήραϊ θῆκε.

7 *Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.*

Γυναῖκα καὶ ὠφελίαν
καὶ νόσον ἀνδρὶ φέρειν μεγίσταν
ἐδίδαξα τὠμῷ λόγῳ.

8 *Φιλιππίδου.*

Αἰσχρὰν γυναῖκ' ἔγημας ἀλλὰ πλουσίαν,
κάθευδ' ἀηδῶς ἡδέως μασώμενος.

9 *Εὐριπίδου Πρωτεσιλάου.*

Ὅστις δὲ πάσας συντιθεὶς ψέγει λόγῳ
γυναῖκας ἑξῆς, σκαιός ἐστι κοὐ σοφός.
πολλῶν γὰρ οὐσῶν τὴν μὲν εὑρήσεις κακήν,
τὴν δ' ὥσπερ αὕτη λῆμ' ἔχουσαν εὐγενές.

10 *Μενάνδρου.*

Τὸ γαμεῖν, ἐάν τις τὴν ἀλήθειαν σκοπῇ,
κακὸν μέν ἐστιν ἀλλ' ἀναγκαῖον κακόν.

11 Εὐριπίδου Μελανίππη.

Τῆς μὲν κακῆς κάκιον οὐδὲν γίγνεται
γυναικός, ἐσθλῆς δ' οὐδὲν εἰς ὑπερβολὴν
πέφυκ' ἄμεινον· διαφέρουσι δ' αἱ φύσεις.

12 Τοῦ αὐτοῦ (Alc. 879).

Τί γὰρ ἀνδρὶ κακὸν μεῖζον ἁμαρτεῖν
πιστῆς ἀλόχου;

13 Εὐριπίδου (Or. 602).

Γάμοι δ' ὅσοις μὲν εὖ καθεστᾶσιν βροτῶν,
μακάριος αἰών· οἷς δὲ μὴ πίπτουσιν εὖ,
τά τ' ἔνδον εἰσὶ τά τε θύραζε δυστυχεῖς.

14 Σοφοκλῆς Φαίδρα.

Οὕτω γυναικὸς οὐδὲν ἂν μεῖζον κακὸν
κακῆς ἀνὴρ κτήσαιτ' ἄν, οὐδὲ σώφρονος
κρεῖσσον· παθὼν δ' ἕκαστος ὧν τύχῃ λέγει.

15 Ἡσιόδου θεογονίας (600).

Ὣς δ' αὔτως ἄνδρεσσι κακὸν θνητοῖσι γυναῖκας
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης θῆκε ξυνήονας ἔργων
λευγαλέων· ἕτερον δὲ πόρεν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο.
ὅς κε γάμον φεύγων καὶ μέρμερα ἔργα γυναικῶν
μὴ γῆμαι ἐθέλῃ, ὀλοὸν δ' εἰς γῆρας ἵκοιτο
χήτει γηροκόμοιο, ὃ δ' οὐ βιότου ἐπιδευὴς
ζώει, ἀποφθιμένου δὲ διὰ ζωὴν δατέονται
χηρωσταί· ᾧ δ' αὖτε γάμου μετὰ μοῖρα γένηται,
κεδνὴν δ' ἔσχετ' ἄκοιτιν ἀρηρυῖαν πραπίδεσσι,
τῷ δέ τ' ἀπ' αἰῶνος κακὸν ἐσθλῷ ἀντιφερίζει.

16 Εὐριπίδου Ἑκάβης (1183).

Μηδὲν θρασύνου, μηδὲ τοῖς σαυτοῦ κακοῖς
τὸ θῆλυ συνθεὶς ὧδε πᾶν μέμψῃ γένος.

πολλαὶ γὰρ ἡμῶν αἳ μέν εἰσ' ἐπίφθονοι,
αἳ δ' εἰς ἀριθμὸν τῶν κακῶν πεφύκαμεν.

17 Ἐπιχάρμου.

Τὸ δὲ γαμεῖν ὅμοιόν ἐστι τῷ τρὶς ἓξ ἢ τρεῖς μόνους
ἀπὸ τύχης βαλεῖν· ἐὰν μὲν γὰρ λάβῃς τεταγμένην
τοῖς τρόποις καὶ τἄλλ' ἄλυπον, εὐτυχήσεις τῷ γάμῳ·
εἰ δὲ καὶ φιλέξοδόν τε καὶ λάλον καὶ δαψιλῆ,
οὐ γυναῖχ' ἕξεις, διὰ βίου δ' ἀτυχίαν κοσμουμέναν.

18 Εὐριπίδου Οἰδίποδι.

Πᾶσα γὰρ δούλη πέφυκεν ἀνδρὸς ἡ σώφρων γυνή·
ἡ δὲ μὴ σώφρων ἀνοίᾳ τὸν ξυνόνθ' ὑπερφρονεῖ.

19 Εὐριπίδου Μελανίππη.

Ἄλγιστόν ἐστι θῆλυ μισηθὲν γένος.
αἱ γὰρ σφαλεῖσαι ταῖσιν οὐκ ἐσφαλμέναις
αἶσχος γυναιξί, καὶ κεκοίνωνται ψόγον
ταῖς οὐ κακαῖσιν αἱ κακαί· τὰ δ' εἰς γάμους
οὐδὲν δοκοῦσιν ὑγιὲς ἀνδράσιν φρονεῖν.

20 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ἐκ τῶν ὁμοίων οἱ κακοὶ γαμοῦσ' ἀεί.

21 Γαΐου ὑπὲρ Λουκίλλης.

Φυλάττομαι δέ τι πικρότερον εἰπεῖν διὰ τὸ τῆς μητρυιᾶς ὄνομα. πολλὰ γὰρ προείληπται τῶν ὀνομάτων εἰς πίστιν ἀπεχθείας, καὶ μητρυιὰ δυσκόλως ἀληθεύειν πιστεύεται· δεῖ δὲ οὐ ταῖς φήμαις τῶν ὀνομάτων ἐξελέγχεσθαι τοὺς τρόπους· πολλοὶ γὰρ ἤδη διαβεβλημένας προσηγορίας ἔχοντες ἔσχον οὐ πονηρὰν διάνοιαν· πάλιν ἕτεροι καὶ καλοῖς ὀνόμασιν ἐκ τῆς φύσεως κεκοσμημένοι ψυχαῖς ἀνομοίοις προσέρχονται πρὸς τὰ ἔργα.

22 Θεμιστίου ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς.

Ἀλλὰ μάλιστα διψῶν ἀπέθανεν τῆς γυναικός, ἐρῶν ἐρώσης ἀπολειπόμενος. οὐδὲν εἰπεῖν οὔτε ποιῆσαι πρὸς αὐτὴν ἰταμὸν ἐτόλμησαν· ἀλλ' οὕτως ἐνεκαρτέρησαν ἀμφότεροι τῷ πρέποντι, ὥσπερ ἀποδείξασθαι θέλοντες ὅτι πλεῖστον αἰδοῦς ἔρωτι δικαίῳ μέτεστιν· ὅθεν ἔμοιγε πλεῖστον αὐτῇ φαίνεται χρόνον ἀνὴρ συμβεβιωκέναι· πάντα γὰρ διόλου τὸν δεκαετῆ χρόνον ὁμαλῶς συνεβίωσεν. αἱ δὲ ἄλλαι συνοικοῦσιν, οὐ συμβιοῦσιν, ὅταν λυπῶσι τοὺς [μὲν] ἄνδρας ἢ ζηλοτυπῶσιν ἢ διαφέρωνται περὶ χρημάτων ἢ κακῶς λέγωσιν ἢ φεύγωσι θρυπτόμεναι τὰς φιλοφροσύνας καὶ συνδιαιτήσεις. ὥστε ἂν τοῦτον ἐξαίρῃς τὸν χρόνον ἐν ᾧ ταῦτα πράττουσιν, ἀπολείπεται βραχὺς ἐκείνοις ὁ τῆς συμβιώσεως.

23 Μουσωνίου ἐκ τοῦ τίτλου "κεφάλαιον γάμου."

Βίου καὶ γενέσεως παίδων κοινωνίαν κεφάλαιον εἶναι γάμου. τὸν γὰρ γαμοῦντα, ἔφη, καὶ τὴν γαμουμένην ἐπὶ τούτῳ συνιέναι χρὴ ἑκάτερον θατέρῳ, ὥστ' ἅμα μὲν ἀλλήλοις βιοῦν, ἅμα δὲ ποιεῖσθαι, καὶ κοινὰ δὲ ἡγεῖσθαι πάντα καὶ μηδὲν ἴδιον, μηδ' αὐτὸ τὸ σῶμα. μεγάλη μὲν γὰρ γένεσις ἀνθρώπου, ἣν ἀποτελεῖ τοῦτο τὸ ζεῦγος. ἀλλ' οὔπω τοῦτο ἱκανὸν τῷ γαμοῦντι, ὃ δὴ καὶ δίχα γάμου γένοιτ' ἂν συμπλεκομένων ἄλλως, ὥσπερ καὶ τὰ ζῷα συμπλέκεται αὐτοῖς. δεῖ δὲ ἐν γάμῳ πάντως συμβίωσίν τε εἶναι καὶ κηδεμονίαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς περὶ ἀλλήλους, καὶ ἐρρωμένους καὶ νοσοῦντας καὶ ἐν παντὶ καιρῷ, ἧς ἐφιέμενος ἕκαστος ὥσπερ καὶ παιδοποιίας εἶσιν ἐπὶ γάμον. ὅπου μὲν οὖν ἡ κηδεμονία αὕτη τέλειός ἐστι, καὶ τελέως αὐτὴν οἱ συνόντες ἀλλήλοις παρέχονται,

ἁμιλλώμενοι νικᾶν ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον, οὗτος μὲν οὖν ὁ γάμος ᾗ προσήκει ἔχει καὶ ἀξιοζήλωτός ἐστι· καλὴ γὰρ ἡ τοιαύτη κοινωνία· ὅπου δ' ἑκάτερος σκοπεῖ τὸ ἑαυτοῦ μόνον ἀμελῶν θατέρου, ἢ καὶ νὴ Δί' ὁ ἕτερος οὕτως ἔχει, καὶ οἰκίαν μὲν οἰκεῖ τὴν αὐτήν, τῇ δὲ γνώμῃ βλέπει ἔξω, μὴ βουλόμενος τῷ ὁμόζυγι συντείνειν τε καὶ συμπνεῖν, ἐνταῦθ' ἀνάγκη φθείρεσθαι μὲν τὴν κοινωνίαν, φαύλως δ' ἔχειν τὰ πράγματα τοῖς συνοικοῦσιν, καὶ ἢ διαλύονται τέλεον ἀπ' ἀλλήλων ἢ τὴν συμμονὴν χείρω ἐρημίας ἔχουσιν.

ΠΕΡΙ ΜΝΗΣΤΕΙΑΣ, ΕΤΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ. Ο.

1 *Εὐριπίδου Μελανίππης.*

Γάμους δ' ὅσαι σπεύδουσι μὴ πεπρωμένους,
μάτην πονοῦσιν· ἡ δὲ τῷ χρεὼν πόσει
μένουσα κἀσπούδαστος ἦλθεν εἰς δόμους.

2 *Τοῦ αὐτοῦ* (Phoen. 18).

Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βίᾳ.

3 *Εὐριπίδου Ἀντιόπῃ.*

Κῆδος καθ' αὑτὸν τὸν σοφὸν κτᾶσθαι χρεών.

4 *Τοῦ αὐτοῦ Μελανίππῃ.*

Ὅσοι γαμοῦσι δ' ἢ γένει κρείσσους γάμους
ἢ πολλὰ χρήματ', οὐκ ἐπίστανται γαμεῖν.
τὰ τῆς γυναικὸς γὰρ κρατοῦντ' ἐν δώμασι
δουλοῖ τὸν ἄνδρα, κοὐκέτ' ἔστ' ἐλεύθερος.
πλοῦτος δ' ἐπακτὸς ἐκ γυναικείων γάμων
ἀνόνητος, αἱ γὰρ διαλύσεις οὐ ῥᾴδιαι.

5 *Μενάνδρου.*

Ὅταν πένης ὢν καὶ γαμεῖν τις ἑλόμενος
τὰ μετὰ γυναικὸς ἐπιδέχηται χρήματα,
αὑτὸν δίδωσιν, οὐκ ἐκείνην λαμβάνει.

6 *Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.*
Εἰ δ' εἰς γάμους ἔλθοιμ', ὃ μὴ τύχοι ποτέ,
τῶν ἐν πόνοισιν ἡμερευουσῶν ἀεὶ
βελτίον' ἂν τέκοιμι δώμασιν τέκνα.
ἐκ γὰρ πατρὸς καὶ μητρὸς ὅστις ἐκπονεῖ
σκληρὰς διαίτας, οἱ γόνοι βελτίονες.

7 *Μενάνδρου.*
Δύ' ἔσθ', ἃ κρῖναι τὸν γαμεῖν μέλλοντα δεῖ,
ἤτοι προσηνῆγ' ὄψιν ἢ χρηστὸν τρόπον·
τὴν γὰρ ὁμόνοιαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ποιεῖ.

8 *Ἡσιόδου ἔργων* (699 et 701).
Παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ὥς κ' ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς,
πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδών, μὴ γείτοσι χάρματα γήμῃς.

9 *Θεόγνιδος* (183).
Κριοὺς μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα, Κύρνε, καὶ ἵππους
εὐγενέας, καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
βήσεσθαι· γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει
ἐσθλὸς ἀνήρ, ἤν οἱ χρήματα πολλὰ φέρῃ.

10 *Εὐριπίδου ἐν Ἀντιόπῃ.*
Πᾶσι δ' ἀγγέλλω βροτοῖς
ἐσθλῶν ἀπ' ἀνδρῶν εὐγενῆ σπείρειν τέκνα.
οὐ γάρ ποτ' ἂν πράξειαν ἐς τέλος κακῶς.

11 *Καλλικρατίδου ἐκ τοῦ περὶ οἴκου εὐδαιμονίας.*
Ἔχει δὲ τὸ ἴχνος τοῦτο τᾶς διακοσμάσιος πρᾶτον καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐν τᾷ διαιρέσει τᾶς ψυχᾶς·

ταύτας [γὰρ] ὃ μέν τι ἐντὶ λογισμός, ὃ δὲ θυμός, ὃ δὲ ἐπιθυμία. ὁ μὲν ὦν λογισμὸς οἰκοδεσπότᾳ καὶ ἄρχοντι ποτεμφερής ἐντι· πρεσβύτερός τε γάρ ἐντι τᾷ φύσει καὶ τᾷ γενέσει, διανοητικώτατος καὶ διακριτικώτατος· ἁ δ' ἐπιθυμία, θᾶλυ καὶ νεαρὸν καὶ ὑγρὸν πάθος ὑπάρχοισα ψυχᾷ, τᾷ γυναικὶ ποτιφερής ἐντι· ὁ δὲ θυμός, ὁρμᾶς καὶ ζέσιος μεστὸς ἐὼν καὶ συνακούων καὶ ἐπακολουθῶν πολλάκις τῷ λογισμῷ ἢ τῷ νῷ, [καὶ] νεανίᾳ ποθωμοίωται. ἁ μὲν γὰρ μονάς ἐντι τὸ γεννῶν καὶ ὁρίζον, ἁ δὲ δυὰς τὸ ὁριστὸν καὶ ὁριζόμενον. καὶ τὸ μὲν περιττὸν ἐκ τᾶς καθ' αὑτὸ φύσιος, τὸ δὲ ἄρτιον ἐκ τᾶς πρός τι· διότι τὸ μὲν καθ' αὑτὸ φύσιος περαίνει, τὸ δὲ ἄρτιον ἐκ τᾶς πρός τι. καὶ τὸ μὲν κατὰ περισσὰς χώρας συντάσσον ἐξομοιάζει αὑτῷ, τὸ δὲ μόνον ὥσπερ ὕλα ὑποκείμενον. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τᾶν γραμμᾶν καὶ χωρίων. τὸ μὲν γὰρ τετράγωνον ὁρίζει καὶ συντάσσει, τὸ δ' ἑτερόμακες ὥσπερ ὕλα ὑποκειμένα ὁρίζεται καὶ συντάσσεται, τετραγωνιζόμενον καὶ ἐξισούμενον. δεῖ δὲ τὸν μωσικὸν μιμέεσθαι τὸν ἴδιον τόνον τᾶς φωνᾶς ἐκμαθόντα οὕτω πειρᾶσθαι τὰν μέσαν καθιστάνειν, ὅκως καὶ ἐπὶ τὰ βαρέα καὶ ἐπὶ τὰ ὀξέα διαρκέσαι δύναται, καὶ μήτε ῥήξῃ μήτε ἀπολίπῃ τὴν στάσιν· οὕτως ὦν δεῖ καὶ γάμον συναρμόζεσθαι ποτὶ τὸν ἴδιον τόνον τᾶς ψυχᾶς, ὅκως μὴ μόνον ἐν εὐτυχίαις συνεκτρέχειν ἀλλάλοις δυνατοὶ ὦντι. καὶ γὰρ αὐλὼς ὁ αὐλατὰς ποτὶ τὸν ἴδιον τόνον διαρκέσαι δυναμένως λαμβάνει, καὶ παδάλια ὁ κυβερνάτας ποτὶ τὸ μέγεθος τᾶς ναός.

12 Νικοστράτου περὶ γάμου.

Ταυτὶ μὲν οὖν τὰ θρυλούμενα σὺ οἶσθα, μήτε εὐγενείᾳ προσέχειν μήτε δόξῃ τῶν πατέρων οὕτως γε

ὡς αὐτῇ τῇ γυναικί. πολλαὶ γὰρ δὴ πάνυ καλῶν κἀγαθῶν πατέρων φαῦλαι ἐφωράθησαν καὶ οὐκ ἐσωφρόνησαν. χρήματα δὲ οἱ μὲν οὐδὲ πάμπαν φιλοφρονεῖν εἰώθασιν· ἔνιοι δὲ οὐδ' ἂν γῆμαι ἔφασαν ἄλλως τε εἰ μὴ πλουτοίη καὶ προῖκα ἐπάγοιτο πολλήν. ἀλλ' ἐνταῦθά που καὶ τὸ λαμπρὸν τοῦ δουλεύειν ἐστὶν ἰδίᾳ μὲν τῇ γυναικὶ ὑπὸ τοῦ πλούτου διατεθρυμμένῃ, ἰδίᾳ δὲ τοῖς χρήμασιν ὑποθωπεύοντα αὐτόν τινα, καὶ ἢν συμβαίνῃ μάλιστα λαμβάνοντα ἐκεῖθεν ἀναλίσκειν. εἰ δὲ κατ' ἐμέ τις εἴης, καὶ σμικρὰν ἥδιστ' ἂν πύθοιο. κρεῖττον ἄρα ἦν ἀνδρικόν τι γύναιον καὶ κατ' ἀγροὺς τεθραμμένον ἀναζητεῖν τε καὶ πολυπραγμονεῖν, ἱκανὸν μὲν πονεῖν, ὁπότε ὕδωρ ἀνιμᾶν δέοι, καὶ πῦρ ἐναῦσαι, ἦν τούτου καιρός, οὐκ ἀνελεύθερον δὲ οὐδὲ ἀρρητοποιόν, χρηστόν γε μὴν καὶ ἀράξαι ποτὲ μύλην, καὶ ἐπαφήσας αὐτῆς διδοῦσαν ὥσπερ ἐπὶ λύρας. ταῦτα μὲν δὴ ῥώμη τῇ γυναικί, ταῦτα δὲ τῷ οἴκῳ ὄφελος. ἐπειδὴ δὲ οὐκ εὔδηλόν ἐστιν ἄρτι γαμοῦντι, ὁποῖαι δή τινες τοῖς τρόποις αἱ γυναῖκες ἀναφανήσονται, Ἰνδοὶ οὕτω γαμοῦσι καὶ οἱ σοφοὶ αὐτῶν, καὶ οὐδεπώποτε ψευσθῆναι λέγονται. ἐκεῖνοι τοίνυν οἱ Ἰνδοὶ καὶ γυμνοὶ καὶ σοφοὶ οὐχ ὅπως πλούτῳ καὶ δόξῃ ἔγημαν Ἰνδοῦ ἀνδρὸς καὶ πλουσίου θυγατέρα, ἀλλ' αὐτὴν τὴν κόρην τήν τε ὄψιν αὐτῆς καὶ τὸ κάλλος ἐπολυπραγμόνησαν, σοφίᾳ δή τινι τοῦτό γε, οὐκ ἀκολασίᾳ οὐδεμιᾷ, οὐδὲ κατὰ τὰ αὐτὰ ἡμῖν. αἱ γὰρ δὴ ὄψεις αἱ χρησταὶ ἔχοιεν ἄν τι πιστὸν τοῦ κάλλους τῆς ψυχῆς, καὶ ἔνι οὔτε θυμούμενον οὔτε ὀργιζόμενον οὔτε χολῶντα τὸ πρόσωπον φαιδρὸν ἔχειν τε καὶ καθαρόν. εἰ δέ τις πανοῦργος καὶ κρυψίνους, εὐθὺς μὲν καὶ τῷ ὀφθαλμῷ παραβλέπει καὶ δεινὸν δέδορκεν· ὅστις δὲ μωρίᾳ εὐήθης, τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ

ταῖς κόραις ἀναπέπταται· ὄνων ὀφθαλμοὶ καὶ προβάτων τοιοῦτοι· ὁ δέ γε συνάγων τὰς ὀφρῦς σκαιός ἐστι· καὶ ὅτῳ ἐπανθεῖ οὐκ ἐρύθημα ἀλλὰ σκότος τε καὶ νέφος, τούτου γε ἡ ψυχὴ οὐδαμῇ οὐδαμῶς εὐφραίνεται. ταυτὶ μὲν τὰ γνωρίσματα καὶ σημεῖα οὐ παρθένοις ἄρα καὶ γυναιξίν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς πρόσεστι τοῖς ἀνδράσι. περὶ μὲν οὖν τῶν Ἰνδῶν οὗτος ὁ λόγος κρατεῖ, ὡς καταμαντεύονται περὶ τῶν γυναικῶν πόρρωθεν ὁποῖαί τινες ἔσονται. μή δή μου δὲ καταγνώτω μηδείς, ἐπεὶ κοινότερον τῷ κάλλει καταχρήσομαι συμβουλεύων αὐτὸ μεταθεῖναι. οὐ γὰρ τοὺς καλοὺς καὶ τὰς καλὰς ἐγὼ προξενῶ, ἀλλ' ἑτέρως οὐκ ἔνι εἰπεῖν, ἑπόμενον τῷ Ἰνδῶν λόγῳ. εἶδος μὲν δὴ τῆς γυναικὸς ἡμῖν ἐξεταστέον εἰ χαρίεν τι καὶ ἀστεῖον καὶ ἐλευθέριον, εἴ γε μέλλει τις ἡδέως μὲν ἀναπαύσεσθαι, ἡδέως δὲ καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὐτὸς αὐτοῦ εἰσελεύσεσθαι. τὸ γὰρ δὴ αἰσχρὰν γήμαντα εἶτα ἐξίστασθαι τῆς οἰκίας τῇ γυναικί, οὐκ ἐξίστασθαι μὰ Δί' ἐστὶ τῆς οἰκίας, ἀλλὰ φεύγειν τὴν γυναῖκα. ὥσπερ δὲ τὸ εἶδος πρότερον ἀξιοῦμεν δοκιμάζειν τῆς γυναικός, οὕτω καὶ αὐτοῦ ἑκάστου τοῦ νυμφίου πρότερόν γε τὸ εἶδος ἐξεταστέον, ὡς μὴ ἄν τι λυποίη αἰσχρὸς ὤν, ἣν τύχῃ ἀγαθήν τε καὶ χρηστὴν γήμας. ἔνι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τὰ [ἀπὸ] τῆς ψυχῆς ἑκάστου εἰδέναι. καὶ τοίνυν φωνὴν μετὰ ταῦτα τῆς γυναικὸς ἐξεταστέον· τάχα μὲν γὰρ ἡδίων ἡ ᾠδικὴ ἕωθέν τε καὶ μετ' ἄριστον· μᾶλλον δὲ συνεστάλθω αὐτῇ ἡ φωνὴ εἰς τὸ πρᾶον, καὶ τραχὺ πώποτε μήτε βοήσαι μήτε φθέγξαιτο· τὰ γὰρ τοιαῦτα ἀνδρωδεστέρας τὰς γυναῖκας ἀποφαίνει. οἷον δὲ οἰκία ὡς ἄτοπον ἀνὴρ μὲν ἐκ .... τύρβαι δὲ καὶ ναὶ μὰ Δία φωναὶ ἀνδρῶν πολλαί. καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ χρῆν ἕκαστον

ἡμῶν πολυπραγμονεῖν· ὡς δ' οὖν ὑπομνῆσαι ἱκανὰ οἶμαι καὶ ταῦτα.

13 Ἀντιπάτρου ἐκ τοῦ περὶ γυναικὸς συμβιώσεως.

Πρῶτον μὲν χρὴ τὴν μνηστείαν μὴ εἰκῇ ποιήσασθαι ἀλλὰ πάνυ πεφροντισμένως, μηδ' εἰς πλοῦτον μηδ' εἰς ὀγκοῦσαν εὐγένειαν μηδ' εἰς ἄλλην χάσμην μηδεμίαν ἀποβλέπειν, μηδὲ μὰ Δία εἰς κάλλος· καὶ γὰρ τοῦτο ὡς ἐπὶ πᾶν ὄγκον καὶ δεσποτικὸν ἦθος περιποιεῖ· ἀλλὰ πρῶτα μὲν τὸ τῶν γονέων ἐξετάζειν ἦθος καὶ τρόπον, εἰ πολιτικὸς καὶ ἄφορτος καὶ εὐγνώμων, ἔτι δὲ καὶ σώφρων καὶ δίκαιος, ἐπὶ δὲ τούτοις ἀκενόσπουδος καὶ ἄλιχνος, καὶ τὰ ἄλλ' ἃ περὶ τοῦ ποίους τινὰς φίλους κτᾶσθαι δεῖ παραγγέλλεται· ἔπειτα καὶ τὴν μητέρα ᾗ ἡ γαμεῖσθαι μέλλουσα συντρέφεται, καὶ τὸν ταύτης τρόπον κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποπλάττεται. μετὰ ταῦτα εἰ ἀκολούθως τῷ ἑαυτῶν τρόπῳ ἦχασι τὴν θυγατέρα, καὶ μὴ ἡττημένοι εἰσὶν καὶ ἀποβεβλεφότες ἀπὸ τοῦ συμφέροντος διὰ τὴν ἄγαν φιλοστοργίαν, καὶ τοῦτο ποικίλως ἐξητακέναι καὶ διὰ δούλων καὶ ἐλευθέρων τῶν τε ἔνδοθεν καὶ τῶν ἔξωθεν, καὶ διὰ γειτόνων καὶ τῶν ἄλλων εἰσοδίων εἴσω, διὰ φίλων ἐπιπλοκὰς ἑστιατικάς, ἢ ἄλλως μαγείρων ἢ δημιουργῶν ἢ ἀκεστριῶν ἢ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν καὶ τεχνιτίδων. καὶ λίαν γὰρ προχειρότερον τοὺς τοιούτους εἰσάγουσιν καὶ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν μεγάλα πράγματα καὶ πίστιν ἐγχειρίζουσιν.

14 Μουσωνίου ἐκ τοῦ τίτλου "κεφάλαιον γάμου."

Διὸ χρὴ τοὺς γαμοῦντας οὐκ εἰς γένος ἀφορᾶν εἰ ἐξ εὐπατριδῶν, οὐδ' εἰς χρήματα εἰ πολλὰ κέκτην-

ταί τινες, οὐδ' εἰς σώματα εἰ καλὰ ἔχουσιν. οὔτε γὰρ πλοῦτος οὔτε κάλλος οὔτ' εὐγένεια κοινωνίαν μᾶλλον αὔξειν πέφυκεν, ὥσπερ οὐδ' ὁμόνοιαν, οὐδ' αὖ τὴν παιδοποιίαν κρείττω ταῦτα ἀπεργάζεται· ἀλλὰ σώματα μὲν πρὸς γάμον ἀποχρῶντα τὰ ὑγιῆ καὶ τὴν ἰδέαν μέσα καὶ αὐτουργεῖν ἱκανά, ἃ δὴ καὶ ἐπιβουλεύοιτ' ἂν ὑπὸ τῶν ἀκολάστων ἧττον, καὶ ἐργάζοιτο μᾶλλον ὅσα σώματος ἔργα, καὶ παιδοποιοῖτο μὴ ἐνδεῶς. ψυχὰς δὲ ἐπιτηδειοτάτας εἶναι νομιστέον τὰς πρὸς σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην καὶ ὅλως πρὸς ἀρετὴν εὐφυεστάτας. ποῖος μὲν γὰρ γάμος χωρὶς ὁμονοίας καλός; ποία δὲ κοινωνία χρηστή; πῶς δ' ἂν ὁμονοήσειαν ἄνθρωποι πονηροὶ ὄντες ἀλλήλοις; ἢ πῶς ἀγαθὸς πονηρῷ ὁμονοήσειεν; οὐδέν γε μᾶλλον ἢ ὀρθῷ ξύλῳ στρεβλὸν συναρμόσειεν ἄν, ἢ στρεβλὰ ἄμφω ὄντα ἀλλήλοιν. τὸ γὰρ δὴ στρεβλὸν τῷ τε ὁμοίῳ τῷ στρεβλῷ ἀνάρμοστον καὶ τῷ ἐναντίῳ τῷ εὐθεῖ ἔτι μᾶλλον. ἔστι δὴ καὶ ὁ πονηρὸς τῷ τε πονηρῷ οὐ φίλος οὐδ' ὁμονοεῖ, καὶ πολὺ ἧττον τῷ χρηστῷ.

15 Χείλωνος.

Γάμους εὐτελεῖς καὶ ἰσοτίμους ποιοῦ.

16 Κλεοβούλου.

Κλεόβουλος ἔφη δεῖν συνοικίζειν ἀνδράσι τὰς ἑαυτῶν θυγατέρας, τὴν μὲν ἡλικίαν παρθένους τὸ δὲ φρονεῖν γυναῖκας.

17 Περικλέους.

Περικλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, δυοῖν αὐτοῦ τὴν θυγατέρα μνηστευομένων, τοῦ μὲν πλουσίου καὶ ἀπαιδεύτου, τοῦ δὲ πένητος καὶ φιλολόγου, τούτῳ

αὐτὴν ἐξέδωκεν, εἰπὼν ὅτι ἀμείνων ἐστὶ τοῦ ὄντος ὁ δυνάμενος γενέσθαι πλούσιος.

18 *Δημοκρίτου.*

Δημόκριτος ἔφη, ὡς ὁ γαμβροῦ μὲν ἐπιτυχὼν εὗρεν υἱόν, ὁ δὲ ἀποτυχὼν ἀπώλεσε καὶ θυγατέρα.

ΟΤΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΑΜΟΙΣ ΤΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ ΧΡΗ ΣΚΟΠΕΙΝ. ΟΑ.

1 *Εὐριπίδου Φοίνικος.*

Μοχθηρόν ἐστιν ἀνδρὶ πρεσβύτῃ τέκνα
δίδωσιν ὅστις οὐκέθ' ὡραῖος γαμεῖν·
δέσποινα γὰρ γέροντι νυμφίῳ γυνή.

3 *Θεόγνιδος* (457).

Οὔ τοι σύμφορόν ἐστι γυνὴ νέα ἀνδρὶ γέροντι.
οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται, ὡς ἄκατος,
οὐδ' ἄγκυραι ἔχουσιν· ἀπορρήξασα δὲ δεσμὰ
πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα.

3 *Εὐριπίδου Αἰόλου.*

Κακὸν γυναῖκα πρὸς νέαν ζεῦξαι νέον.
μακρὰ γὰρ ἰσχὺς μᾶλλον ἀρσένων μένει,
θήλεια δ' ἥβη θᾶσσον ἐκλείπει δέμας.

4 *Σαπφοῦς.*

Ἀλλ' ἐὼν φίλος ἄμιν λέχος ἄρνυσο νεώτερον.
οὐ γὰρ τλάσομ' ἐγὼ ξυνοικεῖν ἔσσα γεραιτέρα.

5 *Εὐριπίδου.*

Ἐγὼ γὰρ ἕξω λέκτρα αὐτοῖς καλῶς ἔχειν,
δίκαιόν ἐστιν, οἷσι συγγηράσομαι.

6 *Ἡσιόδου ἔργων* (695).

Ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι,
μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων,
μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά, γάμος δέ τοι ὥριος οὗτος.
ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβῴοι, πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο.

7 *Εὐριπίδου Δανάης.*

Καὶ νῦν παραινῶ πᾶσι τοῖς νεωτέροις,
μὴ πρὸς τὸ γῆρας τοὺς γάμους ποιουμένοις
σχολῇ τεκνοῦσθαι παῖδας· οὐ γὰρ ἡδονή,
γυναικί τ' ἐχθρὸν χρῆμα πρεσβύτης ἀνήρ·
ἀλλ' ὡς τάχιστα· καὶ γὰρ ἐκτροφαὶ καλαί,
καὶ συννεάζων ἡδὺ παῖς νέῳ πατρί.

8 *Εὐριπίδου Φοίνικι.*

Πικρὸν νέᾳ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ.

9 *Θεοδώρου ὑπὲρ Ἐλπίδος Φοριανῆς.*

Ἴσμεν δὲ ἅπαντας ἀνθρώπους, ἐπειδὰν ἐξ ἡλικίας ἄνισαι πρὸς γάμους ὑπενεχθῶσι, πέρα τοῦ μετρίου νεότητος εἰωθότας ἡττᾶσθαι.

ΟΤΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΑΜΟΙΣ ΟΥ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΕΙΑΝ ΟΥΔΕ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΟΝ ΧΡΗ ΣΚΟΠΕΙΝ, ΑΛΛΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ. ΟΒ.

1 *Διοδώρου.*

Ἐγὼ μὲν οὖν τὸν νόμον ἐμαυτῷ τουτονὶ
τίθεμαι δοκιμάζων, ὥσπερ εἴρηται ποιεῖν.
κρεῖττον γάρ ἐστιν εὖ τεθραμμένην λαβεῖν
γυναῖκ' ἄπροικον ἢ κακῶς μετὰ χρημάτων,
τὴν ἐσομένην μετὰ ταῦτα μέτοχον τοῦ βίου.

2 *Μενάνδρου.*

*Καὶ τοῦτον ἡμᾶς τὸν τρόπον γαμεῖν ἔδει
ἅπαντας, ὦ Ζεῦ σῶτερ, ὡς ὠνούμεθα·
οὐκ ἐξετάζειν μὲν τὰ μηδὲν χρήσιμα,
τίς ἦν ὁ πάππος ἧς γαμεῖ, τηθὴ δὲ τίς,
τὸν δὲ τρόπον αὐτῆς τῆς γαμουμένης, μεθ' ἧς
βιώσεται, μήτ' ἐξετάσαι μήτ' εἰσιδεῖν,
ἀλλ' ἐπὶ τράπεζαν μὲν φέρειν τὴν προῖχ', ἵνα
εἰ τἀργύριον καλόν ἐστι δοκιμαστὴς ἴδῃ,
ὃ πέντε μῆνας ἔνδον οὐ γενήσεται·
τῆς διὰ βίου δ' ἔνδον καθεδουμένης ἀεὶ
μὴ δοκιμάσαντα μηδέν, ἀλλ' εἰκῇ λαβεῖν
ἀγνώμον', ὀργίλην, χαλεπήν, ἐὰν τύχῃ,
λάλον. περιάξω τὴν ἐμαυτοῦ θυγατέρα
τὴν πόλιν ὅλην· οἱ βουλόμενοι ταύτην λαβεῖν
λαλεῖτε, προσκοπεῖσθε δ' ἡλίκον κακὸν
λήψεσθ', ἀνάγκη γὰρ γυναῖκ' εἶναι κακόν·
ἀλλ' εὐτυχὴς ἐσθ' ὁ μετριώτατον λαβών.*

3 *Εὐριπίδου* (Androm. 1279).

*Εἰ χρὴ γαμεῖν, χρὴ τἄκ τε γενναίων γαμεῖν,
δοῦναί τ' ἐς ἐσθλούς, ὅστις εὖ βουλεύεται.
κακῶν δὲ λέκτρων μὴ 'πιθυμίαν ἔχειν,
μὴ δ' εἰ ζαχρύσους οἴσεται φερνὰς δόμοις.*

4 *Εὐριπίδου Κρήσσαις.*

*Γαμεῖτε νῦν, γαμεῖτε, κᾆτα θνήσκετε
ἢ φαρμάκοισιν ἐκ γυναικὸς ἢ δόλοις.*
4[a] *Ὅστις δὲ πλοῦτον ἢ εὐγένειαν εἰσιδὼν
γαμεῖ πονηράν, μῶρός ἐστι· μικρὰ γὰρ
μεγάλων ἀμείνω σώφρον' εἰ δόμοις ἔχει* (Eur. El. 1097).

5 *Ἱππώνακτος.*

*Γάμος κράτιστός ἐστιν ἀνδρὶ σώφρονι,
τρόπον γυναικὸς χρηστὸν ἔνδον λαμβάνειν.*

αὕτη γὰρ ἡ προὶξ οἰκίαν σώζει μόνη.
ὅστις δὲ τρυφερῶς τὴν γυναῖκ' ἄγει λαβών,
συνεργὸν οὗτος ἀντὶ δεσποίνης ἔχει,
εὔνουν, βεβαίαν εἰς ἅπαντα τὸν βίον.

6 Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.

Πολλοὺς δὲ πλούτῳ καὶ γένει γαυρουμένους
γυνὴ κατῆσχυν' ἐν δόμοισι νηπία.

7 Μενάνδρου.

Τὰ μετὰ γυναικὸς εἰσιόντ' εἰς οἰκίαν
οὐκ ἀσφαλῆ τὴν κτῆσιν οὐδ' ἱλαρὰν ἔχει.

8 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Εἰ νοῦς ἔνεστιν· εἰ δὲ μή, τί δεῖ καλῆς
γυναικός, εἰ μὴ τὰς φρένας χρηστὰς ἔχοι;

9 Ἀντιφάνους.

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν βαρύτερον τῶν φορτίων
ὄντως γυναικὸς προῖκα πολλὴν φερομένης.

10 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (207).

Φίλτρον δὲ καὶ τόδ', οὐ τὸ κάλλος, ὦ γύναι,
ἀλλ' ἀρεταὶ τέρπουσι τοὺς ξυνευνέτας.

11 Μενάνδρου.

Ὅστις γυναῖκ' ἐπίκληρον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν
πλουτοῦσαν, ἤτοι μῆνιν ἐκτίνει θεῶν,
ἢ βούλετ' ἀτυχεῖν μακάριος καλούμενος.

12 Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.

Ἡγησάμην οὖν εἰ παραζεύξειέ τις
χρηστῷ πονηρὸν λέκτρον, οὐκ ἂν εὐτεκνεῖν,
ἐσθλοῖν δ' ἀπ' ἀμφοῖν ἐσθλὸν ἂν φῦναι γόνον.

13 Τοῦ αὐτοῦ Μελανίππης.

Μετρίων λέκτρων, μετρίων δὲ γάμων
μετὰ σωφροσύνης
κῦρσαι θνητοῖσιν ἄριστον.

14 *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης* (639).

Κύδιον βροτοῖς
πένητα χρηστὸν ἢ κακὸν καὶ πλούσιον
γαμβρὸν πεπᾶσθαι καὶ φίλον· σὺ δ' οὐδὲν εἶ.

15 *Ἐκ τῶν Σερήνου.*

Λάκων τῶν πλουτούντων ἐπιεικεῖ νεανίσκῳ καὶ πένητι τὴν αὑτοῦ θυγατέρα ἐξέδωκεν. αἰτιωμένων δ' αὐτὸν τῶν συγγενῶν "ἐγὼ" ἔφη "ἐποιησάμην γαμβρον πλούσιον ἐσόμενον, ἀλλ' οὐ πένητα."

16 *Πλουτάρχου ἐκ τῶν γαμικῶν παραγγελμάτων* (p. 139 f).

Ὥσπερ ἐσόπτρου κατεσκευασμένου χρυσῷ καὶ λίθοις ὄφελος οὐδέν ἐστιν, εἰ μὴ δείκνυσι τὴν μορφὴν ὁμοίαν· οὕτως οὐδὲ πλουσίας γαμετῆς ὄνησις, εἰ μὴ παρέχει τὸν βίον ὅμοιον τῷ ἀνδρὶ καὶ σύμφωνον τὸ ἦθος.

ΨΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ, ΕΤΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ. ΟΓ.

1 *Εὐριπίδου.*

Δεινὴ μὲν ἀλκὴ κυμάτων θαλασσίων,
δειναὶ δὲ ποταμοῦ καὶ πυρὸς θερμοῦ πνοαί,
δεινὸν δὲ πενία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία·
ἀλλ' οὐδὲν οὕτω δεινὸν ὡς γυνὴ κακόν,
οὐδ' ἂν γένοιτο γράμμα τοιοῦτον γραφῇ,
οὐδ' ἂν λόγος δείξειεν· εἰ δέ του θεῶν

τόδ' ἔστι πλάσμα, δημιουργὸς ὧν κακῶν
μέγιστος ἴστω καὶ βροτοῖσι δυσμενής.

2 Μενάνδρου.

Ἔστι δὲ
γυνὴ λέγουσα χρήστ' ὑπερβάλλων φόβος.

3 Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ (664).

Ὄλοισθε· μισῶν δ' οὔ ποτ' ἐμπλησθήσομαι
γυναῖκας, οὐδ' εἴ φησί τίς μ' ἀεὶ λέγειν·
ἀεὶ γὰρ οὕτως εἰσὶ κἀκεῖναι κακαί.
ἢ νῦν τις αὐτὰς σωφρονεῖν διδαξάτω,
ἢ κἄμ' ἐάτω ταῖσδ' ἐπεμβαίνειν ἀεί.

4 Μενάνδρου.

Ἔργον γυναικὸς ἐκ λόγου πίστιν λαβεῖν.

5 Εὐριπίδου Οἰδίποδος.

Ἄλλως δὲ πάντων δυσμαχώτατον γυνή.

6 Ἐχθροῖσίν εἴη πολεμίαν δάμαρτ' ἔχειν.

7 Μενάνδρου.

Ὡς ἔστ' ἄπιστον ἡ γυναικεία φύσις.

8 Εὐριπίδου Μηδείας (263).

Γυνὴ γάρ ἐστι τἄλλα μὲν φόβου πλέα,
κακὴ δ' ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον εἰσορᾶν·
ὅταν δ' ἐς εὐνὴν ἠδικημένη κυρῇ,
οὐκ ἔστιν ἄλλη φρὴν μιαιφονωτέρα.

9 Εὐριπίδου Ἑκάβης (1178).

Ὅστις γυναῖκας τῶν πρὶν εἴρηκεν κακῶς,
ἢ νῦν λέγει τις ἢ πάλιν μέλλει λέγειν·
ἅπαντα ταῦτα συντιθεὶς ἐγὼ φράσω.
γένος γὰρ οὔτε πόντος οὔτε γῆ τρέφει
τοιόνδ', ὁ δ' ἀεὶ συντυχὼν ἐπίσταται.

10 Εὐριπίδου Μελανίππης.
Πλὴν τῆς τεκούσης θῆλυ πᾶν μισῶ γένος.

11 Εὐριπίδου Δανάης.
Γυνὴ γὰρ ἐξελθοῦσα πατρῴων δόμων
οὐ τῶν τεκόντων ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ λέχους.

12 Εὐριπίδου Ἀλόπης.
Γυνὴ γυναικὶ σύμμαχος πέφυκέ πως.

13 Εὐριπίδου Αἰόλου.
Γυναῖκα δ' ὅστις παύσεται λέγων κακῶς,
δύστηνος ἆρα κοὐ σοφὸς κεκλήσεται.

14 Εὐριπίδου Αἰγέως.
Πέφυκε γάρ πως παισὶ πολέμιος γυνὴ
τοῖς πρόσθεν ἡ ζυγεῖσα δευτέρα πατρί.

15 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (85).
Πολλὰς ἂν εὕροις μηχανάς· γυνὴ γὰρ εἶ.

16 Εὐριπίδου Αἰγέως.
Δειλῶν γυναῖκες δεσποτῶν θρασύστομοι.

17 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (94).
Γυναιξὶ τέρψις τῶν παρεστώτων κακῶν
ἀνὰ στόμ' ἀεὶ καὶ διὰ γλώσσης ἔχειν.

18 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (181).
Ἐπίφθονόν τι χρῆμα θηλείας φρενὸς
καὶ ξυγγάμοισι δυσμενὲς μάλιστ' ἀεί.

19 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (269).
Πέποιθα· δεινὸν δ' ἑρπετῶν μὲν ἀγρίων
ἄκη βροτοῖσι θεῶν καταστῆσαί τινα,
ἃ δ' ἔστ' ἐχίδνης καὶ πυρὸς περαιτέρω,

οὐδεὶς γυναικὸς φάρμακ' ἐξεύρηκέ πω
κακῆς· τοσοῦτον ἐσμὲν ἀνθρώποις κακόν.

20 Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.
Ὦ παγκακίστη καὶ γυνή· τί γὰρ λέγων
μεῖζόν σε τοῦδ' ὄνειδος ἐξείποι τις ἄν;

21 Εὐριπίδου Δανάης.
Ἦν γάρ τις αἶνος, ὡς γυναιξὶ μὲν τέχναι
μέλουσι, λόγχῃ δ' ἄνδρες εὐστοχώτεροι.
εἰ γὰρ δόλοισιν ἦν τὸ νικητήριον,
ἡμεῖς ἂν ἀνδρῶν εἴχομεν τυραννίδα.

22 Εὐριπίδου Δανάης.
Συμμαρτυρῶ σοι· πανταχοῦ λελείμμεθα
πᾶσαι γυναῖκες ἀρσένων ἀεὶ δίχα.

23 Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.
Ἀντὶ πυρὸς γὰρ ἄλλο πῦρ
μεῖζον ἐβλάστομεν γυναῖ-
κες πολὺ δυσμαχώτερον.

24 Εὐριπίδου Ἰνοῦς.
Φεῦ, ὅσῳ τὸ θῆλυ δυστυχέστερον γένος
πέφυκεν ἀνδρῶν· ἔν τε τοῖσι γὰρ καλοῖς
πολλῷ λέλειπται κἀπὶ τοῖς αἰσχροῖς πλέον.

25 Τοῦ αὐτοῦ.
Ὦ θνητὰ πράγματ', ὦ γυναικεῖαι φρένες,
ὅσον νόσημα τὴν κύπριν κεκτήμεθα.

26 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (T. 1032).
Δειναὶ μὲν αἱ γυναῖκες εὑρίσκειν τέχνας.

27 Εὐριπίδου Μηδείας (230).
Πάντων ὅσ' ἔστ' ἔμψυχα καὶ γνώμην ἔχει,
γυναῖκες ἐσμὲν ἀθλιώτατον φυτόν·

ἃς πρῶτα μὲν δεῖ χρημάτων ὑπερβολῇ
πόσιν πρίασθαι δεσπότην τε σώματος
λαβεῖν· κακοῦ γὰρ τοῦτό γ' ἄλγιον κακόν.

28 Εὐριπίδου Οἰδίπους.

Κακίων ἄλοχος, κἂν ὁ κάκιστος
γήμῃ τὴν εὐδοκιμοῦσαν.

29 Εὐριπίδου Μελέαγρος.

Εἰ κερκίδων μὲν ἀνδράσιν μέλοι πόνος,
γυναιξὶ δ' ὅπλων ἐμπέσοιεν ἡδοναί,
ἐκ τῆς ἐπιστήμης παρεκπεπτωκότες
κεῖνοί τ' ἂν οὐδὲν εἶεν οὔθ' ἡμεῖς ἔτι.

30 Εὐριπίδου Ἱππολύτου (616).

Ὦ Ζεῦ, τί δὴ κίβδηλον ἀνθρώποις κακὸν
γυναῖκας εἰς φῶς ἡλίου κατῴκισας;
εἰ γὰρ βρότειον ἤθελες σπεῖραι γένος,
οὐκ ἐκ γυναικῶν χρῆν παρασχέσθαι τόδε,
ἀλλ' ἐντιθέντας σοῖσιν ἐν ναοῖς βροτοὺς
ἢ χαλκὸν ἢ σίδηρον ἢ χρυσοῦ βάρος,
παίδων πρίασθαι σπέρμα τοῦ τιμήματος.

31 Τοῦ αὐτοῦ Μελέαγρος.

Μισῶ γυναῖκας .. ἐκ πασῶν δὲ σέ,
ἥτις πονηρὰ τἄργ' ἔχουσ' εἶτ' εὖ λέγεις.

32 Εὐριπίδου Μηδείας (407).

Γυναῖκες ἐς μὲν ἔσθλ' ἀμηχανώταται,
κακῶν δὲ πάντων τέκτονες σοφώταται.

33 Ἐν ταυτῷ (568).

Οὐδ' ἂν σὺ φαίης, εἴ σε μὴ κνίζοι λέχος,
ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥκεθ' ὥστ' ὀρθουμένης
εὐνῆς γυναῖκες πάντ' ἔχειν νομίζετε.

34 *Τοῦ αὐτοῦ Ὀρέστης* (605).
Ἀεὶ γυναῖκες ἐμποδὼν ταῖς συμφοραῖς
ἔφυσαν ἀνδρῶν πρὸς τὸ δυστυχέστατον.

35 *Τοῦ αὐτοῦ Φρίξῳ.*
Ὡς οὐδὲν ὑγιές φασι μητρυιὰς φρονεῖν
νόθοισι παισίν, ὧν φυλάξομαι ψόγον.

36 *Εὐριπίδου Φοινίσσαις* (198).
Φιλόψογον δὲ χρῆμα θηλειῶν ἔφυ.
σμικρὰς δ' ἀφορμὰς ἢν λάβωσι τῶν ψόγων,
πλείους ἐπεισφέρουσιν· ἡδονὴ δέ τις
γυναιξὶ μηδὲν ὑγιὲς ἀλλήλας λέγειν.

37 *Ὁμήρου* (Od. ο', 20).
Οἶσθα γὰρ οἷος θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γυναικός·
κείνου βούλεται οἶκον ὀφέλλειν ὅς κεν ὀπύοι.
παίδων δὲ προτέρων καὶ κουριδίοιο φίλοιο
οὐκέτι μέμνηται τεθνειότος οὐδὲ μεταλλᾷ.

38 *Ἡσιόδου* (Op. 375).
Ὃς δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅγε φηλήτῃσιν.

39 *Ἀλέξιδος.*
Οὐκ ἔστ' ἀναισχυντότερον οὐδὲν θηρίον
γυναικός· ἀπ' ἐμαυτῆς ἐγὼ τεκμαίρομαι.

40 *Μενάνδρου.*
Καίτοι τί λογίζομ' ὁ κακοδαίμων προσδοκῶν
χάριν παρὰ γυναικὸς κομιεῖσθαι; μὴ μόνον
κακόν τι προσλάβοιμι, καὶ κάλλιστ' ἔχει.
40a *Οὐκ ἐν γυναικὶ φύεται πιστὴ χάρις.*

41 *Εὐριπίδου Αὔγης.*
Γυναῖκες ἐσμέν· τὰ μὲν ὄκνῳ νικώμεθα,
τὰ δ' οὐκ ἂν ἡμῶν θράσος ὑπερβάλοιτό τις.

42 *Ἀλέξιδος.*

Οὐκ ἔστιν οὔτε τεῖχος οὔτε χρήματα
οὔτ' ἄλλο δυσφύλακτον οὐδὲν ὡς γυνή.

43 *Μενάνδρου.*

Τότε τὰς γυναῖκας δεδιέναι μάλιστα δεῖ,
ὅταν τι περιπλάττωσι τοῖς χρηστοῖς λόγοις.

44 *Μενάνδρου.*

Πολὺ χεῖρόν ἐστιν ἐρεθίσαι γραῦν ἢ κύνα.

45 *Μενάνδρου.*

Οὐδέποθ' ἑταίρα τοῦ καλῶς πεφρόντικεν,
ἢ τὸ κακόηθες πρόσοδον εἴωθεν ποιεῖν.

46 *Μενάνδρου.*

Φύσει γυνὴ δυσάνιόν ἐστι καὶ πικρόν.

47 *Ἡσιόδου θεογονίας* (591).

Τῆς γὰρ ὀλώϊόν ἐστι γένος, καὶ φῦλα γυναικῶν
πῆμα μέγα θνητοῖσι σὺν ἀνδράσι ναιετάουσιν,
οὐλομένης πενίης οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο.

48 *Ἀντιφάνους.*

Ἐγὼ γυναικὶ δ' ἕν τι πιστεύω μόνον,
ἐπὰν ἀποθάνῃ μὴ βιώσεσθαι πάλιν.
τὰ δ' ἄλλ' ἀπιστῶ πάνθ' ἕως ἂν ἀποθάνῃ.

49 *Ἡσιόδου ἔργων* (57).

Τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακόν, ᾧ κεν ἅπαντες
τέρπωνται κατὰ θυμὸν ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες.

50 *Ἐν ταυτῷ* (67. 77. 78).

Ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος.
Ἐν δ' ἄρα οἱ στήθεσσι διάκτορος Ἀργειφόντης
ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους καὶ ἐπίκλοπον ἦθος.

51 *Σοφοκλέους Ἐπίγονοι.*

Ὦ πᾶν σὺ τολμήσασα καὶ πέρα γύναι.
κάκιον ἄλλ' οὐκ ἔστιν οὐδ' ἔσται ποτὲ
γυναικὸς ἤ εἴ τι πῆμα γίγνεται βροτοῖς.

52 *Ἀντιφάνους.*

Ὀφθαλμιῶν ἄνθρωπος ἰσχυρῶς κακὰ
πάμπολλα πάσχων ἓν ἀγαθὸν πάσχει μόνον,
ὅτι οὐχ ὁρᾷ γυναῖκα τοῦτον τὸν χρόνον.

53 *Φιλίσκου Φιλαργύρων.*

Εἰς τὸ μεταπεῖσαι ῥᾳδίως ἃ βούλεται
πιθανοὺς ἔχειν εἴωθεν ἡ κλίνη λόγους.

54 *Σοφοκλέους.*

Κατ' ὀρφανὸν γὰρ οἶκον ἀνδρόφρων γυνή.

55 *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.*

Θησεῦ, παραινῶ σοι τὸ λῷστον, εἰ φρονεῖς·
γυναικὶ πείθου μηδὲ τἀληθῆ κλύων.

56 *(Μενάνδρου) Ὑποβολιμαίου.*

Πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων
ὄντων μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή.

57 *Εὐριπίδου Φοίνικι.*

Γυνή τε πάντων ἀγριώτατον κακόν.

58 *Μενάνδρου.*

Ὅπου γυναῖκές εἰσι, πάντ' ἐκεῖ κακά.

59 *Μενάνδρου.*

Οὐ πάνυ
εἴωθ' ἀληθὲς οὐδὲ ἓν λέγειν γυνή.

60 *Φωκυλίδου.*

Καὶ τόδε Φωκυλίδεω· τετόρων ἀπὸ τῶνδε γένοντο
φῦλα γυναικείων, ἣ μὲν κυνός, ἣ δὲ μελίσσης,
ἣ δὲ συὸς βλοσυρῆς, ἣ δ' ἵππου χαιτηέσσης.
εὔφορος ἥδε, ταχεῖα, περίδρομος, εἶδος ἀρίστη·
ἡ δὲ συὸς βλοσυρῆς οὔτ' ἂρ κακὴ οὐδὲ μὲν ἐσθλή·
ἡ δὲ κυνὸς χαλεπή τε καὶ ἄγριος· ἡ δὲ μελίσσης
οἰκονόμος τ' ἀγαθὴ καὶ ἐπίσταται ἐργάζεσθαι·
ἧς εὔχου, φίλ' ἑταῖρε, λαχεῖν γάμου ἱμερόεντος.

61 *Σιμωνίδου.*

Χωρὶς γυναῖκας θεὸς ἐποίησεν νόου
τὰ πρῶτα, τὴν μὲν ἐξ ὑὸς τανύτριχος,
τῇ πάντ' ἀν' οἶκον βορβόρῳ πεφυρμένα
ἄκοσμα κεῖται καὶ κυλινδεται χαμαί·
αὐτὴ δ' ἄλουτος ἀπλύτοις ἐν εἵμασιν
ἐν κοπρίῃσιν ἡμένη πιαίνεται.
τὴν δ' ἐξ ἀλιτρῆς θεὸς ἔθηκ' ἀλώπεκος
γυναῖκα πάντων ἴδριν, οὐδέ μιν κακῶν
λέληθεν οὐδὲν οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶπε πολλάκις κακόν,
τὸ δ' ἐσθλόν· ὀργὴν δ' ἄλλοτ' ἀλλοίην ἔχει.
τὴν δ' ἐκ κυνὸς λιτοργὸν αὐτομήτορα,
ἣ πάντ' ἀκοῦσαι, πάντα δ' εἰδέναι θέλει·
πάντη δὲ παπταίνουσα καὶ πλανωμένη
λέληκεν, ἢν καὶ μηδέν' ἀνθρώπων ὁρᾷ·
παύσειε δ' ἄν μιν οὔτ' ἀπειλήσας ἀνήρ,
οὐδ' εἰ χολωθεὶς ἐξαράξειεν λίθῳ
ὀδόντας, οὔτ' ἂν μειλίχως μυθεύμενος,
οὐδ' εἰ παρὰ ξείνοισιν ἡμένη τύχοι·
ἀλλ' ἐμπεδῶς ἄπρηκτον αὑονὴν ἔχει.
τὴν δὲ πλάσαντες γηίνην ὀλύμπιοι
ἔδωκαν ἀνδρὶ πηρόν· οὔτε γὰρ κακὸν

οὔτ' ἐσθλὸν οὐδὲν οἶδε τοιαύτη γυνή·
ἔργον δὲ μοῦνον ἐσθίειν ἐπίσταται·
κεὖτ' ἂν κακὸν χειμῶνα ποιήσῃ θεός,
ῥιγῶσα δίφρον ἆσσον ἕλκεται πυρός.
τὴν δ' ἐκ θαλάσσης, ἣ δίχ' ἐν φρεσὶν νοεῖ.
τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρην,
ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοις ἰδὼν
"οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωίων γυνὴ
ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν οὐδὲ καλλίων,"
τὴν δ' οὐκ ἀνεκτὸς οὔτ' ἐν ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν
οὔτ' ἆσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαίνεται τότε
ἄπλητον, ὥσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων.
ἀμείλιχος δὲ πᾶσι κἀποθυμίη
ἐχθροῖσιν ἴσα καὶ φίλοισι γίγνεται.
ὥσπερ θάλασσα πολλάκις μὲν ἀτρεμὴς
ἕστηκ' ἀπήμων, χάρμα ναύτῃσιν μέγα,
θέρεος ἐν ὥρῃ· πολλάκις δὲ μαίνεται
βαρυκτύποισι κύμασιν φορευμένη.
ταύτῃ μάλιστ' ἔοικε τοιαύτη γυνὴ
ὀργήν· φυὴν δὲ πόντος ἀλλοίην ἔχει.
τὴν δ' ἔκ τε πελλῆς καὶ παλιντριβέος ὄνου,
ἣ σύν τ' ἀνάγκῃ σύν τ' ἐνιπῇσιν μόγις
ἔστερξεν ὦν ἅπαντα καὶ πονήσατο
ἀρεστά· τόφρα δ' ἐσθίει μὲν ἐν μυχῷ
προνὺξ προῆμαρ· ἐσθίει δ' ἐπ' ἐσχάρῃ.
ὁμῶς δὲ καὶ πρὸς ἔργον ἀφροδίσιον
ἐλθόνθ' ἑταῖρον ὀντινοῦν ἐδέξατο.
τὴν δ' ἐκ γαλέης δύστηνον οἰζυρὸν γένος.
κείνῃ γὰρ οὔτι καλὸν οὐδ' ἐπίμερον
πρόσεστιν, οὐδὲ τερπνὸν οὐδ' ἐράσμιον·
εὐνῆς δ' ἀδηνής ἐστιν ἀφροδισίης.
τὸν δ' ἄνδρα τὸν παρόντα ναυσίῃ διδοῖ,

κλέπτουσα δ' ἔρδει πολλὰ γείτονας κακά,
ἄθυστα δ' ἱρὰ πολλάκις κατεσθίει.
τὴν δ' ἵππος ἁβρὴ χαιτέεσσ' ἐγείνατο,
ἣ δούλι' ἔργα καὶ δύην περιτρέπει·
κοὔτ' ἂν μύλης ψαύσειεν οὔτε κόσκινον
ἄρειεν οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλοι,
οὔτε πρὸς ἰπνὸν ἀσβόλην ἀλευμένη
ἵζοιτ', ἀνάγκῃ δ' ἄνδρα ποιεῖται φίλον·
λοῦται δὲ πάσης ἡμέρης ἄπο ῥύπον
δίς, ἄλλοτε τρίς, καὶ μύροις ἀλείφεται·
αἰεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ
βαθεῖαν ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.
καλὸν μὲν ὦν θέαμα τοιαύτη γυνὴ
ἄλλοισι, τῷ δ' ἔχοντι γίγνεται κακόν,
ἢν μή τις ἢ τύραννος ἢ σκηπτοῦχος ᾖ,
ὅστις τοιούτοις θυμὸν ἀγλαΐζεται.
τὴν δ' ἐκ πιθήκου· τοῦτο δὴ διακριδὸν
Ζεὺς ἀνδράσιν μέγιστον ὤπασεν κακόν.
αἴσχιστα μὲν πρόσωπα· τοιαύτη γυνὴ
εἶσιν δι' ἄστεος πᾶσιν ἀνθρώποις γέλως.
ἐπ' αὐχένα βραχεῖα κινεῖται μόγις,
ἄπυγος, αὐόκωλος· ἆ τάλας ἀνήρ,
ὅστις κακὸν τοιοῦτον ἀγκαλίζεται.
δήνεα δὲ πάντα καὶ τρόπους ἐπίσταται,
ὥσπερ πίθηκος· οὐδέ οἱ γέλως μέλει,
οὐδ' ἄν τιν' εὖ ἔρξειεν, ἀλλὰ τοῦθ' ὁρᾷ
καὶ τοῦτο πᾶσαν ἡμέρην βουλεύεται,
ὅκως τιν' ὡς μέγιστον ἔρξειεν κακόν.
τὴν δ' ἐκ μελίσσης· τήν τις εὐτυχεῖ λαβών·
κείνῃ γὰρ οἴῃ μῶμος οὐ προσιζάνει.
θάλλει δ' ὑπ' αὐτῆς κἀπαέξεται βίος,
φίλη δὲ σὺν φιλεῦντι γηράσκει πόσει,

τεκοῦσα καλὸν κοὐγομάκλυτον γένος.
κάριπρεπὴς μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται
πάσῃσι, θείη δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις,
οὐδ' ἐν γυναιξὶν ἥδεται καθημένη,
ὅκου λέγουσιν ἀφροδισίους λόγους.
τοίας γυναῖκας ἀνδράσιν χαρίζεται
Ζεὺς τὰς ἀρίστας καὶ πολυφραδεστάτας.
τὰ δ' ἄλλα φῦλα ταῦτα μηχανῇ Διὸς
ἔστιν τε πάντα καὶ παρ' ἀνδράσιν μένει.
Ζεὺς γὰρ μέγιστον τοῦτ' ἐποίησεν κακόν,
γυναῖκας· ἤν τι καὶ δοκῶσιν ὠφελεῖν,
ἔχοντί τοι μάλιστα γίγνεται κακόν.
οὐ γάρ κοτ' εὔφρων ἡμέρην διέρχεται
ἅπασαν, ὅστις σὺν γυναικὶ πέλεται,
οὐδ' αἶψα λιμὸν οἰκίης ἀπώσεται,
ἐχθρὸν συνοικητῆρα, δυσμενέα θεόν.
ἀνὴρ δ' ὅταν μάλιστα θυμηδεῖν δοκῇ
κατ' οἶκον, ἢ θεοῦ μοῖραν ἢ ἀνθρώπου χάριν,
εὑροῦσα μῶμον ἐς μάχην κορύσσεται.
ὅκου γυνὴ γάρ ἐστιν, οὐδ' ἐς οἰκίην
ξεῖνον μολόντ' ἂν προφρόνως δεχοίατο.
ἥτις δέ τοι μάλιστα σωφρονεῖν δοκεῖ,
αὕτη μέγιστα τυγχάνει λωβωμένη·
κεχηνότος γὰρ ἀνδρός .... οἱ δὲ γείτονες
χαίρουσ' ὁρῶντες καὶ τὸν ὡς ἁμαρτάνει.
τὴν ἣν δ' ἕκαστος αἰνέσει μεμνημένος
γυναῖκα, τὴν δὲ τοὐτέρου μωμήσεται·
ἴσην δ' ἔχοντες μοῖραν οὐ γιγνώσκομεν.
Ζεὺς γὰρ μέγιστον τοῦτ' ἐποίησεν κακόν,
καὶ δεσμὸν ἀμφέθηκεν ἄρρηκτον πέδης,
ἐξ οὗ τε τοὺς μὲν αἴδης ἐδέξατο
γυναικὸς εἵνεκ' ἀμφιδηριωμένους ...

62 *Δημοκρίτου.*

Γυνὴ πολλὰ ἀνδρὸς ὀξυτέρη πρὸς κακοφραδμοσύνην.

63 *Γαΐου ὑπὲρ Λουκίλλης.*

Εὐάγωγον γάρ ἐστιν εἰς πίστιν γυνὴ καὶ μάλιστα ὅταν τὸ ἀτυχεῖν προσῇ.

64 *Γαΐου κατὰ Μενάνδρας.*

Εὐάγωγον δὲ εἰς τὸ ῥᾳδίως τι τολμῆσαι θυμὸς γυναικός.

ΓΑΜΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ. ΟΔ.

1 *Ἀναξανδρίδου.*

Χαλεπή, λέγω σοι, καὶ προσάντης, ὦ τέκνον,
ὁδός ἐστιν, ὡς τὸν πατέρ' ἀπελθεῖν οἴκαδε.
παρὰ τἀνδρός, ἥ τις ἐστὶ κοσμία γυνή.
ὁ γὰρ δίαυλός ἐστιν αἰσχύνην ἔχων.

2 *Εὐριπίδου Κρήσσαις.*

Οὐ γάρ ποτ' ἄνδρα τὸν σοφὸν γυναικὶ χρὴ
δοῦναι χαλινοὺς οὐδ' ἀφέντ' ἐᾶν κρατεῖν·
πιστὸν γὰρ οὐδέν ἐστιν, εἰ δέ τις κυρεῖ
γυναικὸς ἐσθλῆς, εὐτυχεῖ κακὸν λαβών.

3 *Ἀντιφάνους.*

Μὴ χρώμασιν τὸ σῶμα λαμπρύνειν θέλε,
ἔργοις δὲ καθαροῖς καὶ τρόποις τὴν καρδίαν.

4 *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης* (943).

Ἀλλ' οὔ ποτ', οὔ ποτ', οὐ γὰρ εἰσάπαξ ἐρῶ,
χρὴ τούς γε νοῦν ἔχοντας, οἷς ἔστιν γυνή,
πρὸς τὴν ἐν οἴκοις ἄλοχον εἰσφοιτᾶν ἐᾶν

γυναῖκας· αὗται γὰρ διδάσκαλοι κακῶν.
ἣ μέν τι κερδαίνουσα συμφθείρει λέχος·
ἣ δ' ἀμπλακοῦσα συννοσεῖν αὐτῇ θέλει·
πολλαὶ δὲ μαργότητι· κἀντεῦθεν δόμοι
νοσοῦσιν ἀνδρῶν· πρὸς τάδ' εὖ φυλάσσετε
κλῄθροισι καὶ μοχλοῖσι δωμάτων πύλας·
ὑγιὲς γὰρ οὐδὲν αἱ θύραθεν εἴσοδοι
δρῶσιν γυναικῶν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ κακά.

5 Μενάνδρου Ὑποβολιμαίου.

Τὰ δεύτερ' ἀεὶ τὴν γυναῖκα δεῖ λέγειν,
τὴν δ' ἡγεμονίαν τῶν ὅλων τὸν ἄνδρ' ἔχειν.
οἶκος δ' ἐν ᾧ τὰ πάντα πρωτεύει γυνή,
οὐκ ἔστιν ὅστις πώποτ' οὐκ ἀπώλετο.

6 Εὐριπίδου Μελανίππη.

Τίσασθε τήνδε· καὶ γὰρ ἐντεῦθεν νοσεῖ
τὰ τῶν γυναικῶν· οἱ μὲν ἢ παίδων πέρι
ἢ συγγενείας οὕνεκ' οὐκ ἀπώλεσαν
κακὴν λαβόντες· εἶτα τοῦτο τἄδικον
πολλαῖς ὑπερρύηκε καὶ χωρεῖ πρόσω,
ὥστ' ἐξίτηλος ἀρετὴ καθίσταται.

7 Ναυμαχίου.

Ἔστω σοι πόσις οὗτος, ὃν ἂν κρίνωσι τοκῆες.
κἂν μὲν ἔῃ πινυτός, σὺ μακαρτάτη· εἰ δέ κεν ἄλλως
ἄφρονα μοιρήσαιο, φέρειν καὶ τοῦτον ἀνάγκη.
ἀλλ' ἢν μέν τις σοι πεπνυμένος, ὅττι κεν εἴπῃ
πείθεο, μηδ' ἔστω νόος ἄνδιχα· γίνεο δ' αὐτῷ
μειλιχίη, καὶ μᾶλλον ὅταν τί ἑ κῆδος ἱκάνῃ.
ἀνδρὶ γὰρ ἀσχαλόωντι παραίφασίς ἐστιν ἄκοιτις.
λεῖπε δέ οἱ τὰ θύρηφι, τὰ καὶ δύναται πονέεσθαι,
σοὶ δ' οἰκωφελίη μελέτω μέγαρόν τε φυλάσσειν.
μηδέ μιν ἐξερέεινε, τὰ μὴ θέμις ἔστι γυναῖκας

ἴδμεναι. εἰ δ' αὐτός σ' ἐθέλει συμφράδμονα θέσθαι,
σύνθεο μὲν τάχα θυμῷ, ἀμείβεο δ' ὀψὲ σὺν αὐτῷ
φραζομένη, καὶ μηδὲν ὑπίσχεο μηδὲ κέλευε
σῇ ῥέζειν ἰότητι· τὸ γὰρ τέλος ἐστὶν ἀφαυρόν.
κουρίδιος πινυτῇ πόσις ἄρκιος, οὐδέ τ' ἐκείνην
δεύτερος ἀθρήσει λεχέων ἀπογυμνωθεῖσαν.
πρῶτα μὲν ἀφραίνοντος ἀνάσχεο, καὶ γὰρ ἀνάγκη.
πολλάκι που καὶ νοῦσον ἀνάσχεο κηδομένη περ.
ἴσχεο δ' ἐν στέρνοις τὰ σὰ κήδεα, μηδ' ἀγόρευε
πᾶσιν ὅσα πρήσσει, μηδ' ἔννεπε πάντα τοκεῦσι.
μούνη ῥ' ἀφραδέοντα πινυσσέμεν, ἀλλὰ κατ' αἶσαν·
καὶ πινυτὸν δεδάηκ' ἐρεθιζέμεν ἀνέρα λώβη.
πολλάκι δ' ἤπιος ἄνδρα καὶ ἄφρονα μῦθος ἔθελξεν.
εἰ δ' ὀλοοῖς ἑτάροισιν ἐφεσπόμενος κακὸς εἴη,
μὴ σὺ μὲν ἀντιβίην κείνου, τέκος, εἰς ἔριν ἔλθῃς,
ἀλλ' ἑτάρους ὄτρυνε μετὰ σφίσι νείκεα βάλλειν.
ῥηιδίη δ' ὁδὸς ἦδε διακρῖναι φιλότητα
λευγαλέην, ἑτάροις δὲ φίλον ἀγαθοῖσι γενέσθαι,
σῇ πινυτῇ· τίς γάρ κεν ἑκὼν φίλον ἄφρονα θεῖτο;
καὶ σὺ μὲν ὡς φίλον ἄνδρα καὶ ἀτρεκέως ἀγάπαζε.
γνώτω δ' ἀμφαδίην καὶ σὸς πόσις, ὅττι γε τέκνα
ἐκ θυμοῦ φιλέεις· ἐπεὶ οὔτι γε τοῖος ἐτύχθη
οἷος ἔχειν φιλότητα καὶ ἤθεα πιστὰ δαῆναι.
παρθενική, σὺ δ' ἄκουε τά σε χρὴ πάντα φυλάσσειν.
μήτε φιλομμειδὴς μάλα γίγνεο μήτε κατηφής.
μήτ' ἔσο πάμπαν ἀεργός, ἅλις δ' ἔχε καὶ πόνου ἔργον.
μήτε κακὴ δμώεσσι τεοῖς ἔσο μήτε μάλ' ἐσθλὴ
φαίνεο· ῥηίτεροι γὰρ ἀεί που πῆμα φέρονται·
θάρσεϊ δειδιότων μάλ' ἐπικρατέουσιν ἄνακτες.
ὀθνείων φιλότητας ἀναίνεο, πρίν κεν ἀπ' ἄλλων
εἰδείης ἐτύμως μελεδήματα καὶ νόον αὐτῶν.
μήτε γραῦν ποτε σοῖσι κακὴν δέξαιο μελάθροις·

πολλῶν γρῆες ἔπερσαν ἐύκτιτα δώματα φώτων·
μηδὲ μὲν ἀκριτόμυθον ἑταιρίσσαιο γυναῖκα.
κεδνὰ κακοὶ φθείρουσι γυναικῶν ἤθεα μῦθοι.
μὴ σύ ποτε χρυσῷ ἐπιμαίνεο, μήτ' ἐπὶ δειρῆς
πορφυρέην ὑάκινθον ἔχοις ἢ χλωρὸν ἴασπιν,
τοῖς ἔπι φυσιόωσιν ἀλίφρονες· ἀλλὰ σὺ κόσμου
παρθένε τηΰσίου μὴ δεύεο, μηδὲ κατόπτρου,
χειρὶ διακρίνουσα τεὴν αὐγάζεο μορφήν,
μηδὲ κόμης περίαλλα πολυσχιδέας πλέκε σειράς,
μηδὲ μέλαινε τεοῖσιν ὑπὸ βλεφάροισιν ὀπωπάς.
οὐ γὰρ θηλυτέραις φύσις ὤπασεν ἡμιτέλεστον
μορφήν, ὄφρα καὶ ἄλλα περὶ χροΐ τεχνήσαιντο.
πῶς δ' ἄν, κοῦρα, δύναιο δαήμονι φωτὶ φανῆναι,
θνητὸν ἐφημερίῃ κομιδῇ χρόα ποικίλλουσα;
ἐξ ἑτέρης ἑτέρην σε καὶ ἄλλην ἄλλοτε λεύσσων
φαινομένην πολλῇσι μίαν μορφῇσι γυναῖκα . . .

8 *Εὐριπίδου Πενθέως* (Bacch. 314).

Οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσει
γυναῖκας εἰς τὴν Κύπριν· ἀλλ' εἰς τὴν φύσιν
τοῦτο σκοπεῖν χρή· καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν
οὖσ' ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται.

9 *Ἀντιφάνους.*

Τί φής; λαθεῖν ζητῶν τι πρὸς γυναῖκα σὺ
ἐρεῖς τὸ πρᾶγμα; καὶ τί τοῦτο διαφέρει
ἢ πᾶσι τοῖς κήρυξιν ἐν ἀγορᾷ φράσαι;

10 *Εὐριπίδου.*

Μοχθοῦμεν ἄλλως θῆλυ φρουροῦντες γένος.
ἥτις γὰρ αὐτὴ μὴ πέφυκεν ἔνδος,
τί δεῖ φυλάσσειν κἀξαμαρτάνειν πλέον;

11 *Μενάνδρου.*

Τοὺς τῆς γαμετῆς ὅρους ὑπερβαίνεις, γύναι,
[διὰ τὴν αὐλὰν]· πέρας γὰρ αὔλειος θύρα
ἐλευθέρᾳ γυναικὶ νενόμιστ' οἰκίας.
τὸ δ' ἐπιδιώκειν εἴς τε τὴν ὁδὸν τρέχειν
ἔτι λοιδορουμένην, κυνός ἐστ' ἔργον, Ῥόδη.

12 Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.
Ἔνδον μένουσαν τὴν γυναῖκ' εἶναι χρεὼν
ἐσθλήν, θύρασι δ' ἀξία τοῦ μηδενός.

13 Εὐριπίδου Δανάης.
Οὐκ ἔστιν οὔτε τεῖχος οὔτε χρήματα
οὔτ' ἄλλο δυσφύλακτον οὐδὲν ὡς γυνή.

14 Ἡρώδου μιμιάμβων.
Μὴ δὴ κόρη τὺ τὴν χολὴν ἐπὶ ῥῖνας
ἔχ' εὐθύς, ἤν τι ῥῆμα μὴ σοφὸν πεύθῃ.
γυναικός ἐστι κρηγύης φέρειν πάντα.

15 Εὐριπίδου.
Γυναικὶ δ' ὄλβος ἢν πόσιν στέργοντ' ἔχῃ.

16 Σοφοκλῆς ἐν Φαίδρᾳ.
Σύγγνωτε κἀνάσχεσθε σιγῶσαι· τὸ γὰρ
γυναιξὶν αἰσχρὸν εὖ γυναῖκα δεῖ στέγειν.

17 Εὐριπίδου Ἀλόκῃ.
Τί δῆτα μοχθεῖν δεῖ γυναικεῖον γένος
φρενοῦντας; αἱ γὰρ εὖ τεθραμμέναι πλέον
σφάλλουσιν οἴκους τῶν παρημελημένων.

18 Εὐριπίδου Ἀντιόπῃ.
Οὐ σωφρονίζειν ἔμαθον, αἰδεῖσθαι δὲ χρὴ
γύναι τὸ λίαν καὶ φυλάσσεσθαι φθόνον.

19 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (177).

Οὐδὲ γὰρ καλὸν
δυοῖν γυναικοῖν ἄνδρ' ἓν' ἡνίας ἔχειν.
ἀλλ' εἰς μίαν βλέποντες εὐναίαν κύπριν
στέργουσιν, ὅστις μὴ κακῶς οἰκεῖν θέλει.

20 Φιλήμονος.
Ἀγαθῆς γυναικός ἐστιν, ὦ Νικοστράτη,
μὴ κρείττον' εἶναι τἀνδρὸς ἀλλ' ὑπήκοον.
γυνὴ δὲ νικῶσ' ἄνδρα κακόν ἐστιν μέγα.

21 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (229).
Μὴ τὴν τεκοῦσαν τῇ φιλανδρίᾳ, γύναι,
ζήτει παρελθεῖν· τῶν κακῶν γὰρ μητέρων
φεύγειν τρόπους χρὴ τέκνα, αἷς ἔνεστι νοῦς.

22 Οὐ χρὴ 'πὶ μικροῖς μεγάλα πορσύνειν κακά.
οὐδ' εἰ γυναῖκες ἐσμὲν ἀτηρὸν κακόν,
ἄνδρας γυναιξὶν ἐξομοιοῦσθαι φύσιν (ibid. 352).

23 Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δεύτερ' ἂν πάσχοι γυνή·
ἀνδρὸς δ' ἁμαρτάνουσ' ἁμαρτάνει βίου (ibid. 372).

24 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (672).
Καὶ μὴν ἴσον γ' ἀνήρ τε καὶ γυνὴ σθένει
ἀδικουμένη πρὸς ἀνδρός, ὡς δ' αὔτως ἀνὴρ
γυναῖκα μωραίνουσαν ἐν δόμοις ἔχων.
καὶ τῷ μέν ἐστιν ἐν χεροῖν μέγα σθένος·
τῇ δ' ἐν γονεῦσι καὶ φίλοις τὰ πράγματα.
οὐκ οὖν δίκαιον τοῖς ἐμοῖς ἔμ' ὠφελεῖν;

25 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (930).
Κακῶν γυναικῶν εἴσοδοί μ' ἀπώλεσαν.

26 Εὐριπίδου ἐν Πελιάσιν.
Αἰνῶ· διδάξαι δ' ὦ τέκνον σε βούλομαι,
ὅταν μὲν ᾖς παῖς, μὴ πλέω παιδὸς φρονεῖν·

ἐν παρθένοις δὲ παρθένου τρόπους ἔχειν.
ὅταν δ' ὑπ' ἀνδρὸς χλαῖναν εὐγενοῦς πέσῃς,
τάδ' ἄλλ' ἀφεῖναι μηχανήματ' ἀνδράσιν.

27 *Μενάνδρου.*

Ἢ μὴ γαμεῖν γάρ, ἂν δ' ἅπαξ λάβῃς, φέρειν
μύσαντα πολλὴν προῖκα καὶ γυναῖκα δεῖ.

27[a] *Ἐκπυνθάνεσθαί τ' ἀρσένων δ' ἡμᾶς σέθεν.*
τὸ μὲν μέγιστον, οὔποτ' ἄνδρα χρὴ σοφὸν
λίαν φυλάσσειν ἄλοχον ἐν μυχοῖς δόμων.
ἐρᾷ γὰρ ὄψις τῆς θύραθεν ἡδονῆς,
ἐν δ' ἀφθόνοισι τοῖσδ' ἀναστρωφωμένη
βλέπουσά τ' εἰς πᾶν καὶ παροῦσα πανταχοῦ,
τὴν ὄψιν ἐμπλήσασ' ἀπήλλακται κακῶν·
τό τ' ἄρσεν ἀεὶ τοῦ κεκρυμμένου λίχνον.
ὅστις δὲ μοχλοῖς καὶ διασφραγίσμασι
σώζει δάμαρτα, δρᾶν τι δὴ δοκῶν σοφόν,
μάταιός ἐστι καὶ φρονῶν οὐδὲν φρονεῖ.
ἥτις γὰρ ἡμῶν καρδίαν θύραζ' ἔχει,
θᾶσσον μὲν οἰστοῦ καὶ πτεροῦ χωρίζεται,
λάθοι δ' ἂν Ἄργου τὰς πυκνοφθάλμους κόρας.
καὶ πρὸς κακοῖσι τοῦτο δὴ μέγας γέλως,
ἀνήρ τ' ἀχρεῖος χἠ γυνὴ διοίχεται.

28 *Σοφοκλῆς Ἀκρισίῳ.*

Ἄλλως τε καὶ κόρῃ τε κἀργείᾳ γένος,
αἷς κόσμος ἡ σιγή τε καὶ τὰ παῦρ' ἔπη.

29 *Εὐριπίδου Ἴωνος* (395).

Σίγα πρὸς ἄνδρα, μή τιν' αἰσχύνην λάβω
διακονοῦσα κρυπτά, καὶ προβῇ λόγος,
οὐχ ᾗπερ ἡμεῖς αὐτὸν ἐξελίσσομεν.
τὰ γὰρ γυναικῶν δυσχερῆ πρὸς ἄρσενας,

κἂν ταῖς κακαῖσιν ἀγαθαὶ μεμιγμέναι
μισούμεθ᾽· οὕτω δυστυχεῖς πεφύκαμεν.

30 Εὐριπίδου Μηδείᾳ (13).

Αὐτὴ δὲ πάντα συμφέρουσ᾽ Ἰάσονι·
ἥπερ μεγίστη γίγνεται σωτηρία,
ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ.

31 Εὐριπίδου Φρίξῳ.

Δίκαι᾽ ἔλεξε· χρὴ γὰρ εὐναίῳ πόσει
γυναῖκα κοινῇ τὰς τύχας φέρειν ἀεί.

32 Θεανοῦς.

Θεανὼ ἡ Πυθαγόρειος ἐρωτηθεῖσα πῶς ἔνδοξος ἔσται, ἔφη· "ἱστὸν ἐποιχομένη καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσα."

33 Ὑπερίδου.

Δεῖ τὴν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκπορευομένην ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εἶναι τῆς ἡλικίας, ὥστε τοὺς ἀπαντῶντας πυνθάνεσθαι μὴ τίνος ἐστὶ γυνή, ἀλλὰ τίνος μήτηρ.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

Τοὺς μὲν πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἑαυτῆς γυναικὶ καλλωπισμοὺς ὅπως βούλοιτο χρὴ γίγνεσθαι· τοὺς μέντοι περὶ τὰς ἐξόδους οὐκέτι πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἑτέρους.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

Φοβητέον οὐκ ἀνδρὸς ἀπειλήν, ἀλλὰ νόμου φωνήν.

35a Τοῦ αὐτοῦ.

Κυριεύειν δεῖ τῶν ἐλευθέρων.

36 Ἡροδότου (1, 8).

Ἅμα δὲ χιτῶνι ἐκδυομένῳ συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή.

37 Ἐπιχάρμου.

Σώφρονος γυναικὸς ἀρετὰ τὸν συνόντα μὴ ἀδικεῖν ἄνδρα.

38 Δημοκρίτου.

Κόσμος ὀλιγομυθίη γυναικί· καλὸν δὲ καὶ κόσμου λιτότης.

39 Δημοκρίτου.

Ὑπὸ γυναικὸς ἄρχεσθαι ὕβρις ἀνδρὶ ἐσχάτη.

40 Ἱπποκράτους (Epist. ad Dion. p. 1276, 40).

Ἀλλ' ὅμως χρηίζει γυνὴ σωφρονίζοντος· ἔχει γὰρ φύσι καὶ τὸ ἀκόλαστον ἐν ἑωυτῇ, ὅπερ εἰ μὴ καθ' ἡμέρην ἐπικόπτοιτο, ὡς τὰ δένδρεα καθυλομανεῖ.

41 Εὐσεβίου.

Γάμου ἀρίστη ξυμφωνίη ἀμφοτέρους σωφροσύνην ἀσκέειν.

42 Θεοφράστου.

Οὔτε ὁρᾶν οὔτε ὁρᾶσθαι γυναῖκα, καὶ ταῦτα ἐξησκημένην πρὸς κάλλος· ἐπισπᾶται γὰρ ἀμφότερα πρὸς ἃ μὴ δεῖ.

43 Πλουτάρχου ἐκ τῶν γαμικῶν παραγγελμάτων (p. 140 d).

Ὁ Πλάτων φησὶν εὐδαίμονα καὶ μακαρίαν εἶναι πόλιν, ἐν ᾗ τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμὸν ἥκιστα φθεγγομένων ἀκούουσι, διὰ τὸ κοινοῖς ὡς ἔνι μάλιστα χρῆσθαι τοῖς ἀξίοις σπουδῆς τοὺς πολίτας· πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν γάμῳ δεῖ τὴν τοιαύτην φωνὴν ἀνῃρῆσθαι.

44 Ἐν ταυτῷ (p. 140 f).

Αὕτη τοίνυν καὶ χρημάτων κοινωνία προσήκει μάλιστα τοῖς γαμοῦσιν, εἰς μίαν οὐσίαν καταχεαμέ-

νους καὶ ἀναμίξαντας μὴ τὸ μέρος ἴδιον καὶ τὸ μέρος ἀλλότριον, ἀλλὰ πᾶν ἴδιον ἡγεῖσθαι καὶ μηδὲν ἀλλότριον. ὥσπερ τὸ κρᾶμα καίτοι ὕδατος μετέχον πλείονος οἶνον καλοῦμεν, οὕτω τὴν οὐσίαν δεῖ καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρὸς λέγεσθαι, κἂν ἡ γυνὴ πλείονα συμβάλληται.

45 Ἐν ταυτῷ (p. 141 a).

Ὁ Ῥωμαῖος ὑπὸ τῶν φίλων νουθετούμενος, ὅτι σώφρονα γυναῖκα καὶ πλουσίαν καὶ ὡραίαν ἀπεπέμψατο, τὸ καλλίγιον αὐτοῖς προτείνας "καὶ γὰρ τοῦτο" ἔφη "καλὸν ἰδεῖν καὶ καινόν, ἀλλ' οὐδεὶς οἶδεν ὅπου με θλίβει." δεῖ τοίνυν μὴ προικὶ μηδὲ γένει μηδὲ κάλλει τὴν γυναῖκα πιστεύειν, ἀλλ' ἐν οἷς ἅπτεται μάλιστα τοῦ ἀνδρός, ὁμιλίᾳ καὶ ἤθει καὶ συμπεριφορᾷ, ταῦτα μὴ σκληρὰ μηδὲ ἀνιῶντα καθ' ἡμέραν, ἀλλ' εὐάρμοστα καὶ ἄλυπα καὶ προσφιλῆ παρέχειν.

46 Ἐν ταυτῷ (p. 141 b).

Ὥσπερ οἱ ἰατροὶ τοὺς ἐξ αἰτιῶν ἀδήλων καὶ κατὰ μικρὸν συλλεγομένων γενομένους πυρετοὺς μᾶλλον δεδοίκασιν ἢ τοὺς ἐμφανεῖς καὶ μεγάλας προφάσεις ἔχοντας, οὕτω τὰ λανθάνοντα τοὺς πολλοὺς μικρὰ καὶ συνεχῆ καὶ καθημερινὰ προσκρούσματα γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς μᾶλλον διίστησι καὶ λυμαίνεται τὴν συμβίωσιν.

47 Ἐν ταυτῷ (p. 141 c).

Ἀμήχανον οὖν τι πρᾶγμα γίνεται γαμετὴ γυνὴ καὶ νόμιμος, ἂν ἐν ἑαυτῇ πάντα θεμένη, καὶ προῖκα καὶ γένος καὶ φάρμακον καὶ τὸν κεστὸν αὐτόν, ἤθει καὶ ἀρετῇ κατεργάσηται τὴν εὔνοιαν.

48 Ἐν ταυτῷ (p. 141 e).

Κόσμος ἐστίν, ὡς ἔλεγε Κράτης, τὸ κοσμοῦν· κοσμεῖ δὲ τὸ κοσμιωτέραν γυναῖκα ποιοῦν· ποιεῖ δὲ τοιαύτην οὔτε χρυσὸς οὔτε σμάραγδος οὔτε κόκκος, ἀλλ' ὅσα σεμνότητος εὐταξίας αἰδοῦς ἔμφασιν περιτίθησι.

49 Ἐν ταυτῷ (p. 142 b).

Καθάπερ ὁ Φωκίων, τοῦ Ἀντιπάτρου πρᾶξιν αὐτῷ προστάττοντος οὐκ οὖσαν δὲ πρέπουσαν, εἶπεν "οὐ δύνασαί μοι καὶ φίλῳ καὶ κόλακι χρῆσθαι," οὕτω λογίζεσθαι περὶ τῆς σώφρονος καὶ αὐστηρᾶς γυναικὸς "οὐ δύναμαι τῇ αὐτῇ καὶ ὡς γαμετῇ καὶ ὡς ἑταίρᾳ συνεῖναι."

49ª Ἐν ταυτῷ (p. 142 c).

Ἡ Θεανὼ παρέφηνε τὴν χεῖρα περιβαλλομένη τὸ ἱμάτιον· εἰπόντος δέ τινος "καλὸς ὁ πῆχυς," "ἀλλ' οὐ δημόσιος" ἔφη. δεῖ δὲ μὴ μόνον τὸν πῆχυν, ἀλλὰ μηδὲ τὸν λόγον δημόσιον εἶναι τῆς σώφρονος, καὶ τὴν φωνήν, ὡς ἀπογύμνωσιν αἰδεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι πρὸς τοὺς ἐκτός. ὁρᾶται γὰρ ἐν αὐτῇ καὶ πάθος καὶ ἦθος καὶ διάθεσις τῆς λαλούσης.

Τὴν Ἠλείων ὁ Φειδίας Ἀφροδίτην ἐποίησε χελώνην πατοῦσαν, οἰκουρίας σύμβολον ταῖς γυναιξὶ καὶ σιωπῆς. δεῖ γὰρ ἢ πρὸς τὸν ἄνδρα λαλεῖν ἢ διὰ τοῦ ἀνδρός, μὴ δυσχεραίνουσαν εἰ δι' ἀλλοτρίας γλώττης ὥσπερ αὐλητὴς φθέγγεται.

50 Ἐν ταυτῷ (p. 143 a).

Καὶ γὰρ ὁ Ῥωμαῖος νομοθέτης ἐκώλυσε δῶρα διδόναι καὶ λαμβάνειν παρ' ἀλλήλων τοὺς γεγαμηκότας, οὐχ ἵνα μηδενὸς μεταλαμβάνωσιν, ἀλλ' ἵνα πάντα κοινὰ νομίζωσιν.

51 Ἐν ταυτῷ (p. 143 c).

Τοῖς περὶ τὸν Κῦρον Ἕλλησι παρήγγειλαν οἱ στρα-

τηγοὶ τοὺς πολεμίους, ἐὰν μὲν βοῶντες ἐπίωσι, δέχεσθαι μετὰ σιωπῆς· ἐὰν δ' ἐκεῖνοι σιωπῶσιν, αὐτοὺς μέγα βοήσαντας ἐξελαύνειν. αἱ δὲ νοῦν ἔχουσαι γυναῖκες ἐν ταῖς ὀργαῖς τῶν ἀνδρῶν, κεκραγότων μὲν ἡσυχάζουσι, σιωπῶντας δὲ προσλαλοῦσαι καὶ παραμυθούμεναι πραΰνουσιν.

52 Ἐν ταυτῷ (p. 143 f).

Ἡ Ἑρμιόνη δοκεῖ τι λέγειν ἀληθὲς λέγουσα "κακῶν γυναικῶν εἴσοδοί μ' ἀπώλεσαν." τοῦτο δὲ οὐχ ἁπλῶς γινόμενόν ἐστιν, ἀλλ' ὅταν αἱ πρὸς τοὺς ἄνδρας διαφοραὶ καὶ ζηλοτυπίαι ταῖς τοιαύταις γυναιξὶ μὴ τὰς θύρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀκοὰς οἴγωσι. τότε οὖν δεῖ μάλιστα τὴν νοῦν ἔχουσαν ἀποκλείειν τὰ ὦτα καὶ φυλάττεσθαι τὸν ψιθυρισμόν, ἵνα μὴ πῦρ ἐπὶ πῦρ γένηται, καὶ πρόχειρον ἔχειν τὸ τοῦ Φιλίππου· λέγεται γὰρ ἐκεῖνος ὑπὸ τῶν φίλων παροξυνόμενος ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ὡς εὖ πάσχοντας καὶ κακῶς αὐτὸν λέγοντας, εἰπεῖν "τί οὖν ἂν καὶ κακῶς ποιῶμεν αὐτούς;" ὅταν οὖν διαβάλλουσαι λέγωσιν, ὅτι λυπεῖ σε φιλοῦσαν ὁ ἀνὴρ καὶ σωφρονοῦσαν "τί οὖν ἂν καὶ μισεῖν αὐτὸν ἄρξωμαι καὶ ἀδικεῖν;"

53 Θεανοῦς.

Θεανὼ ἐρωτηθεῖσα ποσταία γυνὴ ἀπ' ἀνδρὸς καθαρεύει, "ἀπὸ μὲν τοῦ ἰδίου" εἶπε "παραχρῆμα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀλλοτρίου οὐδέποτε."

54 Τῆς Φίλωνος γυναικός.

Ἡ Φίλωνος γυνὴ ἐρωτηθεῖσα διὰ τί μόνη τῶν ἄλλων ἐν συνόδῳ οὐ φορεῖ χρυσοῦν κόσμον, ἔφη ὅτι αὐτάρκης κόσμος μοι ἐστὶν ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀρετή.

55 Θεανοῦς.

Θεανὼ [ἡ Πυθαγορικὴ φιλόσοφος] ἐρωτηθεῖσα

τί πρέπον εἴη γυναικί, τὸ τῷ ἰδίῳ ἔφη ἀρέσκειν ἀνδρί.

56 *Δημάδους.*

Δημάδης εἶπε τὴν αἰδῶ τοῦ κάλλους ἀκρόπολιν εἶναι.

57 *Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς περὶ γάμου χρήσεως.*

Οὐκοῦν καὶ περὶ τὸ ἄρχειν μὲν τὸν ἄρρενα ἄρχεσθαι δὲ τὴν θήλειαν ὁμογνωμονήσουσι. τὸ δὲ σχῆμα τῆς ἀρχῆς ἔσται οὐχ οἷον τὸ δεσποτικόν, θεραπεῦον τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον· οὐδ' οἷον τὸ τῶν τεχνῶν, μόνου τοῦ ἥττονος ἐπιμελούμενον· ἀλλ' οἷον τὸ πολιτικόν, κηδόμενον ἐξ ἴσου τοῦ κοινῇ συμφέροντος.

58 *Σωκράτους.*

Τοὺς μὲν ἄνδρας τοῖς τῆς πόλεως νόμοις δεῖ πείθεσθαι, τὰς δὲ γυναῖκας τοῖς τῶν συνοικούντων ἀνδρῶν ἤθεσι.

59 *Δίωνος ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.*

Εὐσέβεια δὲ γυναικεία ὁ πρὸς τὸν ἄνδρα ἔρως.

60 *Ἐν ταυτῷ.*

Γέλως δὲ συνεχὴς καὶ μέγας θυμοῦ κακίων· διὰ τοῦτο μάλιστα ἑταίραις ἀκμάζων καὶ παίδων τοῖς ἀφρονεστέροις. ἐγὼ δὲ κοσμεῖσθαι πρόσωπον ὑπὸ δακρύων ἡγοῦμαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ γέλωτος. δάκρυσι μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σύνεστι καὶ πάθημά που χρηστόν, γέλωτι δὲ ἀκολασία. καὶ κλαίων μὲν οὐδεὶς προυτρέψατο ὑβριστήν, γελῶν δὲ ηὔξησεν αὐτοῦ τὰς ἐλπίδας.

61 **Φίντυος τᾶς Καλλικράτεος θυγατρὸς Πυθαγορείας ἐκ τοῦ περὶ γυναικὸς σωφροσύνας.**

Τὸ μὲν ὅλον ἀγαθὰν δεῖ ἦμεν καὶ κοσμίαν· ἄνευ δ' ἀρετᾶς οὐδέποκα γένοιτό τις τοιαύτα. ἑκάστα γὰρ ἀρετὰ περὶ ἕκαστον γινομένα τὸ αὐτᾶς δεκτικὸν ἀποδίδωτι σπουδαῖον· ἁ μὲν τῶν ὀπτίλων τὼς ὀπτίλως, ἁ δὲ τᾶς ἀκοᾶς τὰν ἀκοάν, καὶ ἁ μὲν ἵππω τὸν ἵππον, ἁ δ' ἀνδρὸς τὸν ἄνδρα· οὕτω δὲ καὶ ἁ γυναικὸς τὰν γυναῖκα. γυναικὸς δὲ μάλιστα ἀρετὰ σωφροσύνα· διὰ γὰρ ταύτας τὸν ἴδιον ἄνδρα καὶ τιμᾶν καὶ ἀγαπᾶν δυνασεῖται. πολλοὶ μὲν ἴσως δοξάζοντι, ὅτι οὐκ εὐάρμοστον γυναικὶ φιλοσοφέν, ὥσπερ οὐδ' ἱππεύεν οὐδὲ δαμαγορέν· ἐγὼ δὲ τὰ μέν τινα νομίζω ἀνδρὸς ἦμεν ἴδια, τὰ δὲ γυναικός, τὰ δὲ κοινὰ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, τὰ δὲ μᾶλλον ἀνδρὸς ἢ γυναικός, τὰ δὲ μᾶλλον γυναικὸς ἢ ἀνδρός. ἴδια μὲν ἀνδρὸς τὸ στραταγὲν καὶ πολιτεύεσθαι καὶ δαμαγορέν· ἴδια δὲ γυναικὸς τὸ οἰκουρὲν καὶ ἔνδον μένεν καὶ ἐκδέχεσθαι καὶ θεραπεύεν τὸν ἄνδρα. κοινὰ δὲ φαμὶ ἀνδρίαν καὶ δικαιοσύναν καὶ φρόνασιν· καὶ γὰρ τὰς τῶ σώματος ἀρετὰς πρέπον ἔχεν καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικί, καὶ τᾶς ψυχᾶς ὁμοίως· καὶ ὡς ὑγιαίνεν τῷ σώματι ἀμφοτέροις ὠφέλιμον, οὕτως ὑγιαίνεν τᾷ ψυχᾷ· σώματος δὲ ἦμεν ἀρετὰς ὑγείαν ἰσχὺν εὐαισθησίαν κάλλος. τὰ δὲ μᾶλλον ἀνδρὶ καὶ ἀσκὲν καὶ ἔχεν οἰκεῖόν ἐντι, τὰ δὲ μᾶλλον γυναικί. ἀνδρότατα μὲν γὰρ καὶ φρόνασιν μᾶλλον ἀνδρὶ καὶ διὰ τὰν ἕξιν τῶ σώματος καὶ διὰ τὰν δύναμιν τᾶς ψυχᾶς, σωφροσύναν δὲ γυναικί. διὸ δεῖ περὶ σωφροσύνας παιδευομέναν γνωρίζεν, ἐκ πόσων τινῶν καὶ ποίων τοῦτο τἀγαθὸν τᾷ γυναικὶ περιγίνεται. φαμὶ δὴ ἐκ πέντε τούτων· πρᾶτον μὲν

ἐκ τᾶς περὶ τὰν εὐνὰν ὁσιότατός τε καὶ εὐσεβείας· δεύτερον δὲ ἐκ τῶ κόσμω τῶ περὶ τὸ σῶμα· τρίτον ἐκ τᾶν ἐξόδων τᾶν ἐκ τᾶς ἰδίας οἰκίας· τέταρτον δ' ἐκ τῶ μὴ χρέεσθαι τοῖς ὀργιασμοῖς καὶ ματρῳσμοῖς· πέμπτον δ' ἐν τᾷ θυσίᾳ τᾷ περὶ τὸ θεῖον εὐλαβέα ἦμεν καὶ μετρίαν. τούτων δὲ μέγιστον αἴτιον καὶ συνεκτικώτατον τᾶς σωφροσύνας τὸ περὶ τὰν εὐνὰν ἦμενά διάφθορον καὶ ἄμικτον θυραίῳ ἀνδρί. πρᾶτον μὲν γὰρ εἰς τοῦτο παρανομοῖσα ἀδικεῖ γενεθλίως θεώς, οἴκῳ καὶ συγγενείᾳ οὐ γνασίως ἐπικούρως ἀλλὰ νόθως παρεχομένα· ἀδικεῖ δὲ τὼς φύσει θεὼς [οὕσπερ] ἐπομόσασα μετὰ τᾶν αὐτᾶς πατέρων τε καὶ συγγενῶν συνελεύσεσθαι ἐπὶ κοινωνίᾳ βίω καὶ τέκνων γενέσει τᾷ κατὰ νόμον· ἀδικεῖ δὲ καὶ τὰν αὐτᾶς πατρίδα, μὴ ἐμμένουσα τοῖς ἐνδιατεταγμένοις. ἔπειτα ἐπὶ τούτοις ἀμβλακίσκει, ἐφ' οἷς τὸ μέγιστον τῶν προστίμων ὥρισται θάνατος διὰ τὰν ὑπερβολὰν τῶ ἀδικήματος, ἔκθεσμον καὶ ἀσυγγνωμονέστατον ἦμεν ἁδονᾶς ἕνεκεν ἁμαρτάνεν καὶ ὑβρίζεν· ὕβριος δὲ πάσας πέρας ὄλεθρος.

61[a] Ἐν ταυτῷ.

Κἀκεῖνο δὲ χρὴ διαλογίζεσθαι, ὡς οὐδὲν καθάρσιον εὑρήσει τᾶς ἀμπλακίας ταύτας ἄκος, ὥστε ὡς ἱερὰ θεῶν καὶ βωμὼς ποτερχομέναν ἦμεν ἁγνὰν καὶ θεοφιλατάν· ἐπὶ γὰρ ταύτᾳ τᾷ ἀδικίᾳ μάλιστα καὶ τὸ δαιμόνιον ἀσυγγνωμόνητον γίνεται. κάλλιστος δὲ κόσμος γυναικὸς ἐλευθέρας πράττεν εὖ τ' εἶδος τὸ διὰ τῶν αὐτᾶς τέκνων ἐπιμαρτύρασθαι τὰν σωφροσύναν τὰν ποτὶ τὸν ἄνδρα, αἴκα τὸν τύπον τᾶς ὁμοιότατος ἐπιφέρωντι τῶ κατασπείραντος αὐτὼς πατρός. καὶ περὶ μὲν εὐνᾶς οὕτως ἔχει· περὶ δὲ τῶ κόσμω τῶ

περὶ τὸ σῶμα δοκεῖ μοι οὕτως. δεῖ λευχείμονα ἦμεν καὶ ἁπλοϊκὰν καὶ ἀπερίσσευτον. ἐσεῖται δὲ τοῦτο, αἴκα μὴ διαφανέεσσι μηδὲ διαποικίλοις μηδὲ ἀπὸ βόμβυκος ὑφασμένοις χρᾶται τοῖς περὶ τὸ σῶμα, ἀλλὰ μετρίοις καὶ λευκοχρωμάτοις· οὕτω γὰρ τὸ μᾶλλον κοσμεῖσθαι καὶ τρυφὰν καὶ καλλωπισμὸν φεύξεται, καὶ ζᾶλον οὐκ ἐμποιήσει μοχθηρὸν ταῖς ἄλλαις. χρυσὸν δὲ καὶ σμάραγδον ἁπλῶς μὴ περιτίθεσθαι· καὶ γὰρ πολυχρήματον καὶ ὑπεραφανίαν ἐμφαῖνον ποττὰς δαμοτικάς. δεῖ δὲ τὰν εὐνομουμέναν πόλιν, ὅλαν αὐτὰν δι' ὅλας τεταγμέναν, συμπαθέα τε καὶ ὁμοιόνομον ἦμεν, ἀπερύκεν δὲ καὶ δαμιοεργὼς ἐκ τᾶς πόλιος τὼς ἐργαζομένως τὰ τοιαῦτα. χρώματι δὲ φαιδρύνεσθαι τὰν ποτῶπα μὴ ἐπακτῷ καὶ ἀλλοτρίῳ, τῷ δ' οἰκήῳ τῷ σώματος δι' αὐτῶ τῶ ὕδατος ἀπολουομέναν, κοσμὲν δὲ μᾶλλον αὐτὰν αἰσχύνᾳ· καὶ γὰρ τὸν συμβιῶντα καὶ αὐτὰν ἔντιμον παρέξεται. τὰς δὲ ἐξόδως ἐκ τᾶς οἰκίας ποιεῖσθαι [τὰς γυναῖκας] τὰς δαμοτελέας θυσίας θυηπολοῦσαν τῷ ἀρχαγέτᾳ θεῷ τᾶς πόλιος ὑπὲρ αὐτᾶς καὶ τῶ ἀνδρὸς καὶ τῶ παντὸς οἴκω· ἔπειτα μήτε ὄρφνας ἐνισταμένας μήτε ἑσπέρας, ἀλλὰ πλαθυούσας ἀγορᾶς καταφανέα γινομέναν τὰν ἔξοδον ποιεῖσθαι θεωρίας ἕνεκά τινος ἢ ἀγορασμῶ οἰκήω, μετὰ θεραπαίνας μιᾶς ἢ καττὸ πλεῖστον δύο εὐκόσμως χειραγωγουμέναν. τὰς δὲ θυσίας λιτὰς παριστάμεν τοῖς θεοῖς καὶ κατὰ δύναμιν, ὀργιασμῶν δὲ καὶ ματρωασμῶν τῶν κατ' οἶκον ἀπέχεσθαι. καὶ γὰρ ὁ κοινὸς νόμος ἀπερύκει τᾶς πόλιος ταύτας τὰς γυναῖκας ἐπιτελέν, καὶ ἄλλως καὶ ὅτι μέθας καὶ ἐκστάσιας ψυχᾶς ἐπάγοντι ταὶ θρησκεύσιες αὗται· τὰν δὲ οἰκοδέσποιναν καὶ προκαθεξομέναν οἴκω δεῖ σώφρονα καὶ ἀνέπαφον ἦμεν ποτὶ πάντα.

62 *Νικοστράτου ἐκ τοῦ περὶ γάμου.*

Ἐστάλθω δὲ ἐσθῆτα ἢ ὡς πάτριον αὐτῇ ἢ ὡς ἥδιστον σοί. χρυσίον δὲ ἣν μὲν ἔχῃ, ὅ τὰ ἐν αὐτῇ ὀνίνησιν οὐδὲ περικειμένην· ὁμοίως γὰρ ἂν σοι ἀρέσαι καὶ ἔχουσα καὶ μὴ ἔχουσα· ἣν δὲ μήτε ἐκείνη οἴκοθεν ἐπιφέρηται μήτε σὺ ἔχῃς ὁπόθεν χαλκεύσεις, ἐπιθυμία δὲ ᾖ, ὁ λόγος ἐνταῦθά σοι παρασκευαστέος ὁ πείσων περί τε χρυσίου καὶ περὶ κάλλους χρυσίου, καὶ ὡς ἄχθος ἂν εἴη μᾶλλόν περ ἢ κόσμος τῇ γε σώφρονι· ἐνίοτε δὲ τοῦτο αὐτὸ καὶ τὰς ἐπιβουλὰς ἤγειρε τῶν τε ἀκολάστων εἰς τὰς γυναῖκας τῶν τε λῃστῶν εἰς τὰ χρήματα.

ἐπεὶ δὲ ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἐσμέν, οὗ καὶ χρυσὸς κάλλος τι προσβαλλέτω μοι, δοκῶ ἐρεῖν τε καὶ ὑποβαλεῖν πρᾶγμα χρυσοῦ πολλῷ τιμαλφέστερον. εἰ γὰρ μηδέν τι ὀκνῆσαι αὐτὴν καὶ περὶ γυμνασίας ἔχειν ἀναπείσαις, ἐνταῦθα εὕροις ἂν καὶ οὗ πάλαι ἐπεθυμοῦμεν, τὸν κόσμον τῷ σώματι. τοῦ μὲν γὰρ ὑγιαίνειν οὐδὲν ἔμοιγε δοκεῖ ἄλλο τι περίθημα καὶ περιδέραιον κρεῖττον. πόρρω δ᾽ ἂν εἴη καὶ τοῦ δεηθῆναι γυνὴ ὑγιαίνουσα καὶ ψιμυθίου καὶ ὑπ᾽ ὀφθαλμῷ ὑπογραφῆς καὶ ἄλλου χρώματος ζωγραφοῦντος καὶ ἀφανίζοντος τὰς ὄψεις. τά γε μὴν γυμνάσια ἄλλα μὲν ἂν ἔξω γένοιτο ἐν περιπάτοις, τὰ δὲ ἔνδον περὶ τὸν ἱστὸν ἰοῦσα εὕροι ἄν τι πονῆσαι δυνάμενον ἢ τιθέμενον. καὶ τοῦτο τὸ κάλλος τὸ ἀπὸ τῶν πόνων οὐδὲν ὅ τι ἤλεγξέ τε καὶ ἐβασάνισεν οὔτε ἱδρὼς οὔτε δάκρυα· ὕπνος δὲ πόρρω ὢν τοῦ ἐλέγχειν καὶ μᾶλλόν τι προστίθησι ταῖς γε ἐρρωμέναις. καὶ οὔπω λέγω ὅτι καὶ ταῦτα πάντα εἰς τὰ ἔκγονα ἀναφέρεται, καὶ τοιαῦτα ἐγένετο παιδία, ὁποῖά ποτ᾽ ἂν ἡ γυνὴ καὶ λούσηται καὶ γυμνάσηται καὶ ἀμφιάσηται, μαλακὰ μέν, εἰ μαλα-

κοῖς τούτοις δῆτα ἐντυγχάνοι, ἄρρενα δὲ καὶ ῥωμαλέα, εἰ διὰ τῶν πόνων καὶ τῶν καμάτων ἰοῦσα κυήσαι καὶ τέκοι. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ πένητες ἄνθρωποι γαμοῦσι, καὶ πολλοῖς ἄρα μετεμέλησε, καὶ τούτοις ὑποθήσομαι, ὡς ἂν εὐδαιμόνως διάγοιεν τὸν βίον. ὅστις μὲν ἐργάζεται καὶ ἀπὸ τῶν ὤμων ἀποζῇ, οὐδὲ ποθεῖ θεραπείας ἱκανὰ αὑτῷ καὶ τῇ γυναικὶ ἐργαζόμενος, οὗτος εἰ σφόδρα γυναικὸς ἐπιθυμεῖ, ἀγαθῇ τύχῃ γαμείτω· ὅστις δὲ καὶ ἔτι μᾶλλον πένης ὢν οὐ ταῦτα ὁρᾷ ἀλλὰ κἀκεῖνα, εἰ νοσήσαι αὐτὸς πόθεν ἂν θρέψαι τὴν γυναῖκα· τούτῳ δὲ οὐκέτι ῥᾴδιόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ συμβουλεῦσαι γαμεῖν· ἡ γὰρ δὴ πολλάκις κλαύσεται ἡ γυνὴ τὴν ἀπορίαν, καὶ ἀναμνήσει τοῦ κακοῦ ἐνίοτε ἐπιλελησμένον. καὶ ὑγιείας μὲν δὴ παρούσης ταῦτα εὐκόλως ἐνεγκεῖν ἔστιν· ἐν δὲ νόσοις καὶ ταλαιπωρίαις τοῦ σώματος πένητα ὄντα τινὰ δύο νόσω νοσεῖν ἔστιν. ἀλλ' ἐπεὶ τῶν σφόδρα πενήτων ἐμνημονεύσαμεν . . .

63 Ἐν ταυτῷ.

Μὴ λανθανέτω δέ σε ἡ γυνὴ ἐσθῆτα μὲν μείζονος ἢ κατὰ τὴν εὐπορίαν ἔχουσα, ὑποδήματα δὲ ὡσαύτως πολλοῦ τινος ἄξια· ἀλλ' ἀπό γε τῶν ποδῶν μαντεύου, ὡς οὐδὲν ὑγιὲς ἐν τούτοις ἔνεστι· καὶ οὐ δεῖ πρὸς ταῦτα οὔτε Μελάμποδος οὔτε Τειρεσίου. ὃ δὲ τῶν φίλων μοί τις ἀπεμνημόνευσε τῶν γεγαμηκότων, καὶ τοῦτο δὲ τοιοῦτον ἦν· ἐν ὕπνῳ καὶ ἐν τῇ εὐνῇ μάλιστα οἱ ἄνδρες ἐξαπατώμεθα. φυλακτέον δὲ ἑσπέραν μὲν κολακείας, προσετίθει ἐκεῖνος, ἕωθεν δὲ θορύβους καὶ κραυγάς.

64 Ἐν ταυτῷ.

Φυλακτέον δὲ καὶ περὶ γυναικῶνα τὰς φιλίας τε

καὶ συνηθείας, τὸ τοῦ Εὐριπίδου μεμνημένους. ἡ γὰρ δὴ ἐξαμαρτάνουσα οὐχ αὑτὴν ἔλεγεν αἰτίαν, ἀλλ' ἐκείνας ἃς τραγῳδεῖ "κακῶν γυναικῶν εἴσοδοί μ' ἀπώλεσαν." χρηστὸν δὲ καὶ τό "μετὰ τῶν σύ γε πῖνε καὶ ἵζανε," παρ' ὧν τι φησὶ καὶ χρηστὸν ἂν ἀπολαύσαις. καὶ ταῦτα οὐκ ἐγώ, πάντες δὲ ποιηταί τε καὶ λογοποιοὶ γράφουσιν. φυλακτέον δὲ μᾶλλον τῷ ἐμῷ λόγῳ καὶ τὰς πρεσβύτιδας· αὗται γὰρ ἱκαναί γε τὰς νεότητας μακαρίζειν, καὶ ὡς δὴ ἔμπειροι τοῦ βίου ὑποθήκας τινὰς ἀκολάστους ὑποτίθενται, ὅτι τὸ ζῆν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὅσα τις ἂν φάγῃ καὶ ὅσα τις ἂν πίῃ, κἀκεῖνα ἤδη ὅσα ἂν τούτοις ἕπηται μοιχεῖαι καὶ ἀκολασίαι. καὶ τοῦτο συμβαίνει παρ' αὐτάς τε τὰς νέας καὶ παρὰ τὰς πρεσβύτιδας· αἳ μὲν γὰρ οὐκ ἂν ἀηδῶς ἔχοιεν πρὸς τοὺς ἐρῶντας καὶ τοὺς φιλοῦντας δῆθεν, αἱ δὲ δὴ πρεσβύτιδες ἐνταῦθά που ἀεὶ τούτῳ τῷ ἀκολάστῳ συναγορεύουσιν.

65 *Ἐν ταυτῷ.*

Ἀλλ' ἐρῶ περὶ σωφροσύνης πάλιν· τοὺς οἰκέτας ἐθιστέον οὕτως ὁμιλεῖν, ὅπως μηδενὶ ἐξέστω αὐτῶν πρὸς τὸ οὖς αὐτῇ διαλέγεσθαι λάθρᾳ, ἐνίοτε δὲ καὶ σοῦ βλέποντος· ὃ γὰρ ἀκούειν οὐκ ἄγαν τὸν ἄνδρα λυσιτελεῖ, ἄνισον καὶ ἄδικον, ἀλλ' ἐκείνῃ ταῦτα συμφέρει. ὁπότε δὲ ἐν οἰκίᾳ τὸ λάθρᾳ διαλέγεσθαι ἀπήλλακται, πολλὴ ἐλπίς ἐστι μὴ ἄν τινα λόγον τολμῆσαι τῶν θεραπόντων μοιχικόν τινα τῇ δεσποίνῃ διακονήσασθαι· ἀκοῦσαι γὰρ ἀνάγκη τὸν δεσπότην, εἰ νόμος ἐστὶ πάντας φανερῶς διαλέγεσθαι. οἶδα μὲν οὖν καὶ ταῦτα ἅπαντα ἰσχύοντα πρὸς τὸ ποιῆσαί τινα βιοῦν σωφρόνως· ὅμως δὲ οὐδὲν τούτων λυσιτελέστερον, ὡς λόγῳ διδάσκειν περὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς

μοιχείας. λεκτέον οὖν πρὸς αὐτὴν τό τε αἰσχρὸν τῆς μοιχείας καὶ τὸ ἀκόλαστον καὶ τὸ ἄδικον, καὶ ὡς ἀδοξία μὲν ἐν γυναιξὶν ἀδοξία δὲ ἐν ἀνδράσι, καὶ ὡς ὅ τι δήποτέ ἐστιν ἡ πίστις ἡ ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτο οἴχεται ἀπὸ σοῦ· ὃ δὲ ἔτι βαρύτερον, τὸ μὴ μόνον νόθους γίνεσθαι παῖδας, ἀλλ' εἶναι τούτους ἐξ ἀκολασίας καὶ ὕβρεως γεγονότας. ταῦτα αὐτῇ λεκτέον, καὶ φοβείσθω τὸ ὄνομα τῆς μοιχείας, εἴγε ταύτῃ μέλλει ζῆν καὶ μὴ ἀποσφάττεσθαι. καὶ ταῦτα οὕτω λεκτέον ἐπιτείνοντά τε καὶ εἰδότα ὡς πολλαὶ ἔτι ἀτοπωτέρων ἐρῶσιν, οἷον οὐ ξένων νανίσκων, ἀλλ' οὐδὲ εἰπεῖν καλόν, οἷον φασὶ τὴν Πασιφάην ἐρασθῆναι θρέμματος. λεκτέον δὲ οὕτως εἰδότα ὡς οὐδεμία μηχανὴ κρατῆσαι τῶν γυναικῶν, κἀκεῖνο ὡς εἰσι πάντων τέχνας τε ἐξευρεῖν καὶ πλέξαι σοφώταται· εἰ δὲ ἀπιστεῖς, ἀναγίνωσκε τὰς τραγῳδίας, ὁπόσα ἐποίησαν ἢ ἐβουλεύσαντο γυναῖκες ἐπιθυμίᾳ ξένων ἀφροδισίων. σωφροσύνην μὲν οὖν ὧδε ἐξασκητέον· διδακτέον δὲ ἃ διδάσκεσθαι χρὴ γυναῖκα· καὶ μάλιστα τὴν σωφροσύνην αὐτῆς φυλάξει τὰ περὶ τὴν οἰκίαν, ὅπως ἂν ἄριστα θείη τὰ περὶ τοὺς οἰκέτας, ὅπως ἂν ἄριστα θεραπεύσαι τὰ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, ὅπως ἂν ἐν πολλῇ εἴητε τιμῇ. τί μὲν γὰρ χρηστότερον ἀνδρὶ ἢ γυνὴ εὔνους καὶ ὅσα χρὴ ἀνδρὶ ἐρωμένῳ εἰδυῖά τε καὶ διακονουμένη; τί δὲ ἄλλο οὕτω περισπούδαστον ἂν εἴη ἢ εἰ νοσοῦντα αὐτὴ θεραπεύοι; καὶ εἴ τε ἀγαθὴ εἴη καὶ βελτίστη, οὐδὲν ἄλλο ἐγὼ κτῆμα οἰκίας ἀγαθόν τε καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον εὑρίσκω. ἀλλὰ καὶ ἄξιόν γε τὴν γυναῖκα οὕτως ἔχειν· οὐ γὰρ ἄλλῳ τινὶ ἢ τῇ γυναικὶ νυκτός τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἀνὴρ προσαναπαύεται, καὶ πρὸς ἄλλον οὐδένα τῶν ἐν τῇ πόλει τὰ ἀπόρρητα ὅσαπερ ἔστιν αὐτῷ διαλέγεται, ἀλλὰ μόνῃ τῇ

γυναικί, καὶ ἐν ἴσῳ ὥσπερ ἂν ἑαυτῷ. οὐ γυνὴ μέντοι ἐστὶν ἡ ὁπόταν φίλη τε καὶ εὔνους ᾖ μάλιστα σεαυτὸν εὐφραίνουσα, ἥκιστα δὲ ἀνιῶσα; οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ καὶ παῖδάς σοι τεξομένη; οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ πόθον πρώτη ἔχουσα σου ἀποθανόντος, κἂν ὁ πατὴρ κἂν ἡ μήτηρ λυπεῖσθαι μὴ θέλωσιν, ὁ νόμος.

ΟΤΙ ΚΑΛΟΝ ΤΟ ΕΧΕΙΝ ΠΑΙΔΑΣ. ΟΕ.

1 *Διογένους.*
Μακάριος ὅστις αὐτὸς ἰσχύων ἔτι
παῖδας παρασπίζοντας ἀλκίμους ἔχει.

2 *Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.*
Καὶ κτῆμα δ', ὦ τεκοῦσα, κάλλιστον τόδε,
πλούτου δὲ κρεῖσσον· τοῦ μὲν ὠκεῖα πτέρυξ,
παῖδες δὲ χρηστοί, κἂν θάνωσι, δώμασιν
καλόν τι θησαύρισμα τοῖς τεκοῦσί τε
ἀνάθημα βιότου, κοὔποτ' ἐκλείπει δόμους.

3 *Εὐριπίδου Οἰνεῖ.*
Ὡς οὐδὲν ἀνδρὶ πιστὸν ἄλλο πλὴν τέκνων·
κέρδους δ' ἕκατι καὶ τὸ συγγενὲς νοσεῖ.

4 *Εὐριπίδου Δανάη.*
Γύναι, φίλον μὲν φέγγος ἡλίου τόδε,
καλὸν δὲ πόντου χεῦμ' ἰδεῖν εὐήνεμον,
γῆ τ' ἠρινὸν θάλλουσα, πλούσιόν θ' ὕδωρ,
πολλῶν τ' ἔπαινον ἔστι μοι λέξαι καλῶν·
ἀλλ' οὐδὲν οὕτω λαμπρὸν οὐδ' ἰδεῖν καλόν,
ὡς τοῖς ἄπαισι καὶ πόθῳ δεδηγμένοις
παίδων νεογνῶν ἐν δόμοις ἰδεῖν φάος.

5 *Εὐριπίδου* (Herc. F. 1261).
Ὅταν δὲ κρηπὶς μὴ καταβληθῇ γένους
ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους.

6 *Μενάνδρου Ἐμπιμπραμένη.*
Ὡς ἀγαθόν ἐστι πρᾶγμα τὸ γενέσθαι τινὸς
πατέρα.

7 *Εὐριπίδου Πρωτεσιλάῳ.*
Ὦ παῖδες, οἷον φίλτρον ἀνθρώποις φρενός.

8 *Μενάνδρου.*
Ὀδυνηρόν ἐστιν εὐτυχοῦντα τῷ βίῳ
ἔχειν ἔρημον διαδόχου τὴν οἰκίαν.

9 *Μενάνδρου.*
Οὐκ ἔστι μείζων ἡδονὴ ταύτης πατρὶ
ἢ σωφρονοῦντα κεὐτυχοῦντ' ἰδεῖν τινα
τῶν ἐξ ἑαυτοῦ.

10 *Δικαιογένους* (Eurip. Or. 541).
Ζηλωτὸς ὅστις εὐτύχησεν ἐν τέκνοις
καὶ μὴ 'πισήμοις συμφοραῖς ὠδύρετο.

11 *Ἐκ τῶν Σερήνου ἀπομνημονευμάτων.*
Ἡ Λάκαινα πρός τινα Ἰωνικὴν δείξασαν αὐτῇ τὸν κόσμον ἀντεπέδειξε τὰ τέκνα εἰποῦσα "ὁ δὲ ἐμὸς κόσμος τοιοῦτος."

12 *Πλάτωνος* (Symp. p. 208 a).
Τούτῳ τῷ τρόπῳ πᾶν τὸ θνητὸν σώζεται, οὐ τῷ παντάπασι τὸ αὐτὸ ἀεὶ εἶναι ὥσπερ τὸ θεῖον, ἀλλὰ τῷ τὸ ἀπιὸν [καὶ παλαιούμενον] ἕτερον νέον καταλείπειν, οἷον αὐτὸ ἦν. μὴ οὖν θαύμαζε, εἰ τὸ αὑτοῦ ἀποβλάστημα φύσει ἅπαν τιμᾷ· ἀθανασίας γὰρ ἅμα καὶ εὐδαιμονίας εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον παντὶ αὕτη ἡ σπουδὴ καὶ ὁ ἔρως ἕπεται.

13 Ἀλλὰ μὴν μάχεταί γε πᾶν ζῷον διαφερόντως παρόντων ὧν ἂν τέκῃ.

14 Ἱεροκλέους.

Ἐν δὲ τῷ περὶ τοῦ γάμου καὶ τῆς παιδοποιίας τόπῳ θετέος ἐστὶ καὶ ὁ τῆς πολυτεκνίας λόγος. κατὰ φύσιν γάρ πως καὶ ἀκόλουθον τῷ γάμῳ τὸ πάντα ἢ τά γε πλεῖστα τῶν γεννωμένων ἀνατρέφειν· ἀλλ' ἐοίκασιν οἱ πλείους ἀπειθεῖν τῇ παραινέσει δι' αἰτίαν οὐ μάλα πρεπώδη. διὰ γὰρ φιλοπλουτίαν καὶ τὸ πάμμεγα κακὸν ἡγεῖσθαι τὴν πενίαν τοῦτο πάσχουσι. πρῶτον μὲν δὴ λογιστέον, ὡς οὐχ ἑαυτοῖς μόνον παραστάτας καὶ γηροβοσκοὺς καὶ πάσης τύχης τε καὶ περιστάσεως κοινωνοὺς γεννῶμεν, οὐδ' ὑπὲρ ἑαυτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν γονέων ἡμῶν κατὰ πολλά γε. καὶ γὰρ εὐχαριστίαν ἔχει πρὸς αὐτοὺς ἡ παιδοποιία τῷ, κἂν εἴ τι πάθοιμεν ἡμεῖς πρότερον, καταλείπειν ἐκείνοις ἀνθ' ἡμῶν αὐτοὺς γηροβοσκούς. καλὸν δὲ πάππος ὑπὸ σφετέρων ἐκγόνων χειραγωγούμενός τε καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας ἀξιούμενος. ὥστε πρῶτον μὲν εὐχάριστα πράττοιμεν ἂν εἰς γονέας τοὺς ἑαυτῶν, παίδων ἐπιμελούμενοι γενέσεως· εἶτα καὶ ταῖς εὐχαῖς τε καὶ σπουδαῖς τῶν ἡμᾶς γειναμένων συνεργήσομεν. εὐθὺ γὰρ ὅτε πρῶτον περὶ τὴν ἡμετέραν εἶχον γένεσιν, διανοίᾳ χρώμενοι τοῦ χύσιν αὐτῶν εἰς πλεῖστον λαβεῖν τὴν διαδοχὴν καὶ παῖδας ἐκ παίδων ὑπολιπέσθαι, καὶ γάμου προυνόησαν καὶ τῆς ἡμετέρας σπορᾶς καὶ ἀνατροφῆς. ὅθεν γαμοῦντες μὲν καὶ παιδοποιούμενοι πράττοιμεν ἂν οἷον μέρη τῆς ἐκείνων εὐχῆς· τὰ δ' ἐναντία φρονήσαντες ἐγκόπτοιμεν ἂν αὐτῶν τῇ προαιρέσει. καὶ μὴν κινδυνεύει πᾶς ὁ θελοντὴς καὶ περιστάσεως ἄνευ γάμου ἐκκλίνων καὶ

παιδοποιίαν παρανοίας κρίνειν τοὺς ἑαυτοῦ γονέας, ὡς οὐ σὺν ὀρθοῖς λογισμοῖς περὶ γάμου πεπραγματευμένους. ἔνθα δὴ καὶ τὴν ἀνομολογίαν φωράσειεν ἄν τις εὐπετῶς· πῶς γὰρ οὐ μάχης πλῆρες εὐαρεστεῖν μὲν τῷ ζῆν καὶ μένειν ἐν αὐτῷ, ὡς καθηκόντως εἰς τὸν βίον ὑπὸ τῶν σπειράντων παρηγμένον, τὸ δ' αὐτὸν ἑτέρους γεννῆσαι τῶν ἀδοκίμων ὑπολαμβάνειν; ἀλλὰ γὰρ πρῶτον μέν, ὡς ἔφην, ἐντεθυμῆσθαι χρή, διότι γεννῶμεν οὐχ ἑαυτοῖς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς δι' οὓς γεγόναμεν αὐτοί· ἔπειτα καὶ ὑπὲρ φίλων τε καὶ συγγενῶν. κεχαρισμένον γὰρ καὶ τούτοις ἐστὶ παῖδας ἐξ ἡμῶν ἰδεῖν, διά τε τὴν εὔνοιαν καὶ οἰκειότητα καὶ δὴ καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν· διορμίζεται γὰρ ὑπὸ τοῦ τοιούτου τοῖς προσήκουσιν ὁ βίος ἀνάλογον ταῖς ἐπὶ πολλῶν ἀγκυρῶν σαλευούσαις ναυσίν· ὅθεν κατὰ τὸν φιλοσυγγενῆ καὶ φιλεταῖρον ἔστιν ἡ περὶ γάμον καὶ τέκνα σπουδή. παρακαλεῖ δ' εὖ μάλα καὶ ἡ πατρὶς ἐπὶ ταυτόν. καὶ σχεδὸν οὐδ' ἑαυτοῖς οὕτως ὡς τῇ πατρίδι φυτεύομεν παῖδας, τῆς μεθ' ἡμᾶς προνοούμενοι τάξεως καὶ τῷ κοινῷ παρέχοντες τοὺς διαδεξομένους ἡμᾶς. ὅθεν ὁ μὲν ἱερεὺς ἴστω τῇ πόλει τῇ ἑαυτοῦ ἱερέας ὀφείλων, ὁ δ' ἄρχων ἄρχοντας, ὁ δὲ δημηγόρος δημηγόρους, καὶ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ὁ πολίτης πολίτας. καθάπερ οὖν χορῷ μέν ἐστι κεχαρισμένη ἡ τῶν χορευτῶν διαμονή, στρατεύματι δὲ ἡ τῶν στρατιωτῶν, οὕτω καὶ πόλει ἡ τῶν πολιτῶν. ἀλλ' εἰ μὲν ἦν ὀλιγοχρόνιόν τι σύστημα πόλις, ὅ τε βίος αὐτῆς κατὰ βίον ἀνθρώπου τὴν συμμετρίαν ἐλάμβανεν, οὐδὲν ἔδει διαδοχῆς· ἐπεὶ δ' εἰς πολλὰς γενεὰς ἐξικνεῖται, δαίμονι δὲ εὐδαιμονεστέρῳ χρησαμένη καὶ εἰς μακροὺς αἰῶνας πόλις, φανερὸν ὡς οὐ τοῦ παρόντος ἐστοχάσθαι δεῖ μόνον ἀλλὰ καὶ τοῦ μετ-

ἔπειτα, τήν τε ἰδίαν μὴ περιορᾶν χώραν ἔρημον, ἀλλ' ἐπ' ἐλπίσιν ἱδρυμένην ταῖς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων τέκνων.

15 *Μουσωνίου ἐκ τοῦ εἰ πάντα τὰ γινόμενα τέκνα θρεπτέον.*

Οἱ δὲ νομοθέται, οἷς αὐτὸ τοῦτο γέγονεν ἔργον ζητεῖν καὶ σκοπεῖν τί μὲν ἀγαθὸν πόλει τί δὲ κακόν, καὶ τί μὲν ὠφελεῖ τί δὲ βλάπτει τὸ κοινόν, οὐχὶ δὲ καὶ οὗτοι πάντες συμφορώτατον μὲν ταῖς πόλεσιν ἐνόμισαν τὸ πληθύνεσθαι τοὺς τῶν πολιτῶν οἴκους, βλαβερώτατον δὲ τὸ μειοῦσθαι; καὶ ἀπαιδίαν μὲν ἢ ὀλιγοπαιδίαν τῶν πολιτῶν ὑπέλαβον εἶναι ἀλυσιτελές, τὸ δὲ ἔχειν παῖδας, καὶ νὴ Δία πολλοὺς ἔχειν, λυσιτελές; τοῦτο μὲν γὰρ ἀμβλίσκειν ἀπεῖπον ταῖς γυναιξὶ καὶ ταῖς ἀπειθούσαις ζημίαν ἐπέθεσαν, τοῦτο δὲ ἀτοκίᾳ προστίθεσθαι καὶ τὴν κύησιν εἴργειν ἀπηγόρευσαν αὐταῖς, τοῦτο δὲ πολυπαιδίας ἔταξαν γέρα καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικί, καὶ τὴν ἀπαιδίαν ἐπιζήμιον κατέστησαν. πῶς οὖν ἡμεῖς οὐκ ἂν ἄδικα καὶ παράνομα δρῷμεν ἐναντία δρῶντες τῇ βουλήσει τῶν νομοθετῶν, θείων καὶ θεοφιλῶν ἀνδρῶν, οἷς ἕπεσθαι νομίζεται καλὸν καὶ συμφέρον; δρῷμεν δ' ἂν ἐναντία τὴν πολυπαιδίαν τὴν ἑαυτῶν κωλύοντες. πῶς δ' οὐχὶ καὶ εἰς τοὺς πατρῴους θεοὺς ἐξαμαρτάνοιμεν ἂν καὶ εἰς τὸν ὁμόγνιον Δία τὰ τοιαῦτα πράττοντες; ὥσπερ γὰρ ὁ περὶ ξένους ἄδικος εἰς τὸν ξένιον ἁμαρτάνει Δία, καὶ ὁ περὶ φίλους εἰς τὸν φίλιον· οὕτως ὅστις εἰς τὸ ἑαυτοῦ γένος ἄδικος, εἰς τοὺς πατρῴους ἁμαρτάνει θεοὺς καὶ εἰς τὸν ὁμόγνιον Δία, τὸν ἐπόπτην τῶν ἁμαρτημάτων τῶν περὶ τὰ γένη· ὁ δέ γε περὶ τοὺς θεοὺς ἁμαρτάνων ἀσεβής. καὶ μὴν ὅτι καλὸν

καὶ λυσιτελὲς παίδων ἀνατροφὴ πολλῶν μάθοι τις ἂν λογισάμενος, ὡς μὲν ἔντιμος ἐν πόλει πολύπαις ἀνήρ, ὡς δ' αἰδῶ παρέχει τοῖς πλησίον, ὡς δὲ δύναται πλέον πάντων τῶν ὁμοίων, ἄν γε μὴ ὁμοίως παίδων εὐπορῶσι. καθάπερ γάρ, οἶμαι, πολύφιλος ἀφίλου ἀνδρὸς δυνατώτερος, οὕτω καὶ πολὺ μᾶλλον ὁ πολύπαις τοῦ μὴ ἔμπαιδος ἢ τοῦ ὀλίγους κεκτημένου παῖδας, καὶ τοσούτῳ γε μᾶλλον, ὅσῳ περ ἐγγύτερον υἱὸς ἑκάστῳ ἢ φίλος. ἄξιον δὲ νοῆσαι ποῖόν τι καὶ θέαμά ἐστιν ἀνὴρ πολύπαις ἢ γυνὴ σὺν ἀθρόοις ὁρώμενοι τοῖς ἑαυτῶν παισίν· οὔτε γὰρ πομπὴν πεμπομένην θεοῖς οὕτω καλὴν θεάσαιτ' ἄν τις, οὔτε χορείαν ἐπὶ ἱεροῖς κόσμῳ χορευόντων οὕτως ἀξιοθέατον, ὡς χορὸν παίδων πολλῶν προηγουμένων ἐν πόλει πατρὸς τοῦ ἑαυτῶν ἢ μητρός, καὶ χειραγωγούντων τοὺς γονεῖς ἢ τρόπον ἕτερον περιεπόντων κηδεμονικῶς. τί μὲν τούτου κάλλιον τοῦ θεάματος; τί δὲ τῶν γονέων τούτων ζηλωτότερον, ἄλλως τε κἂν ἐπιεικεῖς ὦσι; τίσι δ' ἂν ἄλλοις οὕτω προθύμως ἢ συνεύξαιτό τις ἀγαθὰ παρὰ θεῶν, ἢ συμπράξειεν αὐτοῖς εἰς ὅ τι δέοιντο;

ΟΤΙ ΑΣΥΜΦΟΡΟΝ ΤΟ ΕΧΕΙΝ ΤΕΚΝΑ, ΚΑΙ ΑΔΗΛΟΝ ΕΙ ΙΔΙΑ ΤΩΝ ΕΧΕΙΝ ΝΟΜΙΖΟΝΤΩΝ· ΚΑΙ ΜΗΔΕ ΘΕΤΟΝ ΠΟΙΕΙΣΘΑΙ. Οϛ.

1 *Μενάνδρου.*

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἀθλιώτερον πατρός,
πλὴν ἕτερος ἂν ᾖ πλειόνων παίδων πατήρ.

2 *Εὐριπίδου Οἰνομάῳ.*

Ἀμηχανῶ δ' ἔγωγε κοὐκ ἔχω μαθεῖν,

εἴτ᾽ οὖν ἄμεινόν ἐστι γίγνεσθαι τέκνα
θνητοῖσιν, εἴτ᾽ ἄπαιδα καρποῦσθαι βίον.
ὁρῶ γὰρ οἷς μὲν οὐκ ἔφυσαν ἀθλίους,
ὅσοισι δ᾽ εἰσὶν οὐδὲν εὐτυχεστέρους·
καὶ γὰρ κακοὶ γεγῶτες ἐχθίστη νόσος,
κἂν αὖ γένωνται σώφρονες, κακὸν μέγα·
λυποῦσι τὸν φύσαντα μὴ πάθωσί τι.

3 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (419).

Ψυχὴ τέκν᾽, ὅστις δ᾽ αὔτ᾽ ἄπειρος ὢν λέγει,
ἧσσον μὲν ἀλγεῖ, δυστυχῶν δ᾽ εὐδαιμονεῖ.

4 Μενάνδρου Ἐπικλήρῳ.

Ἦ δεῖ μόνον
ζῆν ἢ γενόμενον πατέρα παίδων ἀποθανεῖν·
οὕτω τὸ μετὰ ταῦτ᾽ ἐστὶ τοῦ βίου πικρόν.

5 Σοφοκλῆς Ἠλέκτρα (770).

Δεινὸν τὸ τίκτειν ἐστίν· οὐδὲ γὰρ κακῶς
πάσχοντι μῖσος ὧν τέκῃ προσγίγνεται.

6 Ὁμήρου (Od. α΄ 215).

Μήτηρ μέν τ᾽ ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι· αὐτὰρ ἔγωγε
οὐκ οἶδ᾽· οὐ γάρ πω τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.

7 Μενάνδρου.

Ἔστιν δὲ μήτηρ φιλότεκνος μᾶλλον πατρός·
ἣ μὲν γὰρ αὑτῆς οἶδεν ὄνθ᾽, ὃ δ᾽ οἴεται.

8 Μενάνδρου Προεγκαλῶν.

Οἷον τὸ γενέσθαι πατέρα παίδων ἦν·
λύπη, φόβος, φροντίς, πέρας ἐστὶν οὐδὲ ἕν.

9 Σοφοκλῆς Ἀλεάδαις.

Παῦσαι· καταρκεῖ τοῦδε κεκλῆσθαι πατρός,

εἴπερ πέφυκά γ᾽· εἰ δὲ μή, μείζων βλάβη.
τό τοι νομισθὲν τῆς ἀληθείας κρατεῖ.

10 Εὐριπίδου Μελανίππῃ.

Ἴστω δ᾽ ἄφρων ὢν ὅστις ἄτεκνος ὢν τὸ πρὶν
παῖδας θυραίους εἰς δόμους ἐκτήσατο,
τὴν μοῖραν εἰς τὸ μὴ χρεὼν παραστρέφων.
ᾧ γὰρ θεοὶ διδῶσι μὴ φῦναι τέκνα,
οὐ χρὴ ᾽γκαλεῖσθαι πρὸς τὸ θεῖον, ἀλλ᾽ ἐᾶν.

11 Μενάνδρου Καρχηδονίῳ.

Αὐτὸς γὰρ οὐδεὶς οἶδε τοῦ ποτ᾽ ἐγένετο.

12 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

Θετῶν δὲ παίδων ποῦ κράτος; τὰ φύντα γὰρ
κρείσσω νομίζειν τῶν δοκημάτων χρεών.

13 Δημοκρίτου.

Τεκνοτροφίη σφαλερόν· τὴν μὲν γὰρ ἐπιτυχίην ἀγῶνος μεστὴν καὶ φροντίδος κέκτηται, τὴν δὲ ἀποτυχίην ἀνυπέρθετον ἑτέρῃ ὀδύνῃ.

14 Ἀριστίππου.

Μεμφομένης αὐτῷ τῆς γυναικὸς ὅτι τὸν υἱὸν οὐ προσίεται, καὶ λεγούσης ὅτι ἐκ σοῦ εἴη, ἀποπτύσας "καὶ γὰρ τοῦτο" εἶπεν "ἐξ ἐμοῦ· ἀλλ᾽ οὐδέν μοι χρήσιμόν ἐστιν."

15 Δημοκρίτου.

Οὐ δοκεῖ μοι χρῆναι παῖδας κτᾶσθαι· ἐνορέω γὰρ ἐν παίδων κτήσι πολλοὺς μὲν καὶ μεγάλους κινδύνους, πολλὰς δὲ λύπας, ὀλίγα δὲ τὰ εὐθηνέοντα, καὶ ταῦτα λεπτά τε καὶ ἀσθενέα.

16 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅτεῳ χρήμη ἐστὶ παῖδα ποιήσασθαι, ἐκ τῶν φί-

λων τεώ μοι δοκέει ἄμεινον εἶναι· καὶ τῷ μὲν παῖς ἔσται τοιοῦτος, οἷον ἂν βούληται· ἔστι γὰρ ἐκλέξασθαι οἷον θέλει καὶ ὃς ἂν δοκέῃ ἐπιτήδειος εἶναι καὶ μάλιστα κατὰ φύσιν ἕποιτο. καὶ τοῦτο τοσοῦτον διαφέρει, ὅσον ἐνταῦθα μὲν ἔστι τὸν παῖδα λαβέειν καταθύμιον ἐκ πολλῶν ὧν ἂν δεῖ· ἢν δέ τις ποιέηται ἀπὸ ἑωυτοῦ, πολλοὶ ἔνεισι κίνδυνοι· ἀνάγκη γὰρ ὃς ἂν γένηται, τούτῳ χρῆσθαι.

17 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνθρώποισι τῶν ἀναγκαίων δοκέει εἶναι παῖδας κτήσασθαι ἀπὸ φύσιος καὶ καταστάσιός τινος ἀρχαίης. δῆλον δὲ καὶ τοῖσι ἄλλοισι ζωίοισι. πάντα γὰρ ἔκγονα κτᾶται κατὰ φύσιν, ἐπωφελείης γε οὐδεμιῆς εἵνεκα· ἀλλ' ὅκαν γένηται ταλαιπωρέει καὶ τρέφει ἕκαστον ὡς δύναται, καὶ ὑπερδέδοικε μέχρι σμικρὰ ἔῃ, καὶ ἤν τι πάθῃ ἀνιᾶται. ἡ μὲν φύσις τοιαύτη πάντων ἐστὶ ὅσα ψυχὴν ἔχει· τῷ δὲ δὴ ἀνθρώπῳ νομίζον ἤδη πεποίηται, ὥστε καὶ ἐπαύρεσίν τινα γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ ἐκγόνου.

ΟΤΙ ΚΡΕΙΤΤΟΝΕΣ ΟΙ ΑΡΣΕΝΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΤΟΥΣ ΝΟΘΟΥΣ ΟΥΚ ΕΛΑΤΤΟΝΑΣ ΧΡΗ ΚΡΙΝΕΙΝ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ. ΟΖ.

1 Εὐριπίδου.

Γυνὴ μὲν ἐξελθοῦσα πατρῴων δόμων
οὐ τῶν τεκόντων ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ λέχους.
τὸ δ' ἄρσεν ἕστηκ' ἐν δόμοις ἀεὶ γένος
θεῶν πατρῴων καὶ τάφων τιμάορον.

2 *Μενάνδρου.*
Θυγάτηρ ἐπίγαμος, κἂν ὅλως μηδὲν λαλῇ,
διὰ τοῦ σιωπᾶν πλεῖστα περὶ αὐτῆς λέγει.

3 *Εὐριπίδου Ἰφιγενείᾳ* (Taur. 57).
Στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδές εἰσιν ἄρσενες.

4 *Μενάνδρου.*
Εὐδαιμονίας τοῦτ' ἐστὶν υἱὸς νοῦν ἔχων.

5 *Μενάνδρου Ἀνεψιοῖς.*
Ἀλλὰ θυγάτηρ κτῆμ' ἐστὶν ἐργῶδες πατρί.

6 *Μενάνδρου Ἁλιεύς.*
Χαλεπόν γε θυγάτηρ κτῆμα καὶ δυσδιάθετον.

7 *Ποσειδίππου Ἑρμαφροδίτου.*
Υἱὸν τρέφει πᾶς, κἂν πένης τις ὢν τύχῃ·
θυγατέρα δ' ἐκτίθησι, κἂν ᾖ πλούσιος.

8 *Διφίλου.*
Κόρης ἀπαλλαττόμεθα ταμιείου πικροῦ.

9 *Σοφοκλῆς Ἀλεάδαις.*
Οὐ δὴ νόθος τοῖς γνησίοις ἴσον σθένει;
ἅπαν τὸ χρηστὸν γνησίαν ἔχει φύσιν.

10 *Εὐριπίδου Ἀντιγόνῃ.*
Ὀνόματι μεμπτὸν τὸ νόθον, ἡ φύσις δ' ἴση.

11 *Εὐριπίδου Εὐρυσθεῖ.*
Μάτην δὲ θνητοὶ τοὺς νόθους φεύγουσ' ἄρα
παῖδας φυτεύειν· ὃς γὰρ ἂν χρηστὸς φυῇ,
οὐ τοὔνομ' αὐτοῦ τὴν φύσιν διαφθερεῖ.

12 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.*
Ἐγὼ δὲ παῖδας οὐκ ἐῶ νόθους λαβεῖν.
τῶν γνησίων γὰρ οὐδὲν ὄντες ἐνδεεῖς
νόμῳ νοσοῦσιν, ὃ σε φυλάξασθαι χρεών.

ΠΕΡΙ ΝΗΠΙΩΝ. ΟΗ.

1 Καλλιμάχου.
Ἄρνες τοι, φίλε κοῦρε, συνήλικες, ἄρνες ἑταῖροι
ἔσκον, ἐνιαυθμοὶ δ' αὔλια καὶ βοτάναι.

2 Θεοκρίτου βουκολικῶν (VIII, 63).
Φείδευ τῶν ἀρνῶν, φείδευ, λύκε, τῶν ἐρίφων μευ,
μηδ' ἀδικῇς μ', ὅτι μικρὸς ἐὼν πολλοῖσιν ὁμαρτέω.

3 Βιότου ἐκ Μηδείας.
Τὸ θρέψαι δ' ἐν βροτοῖσι πολλάκις
πλείω πορίζει φίλτρα τοῦ φῦσαι τέκνα.

4 Εὐριπίδου Αὔγης.
Τίς δ' οὐχὶ χαίρει νηπίοις ἀθύρμασιν;

5 Εὐφορίωνος.
Τέκνον, μὴ σύ γε μητρὸς ἀπ' ἀνθερεῶνας ἀμήσῃς,
ἠελίους ἥτις σε τριηκοσίους ἐφόρησα,
τέκνον, ὑπὸ ζώνῃ, φοβερὰς δ' ὠδῖνας ἀνέτλην
εἰς φάος ἐρχομένου, λαρὸν δ' ἐπὶ χείλεσι πρώτη
μαστὸν ἐπισχομένη λευκῷ σ' ἔψισα γάλακτι.

6 Ἡρώδου μιμιάμβων.
Ἢ χαλκέην μοι μυῖαν ἢ κύθρην παίζει,
ἢ τῇσι μηλάνθῃσιν ἅμματ' ἐξάπτων
τοῦ κεσκέου μοι τὸν γέροντα λωβῆται.

7 Πομπηίου Μακροῦ.
Δεῦτ', ὦ τέκν', ὦ στερχθένθ' ὅσον πλεῖστον θέμις,
ὦ πολλὰ τέρψαντ' οὐδὲ λυπήσαντά τι
μητέρα· τί προσλάζυσθε κἀξαρτᾶσθέ μου;
βούλεσθ' ἀθύρειν; παίζετ', ὦ νέαι φρένες·

ὡς ἔστιν ὑμῖν τοῦτ' ἔαρ παντὸς βίου.
ἥβη δὲ λῦπαι φροντίδες θ' ἡβῶσ' ὁμοῦ.

8 *Εὐριπίδου Δανάης.*
Τάχ' ἂν πρὸς ἀγκάλαισι καὶ στέρνοις ἐμοῖς
κηδῶν ἀθύροι καὶ φιλημάτων ὄχλῳ
ψυχὴν ἐμὴν κτήσαιτο· ταῦτα γὰρ βροτοῖς
φίλτρον μέγιστον αἱ ξυνουσίαι, πάτερ.

9 *Σοφοκλέους Αἴαντος* (550).
Ὦ παῖ, γένοιο πατρὸς εὐτυχέστερος,
τὰ δ' ἄλλ' ὅμοιος, καὶ γένοι' ἂν οὐ κακός.
καίτοι σε καὶ νῦν τοῦτό γε ζηλοῦν ἔχω,
ὁθούνεκ' οὐδὲν τῶνδ' ἐπαισθάνῃ κακῶν.
ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μηδὲν ἥδιστος βίος,
ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθῃς.

10 *Εὐριπίδου Μηδείας* (46).
Ἀλλ' οἵγε παῖδες ἐκ τρόχων πεπαυμένοι
στείχουσι, μητρὸς οὐδὲν ἐννοούμενοι
κακῶν· νέα γὰρ φροντὶς οὐκ ἀλγεῖν φιλεῖ.

ΟΤΙ ΧΡΗ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΘΗΚΟΥΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΚΑΤΑΞΙΟΥΣΘΑΙ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ, ΚΑΙ ΕΙ ΕΝ ΑΠΑΣΙΝ ΑΥΤΟΙΣ ΠΕΙΣΤΕΟΝ. ΟΘ.

1 *Θεόγνιδος* (131).
Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι πατρὸς καὶ μητρὸς ἄμεινον
ἔπλεθ', ὅσοις ὁσίης, Κύρνε, μέμηλε δίκης.

2 *Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν.*
Ὅστις δὲ τοὺς τεκόντας ἐν βίῳ σέβει,
ὅδ' ἐστὶ καὶ ζῶν καὶ θανὼν θεοῖς φίλος.

3 *Ἐν ταυτῷ* (298).
Οὐκ ἔστι παισὶ τοῦδε κάλλιον γέρας
ἢ πατρὸς ἐσθλοῦ κἀγαθοῦ πεφυκέναι.
Καὶ τοῖς τεκοῦσιν ἀξίαν τιμὴν νέμειν.

4 *Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.*
Οὐκ ἔστιν οὐδὲν μητρὸς ἥδιον τέκνοις.
ἐρᾶτε μητρός, παῖδες, ὡς οὐκ ἔστ' ἔρως
τοιοῦτος ἄλλος ὅστις ἡδίων ἐρᾶν.

5 *Κλεαινέτου.*
Γεννητόρων ἕκατι κατθανεῖν καλόν.

6 *Δικαιογένους.*
Αὐτὸς τραφεὶς δὲ τῶν φυτευσάντων ὕπο
καλῶς τὸν αὐτὸν ἔρανον αὐτοῖσιν νέμεις.

7 *Ἀντιφάνους.*
Ὅστις δ' ἐρυθριᾷ τηλικοῦτος ὢν ἔτι
πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ γονέας, οὐκ ἔστιν κακός.
ὅστις γὰρ ὁμόλογόν τι μὴ ποιεῖ πατρί,
πάντων ἂν οὗτος κατεφρόνησε τῶν θεῶν.
7ᵃ *Τοῦ γὰρ πατρὸς κρατεῖν μὲν αἰσχύνην φέρει,*
ἡσσημένῳ δὲ δόξα νικητήριος.

8 *Φιλήμονος.*
Ἔτεκές με, μῆτερ, καὶ γένοιτό σοι τέκνων
ὄνησις, ὥσπερ καὶ δίκαιον ἔστι σοι.

9 *Ἰουλίου ἐκ τῶν εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὴν πατρίδα γραφέντων.*
Κάδμον δ' ἀραμένη τλήμων ἐξῆλθεν Ἀγαυὴ
ὃν πατέρα τρομέοντα· φέρεν δέ μιν ὢν ὑπὲρ ὤμων
γήραϊ κεκμηῶτα, καλῷ δ' ἐβαρύνετο φόρτῳ.

10 *Σοφοκλῆς Ἀντιγόνῃ* (755).
Εἰ μὴ πατὴρ ἦσθ', εἶπον ἄν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν.

11 *Πυθαγόρου ἐκ τῶν χρυσῶν ἐπῶν* (4).
Τούς τε γονεῖς τίμα τούς τ' ἄγχιστ' ἐκγεγαῶτας.

12 *Ἀγάθωνος.*
Ὡς ἡδὺ τῷ φύσαντι πείθεσθαι τέκνα.

13 *Ἀλέξιδος.*
Οὐκ ἠξίωσα καταλιπεῖν τὴν μητέρα,
πρώτην δὲ σώζειν· τοῖς γὰρ ὀρθῶς εἰδόσι
τὰ θεῖα μεῖζον μητρὸς οὐκ ἔστιν ποτέ.
ὅθεν ὁ πρῶτος οὐκ ἀπαιδεύτως ἔχων
ἱδρύσαθ' ἱερὸν μητρός, οὐ δείξας σαφῶς
ποίας, ἐάσας δ' ὑπονοεῖν εἰς τοὔνομα.

14 *Μενάνδρου.*
Αἰσχύνομαι τὸν πατέρα, Κλειτοφῶν, μόνον·
ἀντιβλέπειν ἐκεῖνον οὐ δυνήσομαι
ἀδικῶν· τὰ δ' ἄλλα ῥᾳδίως χειρώσομαι.

15 *Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.*
Τὰ τῶν τεκόντων ὡς μετέρχεται θεὸς
μιάσματα.

16 *Διφίλου.*
Εἰ τοῦ πατρὸς δόξαιμι κρεῖττόν σοι λέγειν,
ἐμαυτὸν ἀδικῶ, κοὐκέτ' εἰμὶ θεοσεβής,
ὅτι τὸν κατασπείραντα λυπῶ κοὐ φιλῶ.

17 *Τιμοκλέους.*
Ὅστις φοβεῖται τὸν πατέρα κᾀσχύνεται,
οὗτος πολίτης ἀγαθὸς ἔσται κατὰ λόγον,
καὶ τοὺς πολεμίους δυνάμενος κακῶς ποιεῖν.

18 *Μενάνδρου.*
Μηδὲν ὀδύνα τὸν πατέρα γιγνώσκων, ὅτι
ὁ μέγιστον ἀγαπῶν δι' ἐλάχιστ' ὀργίζεται.

19 *Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.*
Πατρὸς δ' ἀνάγκη παισὶ πείθεσθαι λόγῳ.

20 *Σοφοκλῆς Οἰδίποδι* (Tyr. 999).
Τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἥδιστον βλέπειν.

21 *Ὁμήρου* (Od. *α'* 298).
Ἦ οὐκ ἀίεις οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα;

22 *Εὐριπίδου* (Herc. fur. 583).
Δίκαια τοὺς τεκόντας ὠφελεῖν τέκνα.

23 *Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνι.*
Ἦ τί πλέον εἶναι παῖδας ἀνθρώποις, πάτερ,
εἰ μὴ 'πὶ τοῖς δεινοῖσιν ὠφελήσομεν;

24 *Σοφοκλέους Ἀκρισίῳ.*
Ῥῆσις βραχεῖα τοῖς φρονοῦσι σώφρονα
πρὸς τοὺς τεκόντας καὶ φυτεύσαντας πρέπει.

25 *Χαιρήμονος.*
Γένοιτό μοι τὰς χάριτας ἀποδοῦναι πατρί.

26 *Μενάνδρου.*
Νόμος γονεῦσιν ἰσοθέους τιμὰς νέμειν.

27 *Εὐριπίδου.*
Ἀλλ' ἴστ', ἐμοὶ μὲν οὗτος οὐκ ἔσται νόμος
τὸ μὴ οὔ σε, μῆτερ, προσφιλῆ νέμειν ἀεί,
καὶ τοῦ δικαίου καὶ τόκων τῶν σῶν χάριν.
στέργω δὲ τὸν φύσαντα τῶν πάντων βροτῶν
μάλισθ'· ὁρίζω τοῦτο, καὶ σὺ μὴ φθόνει,
κείνου γὰρ ἐξέβλαστον· οὐδ' ἂν εἷς ἀνὴρ
γυναικὸς αὐδήσειέ μ', ἀλλὰ τοῦ πατρός.

28 Ὀρφέως.

Ζεὺς δ' ἐφορᾷ γονέων ὁπόσοι τίουσι θέμιστας,
ἠδ' ὅσοι οὐκ ἀλέγουσιν ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντες.
καὶ τοῖς μὲν πρόφρων τε καὶ ἤπιος ἐσθλὰ δίδωσι,
τοῖς δὲ κακὰ φρονέων νεμεσίζεται ἔμμενὲς αἰεί·
δειναὶ γὰρ κατὰ γαῖαν ἐρινύες εἰσὶ τοκήων.

29 Εὐριπίδου Ἀλόπης.

Ἐγὼ δ' ὃ μὲν μέγιστον ἄρξομαι λέγειν
ἐκ τοῦδε πρῶτον, πατρὶ πείθεσθαι χρεὼν
παῖδας, νομίζειν τ' αὐτὸ τοῦτ' εἶναι δίκην.

30 Φιλήμονος.

Βούλου γονεῖς πρώτιστον ἐν τιμαῖς ἔχειν.

31 Χαιρήμονος.

Βεβαιοτέραν ἔχε τὴν φιλίαν πρὸς τοὺς γονεῖς.

32 Μενάνδρου.

Δίκας γραφόμενος πρὸς γονεῖς μαίνει, τάλαν.

33 Δικαιογένους.

Θεὸς μέγιστος τοῖς φρονοῦσιν οἱ γονεῖς.

34 Πλάτωνος νόμων ια' (p. 930 e).

Γονέων δὲ ἀμελεῖν [οὔτε θεὸς] οὔτ' ἄνθρωπος ξύμβουλος νοῦν ἔχων ποτὲ γένοιτ' ἂν οὐδεὶς οὐδενί. φρονῆσαι δὲ χρὴ περὶ θεῶν θεραπείας τοιόνδε προοίμιον ἂν γενόμενον, εἰς τὰς τῶν γεννησάντων τιμάς τε καὶ ἀτιμίας ὀρθῶς ξυντεταγμένον. νόμοι περὶ θεοὺς ἀρχαῖοι κεῖνται πᾶσι διχῇ· τοὺς μὲν γὰρ τῶν θεῶν ὁρῶντες σαφῶς τιμῶμεν, τῶν δ' εἰκόνας, ἀγάλματα ἱδρυσάμενοι, οὓς ἡμῖν ἀγάλλουσι καίπερ ἀψύχους ὄντας, ἐκείνους ἡγούμεθα τοὺς ἐμψύχους θεοὺς πολλὴν διὰ ταῦτ' εὔνοιαν καὶ χάριν ἔχειν. πατὴρ

οὖν ὅτῳ καὶ μήτηρ, ἢ τούτων πατέρες ἢ μητέρες ἐν οἰκίᾳ κεῖνται κειμήλιοι ἀπειρηκότες γήρᾳ, μηδεὶς διανοηθήτω ἄγαλμα αὐτῷ ποτε, τοιοῦτον ἐφέστιον ἵδρυμα ἐν οἰκίᾳ ἔχων, μᾶλλον κύριον ἔσεσθαι· ἐὰν δὴ κατὰ τρόπον γε ὀρθῶς αὐτὸ θεραπεύῃ ὁ κεκτημένος.

35 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος* (p. 4 e).

Σὺ δὲ δὴ πρὸς Διός, ὦ Εὐθύφρων, οὑτωσὶ ἀκριβῶς οἴει ἐπίστασθαι περὶ τῶν θεῶν ὅπῃ ἔχει, καὶ τῶν ὁσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥστε τούτων οὕτω πραχθέντων, ὡς σὺ λέγεις, οὐ φοβῇ δικαζόμενος τῷ πατρί, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων;

36 *Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον* (14).

Τοιοῦτος γίγνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἵους ἂν εὔξαιο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας.

37 *Ἀναξιμένους.*

Οὗτος γὰρ μάλιστα πάντων φιλοπάτωρ ἐστίν, ὅστις ζητεῖ δι' οὗ μηδὲν λυπήσας τὸν πατέρα πλεῖστ' αὐτὸν εὐφράναιτ' ἄν. τί γάρ ἐστι δικαιότερον ἢ τοὺς γενέσεως καὶ παιδείας αἰτίους ὄντας ἀντευεργετεῖν;

38 *Αἰλιανοῦ ἐκ τῆς συμμίκτου ἱστορίας* (?).

Πρώτῃ καὶ ὀγδοηκοστῇ ὀλυμπιάδι φασὶ τὴν Αἴτνην ῥυῆναι, ὅτε καὶ Φιλόνομος καὶ Καλλίας οἱ Καταναῖοι τοὺς ἑαυτῶν πατέρας ἀράμενοι διὰ μέσης τῆς φλογὸς ἐκόμισαν, τῶν ἄλλων κτημάτων καταφρονήσαντες· ἀνθ' ὧν καὶ ἀμοιβῆς ἔτυχον τῆς ἐκ τοῦ θείου· τὸ γάρ τοι πῦρ θεόντων αὐτῶν διέστη καθ' ὃ μέρος ἐκεῖνοι παρεγίνοντο.

39 Τοῦ αὐτοῦ (VH. IX, 33).

Μειράκιον Ἐρετρικὸν προσεφοίτησε Ζήνωνι πλείονος χρόνου ἔστ' ἂν καὶ ἐς ἄνδρας ἀφίκετο. ὕστερον οὖν εἰς τὴν Ἐρέτριαν ἐπανῆλθε, καὶ αὐτὸν ὁ πατὴρ ἤρετο ὅ τι ἄρα μάθοι σοφὸν ἐν τῇ τοσαύτῃ διατριβῇ τοῦ χρόνου, ὃ δὲ δείξειν ἔφη· καὶ οὐκ εἰς μακρὰν ἔδρασε τοῦτο. χαλεπήναντος γὰρ αὐτῷ τοῦ πατρὸς καὶ τέλος πληγὰς ἐντείναντος, ὃδὶ τὴν ἡσυχίαν ἀγαγὼν καὶ ἐγκαρτερήσας, τοῦτο ἔφη μεμαθηκέναι, φέρειν ὀργὴν πατέρων καὶ μὴ ἀγανακτεῖν.

40 Πλάτωνος (Ep. ad Dionis am. p. 331 b).

Πατέρα δὲ ἢ μητέρα οὐχ ὅσιον ἡγοῦμαι προσβιάζεσθαι μὴ νόσῳ παραφροσύνης ἐχομένους. ἐὰν δέ τινα καθεστῶτα ζῶσι βίον, αὐτοῖς μὲν ἀρέσκοντα, ἐμοὶ δὲ μή, μήτε ἀπεχθάνεσθαι νουθετοῦντα, [μήτε δὴ κολακεύοντά γε ὑπηρετεῖν αὐτοῖς πληρώσεις ἐπιθυμιῶν] ἐκπορίζοντα, ἃς αὐτὸς ἀσπαζόμενος οὐκ ἂν ἐθέλοιμι ζῆν.

41 Πιττακοῦ.

Πιττακὸς παρακαλούμενος υἱῷ καὶ πατρὶ διαιτῆσαι εἶπε πρὸς τὸν υἱόν "εἰ μὲν ἀδικώτερα μέλλεις λέγειν τοῦ πατρός, κατακριθήσῃ· εἰ δὲ δικαιότερα, διὰ τοῦτο αὐτὸ ἄξιος εἶ κατακριθῆναι."

42 Σωκράτους.

Ἀγνώμονι πατρὶ καθάπερ αὐστηρῷ νόμῳ συμπεριενεκτέον.

43 Πλάτωνος (Diogenis ap. Laert. Diog. VI, 65).

Πλάτων θρασυνόμενον ἰδών τινα πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα "οὐ παύσει μειράκιον" εἶπε "τούτου καταφρονῶν, δι' ὃν μέγα φρονεῖν ἀξιοῖς;"

44 *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.*

Οἱ ἄρτι ἐκ φιλοσοφίας πάντας ἐλέγχοντες καὶ ἀπὸ τῶν γονέων ἀρχόμενοι πάσχουσιν ὅπερ καὶ οἱ νεώνητοι κύνες, οἳ οὐ μόνον τοὺς ἄλλους ὑλακτοῦσιν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔνδον.

45 *Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν ἀποφάσεων.*

Μετὰ τὸ θεῖον καὶ δαιμόνιον πλεῖστον ποιεῖσθαι λόγον γονέων τε καὶ νόμων, μὴ πλαστῶς, ἀλλὰ πεπιστευμένως ἑαυτὸν πρὸς ταῦτα παρασκευάζοντα. τὸ μένειν τοῖς πατρίοις ἔθεσί τε καὶ νόμοις ἐδοκίμαζον, εἰ καὶ μικρῷ χείρω τῶν ἑτέρων εἴη.

46 *Τοῦ αὐτοῦ* (e Plat. legg. p. 930 e).

Γονέων δὲ ἀμελοῦντι οὔτε θεὸς οὔτε ἄνθρωπος νοῦν ἔχων ξύμβουλος γένοιτ' ἄν ποτε οὐδεὶς οὐδενί.

47 *Τοῦ αὐτοῦ* (ib. p. 931 e).

Πᾶς δὴ νοῦν ἔχων φοβεῖται καὶ τιμᾷ γονέων εὐχάς, εἰδὼς πολλοῖς πολλάκις ἐπιτελεῖς γινομένας.

48 *Τοῦ αὐτοῦ* (ib. p. 932 a).

Τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἕρμαιον πρόγονοι γῆραι ζῶντες μέχρι τῶν ἐσχάτων τοῦ βίου, καὶ ἀπιόντες νέοις σφόδρα ποθεινοί, τοῖς δὲ κακοῖς εὖ μάλα φοβεροί.

49 *Πλάτωνος νόμων δ'* (p. 717 b).

Γονέων δὲ μετὰ ταῦτα τιμαὶ ζώντων, ὡς θέμις, ὀφείλοντα ἀποτίνειν τὰ πρῶτά τε καὶ μέγιστα ὀφειλήματα, χρεῶν πάντων πρεσβύτατα· νομίζειν δὲ ἃ κέκτηται καὶ ἔχει, πάντα εἶναι τῶν γεννησάντων καὶ θρεψαμένων, πρὸς τὸ παρέχειν αὐτὸν εἰς ὑπηρεσίαν ἐκείνοις κατὰ δύναμιν πᾶσαν, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς οὐσίας, δεύτερα τὰ τοῦ σώματος, τρίτα τὰ τῆς ψυ-

χῆς, ἀποτίνοντα δανείσματα ἐπιμελείας τε καὶ ὑπερπονούντων ὠδῖνας παλαιὰς ἐπὶ νέοις δανεισθείσας, ἀποδιδόντα δὲ παλαιοῖς ἐν τῷ γήραι σφόδρα κεχρημένοις. παρὰ δὲ πάντα τὸν βίον ἔχειν τε καὶ ἐσχηκέναι χρὴ πρὸς αὐτοῦ γονέας εὐφημίαν διαφερόντως· διότι κούφων καὶ πτηνῶν λόγων βαρυτάτη ζημία. πᾶσι γὰρ ἐπίσκοπος τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐτάχθη δίκης Νέμεσις ἄγγελος. θυμουμένοις γε οὖν ὑπείκειν δεῖ καὶ ἀποπιμπλᾶσι τὸν θυμόν, ἐάν τε ἐν λόγοις ἐάν τε ἐν ἔργοις δρῶσι τὸ τοιοῦτον συγγιγνώσκοντα, ὡς εἰκότως μάλιστα πατὴρ υἱεῖ δοξάζων ἀδικεῖσθαι θυμοῖτ' ἂν διαφερόντως. τελευτησάντων δὲ γονέων ταφὴ μὲν ἡ σωφρονεστάτη καλλίστη, μήτε ὑπεραίροντα τὸν εἰθισμένον ὄγκον, μήτε ἐλλείποντα ὧν οἱ προπάτορες τοὺς αὐτῶν γεννήτας ἐτίθεσαν· τάς τε αὖ κατὰ ἐνιαυτὸν τῶν ἤδη τέλος ἐχόντων ὡσαύτως ἐπιμελείας τὰς κόσμον φερούσας ἀποδιδόναι, τῷ δὲ μὴ παραλιπεῖν μνήμην ἐνδελεχῆ παρεχόμενον, τούτῳ μάλιστα ἀεὶ πρεσβεύειν, δαπάνης τε τῆς διδομένης ὑπὸ τύχης τὸ μέτριον τοῖς κεκμηκόσι νέμοντα. ταῦτα δ' ἂν ποιοῦντες καὶ κατὰ ταῦτα ζῶντες ἑκάστοτε ἕκαστοι, τὴν ἀξίαν παρὰ θεῶν καὶ ὅσοι κρείττονες ἡμῶν κομιζοίμεθα, ἐν ἐλπίσιν ἀγαθαῖς διάγοντες τὸ πλεῖστον τοῦ βίου.

50 *Περικτιόνης Πυθαγορείας ἐκ τοῦ περὶ γυναικὸς ἁρμονίας.*

Οὔτε λέξαι δεῖ κακὸν γονέας οὔτε ἔρξαι, πείθεσθαι δὲ ἐν σμικροῖσί τε καὶ μεγάλοισι γονεῦσιν, ἐν πάσῃ δὲ ψυχῆς τε καὶ σώματος τύχῃ καὶ τῶν [ἔσωθεν καὶ τῶν] ἔξωθεν, καὶ ἔν τε εἰρήνῃ καὶ πολέμῳ καὶ ὑγιείῃ [καὶ νούσῳ] καὶ πλούτῳ καὶ ἀπορίῃ καὶ δόξῃ καὶ

ἀδοξίῃ, καὶ ἰδιώτῃσι καὶ ἄρχουσι, ὁμουρέειν δεῖ καὶ φεύγειν μηδέποτε, πείθεσθαι δὲ μονονουκὶ καὶ μανίῃ· πεπνυμένα γὰρ ταῦτα καὶ κρήγυα τοῖσι εὐσεβέσι. εἰ δέ τις γονέας ὑπερφρονέοι ἐν ἰδέῃ κακῶν ἡτινιῶν, ταύτῃ καὶ ζώσῃ καὶ θανούσῃ ἁμαρτίῃ παρὰ θεοῖσι γράφεται, ὑπό τε ἀνθρώπων μισέεται, καὶ ὑπὸ γῆν μετὰ τῶν ἀσεβέων ἐν τουτέων τῷ χώρῳ δι' αἰῶνος κακοῖσι ἰαπτομένη ὑπὸ δίκης καὶ τῶν ἔνερθεν θεῶν, οἳ τουτέων ἐπίσκοποι ἐτάγησαν τῶν πρηγμάτων. θείη γὰρ καὶ καλὴ ὄψις γονέων, καὶ ἡ τουτέων ὄπις καὶ θεραπείη ὁκόση οὐδὲ ἡλίου οὐδὲ πάντων ἄστρων, τὰ οὐρανὸς ἐναψάμενος ἀμφιχορεύει, καὶ εἴ τι ἄλλο δοκέει τις χρῆμα μεῖζον εἶναι ἐόντων κατὰ θεωρίην. δοκέω δέ μοι θεοὺς φρονέειν, ὁκότε τοῦτο ὁρέωσι γιγνόμενον. καὶ ζῶντας ὦν καὶ ἀποιχομένους σέβειν χρὴ καὶ μηδέποτε ἀντιλεσχαίνειν, ἀλλ' ἢν καὶ ἀγνωμονέωσι νούσῳ ἢ ἀπάτῃ, παρηγορέειν καὶ διδάσκειν, ἐχθρεύειν δὲ μηδαμῇ. μέζων γὰρ ἁμαρτίη καὶ ἀδικίη ἀνθρώπων οὐκ ἂν γένοιτο ἢ ἐς πατέρας ἀσεβέειν.

51 *Μουσωνίου ἐκ τοῦ εἰ πάντα πειστέον τοῖς γονεῦσι.*

Νεανίας τις, ὃν ὁ πατὴρ φιλοσοφεῖν βουλόμενον ἐκώλυεν, ἤρετο αὐτὸν ὧδέ πως "Ἆρά γε, ὦ Μουσώνιε, χρὴ πάντα πείθεσθαι τοῖς γονεῦσιν, ἢ ἔστιν ἃ καὶ παρακουστέον αὐτῶν;" καὶ ὁ Μουσώνιος "πείθεσθαι μὲν" ἔφη "μητρὶ ἢ πατρὶ τῷ ἑαυτοῦ ἕκαστον φαίνεται καλὸν καὶ ἐπαινῶ ἔγωγε. τί μέντοι τὸ πείθεσθαι ἔστι θεασώμεθα· μᾶλλον δὲ πρότερον τὸ ἀπειθεῖν ὁποῖόν τι καὶ ὁ ἀπειθὴς ὅστις καταμάθωμεν, εἶθ' οὕτως κρεῖττον ὀψόμεθα τὸ πείθεσθαι,

ὁποῖόν τί ἐστι. φέρε δή, εἰ υἱῷ νοσοῦντι ὁ πατὴρ οὐκ ὢν ἰατρὸς οὐδὲ ἔμπειρος ὑγιεινῶν τε καὶ νοσερῶν προστάττοι τι ὡς ὠφέλιμον, τὸ δὲ εἴη βλαβερὸν καὶ ἀσύμφορον, καὶ μὴ λανθάνοι τὸν νοσοῦντα τοιοῦτον ὄν, ἆρά γε μὴ πράττων ἐκεῖνος τὸ προσταχθὲν ἀπειθεῖ τε καὶ ἀπειθής ἐστιν; ἀλλ' οὐκ ἔοικε. τί δέ, εἴ του ὁ πατὴρ νοσῶν αὐτὸς οἶνον ἢ τροφὴν αἰτοίη παρὰ καιρόν, μέλλων εἰ λάβοι μείζω τὴν νόσον ποιεῖν, ὁ δὲ παῖς τοῦτο εἰδὼς μὴ διδοίη, ἆρά γε ἀπειθεῖ τῷ πατρί; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. καὶ πολύ γε τούτου ἧττον ἐκεῖνον, οἶμαι, φαίη ἄν τις ἀπειθῆ εἶναι, ὅστις πατέρα φιλοκερδῆ ἔχων, κελευόμενος ὑπ' αὐτοῦ κλέπτειν ἢ παρακαταθήκην ἀποστερεῖν, οὐχ ὑπουργεῖ τῷ προστάγματι. ἢ οὐκ οἴει σύ τινας εἶναι πατέρας, οἳ τοιαῦτα τοῖς ἑαυτῶν παισὶ προστάττουσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶδά τινα οὕτω πονηρόν, ὅς γε υἱὸν ἔχων ὡραῖον τὴν ὥραν ἀπέδοτο αὐτοῦ. εἰ οὖν ἐκεῖνο τὸ μειράκιον τὸ πεπραμένον, πεμπόμενον ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὴν αἰσχύνην, ἀντέλεγε καὶ οὐκ ἀπῄει, πότερον ἀπειθὲς ἂν τὸ μειράκιον ἔφαμεν εἶναι ἢ σωφρονεῖν; ἢ οὐδὲ ἐρωτᾶν τοῦτό γε ἄξιον; καὶ γὰρ δὴ τὸ μὲν ἀπειθεῖν ὅσα οὐκ ἀπειθεῖν δεῖ λοιδορία ἐστὶ καὶ ὄνειδος· τὸ δὲ μὴ πράττειν ἃ μὴ χρὴ οὐκ ὄνειδος, ἀλλ' ἔπαινος. ὥστε εἴτε πατρὸς εἴτε ἄρχοντος εἴτε καὶ νὴ Δία δεσπότου προστάγματι μὴ ὑπουργεῖ τις κακὰ προστάττοντος ἢ ἄδικα ἢ αἰσχρά, οὐκ ἀπειθεῖ οὐδαμῶς, ὥσπερ οὐδ' ἀδικεῖ οὐδ' ἁμαρτάνει· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπειθεῖ μόνος ὁ τῶν εὖ καὶ καλῶς καὶ συμφερόντως προσταττομένων ἀφροντιστῶν καὶ παρακούων. ὁ μὲν οὖν ἀπειθὴς τοιοῦτός τίς ἐστιν· ὁ δ' εὐπειθὴς ἔχει μὲν ἐναντίως τούτῳ καὶ ἔστιν ἐναντίος, εἴη δ' ἂν ὁ τῷ τὰ προσήκοντα παραινοῦντι κατήκοος ὢν καὶ ἑπόμενος

ἑκουσίως, οὗτος εὐπειθής. ὅθεν καὶ γονεῦσι τοῖς ἑαυτοῦ τότε πείθεταί τις, ὅταν χρηστὰ παραινούντων αὐτῶν ταῦτα πράττῃ ἑκών. ἐγὼ μέντοι κἂν μὴ παραινούντων τῶν γονέων πράττῃ τις ἃ χρὴ καὶ συμφέρει ἑαυτῷ, φημὶ τοῦτον πείθεσθαι τοῖς γονεῦσι· καὶ ὅτι ὀρθῶς φημί, σκόπει οὕτως. ὁ γὰρ δὴ πράττων ἃ βούλεται ὁ πατὴρ καὶ τῇ βουλήσει τοῦ πατρὸς ἑπόμενος πείθεται, οἶμαι, τῷ πατρί· ὁ δὲ πράττων ἃ δεῖ καὶ ἃ κρεῖττόν ἐστι, τῇ βουλήσει ἕπεται τοῦ πατρός. τίνα τρόπον; ὅτι πάντες οἱ γονεῖς εὐνοοῦσι δήπου τοῖς ἑαυτῶν παισίν, εὐνοοῦντες δὲ βούλονται ἃ χρὴ καὶ συμφέρει πράττεσθαι ὑπ' αὐτῶν. ὅστις οὖν πράττει τὰ προσήκοντα καὶ τὰ συμφέροντα, πράττει οὗτος ἃ βούλονται οἱ γονεῖς. ὥστε πείθεται τοῖς γονεῦσι ταῦτα πράττων, κἂν μὴ τῷ λόγῳ κελεύωσιν αὐτὰ πράττειν οἱ γονεῖς. τοῦτο δὴ μόνον προσήκει σκοπεῖν, ὅστις βούλεται πείθεσθαι τοῖς γονεῦσιν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πραττομένων, εἰ καλὸν καὶ συμφέρον ὃ μέλλει πράξειν ἐστίν, ἕτερον δὲ οὐδέν, ὡς ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτον εὐθὺς καὶ τοῦ πράττοντος αὐτὸ πειθομένου τοῖς γονεῦσι. μὴ τοίνυν σύ γε δείσῃς, ὦ νεανίσκε, ὡς ἀπειθήσεις τῷ πατρί, ἂν ἢ ἃ μὴ προσήκει δρᾶν κελεύοντος τοῦ πατρὸς ἀπέχῃ τοῦ ταῦτα δρᾶν, ἢ ἃ προσήκει ἀπαγορεύοντος, ταῦτα μὴ δρᾷν. μηδέ σοι πρόφασις ἔστω τοῦ ἁμαρτάνειν ὁ πατὴρ ἢ κελεύων τι τῶν πράττεσθαι μὴ καλῶν ἢ ἀπαγορεύων τι τῶν καλῶν. οὐδεμία γὰρ ἀνάγκη σοι τὰ μὴ εὖ προσταττόμενα ὑπουργεῖν· καὶ τοῦτό μοι δοκεῖς οὐδ' αὐτὸς ἀγνοεῖν. οὔκουν ἀνέξῃ τοῦ πατρὸς ἐν μουσικοῖς, ἐὰν ἐκεῖνος οὐκ ἐπαΐων μουσικῆς προστάττῃ κρούειν ἀμούσως τὴν λύραν, ἢ ἐπιστάμενον γράμματα οὐκ ἐπιστάμενος κελεύῃ σε γράφειν καὶ

ἀναγινώσκειν μὴ ὡς ἔμαθες, ἀλλ' ἑτέρως· οὐδέ γε ἂν ἐπιστάμενον κυβερνᾶν οὐκ ὢν κυβερνητικὸς κελεύῃ σε κινεῖν τὸ πηδάλιον ὡς οὐ προσήκει, οὐ προσέξεις αὐτῷ. τί οὖν; ταῦτα μὲν ταύτῃ ἔχει· ἂν δέ σε κωλύῃ φιλοσοφεῖν ὁ πατὴρ εἰδότα καὶ ἀκηκοότα ὁποῖόν τι φιλοσοφία ἐστίν, αὐτὸς ἀγνοῶν, ἆρά γε προσεκτέον αὐτῷ, ἢ μεταδιδακτέον μᾶλλον αὐτὸν ὡς οὐκ εὖ σοι παραινεῖ; ἐμοὶ μὲν οὕτω δοκεῖ. τάχα μὲν οὖν τις καὶ λόγῳ χρώμενος μόνῳ πείσειεν ἂν τὸν αὐτὸς αὑτοῦ πατέρα διανοεῖσθαι περὶ φιλοσοφίας ὅσα δὴ προσήκει, ἄν γε μὴ τέλεον ᾖ σκληρὸς τὴν φύσιν ὁ πατήρ. εἰ δ' οὖν μὴ πείθοιτο τῷ λόγῳ μηδὲ ἕποιτο, ἀλλὰ τά γε ἔργα πάντως τὰ τοῦ παιδὸς ὑπάξεται αὐτόν, εἰ φιλοσοφεῖ τῇ ἀληθείᾳ ὁ παῖς. ἔσται γὰρ δὴ φιλοσοφῶν προθυμότατος μὲν θεραπεύειν τὸν πατέρα θεραπείαν ἅπασαν, κοσμιώτατός δὲ καὶ πρᾳότατος, ἐν τῇ συνουσίᾳ ἥκιστα φίλερις ὢν ἢ φίλαυτος, καὶ οὔτε προπετὴς οὔτε ταραχώδης οὔτ' ὀργίλος· ἔτι δὲ ἐγκρατὴς μὲν εἴη ἂν γλώσσης γαστρὸς ἀφροδισίων, καρτερικὸς δὲ πρὸς τὰ δεινὰ καὶ τοὺς πόνους· καὶ νοῆσαι μὲν ὅ τι καλὸν ἱκανώτατος, οὐχ ὑπερβαίνων δὲ τὸ φαινόμενον καλόν. ὅθεν καὶ τῶν μὲν ἡδέων ὑφήσεται τῷ πατρὶ πάντων ἑκών· τὰ δὲ ἐπίπονα πρὸ ἐκείνου δέξεται αὐτός. τοιοῦτον οὖν υἱὸν τίς μὲν οὐκ ἂν ἔχειν εὔξαιτο τοῖς θεοῖς; τίς δὲ ἔχων οὐκ ἀγαπήσειεν, εἰ δι' αὐτὸν ὑπάρξειεν αὐτῷ ζηλωτὸν εἶναι καὶ μακαριστὸν πατέρα παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι πᾶσιν; εἰ δὴ οὖν, ὦ νεανίσκε, καὶ τοιοῦτος ὢν ὁποῖος ἔσῃ πάντως ἄν γε ἀληθῶς φιλοσοφῇς, οὐχ ὑπάξῃ τὸν πατέρα τὸν σὸν οὐδὲ πείσεις ἐπιτρέπειν σοι καὶ συγχωρεῖν ταῦτα πράττειν, ἐκεῖνο λόγισαι· ὁ πατὴρ ὁ σὸς κωλύει σε φιλοσοφεῖν· ὁ δέ γε κοινὸς ἁπάντων πατὴρ ἀνθρώ-

πων καὶ θεῶν Ζεὺς κελεύει σε καὶ προτρέπει. πρόσταγμά τε γὰρ ἐκείνου καὶ νόμος ἐστὶ τὸν ἄνθρωπον εἶναι δίκαιον χρηστὸν εὐεργετικὸν σώφρονα μεγαλόφρονα, κρείττω πόνων, κρείττω ἡδονῶν, φθόνου παντὸς καὶ ἐπιβουλῆς ἁπάσης καθαρόν· ἵνα δὲ συντεμὼν εἴπω, ἀγαθὸν εἶναι κελεύει τὸν ἄνθρωπον ὁ νόμος ὁ τοῦ Διός. τὸ δέ γε εἶναι ἀγαθὸν τῷ φιλόσοφον εἶναι ταυτόν ἐστιν. εἰ δὴ τῷ πείθεσθαι πατρὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἕπεσθαι μέλλεις, εἰ δὲ φιλοσοφοίης, τῷ Διί, δῆλον ὡς φιλοσοφητέον σοι μᾶλλον ἢ οὔ. ἀλλὰ νὴ Δία εἴρξει σε ὁ πατὴρ καὶ κατακλείσας ἕξει, ἵνα δὴ μὴ φιλοσοφῇς. ταῦτα μὲν ποιήσει ἴσως, τοῦ δέ γε φιλοσοφεῖν οὐκ ἀπείρξει σε μὴ βουλόμενον· οὐδὲ γὰρ χειρὶ ἢ ποδὶ φιλοσοφοῦμεν οὐδὲ τῷ ἄλλῳ σώματι, ψυχῇ δὲ καὶ ταύτης ὀλίγῳ μέρει, ὃ διάνοιαν καλοῦμεν. ταύτην γε μὴν ἐν ὀχυρωτάτῳ ἵδρυσεν ὁ θεὸς ὥστε ἀόρατον εἶναι καὶ ἄληπτον, καὶ ἀνάγκης πάσης ἐκτὸς ἐλευθέραν καὶ αὐτεξούσιον. ἄλλως τε ἐὰν τύχῃ οὖσα χρηστή, οὐ δυνήσεταί σε κωλύειν ὁ πατὴρ οὔτε χρῆσθαι τῇ διανοίᾳ, οὔτε ἃ χρὴ διανοεῖσθαι, οὔτε ἀρέσκεσθαι μὲν τοῖς καλοῖς μὴ ἀρέσκεσθαι δὲ τοῖς αἰσχροῖς, οὐδ' αὖ τὰ μὲν αἱρεῖσθαι τὰ δὲ ἐκκλίνειν. ταῦτα μὲν ποιῶν εὐθὺς φιλοσοφοίης ἄν, καὶ οὔτε τρίβωνα πάντως ἀμπέχεσθαι δεήσει σε οὔτε ἀχίτωνα διατελεῖν, οὐδὲ κομᾶν, οὐδ' ἐκβαίνειν τὸ κοινὸν τῶν πολλῶν. πρέπει μὲν γὰρ καὶ ταῦτα τοῖς φιλοσόφοις· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτοις τὸ φιλοσοφεῖν ἐστίν, ἀλλ' ἐν τῷ φρονεῖν ἃ χρὴ καὶ διανοεῖσθαι."

52 *Πεμπέλου Θουρίου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ γονέων* (e Platone de legg. p. 930 e 931 d).

Γονέων ἀμελὲν οὔτε δαίμων οὔτε ἄνθρωπος σύμ-

βωλος ἂν ποκα γένοιτό τινι σύμμετρον ψυχᾶς κεκταμένος ἐπιστάμαν.

Διόπερ οὐθὲν ἂν [ποτὶ] θεῶν ξόανον τιμιώτερον ἔχοιμεν ἐν χρημάτων κτήσει πατέρος ἢ καὶ προπάτορος γήραι παρειμένων ἢ καὶ ματέρων τὰν αὐτὰν δύναμιν ἐχοισᾶν. ὁκόταν γὰρ ἀγάλλῃ τις γέρασι καὶ τιμαῖς τὼς γενέτορας, ἀγαθὰ τίθητι θεός· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἐπάκοος ἔπελεν αὐτῶν. σεμνὸν γάρ τι καὶ θείας φύσιος πεπαμένον ἁμῖν τὸ τῶν φιτυσάντων ἵδρυμά ἐστι καὶ ζωόντων πολὺ μαλλότερον ἢ τῶν ἀνεφίκτων ἱδρυμάτων. τὰ μὲν γὰρ καλλυνόμενα καὶ λαμπριζόμενα ὑφ' ἁμέων ἑκάστοτε συνεύχεται ἁμῖν δωτίνας ἀγαθάς, σκυβαλιζόμενα δὲ τοὐναντίον· τὰ δὲ οὐδ' ὁκότερα τῶνδε ἔρδει· ὥστε αἴκα δεόντως τις χρῆται πατέρι καὶ ματέρι καὶ προπάτορι καὶ οὔλως τοῖς ὁμοιορύσμοις, πάντων ποτὶ θεοφιλῆ μοῖραν πεπάσεται ἀγαλμάτων κυριώτατα. πᾶς δὴ νόον ἔχων τιμάτω καὶ σεβέτω καὶ δεδιέτω γονέων εὐχὰς ἢ κατάρας, εἰδὼς πλεύνεσσι πολλάκις ἐπιτελέας συμβεβακυίας. τούτων ὧν οὕτως φύσει διακεκοσμαμένων, τοῖς μὲν ἔμφροσι καὶ κοσμίοις τῶν βροτῶν ἕρμαιον προγενέτορες γηραλέοι ζῶντες μέχρι τᾶς ἐσχάτας βιοτᾶς, καὶ ἀφέρποντες αἰζηοῖς [νέοις] σφόδρα ποθεινοί, ῥωμαλέοι ψυχᾷ [ποθεινῷ] ἐόντες διὰ τὸ πολλὰ εἰδέμεν, τοῖς δὲ φλαύροις καὶ ἀσυνέτοις εὖ μάλα φοβοειδέες καὶ ζοφεροί. εἰ δέ τινα φάμα ἀμύητος ὤτων ποτὶ κώφωσιν κατίσχει τοιῶνδε λόγων, εἰδυλλέτω ὡς καὶ δαίμοσιν ἐχθρὸς πέλει καὶ ἀνδράσιν τοῖς ποτὶ συνέσιος ἑρπύξασιν ἀταρπιτόν.

53 Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ πῶς χρηστέον τοῖς γονεῦσιν.

Μετὰ τὸν περὶ θεῶν καὶ πατρίδος λόγον τίνος ἂν

προσώπου μνησθείη τις πρότερον ἢ γονέων; ὅθεν λεκτέον περὶ τούτων, οὓς δευτέρους καὶ ἐπιγείους τινὰς θεοὺς εἰπὼν οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις, ἕνεκά γε τῆς ἐγγύτητος, εἰ θέμις εἰπεῖν, καὶ θεῶν ἡμῖν τιμιωτέρους. προλαβεῖν δ' ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὡς μόνον μέτρον τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐχαριστίας ἡ διηνεκὴς καὶ ἀνένδοτος προθυμία πρὸς τὸ ἀμείβεσθαι τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν· ἐπεί τοί γε πολὺ καταδεέστερα, κἂν πάνυ πολλὰ πράξωμεν ὑπὲρ αὐτῶν. ἀλλ' ὅμως κινδυνεύει καὶ ταῦτ' ἐκείνων ἔργα τυγχάνειν, ὅτι καὶ ἡμᾶς τοὺς ταῦτα πράττοντας ἐκεῖνοι πεποιήκασιν. ὥσπερ οὖν τὰ ὑπὸ Φειδίου καὶ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν ἀπεργασθέντα, εἴπερ καὶ αὐτὰ ἕτερά τινα κατεσκεύαζεν, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμεν καὶ ταῦτα τῶν τεχνιτῶν ἔργα φάσκειν· οὕτως εἰκότως καὶ τὰ ὑφ' ἡμῶν δρώμενα λέγοιμεν ἂν εἶναι τῶν γονέων ἡμῶν ἔργα, δι' οὓς καὶ ἡμεῖς γεγόναμεν· καὶ οὐχὶ τἄλλα μέν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν πραττόμενα τῶν γονέων ἡμῶν ἔργα, δι' οὓς καὶ ἡμεῖς γεγόναμεν. πρὸς οὖν τὴν εὐμαρῆ τῶν ἐπ' αὐτοὺς καθηκόντων αἵρεσιν κεφαλαιώδη τινὰ χρὴ προβαλλομένους λόγον, τοῦτον ἐν προχείρῳ διηνεκὲς ἔχειν, ὡς οἱ γονεῖς ἡμῶν θεῶν εἰκόνες καὶ νὴ Δία θεοὶ ἐφέστιοι καὶ εὐεργέται καὶ συγγενεῖς δανεισταί τε καὶ κύριοι καὶ φίλοι βεβαιότατοι. θεῶν τε γὰρ εἰκόνες ὁμοιόταται καὶ ὑπὲρ τὰς τῶν τεχνῶν δυνάμεις καθιγμέναι τῆς ἐμφερείας· θεοί τε γὰρ ἑστιοῦχοι καὶ συνδίαιτοι ἡμῖν, ἔτι δ' εὐεργέται μέγιστοι, καὶ παρεσχημένοι τὰ μέγιστα καὶ μὰ Δί' οὐχὶ μόνον ἃ ἔχομεν ἀλλὰ καὶ ὁπόσα παρέχειν ἐβουλήθησαν ἅ τε κἂν εὔξαιντο. πρὸς δὲ τούτοις συγγενεῖς ἔγγιστα καὶ τῆς πρὸς ἑτέρους αἴτιοι συγγονῆς· δανεισταὶ δὲ τῶν τιμιωτάτων, μόνα ἀπαιτοῦντες ὧν καὶ ἡ ἀπόδοσις

πάλιν ἐστὶν ἡμῶν εὐεργεσία. τί γὰρ τηλικοῦτον παιδὶ κέρδος, ἡλίκον ἐστὶ τὸ πρὸς τοὺς γειναμένους εὐσεβὲς καὶ εὐχάριστον; κύριοί γε μὴν δικαιότατα. τίνος γὰρ ἂν κτῆμα μᾶλλον εἴημεν ἢ ἐκείνων δι' οὓς ἐσμέν; οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φίλοι καὶ παραστάται διηνεκεῖς καὶ αὐτόκλητοι, παντὸς καιροῦ καὶ πάσης περιστάσεως ἐπίκουροι. ἐπεὶ δὲ τῶν προκατηριθμημένων ἁπάντων τὸ ἐξοχώτατον ἦν ὄνομα γονεύς, καθὸ θεοὺς αὐτοὺς ἀπεκαλοῦμεν, τῇ τοιᾷδε ἐπινοίᾳ προσθετέον ἕτερον, καὶ νομιστέον ἑαυτοὺς καθάπερ ἐν ἱερῷ τῇ οἰκίᾳ ζακόρους τινὰς καὶ ἱερέας, ὑπ' αὐτῆς κεχειροτονημένους καὶ καθιερωμένους τῆς φύσεως, ἐγκεχειρίσθαι τὴν τῶν γονέων θεραπείαν. ὅθεν καὶ διελόντες τῆς ἐπιμελείας τὸ μὲν εἰς σῶμα τὸ δ' εἰς ψυχήν, καθ' ἑκάτερον αὐτῶν μεθ' ἑκάστης προθυμίας πείθεσθαί τε τῷ λόγῳ τι βουλόμενοι, τὸ καθῆκον ἐκπληρώσομεν. τοῦ μὲν οὖν σώματος ἕνεκα βραχὺς ὁ λόγος, εἰ καὶ ἀναγκαῖος· προνοήσομεν γὰρ τροφῆς αὐτῶν ἐλευθερίου καὶ πρὸς τὴν ἀσθένειαν τοῦ γήρως ἡρμοσμένης· ἔτι δὲ κοίτης καὶ ὕπνου ἀλείμματός τε καὶ λουτροῦ καὶ ἐσθῆτος καὶ ἁπαξαπλῶς τῶν ἕνεκα τοῦ σώματος ἀναγκαίων, ὡς κατὰ μηδὲν τούτων ἐνδείας ποτὲ πειραθεῖεν, μιμούμενοι τὴν αὐτῶν ἐκείνων περὶ τὴν ἡμετέραν ἀνατροφήν, ὅτ' ἦμεν νεογνοί, κηδεμονίαν· ὥστε προσαναγκάζειν ἑαυτοὺς καὶ μαντικόν τι προσφέρεσθαι θεραπείαν, κἀξευρίσκειν, εἴπερ αὐτοὶ μὴ λέγοιεν, πρὸς τίνα μάλιστα ῥέπουσιν αὐτοῖς αἱ προθυμίαι τῶν τῷ σώματι προσαγομένων. πολλὰ γὰρ αὖ κἀκεῖνοι περὶ ἡμῶν ἐμαντεύσαντο, πολλάκις ἀνάρθροις ἔτι καὶ κλαυθμώδεσι φωναῖς ὅτι μὲν δεόμεθα τινῶν σημηνάντων, τίνα δ' ἐστὶν ὧν δεόμεθα διασαφῆσαι μὴ δυνηθέντων. κἂν εἰ ἡμῖν καὶ

αὐτῶν τούτων τῶν καθ' ἡμᾶς γεγονότων διδάσκαλοι γεγόνασιν, ὧν ἄξιοι τυγχάνειν εἰσὶ παρ' ἡμῶν, ταῦθ' ἡμᾶς διὰ τοῦ προπαρασχεῖν ἡμῖν διδάξαντες. ταῖς δὲ ψυχαῖς αὐτῶν παρασχετέον πρῶτον μὲν τὴν εὐθυμίαν, ἣ μάλιστα γένοιτ' ἂν ἐκ τοῦ συναναστρέφεσθαι νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν αὐτοῖς, εἰ μή τι κωλύοι, συμπεριπατοῦντας συναλειφομένους συνδιαιτωμένους. καθάπερ γὰρ τοῖς μακρὰν στελλομένοις ἀποδημίαν πρὸς εὐθυμίαν εἰσὶν ἐν τρόπῳ γινόμεναι προπομπίας τῶν οἰκειοτάτων τε καὶ φιλτάτων συναναστροφαί, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῖς γονεῦσιν νενευκόσιν ἤδη πρὸς τὴν ἄφοδον ἐν τοῖς μάλιστα κεχαρισμέναι καὶ προσφιλεῖς εἰσιν αἱ τῶν τέκνων προσεδρίαι. καὶ μέντοι κἂν εἴ τί που γένοιντο παραμαρτάνοντες (ὁποῖα δὴ πολλὰ φιλεῖ γενέσθαι περὶ τοὺς πλείονας καὶ ἰδιωτικώτερον ἠγμένους), ἐπανορθωτέον μέν, ἀλλ' οὐ μετ' ἐπιπλήξεως μὰ Δία, καθάπερ ἔθος πρὸς τοὺς ἐλάττονας ἢ ἴσους ποιεῖν, ἀλλ' ὡς μετὰ παρακλήσεως, καὶ οὐχ ὡς δι' ἀμαθίαν ἁμαρτάνοντας, ἀλλ' ὡς παρορῶντας τῷ μὴ ἐφεστακέναι, πάντως δ' ἂν ἰδόντας εἴπερ ἐπέστησαν· ἀνιαραὶ γὰρ τοῖς τηλίκοις καὶ μάλιστα αἱ ἐκτενῶς νουθετήσεις. ἀναγκαία δὲ μετὰ παρακλήσεως καί τινος φιλοτεχνίας ἴασις τῶν παρορωμένων. φέρει δ' ἐπὶ τὴν εὐθυμίαν αὐτοῖς καὶ τὸ τῶν θητικωτέρων εἶναι δοκούντων ὑπηρετημάτων ἅπτεσθαί ποτε τοὺς παῖδας, ὥστε καὶ πόδας ὑπονίψαι καὶ κλίνην στορέσαι καὶ παραστῆναι διακονουμένους. εὐφραίνοιντο γὰρ οὐκ ὀλίγως παρὰ τῶν φιλτάτων χειρῶν τὰς ἀναγκαίας ὑπηρεσίας λαμβάνοντες καὶ διακόνοις χρώμενοι τοῖς σφετέροις ἔργοις. μάλιστα δ' ἂν εἴη γονεῦσι κεχαρισμένον καὶ τὸ φαίνεσθαι τιμῶντας τοὺς παῖδας, οὓς ἂν ἐκεῖνοι στέργωσιν καὶ

περὶ πολλοῦ ποιῶνται. διὸ συγγενεῖς αὐτῶν στερκτέον καὶ ἐπιμελείας ἀξιωτέον, φίλους θ' ὡσαύτως καὶ δῆτα καὶ ἑκάστους τοὺς ἐκείνοις κεχαρισμένους· ἀφ' ἧς ἀφορμῆς εὕρεσις ἡμῖν ὑπογράφεται καὶ ἑτέρων πλειόνων καθηκόντων οὐ σμικρῶν οὐδὲ τῶν τυχόντων. ἐπεὶ γὰρ χάρις ἐστὶ γονεῦσι τῶν στεργομένων ὑπ' αὐτῶν κηδεμονία, μάλιστα δ' ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς οὕτως, δῆλον ὡς οὐ τοῦ τυχόντος ἂν αὐτοῖς χαριζοίμεθα προνοοῦντες αὐτῶν.

54 Ξενοφῶντος ἐν τῷ β (2) ἀπομνημονευμάτων.

Αἰσθόμενος δέ ποτε Λαμπροκλέα τὸν πρεσβύτατον υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ παῖ, οἶσθα τινὰς ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ νεανίσκος. Καταμεμάθηκας οὖν τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν; Ἔγωγε, ἔφη· τοὺς γὰρ εὖ παθόντας, ὅταν δυνάμενοι χάριν ἀποδοῦναι μὴ ἀποδῶσιν, ἀχαρίστους καλοῦσιν. Οὐκ οὖν δοκοῦσί σοι ἐν τοῖς ἀδίκοις καταλογίζεσθαι τοὺς ἀχαρίστους; Ἔμοιγε, ἔφη. Ἤδη δέ ποτε ἐσκέψω, εἰ ἄρα ὥσπερ τὸ ἀνδραποδίζεσθαι τοὺς μὲν φίλους ἄδικον εἶναι δοκεῖ τοὺς δὲ πολεμίους δίκαιον, οὕτω καὶ τὸ ἀχαριστεῖν πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἄδικόν ἐστι πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους δίκαιον; Καὶ μάλα, ἔφη· καὶ δοκεῖ μοι ὑφ' οὗ ἄν τις εὖ παθὼν εἴτε φίλου εἴτε πολεμίου μὴ πειρᾶται χάριν ἀποδιδόναι ἄδικος εἶναι. Οὐκ οὖν, εἰ οὕτως ἔχει τοῦτο, εἰλικρινής τις ἂν εἴη ἀδικία ἡ ἀχαριστία; Συνωμολόγει. Οὐκ οὖν ὅσῳ ἄν τις μείζω ἀγαθὰ παθὼν μὴ ἀποδιδῷ χάριν, τοσούτῳ ἀδικώτερος ἂν εἴη; Συνέφη καὶ τοῦτο. Τίνας οὖν, ἔφη, ὑπὸ τίνων εὕροιμεν ἂν μείζονα εὐ-

εργετημένους ἢ παῖδας ὑπὸ γονέων; οὓς οἱ γονεῖς ἐκ μὲν οὐκ ὄντων ἐποίησαν εἶναι, τοσαῦτα δὲ καλὰ ἰδεῖν καὶ τοσούτων ἀγαθῶν μετασχεῖν, ὅσα οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις· ἃ δὴ καὶ οὕτως ἡμῖν δοκεῖ πάντων ἄξια εἶναι, ὥστε πάντες τὸ καταλιπεῖν αὐτὰ πάντων μάλιστα φεύγομεν· καὶ αἱ πόλεις ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι ζημίαν θάνατον πεποιήκασιν, ὡς οὐκ ἂν μείζονος κακοῦ φόβῳ τὴν ἀδικίαν παύσοντες. Καὶ μὴν οὐ τῶν γε ἀφροδισίων ἕνεκα παιδοποιεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους ὑπολαμβάνεις. ἐπεὶ τούτου γε τῶν ἀπολυσόντων μεσταὶ μὲν αἱ ὁδοὶ μεστὰ δὲ τὰ οἰκήματα, φανεροὶ δ' ἐσμὲν καὶ σκοποῦμεν ἐξ ὁποίων ἂν γυναικῶν βέλτιστα ἡμῖν τέκνα γένοιτο, αἷς συνελθόντες τεκνοποιούμεθα. καὶ ὁ μέν γε ἀνὴρ τήν τε συντεκνοποιοῦσαν ἑαυτῷ τρέφει, καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι παισὶ προπαρασκευάζει πάντα, ὅσα ἂν οἴηται συνοίσειν αὐτοῖς πρὸς τὸν βίον, καὶ ταῦτα ὡς ἂν δύνηται πλεῖστα· ἡ δὲ γυνὴ ὑποδεξαμένη τε φέρει τὸ φορτίον τοῦτο, βαρυνομένη τε καὶ κινδυνεύουσα περὶ τοῦ βίου, καὶ μεταδιδοῦσα τῆς τροφῆς, ᾗ καὶ αὐτὴ τρέφεται, καὶ σὺν πολλῷ πόνῳ διενεγκοῦσα καὶ τεκοῦσα τρέφει τε καὶ ἐπιμελεῖται, οὔτε προπεπονθυῖα οὐδὲν ἀγαθὸν οὔτε γιγνῶσκον τὸ βρέφος ὑφ' ὅτου εὖ πάσχει, οὐδὲ σημαίνειν δυνάμενον ὅτου δεῖται· ἀλλ' αὐτὴ στοχαζομένη τά τε συμφέροντα καὶ τὰ κεχαρισμένα πειρᾶται ἐκπληροῦν, καὶ τρέφει πολὺν χρόνον, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὑπομένουσα πονεῖν, οὐκ εἰδυῖα εἴ τινα τούτων χάριν ἀπολήψεται. καὶ οὐκ ἀρκεῖ θρέψαι μόνον, ἀλλὰ [καὶ] ἐπειδὰν δόξωσιν ἱκανοὶ εἶναι [οἱ] παῖδες μανθάνειν τι, ἃ μὲν ἂν αὐτοὶ ἔχωσιν οἱ γονεῖς ἀγαθὰ πρὸς [τὸν] βίον διδάσκουσιν, ἃ δ' ἂν οἴωνται ἄλλον ἱκανώτερον διδάξαι,

πέμπουσι πρὸς τοῦτον δαπανῶντες καὶ ἐπιμελοῦνται, πάντα ποιοῦντες ὅπως οἱ παῖδες αὐτοῖς γένωνται ὡς δυνατὸν βέλτιστοι. πρὸς ταῦτα ὁ νεανίσκος εἶπεν· ἀλλά τοι εἰ [ταῦτα] πάντα πεποίηκε, καὶ ἄλλα τούτων πολλαπλάσια, οὐδεὶς ἂν αὐτῆς δύναιτο ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα. καὶ ὁ Σωκράτης Πότερα δέ, ἔφη, οἴει θηρίου ἀγριότητα δυσφορωτέραν εἶναι ἢ μητρός; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη, μητρὸς τῆς γε τοιαύτης. Ἤδη πώποτε οὖν ἢ δακοῦσα κακόν τί σοι ἔδωκεν ἢ λακτίσασα, οἷα ὑπὸ θηρίων ἤδη πολλοὶ ἔπαθον; Ἀλλὰ νὴ Δία, ἔφη, λέγει ἃ οὐκ ἄν τις ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ βούλοιτο ἀκοῦσαι. Σὺ δὲ πόσα, ἔφη ὁ Σωκράτης, οἴει ταύτῃ δυσανεκτά, καὶ τῇ φωνῇ καὶ τοῖς ἔργοις ἐκ παιδίου δυσκολαίνων, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς πράγματα παρασχεῖν, πόσα δὲ λυπῆσαι κάμνων; Ἀλλὰ οὐδὲ πώποτε αὐτήν, ἔφη, οὔτε εἶπα οὔτε ἐποίησα οὐδέν, ἐφ' ᾧ ᾐσχύνθην. Τί δαί; οἴει, ἔφη, χαλεπώτερον εἶναί σοι ἀκούειν ὧν αὐτὴ λέγει ἢ τοῖς ὑποκριταῖς, ὅταν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ἀλλήλοις τὰ ἔσχατα λέγωσιν; ἀλλά, οἶμαι, ἐπειδὴ οὐκ οἴονται τῶν λεγόντων οὔτε τὸν ἐλέγχοντα ἐλέγχειν, ἵνα ζημιώσῃ, οὔτε τὸν ἀπειλοῦντα ἀπειλεῖν, ἵνα κακόν τι ποιήσῃ, ῥᾳδίως φέρουσι. σὺ δ' εὖ εἰδώς, ὅτι ἃ λέγει σοι ἡ μήτηρ, οὐ μόνον οὐδὲν κακὸν νοοῦσα λέγει, ἀλλὰ καὶ βουλομένη σοι ἀγαθὰ εἶναι οἷα οὐδενὶ ἄλλῳ, χαλεπαίνεις, ἢ νομίζεις κακόνουν τὴν μητέρα σοι εἶναι; Οὐ δῆτα, ἔφη, τοῦτο δ' οὐκ οἶμαί γε. Καὶ ὁ Σωκράτης Οὐκ οὖν, ἔφη, σὺ ταύτην εὔνουν τέ σοι οὖσαν, καὶ ἐπιμελουμένην ὡς μάλιστα δύναται καὶ κάμνοντος, ὅπως ὑγιανεῖς τε καὶ ὅπως τῶν ἐπιτηδείων μηδενὸς ἐνδεὴς ἔσει, καὶ πρὸς τούτοις πολλὰ τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγαθὰ ὑπὲρ σοῦ καὶ εὐχὰς ἀποδιδοῦσαν,

χαλεπὴν εἶναι φής; ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἰ τοιαύτην μὴ δύνασαι φέρειν [μητέρα,] τἀγαθά σε οὐ δύνασθαι φέρειν. εἰπὲ δή μοι, ἔφη, πότερον ἄλλον τινὰ οἴει δεῖν θεραπεύειν ἢ παρασκευάσαι μηδενὶ ἀνθρώπων πειρᾶσθαι ἀρέσκειν, μήτε πείθεσθαι μήτε στρατηγῷ μήτε ἄλλῳ ἄρχοντι; Ναὶ μὰ Δία ἔγωγε, ἔφη. Οὐκ οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τῷ γείτονι βουλήσει ἀρέσκειν, ἵνα σοι καὶ πῦρ ἐναύῃ, ὅταν τούτου δέῃ, καὶ ἀγαθοῦ τέ σοι γίγνηται συλλήπτωρ, καὶ ἄν τι σφαλλόμενος τύχῃς, εὐνοϊκῶς ἐγγύθεν βοηθῇ σοι; Ἔγωγε, ἔφη. Τί δαί; συνοδοιπόρον ἢ σύμπλουν, ἢ εἴ τῳ ἄλλῳ ἐντυγχάνοις, οὐδὲν ἄν σοι διαφέροι φίλον ἢ ἐχθρὸν γίγνεσθαι, ἢ καὶ τῆς παρὰ τούτων εὐνοίας οἴει δεῖν ἐπιμελεῖσθαι; Ἔγωγε, ἔφη. Εἶτα τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι παρεσκεύασαι, τὴν δὲ μητέρα τὴν πάντων μάλιστά σε φιλοῦσαν οὐκ οἴει δεῖν θεραπεύειν; οὐκ οἶσθα ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾷ τοὺς εὖ πεπονθότας χάριν οὐκ ἀποδιδόντας, ἐὰν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην τε ἐπιτίθησι, καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἐᾷ ἄρχειν τοῦτον, ὡς οὔτε ἂν τὰ ἱερὰ εὐσεβῶς θυόμενα ὑπὲρ τῆς πόλεως τούτου θύοντος, οὔτε ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως οὐδὲν ἂν τούτου πράξοντος; καὶ νὴ Δία ἐάν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τοὺς τάφους μὴ κοσμῇ, τοῦτο ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων δοκιμασίαις. σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἐὰν σωφρονῇς, τοὺς μὲν θεοὺς παραστήσεις συγγνώμονάς σοι εἶναι, εἴ τι παρημέληκας τῆς μητρός, μή σε καὶ οὗτοι νομίσαντες ἀχάριστον εἶναι οὐκ ἐθέλωσιν εὖ ποιεῖν· τοὺς δὲ ἀνθρώπους [οὐ] φυλάξει, μή σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων πάντῃ ἀμελοῦντα ἀτιμάσωσιν, εἶτα ἐν ἐρημίᾳ φίλων ανα-

φανῇς· εἰ γάρ σε ὑπολάβοιεν πρὸς τοὺς γονεῖς ἀχάριστον εἶναι, οὐδεὶς ἂν νομίσειεν εὖ [σε] ποιήσας χάριν ἀπολήψεσθαι.

ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ. Π.

1 Τῶν δὲ φιλοσοφησάντων ἔνιοι εὑρεῖν φασὶ τὸ θήραμα τῆς σοφίας, ὡς Ἐπίκουρος καὶ οἱ στωϊκοί, οἳ δὲ ἀκμὴν ἔτι ζητεῖν ὥς που παρὰ θεοῖς ὂν καὶ τῆς σοφίας οὐκ ἀνθρωπίνου χρήματος ὄντος· οὕτως ἔλεγε Σωκράτης καὶ Πύρρων.

2 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου* (p. 29 c).

Ἐὰν οὖν, ὦ Σώκρατες, πολλὰ πολλῶν εἰπόντων περὶ θεῶν καὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως, μὴ δυνατοὶ γιγνώμεθα πάντῃ πάντως αὐτοὺς ἑαυτοῖς ὁμολογουμένους λόγους καὶ ἀπηκριβωμένους ἀποδοῦναι, μὴ θαυμάσῃς· ἀλλ' ἐὰν ἄρα μηδενὸς ἧττον παρεχώμεθα εἰκότας, ἀγαπᾶν χρή, μεμνημένους, ὡς ὁ λέγων ἡμεῖς τε οἱ κριταὶ φύσιν ἀνθρωπίνην ἔχομεν· ὥστε περὶ τούτων τὸν εἰκότα μῦθον ἀποδεχομένους πρέπει τούτου μηδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν.

3 *Βίωνος.*

Βίων ἔλεγε γελοιοτάτους εἶναι τοὺς ἀστρονομοῦντας, οἳ τοὺς πὰρ ποσὶ τοὺς ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ἰχθῦς οὐ βλέποντες τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ φάσκουσιν εἰδέναι.

4 *Πινδάρου.*

Τοὺς φυσιολογοῦντας ἔφη Πίνδαρος ἀτελῆ σοφίας καρπὸν δρέπειν.

5 Ἐκ τῶν Σερήνου ἀπομνημονευμάτων.

Θαλῆν εἰς τὸν οὐρανὸν ὁρῶντα καὶ ἐμπεσόντα εἰς τὸ βάραθρον ἡ θεράπαινα, Θρᾷττα οὖσα, δίκαια παθεῖν ἔφη, ὃς τὰ παρὰ ποσὶν ἀγνοῶν τὰ ἐν οὐρανῷ ἐσκόπει.

6 Διογένους.

Ἀστρολόγου δέ τινος κατ' ἀγορὰν ἐπιδεικνύντος ἔν τινι πινακίῳ καταγράφους τοὺς ἀστέρας, καὶ φάσκοντος ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ πλανώμενοι τῶν ἀστέρων, ἐπακούσας "μὴ ψεύδου" εἶπεν "ὦ ἑταῖρε· οὐ γὰρ οὗτοί εἰσιν οἱ πλανώμενοι, ἀλλὰ οὗτοι," δείξας [αὐτῷ] τοὺς παρακαθεζομένους.

7 Ἀρίστωνος.

Ἀρίστων ἔφη τῶν ζητουμένων παρὰ τοῖς φιλοσόφοις τὰ μὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς, τὰ δὲ μηδὲν πρὸς ἡμᾶς, τὰ δ' ὑπὲρ ἡμᾶς. πρὸς ἡμᾶς μὲν τὰ ἠθικά, μὴ πρὸς ἡμᾶς δὲ τὰ διαλεκτικά· μὴ γὰρ συμβάλλεσθαι πρὸς ἐπανόρθωσιν βίου· ὑπὲρ ἡμᾶς δὲ τὰ φυσικά· ἀδύνατα γὰρ ἐγνῶσθαι καὶ οὐδὲ παρέχειν χρείαν.

8 Εὐσεβίου.

Θεοὶ ὅτι ἔασιν οὐ χρὴ δίζεσθαι, αὐτόθεν δὲ ἄριστον πεπιστευκέναι. ζητήσιος γὰρ προτεθείσης, καὶ ὁ τῷ ἀνοσιωτάτῳ τῶν λόγων τῷ μὴ εἶναι αὐτοὺς συνιστάμενος ἐθέλει κρατέειν.

9 Ἑρμοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Τάτ.

Θεὸν νοῆσαι μὲν χαλεπόν, φράσαι δὲ ἀδύνατον. τὸ γὰρ ἀσώματον σώματι σημῆναι ἀδύνατον, καὶ τὸ τέλειον τῷ ἀτελεῖ καταλαβέσθαι οὐ δυνατόν, καὶ τὸ ἀίδιον τῷ ὀλιγοχρονίῳ συγγενέσθαι δύσκολον. τὸ

μὲν γὰρ ἀεί ἐστι, τὸ δὲ παρέρχεται· καὶ τὸ μὲν ἀλήθειά ἐστί, τὸ δὲ ὑπὸ φαντασίας σκιάζεται. τὸ δὲ ἀσθενέστερον τοῦ ἰσχυροτέρου καὶ τὸ ἔλαττον τοῦ κρείττονος διέστηκε τοσοῦτον ὅσον τὸ θνητὸν τοῦ θείου· ἡ δὲ μέση τούτων διάστασις ἀμαυροῖ τὴν τοῦ καλοῦ θέαν. ὀφθαλμοῖς μὲν γὰρ τὰ σώματα θεατά, γλώττῃ δὲ τὰ ὁρατὰ λεκτά· τὸ δὲ ἀσώματον καὶ ἀφανὲς καὶ ἀσχημάτιστον καὶ μὴ ἐξ ὕλης ὑποκείμενον καὶ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων αἰσθήσεων καταληφθῆναι ἀδύνατον. Ἐννοοῦμαι, ὦ Τάτ, ἐννοοῦμαι, ὃ ἐξειπεῖν οὐ δυνατόν, τοῦτό ἐστιν ὁ θεός.

10 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου (p. 48 b).

Τὴν δὴ πρὸ τῆς οὐρανοῦ γενέσεως, πυρὸς ὕδατός τε καὶ ἀέρος καὶ γῆς φύσιν, θεατέον αὐτήν, καὶ τὰ πρὸ τούτου πάθη. νῦν γὰρ οὐδείς πω γένεσιν αὐτῶν μεμήνυκεν, ἀλλ' ὡς εἰδόσι πῦρ ὅ τι ποτέ ἐστιν, καὶ ἕκαστον αὐτῶν, λέγομεν ἀρχάς, αὐτὰ τιθέμενοι στοιχεῖα τοῦ παντός, προσῆκον αὐτοῖς, οὐδ' ὡς ἐν συλλαβῆς εἴδεσι μόνον εἰκότως ὑπὸ τοῦ καὶ βραχὺ φρονοῦντος ἀπεικασθῆναι. νῦν δ' οὖν τό γε παρ' ἡμῶν ὧδε ἐχέτω· τὴν μὲν οὖν ἁπάντων, εἴτε ἀρχήν, εἴτε ἀρχάς, εἴτε ὅπῃ δοκεῖ τούτων πέρι τὸ νῦν οὐ ῥητέον· δι' ἄλλο μὲν οὐδέν, διὰ δὲ τὸ χαλεπὸν εἶναι κατὰ τὸν παρόντα τρόπον τῆς διεξόδου δηλῶσαι τὰ δοκοῦντα. μήτε οὖν ὑμεῖς οἴεσθε δεῖν ἐμὲ λέγειν, οὔτε αὐτὸς αὖ πείθειν ἐμαυτὸν ἂν εἴην δυνατός, ὡς ὀρθῶς ἐγχειροῖμ' ἄν, τοσοῦτον ἐπιβαλλόμενος ἔργον. τὸ δὲ κατ' ἀρχὰς ῥηθὲν διαφυλάττων, τὴν τῶν εἰκότων λόγων δύναμιν, πειράσομαι μηδενὸς ἧττον εἰκότα, μᾶλλον δὲ καὶ ἔμπροσθεν ἀπ' ἀρχῆς περὶ ἑκάστων καὶ ξυμπάντων λέγειν.

11 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κριτίου ἢ Ἀτλαντικοῦ* (p. 107 a).

Περὶ θεῶν, ὦ Τίμαιε, λέγοντά τι πρὸς ἀνθρώπους δοκεῖν ἱκανῶς λέγειν ῥᾷον ἢ περὶ θνητῶν πρὸς ἡμᾶς. ἡ γὰρ ἀπειρία καὶ σφοδρὰ ἄγνοια τῶν ἀκουόντων, περὶ ὧν ἂν οὕτως ἔχωσι, πολλὴν εὐπορίαν παρέχεσθον τῷ μέλλοντι λέγειν τι περὶ αὐτῶν.

12 *Ξενοφῶντος ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Αἰσχίνην.*

Συντυχών μοι Ἑρμογένης τά τε ἄλλα διεξῄει καὶ περὶ σοῦ δὲ πυθομένου ἥν τινα ἔχοις φιλοσοφίας ἐπιμέλειαν, ἀπεκρίνατο τὴν αὐτὴν Σωκράτει. ἐγὼ δὲ καὶ ἡνίκα Ἀθήνησι διέτριβον, τῆς γνώμης σε ἠγάσθην. ὥσπερ οὖν ἠρξάμην σε θαυμάζων, οὕτω καὶ νῦν παρ᾽ ὁντινοῦν τῶν σοφίαν ἀσπασαμένων τεθαύμακα τὸ ἀμετάκλαστόν σου τῆς γνώμης. μέγιστον γάρ, ὡς ἐγᾦμαι, τεκμήριον ἀρετῆς, ἁλόντος ὑπὸ τἀνδρὸς ἐκείνου, εἴπερ θνητὸν καλεῖν τὸν Σωκράτους ἡγοῦντο βίον. ὅτι μὲν γὰρ τὰ θεῖα ὑπὲρ ἡμᾶς παντὶ δῆλον· ἀπόχρη δὲ τὸ κρεῖττον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ σέβειν. οἷοι δ᾽ εἰσὶν οὔτε εὑρεῖν ῥᾴδιον οὔτε ζητεῖν θεμιτόν· οὐδὲ γὰρ δεσποτῶν φύσιν ἢ πρᾶξιν δούλους δεῖ εἰδέναι, οἷς οὐδὲν πλέον ὑπηρεσίας προσήκει. πότε γάρ, ὦ Αἰσχίνη, Σωκράτους ἀκήκοέ τις οὐρανίων πέρι λέγοντος ἢ γραμμὰς εἰς ἐπανόρθωσιν παραινοῦντος μανθάνειν; μουσικῆς γὰρ ἴσμεν αὐτὸν μέχρις ὤτων ξυνιέντα· διετέλει δὲ ἑκάστοτε αὐτοῖς λέγων τί καλὸν καὶ τί ἀνδρία τε καὶ δικαιοσύνη καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταί. ἀνθρώπινα γοῦν ἀγαθὰ αὐτὰ ἐκάλει· τὰ δ᾽ ἄλλα ἢ ἀδύνατα ἀνθρώποις ἁλῶναι ἔφασκεν ἢ μύθων εἶναι συγγενῆ, μετὰ ὀφρύος σοφιστῶν

διεξιόντων. καὶ οὐκ ἔλεγε μὲν ταῦτα, οὐκ ᾔδει δὲ πράττειν. παυσάσθωσαν οὖν ἐλεγχόμενοι ἢ πρὸς τὸ εἰκὸς ἴτωσαν, οἷς Σωκράτης οὐκ ἤρεσκεν, ᾧ ζῶντι μὲν ὁ θεὸς σοφίαν ἐμαρτύρησεν, οἱ δὲ κτείναντες τῆς μετανοίας ἀποκάθαρσιν οὐχ εὗρον. τὸ δὲ καλὸν ἄρα, Αἰγύπτου γὰρ ἠράσθησαν καὶ τῆς Πυθαγόρου τερατώδους σοφίας, ὧν τὸ μὲν περιττὸν καὶ τὸ μὴ μόνιμον ἐπὶ Σωκράτει ἤλεγξεν ἔρως τυραννίδος, καὶ ἀντὶ λιτῆς διαίτης σικελιῶτις γαστρὸς ἀμέτρου τράπεζα.

13 Ξενοφῶντος ἐν α′ (1, 11) ἀπομνημονευμάτων.

Οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως ᾗπερ τῶν ἄλλων οἱ πλεῖστοι διελέγετο, σκοπῶν ὅπως ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κόσμος ἔχει, καὶ τίσιν ἀνάγκαις ἕκαστα γίγνεται τῶν οὐρανίων, ἀλλὰ καὶ τοὺς φροντίζοντας τὰ τοιαῦτα μωραίνοντας ἀπεδείκνυεν. [καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἐσκόπει, πότερα ποτὲ νομίσαντες ἱκανῶς ἤδη τἀνθρώπινα εἰδέναι ἔρχονται ἐπὶ τὸ περὶ τῶν τοιούτων φροντίζειν, ἢ τὰ μὲν ἀνθρώπινα παρέντες, τὰ δαιμόνια δὲ σκοποῦντες, ἡγοῦνται τὰ προσήκοντα πράττειν.] ἐθαύμαζε δ' εἰ μὴ φανερόν ἐστιν αὐτοῖς, ὅτι ταῦτα ἀδύνατόν ἐστιν ἀνθρώποις εὑρεῖν, εἴ γε καὶ τοὺς μέγιστον φρονοῦντας ἐπὶ τῷ περὶ τούτων λέγειν οὐ ταυτὰ δοξάζειν ἀλλήλοις, ἀλλὰ τοῖς μαινομένοις ὁμοίως διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους. τῶν τε γὰρ μαινομένων τοὺς μὲν οὐδὲ τὰ δεινὰ δεδιέναι, τοὺς δὲ καὶ τὰ μὴ δεινὰ φοβεῖσθαι· καὶ τοῖς μὲν οὐδ' ἐν ὄχλῳ δοκεῖν αἰσχρὸν εἶναι λέγειν ἢ ποιεῖν ὁτιοῦν, τοῖς δ' οὐκ ἐξιτητέον εἰς ἀνθρώπους εἶναι δοκεῖν· καὶ τοὺς μὲν οὔθ' ἱερὸν οὔτε βωμὸν

οὔτε ἄλλο τῶν θείων οὐδὲν τιμᾶν, τοὺς δὲ καὶ λίθους καὶ ξύλα τὰ τυχόντα καὶ θηρία σέβεσθαι· τῶν τε περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως μεριμνώντων τοῖς μὲν δοκεῖν ἓν μόνον τὸ ὂν εἶναι, τοῖς δ' ἄπειρα τὸ πλῆθος· καὶ τοῖς μὲν ἀεὶ πάντα κινεῖσθαι, τοῖς δ' οὐδὲν ἄν ποτε κινηθῆναι· καὶ τοῖς μὲν πάντα γίγνεσθαί τε καὶ ἀπόλλυσθαι, τοῖς δ' οὔτ' ἂν γενέσθαι ποτὲ οὐδὲν οὔτε ἀπολέσθαι.

14 *Ἀρριανοῦ Ἐπικτητείου πρὸς τὸν περὶ οὐσίας.*

Τί μοι μέλει, φησί, πότερον ἐξ ἀτόμων ἢ ἐξ ἀμερῶν ἢ ἐκ πυρὸς καὶ γῆς συνέστηκε τὰ ὄντα; οὐ γὰρ ἀρκεῖ μαθεῖν τὴν οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, καὶ τὰ μέτρα τῶν ὀρέξεων καὶ ἐκκλίσεων, καὶ ἔτι ὁρμῶν καὶ ἀφορμῶν, καὶ τούτοις ὥσπερ κανόσι χρώμενον διοικεῖν τὰ τοῦ βίου, τὰ δ' ὑπὲρ ἡμᾶς ταῦτα χαίρειν ἐᾶν, ἅ τινα τυχὸν μὲν ἀκατάληπτά ἐστιν ἀνθρωπίνῃ γνώμῃ, εἰ δὲ καὶ τὰ μάλιστα θείη τις εἶναι κατάληπτα, ἀλλ' οὖν τί ὄφελος καταληφθέντων; οὐχὶ δὲ διακενῆς πράγματα ἔχειν φατέον τοὺς ταῦτα ὡς ἀναγκαῖα τῷ τοῦ φιλοσόφου λόγῳ προσνέμοντας; μή τι οὖν καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς παράγγελμα παρέλκον ἐστὶ τὸ γνῶθι σαυτόν; τοῦτο δὲ μὲν οὔ φησι. τίς οὖν ἡ δύναμις αὐτοῦ; εἰ χορευτῇ τις παρήγγελλε τὸ γνῶναι ἑαυτόν, οὐκ ἂν ἐν τῇ προστάξει προσεῖχε τὸ ἐπιστραφῆναι;

15 Πάντες δ' αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας
ἰθείῃσι δίκῃσιν· ὃ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων
αἶψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε.
τοὔνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὕνεκα λαοῖς
βλαπτομένοις ἀγορῆφι μετάτροπα ἔργα τελεῦσι,
ῥηιδίως μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν.

ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὣς ἱλάσκονται
αἰδοῖ μειλιχίῃ· μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι.
(Hes. Theog. 85.)

ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ. ΠΑ.

1 *Αἰσχύλου Προμηθέως* (458).
Καὶ μὴν ἀριθμὸν ἔξοχον σοφισμάτων
ἐξηῦρον αὐτοῖς, γραμμάτων δὲ σύνθεσιν,
μνήμην ἁπάντων μουσομητέρ' ἐργάνην.

2 *Φιλήμονος.*
Ἆρ' ἔστι τοῖς νοσοῦσι χρήσιμος λόγος.
Ὡς σπληνίον πρὸς ἕλκος οἰκείως τεθὲν
τὴν φλεγμονὴν ἔπαυσεν, οὕτω καὶ λόγος.

3 *Εὐριπίδου.*
Καὶ τῶν παλαιῶν πόλλ' ἔπη καλῶς ἔχει·
λόγος γὰρ ἐσθλὸς φάρμακον φόβου βροτοῖς.

4 *Φιλητᾶ παιγνίων.*
Οὔ μέ τις ἐξ ὀρέων ἀποφώλιος ἀγροιώτης
αἱρήσει κλήθρην, αἱρόμενος μακέλην·
ἀλλ' ἐπέων εἰδὼς κόσμον καὶ πολλὰ μογήσας,
μύθων παντοίων οἶμον ἐπιστάμενος.

5 *Εὐριπίδου Ἡρακλέους* (673).
Οὐ παύσομαι τὰς Χάριτας
ταῖς Μούσαις συγκαταμιγνὺς
ἡδίσταν συζυγίαν.
μὴ ζῴην μετ' ἀμουσίας.

6 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.*
Ὦ τλῆμον, ὡς σοὶ τὰς τύχας μὲν ἀσθενεῖς
ἔδωχ' ὁ δαίμων, μέγα φρονοῦσι δ' οἱ λόγοι.

7 *Εὐριπίδου Παλαμήδει.*

Τὰ τῆς γε λήθης φάρμακ' ὀρθώσας μόνος
ἄφωνα καὶ φωνοῦντα συλλαβάς τε θεὶς
ἐξεῦρον ἀνθρώποισι γράμματ' εἰδέναι,
ὥστ' οὐ παρόντα ποντίας ὑπὲρ πλακὸς
τἀκεῖ κατ' οἴκους πάντ' ἐπίστασθαι καλῶς,
παισίν τ' ἀποθνήσκοντα χρημάτων μέτρον
γράψαντας εἰπεῖν, τὸν λαβόντα δ' εἰδέναι.
ἃ δ' εἰς ἔριν πίπτουσιν ἀνθρώποις κακὰ
δέλτος διαιρεῖ, κοὐκ ἐᾷ ψευδῆ λέγειν.

8 *Καλλιμάχου δεύτερον.*

Καὶ γὰρ ἐγὼ τὰ μὲν ὅσσα καρήατι τῆμος ἔδωκα
ξανθὰ σὺν εὐόδμοις ἁβρὰ λίπη στεφάνοις,
ἄπνοα πάντ' ἐγένοντο παραχρῆμ'· ὅσσα τ' ὀδόντων
ἔνδοθι νειαίραν τ' εἰς ἀχάριστον ἔδυ,
καὶ τῶν οὐδὲν ἔμεινεν ἐς αὔριον· ὅσσα δ' ἀκουαῖς
εἰσεθέμην, ἔτι μοι μοῦνα πάρεστι τάδε.

9 *Φιλήμονος ἐξ Ἀπόλιδος.*

Οὐχὶ μόνον οὗτος εὗρε πῶς λαλήσομεν
αὑτοῖς ἀπέχοντες πολὺν ἀπ' ἀλλήλων χρόνον,
οὐδ' ὃν τρόπον μηδέποτε μηδὲ εἷς πάλιν
ἐπιλήσεθ' ἡμῶν μηδέν, ἐμβλέψας δέ που
τὰκ τοῦ χρόνου τοῦ παντὸς εἴσετ', ἀλλὰ καὶ
ψυχῆς ἰατρὸν κατέλιπεν τὰ γράμματα.

10 *Ἰσοκράτους Εὐαγόρᾳ* (73).

Ἐγὼ δέ, ὦ Νικόκλεις, ἡγοῦμαι μὲν εἶναι καλὰ μνημεῖα καὶ τὰς τῶν σωμάτων εἰκόνας· πολὺ μέντοι πλείονος ἀξίας τῶν πράξεων καὶ τῆς διανοίας, ἃς ἐν τοῖς λόγοις ἄν τις μόνον τοῖς τεχνικῶς ἔχουσι θεωρήσειεν.

11 *Δημοκρίτου.*
Ἰσχυρὸν ἐν πειθοῖ λόγος γίγνεται.

12 *Σωκράτους.*
Ἐν μὲν πολέμῳ πρὸς ἀσφάλειαν σίδηρος χρυσοῦ κρείττων, ἐν δὲ τῷ ζῆν ὁ λόγος τοῦ πλούτου.

13 *Τοῦ αὐτοῦ.*
Ὁ λόγος ὥσπερ πλάστης ἀγαθὸς καλὸν τῇ ψυχῇ περιτίθησι σχῆμα.

14 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου* (p. 18 b).
Ἐπειδὴ φωνὴν ἄπειρον κατενόησεν, εἴτε τις θεὸς εἴτε καὶ θεῖος ἄνθρωπος, ὡς ὁ λόγος ἐν Αἰγύπτῳ Θεύθ τινα τοῦτον γενέσθαι λέγων, ὃς πρῶτος τὰ φωνήεντα ἐν τῷ ἀπείρῳ κατενόησεν, οὐχ ἓν ὄντα, ἀλλὰ πλείω· καὶ πάλιν ἕτερα, φωνῆς μὲν οὔ, φθόγγου δὲ μετέχοντά τινος· ἀριθμὸν δέ τινα καὶ τούτων εἶναι· τρίτον δὲ εἶδος γραμμάτων διεστήσατο, τὰ νῦν λεγόμενα ἄφωνα ἡμῖν· τὸ μετὰ τοῦτο διῄρει τά τε ἄφθογγα καὶ ἄφωνα μέχρι καὶ ἑνὸς ἑκάστου, καὶ τὰ φωνήεντα, καὶ τὰ μέσα κατὰ τὸν [αὐτὸν] τρόπον, ἕως ἀριθμὸν αὐτῶν λαβὼν ἑνί τε ἑκάστῳ καὶ ξύμπασι στοιχεῖον ἐπωνόμασε. καθορῶν δὲ ὡς οὐδεὶς ἡμῶν οὐδ' ἂν ἓν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἄνευ πάντων αὐτῶν μάθοι, τοῦτον δὲ δεσμὸν αὖ λογισάμενος ὡς ὄντα ἕνα, καὶ πάντα ταῦτα ἕν πως ποιοῦντα, μίαν ἐπ' αὐτοῖς ὡς οὖσαν γραμματικὴν τέχνην ἐπεφθέγξατο προσειπών.

15 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Θεαιτήτου* (p. 202 b).
Ὀνομάτων γὰρ συμπλοκὴν εἶναι λόγου οὐσίαν. οὕτω δὴ τὰ μὲν στοιχεῖα ἄλογα καὶ ἄγνωστα εἶναι αἰσθητὰ δέ, τὰς δὲ συλλαβὰς γνωστάς τε καὶ ῥητὰς

καὶ ἀληθεῖ δόξῃ δοξαστάς. ὅταν μὲν οὖν ἄνευ λόγου τὴν ἀληθῆ δόξαν τινός τις λάβῃ, ἀληθεύειν μὲν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν περὶ αὐτό, γιγνώσκειν δ' οὔ. τὸν γὰρ μὴ δυνάμενον δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον, ἀνεπιστήμονα εἶναι περὶ τούτου· προσλαβόντα δὲ λόγον, δυνατόν τε ταῦτα πάντα γεγονέναι καὶ τελέως πρὸς ἐπιστήμην ἔχειν.

16 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ σοφιστοῦ* (p. 261 d).

Φέρε δή, καθάπερ περὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἐλέγομεν, περὶ τῶν ὀνομάτων πάλιν ὡσαύτως ἐπισκεψώμεθα· φαίνεται γὰρ δὴ ταύτῃ τὸ νῦν ζητούμενον. Τὸ ποῖον οὖν δὴ περὶ τῶν ὀνομάτων ὑπακουστέον; Εἴτε πάντα ἀλλήλοις ξυναρμόττειν, εἴτε μηδέν, εἴτε τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δὲ μή. Δῆλον τοῦτό γε, ὅτι τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δ' οὔ. Τὸ τοιόνδε λέγεις ἴσως, ὅτι τὰ μὲν ἐφεξῆς λεγόμενα καὶ δηλοῦντά τι ξυναρμόττει, τὰ δὲ τῇ συνεχείᾳ μηδὲν σημαίνοντα ἀναρμοστεῖ. Πῶς; τί τοῦτ' εἶπες; Ὅπερ ᾠήθην ὑπολαβόντα σὲ προσομολογεῖν· ἔστι γὰρ ἡμῖν που τῶν τῇ φωνῇ περὶ τὴν οὐσίαν δηλωμάτων διττὸν γένος. Πῶς; Τὸ μὲν ὀνόματα τὸ δὲ ῥήματα κληθέν. Εἰπὲ ἑκάτερον. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὂν δήλωμά που ῥῆμα λεγόμενον. Ναί. Τὸ δέ γε ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ἐκείνας πράττουσι σημεῖον τῆς φωνῆς ἐπιτεθέν, ὄνομα. Κομιδῇ μὲν οὖν. Οὐκ οὖν ἐξ ὀνομάτων μὲν μόνων συνεχῶς λεγομένων οὐκ ἔστι ποτὲ λόγος, οὐδ' αὖ ῥημάτων χωρὶς ὀνομάτων λεχθέντων. Ταῦτ' οὐκ ἔμαθον. Δῆλον γὰρ ὡς πρὸς ἕτερόν τι βλέπων ἄρτι ξυνωμολόγεις· ἐπεὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐβουλόμην εἰπεῖν, ὅτι ξυνεχῶς ὧδε λεγόμενα ταῦτ' οὐκ ἔστι λόγος. Πῶς; Οἷον, βαδίζει τρέχει καθεύδει, καὶ τἄλλα ὅσα πρά-

ξεις σημαίνει ῥήματα, κἂν πάντα τις ἐφεξῆς αὐτὰ εἴπῃ, λόγον οὐδέν τι μᾶλλον ἀπεργάζεται. Πῶς γάρ; Οὐκ οὖν καὶ πάλιν ὅταν λέγηται, λέων, ἔλαφος, ἵππος, ὅσα τε ὀνόματα τῶν τὰς πράξεις αὖ πραττόντων ὠνομάσθη, καὶ κατὰ ταύτην δὴ τὴν συνέχειαν οὐδείς πω ξυνέστη λόγος. οὐδεμίαν γὰρ οὔτε οὕτως οὔτ' ἐκείνως πρᾶξιν οὔτ' ἀπραξίαν, οὐδὲ οὐσίαν ὄντος οὐδὲ μὴ ὄντος δηλοῖ τὰ φωνήεντα, πρὶν ἄν τις τοῖς ὀνόμασι τὰ ῥήματα κεράσῃ· τότε δ' ἥρμοσέ τε καὶ λόγος ἐγένετο εὐθὺς ἡ πρώτη συμπλοκὴ σχεδὸν τῶν λόγων, ὁ πρῶτός τε καὶ σμικρότατος. Πῶς ἄρ' ὧδε λέγεις; Ὅταν εἴπῃ τις, ἄνθρωπος μανθάνει, λόγον εἶναι φῂς τοῦτον ἐλάχιστόν τε καὶ πρῶτον; Ἔγωγε. Δηλοῖ γὰρ ἤδη που τότε περὶ τῶν ὄντων ἢ γιγνομένων ἢ γεγονότων ἢ μελλόντων· καὶ οὐκ ὀνομάζει μόνον ἀλλά τι περαίνει, συμπλέκων τὰ ῥήματα τοῖς ὀνόμασι. διὸ λέγειν τε [καὶ] αὐτόν, ἀλλ' οὐ μόνον ὀνομάζειν εἴπομεν· καὶ δὴ καὶ τῷ πλέγματι τούτῳ τὸ ὄνομα ἐπεφθεγξάμεθα λόγον. Ὀρθῶς. Οὕτω δὴ καθάπερ τὰ πράγματα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἥρμοττε τὰ δ' οὔ, καὶ περὶ τὰ τῆς φωνῆς αὖ σημεῖα τὰ μὲν οὐχ ἁρμόττει τὰ δὲ ἁρμόττοντα αὐτῶν λόγον ἀπειργάσατο. Παντάπασι μὲν οὖν.

17 Ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου ἐπιστολῆς πρὸς Δέξιππον περὶ διαλεκτικῆς.

Θεός ἦν τις ὡς ἀληθῶς ὁ καταδείξας τὴν διαλεκτικὴν καὶ καταπέμψας τοῖς ἀνθρώποις, ὡς μὲν λέγουσί τινες, ὁ λόγιος Ἑρμῆς, ὁ φέρων ἐν ταῖν χεροῖν τὸ σύνθημα αὐτῆς, τῶν εἰς ἀλλήλους ἀποβλεπόντων δρακόντων· ὡς δ' οἱ δεδοκιμασμένοι καὶ πρόκριτοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ διατείνονται, ἡ τῶν μουσῶν πρε-

σβυτάτη Καλλιόπη τὴν ἄπταιστον ἀσφάλειαν τοῦ λόγου καὶ ἀνέλεγκτον "αἰδοῖ μειλιχίῃ" διαπρέπουσαν παρέσχηκεν· ὡς δὲ τὰ ἔργα αὐτὰ δείκνυσιν, αὐτὸς ὁ ἐν Δελφοῖς θεός, οὔτε λέγων καθ' Ἡράκλειτον οὔτε κρύπτων ἀλλὰ σημαίνων τὰς μαντείας, ἐγείρει πρὸς διαλεκτικὴν διερεύνησιν τοὺς ἐπηκόους τῶν χρησμῶν, ἀφ' ἧς ἀμφιβολία τε καὶ ὁμωνυμία ἐκρίθησαν, καὶ διττὸν πᾶν ἀνερευνηθὲν φῶς ἐπιστήμης ἀνῆψεν· ὃ κατιδὼν καὶ Θεμιστοκλῆς καλῶς καὶ διερευνήσας δεόντως τὸ ξύλινον τεῖχος αἴτιος ἀναμφισβητήτως κατέστη τῆς σωτηρίας τοῖς Ἕλλησιν. ἀδελφὰ δὲ τούτων καὶ ὁ ἐν Βραγχίδαις θεὸς ἐκφαίνει τῆς διαλεκτικῆς ἔργα, περιφανῆ τὴν ἐπαγωγὴν παραδηλῶν ὅταν λέγῃ "οὔτ' ἂν ὠκυπέτης ἰός, οὔτε λύρη, οὔτε ναῦς, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἄνευ ἐπιστημονικῆς χρήσεως γένοιτ' ἄν ποτε ὠφέλιμον."

18 Ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου ἐπιστολῆς πρὸς Σώπατρον περὶ διαλεκτικῆς.

Πάντες ἄνθρωποι χρῶνται τῷ διαλέγεσθαι, ἔμφυτον ἐκ νέων ἔχοντες τήνδε τὴν δύναμιν, καὶ μέχρι τινὸς οἱ μὲν μᾶλλον οἱ δὲ ἧττον αὐτῆς μετέχοντες. τὸ δὴ τῶν θεῶν δῶρον οὐδένα τρόπον δεῖ προίεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν μελέταις καὶ ἐμπειρίαις καὶ τέχναις αὐτὸ κρατύνειν ἄξιον. ὅρα γὰρ ὅτι καὶ παρ' ὅλον τὸν βίον διατελεῖ χρησιμώτατον ὂν διαφερόντως, ἐν μὲν ταῖς ἐντεύξεσι προσομιλοῦν τοῖς ἀνθρώποις κατὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας καὶ δόξας, ἐν δὲ ταῖς εὑρέσεσι τῶν τεχνῶν τὰς πρώτας ἀρχὰς αὐτῶν ἀνευρίσκον, λογιζόμενον δὲ πρὸ τῶν ἔργων ὅπως αὐτὰ χρὴ πράττειν, προγυμνασίαν δὲ καὶ πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμας θαυμασίας οἵας μεθόδους παρεχόμενον. εἰ

δὲ δεῖ καὶ τὰ πρὸ τούτων ἐννοεῖν, οὐκ ἔστιν οὐδὲν μόριον φιλοσοφίας ἄνευ τοῦ κατὰ διαλεκτικὴν λόγου παραγιγνόμενον· ἀλλὰ καὶ εἴ τι φυσικὸν δόγμα ἀνευρίσκομεν, λογικῶς αὐτὸ βεβαιούμεθα, καὶ ὅσα περὶ θεῶν σκεπτόμεθα, λόγος διαλεκτικός ἐστιν ὁ συγκατασκευάσας, ὅλως δὲ οὐδὲν οὔτε εἰπεῖν οὔτε ἀκοῦσαι δυνατὸν ἀπαλλαγέντας τῆς μεθόδου ταύτης· καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ μὴ [χρῆναι] διδάσκειν διαλεκτικὴν διαλεκτικῶς ἐπιχειροῦντας δεῖ καταμανθάνειν. εἴτε οὖν ἐπιτηδευτέον εἴτε μή, διαλεκτικὴν ἀσκεῖν· καὶ γάρ ἐστιν ἄτοπον, εἰ τὰ μὲν ἄλλα πάντα λόγῳ κρίνομεν, αὐτὴν δὲ ἀφήσομεν τὴν ἀκριβεστάτην τοῦ λόγου θεωρίαν· καὶ λόγῳ προέχοντες τῶν ἄλλων ζῴων καὶ τοῦτο ἐξαίρετον ἀγαθὸν κεκτημένοι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε καὶ οὐ κατ' αὐτὸν ἐνεργήσομεν· καὶ τὴν συμμεμιγμένην διάσκεψιν τοῦ λόγου πρὸς τὰ [ἄλλα] ὅλα πράγματα ἀγαπῶμεν, αὐτὴν δὲ τὴν ἑαυτοῦ γνῶσιν τοῦ λόγου, καθ' ἣν ἀφέμενος τῶν ἄλλων τὴν περὶ αὑτοῦ ἐπιστήμην κατεστήσατο σεμνοτάτην οὖσαν καὶ τιμιωτάτην, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐν Πυθοῖ γράμμα, ἀποδοκιμάσομεν ὡς ἀπόβλητον.

19 Ἐν τῷ αὐτῷ.

Μετίωμεν δὴ οὖν ἐπὶ τὰς κατὰ φιλοσοφίαν διατριβάς. πασῶν πρῶταί εἰσιν αἱ πρὸς ἀνάμνησιν ἀναγόμεναι· ταύτας δὴ οὖν καὶ ὁ Σωκράτης ἐπιδεικνύει τῷ Μένωνι, διὰ τοῦ καλῶς ἐρωτᾶν ὁρῶμεν ἐκφαινόμεναι· δεύτεραι δ' ἂν εἶεν αἱ μαιείας ἕνεκα προσαγόμεναι καὶ τὰ γεννηθέντα εἰς φῶς προάγουσαι, καὶ διακρίνουσαι τίνα μὲν αὐτῶν ἀληθῆ τίνα δὲ ψευδῆ. ἀλλὰ καὶ αὗται πᾶσαι διὰ τῆς διαλεκτικῆς τὸ κῦρος ἔχουσιν· ἐπειδὴ αὗταί εἰσιν αἱ διὰ τῶν ἐλεγ-

χων καθάρσεις τῆς διανοίας, παρατιθεῖσαι τἀναντία δοξάσματα τῶν προσδιαλεγομένων καὶ συγκρούουσαι αὐτὰ πρὸς ἄλληλα. ἄλλαι δὲ πείρας ἕνεκα καὶ γυμνασίας προσφερόμεναι τοῖς ἐπηκόοις, ἢ ὅσαι εἰς θέσιν ἐπιχειροῦσιν, ἢ εἴ τινες ἐξετάζουσι τὰς τῶν παλαιῶν ἀκροάσεις· ὧν οὐδεμία ἄνευ διαλεκτικῆς περαίνει τὸ ἑαυτῆς ἔργον. ὅλως δὲ οὐχ οἷόν τε λόγον διδόναι καὶ λαμβάνειν δεόντως, εἰ μή τις κτήσαιτο ταύτην τὴν περὶ τὸν λόγον ἐπιστήμην.

ΕΙΣ ΤΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ [ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ]. ΠΒ.

1 *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.*

Φεῦ φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν
φωνήν, ἵν' ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λόγοι.
νῦν δ' εὐρύθμοισι στόμασι τἀληθέστατα
κλέπτουσιν, ὥστε μὴ δοκεῖν ἃ χρὴ δοκεῖν.

2 *Εὐριπίδου Ἀντιόπῃ.*

Ἐκ παντὸς ἄν τις πράγματος δισσῶν λόγων
ἀγῶνα θεῖτ' ἄν, εἰ λέγειν εἴη σοφός.

3 *Εὐήνου.*

Πολλοῖς ἀντιλέγειν μὲν ἔθος περὶ παντὸς ὁμοίως,
ὀρθῶς δ' ἀντιλέγειν οὐκέτι τοῦτ' ἐν ἔθει.
καὶ πρὸς μὲν τούτους ἀρκεῖ λόγος εἷς ὁ παλαιός,
σοὶ μὲν ταῦτα δοκοῦντ' ἐστίν, ἐμοὶ δὲ τάδε.

4 Ἀρκεσίλαος ὁ φιλόσοφος ἔφη τοὺς διαλεκτικοὺς ἐοικέναι τοῖς ψηφοπαίκταις, οἵ τινες χαριέντως παραλογίζονται.

5 *Ζήνωνος.*

Ζήνων τὰς τῶν διαλεκτικῶν τέχνας εἴκαζε τοῖς εἰκαίοις μέτροις οὐ πυρὸν οὐδ᾽ ἄλλο τι τῶν σπουδαίων μετροῦσιν, ἀλλ᾽ ἄχυρα καὶ κόπρια.

6 *Πυθαγόρου* (Porph. ad Marc. c. 31).

Κενὸς ἐκείνου φιλοσόφου λόγος, ὑφ᾽ οὗ μηδὲν ἀνθρώπου πάθος θεραπεύεται. ὥσπερ γὰρ ἰατρικῆς οὐκ ὄφελος μὴ τὰς νόσους ἐκβαλλούσης ἀπὸ τῶν σωμάτων· οὕτως οὐδὲ φιλοσοφίας, εἰ μὴ τὸ τῆς ψυχῆς κακὸν ἐκβάλλοι.

7 *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.*

Οἱ ἐν διαλεκτικῇ βαθύνοντες ἐοίκασι καρκίνους μασωμένοις, οἳ δι᾽ ὀλίγον τρόφιμον περὶ πολλὰ ὀστᾶ ἀσχολοῦνται.

8 *Ἀντισθένους.*

Οὐκ ἀντιλέγοντα δεῖ τὸν ἀντιλέγοντα παύειν, ἀλλὰ διδάσκειν· οὐδὲ γὰρ τὸν μαινόμενον ἀντιμαινόμενός τις ἰᾶται.

9 *Κλεάνθους.*

Κλεάνθης ἐρωτώμενος διὰ τί παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐ πολλῶν φιλοσοφησάντων ὅμως πλείους διέλαμψαν ἢ νῦν, "ὅτι" εἶπε "τότε μὲν ἔργον ἠσκεῖτο, νῦν δὲ λόγος."

10 *Ἀρκεσιλάου ἐκ τῶν Σερήνου ἀπομνημονευμάτων.*

Διαλεκτικὴν δὲ φεῦγε, συγκυκᾷ τἄνω κάτω.

11 *Ἀρίστωνος.*

Ἀρίστων ἔλεγεν ἐοικέναι τὴν διαλεκτικὴν τῷ ἐν ταῖς ὁδοῖς πηλῷ· πρὸς οὐδὲν γὰρ οὐδ᾽ ἐκεῖνον χρήσιμον ὄντα καταπάττειν τοὺς βαδίζοντας.

12 *Θεοκρίτου.*

Θεόκριτος πρός τινα διαλεκτικὸν συντεταμένως αὐτῷ καὶ ἐριστικῶς ἀποκρινόμενον ἔφη,

ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο.

13 *Καρνεάδου.*

Καρνεάδης τὴν διαλεκτικὴν ἔλεγε πουλύποδι ἐοικέναι· καὶ γὰρ ἐκεῖνον αὐξηθείσας τὰς πλεκτάνας κατεσθίειν, καὶ τούτους προϊούσης τῆς δυνάμεως καὶ τὰ σφέτερα ἀνατρέπειν.

14 *Κλειτομάχου.*

Κλειτόμαχος εἴκαζε τὴν διαλεκτικὴν τῇ σελήνῃ. καὶ γὰρ ταύτην οὐ παύεσθαι φθίνουσαν καὶ αὐξομένην.

15 *Ἀρίστωνος.*

Ἀρίστων τοὺς λόγους τῶν διαλεκτικῶν τοῖς τῶν ἀραχνίων ὑφάσμασιν εἴκαζεν, οὐδὲν μὲν χρησίμους λίαν δὲ τεχνικούς.

16 *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.*

Ὁ ἐλλέβορος ὁλοσχερέστερος μὲν ληφθεὶς καθαίρει, εἰς δὲ πάνυ σμικρὰ τριφθεὶς πνίγει· οὕτω καὶ ἡ κατὰ φιλοσοφίαν λεπτολογία.

ΟΠΟΙΟΥΣ ΤΙΝΑΣ ΧΡΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ ΠΕΡΙ ΤΑ ΤΕΚΝΑ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΦΥΣΙΚΗ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΗ ΑΜΦΟΤΕΡΟΥΣ ΕΙΣ ΔΙΑΘΕΣΙΝ ΑΓΕΙ. ΠΓ.

1 *Μενάνδρου.*

Οὐκ ἔστ' ἄκουσμ' ἥδιον ἢ ῥηθεὶς λόγος
πατρὸς πρὸς υἱὸν περιέχων ἐγκώμιον.

2 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδέποτ' ἀληθὲς οὐδὲν οὔθ' υἱῷ πατὴρ
εἴωθ' ἀπειλεῖν οὔτ' ἐρῶν ἐρωμένῃ.

3 Εὐριπίδου Μελανίππῃ.

Ὅστις δ' ἄμικτον πατέρ' ἔχει νεανίας
στυγνόν τ' ἐν οἴκοις, μεγάλα κέκτηται κακά.

4 Μενάνδρου.

Ὁ σκληρότατος πρὸς υἱὸν ἐν τῷ νουθετεῖν
τοῖς μὲν λόγοις πικρός ἐστι, τοῖς δ' ἔργοις πατήρ.

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Υἱῷ προθύμως τἀξιούμενον ποιῶν
κηδεμόν' ἀληθῶς οὐκ ἔφεδρον ἕξεις βίου.

6 Εὐριπίδου Ἀλκμήνῃ.

Δεινόν τι τέκνων φίλτρον ἔθηκεν
θεὸς ἀνθρώποις.

7 Μενάνδρου Συναριστώσαις.

Πατὴρ δ' ἀπειλῶν οὐκ ἔχει μέγαν φόβον.

8 Θεοδέκτου.

Γονέων τὰ τέκνα σώζουσιν αἱ συμβουλίαι.

9 Φιλήμονος.

Ἡδύ γε πατὴρ τέκνοισιν εἰ στοργὴν ἔχοι.

10 Μενάνδρου.

Ἡδὺς πατὴρ φρόνησιν ἀντ' ὀργῆς ἔχων.

11 Τοῦ αὐτοῦ.

Υἱὸς δ' ἀμείνων ἐστὶν εὐνοίᾳ πατρός.

12 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ λυποῦντα δεῖ
παιδάριον ὀρθοῦν, ἀλλὰ καὶ πείθοντά τι.

13 *Μενάνδρου.*

Ὡς ἡδὺ πρᾶος καὶ νεάζων τῷ τρόπῳ πατήρ.

14 *Χαιρήμονος.*

Πρὸς υἱὸν ὀργὴν οὐκ ἔχει χρηστὸς πατήρ.

15 *Ἱπποθόου.*

Παίδων κρατεῖν δεῖ τῶν νεωτέρων σοφούς.

16 *Εὐριπίδου Δίκτυι.*

Πατέρα τε παισὶν ἡδέως συνεκφέρειν
φίλους ἔρωτας ἐκβαλόντ' αὐθαδίαν,
παῖδάς τε πατρί· καὶ γὰρ οὐκ αὐθαίρετοι
βροτοῖς ἔρωτες, οὐδ' ἑκουσία νόσος.
σκαιόν τι δὴ τὸ χρῆμα γίγνεσθαι φιλεῖ,
θεῶν ἀνάγκας ὅστις ἰᾶσθαι θέλει.

17 *Ἐν τῷ αὐτῷ.*

Εἷς γάρ τίς ἐστι κοινὸς ἀνθρώποις νόμος,
καὶ θεοῖσι τοῦτο δόξαν, ὡς σαφῶς λέγω,
θηρσίν τε πᾶσι, τέκνα τίκτουσιν φιλεῖν.
τὰ δ' ἄλλα χωρὶς χρώμεθ' ἀλλήλων νόμοις.

18 *Ἐν τῷ αὐτῷ.*

Ἐγὼ νομίζω πατρὶ φίλτατον τέκνα
παισίν τε τοὺς τεκόντας, οὐδὲ συμμάχους
ἄλλους γενέσθαι φήμ' ἂν ἐνδικωτέρους.

19 *Ἀντιφάνους.*

Υἱῷ γὰρ ἀγαπητῷ τι πράττων πρὸς χάριν
ἔρανον ἐμαυτῷ τοῦτον οἴομαι φέρειν.

20 *Ἀναχάρσιδος.*

Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης ἐρωτηθεὶς διὰ τίνα αἰτίαν οὐ παιδοποιεῖ, ἔφη διὰ φιλοτεκνίαν.

21 *Εὐριπίδου ἐν Δίκτυι.*

Ὄντων δὲ παίδων καὶ πεφυκότος γένους,
καινοὺς φυτεῦσαι παῖδας ἐν δόμοις θέλεις,
ἔχθραν μεγίστην σοῖσι συμβάλλων τέκνοις.

22 *Σωκράτους.*

Πατρὸς ἐπιτίμησις ἡδὺ φάρμακον· ἔχει γὰρ πλέον τὸ ὠφελοῦν τοῦ ἐπιδάκνοντος.

23 *Διογένους.*

Διογένης ἐρωτηθεὶς πῶς δεῖ πατέρας καὶ υἱοὺς ἀλλήλοις προσφέρεσθαι, φησὶν εἰ μὴ περιμένοιεν αἰτηθῆναι ὑπ' ἀλλήλων, ἀλλὰ διδόντες φθάνοιεν. ἐπιεικῶς δ' ὁ πατὴρ διὰ τὸ προευεργετηκέναι, εἰ μὴ εὖ πάσχοι, ταχέως ἄχθεται· ὁ δὲ υἱὸς ἐντρυφᾷ καὶ οὐκ ἀξιοῖ αἰτεῖν.

24 *Θεμιστίου ἐκ τοῦ Μετριοπαθοῦς* (p. 363 d).

Εὖ ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι ὁ φιλότεκνος ἀξιέπαινον πάθος ἐστὶ καὶ οὐκ ἔοικε τῷ φιλοχρηματῳ ἢ τῷ φιλαργύρῳ. ἐκεῖνα μὲν γὰρ τὰ ὀνόματα εἰκότως παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὀνείδη λέγεται καὶ ἔστιν· οὐ γὰρ ποιεῖ αὐτὰ ἡ φύσις, ἀλλ' ἡ μοχθηρία ἡ ἡμετέρα. τοῦτο δὲ ἄνωθεν αὐτῇ ἐνδέδεται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐξῆπται ἐκείνης ἀτεχνῶς τῆς χρυσῆς καὶ ἀρρήκτου σειρᾶς, ἣν ξυρράπτουσα ἀεὶ καὶ ξυγκολλῶσα τῷ φθίνοντι τὸ φυόμενον οὐκ ἀπολισθάνει εἰς τὸ μὴ εἶναι. ὥστε οὐκ αἰσχύνεται ὁ φιλόσοφος τῇ φιλοτεκνίᾳ, ὥσπερ οὐδὲ τῇ φιλοσοφίᾳ τε καὶ φιλολογίᾳ.

25 *Δημοκρίτου.*

Τοῖσι παισὶ [μάλιστα] χρὴ τῶν ἀνυστῶν δατέεσθαι τὰ χρήματα, καὶ ἅμα ἐπιμέλεσθαι αὐτέων μή τι ἀτηρὸν ποιέωσι διὰ χειρὸς ἔχοντες. ἅμα μὲν γὰρ πολλῷ

φειδότεροι γίνονται ἐς τὰ χρήματα καὶ προθυμότεροι κτᾶσθαι, καὶ ἀγωνίζονται ἀλλήλοισι. ἐν γὰρ τῷ ξυνῷ τὰ τελεύμενα οὐκ ἀνιᾷ ὥσπερ ἰδίῃ· οὐδ' εὐθυμέει τὰ ἐπικτώμενα, ἀλλὰ πολλῷ ἧσσον.

26 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἔξεστι οὐ πολλὰ τῶν σφετέρων ἀναλώσαντας παιδεῦσαί τε τοὺς παῖδας καὶ τεῖχός τι καὶ σωτηρίην περιβαλέσθαι τοῖσί τε χρήμασι καὶ τοῖσι σώμασι αὐτέων.

27 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Λάχητος* (p. 185 a).

Ἦ περὶ σμικροῦ οἴεσθε νυνὶ κινδυνεύειν καὶ σὺ καὶ Λυσίμαχος, ἀλλ' οὐ περὶ τούτου τοῦ κτήματος ὃ τῶν ὑμετέρων μέγιστον ὂν τυγχάνει; υἱέων γάρ που ἢ χρηστῶν ἢ τἀναντία γενομένων, καὶ πᾶς ὁ οἶκος ὁ τοῦ πατρὸς οὕτως οἰκήσεται, ὁποῖοι ἄν τινες οἱ παῖδες γένωνται. Ἀληθῆ λέγεις. Πολλὴν ἄρα δεῖ προμήθειαν αὐτοῦ ἔχειν.

28 *Γαΐου ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρτεμισίου.*

Ἀλλ' ὅταν ἡ σωφροσύνη τὸ κρινόμενον, πάντες μὲν οἱ πρεσβύτεροι πατέρες, πάντες δὲ οἱ νεώτεροι συγγενεῖς, πᾶσαι δὲ αἱ κυήσασαι πώποτε μητέρες. τὸ γὰρ κοσμίους εἶναι τοὺς παῖδας καὶ σώφρονας μίαν καὶ κοινὴν ἁπάντων ἔχει συγγένειαν.

29 *Ξενοφῶντος ἐκ τῆς πρὸς Κρίτωνα ἐπιστολῆς.*

Εὖ γὰρ ἴσθι Σωκράτην πρὸς ἡμᾶς πολλάκις εἰπόντα, ὅτι οἱ τῶν υἱέων ἵνα πολλὴν μὲν ἔχωσιν οὐσίαν φροντίζοντες, ἵνα δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ γένωνται ἀμελοῦντες, ἴσον πεπόνθασι τοῖς ἱπποτροφοῦσι καὶ τὰ μὲν πολεμικὰ οὐ διδάσκουσι, τροφὴν δὲ παμπόλ-

λην παρεχομένοις· οὕτω γὰρ πιστέροις μὲν τοῖς ἵπποις χρήσονται, ἀπείροις δὲ ὧν χρή· εἶναι γὰρ ἵππου ἀρετὴν οὐ τὴν εὐσαρκίαν, τὴν δὲ κατὰ πόλεμον εὐτολμίαν καὶ ἐμπειρίαν. τὰ αὐτὰ δ' οὖν ἐξαμαρτάνειν καὶ τοὺς γῆν πολλὴν κτωμένους τοῖς υἱέσιν, αὐτῶν δὲ μὴ ἐπιμελομένους· ἃ γὰρ κεκτήσονται, πολλοῦ ἄξια νομισθήσεται, αὐτοὶ δὲ ὀλίγου· προσήκει δὲ τὸ φυλάττον τοῦ κτηθέντος ἀξιοτιμότερον εἶναι. καὶ τοίνυν ὁ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα πολλοῦ ἄξιον ἀποδείξας, κἂν ὀλίγα καταλίπῃ, πολλὰ ἔδωκε· γνώμῃ γὰρ ἢ πλείω ἢ ἐλάττω γίγνεται, ἀγαθῇ μὲν ἔμμετρα, ἐκμελεῖ δὲ καὶ ἀπαιδεύτῳ ὀλίγα. σὺ δὲ οὐδὲν πλείω τῶν ἀναγκαίων παρέχεις, ἃ τοῖς μὲν διὰ παιδεύσεως ἰοῦσιν ἀναγκαῖά τε καὶ πλούσια νομίζεται, τοῖς δ' ἀμαθέσι τὸ μὲν ἀλγεινὸν τῆς σαρκὸς ἐκλύει, τὴν δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος δυσελπιστίαν οὐ μειοῖ.

ΟΤΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ Η ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ, ΚΑΙ Η ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΔΙΑΘΕΣΙΣ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ. ΠΔ.

1 Μενάνδρου.

Ὡς ἡδύ γ' ἐν ἀδελφοῖς ἐστιν ὁμονοίας ἔρως.

2 Μενάνδρου.

Τὸν τῇ φύσει
οἰκεῖον οὐδεὶς καιρὸς ἀλλότριον ποιεῖ.

3 Εὐριπίδου Ἰφιγενείᾳ (Aul. 376).

Δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λόγους
μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.

4 Διφίλου.

Ἀνδρὸς φίλου γὰρ οἰκίαν καὶ συγγενοῦς
αὑτοῦ νομίζειν δεῖ τὸν ὀρθῶς συγγενῆ.

5 *Ἤ τι κασιγνήτοις ἐπιμέμφεται; οἷσί περ ἀνὴρ*
μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα νεῖκος ὄρηται.
(Hom. Odyss. π 97.)

6 *Σωτίωνος.*

Οἱ ἀδελφοὺς παρέντες καὶ ἄλλους φίλους ζητοῦντες παραπλήσιοι τοῖς τὴν ἑαυτῶν γῆν ἐῶσι, τὴν δὲ ἀλλοτρίαν γεωργοῦσιν.

7 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἀθήνησι νεμόμενοι κοινὴν οὐσίαν Ἀχαιὸς καὶ Δῖος ἀδελφοὶ οὕτως εὐγνώμονες ἦσαν ὥσθ' ὁ μὲν Ἀχαιὸς γεγυμνασιαρχηκὼς ἠξίου τῆς ὑπολοίπου οὐσίας τὸ ἀνάλωμα τὸ εἰς τὴν γυμνασιαρχίαν προστίθεσθαι τῷ αὐτοῦ μέρει, ὃ δὲ ἀντέλεγεν ὡς καὶ αὐτὸς ἄλλα τινὰ ἀνηλωκώς.

8 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ὁ Καλλίας χειροτονηθεὶς ἵππαρχος νέος ὢν ἠξίωσεν ἐπιτραπῆναι αὐτῷ παραχωρῆσαι τῷ ἀδελφῷ· Θεοφίλῳ· αὐτῷ γὰρ ἐπεῖναι ἡλικίαν. ὥστε καὶ εὐδοκίμησεν καὶ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἔτει πρῶτος ἐχειροτονήθη.

9 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ φιλαδελφίας* (Mor. p. 479 a).

Ὅτι χωρὶς ἀδελφῶν οὔτε πλούτου, φασίν, οὔτε "τᾶς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληίδος ἀρχᾶς" ἐστί τις χάρις καὶ ὄνησις.

10 *Τοῦ αὐτοῦ* (p. 480 d).

Ὁ δισάδελφον μὴ φιλῶν οὐδὲ γονέας, οἳ εἰς ἀμφοῖν συνεβάλλοντο [γένεσιν].

11 *Τοῦ αὐτοῦ* (480 d).

Οἱ χρηστοὶ παῖδες οὐ μόνον διὰ τοὺς γονεῖς ἑαυτοὺς ἀγαπήσουσιν ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς δι' ἑαυτούς. ὀφείλοντες γὰρ τοῖς γονεῦσι διὰ πολλὰ χάριν, μάλιστα διὰ τοὺς ἀδελφοὺς ὀφείλουσι.

12 *Τοῦ αὐτοῦ* (480 f).

Ὅτι τὰς Μούσας ὠνομάσθαι λέγουσι διὰ φιλαδελφίαν ὁμοῦ οὔσας.

13 *Τοῦ αὐτοῦ* (483 c).

Πολυδεύκης τὸν καταψιθυρίζοντα τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς αὐτὸν κονδύλῳ παίσας ἀπέκτεινε· καὶ οὐδὲ θεὸς ἠθέλησε μόνος, ἀλλ' ἡμίθεος μᾶλλον σὺν τῷ ἀδελφῷ γενέσθαι.

14 *Θεοφράστου* (Plut. l. l. 482 b).

Θεόφραστος φησίν, ὅτι τοὺς μὲν ἀλλοτρίους οὐ φιλοῦντα δεῖ κρίνειν, ἀλλὰ κρίναντα φιλεῖν, τοὺς δὲ ἀδελφοὺς ἔμπαλιν.

15 *Εὐκλείδου* (Plut. l. l. 489 d).

Εὐκλείδης ὁ Σωκρατικὸς ἀκούσας τοῦ ἀδελφου λέγοντος "ἀπολοίμην εἰ μή σε τιμωρησαίμην," "ἐγὼ δὲ" εἶπεν "εἰ μή σε φιλεῖν ἡμᾶς πείσαιμι."

16 *Σκιλούρου* (Plut. l. l. 511 c).

Σκίλουρος ὀγδοήκοντα παῖδας ἄρρενας ἀπολιπών, ἐπειδὴ τελευτᾶν ἤμελλε, δεσμὴν ἀκοντίων ἑκάστῳ προτείνων ἐκέλευε καταθραῦσαι. πάντων δὲ ἀπαγορευσάντων, καθ' ἓν αὐτὸς ἕλκων [ἀκόντιον] πάντα ῥᾳδίως ἔκλασε, διδάσκων ἐκείνους, ὅτι συνεστῶτες μὲν καὶ ὁμονοοῦντες ἰσχυροὶ διαμενοῦσιν, ἀσθενεῖς δ' ἔσονται διαλυθέντες.

17 *Σωτίωνος.*

Φιλάδελφον καὶ πένητα λέγεσθαι κρεῖσσον ἢ μισάδελφον καὶ πλούσιον.

18 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Κύνα μὲν χαλεπὸν ὄντα ἐπιχειρεῖς πραΰνειν, ὅπως σοι πρᾶος ᾖ, τὸν ἀδελφὸν δὲ οὔ.

19 *Ἀριστίππου.*

Ἀρίστιππος ἔφησε πρὸς τὸν ἀδελφόν "μέμνησο ὅτι τῆς μὲν διαστάσεως σὺ ἦρξω, τῆς δὲ διαλύσεως ἐγώ."

20 *Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ περὶ φιλαδελφίας.*

Πρώτη μὲν οὖν ὑποθήκη μάλα σαφὴς ἐπιεικῶς τε εὔπορος, πρὸς δὲ καὶ κοινή· κατὰ παντὸς μὲν γὰρ εἰπεῖν προσώπου ὑγιὴς ὁ λόγος, ὡς σαφὴς ἡ ὁτουοῦν χρῆσις, ἔκ τε τοῦ ἑαυτὸν μὲν ἐκεῖνον, ἐκεῖνον δὲ ἑαυτὸν ὑποθέσθαι. καὶ γὰρ οἰκέτῃ χρῷτ' ἄν τις καλῶς, ἐνθυμηθεὶς πῶς ἂν ἠξίωσεν ἐκεῖνον αὐτῷ προσφέρεσθαι, εἴπερ ἐκεῖνος μὲν ἦν δεσπότης, αὐτὸς δὲ δοῦλος· ὁ δ' ὅμοιος λόγος καὶ γονεῦσι περὶ τέκνων καὶ παισὶ περὶ τῶν γειναμένων καὶ συνόλως πᾶσι περὶ πάντων. ἐξαιρέτως δ' ἐστὶν εὔπορος ἡ παραίνεσις κατὰ τὸν τῶν ἀδελφῶν τόπον· ἐπειδήπερ οὐδὲν δεῖ προϋποθέσθαι τὸν σκεπτόμενον πῶς ἀδελφῷ χρηστέον, λαβεῖν δ' ἐξ ἑτοίμου παρὰ τῆς φύσεως τοῦ προσώπου ταυτότητα. καὶ δῆτα καὶ πρῶτος οὗτος εἰρήσθω λόγος, ὡς τοῦτον χρὴ προσφέρεσθαι τὸν τρόπον ἀδελφῷ, ὅνπερ ἄν τις ἐκεῖνον ἀξιώσειεν ἑαυτῷ. νὴ Δία, φήσει τις, ἀλλ' ἐγὼ μέν εἰμι μέτριος καὶ ἐπιεικής, ὁ δ' ἀδελφὸς σκαιὸς καὶ δυσομίλητος. οὐκ ὀρθῶς δὲ ἐρεῖ. πρῶτον μὲν ἴσως οὐδ' ἀληθεύσει· ἱκανὴ γὰρ ἡ φιλαυτία τὰ μὲν ἴδια μεγα-

λοποιῆσαι καὶ ἀποκυδᾶναι, τὰ δὲ τῶν ἄλλων κατασμικρῦναι καὶ διαφαυλίσαι· πολλὰ γοῦν διὰ ταύτην οἱ κακίους σφᾶς αὐτοὺς προκρίνουσι τῶν κατὰ πολὺ βελτιόνων· ἔπειτα, κἂν ὄντως τοιοῦτος ᾖ ἀδελφός, ἀλλὰ σύ γε, φαίην ἄν, ἀμείνων εὑρέθητι καὶ νίκησον αὐτοῦ τὴν ἀγριότητα ταῖς εὐποιίαις· ἐπείτοι γε οὐδὲ πολλὴ χάρις τοῖς εὐγνώμοσι προσενεχθῆναι μετρίως· ἀλλ' ἀνδρὸς ἔργον καὶ πολλῆς ἄξιον ἀποδοχῆς, τὸν ἀβέλτερον καὶ σκαιὸν πραῦναι τοῖς ἐς αὐτὸν πραττομένοις. καὶ γὰρ οὐδὲ πάμπαν ἐπ' ἀδύνατον ἡ παράκλησις· ἀλλ' ἔνεστι γὰρ κἂν τοῖς ἀτοπώτατα διακειμένοις σπέρματα μεταβολῆς τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον τιμῆς τε καὶ ἀγαπήσεως τῶν εὐεργετησάντων. οὐ γὰρ δὴ ζῷα μὲν ἄγρια καὶ φύσει πρὸς τὸ γένος ἡμῶν ἐκπεπολεμωμένα πρὸς βίαν ἀχθέντα καὶ τὴν πρώτην κατασχεθέντα δεσμοῖς ἢ γαλεάγραις χρόνοις ὕστερον τιθασὰ γίγνεται καθημερούμενα ποιαῖς τημελείας καὶ τῇ καθ' ἡμέραν τροφῇ· οὐχ ὅπως δὲ ἄνθρωπος ἀδελφός, ἀλλὰ κἂν μηδὲν προσήκων τύχῃ, οὕτω παντὶ μᾶλλον ἐπιμελείας ἀξιούμενος μεταβάλλει πρὸς τὸ ἡμερώτερον, κἂν ὑπερβολὴν μὴ ἀπολείπῃ σκαιότητος; μιμητέον οὖν ἐπὶ παντὸς μὲν ἀνθρώπου, πολὺ δὲ διαφερόντως ἐπ' ἀδελφοῦ, τὸ τοῦ Σωκράτους· ἐκεῖνος γὰρ πρὸς τὸν εἰπόντα "ἀποθανοῦμαι εἰ μή σε τιμωρησαίμην" ἔφη "ἀποθανοῦμαι εἰ μή σε φίλον ποιήσω."

ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ταύτῃ. μετὰ ταῦτα δ' ἐνθυμητέον, ὅτι τρόπον τινὰ οἱ ἀδελφοὶ ταυτοῦ μέρη τυγχάνουσιν, ὥσπερ οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμοῦ, καὶ ὡσαύτως σκέλη τε καὶ χεῖρες καὶ τὰ λοιπά. καὶ γὰρ οὗτοι τοῦτον ἔχουσιν τὸν τρόπον, εἴτε πρὸς τὸν οἶκον ἐξετάζοντες. ὥσπερ οὖν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ αἱ χεῖρες,

εἴπερ ἕκαστον ἰδίαν ψυχὴν καὶ νοῦν λάβοι, περιέποι ἂν τὰ λοιπὰ πάσῃ μηχανῇ διὰ τὴν εἰρημένην κοινωνίαν, τῷ μηδ' αὐτὰ τὸ ἴδιον ἔργον οἷά τε εἶναι παρέχειν καλῶς δίχα τῆς τῶν ἑτέρων παρουσίας· οὕτως δὲ καὶ ἡμᾶς ἀνθρώπους γε ὄντας καὶ ψυχὴν ὁμολογοῦντας ἔχειν, μηδὲν παριέναι σπουδῆς ὑπὲρ τοῦ δεόντως προσφέρεσθαι τοῖς ἀδελφοῖς. καὶ γὰρ αὖ καὶ πλεῖόν τι παρὰ τὰ μέρη συλλαμβάνειν ἀλλήλοις ἀδελφοὶ πεφύκασιν, εἴ γε ὀφθαλμοὶ μὲν ὁρῶσιν ἀλλήλοις, παρὼν παρόντι, καὶ χεὶρ συνεργάζεται παροῦσα χειρὶ παρούσῃ· ἡ δ' ἀδελφῶν σύμπραξις ἀλλήλοις πολυχουστέρα πώς ἐστι· πράττουσι γὰρ τὰ κοινῇ διαφέροντα καὶ διεστηκότες τοῖς τόποις πάμπαν, μέγα θ' ὑπάρχουσιν ἀλλήλων ὄφελος κἂν μυρίον ᾖ τὸ διάστημα. ὅλως δὲ ἐνθυμητέον ὡς ὁ βίος ἡμῖν κινδυνεύει μακρός τις εἶναι καὶ πολυετὴς πόλεμος, τοῦτο μὲν διὰ τὴν αὐτῶν τῶν πραγμάτων φύσιν ἐχόντων τι ἀντίτακτον, τοῦτο δὲ διὰ τὰς ἐξαιφνιδίους καὶ ἀπροσδοκήτους ἐπιδρομὰς τῆς τύχης, πολὺ δὲ μάλιστα δι' αὐτὴν τὴν κακίαν οὔτε βίας τινὸς ἀπεχομένην οὔτε δόλου καὶ κακῶν στρατηγημάτων. ὅθεν καλῶς ἡ φύσις, ὡς ἂν ἐφ' ἃ γεννᾷ μὴ ἀγνοοῦσα, παρήγαγεν ἡμῶν ἕκαστον τρόπον τινὰ μετὰ συμμαχίας. οὐδεὶς οὖν ἔστι μόνος οὐδ' "ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης", ἀλλ' ἐκ γονέων καὶ μετ' ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ ἄλλων οἰκείων. μέγας δὲ βοηθὸς ὁ λόγος, καὶ τοὺς ὀθνείους καὶ μηδὲν καθ' αἷμα προσήκοντας ἐξιδιούμενος ἀφθονίαν τε παρέχων συμμάχων. διὰ τοῦτο κατὰ φύσιν ἡμῖν σπουδὴ καὶ ὁντινοῦν προσαγαγέσθαι καὶ φιλοποιήσασθαι. γίγνεται οὖν ἤδη τὸ πρᾶγμα τελεωτάτη μανιῶν τοῖς μὲν οὐδὲν ἐκ φύσεως ἔχουσι φίλτρον πρὸς ἡμᾶς ἐθέλειν συγκραθῆναι

καὶ τῇ γνώμῃ εἰς ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται πλεῖστον χέαι τὴν οἰκειότητα, τῶν δὲ ἐξ ἑτοίμου καὶ παρ' αὐτῆς χορηγουμένων τῆς φύσεως κατημεληκέναι βοηθῶν κἀπικούρων, οἵους δὴ συμβέβηκεν εἶναι τοὺς ἀδελφούς.

21 **Μουσωνίου ἐκ τοῦ εἰ πάντα τὰ γιγνόμενα τέκνα θρεπτέον.**

Ὃ δέ μοι δοκεῖ δεινότατον, οὐδὲ πενίαν ἔνιοι προφασίζεσθαι ἔχοντες ἀλλ' εὔποροι χρημάτων ὄντες, τινὲς δὲ πάλιν καὶ πλούσιοι, ὅμως τολμῶσι τὰ ἐπιγινόμενα τέκνα μὴ τρέφειν, ἵνα τὰ προγενόμενα εὐπορῇ μᾶλλον, ἐξ ἀνοσίου μηχανώμενοι τὴν εὐπορίαν τοῖς παισὶν [ἐξ ἀδελφῶν φόνου]· οἵ γε ἀναιροῦσιν αὐτῶν τοὺς ἀδελφούς, ἵν' ἐκεῖνοι μερίδα μείζω τῶν πατρῴων ἔχωσι· κακῶς εἰδότες ὅσῳ κρεῖττον πολλοὺς ἔχειν ἀδελφοὺς τοῦ πολλὰ ἔχειν χρήματα. χρήματα μὲν γὰρ ἐπιβουλὰς ἐγείρει παρὰ τῶν πλησίον, οἱ δ' ἀδελφοὶ τοὺς ἐπιβούλους ἀνείργουσι. καὶ τὰ μὲν αὐτὰ δεῖται βοηθείας, οἱ δ' ἀδελφοὶ βοηθοί εἰσι κράτιστοι. [καὶ οὔτε φίλον ἀγαθὸν ἀδελφῷ παρὰ τὸν ἀπὸ ἀνθρώπων ἑτέρων ὁμοίων τε καὶ ἴσων τῇ ἀπ' ἀδελφῶν.] τί δ' ἄν τις παραβάλλοι καλὸν εὐνοίᾳ τῇ γε ἀδελφοῦ εἰς ἀσφαλείας λόγον; τίνα δὲ κοινωνὸν ἀγαθῶν εὐμενέστερον σχοίη τις ἂν ἢ ἀδελφὸν ἐπιεικῆ; τίνος δὲ παρουσίαν ἐν συμφοραῖς μᾶλλον ποθήσειεν ἂν ἢ τοιούτου ἀδελφοῦ; ἐγὼ μὲν ἀξιοζηλότατον ἡγοῦμαι τὸν ἐπὶ πλήθει ἀδελφῶν ὁμονοούντων βιοῦντα· καὶ θεοφιλέστατον εἶναι νομίζω τὸν ἄνδρα τοῦτον οἴκοθεν ἔχοντα τἀγαθά. διὸ καὶ νομίζω δεῖν ἕκαστον ἡμῶν τοῖς αὑτοῦ παισὶ πειρᾶσθαι χρημάτων μᾶλλον ἀπολείπειν ἀδελφούς, ὡς ἀφορμὰς ἀγαθῶν ἀπολείψοντα μείζονας.

22 Ξενοφῶντος ἐν δευτέρῳ (3, 2) ἀπομνημονευμάτων.

Χαιρεφῶντα δέ ποτε καὶ Χαιρεκράτην, ἀδελφὼ μὲν ὄντε ἀλλήλοιν ἑαυτῷ δὲ γνωρίμω, αἰσθόμενος διαφερομένω, ἰδὼν τὸν Χαιρεκράτην, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Χαιρέκρατες, οὐ δήπου καὶ σὺ εἶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, οἳ χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ ἀδελφούς; καὶ ταῦτα τῶν μὲν ἀφρόνων ὄντων τοῦ δὲ φρονίμου, καὶ τῶν μὲν βοηθείας δεομένων τοῦ δὲ βοηθεῖν δυναμένου· καὶ πρὸς τούτοις τῶν μὲν πλειόνων ὑπαρχόντων τοῦ δὲ ἑνός. θαυμαστὸν δὲ καὶ τοῦτο, εἴ τις τοὺς μὲν ἀδελφοὺς ζημίαν ἡγεῖται, ὅτι οὐ καὶ τὰ τῶν ἀδελφῶν κέκτηται, τοὺς δὲ πολίτας οὐχ ἡγεῖται ζημίαν, ὅτι οὐ καὶ τὰ τῶν πολιτῶν ἔχει· ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν δύναται λογίζεσθαι, ὅτι κρεῖττον σὺν πολλοῖς οἰκοῦντα ἀσφαλῶς τἀρκοῦντα ἔχειν ἢ μόνον διαιτώμενον τὰ τῶν πολιτῶν ἐπικινδύνως πάντα κεκτῆσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν ἀδελφῶν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀγνοοῦσι. καὶ οἰκέτας μὲν οἱ δυνάμενοι ὠνοῦνται, ἵνα συνεργοὺς ἔχωσι, καὶ φίλους κτῶνται ὡς βοηθῶν δεόμενοι· τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους. καὶ μὴν πρὸς φιλίαν μέγα μὲν ὑπάρχει τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν φῦναι, μέγα δὲ τὸ ὁμοῦ τραφῆναι· ἐπεὶ καὶ τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίνεται τῶν συντρόφων. πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τιμῶσί τε μᾶλλον τοὺς συναδέλφους ὄντας τῶν ἀναδέλφων, καὶ ἧττον τούτοις ἐπιτίθενται. καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν· Ἀλλ' εἰ μέν, ὦ Σώκρατες, μὴ μέγα εἴη τὸ διάφορον, ἴσως ἂν δέοι φέρειν τὸν ἀδελφὸν καὶ μὴ μικρῶν ἕνεκα φεύγειν· ἀγαθὸν γάρ, ὥσπερ καὶ σὺ λέγεις, ἀδελφὸς ὢν οἷον δεῖ· ὁπότε μέντοι παντὸς

ἐνδέοι καὶ πᾶν τὸ ἐναντιώτατον εἴη, τί ἄν τις ἐπιχειροίη τοῖς ἀδυνάτοις; καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Πότερα δέ, ὦ Χαιρέκρατες, οὐδενὶ ἀρέσαι δύναται Χαιρεφῶν, ὥσπερ οὐδὲ σοί, ἢ ἔστιν οἷς καὶ πάνυ ἀρέσκει; Διὰ τοῦτο γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἄξιόν ἐστιν ἐμοὶ μισεῖν αὐτόν, ὅτι ἄλλοις μὲν ἀρέσκειν δύναται, ἐμοὶ δέ, ὅπου ἂν παρῇ, πανταχοῦ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ζημία μᾶλλον ἢ ὠφέλειά ἐστιν. Ἆρ' οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ ἵππος τῷ ἀνεπιστήμονι μέν, ἐγχειροῦντι δὲ χρῆσθαι, ζημία ἐστίν· οὕτω καὶ ἀδελφός, ὅταν τις αὐτῷ μὴ ἐπιστάμενος ἐγχειρῇ χρῆσθαι, ζημία ἐστίν; Πῶς δ' ἂν ἐγώ, ἔφη ὁ Χαιρεκράτης, ἀνεπιστήμων εἴην ἀδελφῷ χρῆσθαι, ἐπιστάμενός γε καὶ εὖ λέγειν τὸν εὖ λέγοντα καὶ εὖ ποιεῖν τὸν εὖ ποιοῦντα; τὸν μέντοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πειρώμενον ἐμὲ ἀνιᾶν οὐκ ἂν δυναίμην οὔτ' εὖ λέγειν οὔτ' εὖ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδὲ πειράσομαι. καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Θαυμαστὰ λέγεις, ὦ Χαιρέκρατες, εἰ κύνα μὲν εἴ σοι ἦν ἐπὶ προβάτοις ἐπιτήδειος ὤν, καὶ τοὺς μὲν ποιμένας ἠσπάζετο, σοὶ δὲ προσιόντι ἐχαλέπαινεν, ἀμελήσας ἂν τοῦ ὀργίζεσθαι ἐπειρῶ εὖ ποιήσας πραΰνειν αὐτόν, τὸν δὲ ἀδελφὸν ὃν φὴς μὲν μέγα ἀγαθὸν εἶναι ὄντα πρὸς σὲ οἷον δεῖ, ἐπίστασθαι δὲ ὁμολογῶν καὶ εὖ ποιεῖν καὶ εὖ λέγειν, οὐκ ἐπιχειρεῖς μηχανᾶσθαι, ὅπως σοι ὡς βέλτιστος ᾖ. καὶ ὁ Χαιρεκράτης, Δέδοικα, ἔφη, ὦ Σώκρατες, μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ τοσαύτην σοφίαν, ὥστε Χαιρεφῶντα ποιῆσαι πρὸς ἐμὲ οἷον δεῖ. Καὶ μὴν οὐδέν γε ποικίλον, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδὲ καινὸν δεῖ ἐπ' αὐτόν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μηχανᾶσθαι· οἷς δὲ καὶ σὺ ἐπίστασαι αὐτὸς οἶομαι ἂν αὐτὸν ἁλόντα περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαί σε. Οὐκ ἂν φθάνοις, ἔφη, λέγων, εἴ τι ᾔσθησαί με φίλτρον ἐπιστάμενον,

ὃ ἐγὼ εἰδὼς λέληθα ἐμαυτόν; Λέγε δή μοι, ἔφη, εἴ τινα τῶν γνωρίμων βούλοιο κατεργάσασθαι, ὁπότε θύοι καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον, τί ἂν ποιοίης; Δηλονότι κατάρχοιμι ἂν τοῦ αὐτὸς ὅτε θύοιμι καλεῖν ἐκεῖνον. Εἰ δὲ βούλοιο τῶν φίλων τινὰ προτρέψασθαι, ὁπότε ἀποδημοίης ἐπιμελεῖσθαι τῶν σῶν, τί ἂν ποιοίης; Δηλονότι πρότερος ἂν ἐγχειροίην ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐκείνου, ὁπότε ἀποδημοίη. Εἰ δὲ βούλοιο ξένον ποιῆσαι ὑποδέχεσθαι σεαυτόν, ὁπότε ἔλθοις εἰς τὴν ἐκείνου, τί ἂν ποιοίης; Δηλονότι καὶ τοῦτον πρότερος ὑποδεχοίμην ἄν, ὁπότε ἔλθοι Ἀθήναζε. καὶ εἴγε βουλοίμην ἂν αὐτὸν προθυμεῖσθαι διαπράττειν μοι ἐφ᾽ ἃ ἥκοιμι, δηλονότι καὶ τοῦτο δέοι ἂν πρότερον αὐτὸν ἐκείνῳ ποιεῖν. Πάντ᾽ ἄρα σύ γε τὰ ἐν ἀνθρώποις φίλτρα ἐπιστάμενος πάλαι ἀπέκρυπτου. ἢ ὀκνεῖς, ἔφη, ἄρξαι, μὴ αἰσχρὸς φανῇς, ἐὰν πρότερος τὸν ἀδελφὸν εὖ ποιῇς; καὶ μὴν πλείστου γε δοκεῖ ἀνὴρ ἄξιος εἶναι ἐπαίνου, ὃς ἂν φθάνῃ τοὺς μὲν πολεμίους κακῶς ποιῶν, τοὺς δὲ φίλους εὐεργετῶν. εἰ μὲν οὖν ἐδόκει μοι Χαιρεφῶν ἡγεμονικώτερος εἶναι σοῦ πρὸς τὴν φιλίαν ταύτην, ἐκεῖνον ἂν ἐπειρώμην πείθειν, πρότερον ἐγχειρεῖν τὸ σὲ φίλον ποιεῖσθαι· νῦν δέ μοι σὺ δοκεῖς ἡγούμενος μᾶλλον ἂν ἐξεργάσασθαι τοῦτο. καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν, Ἄτοπα λέγεις, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ, ὅς γε κελεύεις ἐμὲ νεώτερον ὄντα καθηγεῖσθαι, καί τοι τούτου γε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις τἀναντία νομίζεται, τὸν πρεσβύτερον ἡγεῖσθαι παντὸς καὶ λόγου καὶ ἔργου. Πῶς; ἔφη ὁ Σωκράτης. οὐ γὰρ καὶ ὁδοῦ παραχωρῆσαι τὸν νεώτερον τῷ πρεσβυτέρῳ συντυγχάνοντι πανταχοῦ νομίζεται καὶ καθήμενον ὑπαναστῆναι καὶ κοίτῃ μαλακῇ τιμῆσαι καὶ λόγῳ ὑποδεῖξαι; ὦ ἀγαθὲ μὴ

ὄκνει, ἔφη, ἀλλ' ἐγχείρει τὸν ἄνδρα καταπραΰνειν, καὶ πανταχοῦ σοι ὑπακούσεται. οὐχ ὁρᾷς ὡς φιλότιμός ἐστι καὶ ἐλευθέριος; τὰ μὲν γὰρ πονηρὰ ἀνθρώπια οὐκ ἂν ἄλλως μᾶλλον ἕλοις, ἢ εἰ δοίης τι· τοὺς δὲ καλοὺς κἀγαθοὺς ἀνθρώπους προσφιλῶς χρώμενος μάλιστ' ἂν κατεργάσαιο. καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν· Ἐὰν οὖν ἐμοῦ ταῦτα ποιοῦντος ἐκεῖνος μηδὲν βελτίων γίγνηται; Τί γὰρ ἄλλο, ὁ Σωκράτης ἔφη, ἢ κινδυνεύεις ἐπιδεῖξαι σὺ μὲν χρηστός τε καὶ φιλάδελφος εἶναι, ἐκεῖνος δὲ φαῦλός τε καὶ οὐκ ἄξιος εὐεργεσίας; ἀλλ' οὐδὲν οἶμαι τούτων ἔσεσθαι· νομίζω γὰρ αὐτόν, ἐπειδὰν αἴσθηταί σε προκαλούμενον [ἑαυτὸν] εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, πάνυ φιλονεικήσειν, ὅπως περιγένηταί σου καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ εὖ ποιῶν. νῦν μὲν γὰρ οὕτως, ἔφη, διάκεισθον, ὥσπερ εἰ τὼ χεῖρε, ἃς ὁ θεὸς ἐπὶ τῷ συλλαμβάνειν ἀλλήλαιν ἐποίησεν, ἀφεμένω τούτου, τράποιντο πρὸς τὸ διακωλύειν ἀλλήλω· ἢ εἰ τὼ πόδε θείᾳ μοίρᾳ πεποιημένω πρὸς τὸ συνεργεῖν ἀλλήλοιν, ἀμελήσαντε τούτου, ἐμποδίζοιεν ἀλλήλω. οὐκ ἂν πολλὴ ἀμαθία εἴη καὶ κακοδαιμονία, τοῖς ἐπ' ὠφελείᾳ [ἀλλήλοιν] πεποιημένοις ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι; καὶ μὴν ἀδελφώ γε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν ἢ χεῖρέ τε καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμὼ καὶ τἄλλα ὅσα ἀδελφὰ ἔφυσεν ἀνθρώποις· χεῖρες μὲν γὰρ εἰ δέοι αὐτὰς [τὰ] πλέον ὀργυιᾶς διέχοντα ἅμα ποιῆσαι, οὐκ ἂν δύναιντο· πόδες δὲ οὐδ' ἂν ἔπειτα ὀργυιὰν ἔλθοιεν ἅμα· ὀφθαλμοὶ δὲ οἱ δοκοῦντες ἐπὶ πλεῖστον ἐξικνεῖσθαι, οὐδ' ἂν τῶν ἔτι ἐγγυτέρω ὄντων τὰ ἔμπροσθεν ἅμα καὶ τὰ ὄπισθεν ἰδεῖν δύναιντο· ἀδελφὼ δὲ φίλω ὄντε καὶ πολὺ διεστῶτε πράττετον ἅμα [καὶ] ἐπ' ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν.

23 *Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ εἰ συγγενέσι χρηστέον.*

Τοῖς εἰρημένοις περὶ γονέων χρήσεως καὶ ἀδελφῶν γυναικός τε καὶ τέκνων ἀκόλουθόν ἐστι προσθεῖναι καὶ τὸν περὶ συγγενῶν λόγον, συμπεπονθότα μέν πως ἐκείνοις, δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο συντόμως ἀποδοθῆναι δυνάμενον. ὅλως γὰρ ἕκαστος ἡμῶν οἷον κύκλοις πολλοῖς περιγέγραπται, τοῖς μὲν σμικροτέροις τοῖς δὲ μείζοσι, καὶ τοῖς μὲν περιέχουσι τοῖς δὲ περιεχομένοις, κατὰ τὰς διαφόρους καὶ ἀνίσους πρὸς ἀλλήλους σχέσεις. πρῶτος μὲν γάρ ἐστι κύκλος καὶ προσεχέστατος, ὃν αὐτός τις καθάπερ περὶ κέντρον τὴν ἑαυτοῦ γέγραπται διάνοιαν· ἐν ᾧ κύκλῳ τό τε σῶμα περιέχεται καὶ τὰ τοῦ σώματος ἕνεκα παρειλημμένα· σχεδὸν γὰρ ὁ βραχύτατος καὶ μικροῦ δεῖν αὐτοῦ προσαπτόμενος τοῦ κέντρου κύκλος οὗτος. δεύτερος δὲ ἀπὸ τούτου καὶ πλέον μὲν ἀφεστὼς τοῦ κέντρου, περιέχων δὲ τὸν πρῶτον, ἐν ᾧ τετάχαται γονεῖς ἀδελφοὶ γυνὴ παῖδες. ὁ δ' ἀπὸ τούτων τρίτος, ἐν ᾧ θεῖοι καὶ τηθίδες, πάπποι τε καὶ τῆθαι, καὶ ἀδελφῶν παῖδες, ἔτι δ' ἀνεψιοί. μεθ' ὃν ὁ τοὺς ἄλλους περιέχων συγγενεῖς. τούτῳ δ' ἐφεξῆς ὁ τῶν δημοτῶν, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ τῶν φυλετῶν, εἶθ' ὁ πολιτῶν, καὶ λοιπὸν οὕτως ὃ μὲν ἀστυγειτόνων ὃ δὲ ὁμοεθνῶν. ὁ δ' ἐξωτάτω καὶ μέγιστος περιέχων τε πάντας τοὺς κύκλους ὁ τοῦ παντὸς ἀνθρώπων γένους. τούτων οὖν τεθεωρημένων, κατὰ τὸν ἐντεταμένον ἐστὶ περὶ τὴν δέουσαν ἑκάστων χρῆσιν τὸ ἐπισυνάγειν πως τοὺς κύκλους ὡς ἐπὶ τὸ κέντρον, καὶ τῇ σπουδῇ μεταφέρειν ἀεὶ τοὺς ἐκ τῶν περιεχόντων εἰς τοὺς περιεχομένους. κατὰ τὸν φιλοίκειον γοῦν ἐστὶ γονέας μὲν καὶ ἀδελφούς ... οὐκ οὖν κατὰ τὴν αὐτὴν ἀνα-

λογίαν καὶ τῶν συγγενῶν τοὺς μὲν πρεσβυτέρους καὶ πρεσβυτέρας ὡς πάππους θείους ἢ τηθίδας, τοὺς δ' ὁμήλικας ὡς ἀνεψιούς, τοὺς δὲ νεωτέρους ὡς παῖδας ἀνεψιῶν. ὥστε εἴρηται διὰ συντόμων ὑποθήκης ἀφ' ἧς πως χρὴ προσφέρεσθαι συγγενέσιν. ἐπειδὴ προεδιδάχθημεν πῶς τε χρηστέον αὐτοῖς, καὶ πῶς γονεῦσι καὶ ἀδελφοῖς, ἔτι δὲ γυναικὶ καὶ τέκνοις· πρόσκειται δ' ὅτι καὶ τούτοις μὲν ὁμοίως τιμητέον τοὺς ἐκ τοῦ τρίτου κύκλου, τούτοις δ' αὖ πάλιν τοὺς συγγενεῖς. ἀφαιρήσεται μὲν γάρ τι τῆς εὐνοίας τὸ καθ' αἷμα διάστημα πλέον ὄν· ἡμῖν δ' ὅμως σπουδαστέα περὶ τὴν ἐξομοίωσίν ἐστιν· ἥκοι μὲν γὰρ ἂν εἰς τὸ μέτριον, εἰ διὰ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν ἐνστάσεως ἐπιτεμνόμεθα τὸ μῆκος τῆς πρὸς ἕκαστον τὸ πρόσωπον σχέσεως. τὸ μὲν οὖν συνέχον καὶ πραγματικώτερον εἴρηται· χρὴ δ' ἐπιμετρεῖν καὶ κατὰ τὴν τῶν προσηγοριῶν χρῆσιν, τοὺς μὲν ἀνεψιοὺς καὶ θείους καὶ τηθίδας ἀδελφοὺς ἀποκαλοῦντας πατέρας τε καὶ μητέρας, τῶν δὲ συγγενῶν τοὺς μὲν θείους τοὺς δὲ ἀδελφιδοῦς τοὺς δὲ ἀνεψιούς, ὡς ἂν καὶ τὰ τῆς ἡλικίας παρήκῃ ἕνεκα τῆς ἐν τοῖς ὀνόμασιν ἐκτενείας. οὗτος γὰρ τῆς προσρήσεως ὁ τρόπος ἅμα μὲν ἂν σημεῖον οὐκ ἀμαυρὸν εἴη τῆς οὔσης ἡμῖν σπουδῆς περὶ ἑκάστους, ἅμα δ' ἂν ἐποτρύνοι καὶ προσεντείνοι πρὸς τὴν ὑποδεδειγμένην οἷον συνολκὴν τῶν κύκλων. ἐνταῦθα μέντοι γενομένοις οὐκ ἄκαιρος τοῦ ῥηθέντος ἐπὶ γονέων διορισμοῦ φαντάζεται μνήμη. ἐλέγομεν γὰρ αὖ κατ' ἐκεῖνον ἡνίκα τὸν τόπον ἦμεν, ἔνθα μητέρα πατρὶ συνεκρίναμεν, ὡς χρὴ τῇ μὲν μητρὶ τῆς στοργῆς, τῆς δὲ τιμῆς τῷ πατρὶ πλέον ἀπονέμειν· οἷς ἑπομένως καὶ δεῦρο τιθεῖμεν ἄν, ὡς τοὺς μὲν μητρόθεν προσήκοντας στέργειν πλέον πρέπει, τοὺς

δ' αὖ κατὰ πατέρα συγγενεῖς διὰ μείζονος ἄγειν τιμῆς.

24 *Ξενοφῶντος ἐν τῷ η'* (7, 13) *περὶ τῆς Κύρου παιδείας.*

Οἶσθα μὲν οὖν καὶ σύ, ὦ Καμβύση, ὅτι οὐ [τόδε] τὸ χρυσοῦν σκῆπτρόν ἐστι τὸ τὴν βασιλείαν διασῶζον, ἀλλ' οἱ πιστοὶ φίλοι σκῆπτρον βασιλεῦσιν ἀληθέστατον [καὶ ἀσφαλέστατον]. πιστοὺς καὶ ἀσφαλεστάτους δὲ μὴ νόμιζε φύσει φύεσθαι ἀνθρώπους· πᾶσι γὰρ ἂν οἱ αὐτοὶ πιστοὶ φαίνοιντο, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ πεφυκότα πᾶσιν αὐτὰ φαίνεται· ἀλλὰ τοὺς μὲν πιστοὺς τίθεσθαι δεῖ ἕκαστον ἑαυτῷ· ἡ δὲ κτῆσις αὐτῶν ἐστιν οὐδαμῶς σὺν τῇ βίᾳ, ἀλλὰ μᾶλλον σὺν τῇ εὐεργεσίᾳ. εἰ οὖν καὶ ἄλλους τινὰς πειράσῃ τῆς βασιλείας συμφύλακας ποιεῖσθαι, μηδαμόθεν πρότερον ἄρχου ἢ ἀπὸ τοῦ ὁμόθεν γενομένου. καὶ πολῖταί τοι ἄνθρωποι ἀλλοδαπῶν οἰκειότεροι καὶ σύσσιτοι ἀποσκήνων. οἱ δ' ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σπέρματος φύντες [καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς μητρὸς τραφέντες] καὶ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ αὐξηθέντες καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν γονέων ἀγαπώμενοι καὶ τὴν αὐτὴν μητέρα καὶ τὸν αὐτὸν πατέρα προσαγορεύοντες, πῶς οὐ πάντων οὗτοι οἰκειότατοι; μὴ οὖν ἃ οἱ θεοὶ ὑφήγηνται ἀγαθὰ εἰς οἰκειότητα ἀδελφοῖς μάταιά ποτε ποιήσητε, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτ' εὐθὺς οἰκοδομεῖτε ἄλλα φιλικὰ ἔργα· καὶ οὕτω δὴ ἀνυπέρβλητος ἔσται ἡ ὑμετέρα φιλία. ἑαυτοῦ τε κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ· τίνι γὰρ ἄλλῳ ἀδελφὸς ὢν μέγας οὕτω καλὸν ὡς ἀδελφῷ; τίς δ' ἄλλος τιμήσεται δὴ ἄνδρα μέγα δυνάμενον οὕτως ὡς ἀδελφός; τίνα δὲ φοβήσεταί τις ἀδικεῖν, ἀδελφοῦ μεγάλου ὄντος, οὕτως ὡς τὸν ἀδελφόν; μήτε οὖν θᾶττον μηδείς σου τούτῳ ὑπακουέτω, μηδὲ προθυμότερον παρέστω.

οὐδενὶ γὰρ οἰκειότερα τὰ τούτου, οὔτε τἀγαθὰ οὔτε τὰ δεινά, ἢ σοί. ἐννόει δὲ καὶ τάδε· τίνι χαρισάμενος ἐλπίσαις ἂν μειζόνων τυγχάνειν ἢ τούτῳ; τίνι δ' ἂν βοηθήσας ἰσχυρότερον σύμμαχον ἀντιλάβοις; τίνα δ' αἴσχιον μὴ φιλεῖν ἢ τὸν ἀδελφόν; τίνα δὲ προτιμᾶν πάντων κάλλιον ἢ τὸν ἀδελφόν; μόνου τοι, ὦ Καμβύση, πρωτεύοντος ἀδελφοῦ παρ' ἀδελφῷ οὐδὲ φθόνος παρὰ τῶν ἄλλων ἐφικνεῖται.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ. ΠΕ.

1 *Σοφοκλῆς Αἴαντι* (292).

Ὁ δ' εἶπε πρός με βαί', ἀεὶ δ' ὑμνούμενα
"γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει."

2 *Εὐριπίδου Ἰνοῦς.*

Τοιάνδε χρὴ γυναικὶ προσπολεῖν ἐᾶν
ἥτις τὸ μὲν δίκαιον οὐ σιγήσεται,
τὰ δ' αἰσχρὰ μισεῖ καὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἔχει.

3 *Ἡσιόδου ἔργων* (373).

Μηδὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἐξαπατάτω,
αἱμύλα κωτίλλουσα, τεὴν διφῶσα καλιήν.

4 *Εὐριπίδου Ἱκετίσιν* (40).

Πάντα γὰρ δι' ἀρσένων
γυναῖξι πράσσειν εἰκὸς αἵτινες σοφαί.

5 *Εὐριπίδου Ὀρέστῃ* (108).

Εἰς ὄχλον ἕρπειν παρθένοισιν οὐ καλόν.

6 *Τοῦ αὐτοῦ Σθενοβοίᾳ.*

Κομίζετ' εἴσω τήνδε· πιστεύειν δὲ χρὴ
γυναικὶ μηδὲν ὅστις εὖ φρονεῖ βροτῶν.

ψυχᾶς [ὁ κρατούμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων παθημάτων τᾶς ψυχᾶς]· ὁ δὲ τοιοῦτος οὐχ ἁπλῶς δοῦλος οὐδὲ τᾷ φύσει δοῦλος, ἀλλὰ τῶν παθῶν δοῦλος καὶ ἐν καταχρήσει δοῦλος, καὶ μᾶλλον μοχθηρὸς ἄνθρωπος ἢ δοῦλος κατὰ φύσιν· κατὰ φύσιν δὲ δοῦλος ὁ δυνάμενος αὐτάρκως τὰς διὰ τῶ σώματος ὑπηρεσίας παρέχεσθαι τοῖς δεσπόταις καὶ ἐν τῷ ὁδοὺς πορευθῆναι καὶ φορτία βαστάξαι καὶ κακοπαθείας καὶ διακονίας ὑπομένεν, μήτε δὲ ἀρετὰν μήτε κακίαν ἐπιδεχόμενος ψυχικάν.

16 *Καλλικρατίδα Πυθαγορείου Λάκωνος ἐκ τοῦ περὶ οἴκων εὐδαιμονίας.*

Τὸν μὲν ὦν οἶκον ὑπολαπτέον ἧμεν σύσταμα κοινωνίας συγγενικᾶς. σύσταμα μὲν πᾶν ἔκ τινων ἐναντίων καὶ ἀνομοίων σύγκειται, καὶ ποτὶ ἕν τι τὸ ἄριστον συντέτακται, καὶ ἐπὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ἐπαμφέρεται· ὅ τε γὰρ ὀνυμαινόμενος χορὸς σύσταμά τι ἐντὶ κοινωνίας ᾠδικᾶς καὶ ποτὶ ἕν τι κοινὸν ἐπαμφέρεται τὰν συνῳδίαν, ἕν τε ναΐ τὸ σύσταμα τῶ σώματος περὶ τὰν νᾶα ἔκ τινων ἀνομοίων καὶ ἐναντίων συνέστακε, καὶ ποτὶ ἕν τι τὸ ἄριστον συντέτακται τὸν κυβερνάταν, καὶ ἐπὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ἐπαμφέρεται τὰν εὔπλοιαν· οὕτως δὲ καὶ ὁ οἶκος, σύσταμα κοινωνίας συγγενικᾶς ὑπάρχων, ἔκ τινων ἀνομοίων συνέστακε καὶ ἐναντίων μερέων, καὶ ποτὶ ἕν τι τὸ ἄριστον συντέτακται τὸν οἰκοδεσπόταν, καὶ ποτὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ἐπαμφέρεται τὰν ὁμοφροσύναν. ὡς δ' ἁπλῶς εἰπέν, πᾶς ὁ οἶκος καθάπερ ψαλτήριον τριῶν τούτων χρῄζει τυχέν, ἐξαρτύσιος, συναρμογᾶς, ἁφᾶς τινος [καὶ χρήσιος] μωσικᾶς. ἐξάρτυσις μὲν ὦν ἐντὶ ἁ σύνθεσις τῶν αὐτῶ μερέων

ἁπάντων, ἐξ ὧν συμπλαροῦται τό τε ὅλον καὶ τὸ πᾶν σύσταμα τᾶς συγγενικᾶς κοινωνίας· τῶν δὲ μερέων αὐτῶν δύο πρᾶτα καὶ μέγιστα ἄνθρωπος καὶ κτᾶσις, τὸ κυβερνώμενον καὶ τὰν χρᾶσιν ἐμπαρεχόμενον, ὥσπερ δὲ καὶ ζῴω τὰ πρᾶτα μέρεα καὶ τὰ μέγιστα ψυχὰ καὶ σῶμα, καὶ ψυχὰ μέν ἐντι τὸ κυβερνῶν καὶ χρεόμενον, σῶμα δὲ τὸ κυβερνώμενον καὶ τὰν χρᾶσιν ἐμπαρεχόμενον. καὶ ὁ μὲν βίος ὄργανον ἐπίκτατον ζωᾶς τᾶς ἀνθρωπίνας, τὸ δὲ σῶμα ὄργανον σύμφυτον καὶ συγγενὲς τᾶς ψυχᾶς. τῶν δὲ συμπλαρούντων τὸν οἶκον ἀνθρώπων τοὶ μὲν συγγενέες τοὶ δ' οἰκῆοι. καὶ συγγενέες μὲν ἀπὸ τῶ αὐτῶ αἵματος γενόμενοι ἢ τὰν αὐτὰν ἀρχὰν ἔχοντες ἐκ τῶν κατασπειράντων πράτων τὸ γένος· οἰκῆοι δὲ ἐπίκτατοι συγγενέες, ἀπὸ τᾶς τῶ γάμω κοινωνίας λαμβάνοντες τὰν καταρχάν. οὗτοι δὲ τυγχάνοντι ἤτοι πατέρες ἢ ἀδελφοὶ ἢ ματροπάτορες ἢ πατροπάτορες ἢ ἕν γέ τι τούτων ἔχοντες τῶν ἐς τὸν γάμον συνελθόντων. εἰ δὲ καὶ τὸ τῶν φίλων ἀγαθὸν ἐπὶ τὸν οἶκον ἐπαμφέρεται (μέζων γὰρ οὕτως γίγνεται καὶ μεγαλοπρεπέστερος οὐ μόνον οὐσίᾳ καὶ συγγενείᾳ πολυάριθμος γενόμενος ἀλλὰ καὶ φίλων πολυπλαθίᾳ), φανερὸν ὡς καὶ τοῦτο μέζονα ποοῦν τὸν οἶκον, τὸ ἑταιρικὸν εἶδος τᾶς φιλίας, συγκαταριθματέον ἐν τᾷ συμπλαρώσει τῶ οἴκω. τᾶς δὲ κτάσιος ἃ μέν ἐντι ἀναγκαία ἃ δὲ ἐλευθέριος, ἀναγκαία μὲν ἁ ποτ' αὐτὰς ἐξυπηρετοῦσα τὰς τῶ βίω χρῄας, ἐλευθέριος δὲ ἁ ποτὶ κόσμον καὶ διαγωγὰν ἄγοισα τὸν ἄνθρωπον, ὥστε μὴ ἑτέρων δέεσθαι. ἁ δ' ὑπερβάλλοισα κόσμον ἐλευθέριον καὶ διαγωγάν, καταρχὰ ὕβριος καὶ ὀλέθρω ῥιζοῦται τοῖς ἀνθρώποις. ἀνάγκα γὰρ τὼς πολλὰ ἔχοντας τετυφῶσθαι πρᾶτον, τετυφωμένως δὲ ἀλαζόνας γίγνεσθαι,

ἀλαζόνας δὲ γενομένως ὑπερηφάνως ἦμεν καὶ μήτε ὁμοίως μήτε ἴσως ὑπολαμβάνεν τὼς συγγενέας καὶ ὁμοφύλως καὶ φυλέτας, ὑπερηφάνως δὲ γενομένως ὑβριστὰς ἦμεν· ὕβριος δὲ πάσας ἔσχατον καὶ πέρας ὄλεθρος. ὄκα ὦν ἐν οἴκῳ καὶ πόλει περιουσιάζῃ, τὰ περισσὰ τὸν νομοθέταν δεῖ περικόπτειν καὶ περιτέμνειν ὡς ἀγαθὸν γεωργὸν τὰ φυλλομανίοντα τᾶς κτάσιος. τῶ δὲ συγγενικῶ καὶ οἰκηακῶ μέρεος τῶ ἀνθρώπω τριττὸν τὸ εἶδος· τὸ μὲν γάρ ἐντι ἄρχον, τὸ δ' ἀρχόμενον, τὸ δ' ἐπίκουρον τῶ οἴκω καὶ τᾶς συγγενείας· καὶ ἄρχον μὲν ὁ ἀνήρ, ἀρχόμενον δὲ ἁ γυνά, ἐπίκουρον δὲ τὸ γεννατὸν ἐκ τούτων.

17 *Ἐν τῷ αὐτῷ.*

Ἔτι τᾶς πρακτικᾶς καὶ κατὰ λογισμὸν ἀρχᾶς ἃ μέν ἐστι δεσποτικά, ἃ δὲ ἐπιστατικά, ἃ δὲ πολιτικά· καὶ δεσποτικὰ μὲν ἃ τῶ ἰδίω συμφέροντος ἄρχοισα, ἀλλ' οὐ τῶν ἀρχομένων· ταύταν γὰρ ἄρχει τὰν ἀρχὰν ὁ μὲν δεσπότας τῶν δούλων, ὁ δὲ τύραννος τῶν ὑποτεταγμένων. ἐπιστατικὰ δὲ ἕνεκα τῶν ἀρχομένων, ἀλλ' οὐχ αὑτᾶς· ταύταν δ' ἄρχουσι τὰν ἀρχὰν τοὶ μὲν ἀλεῖπται τῶν ἀθλητᾶν, καὶ τοὶ ἰατροὶ τῶν νοσιόντων, καὶ τοὶ διδάσκοντες τῶν διδασκομένων· οὐ γὰρ αὑτοῖς τὸ συμφέρον ἀλλὰ τοῖς ἀρχομένοις ποτιποιοῦντι, τοῖς μὲν καμνόντεσι τοὶ ἰατροί, τοῖς δὲ σωμασκεῦσιν τοὶ ἀλεῖπται, τοῖς δὲ ἀνεπιστάμοσιν τοὶ ἐπιστάμονες. πολιτικὰ δέ ἐντι ἀρχά, ἅτις τέλος ἔχει τὸ κοινᾷ συμφέρον καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἀρχομένων· κατὰ γὰρ ταύταν τὰν ἀρχὰν ἐν μὲν τοῖς ἀνθρωπίνοις ὅ τε οἶκος καὶ ἁ πόλις συνάρμοσται, ἐν δὲ τοῖς θήοις ὁ κόσμος. μίμαμα δ' οἶκος καὶ πόλις κατὰν ἀναλογίαν τᾶς τῶ κόσμω διοικήσιος. ἀρχὴ

μὲν γὰρ τὸ θῆον τᾶς φύσιος, οὔτε τὸ ἐκείνων συμφέρον σκοπεύμενον οὔτε μὰν τὸ ἴδιον ἀπολελυμένως, ἀλλὰ τὸ κοινᾷ. καὶ διὰ τοῦτο ποταγορεύεται ὁ κόσμος ἀπὸ τᾶς τῶν συμπάντων διακοσμάσιος, ποθ' ἓν τὸ ἄριστον συντεταγμένος. τὸ δ' ἓν ἐστιν ἄριστον αὐτός, ὅπερ ἐστὶ καττὰν ἔννοιαν, ζῷον οὐράνιον, ἄφθαρτον, ἀρχά τε καὶ αἰτία τᾶς τῶν ὅλων διακοσμάσιος. ἐπεὶ ὦν καὶ ὁ ἀνὴρ ἄρχη τᾶς γυναικός, ἤτοι τὰν δεσποτικὰν ἄρχη ἀρχάν, ἢ τὰν ἐπιστατικάν, ἢ τό γε ἔσχατον τὰν πολιτικὰν ἄρχη· οὔτε δὲ τὰν δεσποτικὰν ἀρχάν, κάδεται γὰρ καὶ ἐπιμελῆται τᾶς αὐτῶ γυναικός· οὔτε τὰν ἐπιστατικὰν καθάπαξ, καὶ αὐτὸς γὰρ μέρος ἐντὶ τᾶς κοινωνίας· ἀπολείπεται ὦν τὰν πολιτικάν, καθ' ἃν τίθεται καὶ ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀρχόμενος τὸ κοινᾷ συμφέρον. διόπερ καὶ ὁ γάμος ἐπὶ βίῳ κοινωνίᾳ συνίσταται. οἱ μὲν ὦν τὰν δεσποτικὰν ἄρχοντες ἀρχὰν τῶν ἀνδρῶν μισεῦνται ὑπὸ τῶν γυναικῶν, οἱ δὲ τὰν ἐπιστατικὰν καταφρονέονται· προσθῆκαι γὰρ ἂν φαίνοιντο τῶν γυναικῶν καὶ κόλακες· οἱ δὲ τὰν πολιτικὰν καὶ θαυμαίνονται καὶ φιλέονται. ἀμφότερα δὲ ταῦτα ἐσσεῖται, αἴκα ἁδονᾷ καὶ σεμνότατι κεκραμέναν ποτιφέρηταί τις τὰν ἀρχάν, τὰν μὲν ἁδονὰν ἐν τῷ ἀγαπῆν ποτιφερόμενος, τὰν δὲ σεμνότατα τῷ μηδὲν εὐτελὲς μηδὲ ταπεινὸν πράττειν.

18 Ἐν ταυτῷ.

Γαμίσκοντα δὲ δεῖ γαμὲν ποτὶ τὰν αὐτῶ τύχαν, ἵνα μήτε ὑπὲρ τὰν δύναμιν μήτε μῆονα τᾶς δυνάμιος τὸν γάμον ἐπάγηται, ἀλλὰ ποτὶ λόγον τᾶς ἰδίας δυνάμιος. οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ τὰν δύναμιν ἐπάγοντες στασιάζοντι διὰ τὰν ἁγεμονίαν· ἃ μὲν γὰρ τῷ πλούτῳ καὶ τῷ γένει καθυπερέχοισα τἀνδρὸς ἄρχειν προ-

αιρεῖται, ὃ δὲ ἀνάξιον ἀγεῖται καὶ παρὰ φύσιν συγχωρέν. οἱ δὲ μήονα τᾶς δυνάμιος τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος τῷ οἴκω συναιροῦντι. δεῖ δὲ τὸν μωσικὸν μιμεῖσθαι, ὃς τὸν ἴδιον τόνον τᾶς φωνᾶς ἐκμαθὼν οὕτως πειρᾶται τὰν μέσαν καθιστάμεν, ὅπως καὶ ἐπὶ τὰ ὀξέα καὶ ἐπὶ τὰ βαρέα διαρκέσαι δύναται, καὶ μήτε ῥήξῃ μήτε ἀπολίπῃ τὰν τάσιν. οὕτως ὦν δεῖ καὶ γάμον συναρμόζεσθαι ποτὶ τὸν ἴδιον τόνον τᾶς ψυχᾶς, ὅπως μὴ μόνον ἐν εὐτυχίᾳ συνεκτρέχειν ἀλλάλοις δυνατοὶ ὦντι. ποτὶ λόγον δὲ μναστευσάμενον τὸν γάμον δεῖ καὶ ἐπίτροπον καὶ κύριον καὶ ἐπιστάταν τᾶς αὐτῶ γυναικὸς ἦμεν· ἐπίτροπον μὲν τῷ φροντίζεν τῶν ἐκείνας, κύριον δὲ τῷ ἄρχεν καὶ κυριεύεν, διδάσκαλον δὲ τῷ διδάσκεν τὰ δέοντα. τοῦτο δ' ἐσσεῖται μάλιστα, αἴκα τις ἀγαθῶν προγόνων σκοπιασάμενος παιδίον ἀκμάζουσαν γαμίσκῃ. καὶ γὰρ εὔπλαστοι καὶ εὐάγωγοι τυγχάνοντι πρωτονύμφευτοι, καὶ ποτὶ τὸ μαθὲν εὐφυῶς ἔχοντι καὶ ποτὶ τὸ φοβηθῆμεν καὶ ἀγαπάξαι τὸν αὐταύτας ἄνδρα.

19 Περικτιόνης Πυθαγορείας ἐκ τοῦ περὶ γυναικὸς ἁρμονίας.

Τὴν ἁρμονίην γυναῖκα νώσασθαι δεῖ φρονήσιός τε καὶ σωφροσύνης πλείην· κάρτα γὰρ ψυχὴν πεπνῦσθαι δεῖ ἐς ἀρετήν, ὥστ' ἔσται καὶ δικαίη καὶ ἀνδρηίη καὶ φρονέουσα καὶ αὐταρκείῃ καλλυνομένη καὶ κενὴν δόξαν μισέουσα. ἐκ τουτέων γὰρ ἔργματα καλὰ γίνεται γυναικὶ ἐς αὐτήν τε καὶ ἄνδρα καὶ τέκεα καὶ οἶκον· πολλάκις δὲ καὶ πόλει, εἴγε πόλιας ἢ ἔθνεα ἡ τοιήδε κρατύνοι, ὡς ἐπὶ βασιληίης κατορέομεν. κρατέουσα ὦν ἐπιθυμίης καὶ θυμοῦ, ὁσίη καὶ ἁρμονίη γίνεται, ὥστε οὐδὲ ἔρωτες αὐτὴν

ἄνομοι διώξουσι, ἀλλ' ἐς ἄνδρα τε καὶ τέκεα καὶ τὸν οἶκον ξύμπαντα φιλίην ἕξει. ὁκόσαι γὰρ ἐράστριαι τελέθουσι ἀλλοτρίων λεχέων, αὗται δὲ πολέμιαι γίνονται πάντων τῶν ἐν τῇ οἰκίῃ ἐλευθέρων τε καὶ οἰκετέων· καὶ συντιθέει δόλους ἀνδρί, καὶ ψύθεα κατὰ πάντων μυθίζεται πρὸς τοῦτον, ἵνα μούνη δοκέῃ διαφέρειν εὐνοίῃ καὶ τῆς οἰκίης κρατέῃ ἀργίην φιλέουσα. ἐκ τουτέων γὰρ φθορὴ γίνεται συμπάντων ὁκόσα αὐτῇ τε καὶ τῷ ἀνδρὶ ξυνά ἐστι. καὶ ταῦτα μὲν ἄχρι τῶνδε λελέχθω. σκῆνος δὲ ἄγειν χρὴ πρὸς μέτρα φύσιος τροφῆς τε πέρι καὶ ἱματίων καὶ λουτρῶν καὶ ἀλειψίων καὶ τριχῶν θέσιος καὶ τῶν ὁκόσα ἐς κόσμον ἐστὶ [χρυσοῦ καὶ λίθων]. ὁκόσαι γὰρ πολυτελέα πάντα ἐσθίουσι καὶ πίνουσι καὶ ἀμπέχονται καὶ φορέουσι τὰ φορέουσι γυναῖκες, ἐς ἁμαρτίην ἕτοιμοι κακίης συμπάσης ἔς τε λέχεα καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἀδικοπρηγέες. λιμὸν ὦν καὶ δῖψαν ἐξακέσασθαι δεῖ μοῦνον, κῆν ἐκ τῶν εὐτελέων ἔῃ, καὶ ῥῖγος, κῆν νάκος κῆν σισύρη. βρωτῆρας δὲ εἶναι τῶν τηλόθεν ἢ τῶν πολλοῦ πωλεομένων ἢ τῶν ἐνδόξων, κακίη οὐχὶ μικρὴ πέφαται· ἠμφιάσθαι δ' εἵματα εἰκότα λίην καὶ ποικίλα ἀπὸ θαλασσίης βάψιος [τοῦ κόχλου] ἢ ἄλλης χρόης πολυτελέος, μωρίη πολλή. σκῆνος γὰρ ἐθέλει μὴ ῥιγέειν μηδὲ γυμνὸν εἶναι χάριν εὐπρεπείης, ἄλλου δ' οὐδενὸς χρηίζει. δόξα δὲ ἀνθρώπων μετὰ ἀμαθίης ἐς τὰ κενεά τε καὶ περισσὰ ἵεται. ὥστ' οὔτε χρυσὸν ἀμφιθήσεται ἢ λίθον ἰνδικὸν ἢ χώρης ἐόντα ἄλλης, οὐδὲ πλέξεται πολυτεχνίῃσι τρίχας, οὐδ' ἀλείψεται ἀραβίης ὀδμῆς ἐμπνέοντα, οὐδὲ χρίσεται πρόσωπον λευκαίνουσα ἢ ἐρυθραίνουσα τοῦτο ἢ μελαίνουσα ὀφρύας τε καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν πολιὴν τρίχα βαφῇσι τεχνεωμένη, οὐδὲ λούσε-

ται θαμινά. ἡ γὰρ ταῦτα ζητέουσα θηητῆρα ζητέει ἀκρασίης γυναικηίης. κάλλος γὰρ τὸ ἐκ φρονήσιος, οὐκὶ δὲ τὸ ἐκ τούτων ἁνδάνει τῇσι γινομένῃσι εὖ. ἀναγκαῖα δὲ μὴ ἡγεέσθω εὐγενηίην καὶ πλοῦτον καὶ μεγάλης πόλιος πάντως γενέσθαι καὶ δόξαν καὶ φιλίην ἐνδόξων καὶ βασιληίων ἀνδρῶν· ἢν μὲν γὰρ ἔῃ, οὐ λυπέει· ἢν δὲ μὴ ἔῃ, ἐπιζητέειν οὐ ποιέει· τουτέων γὰρ δίχα φρονίμη γυνὴ ζῆν οὐ κωλύεται. κἢν ἔῃ δὲ φαῦλα τάπερ λελάχαται, τὰ μεγάλα καὶ θαυμαζόμενα μήκοτε διζήσθω ψυχῇ, ἀλλὰ καὶ ἀπ' οὖν αὐτέων βαδιζέτω· βλάπτει γὰρ μᾶλλον ἐς ἀτυχίην ἕλκοντα ἢ ὠφελέει. τούτοισι γὰρ ἐπιβουλή τε καὶ φθόνος καὶ βασκανίη προσκέεται, ὥστε ἐν ἀταραξίῃ οὐκ ἂν γένοιτο ἡ τοιήδε. θεοὺς δὲ σέβειν δεῖ ἐς εὐελπιστίην εὐδαιμονίης, νόμοισί τε καὶ θεσμοῖσι πειθομένην πατρίοισι. μετὰ δὲ τούτους μυθέομαι [τοὺς θεοὺς] γονέας τιμᾶν καὶ σέβειν· οὗτοι γὰρ ἴσα θεοῖσι πάντα πέλουσι καὶ πρήσσουσι τοῖς ἐκγόνοισι. πρὸς δὲ τὸν ἄνδρα τὸν ἑωυτῆς ζώειν ὧδε δεῖ νομίμως καὶ κρηγύως, μηδὲν ἐννενωμένην ἰδίῃ, ἀλλ' εὐνὴν τηρεῦσαν καὶ φυλάσσουσαν· ἐν τουτέῳ γάρ ἐστι τὰ ξύμπαντα. φέρειν δὲ χρὴ τοῦ ἀνδρὸς πάντα, κἢν ἀτυχέῃ, κἢν ἁμάρτῃ κατ' ἄγνοιαν ἢ νοῦσον ἢ μέθην, ἢ ἄλλῃσι γυναιξὶ ξυγγένηται· ἀνδράσι μὲν γὰρ ἐπιχωρέεται ἁμαρτίη αὕτη· γυναιξὶ δὲ οὐκέτι, τιμωρίη δ' ἐφέστηκε. ἄγασθαι ὦν τὸν νόμον δεῖ καὶ μὴ ζηλοτυπέειν, φέρειν δὲ καὶ ὀργὴν καὶ φειδωλίην καὶ μεμψιμοιρίην καὶ ζηλοτυπίην καὶ κακηγορίην καὶ ἤν τι ἄλλο ἔχῃ ἐκ φύσιος, καὶ οὕτω θήσεται πάντα ὅκως φίλον ἐστὶ αὐτέῳ σωφρονέουσα. γυνὴ γὰρ ἄνδρα φιλέουσα καὶ τἀνδρὸς πρήσσουσα κρηγύως, ἁρμονίη ὑπάρχει καὶ οἶκον τὸν ξύμπαντα φιλέει, καὶ

τοὺς θύρηθεν εὐνόους τῇ οἰκίῃ ποιέει· ἐπὴν δὲ μὴ φιλέῃ, οὔτε οἶκον οὔτε παῖδας τοὺς ἑωυτῆς οὔτε θεράποντας οὔτε οὐσίην ἥντιναῶν ἐθέλει σῶαν ἐσιδέειν, φθορὴν δὲ πᾶσαν ἀρέεται [καὶ εὔχεται] εἶναι ὡς πολεμίη ἐοῦσα, καὶ τὸν ἄνδρα εὔχεται τεθνάναι ὡς ἐχθρόν, ὅκως ἄλλοισι ὁμουρέῃ, καὶ ὁκόσοι ἀνδάνουσι τουτέῳ ἐχθαίρει. οὐ δρᾶν δὲ αὐτὴν ὧδε δοκέω, εἰ πλεῖος τελέθει φρονήσιός τε καὶ σωφροσύνης. οὐ γὰρ μοῦνον ὠφελήσει τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ παῖδας καὶ ξυγγενέας καὶ δούλους καὶ τὴν οἰκίην ξύμπασαν, ἐν ᾗ καὶ κτήματα καὶ φίλοι πολιῆταί τε καὶ ξένοι εἰσί· καὶ ἀπεριεργίῃ τὸ σκῆνος διάξει τουτέων, λεσχαίνουσά τε καὶ ἀκούουσα καλά, καὶ ἀκολουθέουσά τε αὐτέῳ κατ' ὁμοδοξίην τῆς ξυνῆς βιοτῆς, καὶ οἷς ἐκεῖνος αὔξει ξυγγενέσι τε καὶ φίλοισι ξυνομαρτέουσα, καὶ ταυτὰ ἡγεομένη γλυκέα τε καὶ πικρὰ τἀνδρί, ἢν μὴ ἀναρμόνιος ἐς τὸ πᾶν ἔῃ.

20 *Μουσωνίου ἐκ τοῦ περὶ σκευῶν.*

Καὶ μὴν συνῳδὰ καὶ συγγενῆ τῇ περὶ τὰς οἰκίας πολυτελείᾳ καὶ τὰ τῶν σκευῶν τῶν κατ' οἰκίαν φαίνεται ὄντα, κλῖναι καὶ τράπεζαι καὶ στρώματα καὶ ἐκπώματα καὶ εἴ τι τοιοῦτον, πάντως τὴν χρείαν ὑπερβεβηκότα καὶ προσωτέρω τῶν ἀναγκαίων ἐληλυθότα· κλῖναι μὲν ἐλεφάντιναι καὶ ἀργυραῖ ἢ νὴ Δία χρυσαῖ, τράπεζαι δὲ παραπλησίας ὕλης, στρωμναὶ δὲ ἁλουργεῖς καὶ ἄλλων χρωμάτων δυσποριστων· ἐκπώματα δὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πεποιημένα, τὰ δὲ λίθων ἢ λιθοειδῶν τινῶν ἁμιλλωμένων τῇ πολυτελείᾳ τοῖς ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς. καὶ σπουδάζεται ταῦτα πάντα, τοῦ μὲν σκίμποδος οὐδὲν κακίω παρεχομένου κατάκλισιν ἡμῖν τῆς ἀργυρᾶς ἢ τῆς

ἐλεφαντίνης κλίνης, τῆς δὲ σισύρας ἱκανωτάτης οὔσης ὑπεστρῶσθαι ὥστε μὴ δεῖσθαι πορφυρίδος ἢ φοινικίδος, ἐσθίειν δ' ὑπάρχοντος ἡμῖν ἀβλαβῶς ἀπὸ τραπέζης ξυλίνης ὡς μὴ ποθεῖν μηδαμῶς τὴν ἀργυρᾶν, καὶ πίνειν γε νὴ Δία ἐκ κεραμέων ποτηρίων παρόν, ἃ τό τε δῖψος σβεννύειν παραπλησίως πέφυκε τοῖς χρυσοῖς, καὶ τὸν ἐγχεόμενον αὐτοῖς οἶνον οὐ λυμαίνεται, ὀσμὴν δέ γε ἡδίω τῶν χρυσῶν παρέχεται καὶ τῶν ἀργυρῶν. καθόλου δ' ἀρετὴ καὶ κακία σκευῶν κριθείη ἂν ὀρθῶς ἐκ τριῶν τούτων, τῆς τε κτήσεως καὶ τῆς χρήσεως καὶ τῆς τηρήσεως. ὅσα μὲν γὰρ κτήσασθαι δύσκολά ἐστιν ἢ χρήσασθαι μὴ ἐπιτήδεια ἢ φυλάξαι μὴ ῥᾴδια, ταῦτα χείρω· ἃ δὲ κτώμεθα μὴ χαλεπῶς καὶ χρώμενοι [εὐκόλως] ἐπαινοῦμεν καὶ φυλάττομεν ῥᾳδίως, ταῦτα ἀμείνω. διόπερ τὰ κεράμεα καὶ τὰ σιδηρᾶ καὶ ὅσα τοιαῦτα, πολλῷ κρείττω τῶν ἀργυρῶν τε καὶ χρυσῶν, ὅτι ἡ κτῆσις τούτων εὐμαρεστέρα ὅσῳ καὶ εὐτελεστέρα, ἥ τε χρῆσις πλείων, ὅτι καὶ πυρὶ ῥᾳδίως ταῦτ' ἐμβάλλομεν, ἐκεῖνα δὲ οὔ, ἥ τε φυλακὴ ἥττων· τὰ γὰρ εὐτελῆ τῶν πολυτελῶν ἐπιβουλεύεται ἧττον. μέρος δέ τι τῆς φυλακῆς οὖσα καὶ ἡ ἐκκάθαρσις περὶ τὰ πολυτελῆ πλείων ἐστίν. ὥσπερ οὖν ἵππος ὁ τιμῆς μὲν ἐωνημένος ὀλίγης χρείας δὲ παρεχόμενος πολλάς, αἱρετώτερος τοῦ ὀλίγα μὲν ὑπουργοῦντος πολλοῦ δ' ἠγορασμένου, κατὰ ταυτὰ καὶ σκεύη τὰ εὐτελέστερα καὶ πολυχρηστότερα κρείττω τῶν ἐναντίων. τί ποτ' οὖν διώκεται τὰ σπάνια καὶ πολυτελῆ πρὸ τῶν ἐν μέσῳ καὶ τῶν εὐτελῶν; ὅτι ἀγνοεῖται τὰ καλὰ καὶ τἀγαθά, καὶ ἀντὶ τῶν ὄντων τὰ δοκοῦντα σπουδάζεται παρὰ τοῖς ἀνοήτοις· ὥσπερ δὴ καὶ οἱ μαινόμενοι πολλάκις λευκὰ τὰ μέλανα νο-

μίζουσιν· ἄνοια δὲ μανίας συγγενέστατον. ἐπεὶ τῶν γε νομοθετῶν τοὺς ἀρίστους, καὶ ἐν πρώτοις Λυκοῦργον εὕροιμεν ἂν πολυτέλειαν μὲν ἐξελαύνοντα τῆς Σπάρτης, ἀντεισάγοντα δ' εὐτέλειαν καὶ τὸ ἐνδεὲς τῆς διαίτης τοῦ περιττοῦ προτιμῶντα πρὸς ἀνδρίαν, καὶ τὴν μὲν τρυφὴν ὡς λύμην ἐκτρεπόμενον, τὸ δ' ἐθελόπονον ὡς σωτήριον ἀξιοῦντα ζηλοῦν. τεκμήρια δὲ τούτων αἱ τῶν ἐφήβων ἐκεῖ καρτερήσεις, ἐθιζομένων φέρειν λιμόν τε καὶ δῖψος, καὶ μετὰ τούτων ῥῖγος, ἔτι δὲ πληγὰς καὶ πόνους· ἀλλ' ὡς σεμνοῖς ἔθεσιν οἱ παλαιοὶ Λακεδαιμόνιοι τραφέντες ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων ἦσάν τε καὶ ἐνομίζοντο, καὶ τὴν πενίαν τὴν ἑαυτῶν ζηλωτοτέραν τοῦ βασιλέως πλούτου κατέστησαν. ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς δεξαίμην ἂν νοσῆσαι μᾶλλον ἢ τρυφῆσαι. τὸ μὲν γὰρ νοσεῖν μόνον βλάπτει τὸ σῶμα, τὸ δὲ τρυφᾶν ἄμφω διαφθείρει, ψυχήν τε καὶ σῶμα, σώματι μὲν ἀσθένειαν καὶ ἀδυναμίαν, ψυχῇ δὲ ἀκολασίαν καὶ ἀνανδρίαν ἐμποιοῦν. καὶ μὴν καὶ ἀδικίαν τίκτει τρυφή, ὅτε καὶ πλεονεξίαν· οὔτε γὰρ τρυφῶντά τινα δυνατὸν μὴ πολυτελῆ εἶναι, οὔτε πολυτελῆ ὄντα ὀλίγα βούλεσθαι ἀναλίσκειν, βουλόμενον δὲ πολλὰ μὴ καὶ πορίζειν πολλὰ ἐπιχειρεῖν, οὐδ' αὖ πορίζειν ἐπιχειροῦντα πολλὰ μὴ πλεονεκτεῖν καὶ ἀδικεῖν· οὐ γὰρ ἂν πορίσειέ τις ἐκ δικαίων πολλά. ἔτι καὶ ἄλλον τρόπον ἄδικος ἂν εἴη πάντως ὁ τρυφῶν· καὶ γὰρ ὑπὲρ πόλεως τῆς αὑτοῦ πονεῖν τοὺς προσήκοντας πόνους ὀκνήσειεν ἂν ἢ οὐκ ἂν ἔτι τρυφῴη, κἂν ὑπὲρ φίλων ἢ συγγενῶν κακοπαθῆσαι δέῃ, οὐκ ἂν ὑπομείνειεν· οὐ γὰρ ἐάσει αὐτὸν ἡ τρυφή. καὶ μὴν καὶ διὰ θεοὺς ἔστιν ὅτε πονητέον τῷ δικαίῳ εἶναι βουλομένῳ πρὸς θεούς, ὅτι θυσίας ἢ τελετὰς ἤ τινα ἀλ-

λην ὑπηρεσίαν τελέσει τοῖς θεοῖς, ὁ δὲ τρυφῶν ἐνδεήσει κἀνταῦθα. διόπερ ἄδικος ἂν εἴη πάντως καὶ περὶ πόλιν καὶ περὶ φίλους καὶ περὶ θεούς, ἃ χρὴ πράττειν αὐτὸν οὐ πράττων. ὡς οὖν καὶ ἀδικίας αἰτίαν οὖσαν τὴν τρυφὴν φευκτέον τρόπῳ παντί.

21 *Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.*

Πρὸ πάντων γε περὶ τῶν ἔργων ὑφ' ὧν οἶκος συνέχεται. ταῦτ' οὖν διαιρετέον μὲν κατὰ τὸ πλεῖστον, τῷ μὲν ἀνδρὶ τὰ κατ' ἀγρὸν καὶ τὰ περὶ τὰς ἀγορὰς καὶ τὰ περὶ τὴν ἀστυπολίαν ἀνακεῖσθαι, τῇ δὲ γυναικὶ τὰ περὶ τὴν ταλασίαν καὶ σιτοποιίαν καὶ ὅλως τὰ κατοικίδια τῶν ἔργων. οὐδὲ μὴν ἀγεύστους ἀξιωτέον εἶναι τοὺς ἑτέρους τῶν ἑτέρων. γένοιτο γὰρ ἄν ποτε καὶ γυναικὶ κατ' ἀγρὸν γενομένῃ καθῆκον τὸ τοῖς ἐργαζομένοις ἐπιστῆναι καὶ τὴν τοῦ οἰκοδεσπότου τάξιν ἐκπληρῶσαι, καὶ ἀνδρὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ἐπιστροφὴν ποιήσασθαι καὶ τὰ μὲν διαπυθέσθαι τὰ δὲ καὶ ἐπιδεῖν τῶν γινομένων. οὕτω γὰρ ἂν ἐπισυνδέοιτο μᾶλλον τὰ τῆς κοινωνίας, εἰ συμμετέχοιεν ἀλλήλοις τῶν ἀναγκαίων φροντίδων. δεῦρο μέντοι τοῦ λόγου γενόμενος οὐκ ἂν ὀκνῆσαί μοι δοκῶ καὶ τῆς αὐτουργίας ποιήσασθαί τινα μνήμην, ἐπεὶ εἰκὸς τοῖς ὑπὲρ τῶν ἔργων εἰρημένοις καὶ τοῦτο προστεθῆναι. ὡς μὲν τοίνυν τἀνδρὶ καθήκει τῶν γεωργικῶν ἅπτεσθαι πόνων, τί καὶ λέγειν δεῖ; οὐ πολὺς γὰρ ὁ κατὰ τοῦτο δυσπειθής· ἀλλὰ καίπερ τοσαύτης τρυφῆς καὶ ἀπονίας τὸν νῦν κατεχούσης βίον, ὅμως σπάνιός ἐστι μὴ καὶ δι' ἑαυτοῦ προθυμούμενος ἔργων κοινωνῆσαι τῶν ὑπὲρ σπόρου καὶ φυτείας καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ γεωργίαν. δυσπειθέστερος δ' ἴσως ὁ πρὸς θάτερα τῶν ἔργων, ὅσα γυ-

ναιξὶν ἀπονενέμηται, παρακαλῶν τὸν ἄνδρα λόγος. καὶ πάσχουσί γε οὐκ ἀπεικὸς οἱ καθαρειότεροι, μὴ καθ' ἑαυτοὺς εἶναι τοπάζοντες ἅψασθαι ταλασίας. ἐπεὶ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος εὐτελεῖς ἀνθρωπίσκοι καὶ τὸ τῶν κατεαγότων καὶ γυννίδων φῦλον ὡς τὴν ἐρίων ἐργασίαν καταφέρεται ζήλῳ θηλύτητος, οὐ δοκεῖ κατὰ τὸν ἀληθινώτερον ἄνδρα τυγχάνειν τὸ εἰς ταῦτα συγκαθιέναι· ὥστ' ἔγωγε τάχ' ἂν οὐδ' ἂν αὐτὸς συμβουλεύσαιμι τοῖς μὴ τελείαν παρεσχημένοις πίστιν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἀρρενότητος καὶ σωφροσύνης ἅπτεσθαι τοιοῦδέ τινος. εἰ μέντοι διὰ τοιοῦδε βίου πεποιήκοι τις ἑαυτὸν πάσης ὑπονοίας ἀτόπου καθαρεύοντα, τί κωλύσει καὶ κατὰ ταῦτα τῇ γυναικὶ κοινωνῆσαι τὸν ἄνδρα; τῶν μὲν γὰρ ἄλλων κατοικιδίων ἔργων μὴ καὶ τὸ πλέον ἀνδράσι προσήκειν ἡγητέον ἤπερ γυναιξίν; ἔστι γὰρ καματωδέστερα καὶ ῥώμης δεόμενα σωματικῆς, οἷον ἀλέσαι καὶ σταῖς μάξαι διασχίσαι τε ξύλα καὶ ὕδωρ ἀνιμῆσαι καὶ σκεύη μεταθεῖναι καὶ διατινάξαι στρώματα, καὶ πᾶν τὸ τούτοις παραπλήσιον. καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ ἀνδρῶν ἀποχρώη ἄν· ἐπιμετρῆσαι δέ τι καὶ τὴν γυναῖκα πρέπον, ὥστε μὴ τῆς ταλασίας κοινωνεῖν μόνον ταῖς θεραπαίναις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἔργων τῶν ἐπανδροτέρων. καὶ γὰρ σιτοποιίας ἅψασθαι κατὰ τὴν ἐλευθέραν εἶναί μοι δοκεῖ, καὶ ὕδωρ ἀνιμῆσαι, καὶ πῦρ ἀνακαῦσαι, καὶ κλίνην καταστρῶσαι, καὶ πᾶν τὸ τούτοις ἐοικός. πολὺ δ' ἂν ἀνδρὶ φαίνοιτο καλλίων τῷ γε ἑαυτῆς, καὶ μάλιστα νεᾶνις οὖσα καὶ μηδέπω τετρυμένη κυοφορίαις, εἰ καὶ τρύγης ἀμπέλων αὐτουργοῦσα συμμετάσχοι καὶ συλλογῆς ἐλαῶν, εἰ δὲ παρείκοι, καὶ σπόρου καὶ ἀρόσεως καὶ παραδόσεως ἐργαλείων τοῖς σκάπτουσιν ἢ φυ-

τεύουσι. τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον ἕνεκα τῶν ἔργων οἶκος προστατούμενος ὑπ᾽ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἄριστ᾽ ἄν μοι δοκεῖ κατά γε ταῦτα διεξάγεσθαι.

22 Ξενοφῶντος ἀπομνημονευμάτων τρίτῳ (8, 8).

Καὶ οἰκίας δὲ λέγων τὰς αὐτὰς καλάς τε εἶναι καὶ χρησίμους παιδεύειν ἔμοιγε ἐδόκει οἵας χρὴ οἰκοδομεῖσθαι. ἐπεσκόπει δὲ ὧδε. ἆρά γε τὸν μέλλοντα οἰκίαν οἵαν δεῖ ἔχειν τοῦτο δεῖ μηχανᾶσθαι, ὅπως ἡδίστη τε ἐνδιαιτᾶσθαι καὶ χρησιμωτάτη ἔσται; τούτου δὲ ὁμολογουμένου, οὐκ οὖν ἡδὺ μὲν θέρους ψυχεινὴν ἔχειν, ἡδὺ δὲ χειμῶνος ἀλεεινήν; ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο συμφαίη· οὐκ οὖν ἐν ταῖς πρὸς μεσημβρίαν βλεπούσαις οἰκίαις τοῦ μὲν χειμῶνος ὁ ἥλιος εἰς τὰς παραστάδας ὑπολάμπει, τοῦ δὲ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιὰν παρέχει. οὐκ οὖν εἴ γε καλῶς ἔχει ταῦτα οὕτω γίγνεσθαι, οἰκοδομεῖν δεῖ ὑψηλότερα μὲν τὰ πρὸς μεσημβρίαν, ἵνα ὁ χειμερινὸς ἥλιος μὴ ἀποκλείηται, χθαμαλώτερα δὲ τὰ πρὸς ἄρκτον, ἵνα μὴ οἱ ψυχροὶ παρεμπίπτωσιν ἄνεμοι; ὡς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, ὅποι πάσας ὥρας αὐτός τε ἂν ἥδιστα καταφεύγοι καὶ τὰ ὄντα ἀσφαλέστατα τιθοῖτο, αὕτη ἂν εἰκότως ἡδίστη τε καὶ καλλίστη οἴκησις εἴη· γραφαὶ δὲ καὶ ποικιλίαι πλείονας εὐφροσύνας ἀποστεροῦσιν ἢ παρέχουσι. ναοῖς γε μὴν καὶ βωμοῖς χώραν ἔφη εἶναι πρεπωδεστάτην, ἥτις ἀσφαλεστάτη οὖσα ἀστιβεστάτη εἴη· ἡδὺ μὲν γὰρ ἰδόντας προσεύξασθαι, ἡδὺ δὲ ἁγνῶς ἔχοντας προσιέναι.

23 *Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ* (6, 4).

Οὐκ οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπιστήμης μέν τινος ἐδόκει ἡμῖν ὄνομα εἶναι ἡ οἰκονομία, ἡ δ' ἐπιστήμη αὕτη ἐφαίνετο, ᾗ οἴκους αὔξειν δύνανται ἄνθρωποι· οἶκος δ' ἡμῖν ἐφαίνετο ὅπερ κτῆσις ἡ σύμπασα· κτῆσιν δὲ τοῦτο ἔφαμεν εἶναι, ὅ τι ἑκάστῳ εἴη ὠφέλιμον εἰς τὸν βίον· ὠφέλιμα δὲ πάντα εὑρίσκετο, ὁπόσοις τις ἐπίσταιτο χρῆσθαι. πάσας μὲν οὖν τὰς ἐπιστήμας οὔτε μαθεῖν ἡμῖν οἷόν τε ἐδόκει εἶναι, συναπεδοκιμάζομέν τε ταῖς πόλεσι τὰς βαναυσικὰς καλουμένας τέχνας, ὅτι καὶ τὰ σώματα λυμαίνεσθαι δοκοῦσι καὶ τὰς ψυχὰς καταγνύναι.

ΠΕΡΙ ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ· ΟΤΙ ΕΥΓΕΝΕΙΣ ΟΙ ΚΑΤ' ΑΡΕΤΗΝ ΖΩΝΤΕΣ, ΚΑΝ ΜΗ ΛΑΜΠΡΩΝ ΩΣΙ ΓΕΓΟΝΟΤΕΣ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΑΓΑΘΩΝ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ. Πϛ.

1 *Εὐριπίδου Δίκτυι.*

*Εἰς δ' εὐγένειαν ὀλίγ' ἔχω φράσαι καλά.
ὁ μὲν γὰρ ἐσθλὸς εὐγενὴς ἔμοιγ' ἀνήρ,
ὁ δ' οὐ δίκαιος, κἂν ἀμείνονος πατρὸς
Ζηνὸς πεφύκῃ, δυσγενὴς εἶναι δοκεῖ.*

2 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρῳ. Χορός.*

*Περισσόμυθος ὁ λόγος, εὐγένειαν εἰ
βρότειον εὐλογήσομεν.
τὸ γὰρ πάλαι καὶ πρῶτον ὅτ' ἐγενόμεθα,
διὰ δ' ἔκρινεν ἁ τεκοῦσα βροτούς,
ὁμοίαν χθὼν ἅπασιν ἐξεπαίδευσεν ὄψιν.
ἴδιον οὐδὲν ἔχομεν· μία δὲ γονὰ
τό τ' εὐγενὲς καὶ τὸ δυσγενές.*

νόμῳ δὲ γαῦρον αὐτὸ κραίνει χρόνος.
τὸ φρόνιμον εὐγένεια, καὶ τὸ συνετὸν
ὁ θεὸς δίδωσιν, οὐχ ὁ πλοῦτος.

3 Ἀστυδάμαντος.

Γένους δ' ἔπαινός ἐστιν ἀσφαλέστατος
κατ' ἄνδρ' ἐπαινεῖν, ὅστις ἂν δίκαιος ᾖ
τρόπους τ' ἄριστος, τοῦτον εὐγενῆ καλεῖν.
ἐν ἑκατόν ἐστιν εὑρεῖν ἄνδρ' ἕνα,
κεἰ τοῦτον οἱ ζητοῦντες εἰσὶ μυρίοι.

4 Εὐριπίδου Ἠλέκτρα (383).

Οὐ μὴ φρονήσεθ', οἳ κενῶν δοξασμάτων
πλήρεις πλανᾶσθε, τῇ δ' ὁμιλίᾳ βροτοὺς
κρινεῖτε καὶ τοῖς ἤθεσιν τοὺς εὐγενεῖς;
οἱ γὰρ τοιοίδε τὰς πόλεις οἰκοῦσιν εὖ
καὶ δώμαθ'· αἱ δὲ σάρκες αἱ κεναὶ βροτῶν
ἀγάλματ' ἀγορᾶς εἰσιν· οὐδὲ γὰρ δόρυ
μᾶλλον βραχίων σθεναρὸς ἀσθενοῦς μένει·
ἐν τῇ φύσει δὲ τοῦτο κἀν εὐψυχίᾳ.

5 Θεοδέκτου.

Ἐγὼ μὲν οὔποτ' εὐγένειαν ᾔνεσα
τὴν προστάταισι χρωμένην ἀναξίοις.

6 Ἐπιχάρμου.

Ἀπολεῖ με τὸ γένος· μὴ λέγ', εἰ φιλεῖς τί με,
μῆτερ, ἐφ' ἑκάστῳ τὸ γένος· οἷς ἂν τῇ φύσει
ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μηδὲν οἰκεῖον προσόν,
ἐκεῖσε καταφεύγουσιν, εἰς τὰ μνήματα
καὶ τὸ γένος, ἀριθμοῦσίν τε τοὺς πάππους ὅσοι.
οὐδὲν δ' ἔχουσι πλεῖον, οὐδ' ἱέρεῖς ὅτῳ
οὐκ εἰσὶ πάπποι· πῶς γὰρ ἐγένοντ' ἂν ποτε;
οἳ μὴ λέγειν δ' ἔχουσι τούτους διά τινα

τόπου μεταβολὴν ἢ φίλων ἐρημίαν,
*τί τῶν λεγόντων εἰσὶ δυσγενέστεροι;**
ὃς ἂν εὖ γεγονὼς ᾖ τῇ φύσει πρὸς τἀγαθά,
κἂν Αἰθίοψ ᾖ, μῆτερ, ἔστιν εὐγενής.
Σκύθης τίς; ὄλεθρος· ὁ δ' Ἀνάχαρσις οὐ Σκύθης;

7 *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.*

Οὐκ ἔστιν ἐν κακοῖσιν εὐγένεια,
παρ' ἀγαθοῖσι δ' ἀνδρῶν.

8 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰνώ.*

Φειδώμεθ' ἀνδρῶν εὐγενῶν, φειδώμεθα·
κακοὺς δ' ἀποπτύωμεν, ὥσπερ ἄξιοι.

9 *Εὐριπίδου Μελανίππης.*

Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ' ὅπως δὴ σκοπεῖν χρεὼν
τὴν εὐγένειαν· τοὺς γὰρ ἀνδρείους φύσιν
καὶ τοὺς δικαίους τῶν κενῶν δοξασμάτων,
κἂν ὦσι δούλων, εὐγενεστέρους λέγω.

10 *Μενάνδρου Κνιδία.*

Οὐδὲν γένους γένος γὰρ οἶμαι διαφέρειν.
ἀλλ' εἰ δικαίως ἐξετάσεις, καὶ γνήσιος
ὁ χρηστός ἐστιν, ὁ δὲ πονηρὸς καὶ νόθος.

11 *Εὐριπίδου Αἰγέως.*

Ἦ που κρεῖσσον τῆς εὐγενίας
τὸ καλῶς πράσσειν.

12 *Σοφοκλῆς Τηρεῖ.*

Ἓν φῦλον ἀνθρώπων μί' ἔδειξε πατρὸς
καὶ μητρὸς ἡμέας ἁμέρα τοὺς πάντας· οὐδεὶς
ἔξοχος ἄλλος ἔβλαστεν ἄλλου·
βόσκει δὲ τοὺς μὲν μοῖρα δυσαμερίας,
τοὺς δ' ὄλβος ἡμῶν, τοὺς δὲ δουλείας ...
.... ζυγὸν ἔσχ' ἀνάγκας.

13 *Βίωνος.*

Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς Βίωνα τὸν φιλόσοφον διαβληθέντα ὡς δυσγενῆ ἤρετο

τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;

κἀκεῖνος εἶπεν "ἀλλ' ὀρθῶς [ἔχει], ὦ βασιλεῦ, ὅταν τοξοτῶν χρείαν ἔχῃς, οὐκ ἐρωτῶντα τὸ γένος, ἀλλὰ τιθέντα τὸν σκοπὸν τοὺς ἀρίστους τοξευτὰς παραλαμβάνειν· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν φίλων ἐξέταζε οὐ πόθεν εἰσίν, ἀλλὰ τίνες."

14 *Σωστράτου.*

Σώστρατος ὁ αὐλητὴς ὀνειδιζόμενος ὑπό τινος ἐπὶ τῷ γονέων ἀσήμων εἶναι εἶπε "καὶ μὴν διὰ τοῦτο ὤφειλον μᾶλλον θαυμάζεσθαι, ὅτι ἀπ' ἐμοῦ τὸ γένος ἄρχεται."

15 *Ἰφικράτους.*

Ἰφικράτης ὀνειδιζόμενος εἰς δυσγένειαν "ἐγὼ ἄρξω" εἶπε "τοῦ γένους."

16 *Ἀναχάρσιδος.*

Ἀνάχαρσις ὀνειδιζόμενος ὅτι Σκύθης ἐστὶν εἶπε "τῷ γένει, ἀλλ' οὐ τῷ τρόπῳ."

17 *Ἐκ τῆς Φαλάριδος Ἀξιόχῳ ἐπιστολῆς.*

Σεμνύνεσθαι μὲν ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῶν καλῶν ἐπ' εὐγενείᾳ οὐκ ἀπεικός ἐστιν. ἐγὼ δὲ μίαν εὐγένειαν ἀρετὴν οἶδα, τὰ δὲ ἄλλα πάντα τύχην. καὶ γένοιτ' ἂν ὁ μὲν ἐκ φαύλων ἀγαθὸς καὶ βασιλέων καὶ πάντων εὐγενέστερος, ὁ δὲ ἐξ ἀγαθῶν φαῦλος αὐτός τε αὐτοῦ καὶ τῶν ταπεινοτάτων δυσγενέστερος. ὥστε ψυχῆς ἔπαινον αὖχει, μὴ προγόνων τεθνηκυῖαν εἰς ἀδοξοτέρους εὐγένειαν.

18 *Δημοκρίτου.*

Κτηνέων μὲν εὐγένεια ἡ τοῦ σκήνεος εὐσθένεια, ἀνθρώπων δὲ ἡ τοῦ ἤθεος εὐτροπίη.

19 *Διογένους.*

Διογένης, πυνθανομένου τινὸς τίνες τῶν ἀνθρώπων εὐγενέστατοι "οἱ καταφρονοῦντες" εἶπε "πλούτου δόξης ἡδονῆς ζωῆς, τῶν δὲ ἐναντίων ὑπεράνω ὄντες, πενίας ἀδοξίας πόνου θανάτου."

20 *Σωκράτους.*

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί εὐγένεια "εὐκρασία" ἔφη "ψυχῆς καὶ σώματος."

21 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατὰ εὐγενείας.*

Τί γὰρ ἄλλο νομίζομεν εἶναι τὴν εὐγένειαν εἰ μὴ παλαιὸν πλοῦτον ἢ καὶ δόξαν παλαιάν, οὐδέτερον ἐφ' ἡμῖν ὄν, ἀλλὰ τὰ μὲν τύχης ἀδήλου, τὰ δ' ἀκρισίας χάριν ἀνθρωπίνης; ὥστ' ἐκ δυοῖν ἀλλοτρίων κρέμαται τὸ πεφυσημένον ὄνομα ἡ εὐγένεια. καὶ ὁ πλοῦτος μὲν οὐχ ὁμοίους αὐτῷ τοὺς γεννηθέντας ποιεῖ· ἀλλ' ὁ ἐξ ἀρετῆς γεννηθεὶς εἰκονίζεται, τῶν ἐπὶ τῆς ψυχῆς δικαίων εἰς τοὺς ἐκγόνους διαχεομένων· καὶ τοῦτ' ἔστιν ἡ ὄντως εὐγένεια, ὁμοίωσις δικαιοσύνης.

22 *Ἐν τῷ αὐτῷ.*

Ἆρ' οὖν εὐγενέστερος ἦν ὁ Μίδου πλοῦτος τῆς Ἀριστείδου πενίας; καίτοι ὃ μὲν οὐδ' ἐντάφια καταλιπών, τῷ δὲ Φρυγὶ πάντ' ἂν ἐδύνατο εἶναι τάφος. ἀλλ' οὐκ ἐν πλουσίῳ τὸ εὐγενές. [πυρὸς ἔχει τινὰ τρόπον πᾶσα πονηρία. ἀμφότερα χωρὶς τροφῆς ἀφανίζεται σβεννύμενα.] ἡ δὲ Σωκράτους ἀδοξία, μαίας καὶ ἑρμογλύφου πατρός, οὐκ ἦν εὐγενεστέρα τῆς

Σαρδαναπάλλου δόξης; μὴ σύ γε νομίζεις ὅτι Ξέρξης εὐγενέστερος ἦν Κυναιγείρου; καίτοι ὃ μὲν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀπεκόπη τὴν χεῖρα, ὃ δ' ὑπὲρ τοῦ ζῆν ἔφυγεν, ἀντὶ τῆς μεγάλης βασιλείας μεγάλην περικείμενος δειλίαν.

23 Σωκράτους.

Οὔτε σῖτον ἄριστον τὸν ἐκ τοῦ καλλίστου πεδίου κρίνομεν, ἀλλὰ τὸν εὔθετον πρὸς τὴν τροφήν, οὔτε ἄνδρα σπουδαῖον ἢ φίλον εὔνουν τὸν ἐξ ἐπιφανοῦς ὄντα γένους, ἀλλὰ τὸν ὑπάρχοντα τῷ τρόπῳ κρείττονα.

24 Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ εὐγενείας.

Ὅλως δὲ περὶ Εὐγενείας ἐγὼ ἀπορῶ τίνας χρὴ καλεῖν τοὺς εὐγενεῖς. Εἰκότως γε, ἔφην, τοῦτο σὺ διαπορῶν· καὶ γὰρ παρὰ τῶν πολλῶν καὶ μᾶλλον παρὰ τῶν σοφῶν τὰ μὲν ἀμφισβητεῖται τὰ δ' οὐ λέγεται σαφῶς εὐθὺς τὰ περὶ τῆς δυνάμεως. Λέγω δὲ τοῦτο, πότερον τῶν τιμίων ἐστὶ καὶ σπουδαίων ἤ, καθάπερ Λυκόφρων [ὁ σοφιστὴς] ἔγραψε, κενόν τι πάμπαν. ἐκεῖνος γὰρ ἀντιπαραβάλλων ἑτέροις ἀγαθοῖς αὐτήν, "εὐγενείας μὲν οὖν" φησίν "ἀφανὲς τὸ κάλλος, ἐν λόγῳ δὲ τὸ σεμνόν" ὡς πρὸς δόξαν οὖσαν τὴν αἵρεσιν αὐτῆς, κατὰ δ' ἀλήθειαν, οὐθὲν διαφέροντας τοὺς ἀγεννεῖς τῶν εὐγενῶν."

25 Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀμφισβητεῖται δέ, καθάπερ καὶ περὶ τοῦ πηλίκον ἀγαθόν ἐστιν, οὕτω καὶ τίνας δεῖ καλεῖν εὐγενεῖς. οἳ μὲν γὰρ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν γονέων εὐγενεῖς εἶναι νομίζουσι, καθάπερ καὶ Σωκράτης· διὰ γὰρ τὴν Ἀριστείδου ἀρετὴν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ γεν-

ναίαν εἶναι. Σιμωνίδην δέ φασιν ἀποκρίνασθαι διερωτώμενον τίνες εὐγενεῖς, τοὺς ἔκπαλαι πλουσίων φάναι· καίτοι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσιν ὁ Θέογνις οὐδ' ὁ ποιητὴς ὁ ποιήσας, ὡς ὅτι

τὴν μὲν εὐγένειαν αἰνοῦσιν βροτοί,
μᾶλλον δὲ κηδεύουσι τοῖσι πλουσίοις.

ἢ πρὸς Διὸς οὐχ αἱρετώτερος ὁ πλουτῶν αὐτὸς ἢ οὗ ὁ πρόπαππος ἢ τῶν προγόνων τις πλούσιος ἦν, αὐτὸς δὲ πένης; Πῶς γὰρ οὔκ, εἶπε. Καὶ δέοι δ' ἂν κηδεύειν τοῖς πλουσίοις μᾶλλον ἢ τοῖς εὐγενέσιν; εὐγενεῖς γὰρ οἱ παλαιοί, κρείττους δὲ οἱ νῦν· οὐκ οὖν ὁμοίως κἂν τις ὑπολαμβάνῃ οὐ τοὺς εὐγενεῖς εἶναι τοὺς ἔκπαλαι πλουσίων, ἀλλὰ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν πάλαι; Κρείττων γὰρ ἂν δόξειεν ἀρχαίας ἀρετῆς πρόσφατος, καὶ μετέχειν μᾶλλον ἕκαστον πατρὸς ἢ προπάππου· αἱρετώτερον δ' αὐτὸν εἶναι σπουδαῖον, ἀλλ' οὐ τὸν πρόπαππον ἤ τινὰ τῶν ἄλλων προγόνων. Ὀρθῶς ἔφη λέγειν. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐπεὶ ἐν μηδετέρῳ τούτων ὁρῶμεν τὴν εὐγένειαν, σκεπτέον ἄλλον τρόπον; Τίνα τοῦτον ἐνίοτε; Σκεπτέον δ', ἔφη. τὸ εὖ σημαίνει τι δήπου τῶν ἐπαινετῶν καὶ σπουδαίων, οἷον τὸ εὐπρόσωπον καὶ τὸ εὐόφθαλμον· ἀγαθὸν γάρ τι ἢ καλὸν σημαίνει κατὰ τοῦτον τὸν λόγον. Πάνυ γε, εἶπεν. Οὐκ οὖν εὐπρόσωπον μὲν ἔστι τὸ ἔχον ἀρετὴν προσώπου; εὐόφθαλμον δὲ τὸ ὀφθαλμοῦ ἀρετήν; Οὕτως, εἶπεν. Ἀλλὰ μήν ἐστι γένος τὸ μὲν σπουδαῖον, τὸ δὲ φαῦλον ἀλλ' οὐ σπουδαῖον. Πάνυ γε, εἶπε. Σπουδαῖον δέ γε φαμὲν ἕκαστον κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν εἶναι, ὥστε καὶ γένος σπουδαῖον ὡσαύτως. Οὕτως, εἶπε. Δῆλον ἄρ', ἔφην, ὅτι ἔστιν ἡ εὐγένεια ἀρετὴ γένους.

26 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου* (p. 120 d).

Πότερον εἰκὸς ἀμείνους γίγνεσθαι φύσεις ἐν γενναίοις γένεσιν, ἢ μή; Δηλονότι ἐν [τοῖς] γενναίοις. Οὐκ οὖν τοὺς εὖ φύντας, ἢν καὶ εὖ τραφῶσιν, οὕτω τελέους γίγνεσθαι πρὸς ἀρετήν; Ἀνάγκη. Σκεψώμεθα δὴ τοῖς ἐκείνων τὰ ἡμέτερα ἀντιτιθέντες, πρῶτον μὲν εἰ δοκοῦσι φαυλοτέρων γενῶν εἶναι οἱ Λακεδαιμονίων καὶ Περσῶν βασιλεῖς. ἢ οὐκ ἴσμεν ὡς οἱ μὲν Ἡρακλέους, οἱ δ' Ἀχαιμένους ἔκγονοι; τὸ δὲ Ἡρακλέους γένος καὶ τὸ Ἀχαιμένους εἰς Περσέα τὸν Διὸς ἀναφέρεται. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ Σώκρατες, εἰς Εὐρυσάκην· τὸ δὲ Εὐρυσάκους εἰς Δία. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ γενναῖε Ἀλκιβιάδη, εἰς Δαίδαλον· ὁ δὲ Δαίδαλος εἰς Ἥφαιστον τὸν Διός. ἀλλὰ τὰ μὲν τούτων ἀπ' αὐτῶν ἀρξάμενα, βασιλεῖς εἰσιν ἐκ βασιλέων μέχρι Διός, οἳ μὲν Ἄργους τε καὶ Λακεδαίμονος οἳ δὲ τῆς Περσίδος [τὸ] ἀεί, πολλάκις δὲ καὶ τῆς Ἀσίας, ὥσπερ καὶ νῦν· ἡμεῖς δὲ αὐτοί τε ἰδιῶται καὶ οἱ πατέρες. εἰ δὲ καὶ τοῦ προγόνου σε δέοι [καὶ] τὴν πατρίδα Εὐρυσάκους ἐπιδεῖξαι [Σαλαμῖνα], ἢ τὴν Αἰακοῦ τοῦ ἔτι προτέρου Αἴγιναν Ἀρταξέρξῃ τῷ Ξέρξου, πόσον δὴ οἴει γέλωτα ὀφλεῖν; ἀλλ' ὅρα μὴ τῷ τοῦ γένους ὄγκῳ ἐλαττώμεθα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῇ ἄλλῃ τροφῇ. ἢ οὐκ ᾔσθησαι τοῖς τε Λακεδαιμονίων βασιλεῦσιν ὡς μεγάλα τὰ ὑπάρχοντα; ὧν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ φυλάττονται ὑπὸ τῶν ἐφόρων, ὅπως εἰς δύναμιν μὴ λάθῃ ἐξ ἄλλου γενόμενος [ὁ] βασιλεὺς ἢ ἐξ Ἡρακλειδῶν· ὁ δὲ Περσῶν τοσοῦτον ὑπερβάλλει, ὥστ' οὐδεὶς ὑποψίαν ἔχει, ὡς οὐκ ἐξ ἄλλου ἂν βασιλεὺς γένοιτο ἢ ἐξ αὐτοῦ· διὸ οὐ φρουρεῖται ἡ [τοῦ] βασιλέως γυνὴ ἀλλ' ἢ ὑπὸ φόβου. ἐπειδὰν δὲ γένηται ὁ παῖς ὁ πρεσβύτατος οὗ-

περ ἡ ἀρχή, [πρῶτον μὲν] ἑορτάζουσι πάντες οἱ ἐν τῇ βασιλέως ὧν ἂν ἄρχῃ· [εἶτα ἐς τὸν ἄλλον χρόνον ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ βασιλέως γενέθλια πᾶσα θύει καὶ ἑορτάζει ἡ Ἀσία· ἡμῶν δὲ γεννωμένων, τὸ τοῦ κωμῳδοποιοῦ, οὐδὲ οἱ γείτονες σφόδρα τοι αἰσθάνονται, ὦ Ἀλκιβιάδη.] μετὰ τοῦτο τρέφεται ὁ παῖς οὐχ ὑπὸ γυναικὸς τροφοῦ ὀλίγου ἀξίας, ἀλλ' ὑπὸ εὐνούχων, οἳ ἂν δοκῶσι τῶν περὶ βασιλέα ἄριστοι εἶναι, οἷς τἄλλα προστέτακται ἐπιμέλεσθαι τοῦ γενομένου καὶ ὅπως ὅτι κάλλιστος ἔσται μηχανᾶσθαι, ἀναπλάττοντας τά [τε] μέλη τοῦ παιδὸς καὶ κατορθοῦντας· καὶ ταῦτα δρῶντες, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. ἐπειδὰν δὲ ἑπταετεῖς γένωνται οἱ παῖδες, ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ ἐπὶ τοὺς τούτων διδασκάλους φοιτῶσιν, καὶ ἐπὶ τὰς θήρας ἄρχονται ἰέναι. δὶς δ' ἑπτὰ γενόμενον ἐτῶν τὸν παῖδα παραλαμβάνουσιν, οὓς ἐκεῖνοι βασιλείους παιδαγωγοὺς νομίζουσιν· εἰσὶ δὲ ἐξειλεγμένοι Περσῶν οἱ ἄριστοι δόξαντες ἐν ἡλικίᾳ τέσσαρες, ὅ τε σοφώτατος καὶ ὁ δικαιότατος καὶ ὁ σωφρονέστατος καὶ ὁ ἀνδρειότατος· ὧν ὁ μὲν σοφώτατος μαγείαν τε διδάσκει τὴν Ζωροάστρου τοῦ Ὡρομάζου· ἔστι δὲ τοῦτο θεῶν θεραπεία· διδάσκει δὲ καὶ τὰ βασιλικά. ὁ δὲ δικαιότατος ἀληθεύειν διὰ παντὸς τοῦ βίου. ὁ δὲ σωφρονέστατος μηδὲ ὑπὸ μιᾶς ἄρχεσθαι τῶν ἡδονῶν, ἵν' ἐλεύθερος εἶναι ἐθίζηται καὶ ὄντως βασιλεύς· ἄρχων πρῶτον τῶν ἐν αὑτῷ, ἀλλὰ μὴ δουλεύων. ὁ δὲ ἀνδρειότατος ἄφοβον καὶ ἀδεᾶ παρασκευάζων, ὡς ὅταν δείσῃ δοῦλον ὄντα.

ΟΤΙ ΟΥΚ ΑΕΙ ΤΟΙΣ ΕΥΓΕΝΕΣΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΟΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΕΟΙΚΕ ΤΑ ΤΕΚΝΑ. ΠΖ.

1 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.

Ἡ γὰρ δόκησις πατράσι παῖδας εἰκέναι.
τὰ πολλὰ ταύτῃ γίγνεται [τέκνα πέρι].

2 Φωκυλίδου.

Καὶ τόδε Φωκυλίδου· τί πλέον γένος εὐγενὲς εἶναι
οἷς οὔτ' ἐν μύθοις ἕπεται χάρις οὔτ' ἐνὶ βουλῇ;

3 Σοφοκλῆς Τυροῖ.

Πολλῶν δ' ἐν πολυπληθίᾳ πέλεται
οὔτ' ἀπ' εὐγενέων ἐσθλὸς οὔτ' ἀχρείων τὸ λίαν κακός·
βροτῷ δὲ πιστὸν οὐδέν.

4 Μενάνδρου.

Ἀπολεῖ με τὸ γένος· μὴ λέγ', εἰ φιλεῖς ἐμέ,
μῆτερ, ἐφ' ἑκάστῳ τὸ γένος· οἷς ἂν τῇ φύσει
ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μηδὲν οἰκεῖον προσόν,
ἐκεῖσε καταφεύγουσιν, εἰς τὰ μνήματα
καὶ τὸ γένος, ἀριθμοῦσίν τε τοὺς πάππους ὅσοι.
οὐδὲν δ' ἔχουσι πλεῖον, οὐδ' ἐρεῖς ὅτῳ
οὐκ εἰσὶ πάπποι· πῶς γὰρ ἐγένοντ' ἄν ποτε;
οἳ μὴ λέγειν δ' ἔχουσι τούτους διά τινα
τόπου μεταβολὴν ἢ φίλων ἐρημίαν,
τί τῶν λεγόντων εἰσὶ δυσγενέστεροι;

5 Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.

Μόνον δ' ἂν ἀντὶ χρημάτων οὐκ ἂν λάβοις
γενναιότητα κἀρετήν· καλὸς δέ τις
κἂν ἐκ πονηρῶν σωμάτων γένοιτο παῖς.

6 Σοφοκλῆς Αἴαντι (1093).

Οὐκ ἄν ποτ', ἄνδρες, ἄνδρα θαυμάσαιμ' ἔτι,

ὃς μηδὲν ὢν γοναῖσιν εἶθ' ἁμαρτάνει·
ὅθ' οἱ δοκοῦντες εὐγενεῖς πεφυκέναι
τοιαῦθ' ἁμαρτάνουσιν ἐν λόγοις ἔπη.

7 *Ἐπιχάρμου.*

Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ἀποδεδειγμένος τόπος,
ὃς ἢ πονηροὺς πάντας ἢ χρηστοὺς ποιεῖ.

8 *Εὐριπίδου.*

Ἡ φύσις ἑκάστῳ τοῦ γένους ἐστὶν πατρίς.

9 *Εὐριπίδου Ἠλέκτρας* (553).

Ἀλλ' εὐγενεῖς μέν, ἐν δὲ κιβδήλῳ τόδε·
πολλοὶ γὰρ ὄντες εὐγενεῖς εἰσὶν κακοί.

10 *Ἐν τῷ αὐτῷ* (372).

Ἤδη γὰρ εἶδον ἄνδρα γενναίου πατρὸς
τὸ μηδὲν ὄντα, χρηστὰ δ' ἐκ κακῶν τέκνα.

11 *Ὁμήρου* (Od. β 277).

Οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.

12 *Ἀντιγόνου* (Plut. Mor. p. 183 d).

Ἀντίγονος, ἐπεὶ νεανίσκος ἀνδρείου πατρός, αὐτὸς δὲ μὴ πάνυ δοκῶν ἀγαθὸς εἶναι στρατιώτης, ἠξίου τὰς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν ἀποφοράς "Ἀλλ' ἐγὼ" εἶπεν "ὦ μειράκιον, ἀνδραγαθίας οὐ πατραγαθίας μισθὸν καὶ δωρεὰς δίδωμι."

ΟΤΙ ΕΥΓΕΝΕΙΣ ΟΙ ΑΠΟ ΧΡΗΣΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Η ΔΥΝΑΤΩΝ Η ΕΝΔΟΞΩΝ ΓΕΝΟΜΕΝΟΙ. ΠΗ.

1 *Εὐριπίδου.*

Εἰ τοῖς ἐν οἴκῳ χρήμασιν λελείμμεθα,
ἡ δ' εὐγένεια καὶ τὸ γενναῖον μένει.

2 *Τοῦ αὐτοῦ Τημενίδαις.*

Φεῦ φεῦ τὸ φῦναι πατρὸς εὐγενοῦς ἄπο
ὅσην ἔχει φρόνησιν ἀξίωμά τε.
κἂν γὰρ πένης ὢν τυγχάνῃ, χρηστὸς γεγὼς
τιμήν ἔχει τιν', ἀναμετρούμενος δέ πως
τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον ὠφελεῖ τρόπῳ.

3 *Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.*

Ἡμῶν τί δῆτα τυγχάνεις χρείαν ἔχων;
πατέρων γὰρ ἐσθλῶν ἐλπίδας δίδως γεγώς.

4 *Ἐν τῷ αὐτῷ.*

Φέρει δὲ καὶ τοῦθ' οὐχὶ μικρὸν εὐγενὴς
ἀνὴρ στρατηγῶν εὐκλεᾶ τ' ἔχων φάτιν.

5 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάῳ.*

Ἐν τοῖς τέκνοις γὰρ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν
ἔλαμψε· κρεῖσσόν τ' ἐστὶ πλουσίου γάμου
[γένος]· πένης γὰρ οὐκ ἐκεῖν' ἀπώλεσεν
τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον.

6 *Εὐριπίδου Ἑκάβης* (379).

Δεινὸς χαρακτὴρ κἀπίσημος ἐν βροτοῖς
ἐσθλῶν γενέσθαι, κἀπὶ πλεῖστον ἔρχεται
τῆς εὐγενείας ὄνομα τοῖσιν ἀξίοις.

7 *Τοῦ αὐτοῦ Ἡρακλειδῶν* (298).

Οὐκ ἔστι τοῦδε παισὶ κάλλιον γέρας,
ἢ πατρὸς ἐσθλοῦ κἀγαθοῦ πεφυκέναι,
γαμεῖν τ' ἀπ' ἐσθλῶν· ὃς δὲ νικηθεὶς πόθῳ
κακοῖς ἐκοινώνησεν, οὐκ ἐπαινέσω
τέκνοις ὄνειδος οὕνεχ' ἡδονῆς λιπεῖν.
τὸ δυστυχὲς γὰρ ἡ εὐγένει' ἀμύνεται
τῆς δυσγενείας μᾶλλον· ἡμεῖς γὰρ κακῶν
εἰς τοὔσχατον πεσόντες εὕρομεν φίλους.

8 *Εὐριπίδου.*

Τὸν σὸν δὲ παῖδα σωφρονοῦντ' ἐπίσταμαι
χρηστοῖς θ' ὁμιλοῦντ' εὐσεβεῖν τ' ἠσκηκότα.
πῶς οὖν ἂν ἐκ τοιοῦδε σώματος κακὸς
γένοιτ' ἄν; οὐδεὶς τοῦτό μ' ἂν πίθοι ποτέ.

9 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰνοῖ.*

Τό τ' εὐγενὲς
πολλὴν δίδωσιν ἐλπίδ' ὡς ἄρξουσι γῆς.

10 *Ἐν τῷ αὐτῷ.*

Τὴν εὐγένειαν, κἂν ἄμορφος ᾖ γάμος,
τιμῶσι πολλοὶ πρὸς τέκνων χάριν λαβεῖν,
τό τ' ἀξίωμα μᾶλλον ἢ τὰ χρήματα.

11 *Σοφοκλῆς Ἀλήτῃ.*

Ἀλλ' εἴπερ εἶ γενναῖος, ὡς αὐτὸς λέγεις,
σήμαιν' ὅτου τ' εἶ χὠπόθεν. τὸ γὰρ καλῶς
πεφυκὸς οὐδεὶς ἂν μιάνειεν λόγος.

12 *Πλουτάρχου ὑπὲρ εὐγενείας.*

Ἄπιστος ἡ τῶν σοφιστῶν συκοφαντία κατὰ τῆς εὐγενείας, εἰ μηδὲ τὰν μέσῳ καὶ πᾶσι γνώριμα σκοποῦσιν, ὅτι πρὸς τὰς ὀχείας τοὺς εὐγενεῖς ἵππους καὶ κύνας ὠνοῦνται καὶ κιχρῶνται, καὶ ἀμπέλων εὐγενῆ σπέρματα καὶ ἐλαιῶν καὶ τῶν ἄλλων δένδρων, ἀνθρώπου δὲ οὐδὲν ὄφελος νομίζουσιν εὐγένειαν εἰς τὰς μελλούσας διαδοχάς, ἀλλὰ ταυτὸ πείθονται βάρβαρον εἶναι καὶ ἑλληνικὸν σπέρμα, καὶ οὐκ οἴονται λεληθυίας τινὰς ἀρχὰς καὶ σπέρματα ἀρετῆς συγκαταβάλλεσθαι τοῖς γεννωμένοις, ὥσπερ τῷ Τηλεμάχῳ τοῦ Ὀδυσσέως, ἐφ' οὗ καὶ πάνυ κυρίῳ ὀνόματι ὁ ποιητὴς εἴρηκεν "ἐνέστακται μένος ἠύ," ὡσανεὶ ταῖς σπερμάτων ὀλίγαις σταγόσι καὶ τῶν ἀρετῆς συρρεόντων ἀγαθῶν.

13 Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ εὐγενείας.

Φανερὸν τοίνυν, ἔφην ἐγώ, περὶ ὧν πάλαι διηπορήσαμεν, διὰ τί ποτε οἱ ἔκπαλαι πλουσίων ἢ οἱ ἔκπαλαι σπουδαίων εὐγενέστεροι δοκοῦσιν εἶναι μᾶλλον τῶν σύνεγγυς τἀγαθὰ κεκτημένων. αὐτὸς γὰρ ἐγγύτερος σπουδαῖος ὢν ἢ πάππου σπουδαίου τετυχηκώς, ὥστ' εἴη ἂν εὐγενὴς ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ. καί τινες εἰρήκασιν οὕτως ἐκ τοῦ διελέγχειν προσποιούμενοι τὸν συλλογισμὸν τῆς εὐγενείας, ὥσπερ φησὶ καὶ Εὐριπίδης, οὐχὶ τῶν ἔκπαλαι σπουδαίων εὐγένειαν φάμενος εἶναι, ἀλλ' ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἁπλῶς. τὸ δ' οὐκ ἔστιν· ἀλλ' ὀρθῶς ζητοῦσιν οἱ τὴν ἀρχαίαν ἀρετὴν προτιθέντες. τὰ δ' αἴτια εἴπομεν, τουτέστιν, ὅτι ἡ μὲν εὐγένειά ἐστιν ἀρετὴ γένους, ἡ δ' ἀρετὴ σπουδαῖον· σπουδαῖον δ' ἐστὶ γένος, ἐν ᾧ πολλοὶ σπουδαῖοι πεφύκασιν ἐγγίνεσθαι. συμβαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον, ὅταν ἐγγένηται ἀρχὴ σπουδαία ἐν τῷ γένει· ἡ γὰρ ἀρχὴ τοιαύτην ἔχει τὴν δύναμιν, πολλὰ παρασκευάζειν οἷά περ αὐτή. τοῦτο γάρ ἐστιν ἀρχῆς ἔργον, ποιῆσαι οἷον αὐτὴ ἕτερα πολλά. ὅταν οὖν ἐγγένηται τοιοῦτος εἷς τις ἐν τῷ γένει, καὶ οὕτω σπουδαῖος ὥστ' ἔχειν τὸ ἀπ' ἐκείνου ἀγαθὸν πολλὰς γενεάς, τοῦτο σπουδαῖον ἀνάγκη εἶναι τὸ γένος. πολλοὶ γὰρ ἔσονται σπουδαῖοι ἄνθρωποι, ἄν τε ἀνθρώπων ᾖ τὸ γένος, ἄν τε ἵππων, ἵπποι· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζῴων. ὥστ' εὐλόγως οὐχ οἱ πλούσιοι οὐδ' οἱ ἀγαθοί, ἀλλ' οἱ ἔκπαλαι πλουσίων ἢ ἔκπαλαι ἀγαθῶν εὐγενεῖς εἶεν ἄν. ζητεῖ γὰρ ὁ λόγος τἀληθῆ. ἀρχὴ γὰρ ἄνωθεν πάντων. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδ' οἱ ἐκ προγόνων ἀγαθῶν εὐγενεῖς πάντως, ἀλλ' ὅσοι τυγχάνουσιν ἀρχηγοὶ τῶν προγόνων ὄντες. ὅταν μὲν οὖν αὐτὸς ἀγαθός, μὴ ἔχῃ δὲ τοιαύτην δύναμιν τῆς

φύσεως ὡς τίκτειν πολλοὺς ὁμοίους, οὐκ ἔχει ἀρχὴν τοιαύτην δύναμιν ἐν τούτοις. ἀρχὴ τοῦ γένους, καὶ εὐγενεῖς οἱ ἀπὸ τούτου τοῦ γένους ὄντες, οὐκ ἐὰν ὁ πατὴρ εὐγενὴς ᾖ, ἀλλ' ἐὰν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ γένους. οὐ γὰρ δι' αὐτὸν ὁ πατὴρ ἐγέννησεν ἀγαθόν, ἀλλ' ὅτι ἐκ τοιούτου γένους ἦν.

14 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ περὶ Θεόγνιδος.

Θεόγνιδός ἐστιν ἔπη τοῦ Μεγαρέως (22). οὗτος δὲ ὁ ποιητὴς περὶ οὐδενὸς ἄλλου λόγον πεποίηται ἢ περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀνθρώπων, καὶ ἔστιν ἡ ποίησις σύγγραμμα περὶ ἀνθρώπων, ὥσπερ εἴ τις ἱππικὸς ὢν συγγράψειεν περὶ ἱππικῆς. ἡ οὖν ἀρχή μοι δοκεῖ τῆς ποιήσεως ὀρθῶς ἔχειν· ἄρχεται γὰρ πρῶτον ἀπὸ τοῦ εὖ γενέσθαι. ᾤετο γὰρ οὔτε ἄνθρωπον οὔτε τῶν ἄλλων οὐδὲν ἂν ἀγαθὸν εἶναι, εἰ μὴ τὰ γεννήσοντα ἀγαθὰ εἴη. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ παραδείγμασι τοῖς ἄλλοις ζῴοις χρήσασθαι, ὅσα μὴ εἰκῇ τρέφεται, ἀλλὰ μετὰ τέχνης ἕκαστα θεραπεύεται, ὅπως γενναιότατα ἔσονται. δηλοῖ δ' ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσι (183)

Κριοὺς μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα, Κύρνε, καὶ ἵππους
εὐγενέας, καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
κτήσασθαι, γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει
ἐσθλὸς ἀνήρ, ἤν τις χρήματα πολλὰ διδῷ.
οὐδὲ γυνὴ κακοῦ ἀνδρὸς ἀναίνεται εἶναι ἄκοιτις
πλουσίου, ἀλλ' ἀφνεὸν βούλεται ἀντ' ἀγαθοῦ.
χρήματα γὰρ τιμῶσι· καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε,
καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ· πλοῦτος ἔμιξε γένος.

ταῦτα τὰ ἔπη λέγει τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐπίστασθαι γεννᾶν ἐξ ἀλλήλων, κᾆτα γίγνεσθαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων κάκιον ἀεὶ μιγνύμενον τὸ χεῖρον τῷ βελτίονι. οἱ δὲ πολλοὶ ἐκ τούτων τῶν ἐπῶν οἴονται

τὸν ποιητὴν πολυπραγμοσύνην τῶν ἀνθρώπων κατηγορεῖν, καὶ ἀντὶ χρημάτων ἀγένειαν καὶ κακίαν ἀντικαταλλάττεσθαι εἰδότας· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἄγνοιαν κατηγορεῖν περὶ τὸν αὐτῶν βίον.

ΟΠΟΙΟΝ ΧΡΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟΝ ΕΥΓΕΝΗ. ΠΘ.

1 Μενάνδρου.

Τοὺς εὖ γεγῶτας καὶ τεθραμμένους καλῶς
κἂν τοῖς κακοῖς δεῖ λόγον ἔχειν εὐφημίας.

2 Εὐριπίδου Ἑλένη (946).

Δός τὴν χάριν μοι τήνδε καὶ μιμοῦ τρόπους
πατρὸς δικαίου. παισὶ γὰρ κλέος τόδε
κάλλιστον, ὅστις ἐκ πατρὸς χρηστοῦ γεγὼς
εἰς ταυτὸν ἦλθε τοῖς τεκοῦσι τοὺς τρόπους.

3 Δημοσθένους (Erot. p. 1403, 25).

Τοῖς εὐγενέσι καὶ τοῖς καλοῖς μάλιστα κατεπείγει, κάλλος μὲν ἐπὶ τῆς ὄψεως, σωφροσύνην δὲ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἀνδρείαν δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων τούτων, χάριν τε ἐπὶ τῶν λόγων διατελεῖν ἔχουσιν.

4 Διογένους.

Διογένης πυνθανομένου τινὸς τίνες τῶν ἀνθρώπων εὐγενέστατοι "οἱ καταφρονοῦντες" εἶπε "πλούτου δόξης ἡδονῆς ζωῆς, τῶν δ' ἐναντίων ὑπεράνω ὄντες, πενίας ἀδοξίας πόνου θανάτου."

5 Μενάνδρου Ἐπιτρέποντος.

Ἐλευθέρῳ τὸ καταγελᾶσθαι [μὲν] πολὺ
αἴσχιστόν ἐστι, τὸ δ' ὀδυνᾶσθ' ἀνθρώπινον.

6 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἐλευθέρου φέρειν
νενόμικα κοινωνοῦσαν ἡδονὴν ὕβρει.

7 *Μενάνδρου Ἥρωϊ.*
Ἐχρῆν γὰρ εἶναι τὸ καλὸν εὐγενέστατον,
τοὐλεύθερον δὲ πανταχοῦ φρονεῖν μέγα.

8 *Σοφοκλῆς Ἀλήτῃ.*
Ἀλλ' ἀξίως ἔλεξας, οὐδὲ μὲν πικρῶς·
γένος γὰρ εἰς ἔλεγχον ἐξιὸν καλὸν
εὔκλειαν ἂν κτήσαιτο μᾶλλον ἢ ψόγον.

9 *Εὐριπίδου Ἰνοῖ.*
Ἐπίσταμαι δὲ πάνθ' ὅσ' εὐγενῆ χρεών,
σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν ἵν' ἀσφαλές,
ὁρᾶν θ' ἃ δεῖ με κοὐχ ὁρᾶν ἃ μὴ χρεών,
γαστρὸς κρατεῖν δέ· καὶ γὰρ ἐν κακοῖσιν ὢν
ἐλευθέροισιν ἐμπεπαίδευμαι τρόποις.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΓΕΝΕΙΑΣ. ϟ.

1 *Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.*
Τὸ μῶρον αὐτῷ τοῦ πατρὸς νόσημ' ἔνι.
φιλεῖ γὰρ οὕτως ἐκ κακῶν εἶναι κακούς.

2 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀλκμαίωνι.*
Ὦ παῖ Κρέοντος, ὡς ἀληθὲς ἦν ἄρα,
ἐσθλῶν ἀπ' ἀνδρῶν ἐσθλὰ γίγνεσθαι τέκνα,
κακῶν δ' ὅμοια τῇ φύσει τῇ τοῦ πατρός.

3 *Τοῦ αὐτοῦ.*
Οὐ γάρ τις οὕτω παῖδας εὖ παιδεύσεται,
ὥστ' ἐκ πονηρῶν μὴ οὐ κακοὺς πεφυκέναι.

4 Εὐριπίδου (Herc. fur. 1261).
Ὅταν δὲ κρηπὶς μὴ καταβληθῇ γένους
ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους.

5 Εὐριπίδου Δίκτυι.
Φεῦ φεῦ, παλαιὸς αἶνος ὡς καλῶς ἔχει,
οὐκ ἂν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός.

6 Εὐριπίδου Φοίνικι.
Μέγιστον ἆρ' ἦν ἡ φύσις· τὸ γὰρ κακὸν
οὐδεὶς τρέφων εὖ χρηστὸν ἂν θείη ποτέ.

7 Εὐριπίδου Πηλεῖ.
Οὐκ ἔστιν ἀνθρώποισι τοιοῦτος σκότος,
οὐ δῶμα γαίας κληστόν, ἔνθα τὴν φύσιν
ὁ δυσγενὴς κρύψας ἂν εἴη σοφός.

8 Ἐπιχάρμου.
Πνίγομ' ὅταν εὐγένειαν οὐδὲν ὢν καλῶς
λέγῃ τις, αὐτὸς δυσγενὴς ὢν τῷ τρόπῳ.
τίς γὰρ κατόπτρῳ καὶ τυφλῷ κοινωνία;

9 Ἰσιδώρου.
Μορφὰς ἀτερπεῖς ὄψεσιν κεκτημένος
παρεμφερεῖς ταύταισι τοὺς τρόπους ἔχεις·
ἐκ τοῦ κακοῦ γὰρ ἡ φύσις τίκτει κακόν,
ὡς ἐξ ἐχίδνης πάλιν ἔχιδνα γίγνεται.

10 Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.
Οὐκ ἂν γένοιτο τραύματ', εἴ τις ἐγξύσῃ
θάμνοις ἐλείοις· οὐδ' ἂν ἐκ μητρὸς κακῆς
ἐσθλοὶ γένοιντο παῖδες εἰς ἀλκὴν δορός.

11 Τοῦ αὐτοῦ Ἱππολύτου (425).
Δουλοῖ γὰρ ἄνδρα, κἂν θρασύσπλαγχνός τις ᾖ,
ὅταν ξυνειδῇ μητρὸς ἢ πατρὸς κακά.

μόνον δὲ φασὶ τοῦθ' ἁμιλλᾶσθαι βίῳ,
γνώμην δικαίαν κἀγαθὴν ὅταν παρῇ.
κακοὺς δὲ θνητῶν ἐξέφην', ὅταν τύχῃ
προσθεὶς κάτοπτρον ὥστε παρθένῳ νέᾳ
χρόνος.

12 *Σωκράτους.*
Σωκράτης ὀνειδιζόμενος ἐπὶ δυσγενείᾳ ὑπό τινος εὐγενοῦς, μοχθηροῦ δέ "ἐμοὶ μὲν τὸ γένος ὄνειδος" ἔφη "σὺ δὲ τῷ γένει."

ΕΠΑΙΝΟΣ ΠΛΟΥΤΟΥ. ϞΑ.

1 *Θεόγνιδος* (523).
Οὔ σε μάτην, ὦ Πλοῦτε, θεῶν τιμῶσι μάλιστα·
ἦ γὰρ ῥηιδίως τὴν κακότητα φέρεις.

2 *Θεόγνιδος* (899).
Πᾶσιν δ' ἀνθρώποις ἀρετὴ μία γίγνεται ἥδε,
πλουτεῖν· τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος,
οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοι Ῥαδαμάνθυος αὐτοῦ,
πλείονα δ' εἰδείη Σισύφου Αἰολίδεω.
καὶ γάρ τοι πλοῦτον μὲν ἔχειν ἀγαθοῖσιν ἔοικεν,
ἡ πενίη δὲ σοφῷ σύμφορον ἀνδρὶ φέρειν.

3 *Εὐριπίδου Φοινίσσαις* (441).
Πάλαι μὲν οὖν ὑμνηθὲν ἀλλ' ὅμως ἐρῶ.
τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα
δύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει.

4 *Εὐριπίδου Δανάη.*
Ὦ χρυσέ, δεξίωμα κάλλιστον βροτοῖς,
ὡς οὐδὲ μήτηρ ἡδονὰς τοιάσδ' ἔχει,

οὐ παῖδες ἀνθρώποισιν, οὐ φίλος πατήρ.
εἰ δ' ἡ Κύπρις τοιοῦτον ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ,
οὐ θαῦμ' ἔρωτας μυρίους αὐτὴν τρέφειν.

5 *Μενάνδρου Ἁλιεῖ.*

Δύναται τὸ πλουτεῖν καὶ φιλανθρώπους ποιεῖν.

6 *Εὐριπίδου Ἠλέκτρα* (426).

Ἐν τοῖς τοιούτοις ἡνίκ' ἂν γνώμης πέσω,
σκοπῶ τὰ χρήμαθ' ὡς ἔχει μέγα σθένος,
φίλοις τε δοῦναι σῶμά τ' εἰς νόσον πεσὸν
δαπάναισι σῶσαι· τῆς δ' ἐφημέρου βορᾶς
εἰς μικρὸν ἥκει· πᾶς γὰρ ἐμπλησθεὶς ἀνὴρ
ὁ πλούσιός τε καὶ πένης ἴσον φέρει.

7 *Εὐριπίδου Κρήσσαις.*

Ἐπίσταμαι δὲ καὶ πεπείραμαι λίαν,
ὡς τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι.

8 *Τοῦ αὐτοῦ Πολυΐδου.*

Οὐ γὰρ παρὰ κρητῆρα καὶ θοίνην μόνον
τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν ἡδονὰς ἔχει·
ἀλλ' ἐν κακοῖσι δύναμιν οὐ μικρὰν φέρει.

9 *Μενάνδρου Ὑποβολιμαίῳ.*

Τοῦτο μόνον ἐπισκοτεῖ
καὶ δυσγενείᾳ καὶ τρόπου πονηρίᾳ
καὶ πᾶσιν οἷς ἔσχηκεν ἄνθρωπος κακοῖς,
τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι· τὰ δ' ἄλλ' ἐλέγχεται.

10 *Θεόγνιδος* (717).

Ἀλλὰ χρὴ ταύτην γνώμην πάντας καταθέσθαι,
ὡς πλοῦτος πλείστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν.

11 *Χαιρήμονος.*

Πλοῦτος δὲ πρὸς μὲν τὰς ὅλας τιμὰς ἰὼν

οὐκ ἔσχεν ὄγκον ὥστε καὶ δόξης τυχεῖν.
ἀλλ᾽ ἔστι σεμνός· ἐν δὲ δόσει βροτῶν
ἡδὺς συνοικεῖν καί τιν᾽ εἰληχὼς χάριν.

12 Εὐριπίδου Φοίνικι.

Ὦ πλοῦθ᾽, ὅσῳ μὲν ῥᾷστον εἶ βάρος φέρειν.

13 Φιλήμονος Πτέρυγες.

Τὸ τῆς Ἀμαλθείας δοκεῖς εἶναι κέρας,
οἷον γράφουσιν οἱ γραφεῖς κέρας βοός;
ἀργύριόν ἐστι· τοῦτ᾽ ἐὰν ἔχῃς,
λέγ᾽ εἴ τι βούλει, πάντα σοι γενήσεται,
φίλοι βοηθοὶ μάρτυρες συνοικίαι.

14 Ἀντιφάνους.

Ἆρ᾽ ἔστι λῆρος πάντα πρὸς τὸ χρυσίον.
μόνου γὰρ αὐτοῦ διαμένειν εἴωθ᾽ ἀεὶ
τὸ χρῶμα ταὐτό· τῶν φίλων δὲ τοὺς τρόπους
οὐδέποθ᾽ ὁμοίους ζῳγραφοῦσιν αἱ τύχαι.
πλοῦτος δὲ βάσανός ἐστιν ἀνθρώπου τρόπων.
ὃς ἂν εὐπορῶν γὰρ αἰσχρὰ πράττῃ πράγματα,
τί τοῦτον ἀπορήσαντ᾽ ἂν οὐκ οἴει ποιεῖν;

15 Τιμοκλέους.

Τἀργύριόν ἐστιν αἷμα καὶ ψυχὴ βροτοῖς.
ὅστις δὲ μὴ ἔχει τοῦτο μηδ᾽ ἐκτήσατο,
οὗτος μετὰ ζώντων τεθνηκὼς περιπατεῖ.

16 Εὐριπίδου Ἀρχελάου.

Τί δ᾽ οὐκ ἂν εἴη χρηστὸς ὄλβιος γεγώς;

17 Διφίλου.

Ἰσχυρότερον κρίνω τὸ χρυσίον πολύ·
τὰ πάντα τούτῳ τέμνεται καὶ πράττεται.

18 Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.

Μὴ πλούσιον θῇς, ἐνδεέστερος γὰρ ὢν
ταπεινὸς ἔσται· κεῖνο δ' ἰσχύει μέγα,
πλοῦτος λαβών τε τοῦτον εὐγενὴς ἀνήρ.

19 Μενάνδρου Βοιωτίᾳ.
Πλοῦτος δὲ πολλῶν ἐπικάλυμμ' ἐστὶν κακῶν.

20 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.
Χρυσὸν μάλιστα βούλομαι δόμοις ἔχειν.
καὶ δοῦλος ὢν γὰρ τίμιος πλουτῶν ἀνήρ·
ἐλεύθερος δὲ χρεῖος ὢν οὐδὲν σθένει.
Χρυσοῦ νόμιζε σαυτὸν οὕνεκ' εὐτυχεῖν.

21 Εὐριπίδου Αἰόλῳ.
Τὴν δ' εὐγένειαν πρὸς θεῶν μή μοι λέγε·
ἐν χρήμασιν τόδ' ἐστί· μὴ γαυροῦ, πάτερ.
κύκλῳ γὰρ ἕρπει, τῷ μὲν ἔσθ', ὃ δ' οὐκ ἔχει·
κοινοῖσι δ' αὐτοῖς χρώμεθ'· ᾧ δ' ἂν ἐν δόμοις
χρόνον συνοικῇ πλεῖστον, οὗτος εὐγενής.

22 Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.
Ἔχειν τε πειρῶ· τοῦτο γάρ τό τ' εὐγενὲς
καὶ τοὺς γάμους δίδωσι τοὺς πρώτους ἔχειν.
ἐν τῷ πένεσθαι δ' ἐστὶν ἥ τ' ἀδοξία,
κἂν ᾖ σοφός τις, ἥ τ' ἀτιμία βίου.

23 Εὐριπίδου Ἑκάβῃ.
Ἆρ' οἶσθ' ὁθούνεχ' οἱ μὲν εὐγενεῖς βροτῶν
πένητες ὄντες οὐδὲν ἀλφάνουσ' ἔτι;
οἳ δ' οὐδὲν ἦσαν πρόσθεν, ὄλβιοι δὲ νῦν,
δόξαν φέρονται τοῦ νομίσματος χάριν,
καὶ συμπλέκοντες σπέρμα καὶ γάμους τέκνων;
δοῦναι δὲ πᾶς τις πλουσίῳ μᾶλλον κακῷ
πρόθυμός ἐστιν ἢ πένητι κἀγαθῷ.
κακὸς δ' ὁ μὴ ἔχων, οἱ δ' ἔχοντες ὄλβιοι.

24 *Εὐριπίδου Παλαμήδη.*

Ἀγάμεμνον, ἀνθρώποισι πᾶσι χρήματα
μορφὴν ἔχουσι, συντρέχει δ' εἰς ἓν τόδε·
τούτων δὲ πάντες, οἵ τε μουσικῆς φίλοι
ὅσοι τε χωρὶς ζῶσι, χρημάτων ὕπερ
μοχθοῦσιν· ὃς δ' ἂν πλεῖστ' ἔχῃ, σοφώτατος.

25 *Ἡσιόδου ἔργων* (686).

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.

26 *Θεόγνιδος* (1153).

Πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί·
οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις.
ὡς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται· θυμὸν δ' οὐ δύναται κορέσαι.

27 *Σοφοκλέους Ἀλεάδαι.*

Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους,
αὖθις δὲ τιμάς, εἶτα τῆς ὑπερτάτης
τυραννίδος θακοῦσιν αἰσχίστην ἕδραν.
ἔπειτα δ' οὐδεὶς ἐχθρὸς οὔτε φύεται
πρὸς χρήμαθ', οἵ τε φύντες ἀρνοῦνται στυγεῖν.
δεινὸς γὰρ ἕρπειν πλοῦτος ἔς τε τἄβατα
καὶ πρὸς τὰ βατά, χὠπόθεν πένης ἀνὴρ
μηδ' ἐντυχὼν δύναιτ' ἂν ὧν ἐρᾷ τυχεῖν.
καὶ γὰρ δυσειδὲς σῶμα καὶ δυσώνυμον
γλώσσῃ σοφὸν τίθησιν εὔμορφόν τ' ἰδεῖν.
μόνῳ δὲ χαίρειν καὶ νοσεῖν ἐξουσία
πάρεστιν αὐτῷ κἀπικρύψασθαι κακά.

28 *Σοφοκλέους Κρέουσα.*

Καὶ μή τι θαυμάσῃς με τοῦ κέρδους, ἄναξ,
ὧδ' ἀντέχεσθαι· καὶ γὰρ οἳ μακρὸν βίον
θνητῶν ἔχουσι, τοῦ γε κερδαίνειν ὅμως

ἀπρὶξ ἔχονται, κἄστι πρὸς τὰ χρήματα
θνητοῖσι τἄλλα δεύτερ᾽· εἰσὶ δ᾽ οἵ τινες
αἰνοῦσιν ἄνοσον ἄνδρ᾽, ἐμοὶ δ᾽ οὐδεὶς δοκεῖ
εἶναι πένης ὢν ἄνοσος, ἀλλ᾽ ἀεὶ νοσεῖν.

29 *Μενάνδρου.*

Ὁ μὲν Ἐπίχαρμος τοὺς θεοὺς εἶναι λέγει
ἀνέμους ὕδωρ γῆν ἥλιον πῦρ ἀστέρας·
ἐγὼ δ᾽ ὑπέλαβον χρησίμους εἶναι θεοὺς
τἀργύριον ἡμῖν καὶ τὸ χρυσίον μόνον.
ἱδρυσάμενος τούτους γὰρ εἰς τὴν οἰκίαν,
εὖξαι τί βούλει, πάντα σοι γενήσεται,
ἀγρὸς οἰκίαι θεράποντες ἀργυρώματα
φίλοι δικασταὶ μάρτυρες· μόνον δίδου,
αὐτοὺς γὰρ ἕξεις τοὺς θεοὺς ὑπηρέτας.

30 *Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν α΄* (p. 15, 1).

Ἔστι δὴ λοιπὸν οἶμαι πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὴ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι τῶν δεόντων γενέσθαι.

31 *Σιμωνίδου.*

Σιμωνίδης ἐρωτηθεὶς πότερον αἱρετώτερον πλοῦτος ἢ σοφία „οὐκ οἶδα" ἔφη „ὁρῶ μέντοι γε τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας φοιτῶντας."

32 *Βίωνος.*

Βίων ἔλεγεν, ὥσπερ τὰ φαῦλα τῶν βαλαντίων, κἂν μηδενὸς ᾖ ἄξια, τοσούτου ἐστὶν ἄξια ὅσον ἐν ἑαυτοῖς τὸ νόμισμα ἔχουσιν, οὕτω καὶ τῶν πλουσίων τοὺς οὐδενὸς ἀξίους καρποῦσθαι τὰς ἀξίας ὧν κέκτηνται.

33 [Τέλητος] ἐκ τοῦ περὶ συγκρίσεως πλούτου καὶ ἀρετῆς.

Αὐτὸς μὲν οὖν ὁ πλοῦτος ἐσεμνύνετο χρείας ἀνθρώπων διορθοῦν, ἢ τελεῖν ἐπιθυμίας, ἢ βλάβαις ἀντέχειν, ἐπιμελεῖσθαι σώματος, ψυχῇ χαρίζεσθαι, πρέπειν μὲν εἰρήνῃ, πολέμοις δ' ἐπαρκεῖν, θεραπεύειν δ' ἐκ νόσων, παρέχειν δὲ ταῖς ὥραις βοηθήματα, ἀλέας ἐν τοῖς πάγοις, ἐκτροπὰς δ' ἀπὸ θέρους, αὐξάνειν δ' οἴκους, καὶ διαδοχὰς μεγάλων φυλάττειν γενῶν, γάμους ποιεῖν μείζονας, παιδοποιίᾳ βοηθεῖν. "κοσμῶ δ'" εἶπεν "ἱερά, καλλίονες δ' ἐξ ἐμοῦ καὶ πόλεις· ἐμὰ δὲ ἔργα καὶ τείχη καὶ λιμένες καὶ στόλοι· ποταμοὺς δὲ ἀβάτους γεφύραις σκέπω καὶ γῆν κεχωρισμένην ἥρμοσα· ἐμοῦ δ' ἐμπορίαι δέονται· καὶ γεωργία δ' αὐτὴ δαπάνας ἀπαιτεῖ ἐκ τῶν ἐμῶν ταμιείων· γῆ γὰρ οὐδὲν αὐτὴ δίδωσιν αὐτόματον, ἂν μὴ προλάβῃ· λαβεῖν δὲ ἐκ μόνων ἔχει τῶν ἐμῶν. δίδωμι δὲ ἀφορμὰς καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι. κάλλει μὲν ἐκ κόσμου πλεῖστα συλλαμβάνω, διακονοῦμαι δὲ ὅσα δαπανῶσιν εἰς σωμασκίαν· παιδείᾳ δ' ἁπάσῃ διδασκάλους ἐγὼ παρέχομαι. πόθεν δοῦλαι γυναιξὶν εἰς ταλασίας; πόθεν δ' ὅπλα τοῖς ἀνδράσιν; ἐλέφας δὲ καὶ χρυσὸς ὁ τοῖς ἀγάλμασιν ἁρμόσας ἐμός ἐστι, καὶ πάντα τὰ ἀναθήματα. δι' ἐμοῦ μεγάλαι πόλεις, βασιλεῖαι δ' ἐξ ἐμοῦ δυνατώτεραι· ποιῶ δὲ ἑορτὰς ἐγώ· τράπεζα δέ μοι φιλόξενος· προχειρότεραι δ' εὐεργεσίαι· δι' ἐμοῦ μεγάλαι ἀμοιβαί. δύναται δ' ὁ ἔχων ἐμὲ μὴ μόνος εὐτυχεῖν, ἀλλὰ καὶ εὐτυχίας χαρίζεσθαι· τέχνας δὲ πάσας ποιῶ κρείττονας ἐκ τῆς ἐλπίδος, μισθὸς γὰρ αὐτὰς ὁ μέγας τρέφει· γίνεται δ' ἐξ ἐμοῦ. καὶ σὺ δ' αὐτός, ὦ Ζεῦ, πλοῦτον ἀνθρώποις ἀναγκαῖον ἀπέφηνας, ὃς σῶμ'

ἔδωκας ἐσθήτων δεόμενον, οὐ θριξὶν ὡς τὰ ἄλλα καὶ δοραῖς σκεπόμενον, τροφὴν δὲ οὐ πόαν οὐδὲ ταυτόματα, ἀλλ' ἀεὶ δεῖ τινα πρίασθαι τὸ ζῆν· οἴκου δὲ ἀνάγκην ἔδωκας, πόλεις δ' ἥρμοσας, νόσοι δ' ἐν ἀνθρώποις εἰσίν· ἐφ' ἃ πάντα δεῖ χρημάτων. διὰ τί με μὴ καλεῖς εὐδαίμονα, δι' οὗ τὰς ἐπὶ πάντα χρείας ἔχεις;" ταῦθ' ὁ πλοῦτος εἰπὼν ἐδόκει νενικηκέναι, καὶ περιέβλεπεν ὡς μακαριζόμενος. ἐβοήθει δὲ αὐτῷ κρατερῶς ἡ τύχη, κρίνεσθαι μετ' αὐτοῦ δοκοῦσα· τὸ γὰρ μέγιστον αὐτῆς ἀπώλλυτο, εἰ πλοῦτος οὐκ ἀγαθόν ἐστιν. ἦγε δὲ καὶ θεὰς ἄλλας μεθ' αὐτοῦ συνηγόρους τε καὶ μάρτυρας, ἡδονάς, ἐλπίδας, εὐχάς, ἐπιθυμίας. ἔρως αὐτῷ συνέπραττεν ὡς πολλαχοῦ χρώμενος· ὑγίεια καὶ αὐτὴ χάριν εἶχεν ὡς δι' αὐτοῦ νόσοις μαχομένη. δύο δ' ἦλθον ἐναντίαι μὲν ἀλλήλαις, οἰκονομία καὶ τρυφή, πλούτου δὲ ἄμφω ἑταῖραι· σὺν αὐτῷ δ' ἐδόκουν ἀπόλλυσθαι. τοσοῦτος δὲ ὁ πλοῦτος ἦν.

ΟΣΑ ΠΛΟΥΤΟΣ ΠΟΙΕΙ, ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΩΝ ΠΛΕΙΣΤΩΝ ΑΝΟΙΑΝ. ϞΒ.

1 *Εὐριπίδου Ἀλκμήνη.*

Ἀλλ' οὐδὲν ἡ εὐγένεια πρὸς τὰ χρήματα·
τὸν γὰρ κάκιστον πλοῦτος εἰς πρώτους ἄγει.

2 *Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.*

Ἔχειν δὲ πειρῶ· τοῦτο γὰρ τό τ' εὐγενὲς
καὶ τοὺς γάμους δίδωσι τοὺς πρώτους ἀεί·
ἐν τῷ πένεσθαι δ' ἐστὶν ἥ τ' ἀδοξία,
κἂν ᾖ σοφός τις, ἥ τ' ἀτιμία βίου.

3 Εὐριπίδου Θυέστῃ.
Πλούτου δ' ἀπορρυέντος ἀσθενεῖς γάμοι.
τὴν μὲν γὰρ εὐγένειαν αἰνοῦσιν βροτοί,
μᾶλλον δὲ κηδεύουσι τοῖς εὐδαίμοσιν.

4 Εὐριπίδου Πελιάσι.
Ὁρῶσι δ' οἱ διδόντες εἰς τὰ χρήματα.

5 Εὐριπίδου Κρήσσαις.
Ὡς τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι.
5ª Ἔστιν δ' ἐν ὄλβῳ καὶ τόδ' οὐκ ὀρθῶς ἔχον,
εὐψυχίας δόκησις· οἰόμεσθα γὰρ
τὸν εὐτυχοῦντα πάντ' ἐπίστασθαι χρεών.
(Eur. Heracl. 745)

6 Εὐριπίδου Δανάης.
Ἆρ' οἶσθ' ὁθούνεχ' οἱ μὲν εὐγενεῖς βροτῶν
πένητες ὄντες οὐδὲν ἀλράνουσ' ἔτι;
οἳ δ' οὐδὲν ἦσαν πρόσθεν, ὄλβιοι δὲ νῦν,
δόξαν φέρονται τοῦ νομίσματος χάριν,
καὶ συμπλέκονται σπέρμα καὶ γάμους τέκνων.
δοῦναί τε πᾶς τις μᾶλλον ὀλβίῳ κακῷ
πρόθυμός ἐστιν ἢ πένητι κἀγαθῷ.
κακὸς δ' ὁ μὴ ἔχων, οἱ δ' ἔχοντες ὄλβιοι.

7 Εὐριπίδου Εὐρυσθέως.
Νῦν δ' ἢν τις οἴκων πλουσίαν ἔχῃ φάτνην,
πρῶτος γέγραπται τῶν κακιόνων κράτει·
τὰ δ' ἔργ' ἐλάσσω χρημάτων νομίζομεν.

8 Μενάνδρου.
Πλοῦτός τ' ἀλόγιστος προσλαβὼν ἐξουσίαν
καὶ τοὺς φρονεῖν δοκοῦντας ἀνοήτους ποιεῖ.

9 Θεόγνιδος (683).

Πολλοὶ πλοῦτον ἔχουσιν ἀίδριες· οἳ δὲ τὰ καλὰ
ζητοῦσιν χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ.
ἔρδειν δ' ἀμφοτέροισιν ἀμηχανίη παράκειται.
εἴργει τοὺς μὲν δὴ χρήματα, τοὺς δὲ νόος.

10 *Ὑψαίου.*

Ὥσπερ ἐπὶ χειρὸς τρεμούσης χρυσίον ἐάν τις θῇ τρέμει, οὕτω καὶ ὁ πλοῦτος, εἰ φοβουμένῃ καὶ συγχεομένῃ ἐπισωρεύοιτο ψυχῇ, συγκραδαίνεται καὶ συμπεριπίπτει.

11 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι καὶ γυναῖκας [κακὰς] παιδευτέον.*

Μὴ παιδὶ μάχαιραν, ἡ παροιμία φησίν· ἐγὼ δὲ φαίην ἄν, μὴ παιδὶ πλοῦτον μηδὲ ἀνδρὶ ἀπαιδευσίαν.

12 *Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον* (§. 27).

Καταφρόνει τῶν περὶ τὸν πλοῦτον σπουδαζόντων, χρῆσθαι δὲ μὴ δυναμένων τοῖς ὑπάρχουσι. παραπλήσιον γὰρ οἱ τοιοῦτοι πάσχουσιν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππον κτήσαιτο καλὸν κακῶς ἱππεύειν ἐπιστάμενος.

13 *Διογένους.*

Τοὺς δὲ πολλοὺς τῶν πλουσίων ὡμοίου τοῖς ἐπὶ τῶν δυσβάτων καὶ ἀποκρήμνων φυομένοις δένδροις καὶ ἀμπέλοις. τόν τε γὰρ τούτων καρπὸν ἀνθρώπους μὴ λαμβάνειν, κόρακας δὲ καὶ παραπλήσια τούτοις ζῷα καταναλίσκειν· ἐκείνους τε τὸν πλοῦτον εἰς μὲν τὰ ἐπιεικῆ τῶν πραγμάτων οὐ κατατίθεσθαι, κόλαξι δὲ καὶ πόρναις καὶ ταῖς αἰσχροτάταις ἡδοναῖς καὶ κενωτάταις χορηγεῖν.

14 *Δημοκρίτου.*

Ὥσπερ ἐν μὲν τοῖσι ἕλκεσι φαγέδαινα κάκιστον

νόσημα, οὕτως ἐν τοῖσι χρήμασι τὸ μὴ προσαρμόσαν καὶ τὸ συνεχές.

15 Τοῦ αὐτοῦ.

Πλοῦτος ἀπὸ κακῆς ἐργασίης περιγινόμενος ἐπιφανέστερον τὸ ὄνειδος κέκτηται.

16 Πλάτωνος Ἐρυξίου (p. 396).

Ἐγὼ μέν, ὥσπερ ἠρξάμην, Ἐρυξίαν τοῦτον ἡδέως ἐροίμην ἄν, εἰ δοκοῦσιν αὐτῷ εἶναι ἄνθρωποι ἄδικοι καὶ δίκαιοι. Νὴ Δία, ἔφη ἐκεῖνος, καὶ σφόδρα μέντοι. Τί δέ; τὸ ἀδικεῖν, πότερόν σοι κακὸν δοκεῖ εἶναι, ἢ ἀγαθόν; Κακὸν ἔμοιγε. Δοκεῖ δ' ἄν σοι ἄνθρωπος, εἰ μοιχεύοι τὰς τῶν πέλας γυναῖκας ἐπ' ἀργυρίῳ, ἀδικεῖν ἂν ἢ οὔ; καὶ ταῦτα μέντοι καὶ τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων κωλυόντων. Ἀδικεῖν ἂν ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκ οὖν, ἔφη, εἰ [μὲν] πλούσιος ὢν τυγχάνοι καὶ ἀργύριον δυνατὸς ὢν ἀναλῶσαι, ὁ ἄδικός τε ἄνθρωπος καὶ ὁ βουλόμενος ἐξαμαρτάνοι ἄν· εἰ δέ γε μὴ ὑπάρχοι πλουσίῳ εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ οὐκ ἔχων ὁπόθεν ἀναλίσκοι, οὐδ' ἂν διαπράττεσθαι δύναιτο ἃ βούλεται, ὥστ' οὐκ ἂν οὐδ' ἐξαμαρτάνοι; διὸ καὶ λυσιτελοῖ ἂν τῷ ἀνθρώπῳ μᾶλλον μὴ εἶναι πλουσίῳ, εἴπερ ἧττον διαπράξεται ἃ βούλεται· βούλεται δὲ καὶ μοχθηρά. Καὶ πάλιν αὖ τὸ νοσεῖν, πότερον ἂν φαίης κακὸν ἢ ἀγαθὸν εἶναι; Κακὸν ἔγωγε. Τί δέ, δοκοῦσί τινές σοι ἀκρατεῖς εἶναι ἄνθρωποι; Ἔμοιγε. Οὐκ οὖν εἰ βέλτιον εἴη πρὸς ὑγίειαν τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ ἀπέχεσθαι σίτων καὶ ποτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἡδέων τῶν δοκούντων εἶναι, ὁ δὲ μὴ οἷός τ' εἴη δι' ἀκράτειαν, βέλτιον ἂν εἴη τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ μὴ ὑπάρχειν ὁπόθεν ἂν ἐκποριεῖται ταῦτα, μᾶλλον ἢ πολλὴν περιουσίαν εἶναι τῶν ἐπιτηδείων; Οὕτω γὰρ ἂν

αὐτῷ οὐκ ἐξουσία εἴη διαμαρτάνειν, οὐδ' εἰ σφόδρα βούλοιτο.

17 Οὐκοῦν, ἔφη, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὐδὲ φάρμακον παντὶ ἀνθρώπῳ χρήσιμον εἶναι, ἀλλὰ τούτῳ ὅστις τυγχάνει εἰδώς, ὡς δεῖ χρῆσθαι αὐτῷ; Φημί. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα πάντα ὁμοίως; Ἔοικε. Χρυσίον τοίνυν καὶ ἀργύριον καὶ τἆλλα τὰ δοκοῦντα χρήματα εἶναι τούτῳ ἂν μόνῳ χρήσιμα εἴη, ὅστις τυγχάνει ἐπιστάμενος ὡς χρηστέον τούτοις; Οὕτως. Οὐκοῦν πρότερον ἐδόκει τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ ἀνθρώπου εἶναι εἰδέναι ὅπου γε καὶ ὅπως τούτων ἑκάστοις χρηστέον ἐστί; Φημί. Τοῖς ἄρα καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων τούτοις ἂν μόνοις καὶ χρήσιμα ταῦτ' εἴη, εἴπερ γε οὗτοι ἐπιστήμονες ὡς χρηστέον· εἰ δὲ τούτοις μόνον χρήσιμον, τούτοις ἂν μόνον καὶ χρήματ' εἶναι ταῦτα φαίνοιτο. Ἀτάρ, ὡς ἔοικε, καὶ τὸν ἀνεπιστήμονα ἱππικῆς, κεκτημένον δὲ ἵππους, οἳ τυγχάνουσιν αὐτῷ ἀχρεῖοι ὄντες, εἴ τις τοῦτον ἱππικὸν ποιήσειεν, ἆρ' ἅμα καὶ πλουσιώτερον πεποιηκὼς εἴη, εἴπερ γε αὐτῷ ἃ ἐτύγχανε πρόσθεν ἀχρεῖα ὄντα χρήσιμα πεποίηκεν. Ἐπιστήμην γάρ τινα παραδιδοὺς τῷ ἀνθρώπῳ ἅμα καὶ πλούσιον αὐτὸν πεποίηκεν.

(Plato Eryx. p. 403.)

ΨΟΓΟΣ ΠΛΟΥΤΟΥ. ϞΓ.

1 Ἀλέξιδος, οἱ δὲ Μενάνδρου.

Ψυχὴν ἔχειν δεῖ πλουσίαν· τὰ δὲ χρήματα
ταῦτ' ἐστὶν ὄψις, παραπέτασμα τοῦ βίου.

2 Εὐριπίδου Φαέθοντι.

Δεινόν γε, τοῖς πλουτοῦσι τοῦτο δ' ἔμφυτον,

σκαιοῖσιν εἶναι· τί ποτε τοῦδε ταἴτιον;
ἆρ' ὄλβος αὐτοῖς ὅτι τυφλὸς συνηρετμεῖ,
τυφλὰς ἔχουσι τὰς φρένας καὶ τῆς τύχης;

3 *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.*

Ὕβριν τε τίκτει πλοῦτος ἢ φειδὼ βίου.

4 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰνοῖ.*

Καὶ νῦν ἐφέλκετ' ὦ κακοὶ τιμὰς βροτοί,
καὶ κτᾶσθε πλοῦτον πάντοθεν θηρώμενοι,
σύμμικτα μὴ δίκαια καὶ δίκαι' ὁμοῦ,
ἔπειτ' ἀμᾶσθε τῶνδε δύστηνον θέρος.

5 *Τοῦ αὐτοῦ Μηδείας* (603).

Μή μοι γένοιτο λυπρὸς εὐδαίμων βίος,
μηδ' ὄλβος, ὅστις τὴν ἐμὴν κνίζοι φρένα.

6 *Εὐριπίδου Δίκτυϊ.*

Μή μοί ποτ' εἴη χρημάτων νικωμένῳ
κακῷ γενέσθαι, μηδ' ὁμιλοίην κακοῖς.

7 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Σκαιὸν τὸ πλουτεῖν κἄλλο μηδὲν εἰδέναι.

8 *Καρκίνου.*

Δειλόν ἐστ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

9 *Εὐριπίδου Αἰόλῳ.*

Μὴ πλοῦτον εἴπῃς· οὐχὶ θαυμάζω θεόν,
ὃν χὠ κάκιστος ῥᾳδίως ἐκτήσατο.

10 *Τοῦ αὐτοῦ Πηλεῖ.*

Τὸν ὄλβον οὐδὲν οὐδαμοῦ κρίνω βροτοῖς,
ὃν γ' ἐξαλείφει ῥᾷον ἢ γραφὴν θεός.

11 *Καρκίνου.*

Ὦ πολλὰ πλοῦτος δυστυχέστατος κυρῶν,
ὅμως μέγιστον ζῆλον ἐν βροτοῖς ἔχεις.

12 *Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.*
Πλουτεῖς, ὁ πλοῦτος δ' ἀμαθία δειλόν θ' ἅμα.

13 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀντιγόνης.*
Ἀνδρὸς φίλου δὲ χρυσὸς ἀμαθίας μέτα
ἄχρηστος, εἰ μὴ κἀρετὴν ἔχων τύχοι.

14 *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.*
Ἄδικον δ' ὁ πλοῦτος, πολλὰ δ' οὐκ ὀρθῶς ποιεῖ.

15 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀλκμήνης.*
Σκαιόν τι χρῆμα πλοῦτος ἥ τ' ἀπειρία.

16 *Εὐριπίδου Πλεισθένης.*
Πολλῶν τὰ χρήματ' αἴτι' ἀνθρώποις κακῶν.

17 *Εὐριπίδου Φοίνικι.*
Ὦ πλοῦθ', ὅσῳ μὲν ῥᾷστον εἶ βάρος φέρειν,
πόνοι δὲ κἄν σοὶ καὶ φθοραὶ πολλαὶ βίου
ἔνεισ'· ὁ γὰρ πᾶς ἀσθενὴς αἰὼν βροτοῖς.

18 *Τοῦ αὐτοῦ Φοινίσσαις* (611).
Εἰσορῶ· δειλὸν δ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

19 *Εὐριπίδου Τηλέφῳ.*
Σμίκρ' ἂν θέλοιμ' ἂν καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
ἄλυπος οἰκεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

20 *Ἀντιφάνους.*
Οὐ πώποτ' ἐζήλωσα πλουτοῦντα σφόδρα
ἄνθρωπον ἀπολαύοντα μηδὲν ὧν ἔχει.
ὁ δὲ πλοῦτος ἡμᾶς, καθάπερ ἰατρὸς κακός,
πάντας βλέποντας παραλαβὼν τυφλοὺς ποιεῖ.

21 *Μενάνδρου Ἑαυτὸν πενθοῦντος.*

Τυφλὸν ὁ πλοῦτος, καὶ τυφλοὺς
τοὺς ἐμβλέποντας εἰς ἑαυτὸν δεικνύει.

22 Τοῦ αὐτοῦ.
Ὑπερήφανόν που γίγνεθ' ἡ λίαν τρυφή·
ὅ τε πλοῦτος ἐξώκειλε τὸν κεκτημένον
εἰς ἕτερον ἦθος, οὐκ ἐν ᾧ τὸ πρόσθεν ἦν.

23 Ναυμαχίου.
Χρυσός τοι κόνις ἐστὶ καὶ ἄργυρος, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
λᾶες ἐπὶ ῥηγμῖνι πολυψηφῖδι θαλάσσης,
πολλοὶ δ' ἐρρίφαται ποταμῶν παρὰ χείλεσιν αὔτως,
εἵματα δ' εἰναλίης ἐρυθαίνεται αἵματι κόχλου,
τοῖς ἐπιφυσιόωσιν ἁλίφρονες.

24 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (§. 6).
Πλοῦτος δὲ κακίας μᾶλλον ἢ καλοκαγαθίας ὑπηρέτης ἐστίν, ἐξουσίαν μὲν τῇ ῥᾳθυμίᾳ παρασκευάζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τοὺς νέους παρακαλῶν.

25 Ἀνακρέοντος.
Ἀνακρέων δωρεὰν παρὰ Πολυκράτους λαβὼν πέντε τάλαντα, ὡς ἐφρόντισεν ἐπ' αὐτοῖς δυοῖν νυκτοῖν, ἀπέδωκεν αὐτά, εἰπὼν οὐ τιμᾶσθαι αὐτὰ τῆς ἐπ' αὐτοῖς φροντίδος.

26 Πλάτωνος (Legg. V p. 742. 743).
Ἀγαθὸν δὲ ὄντα διαφόρως καὶ πλούσιον εἶναι διαφερόντως ἀδύνατον. — εὐδαίμονας μὲν ἅμα καὶ ἀγαθοὺς ἀνάγκη γίγνεσθαι, πλουσίους δ' αὖ σφόδρα καὶ ἀγαθοὺς ἀδύνατον, οὓς γε δὴ πλουσίους οἱ πολλοὶ καταλέγουσιν.

27 Ὁ λόγος ἡμῖν ὀρθός, ὡς οὐκ εἰσὶν οἱ παμπλούσιοι ἀγαθοί· εἰ δὲ μὴ ἀγαθοί, οὐδ' εὐδαίμονες. — ὁ

δὲ τοὺς πλουσίους εὐδαίμονας ὀνομάζων λόγος, αὐτός τε ἄθλιος, γυναικῶν καὶ παίδων ὢν λόγος, καὶ ἀνθρώπους τοὺς πειθομένους ἀπεργάζεται τοιούτους.

25 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς Διονύσιον ἐπιστολῆς (p. 317 c).

Ἑώρων γὰρ καὶ τότε καὶ νῦν ὁρῶ τὰς μεγάλας οὐσίας καὶ ὑπερόγκους τῶν τ' ἰδιωτῶν καὶ τῶν μονάρχων, σχεδὸν ὅσῳ περ ἂν μείζους ὦσι, τοσούτῳ πλείους καὶ μείζους τοὺς διαβάλλοντας, καὶ πρὸς ἡδονὴν μετ' αἰσχρᾶς βλάβης ὁμιλοῦντας τρεφούσας· οὗ κακὸν οὐδὲν μεῖζον γεννᾷ πλοῦτός τε καὶ ἡ τῆς ἄλλης ἐξουσίας δύναμις.

29 Τοῦ αὐτοῦ πολιτείας η (p. 550).

Τοὐντεῦθεν τοίνυν, εἶπον, προϊόντες εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ χρηματίζεσθαι, ὅσον ἂν τοῦτο τιμιώτερον ἡγῶνται, τοσούτῳ τὴν ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. ἢ οὐχ οὕτω πλούτῳ ἀρετὴ διέστηκεν, ὥσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου ἑκατέρου, ἀεὶ τοὐναντίον ῥέποντος; Καὶ μάλα, ἔφη. Τιμωμένου δὲ πλούτου ἐν πόλει καὶ τῶν πλουσίων, ἀτιμοτέρα ἀρετή τε καὶ οἱ ἀγαθοί; Δῆλον. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον; Οὕτω.

30 Σωκράτους.

Αἱ μὲν ποδήρεις ἐσθῆτες τὰ σώματα, αἱ δὲ ὑπέρμετροι περιουσίαι τὰς ψυχὰς ἐμποδίζουσι.

31 [Τέλητος] ἐκ τοῦ περὶ συγκρίσεως πλούτου καὶ ἀρετῆς.

Καθ' αὑτοὺς μὲν ἄνθρωποι πρὸς ἀρετὴν γεγόνασιν, οὗτος δὲ ἐφ' αὑτὸν τρέπει· φάρμακα δὲ εἰς κακίαν ἔχει μυρία καὶ δόξαν ἀγαθοῦ προθεὶς οὐκ ἔχον-

τας ἀπάγει τῶν ἀληθεστάτων. οὐκ ἐᾷ δὲ ἐπ' αὐτῷ φρονεῖν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' εἰς τὰ ἔξω φέρει κἀκ τῶν τυχαίων καὶ αὐτομάτων ἀναρτᾷ. θρασύτατος δέ ἐστιν ὁμοῦ καὶ δειλότατος, ἐπαιρόμενος μὲν ὡς ἐπὶ μεγίστοις, φοβούμενος δὲ ὡς ἐπὶ ἀσθενεῖ πράγματι, ὑπερήφανος ἅμα ἐξ ἀλαζονείας καὶ ταπεινὸς ἐκ φροντίδος. χρώμενος μὲν ἄσωτός ἐστι, μὴ χρώμενος δὲ ἄθλιος. δυστυχεῖ μέν τις δι' αὐτὸν ταῖς εἰς τὸ πορίζειν ταλαιπωρίαις· φθείρεται δὲ ἄλλος εἰς ἡδονὰς ἀπὸ τῶν περιττῶν πόνων. κόρον δὲ οὐκ ἔχει τοῖς κτησαμένοις. ἀεὶ δ' ἀνία τις αὐτῷ πάρεστιν, ὅπως ἂν γένηται, καὶ ὥσπερ ἡ τῶν ὑδεριώντων νόσος αὔξεται πρὸς τὸ μᾶλλον ποθεῖν ἀφ' ὧν πίμπλαται. κακὸς μέν ἐστι τῷ φιλοπόνῳ πλοῦτος· ἀναλίσκει γὰρ αὐτοῦ τὴν φιλοπονίαν εἰς κέρματα ἀλλαχοῦ δυναμένην, κακὸς δὲ ῥαθύμῳ διδοὺς ἀφορμὰς ἁμαρτημάτων, ἀμφοτέροις δ' ὀλέθριος· τὸν μὲν γὰρ εἰδότα κάμνειν ἀσχολεῖ, τὸν δ' εἰς τρυφὴν νοσοῦντα καὶ προτρέπειν ποιεῖ. ποιεῖ δὲ ἅμα μὲν κόλακας ἀνθρώπους εἰς ἐλπίδα χρημάτων, ἅμα δ' ὑπὸ πολλῶν κολακευομένους διὰ χρήματα. ὁμοῦ δ' ἀγαθὸν μὲν οὐκ ἔστιν ὁ πλοῦτος, φθόνον δὲ ἀγαθῶν μεγίστων ἔχει· μυρίαι δ' ἐπιβουλαὶ δι' αὐτὸν ἐκ βασιλέων, ἐξ ὁμόρων, ἀπ' οἰκείων. οὐκ ἔχει δέ τις πλουτῶν ἀσυλίαν ἰδίου βίου, πάρεργον δέ που χρημάτων καὐτὸς συναπόλλυται. πρῶτον μὲν ἀμελεῖ τῶν ἐκ διανοίας ἀγαθῶν, ὡς καὶ χωρὶς ἐκείνων εὐτυχῶν· εἶτα τὸ σῶμα λυμαίνεται ταῖς τρυφαῖς· ἐθίζει μὲν εἰς πλησμονὰς ἀπὸ τῶν ἀφορμῶν καὶ πλείστας νόσους συλλέγει· τὴν δὲ αὐτουργίαν ἀνθρώπων ἀφαιρεῖται, τὸ πάντων ὑγιεινότατον· γυμνάσιον γάρ ἐστιν οὐχ ὡρισμένον, ὡς παλαίστρα καὶ κυνηγεσία. ἀλλ' οὐ τὰ τοῦ βίου διακο-

νούμενός τις ἑαυτῷ πολὺ κρείττων ἐστὶ τοῦ ζῶντος δι' ἄλλων; θρύπτει δ' ὁ πλοῦτος καὶ μαλάττει λαβὼν πολλὰ πολλάκις καὶ τὰς ὑγιεινὰς φύσεις, καὶ περιήγαγεν εἰς ἀσθένειαν ἐξ ἐθῶν πολυτελῶν. πάντα μὲν ἐφ' ὕπνῳ παρασκευαζόμενος, δυσκολωτέρους ἔχει διὰ τοῦτο τοὺς ὕπνους· ἑτοιμότερον δ' εἰσὶν οἱ κατὰ φύσιν. οὐ γὰρ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος κατεσκευασμέναι κλῖναι καὶ πορφυροῖ τάπητες οὐδὲ ὑπόβαθρα καὶ παστάδες ὕπνους ποιοῦσιν, ἀλλ' ἔργα καὶ νόμιμοι πόνοι καὶ τὸ τῆς φύσεως αὐτῆς ἀναγκαῖον. οὐκ ἐᾷ δ' ὁ πλοῦτος αὐτομάτων μετασχεῖν καλῶν, λυμαίνεται δὲ τοῖς ἰδίοις ἔθεσι καὶ φαρμακεύει τὰ πεφυκότα. ταῖς δὲ ὥραις οὐκ ἐφίησι χρῆσθαι καὶ μελετᾶν πρὸς τὰ γιγνόμενα· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς θάλπος ἀσθενέστερον τὸν εὐτυχοῦντα καὶ πρὸς κρύος, καὶ δι' ὧν ἐπιτηδεύει μὴ παθεῖν ταῦτα, εὐπαθέστερος αὐτοῖς γίγνεται· κατισχύει δὲ μᾶλλον αὐτῶν ὁ κεχρημένος· μένει γὰρ ἐν τῇ τοῦ βίου τάξει καὶ πρὸς ἀέρα ζῆν ἐπίσταται καὶ οὐκ ἀγανακτεῖ τοῖς τοῦ θεοῦ πράγμασιν, ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἄπεισιν ἐρρωμένος. οὕτω μὲν ὁ πλοῦτος καὶ τὰ σώματα βλάπτει, τὰ δὲ ἄλλα μείζω πάθη· στασιάζει μὲν οἴκους καὶ κακὸν ἆθλον ἀδελφοῖς πρόκειται, τέκνα δ' ἐχθρὰ ποιεῖ πατράσιν ἐπιθυμοῦντα τῆς περὶ τὸν πλοῦτον ἐξουσίας, αὐτοῖς δὲ τοῖς τέκνοις τοὺς γονεῖς βαρυτέρους. οἱ φίλοι δὲ ὕποπτοι διὰ πλοῦτον· ὁ μὲν ἀληθὴς ἀπιστεῖται διὰ τὸν κόλακα, νικᾷ δὲ ὁ κόλαξ τὸν ἀληθεύοντα μιμούμενος. καὶ τοῖς μὲν ἐλευθεριωτέροις, ὅτι μὴ κολακεύουσιν, ὀργίζεται· τοὺς δὲ κολακεύοντας ὑφορᾶται καὶ ἐφ' ἁρπαγὴν παρεῖναι δοκεῖ. λαφύρῳ δ' ὅμοιόν ἐστιν ἐλπιζομένων νόσων πλουσίοις· τελευτήσαντι δὲ οὐ γίγνεται πλουσίῳ πένθος οὔτε

παρὰ τῶν διαδεξαμένων, ἐπεὶ χαίρουσιν εἰληφότες, οὔτε μὴν παρὰ τῶν μὴ λαβόντων, ἐπεὶ μισοῦσιν ὡς ἐκ τοσούτων ἄτιμοι. ἔτι πρὸς τούτοις, ὃ μάλιστα τῷ πλούτῳ προσεῖναι δοκεῖ, τὸ δοῦναι χάριν, οὐχ ἁπλοῦν ἐστίν, ἀλλ' ἔχει συμφορὰς πλείονας. ἔστι μὲν οὐδὲ εὐπρεπὴς ἡ χάρις ἡ δι' ἀργυρίου δοθέντος, ἐράνῳ δ' ἔοικεν· οἱ δ' ἄνευ χρημάτων ἀπ' εὐνοίας ἐπιδεικνύμενοι καὶ βοηθοῦντες ἐλευθέριον τὴν εὐεργεσίαν ἔχουσι καὶ τοῖς τυγχάνουσι [καὶ τοῖς] κεχαρισμένην. εἶτα ὁ μὲν λαβὼν παρὰ πλουσίου πάλιν ἀπαιτεῖ, καὶ τὰ πρῶτον ἀπόλωλεν, ἂν μὴ γένηται· πάλιν ὁ τυχὼν ἐγκαλεῖ, κἂν ἄλλοι τυγχάνωσι. καὶ πλείονας οὕτως ὁ χαριζόμενος τισὶ τοὺς μεμφομένους ἔχει· πᾶσι γὰρ οὐκ ἀρκέσει, πάντες δ' ὡς ἐκ περιττῶν ἀπαιτοῦσι. ταῦτα μὲν τῷ πλούτῳ πρόσεστι καὶ ἐκ τῶν δοκούντων καλῶν, τἄλλα δ' ἀφόρητα, ἀλαζονεία, θρασύτης, ὑπεροψία, φροντίδες αἰσχραί, κακαὶ μὲν ὀρέξεις κακαὶ δ' ἡδοναί, πόθος δ' ἀκόρεστος αὐτῷ πρόσεστιν. ἐξ αὐτοῦ δὲ αἱ πλεῖσται τῷ ὄντι πονηρίαι, καὶ μυρία τῶν κακῶν οὐκ ἂν ἦν, εἰ μὴ πλοῦτος ἦν, δι' ὃν γίγνεται φόνος, [διὰ κέρδος] ἱερὰ συλᾶται, ἡ φιλία παραβαίνεται, πίστις ἀμελεῖται, φερούσης ἐπὶ κέρδος ἀπιστίας, προδίδονται πατρίδες, οὐδὲ ἓν ὀκνεῖται κακόν.

32 Πλουτάρχου κατὰ πλούτου.

Φύσει μὲν γὰρ δυσχάλινωτον ὄρεξις, προσλαβοῦσα δὲ καὶ πλούτου χορηγίαν ἀχαλίνωτον.

33 Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀλλ' ἡ ἀπληστία καὶ ἄπιστός ἐστιν ἐν αὐτοῖς μανία, τοιούτῳ μὲν ἐνθουσιασμῷ χρῆσθαι περὶ τὴν κτῆσιν, ὡς εἰ κτήσαιντο μηκέτι καμουμένους· τοσαύτη

δὲ ἀμελείᾳ περὶ τὰ ληφθέντα, ὡς μὴ γενόμενα. δυσερωτιῶσι δὲ τῶν ἀπόντων, ὑπερορῶντες ὧν ἔχουσιν· οὐδὲν γὰρ οὕτως ἀγαπῶσιν ὡς ἃ ἐλπίζουσιν. οὐκ οἶδα πότερον αὐτοῖς ἄμεινόν ἐστιν ἔχειν ἢ προσδοκᾶν· ἔχοντες γὰρ οὐ χρῶνται, προσδοκῶντες δὲ κάμνουσι. τί οὖν ἐπαινοῦμεν τοιοῦτον ἀγαθόν, οὗ [πόνων] πέρας ἐστὶν οὐδέν, ἀλλ' ᾧ τὸ ληφθὲν ἑτέρων ἀρχή;

34 Βίωνος.

Βίων ἔλεγε καταγελάστους εἶναι τοὺς σπουδάζοντας περὶ πλοῦτον, ὃν τύχη μὲν παρέχει, ἀνελευθερία δὲ φυλάττει, χρηστότης δὲ ἀφαιρεῖται.

35 Διογένης.

Διογένης ἔλεγε μήτε ἐν πόλει πλουσίᾳ μήτε ἐν οἰκίᾳ ἀρετὴν οἰκεῖν δύνασθαι.

36 Μονίμου.

Τὸν πλοῦτον εἶπε τύχης ἔμετον εἶναι.

37 Σωκράτους.

Σωκράτης εἶπε "πολλοῦ ἂν ἄξιον ἦν τὸ πλουτεῖν, εἰ καὶ τὸ χαίρειν αὐτῷ συνῆν· νῦν δὲ ἄμφω ταῦτα κεχώρισται. ἐάν τε γὰρ θέλωσι χρῆσθαι τῷ πλούτῳ, τῇ ἡδυπαθείᾳ διαφθείρονται· ἐάν τε τὸ πλουτεῖν φυλάττειν, τῇ φροντίδι· ἐάν τε κτήσασθαι, τῇ ἐπιθυμίᾳ."

38 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρειῶν.

Ἀνακρέων ὁ μελοποιὸς λαβὼν τάλαντον χρυσίου παρὰ Πολυκράτους τοῦ τυράννου, ἀπέδωκεν εἰπὼν "μισῶ δωρεάν, ἥ τις ἀναγκάζει ἀγρυπνεῖν."

39 Ἱέρακος ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Ἢ πῶς ἂν ἡ τοῦ πλούτου κτῆσις ἐπὶ δικαιοσύνην

καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετὰς τινὸς ἡγήσαιτο; τὰ γὰρ ὑπηρετοῦντα πρὸς τὰ χείρω ἐναντία εἰσὶ πρὸς τὴν τῶν βελτίστων κτῆσιν. τὰ χρήματα δὲ παρακαλεῖ μὲν ἐπὶ ῥᾳθυμίαν, ζωπυρεῖ δὲ τὰς ἡδονάς, ἐπιβουλὰς δὲ διχῇ συντίθησι, κατὰ μὲν τῶν εὐπόρων διὰ τῶν φθονούντων, κατὰ δὲ τῶν πενήτων διὰ τῶν δυνατωτέρων. ἃ τοίνυν ἄλλους μὲν τοῖς κεκτημένοις ἐπιβουλεύειν ποιεῖ, τοὺς δὲ ἔχοντας ἰσχυροὺς πρὸς ἀδικίαν παρασκευάζει, πῶς ἂν εἰς δικαιοσύνην συντελέσειεν;

ΟΤΙ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΑΒΛΑΒΗ ΣΥΜΜΕΤΡΩΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΣ ΠΟΡΙΣΘΕΝΤΑ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ Ο ΠΛΟΥΤΟΣ. ϟΔ.

1 Εὐριπίδου Μελανίππῃ.

Ὦ τέκνον, ἀνθρώποισιν ἔστιν οἷς βίος
ὁ μικρὸς εὔκρας ἐγένεθ', οἷς δ' ὄγκος κακόν.

2 Τοῦ αὐτοῦ Φρίξῳ.

Κρείσσων δὲ βαιὸς ὄλβος ἀβλαβὴς βροτοῖς
ἢ δῶμα πλούτῳ δυσσεβῶς ὠγκωμένον.

3 Εὐριπίδου Κρεσφόντῃ.

Κέρδη τοιαῦτα χρή τινα κτᾶσθαι βροτῶν,
ἐφ' οἷσι μέλλει μή ποθ' ὕστερον στένειν.

3b Μή μοι ποτ' εἴη χρημάτων νικωμένῳ
κακὸν γενέσθαι, μηδ' ὁμιλοίην κακοῖς.

4 Τοῦ αὐτοῦ Ἐρεχθεῖ.

Ἀδίκως δὲ μὴ κτῶ χρήματ', ἢν βούλῃ πολὺν
χρόνον μελάθροις ἐμμένειν. τὰ γὰρ κακῶς
οἴκους ἐσελθόντ' οὐκ ἔχει σωτηρίαν.

5 *Εὐριπίδου Φοινίσσαις* (Electr. 943).
Ὁ δ' ὄλβος ἀδίκως καὶ μετὰ σκαιῶν συνὼν
ἐξέπτατ' οἴκων βραχὺν ὁμιλήσας χρόνον.

6 *Εὐριπίδου Ἰνοῖ.*
Κέκτησο δ' ὀρθῶς ἂν ἔχῃς, ἄνευ ψόγου,
καὶ σμικρὰ σώζων τοὔνεχ' ὂν σέβειν πρέπει,
μηδ' ὡς κακὸς ναύκληρος εὖ πράξας ποτὲ
ζητῶν τὰ πλείον', εἶτα πάντ' ἀπώλεσεν.

7 *Μενάνδρου Μηναγύρτῃ.*
Μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει·
χρῆται γὰρ οὗτος εἰς ἃ δεῖ ταύτῃ καλῶς.

7a. Οὕτω μαθεῖν δεῖ πάντα καὶ πλοῦτον φέρειν·
ἀσχημοσύνης γὰρ γίγνετ' ἐνίοις αἴτιος.

8 *Σοφοκλέους.*
Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους.

9 Οὔ τοι τὰ χρήματ' ἴδια κέκτηνται βροτοί·
τὰ τῶν θεῶν δ' ἔχοντες ἐπιμελούμεθα.
ὅταν δὲ χρῄζωσ', αὔτ' ἀφαιροῦνται πάλιν
(Eur. Phoen. 555).

10 *Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.*
Τὰς οὐσίας γὰρ μᾶλλον ἢ τὰς ἁρπαγὰς
τιμᾶν δίκαιον. οὔτε γὰρ πλοῦτός ποτε
βέβαιος ἄδικος.

11 *Μενάνδρου.*
Κρεῖττον ὀλίγ' ἐστὶ χρήματ' ἀνυπόπτως ἔχειν,
ἢ πολλὰ φανερῶς, ἀλλὰ μετ' ὀνείδους λαβεῖν.

12 *Σωκράτους.*
Ὁ μὲν οἶνος συμμεταβάλλει τοῖς ἀγγείοις, ὁ δὲ πλοῦτος τοῖς τῶν κτησαμένων τρόποις.

13 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Οὔτε τὸν ἄρρωστον ἡ χρυσῆ ὠφελεῖ κλίνη, οὔτε τὸν ἀνόητον ἡ ἐπίσημος εὐτυχία.

14 *Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι* (12).

Τοὺς χρηματισμοὺς τοὺς παρὰ τὸ δίκαιον γιγνομένους ἡγεῖσθε μὴ πλοῦτον ἀλλὰ κίνδυνον ποιήσειν. μὴ τὸ μὲν λαβεῖν κέρδος εἶναι νομίζετε, τὸ δὲ ἀναλῶσαι ζημίαν· οὐδέτερον γὰρ τούτων ἀεὶ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν· ἀλλ' ὁπότερον ἂν ἐν καιρῷ καὶ μετ' ἀρετῆς γίγνηται, τοῦτ' ὠφελεῖ τοὺς ποιοῦντας.

15 *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.*

Ὡς τὸν αὐτὸν οἶνον πίνοντες οἳ μὲν παροινοῦσιν οἳ δὲ πραΰνονται, οὕτω καὶ πλοῦτον...

16 *Ἀριστοτέλους.*

Κρείττω πρὸς εὐδαιμονίαν ἐλάττω κεκτῆσθαι ἢ πολλὰ μετὰ φθόνου· καὶ γὰρ καλλίων καὶ ἡδίων οὗτος ὁ βίος.

17 *Λυκούργου.*

Οὐ τὸ πλουτεῖν καλόν, ἀλλὰ τὸ ἐκ καλῶν πλουτεῖν.

18 *Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον* (p. 7 Bens.).

Ἀγάπα τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν μὴ τὴν ὑπερβάλλουσαν κτῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπόλαυσιν.

19 *Τοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν* (l. l.).

Πειρῶ τὸν πλοῦτον ... χρήματα μὲν τοῖς ἀπολαύειν ἐπισταμένοις, κτήματα δὲ τοῖς χρῆσθαι δυναμένοις.

20 *Τοῦ αὐτοῦ* (l. l.).

Τίμα τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν δυοῖν ἕνεκεν, τοῦ

τε ζημίαν μεγάλην ῥᾳδίως ἐκτῖσαι καὶ τῷ φίλῳ σπουδαίῳ δυστυχοῦντι βοηθῆσαι. πρὸς δὲ τὸν ἄδηλον βίον μηδὲν ὑπερβαλλόντως ἀλλὰ μετρίως αὐτὴν ἀγάπα. στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζήτει δὲ τὰ βελτίω.

21 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἐρυξίου* (p. 397 e).

Ἠρώτα γὰρ αὐτὸν τὸ μειράκιον πῶς οἴεται κακὸν εἶναι τὸ πλουτεῖν, καὶ ὅπως ἀγαθόν. ὃ δ' ὑπολαβών, ὥσπερ καὶ σὺ νῦν δή, ἔφη, τοῖς μὲν καλοῖς κἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων, ἀγαθόν· καὶ τοῖς ἐπισταμένοις ὅπου δεῖ χρῆσθαι τοῖς χρήμασι, τούτοις μὲν ἀγαθόν, τοῖς δὲ μοχθηροῖς καὶ ἀνεπιστήμοσι κακόν. ἔχει δ', ἔφη, καὶ τἄλλα πράγματα οὕτω πάντα· ὁποῖοι γὰρ ἄν τινες ὦσιν οἱ χρώμενοι, τοιαῦτα καὶ τὰ πράγματα αὐτοῖς ἀνάγκη εἶναι. καλῶς δ', ἔφη, δοκεῖ μοι καὶ τὸ τοῦ Ἀρχιλόχου πεποιῆσθαι

καὶ φρονοῦσι τοῖ' ὁκοίοις ἐγκυρέωσιν ἔργμασιν.

22 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ πρώτου τῆς πολιτείας* (p. 330).

Τούτου ἕνεκα ἠρόμην, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι μοι ἔδοξας οὐ σφόδρα ἀγαπᾶν τὰ χρήματα· τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ὡς τὸ πολὺ οἳ ἂν μὴ αὐτοὶ κτήσωνται· οἱ δὲ κτησάμενοι διπλῇ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται αὐτά. ὥσπερ γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὑτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας ἀγαπῶσι, ταύτῃ δὴ καὶ οἱ χρηματισάμενοι τὰ χρήματα σπουδάζουσιν ὡς ἔργον ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὴν χρείαν ἧπερ οἱ ἄλλοι. χαλεποὶ οὖν καὶ συγγενέσθαι εἰσίν, οὐδὲν ἐθέλοντες ἐπαινεῖν ἄλλο ἢ τὸν πλοῦτον. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Πάνυ μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλά μοι ἔτι τοσόνδε εἰπέ· τί μέγιστον οἴει ἀγαθὸν ἀπολελαυκέναι τοῦ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι; Ὅ, ἦ δ' ὅς, ἴσως οὐκ ἂν ἄλλους καὶ πολλοὺς πείσαιμι

λέγων. εὖ γὰρ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἐπειδάν τις ἐγγὺς ᾖ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσειν, εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντὶς περὶ ὧν ἐν τῷ πρόσθεν οὐκ εἰσῄει. οἵ τε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν ᾅδου, ὡς τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην, καταγελώμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτῶν τὴν ψυχὴν μὴ ἀληθεῖς ὦσι· καὶ αὐτός, ἤτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθενείας ἢ καὶ ὥσπερ ἤδη ἐγγυτέρω ὢν τῶν ἐκεῖ, μᾶλλόν τι καθορᾷ αὐτά. ὑποψίας οὖν καὶ δείματος μεστὸς γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται [ἤδη] καὶ σκοπεῖ, εἴ τινά τι ἠδίκηκεν. ὁ μὲν οὖν εὑρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα, καὶ ἐκ τῶν ὕπνων ὥσπερ οἱ παῖδες θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ ζῇ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον ξυνειδότι ἡδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὥσπερ καὶ Πίνδαρος λέγει. χαριέντως γάρ [τοι], ὦ Σώκρατες, τοῦτ' ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ὃς ἂν δικαίως καὶ ὁσίως τὸν βίον διαγάγῃ,

γλυκεῖά οἱ καρδίαν
ἀτάλλοισα γηροτρόφος ξυναορεῖ
ἐλπίς, ἃ μάλιστα θνατῶν
πολύστροφον γνώμαν κυβερνᾷ.

εὖ οὖν λέγει, θαυμαστῶς ὡς σφόδρα. πρὸς δὴ τοῦτο ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι, οὔ τι πού παντὶ ἀνδρί, ἀλλὰ τῷ ἐπιεικεῖ καὶ κοσμίῳ. τὸ γὰρ μηδὲ ἄκοντά τινα ἐξαπατῆσαι ἢ ψεύσασθαι, μηδ' αὖ ὀφείλοντα ἢ θεῷ θυσίας τινὰς ἢ ἀνθρώπῳ χρήματα, ἔπειτα ἐκεῖσε ἀπιέναι δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις συμβάλλεται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας χρείας πολλάς. ἀλλὰ ἕν γε ἀνθ' ἑνὸς οὐκ ἐλάχιστον ἔγωγε θείην ἂν εἰς τοῦτο ἀνδρὶ νοῦν ἔχοντι, ὦ Σώκρατες, πλοῦ-

τον χρησιμώτατον εἶναι. Παγκάλως, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις, ὦ Κέφαλε.

23 Μουσωνίου.

Τῶν μὲν Κροίσου καὶ Κινύρου θησαυρῶν πενίαν ἐσχάτην καταψηφιούμεθα, ἕνα δὲ καὶ μόνον πιστεύσομεν εἶναι πλούσιον καὶ σοφὸν τὸν δυνάμενον κτήσασθαι τὸ ἀνενδεὲς πανταχοῦ.

24 Δημοκρίτου.

Χρημάτων χρῆσις ξὺν νόῳ μὲν χρήσιμον ἐς τὸ ἐλευθέριον εἶναι καὶ δημωφελέα, ξὺν ἀνοίῃ δὲ χορηγίη ξυνή.

25 Τοῦ αὐτοῦ.

Χρήματα πορίζειν μὲν οὐκ ἀχρήιον, ἐξ ἀδικίης δὲ παντὸς κάκιον.

26 Πυθαγόρου.

Οὔτε ἵππον χωρὶς χαλινοῦ οὔτε πλοῦτον δίχα φρονήσεως δυνατὸν κρατεῖσθαι.

27 Πλάτωνος.

Πλάτων ἐρωτηθεὶς πόσην δεῖ οὐσίαν ἔχειν εἶπεν 'ὅσην ἔχων οὔτ' ἐπιβουλευθήσῃ οὔτε τῶν ἀναγκαίων ἀπορήσεις'.

28 Κλεάνθους.

Κλεάνθης ἐρωτώμενος πῶς ἂν τις εἴη πλούσιος εἶπεν "εἰ τῶν ἐπιθυμιῶν εἴη πένης".

29 Φαβωρίνου.

Οὐδεὶς γοῦν οὕτω πλουτεῖ, ὅστις οὐκ ἐλάττω ἔχει ὧν περ βούλεται. τὸν δὲ εὐθυμεῖσθαι θέλοντα χρὴ ἐν μὲν τοῖς ἀγαθοῖς ἀφορᾶν εἰς τοὺς ἐλάττω ἀγαθὰ κεκτημένους, ἐν δὲ τοῖς κακοῖς εἰς τοὺς μᾶλλον δυσ-

τυχοῦντας. ἐὰν δέ γε ἢ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς εἰς τὸ ὑπερέχον ἢ ἐν τοῖς κακοῖς εἰς τὸ ἐνδεέστερον ἀποβλέπῃς, ἀεὶ λυπήσῃ. ἔστι δὲ λύπη ἀνία ἐπὶ τοῖς οἰκείοις κακοῖς.

30 Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ φιλίας.

Πλούτῳ μέντοι χρηστέον ὡς ὕλῃ τινὸς οὐκ ἐπὶ παντὸς ὁμοίως.

31 Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀρετὴν οὖν τοῖς πᾶσι μᾶλλον εὐκτέον ἢ πλοῦτον ἀνοήτοις σφαλερόν. ὑπὸ γὰρ χρημάτων αὔξεται κακία, καὶ ὅσῳ τις ἂν ἄφρων ᾖ, τοσούτῳ πλέον ἐξυβρίζει, τὸ λυσσῶδες αὐτοῦ τῶν ἡδονῶν ἐκπληροῦν ἔχων.

32 Ἀριστίππου.

Οὐχ ὥσπερ ὑπόδημα τὸ μεῖζον δύσχρηστον, οὕτω καὶ ἡ πλείων κτῆσις· τοῦ μὲν γὰρ ἐν τῇ χρήσει τὸ περιττὸν ἐμποδίζει, τῇ δὲ καὶ ὅλῃ χρῆσθαι κατὰ καιρὸν ἔξεστι καὶ μέρει.

33 Σωκράτους.

Ἱδρὼς μὲν ὁ ἐκ τῶν γυμνασίων εὐσχημονέστερος, πλοῦτος δ' ὁ ἐκ τῶν ἰδίων πόνων.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸν πλοῦτον ὥσπερ φίλον ἐκτενῆ καὶ ἀπροφάσιστον εἰς τὰς καλὰς δεῖ παραλαμβάνειν πράξεις.

ΠΕΝΙΑΣ ΕΠΑΙΝΟΣ. ϟΕ.

1 Ἀντιφάνους.

Ἅπανθ' ὁ λιμὸς γλυκέα πλὴν αὐτοῦ ποιεῖ.

Πενία γάρ ἐστιν ἡ τρόπων διδάσκαλος.

2 *Μενάνδρου Κιθαριστῇ.*
Τὸ κουφότατόν σε τῶν κακῶν πάντων δάκνει,
πενία. τί γὰρ τοῦτ' ἐστὶν ἧς γένοιτ' ἂν εἷς
φίλος βοηθήσας ἰατρὸς ῥᾳδίως;

3 *Διφίλου.*
Πένητος ἀνδρὸς οὐδὲν εὐτυχέστερον·
τὴν [γὰρ] ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολὴν οὐ προσδοκᾷ.

4 *Μενάνδρου Λευκαδίᾳ.*
Ἀεὶ νομίζονθ' οἱ πένητες τῶν θεῶν.

5 *Εὐριπίδου Φοινίσσαις* (557).
Ἐπεὶ τά γ' ἀρκοῦνθ' ἱκανὰ τοῖς γε σώφροσι.

6 *Μενάνδρου.*
Αἰσχυνόμενος αἴσχιστα πενίαν ἂν φέροις.

7 *Εὐριπίδου Πολυίδου.*
Πλουτεῖς· τὰ δ' ἄλλα μὴ δόκει ξυνιέναι·
ἐν τῷ γὰρ ὄλβῳ φαυλότης ἔνεστί τις,
πενία δὲ σοφίαν ἔλαχε διὰ τὸ δυστυχές.

8 *Ἀλέξιδος.*
Τῶν γὰρ ἀγαθῶν τὸν πλοῦτον ὕστατον τίθει·
ἀβεβαιότατον γάρ ἐστιν ὧν κεκτήμεθα.
τὰ δ' ἄλλ' ἐπιεικῶς τοῖς ἔχουσι παραμένει.

9 *Ἀπολλώνιος Λύκῳ.*
Οὐ τὸ πένεσθαι κατὰ φύσιν αἰσχρόν, ἀλλὰ τὸ δι' αἰσχρὰν αἰτίαν πένεσθαι ὄνειδος.

10 *Αἰλιανοῦ ἐκ τῆς συμμίκτου ἱστορίας* (II, 43).
Πενέστατοι ἐγένοντο οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων· Ἀριστείδης ὁ Νικομάχου, καὶ Φωκίων ὁ Φώκου, καὶ

Ἐπαμινώνδας ὁ Πολύμνιδος, καὶ Πελοπίδας ὁ Θηβαῖος, καὶ Λάμαχος ὁ Ἀθηναῖος, καὶ Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου, καὶ Ἐφιάλτης ὁ Σοφωνίδου.

11 *Διογένους.*

Διογένης τὴν πενίαν αὐτοδίδακτον ἔφη εἶναι ἐπικούρημα πρὸς φιλοσοφίαν· ἃ γὰρ ἐκείνην πείθειν τοῖς λόγοις πειρᾶσθαι, ταῦτ' ἐν ἔργοις τὴν πενίαν ἀναγκάζειν.

12 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Διογένης, ὀνειδίσαντος αὐτῷ τινος πενίαν μοχθηροῦ, ἔφη "διὰ μὲν πενίαν οὐδένα πώποτε στρεβλούμενον εἶδον, διὰ δὲ κακίαν πολλούς."

13 *Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου* (39).

Μέτρον κτήσεως τὸ σῶμα ἑκάστῳ, ὡς ὁ ποὺς ὑποδήματος. ἐὰν μὲν οὖν ἐπὶ τούτου στῇς, ἔχεις τὸ μέτρον καὶ τὴν ἐπιβάθραν· ἐὰν δὲ ὑπερβῇς, ἀφῆκας ὡς κατὰ κρημνοῦ σεαυτόν. οὕτω γίγνεται κατάχρυσον ὑπόδημα, εἶτα πορφυροῦν, εἶτα κεντητόν· ὑπερέβη γὰρ τὴν χρείαν τοῦ ποδός. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς κτήσεως, ἐὰν ὑπερβῇ σῶμα, ὅρος οὐδεὶς ἔστι.

14 *Φαβωρίνου.*

Πενίας διττὸν εἶδος· ἢ γὰρ διὰ τὴν γνώμην ἄνθρωποι πένονται ἢ διὰ τὴν τύχην. ἀλλὰ τὴν μὲν τύχην ἔστι θεραπεῦσαι καὶ δόσει καὶ εὑρέσει καὶ ἐργασίᾳ καὶ αὐταρκείᾳ· τὴν δὲ γνώμην οὐκ ἔστιν· οὐ γὰρ ὁμοίων δέονται οὗτός τε κἀκεῖνος· ἀλλ' ὃ μὲν περιέρχεται "αἰτίζων ἀκόλους", ὃ δὲ οὐκ ἀκόλους οὐδὲ ψωμόν.

15. *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι καὶ γυναῖκα παιδευτέον.*

Ἀρχύτας ἀναγνοὺς τὸν Ἐρατοσθένους Ἑρμῆν τοῦτον ἐπήνεσε τὸν στίχον

χρειὼ πάντ' ἐδίδαξε. τί δ' οὐ χρειώ κεν ἀνεύροι;

καὶ τοῦτον

ὀρθοῦ· καὶ γὰρ μᾶλλον ἐπωδίνουσι μέριμναι.

16 Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλούτου.

Οὐδέποτε λιμὸς ἐγέννησε μοιχείαν, οὐδέποτε ἀπορία χρημάτων ἀσωτίαν. βραχεῖά τίς ἐστι σωφροσύνη τὸ πενητεύειν, ὀλίγη τις εὐνομία τὸ ἀπορεῖσθαι.

17 Ἀρκεσιλάου.

Ἀρκεσίλαος τὴν πενίαν λυπρὰν μὲν ἔλεγεν εἶναι ὥσπερ καὶ τὴν Ἰθάκην, ἀγαθὴν δὲ κουροτρόφον ἐθίζουσαν συνεῖναι λιτότητι καὶ καρτερίᾳ, καὶ καθόλου γυμνάσιον ἀρετῆς ἔμπρακτον.

18 Σωκράτους.

Σωκράτης τὴν πενίαν ἔλεγεν μικρὰν εἶναι σωφροσύνην.

19 Διογένους.

Διογένης τὴν πενίαν ἔλεγεν αὐτοδίδακτον εἶναι ἀρετήν.

20 Ὑψαίου.

Θεράπευε τὸ φοβεῖσθαι, καὶ οὐ φοβήσῃ πενίαν.

21 Ἐκ τῶν Τέλητος ἐπιτομή.

Ἡ πενία κωλύει πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν, ὁ δὲ πλοῦτος εἰς ταῦτα χρήσιμον. οὐκ εὖ. πόσους γὰρ οἴει δι' εὐπορίαν ἢ δι' ἔνδειαν κωλυθῆναι σχολάζειν; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ πτωχότατοι φιλοσοφοῦσιν, οἱ δὲ πλούσιοι διὰ ταῦτ' αὐτὰ ἐν πάσῃ ἀσχολίᾳ εἰσίν; οὐ κακῶς δὲ καὶ Θέογνις λέγει

πολλῷ τοι πλείους λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἄνδρας.

ἐπεὶ ποῦ ἂν δείξειας δι' ἔνδειαν κεκωλυμένους φιλοσοφεῖν ὥσπερ διὰ πλοῦτον; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι διὰ μὲν ἔνδειαν καρτερεῖν βιάζονται, διὰ δὲ πλοῦτον τὰ ἐναντία; ὅταν γάρ, οἶμαι, τῷ ἀνθρώπῳ προσγένηται εὐχερῶς πορίζεσθαι ὧν ἂν ἐπιθυμῇ, οὐκέτι οὗτος πρὸς τὸ πονεῖν ἢ ζητεῖν τι ἐστίν, ἀλλ' ἔχων συνεργὸν τὸν πλοῦτον τῇ αὑτοῦ κακίᾳ οὐδεμιᾶς ἡδονῆς ἀπέχεται. ἢ πάλιν οὐχ ὁρᾷς διότι οἱ μὲν πλούσιοι πλείω πράττοντες κωλύονται τοῦ σχολάζειν, ὁ δὲ πένης οὐκ ἔχων τί ἂν πράττῃ, πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν γίνεται; Ζήνων ἔφη Κράτητα ἀναγινώσκειν ἐν σκυτείῳ καθήμενον τὸν Ἀριστοτέλους προτρεπτικόν, ὃν ἔγραψε πρὸς Θεμίσωνα τὸν Κυπρίων βασιλέα, λέγων ὅτι οὐδενὶ πλείω ἀγαθὰ ὑπάρχει πρὸς τὸ φιλοσοφῆσαι· πλοῦτόν τε γὰρ πλεῖστον αὐτὸν ἔχειν ὥστε δαπανᾶν εἰς ταῦτα, ἔτι δὲ δόξαν ὑπάρχειν αὐτῷ. ἀναγινώσκοντος δὲ αὐτοῦ, τὸν σκυτέα ἔφη προσέχειν ἅμα ῥάπτοντα, καὶ τὸν Κράτητα εἰπεῖν "ἐγώ μοι δοκῶ, ὦ Φιλίσκε, γράψειν πρὸς σὲ προτρεπτικόν· πλείω γὰρ ὁρῶ σοι ὑπάρχοντα πρὸς τὸ φιλοσοφῆσαι ὧν ἔγραψεν Ἀριστοτέλης. ἢ πάλιν, οἰκέται μὲν οἱ τυχόντες αὑτοὺς τρέφουσι καὶ μισθὸν τελοῦσι τοῖς κυρίοις· ἐλεύθερος δὲ ἀνὴρ αὑτὸν τρέφειν οὐ δυνήσεται; ἐπεὶ καὶ τῶν τοιούτων φροντίδων μοι δοκεῖ ὁ Ἄσσιος λελυμένος πολὺ εὐσχολώτερος εἶναι τῷ μηδέν οἱ ὑπάρχειν. οἷον δήπου ἐν τῷ νῦν πολέμῳ περὶ οὐδενὸς φροντίζει ἢ περὶ αὑτοῦ, ὁ δὲ πλούσιος καὶ περὶ ἑτέρων. οὐ κακῶς οὖν οὐδὲ Σοφοκλῆς πεποίηκε λέγοντα τὸν Οἰδίπουν

τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται·
ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν καὶ πόλιν καὶ σὲ στένω.

ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὁρῶντες γινόμενα οὐδὲν ἧττον κακοδαιμονεῖν οἴονται, κἂν πένητες ὦσι. φασὶ δὲ καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐντιμοτέρους εἶναι μᾶλλον τοὺς πλουσίους τῶν πενήτων. οἱ τοιοῦτοι δέ μοι δοκοῦσιν οὐκ ἀκούειν διότι Ἀριστείδης πτωχότατος ὢν πάντων Ἀθηναίων ἐντιμότατος ἦν, καὶ ὅτε τοὺς φόρους ταῖς πόλεσιν ἤθελον τάξαι Ἀθηναῖοι, ἐκεῖνον κατέστησαν, οὐδένα οἰόμενοι δικαιότερ' ἂν τάξαι· καὶ ὅτι Καλλίας πλουσιώτατος ὢν Ἀθηναίων μᾶλλον προσεποιεῖτο Ἀριστείδου οἰκεῖος εἶναι ἢ Ἀριστείδης Καλλίου· καὶ πολὺ μᾶλλον ᾐσχύνετο Ἀριστείδης ἐπὶ τῷ πλούτῳ Καλλίου ἢ Καλλίας ἐπὶ τῇ Ἀριστείδου πενίᾳ. ἢ πάλιν Λυσάνδρου τοῦ Σπαρτιάτου τίς ἐντιμότερος γέγονεν ἢ τιμῶν πλειόνων ἠξιώθη; καὶ οὗτος τὰς θυγατέρας οὐκ ἐδύνατο ἐκδόσθαι προῖκα δούς. ἄλλους δὲ ὁπόσους θέλεις ἄν τις εἴποι, οἳ πένητες ὄντες ἐν μείζονι τιμῇ ἐγένοντο τῶν πλουσίων. οὐκ ἀπὸ τρόπου δέ μοι δοκεῖ οὐδ' ὁ Εὐριπίδης ἐγκωμιάζων λέγειν τὸν Ἐτεοκλέα διότι νεανίας μὲν ἐνδεὴς ἦν,

πλείστας δὲ τιμὰς ἔσχ' ἐν Ἀργείων πόλει.

22 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ συμποσίου (3, 9).

Τί γὰρ σύ, ἔφη, ὦ Χαρμίδη, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς; Ἐγὼ αὖ, ἔφη, ἐπὶ πενίᾳ μέγα φρονῶ. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπ' εὐχαρίστῳ γε πράγματι. τοῦτο γὰρ δὴ ἥκιστα μὲν ἐπίφθονον, ἥκιστα δὲ περιμάχητον, καὶ ἀφύλακτον ὂν σῴζεται, καὶ ἀμελούμενον ἰσχυρότερον γίγνεται.

ΠΕΝΙΑΣ ΨΟΓΟΣ. ϟϛ.

1 Εὐριπίδου Βελλεροφόντῃ.
Ὅστις δὲ γαῦρον σπέρμα γενναῖόν τ' ἔχων
βίου σπανίζει, τῷ γένει μὲν εὐτυχεῖ,
πενίᾳ δ' ἐλάσσων ἐστίν, ἐν δ' ἀλγύνεται
φρονῶν, ὑπ' αἰδοῦς δ' ἔργ' ἀπωθεῖται χερῶν.

2 Εὐριπίδου Ἠλέκτρας (376).
Πενία διδάσκει δ' ἄνδρα τῇ χρείᾳ κακόν.

3 Εὐριπίδου Ἀρχελάου.
Οὐ γὰρ ὑπερθεῖν κύματος ἄκραν
δυνάμεσθ'· ἔτι γὰρ θάλλει πενία,
κακὸν ἔχθιστον, φεύγει δ' ὄλβος.

4 Εὐριπίδου Ἀρχελάου.
Οὐκ ἔστι πενίας ἱερόν, ἐχθίστης θεοῦ.
μισῶ γὰρ ὄντως οἵ τινες φρονοῦσι μέν,
φρονοῦσι δ' οὐδὲν χρημάτων ὑπέρτερον.

5 Μενάνδρου Γεωργῷ.
Εὐκαταφρόνητόν ἐστι, Γοργία, πένης,
κἂν πάνυ λέγῃ δίκαια· τούτου γὰρ λέγειν
ἕνεκα μόνου νομίζεθ' οὗτος τοῦ λαβεῖν.
καὶ συκοφάντης εὐθὺς ὁ τὸ τριβώνιον
ἔχων καλεῖται, κἂν ἀδικούμενος τύχῃ.

6 Φιλήμονος.
Ὅστις πένης ὢν ζῆν παρ' ὃ ζῇ βούλεται . . .
7 Ἡ γὰρ σπάνις πρόχειρος εἰς τὸ δρᾶν κακά.
8 Ἔρημός ἐστ' ἄνθρωπος ἠπορημένος.

9 Σοφοκλέους.
Πενία δὲ συγκραθεῖσα δυσσεβεῖ τρόπῳ
ἄρδην ἀνεῖλε καὶ κατέστρεψεν βίον.

10 *Διφίλου.*

Πενία δὲ τοῖς ἔχουσιν οὐ σμικρὰ νόσος.

10a Πενίας οὐδείς ἐστι μείζων πολέμιος.

11 *Μενάνδρου.*

Πρὸς ἅπαντα δειλὸν ὁ πένης ἐστὶ γάρ,
καὶ πάντας αὑτοῦ καταφρονεῖν ὑπολαμβάνει.

11a Ὁ γὰρ μετρίως πράττων περισκελέστερον
ἅπαντα τἀνιαρά, Λαμπρία, φέρει.

12 *Καλλιμάχου.*

Αἰεὶ τοῖς μικροῖς μικρὰ διδοῦσι θεοί.

13 *Κράντορος.*

Οὐκ ἔστι πενίας οὐδὲν ἀθλιώτερον
ἐν τῷ βίῳ σύμπτωμα· καὶ γὰρ ἂν φύσει
σπουδαῖος ᾖς, πένης δέ, καταγέλως ἔσει.

14 *Θεόγνιδος* (649).

Ὦ δειλὴ πενίη, τί ἐμοῖς ἐπικειμένη ὤμοις
σῶμα καταισχύνεις καὶ νόον ἡμέτερον;
αἰσχρὰ δέ μ' οὐκ ἐθέλοντα βίῃ κακὰ πολλὰ διδάσκεις,
ἐσθλὰ μετ' ἀνθρώπων καὶ κάλ' ἐπιστάμενον.
πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος οὔτε τι εἰπεῖν
οὔθ' ἕρξαι δύναται, γλῶσσα δέ οἱ δέδεται.

15 *Θεόγνιδος* (155).

Μήποτέ μοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χαλεφθεὶς
μηδ' ἀχρημοσύνην, Κύρνε, κακὴν πρόφερε.
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειν.
χρὴ δ' ἀεὶ κατὰ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
δίζεσθαι χαλεπῆς, Κύρνε, λύσιν πενίης.

16 *Θεόγνιδος* (175).

Χρὴ πενίην φεύγοντα καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον
ῥιπτεῖν, καὶ πετρέων, Κύρνε, κατ' ἠλιβάτων.

17 *Ἀλκαίου ποιητοῦ.*

Ἀργαλέον πενία, κακὸν ἄσχετον,
ἃ μέγαν δάμνησι λαὸν ἀμηχανίᾳ σὺν ἀδελφεᾷ.

18 *Ἡσιόδου* (Op. 717).

Μηδέποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

19 *Ἀριστοφῶντος Βαβίου.*

Σαφὴς ὁ χειμὼν ἐστι τῆς πενίας λύχνος·
ἅπαντα φαίνει τὰ κακὰ καὶ τὰ δυσχερῆ.

20 *Μενάνδρου Πλοκίῳ.*

Ὅστις πένης ὢν ζῆν ἐν ἄστει βούλεται,
ἀθυμότερον ἑαυτὸν ἐπιθυμεῖ ποιεῖν.
ὅταν γὰρ εἰς τρυφῶντα καὶ σχολὴν ἄγειν
δυνάμενον ἐμβλέψῃ, τόθ' αὐτὸν ἔστ' ἰδεῖν
ὡς ἄθλιον ζῇ καὶ ταλαίπωρον βίον.

20[a] *Κακῶς ὁ δεσπότης βεβούλευται πάνυ.*
ἐν ἀγρῷ γὰρ οἰκῶν, οὐ σφόδρ' ἐξηλέγχετο
τῆς μερίδος ὢν τῆς οὐδαμοῦ τεταγμένης,
εἶχεν δὲ παραπέτασμα τὴν ἐρημίαν.

21 *Τοῦ αὐτοῦ Παρακαταθήκης.*

Αἰσχρὸν γενέσθαι πτωχὸν εὐσθενῆ θ' ἅμα.

22 *Τιμοκλέους Ποντικοῦ.*

Πολλοὺς γὰρ ἐνίοθ' ἡ πενία βιάζεται
ἀνάξι' αὑτῶν ἔργα παρὰ φύσιν ποιεῖν.

23 *Ἀριστοφῶντος.*

Τὸ τέλος ἅπασίν ἐστι τοῖς πτωχοῖσι νύξ·
ἐπισκοτεῖ γὰρ τοῖς κακοῖσι πανταχοῦ.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΠΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΟΥ. ϞΖ.

1 *Ἀντιφάνους.*
Καλῶς πένεσθαι μᾶλλον ἢ πλουτεῖν κακῶς·
τὸ μὲν γὰρ ἔλεον, τὸ δ' ἐπιτίμησιν φέρει.

2 *Μενάνδρου.*
Κρεῖττον γάρ ἐστιν, ἂν σκοπῇ τις κατὰ τρόπον,
μὴ πόλλ' ἀηδῶς, ὀλίγα δ' ἡδέως ἔχειν,
πενίαν τ' ἄλυπον μᾶλλον ἢ πλοῦτον πικρόν.

3 *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.*
Κακόν τι βούλευμ' ἦν ἄρ' εἰς εὐανδρίαν
ὁ πλοῦτος ἀνθρώποισιν αἵ τ' ἄγαν τρυφαί.
πενία δὲ δύστηνον μέν, ἀλλ' ὅμως τρέφει
μοχθοῦντ' ἀμείνω τέκνα καὶ δραστήρια.

4 *Εὐριπίδου Ἠλέκτρα* (1138).
Πένητας οὐδεὶς βούλεται κτᾶσθαι φίλους.

5 *Λαμπροὶ γὰρ εἰς γένος γε, χρημάτων γε μὴν*
πένητες, ἔνθεν ἡ εὐγένει' ἀπόλλυται (ib. 37).

6 *Κράντορος.*
Τὸ γὰρ διάφορον καὶ φρονίμους πάντας ποιεῖ,
τὸ σωφρονεῖν δ' ἔνεστιν ἐν τούτῳ μόνῳ.

7 *Θεόγνιδος* (719).
Ἰσόν τοι πλουτοῦσιν, ὅσοις πολὺς ἄργυρός ἐστι
καὶ χρυσὸς καὶ γῆς πυροφόρου πεδία
ἵπποι θ' ἡμίονοί τε, καὶ ᾧ τάδε πάντα πάρεστι,
γαστρί τε καὶ πλευραῖς καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν,
παιδός τ' ἠδὲ γυναικός· ὅταν δέ κε τῶνδ' ἀφίκηται
ὥρη, σὺν δ' ἥβη γίγνεται ἁρμονία.
ταῦτ' ἄφενος θνητοῖσι· τὰ γὰρ περιώσια πάντα
χρήματ' ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς ἀίδην.

οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
νούσους, οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.

8 *Ἀντιφάνους ἐκ Νεανίσκων.*

Ὁ πλοῦτός ἐστι παρακάλυμμα τῶν κακῶν,
ὦ μῆτερ, ἡ πενία δὲ περιφανές τε καὶ
ταπεινόν.

9 *Θεόγνιδος* (1057).

Οἱ μὲν γὰρ κακότητα κατακρύψαντες ἔχουσι
πλούτῳ· τοὶ δ' ἀρετὴν οὐλομένῃ πενίῃ.

10 *Κριτίου.*

Σοφῆς δὲ πενίας σκαιότητα πλουσίαν
κρεῖσσον σύνοικόν ἐστιν ἐν δόμοις ἔχειν.

11 *Εὐριπίδου Τηλέφῳ.*

Μίκρ' ἂν θέλοιμι καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
ἄλυπος οἰκεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

12 *Ἱππώνακτος.*

Εἴ τις καθείρξει χρυσὸν ἐν δόμοις πουλὺν
καὶ σῦκα βαιὰ καὶ δύ' ἢ τρεῖς ἀνθρώπους,
γνοίη χ' ὅσον τὰ σῦκα τοῦ χρυσοῦ κρέσσω.

13 *Μενάνδρου.*

Ὤιμην ἐγὼ τοὺς πλουσίους, ὦ Φανία,
οἷς μὴ τὸ δανείζεσθαι πρόσεστιν, οὐ στένειν
τὰς νύκτας οὐδὲ στρεφομένους ἄνω κάτω
οἴμοι λέγειν, ἡδὺν δὲ καὶ πρᾶόν τινα
ὕπνον καθεύδειν· ἀλλὰ τῶν πτωχῶν τινά.
νυνὶ δὲ καὶ τοὺς μακαρίους καλουμένους
ὑμᾶς ὁρῶ πονοῦντας ἡμῖν ἐμφερῆ.

14 *Εὐριπίδου Δανάῃ.*

Φιλοῦσι γάρ τοι τῶν μὲν ὀλβίων βροτοὶ
σοφοὺς ἡγεῖσθαι τοὺς λόγους, ὅταν δέ τις

λεπτῶν ἀπ' οἴκων εὖ λέγῃ πένης ἀνήρ,
γελᾶν. ἐγὼ δὲ πολλάκις σοφωτέρους
πένητας ἄνδρας εἰσορῶ τῶν πλουσίων,
καὶ τοὺς θεοῖσι μικρὰ θύοντας τέλη
τῶν βουθυτούντων ὄντας εὐσεβεστέρους.

15 Θεόγνιδος (619).
Πόλλ' ἐν ἀμηχανίῃσι κυλίνδομαι ἀχνύμενος κῆρ.
  ἄκρην γὰρ πενίην οὐχ ὑπερεδράμομεν.
Πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν·
  πᾶσιν δ' ἀνθρώποις αὐτὸς ἔνεστι νόος.

16 Εὐριπίδου.
Ἐγὼ τὸ μὲν δὴ πανταχοῦ θρυλούμενον
κράτιστον εἶνα φημὶ μὴ φῦναι βροτῷ.
τρισσῶν δὲ μοιρῶν ἐγκρινῶ νικᾶν μίαν,
πλούτου τε χὤτῳ σπέρμα γενναῖον προσῇ
πενίας τ'· ἀριθμὸν γὰρ τοσόνδε προυθέμην.
ὁ μὲν ζάπλουτος, εἰς γένος δ' οὐκ εὐτυχής,
ἀλγεῖ μέν, ἀλγεῖ, παγκάλως δ' ἀλγύνεται,
ὄλβου διοίγων θάλαμον ἥδιστον χερί·
ἔξω δὲ βαίνων τοῦδε τὸν πάρος χρόνον
πλουτῶν ὑπ' ἄτης ζεῦγλαν ἀσχάλλει πεσών.
ὅστις δὲ γαῦρον σπέρμα γενναῖόν τ' ἔχων
βίου σπανίζει, τῷ γένει μὲν εὐτυχεῖ,
πενίᾳ δ' ἐλάσσων ἐστίν, ἐν δ' ἀλγύνεται
φρονῶν, ὑπ' αἰδοῦς δ' ἔργ' ἀπωθεῖται χερῶν.
ὁ δ' οὐδὲν οὐδείς, διὰ τέλους δὲ δυστυχῶν
τοσῷδε νικᾷ· τοῦ γὰρ εὖ τητώμενος
οὐκ οἶδεν, ἀεὶ δυστυχῶν κακῶς τ' ἔχων.
οὕτως ἄριστον μὴ πεπειρᾶσθαι καλῶν.
ἐκεῖνο γὰρ μεμνήμεθ'· οἷος ἦν ποτε
κἀγὼ μετ' ἀνδρῶν ἡνίκ' εὐτύχουν βίῳ.

17 Ἐγὼ γάρ, εἰ νοῦν εἶχέ μ' ὁ σπείρας πατήρ,
ἠπιστάμην ἂν μουσικὴν παρεὶς πονεῖν,
ὡς εὐτυχήσων καὶ κακῶς πράσσων ποτέ.
πρῶτον μέν, ἐξ ὧν πάντα γίγνεται βροτοῖς,
εὔογκος εἶναι γαστρὶ μὴ πληρουμένῃ
στέργειν θ' ὑδρηροῖς ὥστε θὴρ ἀεὶ ποτοῖς,
χειμῶνί τ' ἀσκεῖν σῶμα θερμά θ' ἡλίου
τοξεύματ' αἰνεῖν μὴ σκιατροφούμενος.
νῦν δ' οὐκ ἐθισθεὶς ταῦτ' ἐπίσταμαι μὲν οὔ,
φέρειν δ' ἀνάγκη· τὸν γὰρ Ὀρφέα λαβὼν
ἅπαν τε μουσῶν ἐννεάφθογγον μέλος
οὐκ ἂν πίθοιμι γαστέρ', ἀλλὰ δεῖ βίου.

18 Φιλήμονος.

Νὴ τὸν Δία τὸν μέγιστον ᾤμην, Σωσία,
ἐγὼ πρότερον τοὺς μὲν πένητας ζῆν μόνους
ὀδυνωμένους, τῶν πλουσίων δὲ τὸν βίον
ἱλαρόν τιν' εἶναι καὶ φέρειν εὐθυμίαν·
νυνὶ δὲ διαφέροντα τοῖς καθ' ἡμέραν
δαπανήμασιν νὴ τὸν Δί' εἰσορῶ μόνον,
λύπας δ' ἔχοντας μείζονας τοὺς μείζονας.

19 Φιλήμονος.

Ἀεὶ τὸ πλουτεῖν συμφορὰς πολλὰς ἔχει,
φθόνον τ' ἐπήρειάν τε καὶ μῖσος πολύ,
πράγματά τε πολλὰ κἀνοχλήσεις μυρίας,
πράξεις τε πολλὰς συλλογάς τε τοῦ βίου.
εἶτα μετὰ ταῦτ' εὐθύς τις εὑρέθη θανών,
ἄλλοις καταλείψας εἰς τρυφὴν τὴν οὐσίαν·
ὅθεν πένεσθαι μᾶλλον ἡδέως ἔχω,
ἔχειν τε μέτρια κἀμέριμνον ζῆν βίον,
καὶ μήτ' ἔχειν με πλοῦτον μήτε πράγματα.
πᾶς γὰρ πένης ὢν μεγάλα κερδαίνει κακά.

20 *Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ φιλίας.*

Ἐν πενίᾳ μέν τις διετέλεσεν εὐδαιμονῶν, ὡς ἥκιστα δ' ἐν πλούτῳ καὶ ἀρχαῖς. τοσοῦτον ὑπεραίρει πενίας ἀγαθόν, ὥστ' αἰσχροῦ πλούτου νόμιμος ἀνὴρ ἀλλάξαιτ' ἂν πενίαν· εἴ γε μὴ τῶν ποτε Ἀθηναίων ὁ πλουσιώτατος ἀμείνων ἦν Ἀριστείδου καὶ Σωκράτους [Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους] ἐν πενίᾳ τῆς ἀρετῆς· ὁ δὲ πλοῦτος ἐκείνου αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἐξίτηλός τε καὶ ἀνώνυμος. φαύλῳ γὰρ ἅμα τῷ θανάτῳ πάντα συνοίχεται, τὸ δὲ καλὸν αἰώνιον.

21 *Ἀναξιμένους.*

Οὐ γὰρ οὕτως οἱ πλουτοῦντες ὡς οἱ πένητες τοὺς ἀτυχοῦντας οἰκτείρειν εἰώθασι· δεδιότες γὰρ περὶ αὑτῶν τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς ἐλεοῦσιν.

22 *Ἡ γὰρ πενία καὶ πρὸς τὰς τέχνας δεινοτέρους καὶ πρὸς τὸν βίον τεχνικωτέρους τοὺς ἀνθρώπους καθίστησι.*

22[a] *Χαλεπὴ γὰρ διδάσκαλος ἡ πενία τοῦ μικρὸν φρονεῖν.*

23 *Δημοκρίτου.*

Πενίη πλοῦτος οὐνόματα ἐνδείης καὶ κόρου· οὔτε ὦν πλούσιος ὁ ἐνδέων οὔτε πένης ὁ μὴ ἐνδέων.

24. 25 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἢν μὴ πολλῶν ἐπιθυμέῃς, τὰ ὀλίγα τοι πολλὰ δόξει. σμικρὴ γὰρ ὄρεξις πενίην ἰσοσθενέα πλούτῳ ποιέει.

26 *Διογένους.*

Διογένης ὀνειδίζοντος αὐτῷ τινος πενίαν "κακόδαιμον" εἶπεν "οὐδένα ποτὲ τυραννοῦντα διὰ πενίαν ἑόρακα, διὰ δὲ πλοῦτον τοὺς πάντας."

27 **Κράτητος κυνικοῦ.**

Κράτης οὐ τῷ πλούτῳ εἶπεν ἑαυτὸν ηὐδοξηκέναι μεγάλα, ἀλλὰ τῇ πενίᾳ.

28 **Ἐκ τῶν Ἀῤῥιανοῦ προτρεπτικῶν ὁμιλιῶν.**

Ἀλλὰ δὴ Σωκράτης, Ἀρχελάου μεταπεμπομένου αὐτὸν ὡς ποιήσοντος πλούσιον, ἐκέλευσεν ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ διότι "Ἀθήνησι τέσσαρές εἰσι χοίνικες τῶν ἀλφίτων ὀβολοῦ ὤνιοι καὶ κρῆναι ὕδατος ῥέουσιν. εἰ γάρ τοι μὴ ἱκανὰ τὰ ὄντα ἐμοί, ἀλλ' ἐγὼ τούτοις ἱκανός, καὶ οὕτω κἀκεῖνα ἐμοί. ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι οὐκ εὐφωνότερον οὐδὲ ἥδιον ὁ Πῶλος τὸν τύραννον Οἰδίποδα ὑπεκρίνετο ἢ τὸν ἐπὶ Κολωνῷ ἀλήτην καὶ πτωχόν; εἶτα χείρων Πώλου ὁ γενναῖος ἀνὴρ φανεῖται, ὡς μὴ πᾶν τὸ περιτεθὲν ἐκ τοῦ δαιμονίου πρόσωπον ὑποκρίνασθαι καλῶς; οὐδέ γε τὸν Ὀδυσσέα μιμήσεται, ὅστις καὶ ἐν τοῖς ῥάκεσιν οὐδὲν μεῖον διέπρεπεν ἢ ἐν τῇ οὔλῃ χλαίνῃ τῇ πορφυρᾷ;"

29 **Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.**

Ὅτι πλῷ ἔοικε τῷ παρὰ γῆν ὁ τῶν πενήτων βίος, ὁ δὲ τῶν πλουσίων τῷ διὰ πελάγους· τοῖς μὲν γὰρ ῥᾴδιόν ἐστι καὶ πεῖσμα βαλεῖν καὶ προσσχεῖν καὶ νεωλκῆσαι, τοῖς δ' οὔ.

30 **Ὑψαίου.**

Μὴ φεῦγε πενίην, ἀλλ' ἀδικίην. οὐδεὶς γὰρ ὅτι πένης μετήλλαξεν, ἀλλ' ὅτι ἄδικος. οὐκ οὖν οὐδὲ πλούσιος ὢν βιοῖ ἐπαινετῶς, ἀλλ' ὅτι δίκαιος.

31 **Ἐκ τῶν Τέλητος ἐπιτομή.**

Δοκεῖ μοι ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις σπάνεως καὶ ἐνδείας παραλύειν. καὶ πῶς; οὐχ ὁρᾷς ἐνίους κεκτη-

μένους μὲν πολλὰ ὡς δοκοῦσιν, οὐ χρωμένους δὲ τούτοις δι' ἀνελευθερίαν καὶ ῥυπαρίαν; ἀλλ' ὥσπερ ὁ Πρίαμος οὐδ' ἔτλη ἕζεσθαι ἐπὶ θρόνου "πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων", ἀλλὰ χαμαὶ ἐκάθητο "κυλινδόμενος κατὰ κόπρον," οὕτως ἔνιοι πολλῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς δι' ἀνελευθερίαν οὐδενὸς γεύονται οὐδὲ ἅπτονται, ἀλλὰ πλείω οἱ μῦς κατεσθίουσι καὶ οἱ μύρμηκες ἢ αὐτοί. ὥσπερ καὶ ὁ Λαέρτης [ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς γρηΐ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ βρῶσίν τε πόσιν τε παρτίθει] εἰς ἀγρὸν ἀπελθὼν μόνος μετὰ γραδίου κακουχεῖ αὑτὸν καὶ ξηραίνει, οἱ δὲ μνηστῆρες τὰ ἐκείνου. καὶ ὥσπερ ὁ Τάνταλος ἐν λίμνῃ ἕστηκεν, ὥς φησιν ὁ ποιητής, κατὰ κρατὸς δὲ καρποί, ἀλλ' "ὁπότ' ἰθύσει' ὁ γέρων" πιεῖν ἢ τῶν καρπῶν ἅψασθαι, ἡ μὲν λίμνη ξηρὰ ἐγίνετο, "τοὺς δ' ἄνεμος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα," οὕτως ἐνίων ἡ ἀνελευθερία καὶ δυσελπιστία καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸν σῖτον καὶ τὴν ὀπώραν ῥίπτασκεν οὐ ποτὶ νέφεα ἀλλ' ἃ μὲν εἰς τὴν ἀγορὰν ἃ δὲ εἰς τὸ καπηλεῖον, καὶ ἐπιθυμοῦντες οὐδενὸς γεύονται. καὶ ἐὰν μὲν πρὸς ἑτέρων κληθῇ ἐκπαθῶς ἀπολαύει, αὐτὸς δὲ ἔχων οὐθενὶ ἂν παρέχοι, ἀλλ' ἐπιθυμῶν στραγγεύεται. καὶ εἰ μέν τις αὐτὸν ἐξοικίζοι, τὸν τοιοῦτον πολέμιον ἂν ἡγοῖτο· ἑαυτὸν δὲ ἐξοικίζων οὐ δοκεῖ εἶναι πολέμιος. οὐκ ἀηδῶς δ' ἔμοιγε δοκοῦσι καὶ οἱ ἀρχαῖοι πρὸς ταῦτα ἐρωτᾶν· ὃ μὴ ἀπολύει ἀπληστίας καὶ ἀνελευθερίας καὶ ἀλαζονείας ἄνθρωπον, οὐδὲ ἐνδείας οὐδὲ σπάνεως ἀπολύει· οὐθὲν δὲ τῶν τοιούτων ἀπληστίας καὶ ἀλαζονείας καὶ ἀνελευθερίας ἀπολύει· τὸν γὰρ τρόπον οὐ μετατίθησιν, ὥσπερ οὐδὲ τῶν σωφρονούντων ἡ πενία, ἐὰν ἐκ πλουσίων πένητες γένωνται. θᾶττον γὰρ ἂν ἔμοιγε δοκεῖ τις εἰπεῖν ὡς τὴν

χρόαν, τὸ μέγεθος ἢ τὴν ὄψιν μετατίθησιν ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις ἤπερ τὸν τρόπον· ἕως δ᾽ ἂν ᾖ οὗτος ἄπληστος ἀνελεύθερος ἀλαζὼν δειλός, ἐν ἐνδείᾳ καὶ σπάνει ἔσται. καὶ πῶς σπανίζουσιν οὗτοι τούτων ἃ ἔχουσι; πῶς δὲ οἱ τραπεζῖται, φησὶν ὁ Βίων, χρημάτων, ἔχοντες αὐτά; οὐ γὰρ αὐτῶν ὄντα ἔχουσιν· οὐδὲ γὰρ αὐτοὶ αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ τοῦτό τίς σοι δοίη ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀλλ᾽ ὅμοιόν ἐστι τὸ οὕτως ἔχειν [καὶ μὴ ἔχειν], ὅταν ἀδυνατῇς αὐτοῖς χρῆσθαι. ἢ τί διαφέρει μὴ ἔχειν ἢ οὕτως ἔχειν ὡς αἱ Φορκίδες τὸν ὀφθαλμὸν ἀποκείμεναι αὐτὰς δὲ εἰς φραγμοὺς καὶ βόθρους καὶ βόρβορον ἐμπίπτειν μηθὲν προορωμένας, ἀλλ᾽ ἐώσας ἀποκεῖσθαι ἕως ὅτου καὶ αὐτὸν τὸν ὀφθαλμὸν ὁ Περσεὺς ὑφείλετο; ἢ τί διαφέρει μὴ ἔχειν τροφὴν ἢ τοιαύτην ἔχειν, ἧς οὐ μὴ γεύσηται, ... ἰχθῦς καὶ περιστέρια ἢ Αἰγυπτίῳ κύνα ἢ Ἕλληνι κρανίον ἀνθρώπου; ὁμοίως γὰρ σπανιεῖ τροφῆς καὶ ἔχων ταύτην καὶ μὴ ἔχων. τί οὖν ὄφελος τὸ οὕτως ἔχειν; ἐπεὶ καὶ σὺ ἀργύριον ἔχεις, ἀλλ᾽ οὐ μὴ χρήσῃ διὰ ῥυπαρίαν καὶ δειλίαν. διὸ καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον οὐκ ἀηδῶς· ἔφασαν γὰρ ἐκεῖνοι τῶν ἀνθρώπων οὓς μὲν χρήματα ἔχειν οὓς δὲ κτήματα· οὓς μὲν γὰρ χρῆσθαι τοῖς ὑπάρχουσιν οὓς δὲ μόνον κεκτῆσθαι οὔτε ἑαυτοῖς οὔτε ἄλλοις μεταδιδόντας καὶ προϊεμένους. καὶ ὃν τρόπον, ὅταν βασιλεὺς ἢ δυνάστης τὰ ὑπάρχοντα παρασφραγίσηται, οὐκ ἔστιν ἅψασθαι· οὕτως καὶ ἐνίων ἡ ἀνελευθερία καὶ δυσελπιστία τὰ ὑπάρχοντα παρεσφράγισται οὐκ ἐῶσα ἅψασθαι, ἀλλὰ σπανίζουσι καὶ ἐν ἐνδείᾳ εἰσίν, ἐπιθυμοῦντες μὲν πολλῶν χρῆσθαι δὲ οὐ δυνάμενοι. διὸ καὶ ὁ Κράτης πρὸς τὸν ἐπιζητοῦντα "τί οὖν μοι ἔσται φιλοσοφήσαντι;" "δυνήσῃ" φησί "τὸ φα-

σκώλιον ῥᾳδίως λῦσαι καὶ τῇ χειρὶ ἐξελὼν εὐλύτως δοῦναι, καὶ οὐχὶ ὥσπερ νῦν στρέφων καὶ μέλλων καὶ τρέμων, ὥσπερ οἱ παραλελυμένοι τὰς χεῖρας· ἀλλὰ καὶ πλῆρες ὂν αὐτὸ οὕτως ὄψει καὶ κενούμενον ἰδὼν οὐκ ὀδυνήσῃ, καὶ χρῆσθαι προελόμενος ῥᾳδίως δυνήσῃ, καὶ μὴ ἔχων οὐκ ἐπιποθήσεις, ἀλλὰ βιώσῃ ἀρκούμενος τοῖς παροῦσι, τῶν ἀπόντων οὐκ ἐπιθυμῶν, τοῖς συμβεβηκόσιν οὐ δυσαρεστῶν. καὶ εἴ τις βούλεται ἢ αὐτὸς ἐνδείας καὶ σπάνεως ἀπολυθῆναι ἢ ἄλλον παραλῦσαι, μὴ χρήματα αὐτῷ ζητείτω. ὅμοιον γάρ, φησὶν ὁ Βίων, ὡς εἴ τις τὸν ὑδρωπικὸν βουλόμενος παῦσαι τοῦ δίψους τὸν μὲν ὕδρωπα μὴ θεραπεύοι, κρήνας δὲ καὶ ποταμοὺς αὐτῷ παρασκευάζοι. ἐκεῖνός τε γὰρ ἂν πρότερον πίνων διαρραγείη ἢ παύσαιτο τοῦ δίψους, οὗτός τε οὐκ ἄν ποθ' ἱκανωθείη, ὅταν ᾖ ἄπληστος καὶ δοξοκόπος καὶ δεισιδαίμων. διὸ καὶ εἰ βούλει τὸν υἱόν σου τῆς ἐνδείας καὶ σπάνεως παῦσαι, μὴ πρὸς Πτολεμαῖον πέμπε ὅπως χρήματα κτήσεται· εἰ δὲ μή, ἀλαζονείαν προσλαβὼν ἀπελεύσεται, περανεῖ δὲ οὐδέν· ἀλλ' εἰς Ἀκαδήμειαν πρὸς Κράτητα· ἐκεῖνος ἠδύνατο ἐξ ἀπλήστων καὶ πολυτελῶν ἐλευθερίους καὶ ἀφελεῖς κατασκευάζειν. καὶ Μητροκλῆς δὲ ἐκεῖνος ἔφη, ὡς ἔοικεν, ὅτε μὲν παρὰ Θεοφράστῳ καὶ Ξενοκράτει σχολάζοι, πολλῶν αὐτῷ ἐξ οἴκου ἀποστελλομένων, φοβεῖσθαι μὴ τῷ λιμῷ ἀποθάνοι καὶ ἀεὶ σπανίζειν καὶ ἐνδεὴς εἶναι· μεταβὰς δὲ ὕστερον πρὸς Κράτητα κἂν ἄλλον πρὸς τρέφειν, οὐδενὸς πεμπομένου. τότε μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἔδει ὑπόδημα ἔχειν, καὶ τοῦτο ἀκάττυτον ἥλους οὐκ ἔχον, εἶτα χλανίδα, παίδων ἀκολουθίαν, οἰκίαν μεγάλην εἰς τὸ σύνδειπνον, ὅπως ἄρτοι καθαροί, ὄψον μὴ τὸ τυχόν, οἶνος

ἡδύς, ὑποδοχὰς τὰς ἐπιβαλλούσας ἵνα πολυτελῶς· ἐλευθέριος γὰρ παρ' αὐτοῖς ἡ τοιαύτη ἀναστροφὴ ἐκρίνετο· πρὸς Κράτητα δὲ μεταβάντι οὐδὲν ἦν τούτων· ἀλλ' ἀφελέστερος τῷ τρόπῳ γενόμενος ἤρκεῖτο τρίβωνι καὶ μάζῃ καὶ λαχανίοις, οὐκ ἐπιποθῶν τὴν προτέραν δίαιταν οὐδὲ τῇ παρούσῃ δυσχεραίνων. πρὸς ῥῖγος ἡμεῖς μὲν ζητοῦμεν παχύτερον ἱμάτιον· ἐκεῖνος δὲ διπλώσας τὸν τρίβωνα περιῄει τρόπον τινὰ δύο ἱμάτια ἔχων. εἰ ἀλείψασθαι χρείαν ἔχοι, εἰσελθὼν ἂν εἰς τὸ βαλανεῖον τῷ γλοιῷ ἠλείψατο· καὶ βαδίσας ἐνίοτε πρὸς τὴν κάμινον οὗ τὰ χαλκεῖα, τῶν μαινίδων ἀποπυρίδα ποιήσας, περιχέας ἂν ἐλάδιον, καθίσας ἠρίστησε. καὶ ἐκάθευδε τὸ μὲν θέρος ἐν τοῖς ἱεροῖς τὸν δὲ χειμῶνα ἐν τοῖς βαλανείοις, οὐ σπανίζων ὥσπερ πρὸ τοῦ οὐδὲ ἐνδεὴς ὤν, ἀλλ' ἀρκούμενος τοῖς παροῦσι, διακόνους οὐκ ἐπιθυμῶν ἔχειν. θαυμαστὸν μὲν γάρ, φησίν, εἰ Μάνης μὲν Διογένους ἄνευ δυνήσεται ζῆν, Διογένης δὲ ἄνευ Μάνους οὐ δυνήσεται θαρρεῖν. ὅταν δὲ ποιήσας ἀλαζόνα πολυτελῆ δεισιδαίμονα δοξοκόπον ἄπληστον χρήματα πολλὰ διδῷς, οὐδὲν περανεῖς. οὐκ ἀηδῶς γὰρ ὁ Φιλήμων "πλοῦτον μεταλήψεσθ'" ἕτερον, οὐχὶ τὸν τρόπον." τούτου δὲ μένοντος τοῦ αὐτοῦ ὁμοίως, οὐκ ἀρκεῖται οὐδ' ἱκανοῦται, ἀλλ' ἐπιθυμίας καὶ ἐπιβολὰς τοσούτων καὶ τοιούτων ἔχει, ἐξ ὧν ἐν ἐνδείᾳ καὶ σπάνει ἔχονται, "ἄπληστον γὰρ ἔχουσι κακοὶ νόον." καὶ παῖς μὲν ὢν ἐπιθυμεῖ ἔφηβος γενέσθαι, ἔφηβος δὲ γενόμενος ζητεῖ πάλιν τὸ χλαμύδιον ἀποθέσθαι, ὅταν δὲ ἀνδρωθῇ πάλιν εἰς τὸ γῆρας σπεύδει. νῦν δέ, φησίν, ἀβίωτος ὁ βίος, στρατεία, λειτουργία, πολιτικὰ πράγματα, σχολάσαι αὐτῷ οὐκ ἔστι. πρεσβύτης γέγονε, πάλιν ἐπιθυμεῖ

τὰ ἐν νεότητι, "ἡ νεότης μοι φίλον ἀεί, τὸ δὲ γῆρας βαρύτερον Αἴτνης," καὶ μακαρίζει τὸν τοῦ παιδὸς βίον. οἰκέτης ἐστίν, ἐλεύθερος σπεύδει γενέσθαι· κἂν τούτου τύχω, φησί, πάντ' ἔχω. γέγονεν ἐλεύθερος, δοῦλον εὐθὺς ἐπιθυμεῖ κτήσασθαι. γέγονε τοῦτ' αὐτῷ, ἕτερον πρὸς σπεύδει κτήσασθαι· μία γάρ, φησί, χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ· εἶτα δύο, εἶτα καὶ ἀγρόν, εἶτ' Ἀθηναῖος γενέσθαι, εἶτα ἄρξαι, εἶτα βασιλεῦσαι, εἶτα ὥσπερ Ἀλέξανδρος ἀθάνατος γενέσθαι· εἰ δὲ καὶ τούτου τύχοι, οἶμαι, ἵνα Ζεὺς γένηται ἐπιθυμήσει. πῶς οὖν ὁ τοιοῦτος οὐκ ἐνδεής; ἢ ποία χρημάτων ὕπαρξις τῶν τοιούτων ἐπιθυμιῶν ἀπολύει; οἱ βασιλεῖς αὐτοὶ πολλῆς ἐπάρχοντες καὶ προσόδους μεγάλας ἔχοντες οὐδὲν ἧττον σπανίζουσιν, ὥστε καὶ τυμβωρυχεῖν καὶ ἱεροσυλεῖν καὶ παρὰ τὸ προσῆκον φυγαδεύειν. ἅμα γὰρ τῇ ἀρχῇ πολλὰ τὰ ἀναγκαῖα ἀναπεπλάκασι, καὶ οὔτε τῆς ἀρχῆς ἀποστῆναι προαιροῦνται οὔτε τὰ καθ' ἑαυτοὺς λιτότερον ἐξάγουσιν· εἶτα ἀναγκάζονται πολλὰ ὧν βούλονται. εἰ δὲ πάντων τις τῶν τοιούτων ὑπεράνω γένοιτο, ἐν πολλῇ ἂν εἴη ἀδείᾳ καὶ ἀσπανιστίᾳ. οὐκ ἀηδῶς γὰρ Κράτης "οὐκ οἶσθα" φησί "πήρα δύναμιν ἡλίκην ἔχει, θέρμων τε χοίνιξ καὶ τὸ μηδενὸς μέλειν." τῷ ὄντι μέγα καὶ ἀξιόλογον μετὰ πήρας καὶ θέρμων καὶ λαχάνων καὶ ὕδατος μηδενὸς φροντίζειν, ἀλλ' εἶναι ἀθώπευτον καὶ ἀκολάκευτον.

32 *Ξενοφῶντος ἐν τῷ η'* (3, 40) *τῆς Κύρου παιδείας.*

Ἦ γὰρ οὕτως, ὦ Σάκα, ὑπολαμβάνεις, ὡς ἐγὼ νῦν τοσούτῳ ἥδιον ζῶ ὅσῳ πλείονα κέκτημαι; Οὐκ οἶσθα, ἔφη, ὅτι ἐσθίω μὲν καὶ πίνω καὶ καθεύδω

οὐδ' ὁτιοῦν ἥδιον νῦν ἢ ὅτε πένης ἦν; ὅτι δὲ πολλὰ ταῦτ' ἐστί, τοσοῦτον κερδαίνω, πλείω μὲν φυλάττειν δεῖ, πλείω δ' ἄλλοις διανέμειν, πλειόνων δὲ ἐπιμελούμενον πράγματα ἔχειν. νῦν γὰρ δὴ ἐμὲ πολλοὶ μὲν οἰκέται σῖτον αἰτοῦσι, πολλοὶ δὲ πιεῖν, πολλοὶ δὲ ἱμάτια· οἱ δὲ ἰατρῶν δέονται· ἥκει δέ τις ἢ τῶν προβάτων λελυκωμένα φέρων, ἢ τῶν βοῶν κατακεκρημνισμένα, ἢ νόσον φάσκων ἐμπεπτωκέναι τοῖς κτήνεσιν· ὥστ' ἔμοιγε δοκῶ, ἔφη ὁ Φεραύλας, νῦν διὰ τὸ πολλὰ ἔχειν πλείω λυπεῖσθαι, ἢ πρόσθεν διὰ τὸ ὀλίγα ἔχειν. Καὶ ὁ Σάκας εἶπεν· Ἀλλά, ναὶ μὰ τὸν Δί', ὅταν σῷα ᾖ, πολλὰ ὁρῶν πολλαπλάσια ἐμοῦ εὐφραίνῃ. Καὶ ὁ Φεραύλας εἶπεν· Οὔ τοι, ὦ Σάκα, οὕτως ἡδύ ἐστι τὸ ἔχειν χρήματα, ὥσπερ ἀνιαρὸν τὸ ἀποβάλλειν, ἵν' ὡς εἰδότι ἐγὼ τἀληθῆ λέγω· τῶν μὲν γὰρ πλουτούντων οὐδεὶς ἀναγκάζεται ὑφ' ἡδονῆς ἀγρυπνεῖν, τῶν δ' ἀποβαλλόντων τι ὄψει οὐδένα δυνάμενον καθεύδειν ὑπὸ λύπης. Μὰ Δί', ἔφη ὁ Σάκας, οὐδέ γε τῶν λαμβανόντων τι νυστάζοντα οὐδένα ἂν ἴδοις ὑφ' ἡδονῆς. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις· εἰ γάρ τοι τὸ ἔχειν οὕτως ὥσπερ τὸ λαμβάνειν ἡδὺ ἦν, πολὺ ἂν διέφερον εὐδαιμονίᾳ οἱ πλούσιοι τῶν πενήτων. Καὶ ἀνάγκη δέ τοι ἐστί, [ἔφη,] ὦ Σάκα, τὸν πολλὰ ἔχοντα πολλὰ καὶ δαπανᾶν καὶ εἰς θεοὺς καὶ εἰς φίλους καὶ εἰς ξένους· ὅστις οὖν ἰσχυρῶς χρήμασιν ἥδεται, εὖ ἴσθι τοῦτον καὶ δαπανῶντα ἰσχυρῶς ἀνιᾶσθαι. Μὰ Δί', ἔφη ὁ Σάκας, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ τούτων εἰμί, ἀλλὰ καὶ εὐδαιμονίαν τοῦτο νομίζω, τὸ πολλὰ ἔχοντα πολλὰ καὶ δαπανᾶν. Τί οὖν, ἔφη, πρὸς τῶν θεῶν, ὁ Φεραύλας, οὐχὶ σύ γε αὐτίκα μάλα εὐδαίμων ἐγένου, κἀμὲ εὐδαίμονα ἐποίησας; ἀλλὰ γάρ, ἔφη, πάντα ταῦτα κέκτησο, καὶ

χρῶ ὥσπερ βούλει αὐτοῖς· ἐμὲ δὲ μηδὲν ἄλλο ἢ ὥσπερ ξένον τρέφε, καὶ ἔτι εὐτελέστερον ἢ ξένον· ἀρκέσει γάρ μοι ὅ τι ἂν καὶ σὺ ἔχῃς, τούτου μετέχειν.

33 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἐρυξίου* (p. 401 b).

Τί ποτ' ἐστὶν ὃ χρώμεθα χρήμασι, καὶ πρὸς τί εὕρηται ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις; ὥσπερ τὰ φάρμακα, πρὸς τὸ τὰς νόσους ἀπαλλάττειν· ἴσως γὰρ ἂν ἡμῖν οὕτω μᾶλλον φανερὸν γένοιτο. ἐπειδὴ ἀναγκαῖον μὲν φαίνεται, ὅσα περ τυγχάνει χρήματα ὄντα, ταῦτα καὶ χρήσιμα εἶναι· τῶν δὲ χρησίμων γένος τι, ὃ καλοῦμεν χρήματα· λοιπὸν ἂν εἴη σκέψασθαι τὰ πρὸς τίνα χρείαν χρήσιμα χρῆσθαί χρήματά ἐστιν. πάντα μὲν γὰρ ἴσως χρήσιμα ὅσοις γε πρὸς τὴν ἐργασίαν χρώμεθα· ὥσπερ γε πάντα μὲν τὰ ψυχὴν ἔχοντα ζῷα, τῶν δὲ ζῴων γένος τι καλοῦμεν ἄνθρωπον. εἰ δή τις ἡμᾶς ἔροιτο, τίνος ἂν ἐκποδὼν ἡμῖν γενομένου οὐδὲν δεοίμεθα ἰατρικῆς οὐδὲ τῶν ταύτης ἐργαλείων, ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν, ὅτι εἰ αἱ νόσοι ἀπαλλαγείησαν ἐκ τῶν σωμάτων καὶ μὴ γίγνοιντο παντάπασιν ἢ γιγνόμεναι παραχρῆμα ἀπαλλάττοιντο. ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἡ ἰατρικὴ τῶν ἐπιστημῶν [ἡ] πρὸς τοῦτο χρησίμη, πρὸς τὸ νόσους ἀπαλλάττειν· εἰ δέ τις ἡμᾶς πάλιν ἔροιτο, τίνος ἂν ἡμῖν ἀπαλλαγέντος οὐδὲν δεοίμεθα χρημάτων, ἆρ' ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν; εἰ δὲ μή, πάλιν ὡδὶ σκοπώμεθα· φέρε, εἰ οἷός τε εἴη ζῆν ἄνθρωπος ἄνευ σιτίων καὶ ποτῶν καὶ μὴ πεινῷ μηδὲ διψῷ, ἔσθ' ὅ τι ἂν ἢ αὐτῶν τούτων δέοιτο ἢ ἀργυρίου ἢ ἑτέρου τινός, ἵνα ταῦτα ἐκπορίζηται; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκ οὖν καὶ τἆλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰ μὴ δεοίμεθα πρὸς τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν, ὧν νῦν ἐνδεεῖς ἐσμέν, καὶ ἀλέας καὶ ψύχους

ἐνίοτε, καὶ τῶν ἄλλων ὅσων τὸ σῶμα ἐνδεὲς γιγνόμενον προσδεῖται, ἄχρηστ' ἂν ἡμῖν εἴη τὰ καλούμενα χρήματα, εἰ μηδείς γε παντάπασι μηδενὸς δέοιτο τούτων, ὧν ἕνεκεν νυνὶ βουλόμεθα χρήματα ἡμῖν εἶναι, ἵνα ἐξικοίμεθα πρὸς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἐνδείας τοῦ σώματος, ὧν ἂν ἑκάστοτε δεώμεθα; εἰ δ' ἔστιν ἄρα πρὸς τοῦτο χρήσιμον ἡ τῶν χρημάτων χρῆσις πρὸς τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν τῶν ἐνδειῶν, εἴ γ' οὖν ἡμῖν τοῦτο ἐκ μέσου ἀναιρεθείη, οὐδὲν ἂν δεοίμεθα χρημάτων· ἴσως δ' ἂν οὐδ' εἴη παντάπασι χρήματα. Φαίνεται ἄρα ἡμῖν, ὡς ἔοικε, τὰ πρὸς ταύτην τὴν πραγματείαν χρήσιμα τῶν πραγμάτων, ταῦτα εἶναι χρήματα. Συνέφημεν ταῦτα εἶναι χρήματα. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐτάραττεν αὐτὸν σφόδρα τὸ λογίδιον. Τί δαὶ τὰ τοιάδε; πότερ' ἂν φήσαιμεν οἷόν τ' εἶναι ταυτὸν πρᾶγμα πρὸς τὴν τοιαύτην ἐργασίαν τοτὲ μὲν χρήσιμον εἶναι, τοτὲ δὲ ἀχρεῖον; Οὐκ ἔγωγ' ἂν φαίην· ἀλλ' εἴ τι δεοίμεθα τούτου, πρὸς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν καὶ χρήσιμόν μοι δοκεῖ εἶναι· εἰ δὲ μή, οὔ. Οὐκ οὖν εἰ ἄνευ πυρὸς οἷοί τε ἦμεν ἀνδριάντα χαλκοῦν ἐργάσασθαι, οὐδὲ ἂν δεοίμεθα πυρὸς πρός γε τὴν τούτου ἐργασίαν· εἰ δὲ μὴ δεοίμεθα, οὐδ' ἂν χρήσιμον ἡμῖν εἴη. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Φαίνεται. Οὐκ οὖν ὅσων ἄνευ οἷόν τε γίγνεσθαί τι, οὐδὲν ἂν τούτων ἡμῖν χρήσιμον φαίνοιτο πρός γε τοῦτο. Οὐ γάρ. Οὐκ οὖν εἴ ποτε φαινοίμεθα οἷοί τε ὄντες ἄνευ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, (οἷς μὴ αὐτοῖς χρώμεθα πρὸς τὸ σῶμα, ὥσπερ σίτοις καὶ ποτοῖς καὶ ἱματίοις καὶ στρώμασι καὶ οἰκίαις,) παύειν τὰς τοῦ σώματος ἐνδείας, ὥστε μηκέτι δεῖσθαι, οὐκ ἂν ἡμῖν οὐδὲ χρήσιμα γένοιτο πρός γε τοῦτο τἀργύριόν

τε καὶ τὸ χρυσίον καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ποτε καὶ ἄνευ τούτων οἷόν τε γίγνεσθαι. Οὐ γάρ. Οὐκ ἂν ἄρα οὐδ' ἂν χρήματα ἡμῖν ταῦτα φανείη, εἰ μηδὲν χρήσιμα· ἀλλὰ ταῦτ' ἂν εἴη, οἷς τὰ χρήσιμα οἷοί τε ἐσμὲν ἐκπορίζεσθαι.

34 Ἐν τῷ αὐτῷ (p. 405 c).

Μάλιστα δ' ἂν ἴσως καὶ τοῦτο ὧδε θεωρηθείη εἴ τις αὐτὸν πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον παραβάλλων σκοποῖτο, ὁποτέρα τῶν ἕξεων βελτίων, πότερον ὅταν τύχῃ νοσῶν, ἢ ὅταν ὑγιαίνων. Ἀλλὰ τοῦτό γ', ἔφη, οὐ πολλῆς τινος τῆς σκέψεως δεῖται. Ἴσως γάρ, ἦν δ' ἐγώ, παντὶ ἀνθρώπῳ εὔπορον γνῶναι, ὅτι ἡ τοῦ ὑγιαίνοντος ἕξις κρείττων ἐστὶ τῆς τοῦ κάμνοντος. τί δέ; πότερον τυγχάνομεν πλειόνων τε καὶ μᾶλλον παντοδαπῶν δεόμενοι, ὅταν κάμνωμεν ἢ ὅταν ὑγιαίνωμεν; Ὅταν κάμνωμεν. Ὅταν ἄρα αὐτοὶ ἑαυτῶν τυγχάνωμεν φαυλότατα διακείμενοι, τότε σφόδρα τε καὶ πλείστων, τὰ πρὸς τὰς ἡδονὰς τὰς διὰ τοῦ σώματος, ἐν ἐπιθυμίαις τε καὶ δεήσεσιν ἐσμέν; Οὕτως. Οὐκ οὖν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὥσπερ αὐτὸς ἑαυτοῦ τότε φαίνεται βέλτιστα ἔχων, ὅταν ἐλαχίστων τῶν τοιούτων δέηται, οὕτω πάλιν καὶ δυοῖν ὄντοιν, εἰ ὃ μὲν τυγχάνει σφόδρα τε καὶ πολλῶν ἐν ἐπιθυμίᾳ τε καὶ δεήσει ὤν, ὃ δὲ ὀλίγων τε καὶ ἥσυχος, οἷον τὰ τοιάδε, ὅσοι τῶν ἀνθρώπων τυγχάνουσι κυβευταὶ ὄντες, οἱ δὲ οἰνόφλυγες, ἕτεροι δὲ γαστρίμαργοι. ἅπαντα γὰρ ταῦτα οὐδὲν ἕτερον τυγχάνει ὄντα, ἢ ἐπιθυμίαι. Σφόδρα γε. Αἱ δ' ἐπιθυμίαι πᾶσαι, οὐδὲν ἕτερον ἢ ἔνδειαι τινῶν. οἱ οὖν πλεῖστα τούτων πεπονθότες ἄνθρωποι ἐν μοχθηροτέρᾳ ἕξει εἰσὶ τῶν μηδὲν ἢ ὡς ἐλάχιστα τοιαῦτα

πεπονθότων. πάνυ μὲν οὖν ἔγωγε καὶ σφόδρα μοχθηροὺς τοὺς τοιούτους ὑπολαμβάνω εἶναι· καὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον τοιούτους, τοσούτῳ καὶ μοχθηροτέρους.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ, ΟΤΙ ΒΡΑΧΥΣ ΚΑΙ ΕΥΤΕΛΗΣ, ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΩΝ ΑΝΑΜΕΣΤΟΣ. ϞΗ.

1 *Σοφοκλέους.*

Ὦ θνητὸν ἀνδρῶν καὶ ταλαίπωρον γένος,
ὡς οὐδὲν ἐσμὲν πλὴν σκιαῖς ἐοικότες
βάρος περισσὸν γῆς ἀναστρωφώμενοι.

2 *Σοφοκλῆς Αἴαντι* (125).

Ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
εἴδωλ' ὅσοι περ ζῶμεν ἢ κούφην σκιάν.

3 *Φιλήμονος.*

Τοιοῦτος ὁ βίος ἐστὶν ἀνθρώπου, γύναι·
εὐφραινόμεσθ' ἔλαττον ἢ λυπούμεθα.

4 *Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.*

Τοὺς ζῶντας εὖ δρᾶν· κατθανὼν δὲ πᾶς ἀνὴρ
γῆ καὶ σκιά, τὸ μηδὲν εἰς οὐδὲν ῥέπει.

5 *Φιλήμονος.*

Οὐκ ἂν δύναιο μὴ γενέσθαι, δέσποτα,
ἄνθρωπος ὢν ἄνθρωπος· ἄλλως οὖν βοᾷς·
τὸν ζῶντ' ἀνάγκη πόλλ' ἔχειν ἐστὶν κακά.

6 *Διφίλου.*

Ἄνθρωπός εἰμι, τοῦτο δ' αὐτὸ τῷ βίῳ
πρόφασιν μεγίστην εἰς τὸ λυπεῖσθαι φέρει.

7 *Μενάνδρου.*

Ἄνθρωπος· ἱκανὴ πρόφασις εἰς τὸ δυστυχεῖν.

8 *Μενάνδρου.*

Ἅπαντα τὰ ζῷ' ἐστι μακαριώτερα
καὶ νοῦν ἔχοντα μᾶλλον ἀνθρώπου πολύ.
τὸν ὄνον ὁρᾶν ἔξεστι πρῶτα τουτονί.
οὗτος κακοδαίμων ἐστὶν ὁμολογουμένως.
τούτῳ κακὸν δι' αὑτὸν οὐδὲν γίγνεται·
ἃ δ' ἡ φύσις δέδωκεν αὐτῷ ταῦτ' ἔχει.
ἡμεῖς δὲ χωρὶς τῶν ἀναγκαίων κακῶν
αὐτοὶ παρ' αὑτῶν ἕτερα προσποριζόμεν.
λυπούμεθ', ἂν πτάρῃ τις· ἂν εἴπῃ κακῶς,
ὀργιζόμεσθ'· ἐὰν ἴδῃ τις ἐνύπνιον, [σφόδρα]
φοβούμεθ'· ἂν γλαὺξ ἀνακράγῃ, δεδοίκαμεν.
ἀγωνίαι δόξαι φιλοτιμίαι νόμοι,
ἅπαντα ταῦτ' ἐπίθετα τῇ φύσει κακά.

9 *Σωτάδου.*

Αὐτὸς γὰρ ἐὼν παντογενὴς ὁ πάντα γεννῶν
οὐ κρίνει δικαίως τὰ κατ' ἄνθρωπον ἕκαστον.
καὶ γὰρ κατὰ γαῖαν τὰ κακὰ πέφυκεν ἀεί,
καὶ τοῖς μεγάλοις ἀεὶ κακοῖς γέγηθ' ὁ κόσμος.
ὅτι πάντες, ὅσοι περισσὸν ἠθέλησαν εὑρεῖν
ἢ μηχανικὸν ποίημ', ἢ σοφὸν μάθημα,
οὗτοι κακὸν εἰς τὸν θάνατον τέλος ἐποίησαν,
ὑπὸ τοῦ γεννήτορος κόσμου κακῶς παθόντες.
Σωκράτην ὁ κόσμος πεποίηκεν σοφὸν εἶναι,
καὶ κακῶς ἀνεῖλεν τὸν Σωκράτην ὁ κόσμος,
ἐν τῇ φυλακῇ κώνειον ὅτι πιὼν τέθνηκε.
πουλύποδα φαγὼν ὁ Διογένης ὠμὸν τέθνηκεν.
Αἰσχύλῳ γράφοντι ἐπιπέπτωκε χελώνη.
Σοφοκλῆς ῥᾶγα φαγὼν σταφυλῆς, πνιγεὶς τέθνηκε.
κύνες οἱ κατὰ Θρᾴκην Εὐριπίδην ἔτρωγον.
τὸν θεῖον Ὅμηρον λιμὸς κατεδαπάνησεν.

10 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἀγαθὸς εὐφυὴς δίκαιος εὐτυχὴς ὃς ἂν ζῇ,
τοῦ φθόνου λαβεῖν δεῖ μερίδ᾽ ἢ μῶμον ἔχειν δεῖ.
πλουτεῖ τις ἄγαν, ἀλλὰ πάθος παρέλαβεν αὐτόν.
εὐσεβής τίς ἐστι, πενίαν δέδωκεν αὐτῷ.
μέγας ἐστὶ τεχνίτης τις, ἀτυχῆ πεποίηκεν αὐτόν.
κἂν ἐπὶ τὸ μέγιστον δίκαιος κριτὴς ὑπάρχῃ,
δεῖ τὸν φύσει νικώμενον ἄδικον αὐτὸν εἰπεῖν.
πλούσιός τίς ἐστι, τὸ μέγα πτῶμα φοβεῖται.
ἰσχυρὸς ὑπάρχει, νόσου πεῖραν εὐλαβεῖται.
ἡμέρας μιᾶς ἀλυπία μέγ᾽ ἐστὶ κέρδος.
τί γὰρ ἐσμὲν ὅλως, ἢ ποταπῆς γεγόναμεν ὕλης;
στόχασαι κατὰ σεαυτὸν τὸ βιωτικόν, νοήσας
ἐκ τίνος ἐγένου καὶ τίς εἶ καὶ τίς πάλι γίνῃ.

11 *Μενάνδρου.*

Τυφλόν γε καὶ δύστηνον ἀνθρώπου βίος.

12 *Εὔφρονος Διδύμων.*

Ὦ Ζεῦ, τί ποθ᾽ ἡμῖν δοὺς χρόνον τοῦ ζῆν βραχὺν
πλέκειν ἀλύπως τοῦτον ἡμᾶς οὐκ ἐᾷς;

13 *Μιμνέρμου.*

Ἡμεῖς δ᾽ οἷά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὥρη
ἔαρος, ὅτ᾽ αἶψ᾽ αὐγὴ αὔξεται ἠελίου,
τοῖς ἴκελοι πήχυιον ἐπὶ χρόνον ἄνθεσιν ἥβης
τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακὸν
οὔτ᾽ ἀγαθόν· κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι,
ἡ μὲν ἔχουσα τέλος γήραος ἀργαλέου,
ἡ δ᾽ ἑτέρη θανάτοιο· μίνυνθα δὲ γίγνεται ἥβης
καρπός, ὅσον τ᾽ ἐπὶ γῆν κίδναται ἠέλιος.
αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὥρης,
αὐτίκα δὴ τεθνάναι βέλτιον ἢ βίοτος.

πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται, ἄλλοτέ τ' οἶκος
  τρυχοῦται, πενίης δ' ἔργ' ὀδυνηρὰ πέλει.
ἄλλος δ' αὖ παίδων ἐπιδεύεται, ὧν τε μάλιστα
  ἱμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς ἀίδην.
ἄλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον· οὐδέ τις ἔστιν
  ἀνθρώπων, ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδῷ.

14 Φιλήμονος.

Ὦ τρισμακάρια πάντα καὶ τρισόλβια
τὰ θηρί', οἷς οὐκ ἔστι περὶ τούτων λόγος·
οὔτ' εἰς ἔλεγχον οὐδὲν αὐτῶν ἔρχεται,
οὔτ' ἄλλο τοιοῦτ' οὐδέν ἐστ' αὐτοῖς κακὸν
ἐπακτόν, ἣν δ' ἂν εἰσενέγκηται φύσιν
ἕκαστον, εὐθὺς καὶ νόμον ταύτην ἔχει.
ἡμεῖς δ' ἀβίωτον ζῶμεν ἄνθρωποι βίον,
δουλεύομεν δόξαισιν, εὑρόντες νόμους,
προγόνοισιν, ἐγγόνοισιν· οὐκ ἔστ' ἀποτυχεῖν
κακοῦ· πρόφασιν δ' ἀεί τιν' ἐξευρίσκομεν.

15 Σιμωνίδου θρήνων.

Οὐδὲ γὰρ οἳ πρότερόν ποτ' ἐπέλοντο,
θεῶν δ' ἐξ ἀνάκτων ἐγένονθ' υἷες ἡμίθεοι,
ἄπονον οὐδ' ἄφθιτον οὐδ' ἀκίνδυνον βίον
ἐς γῆρας ἐξίκοντο τελέσαντες.

16 Σιμωνίδου.

Ὦ παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύκτυπος
πάντων ὅσ' ἔστι, καὶ τίθησ' ὄκῃ θέλει.
νόος δ' οὐκ ἐπ' ἀνθρώποισιν· ἀλλ' ἐφήμεροι
ἀεὶ βροτοὶ δὴ ζῶμεν, οὐδὲν εἰδότες
ὄκως ἕκαστον ἐκτελευτήσει θεός.
ἐλπὶς δὲ πάντας κἀπιπειθείη τρέφει
ἄπρηκτον ὁρμαίνοντας· οἳ μὲν ἡμέρην

μένουσιν ἐλθεῖν, οἳ δ' ἐτέων περιτροπάς.
ἐς νέωτα δ' οὐδεὶς ὅστις οὐ δοκέει βροτῶν
πλούτῳ τε κἀγαθοῖσιν ἵξεσθαι φίλος.
φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον λαβὸν
πρὶν τέρμ' ἵκηται· τοὺς δὲ δύστηνοι νόσοι
φθείρουσι θνητῶν· τοὺς δ' Ἄρει δεδμημένους
πέμπει μελαίνης Ἀίδης ὑπὸ χθονός·
οἳ δ' ἐν θαλάσσῃ λαίλαπι κλονεύμενοι
καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρέης ἁλὸς
θνήσκουσιν, εὖτ' ἂν μὴ δυνήσωνται ζόειν·
οἳ δ' ἀγχόνην ἥψαντο δυστήνῳ μόρῳ,
καὐτάγρετοι λείπουσιν ἡλίου φάος.
οὕτω κακῶν ἄπ' οὐδέν, ἀλλὰ μυρίαι
βροτοῖσι κῆρες κἀνεπίφραστοι δύαι
καὶ πήματ' ἐστίν· εἰ δ' ἐμοὶ πιθοίατο,
οὐκ ἂν κακῶν ἐρῷμεν οὐδ' ἐπ' ἄλγεσι
κακοῖς ἔχοντες θυμὸν αἰκιζοίμεθα.

17 Φιλήμονος.

Πολύ γ' ἐστὶ πάντων ζῷον ἀθλιώτατον
ἄνθρωπος, εἴ τις ἐξετάζοι κατὰ τρόπον.
τὸν γὰρ βίον περίεργον εἰς τὰ πάντ' ἔχων
ἀπορεῖ τὰ πλεῖστα διὰ τέλους πονεῖ τ' ἀεί.
καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις πᾶσιν ἡ γῆ θηρίοις
ἑκοῦσα παρέχει τὴν καθ' ἡμέραν τροφήν,
αὐτὴ πορίζουσ' οὐ λαβοῦσα . . . πάνυ μόλις
ὥσπερ τὸ κατὰ χρέος κεφάλαιον ἐκτίνει
τὸ σπέρμα, τοὺς τόκους δ' ἀνευρίσκουσ' ἀεὶ
πρόφασίν τιν' αὐχμὸν ἢ πάχνην ἀποστερεῖ·
καὶ δὴ τυχὸν μὲν διὰ τὸ παρέχειν πράγματα
μόνους ἑαυτῇ καὶ ποιεῖν τἄνω κάτω,
ταύτην παρ' ἡμῶν λαμβάνει τιμωρίαν.

18 **Βάθωνος ἐξ Αἰτωλοῦ.**

Ἄνθρωπος ὢν ἔπταικας, ἐν δὲ τῷ βίῳ
τέρας ἐστίν, εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.

19 *Μενάνδρου.*

Ὁ πάντα βουληθεὶς ἂν ἄνθρωπος πονεῖν
πᾶν ἂν γένοιτο· πλούσιος τρόπον τινά,
πάλιν φιλόσοφος τινὶ μαθήσει χρώμενος,
τὸ σῶμ' ὑγιαίνων τινὰ δίαιταν προσφέρων.
πλὴν ἕν τι τῶν πάντων ἀδύνατον ἦν ἄρα
εὑρεῖν, δι' οὗ τρόπου τις οὐ λυπήσεται.
οὐ γὰρ τὸ μὴ πράττειν κατὰ νοῦν ἔχει μόνον
λύπην, παρέχει δὲ φροντίδας καὶ τἀγαθά.

20 **Φιλήμονος Ἐφήβῳ.**

Οὐ τοῖς πλέουσι τὴν θάλατταν γίγνεται
μόνοισι χειμών, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ
τοῖς περιπατοῦσί που, Λάχης, ἐν τῇ στοᾷ,
καὶ τοῖς μένουσιν ἔνδον ἐν ταῖς οἰκίαις.
χοἱ μὲν πλέοντες ἐνίοθ' ἡμέραν μίαν
ἢ νύκτα χειμασθέντες εἶτ' ἐκ τοῦ κακοῦ
σωτηρίας ἐπέτυχον, ἤτοι πνεῦμα γὰρ
αὐτοὺς τὸ σῶζον ἧκεν ἢ ἐφάνη λιμήν.
ἐμοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστιν· οὐκ ἐς ἡμέραν
χειμάζομαι μίαν γάρ, εἰς τὸ ζῆν δ' ὅλον,
ἀεὶ τὸ λυπεῖσθαι δὲ μεῖζον γίγνεται.

21. **Εὐριπίδου Θυέστου.**

Εἰ δ' ἄτερ πόνων
δοκεῖς ἔσεσθαι, μῶρος εἶ, θνητὸς γεγώς.

22 **Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.**

Ἀλλ' ἡμέρα τοι πολλὰ καὶ μέλαινα νὺξ
τίκτει βροτοῖσιν.

23 Σοφοκλέους Μυσῶν.

Ἄμοχθος γὰρ οὐδείς· ὁ δ' ἥκιστ' ἔχων μακάρτατος.

24 Σόλωνος.

Οὐδὲ μάκαρ οὐδεὶς πέλεται βροτός, ἀλλὰ πονηροὶ
πάντες, ὅσους θνητοὺς ἠέλιος καθορᾷ.

25 Βακχυλίδου προσοδίων.

Πάντεσσι θνατοῖσι δαίμων ἐπέταξε πόνους ἄλλοισιν ἄλλους.

26 Τοῦ αὐτοῦ ἐπινίκων.

Οὐ γάρ τις ἐπιχθονίων πάντα γ' εὐδαίμων ἔφυ.

27 Ἐν τῷ αὐτῷ.

Θνατοῖσι μὴ φῦναι φέριστον, μηδ' ἀελίου
προσιδεῖν φέγγος, ὄλβιος δ' οὐδεὶς βροτῶν πάντα χρόνον.

28 Ἡρώδα μιμιάμβων.

Ὡς οἰκίην οὐκ ἔστιν εὐμαρέως εὑρεῖν
ἄνευ κακῶν ζώουσαν· ὃς δ' ἔχει μεῖον,
τοῦτόν τι μεῖζον τοῦ ἑτέρου δόκει πρήσσειν.

29 Σιμωνίδου.

Ἓν δὲ τὸ κάλλιστον Χῖος ἔειπεν ἀνήρ
"οἵη περ φύλλων γενεή, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν."
παῦροι μὴν θνητῶν οὔασι δεξάμενοι
στέρνοις ἐγκατέθεντο· πάρεστι γὰρ ἐλπὶς ἑκάστῳ
ἀνδρῶν, ἥτε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.
θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχῃ πολυήρατον ἥβης,
κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.
οὔτε γὰρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν οὐδὲ θανεῖσθαι,
οὐδ' ὑγιὴς ὅταν ᾖ, φροντίδ' ἔχει καμάτου.

νήπιοι οἷς ταύτῃ κεῖται νόος· οὐδὲ ἴσασιν
ὡς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότου ὀλίγος
θνητοῖς· ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
ψυχῇ τῶν ἀγαθῶν τλῆθι χαριζόμενος.

30 *Διονυσίου τοῦ τυράννου Ἀλκμήνης.*
Εἰ δ' ἀξιοῖς σοι μηδὲν ἀλγεινόν ποτε
μηδὲν ἔσεσθαι, μακαρίως ἔχεις φρενῶν·
θεῶν γὰρ ἕξειν βίοτον οὐ θνητῶν δοκεῖς.

31 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.*
Χρήμασιν γὰρ εὐτυχῶ,
ταῖς συμφοραῖσι δ', ὡς ὁρᾷς, οὐκ εὐτυχῶ.

32 *Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλου.*
Γλυκεῖα γάρ μοι φροντὶς οὐδαμῇ βίου.

33 *Ἡσιόδου ἔργων* (101).
Πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα·
νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ, αἳ δ' ἐπὶ νυκτὶ
αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι.

34 *Εὐριπίδου Ἀντιόπης.*
Φεῦ φεῦ, βρότειαι πημάτων ὅσαι τύχαι
ὅσαι τε μορφαί, τέρμα δ' οὐκ εἴποι τις ἄν.

35 *Σοφοκλέους Οἰδίποδι τυράννῳ* (1189).
Τίς γὰρ τίς ἀνὴρ πλέον
τᾶς εὐδαιμονίας φέρει,
ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;

36 *Εὐριπίδου Ἀντιόπης.*
Πόλλ' ἔστιν ἀνθρώποισιν ὦ ξένοι κακά.

37 *Μενάνδρου.*
Ἄνευ κακῶν γὰρ οἰκίαν οἰκουμένην

οὐκ ἔστιν εὑρεῖν, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἡ τύχη
τούτων δίδωσιν ἀφθονίαν, τοῖς δ' οἱ τρόποι.

38 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Ἔχει λόγον καὶ τοῦτο· τῶν πολλῶν βροτῶν
δεῖ τοὺς μὲν εἶναι δυστυχεῖς τοὺς δ' εὐτυχεῖς.

39 Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.

Ἐγὼ τὸ μὲν δὴ πανταχοῦ θρυλούμενον
κράτιστον εἶναι φημὶ μὴ φῦναι βροτῷ.

40 Εὐριπίδου Εὐρυσθέως.

Οὐκ οἶδ' ὅτῳ χρὴ κανόνι τὰς βροτῶν τύχας
ὀρθῶς ἀθρήσαντ' εἰδέναι τὸ δραστέον.

41 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Ion. 381).

Πολλαί γε πολλοῖς εἰσι συμφοραὶ βροτοῖς,
μορφαῖς δὲ διαφέρουσιν, ἓν δ' ἂν εὐτυχὲς
μόλις ποτ' ἐξεύροι τις ἀνθρώπου βίῳ.

42 Εὐριπίδου Ὀρέστης (1).

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος
οὐδὲ πάθος οὐδὲ συμφορὰ θεήλατος,
ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.

43 Σοφοκλέους.

Οὐ γὰρ θέμις ζῆν πλὴν θεοῖς ἄνευ κακῶν.

44 Ἱπποι.

Ὦ δαῖμον, ὡς οὐκ ἔστ' ἀποστροφὴ βροτοῖς
τῶν ἐμφύτων τε καὶ θεηλάτων κακῶν.

45 Σοφοκλέους Τηρεῖ. Χορός.

Τὰν γὰρ ἀνθρώπου ζόαν
ποικιλομήτιδες ἆται
πημάτων πάσαις μεταλλάσσουσιν ὥραις.

46 Ἐν ταυτῷ.

Ζώοι τις ἀνθρώπων τὸ κατ' ἦμαρ ὅπως
ἥδιστα πορσύνων, τὸ δ' ἐς αὔριον αἰεὶ
τυφλὸν ἕρπει.

47 Εὐριπίδου Πρωτεσίλαος.
Οὐ θαῦμ' ἔλεξας θνητὸν ὄντα δυστυχεῖν.

48 Σοφοκλῆς Αἴαντι.
Ἄνθρωπός ἐστι πνεῦμα καὶ σκιὰ μόνον.

49 Αἰσχύλου.
Τὸ γὰρ βρότειον σπέρμ' ἐφ' ἡμέραν φρονεῖ,
καὶ πιστὸν οὐδὲν μᾶλλον ἢ καπνοῦ σκιά.

50 Ὁμήρου (Il. ω' 525).
Ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι,
ζώειν ἀχνυμένοις.

51 Τοῦ αὐτοῦ (Il. ρ' 446).
Οὐ μὲν γάρ τί ποτ' ἐστὶν ὀιζυρώτερον ἀνδρὸς·
πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει.

52 Τοῦ αὐτοῦ (φ' 463).
Τί γὰρ δὴ δεῖ θνητῶν ἕνεκα πτολεμίζειν
δειλῶν; οἳ φύλλοισιν ἐοικότες ἄλλοτε μέν τε
ζαφλεγέες τελέθουσιν ἀρούρης καρπὸν ἔδοντες,
ἄλλοτε δὲ φθινύθουσιν ἀκήριοι, οὐδέ τις ἀλκή.

53 Μενάνδρου Συναριστώσαις.
Τρισάθλιόν γε καὶ ταλαίπωρον φύσει
πολλῶν τε μεστόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων.

54 Μενάνδρου Κιθαριστῇ.
Ἆρ' ἐστὶ συγγενές τι λύπη καὶ βίος.

55 Θεόγνιδος (617).
Οὔ τι μάλ' ἀνθρώποις καταθύμια πάντα τελεῖται·
πολλῷ γὰρ θνητῶν κρέσσονες ἀθάνατοι.

56 *Ἀντιφῶντος.*

Εὐκατηγόρητος πᾶς ὁ βίος [θαυμαστῶς] ὦ μακάριε καὶ οὐδὲν ἔχων περιττὸν οὐδὲ μέγα καὶ σεμνόν· ἀλλὰ πάντα μικρὰ καὶ ἀσθενῆ καὶ ὀλιγοχρόνια καὶ ἀναμεμιγμένα λύπαις μεγάλαις.

57 *Ποσιδίππου.*

Ποίην τις βιότοιο τάμῃ τρίβον; εἰν ἀγορῇ μὲν
νείκεα καὶ χαλεπαὶ πρήξιες· ἐν δὲ δόμοις
φροντίδες· ἐν δ' ἀγροῖς καμάτων ἅλις· ἐν δὲ θαλάσσῃ
τάρβος· ἐπὶ ξείνης δ', ἢν μὲν ἔχῃς τι, δέος,
ἢν δ' ἀπορῇς, ἀνιαρόν· ἔχεις γάμον, οὐκ ἀμέριμνος
ἔσσεαι· οὐ γαμέεις, ζήσει ἐρημότερος·
τέκνα πόνοι· πήρωσις ἄπαις βίος· αἱ νεότητες
ἄφρονες· αἱ πολιαὶ δ' ἔμπαλιν ἀδρανέες.
ἦν ἄρα τῶν πάντων τόδε λώιον, ἠὲ γενέσθαι
μηδέποτ' ἠὲ θανεῖν αὐτίκα τικτόμενον.

58 *Δημοκρίτου.*

Διζημένοισι τἀγαθὰ μόλις παραγίνεται, τὰ δὲ κακὰ καὶ μὴ διζημένοισι.

59 *Σιμωνίδου.*

Σιμωνίδης ἐρωτηθεὶς πόσον χρόνον βιῴη "χρόνον" εἶπεν "ὀλίγον, ἔτη δὲ πολλά."

60 *Ἀριστοτέλους.*

Τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος; ἀσθενείας ὑπόδειγμα, καιροῦ λάφυρον, τύχης παίγνιον, μεταπτώσεως εἰκών, φθόνου καὶ συμφορᾶς πλάστιγξ, τὸ δὲ λοιπὸν φλέγμα καὶ χολή.

61 *Δημοκρίτου.*

Ἅπαντες ἄνθρωποι συνειδῆσι τῆς ἐν τῷ βίῳ κακοπραγμοσύνης τὸν τῆς βιοτῆς χρόνον ἐν ταραχῆσι καὶ φόβοισι ταλαιπωρέουσι, ψεύδεα περὶ τοῦ μετὰ τὴν τελευτὴν μυθοπλαστέοντες φόβου.

62 Ἡροδότου (VII, 46).

Αἱ γάρ τοι συμφοραὶ προσπίπτουσαι καὶ αἱ νοῦσοι συνταράττουσι καὶ βραχὺν ἐόντα μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον· οὕτως ὁ μὲν θάνατος μοχθηρᾶς ἐούσης τῆς ζωῆς καταφυγὴ αἱρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγονεν· ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν τεύξας τὸν αἰῶνα δυσξύνετος ἐν αὐτῷ εὑρίσκεται ἐών.

63 Ἀντιφῶντος.

Τὸ ζῆν ἔοικε φρουρᾷ ἐφημέρῳ, τό τε μῆκος τοῦ βίου ἡμέρᾳ μιᾷ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἣν ἀναβλέψαντες πρὸς τὸ φῶς παρεγγυῶμεν τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἑτέροις.

64 Ἡροδότου (VII, 49).

Αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι, καὶ οὐχ οἱ ἄνθρωποι τῶν συμφορῶν.

65 Δημοκρίτου.

Γινώσκειν χρεὼν ἀνθρωπίνην βιοτὴν ἀφαυρήν τε ἐοῦσαν καὶ ὀλιγοχρόνιον πολλῇσί τε κηρσὶ συμπεφυρμένην καὶ ἀμηχανίῃσι, ὅκως ἂν περὶ μετρίης τε κτήσιος ἐπιμέληται καὶ μέτρια ἐπὶ τοῖσι ἀναγκαίοισι ταλαιπωρέῃ.

66 Ἑρμοδότου.

Ἀτέκμαρτος
ὁ πᾶς βίος οὐδὲν ἔχων πιστὸν πλανᾶται συντυχίαις·
ἐλπὶς δὲ φρένας παραθαρσύνει, τὸ δὲ μέλλον ἀκριβῶς
οἶδεν οὐδεὶς θνατὸς ὅπᾳ φέρεται·

θεὸς δὲ πάντας ἐν κινδύνοις θνατοὺς κυβερνᾷ. ἀντιπνεῖ δὲ πολλάκις εὐτυχίαις δεινά τις αὔρα.

67 Ἐκ τῶν Κλειτομάχου.

Οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιόν ἐστιν, ἀλλὰ πάντα φέρεται φορᾷ τινι παραλόγῳ.

68 Ζήνωνος.

Ζήνων ἔλεγεν οὐδενὸς ἡμᾶς οὕτω πένεσθαι ὡς χρόνου. βραχὺς γὰρ ὄντως ὁ βίος, ἡ δὲ τέχνη μακρή, καὶ μᾶλλον ἡ τὰς τῆς ψυχῆς νόσους ἰάσασθαι δυναμένη.

69 Σωκράτους.

Σωκράτης ἔλεγε νομίζειν ἀεὶ τοὺς θεοὺς γελᾶν ὁρῶντας τὴν τῶν ἀνθρώπων κενοσπουδίαν· μικρὰ γὰρ τὰ ἀνθρώπινα πάντα ὄντα οὐκ ἴσης σπουδῆς τυγχάνειν.

70 Νεοπτολέμου.

Νεοπτόλεμον τὸν τῆς τραγῳδίας ὑποκριτὴν ἤρετό τις τί θαυμάζοι τῶν ὑπ' Αἰσχύλου λεχθέντων ἢ Σοφοκλέους ἢ Εὐριπίδου· ὃ δὲ οὐδὲν μὲν τούτων εἶπεν, ὃ δ' αὐτὸς ἐθεάσατο ἐπὶ μείζονος σκηνῆς, Φίλιππον ἐν τοῖς τῆς θυγατρὸς Κλεοπάτρας γάμοις πομπεύσαντα καὶ τρισκαιδέκατον θεὸν ἐπικληθέντα, τῇ ἑξῆς ἐπισφαγέντα ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ἐρριμμένον.

71 Ἱπποδάμου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ πολιτείας.

Πάντα μὲν ὦν τὰ θνατὰ δι' ἀνάγκαν φύσιος ἐν μεταβολαῖς καλινδεῖται, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν χερηόνων ἐπὶ τὰ βελτίονα μετατροπὰν λαμβάνοντα, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χερήονα. γενόμενα γὰρ ἀέξεται τὰ πράγματα καὶ ἀεξηθέντα ἀκμάζει καὶ ἀκμά-

σαντα γηράσκει καὶ τέλος ὕστατα φθείρεται, τὰ μὲν ὑπὸ φύσιος γινόμενα δι' αὐτᾶς τᾶς φύσιος ἐς τὸ ἄδηλον αὖτις τερματιζόμενα καὶ πάλιν ἐκ τῶ ἀδήλω ἐς τὸ ὁρατὸν ἐπισυνερχόμενα ἀμοιβᾷ γενέσιος καὶ ἀνταποδόσι φθορᾶς κύκλον αὐταύτας ἀναποδιζοίσας, τὰ δὲ καὶ ὑπὸ ἀφροσύνας ἀνθρωπίνας ὕβρι καὶ κόρῳ ζεσάσας. οἶκοί τε καὶ πόλεις ὑπὸ μεγάλων εὐτυχημάτων ἀερθεῖσαι καὶ βίον βαθυπλούτων ἅμα τοῖς μακαριζομένοις ἀγαθοῖς ἐς τὸν ὄλεθρον ἔβασαν. ἴστω δ' εἰ .... καὶ συμβαίνει πᾶσαν ἀγεμονίαν τρισὶ χρόνοις ὁρίζεσθαι, ἑνὶ μὲν καὶ πράτῳ τῷ περιέχοντι τὰν κτᾶσιν, δευτέρῳ δὲ τῷ τὰν ἀπόλαυσιν, τελευταίῳ δὲ τῷ τὰν ἀπόλεσιν. τοὶ μὲν γὰρ πρᾶτοι ἀτυχέες ἐόντες ἐκτήσαντο, τοὶ δὲ δεύτεροι εὐτυχέες γενόμενοι .... διέφθειραν. τὰ μὲν ὦν ὑπὸ θεῶν δεδιοικημένα ἄφθαρτα ἐόντα ὑπὸ ἀφθάρτων τὸν ἀεὶ χρόνον πέφυκε σώζεσθαι, τὰ δ' ὑπ' ἀνθρώπων θνατὰ ἐόντα ὑπὸ θνατῶν ἐπιδέχεται ποικίλαν ἀεὶ μεταβολάν. κόρω μὲν γὰρ καὶ ὕβριος πέρας ὄλεθρος, ἀπορίας δὲ καὶ στενοχωρίας πέρας ἀνδραγαθία βίω ἀνθρωπίνω. τὸ καὶ ἀφ' ἑτέρων αὐτὸν περαίνεσθαι.

72 Ἐκ τῶν Τέλητος περὶ τοῦ μὴ εἶναι τέλος ἡδονήν.

Εἰ δὲ δεῖ τὸν εὐδαίμονα βίον ἐκ τῶν πλεοναζουσῶν ἡδονῶν ἐγκρῖναι, οὐδείς, φησὶν ὁ Κράτης, εὐδαίμων γεγονὼς ἂν εἴη, ἀλλ' εἰ θέλει τις ἐκλογίσασθαι ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ πάσας τὰς ἡλικίας, εὑρήσει πολλῷ πλείους τὰς ἀλγηδόνας. πρῶτον μὲν γὰρ τοῦ παντὸς χρόνου ὁ ἥμισυς ἀδιάφορος, ἐν ᾧ καθεύδει· εἶθ' ὁ πρῶτος ὁ κατὰ τὴν παιδοτροφίαν ἐπίπονος. πεινᾷ τὸ παιδίον, ἡ δὲ τροφὸς κατακοιμίζει· διψᾷ, ἣ δὲ λούει·

κοιμηθῆναι θέλει, ἡ δὲ κρόταλον ἔχουσα ψοφεῖ. εἰ δ' ἐκπέφευγε τὴν τιτθήν, παρέλαβε πάλιν ὁ παιδαγωγός, παιδοτρίβης, γραμματοδιδάσκαλος, ἁρμονικός, ζῳγράφος. προάγει ἡλικία, προσγίγνεται ἀριθμητικός, γεωμέτρης, πωλοδάμνης, [ὑπὸ τούτων πάντων μαστιγοῦται,] ὄρθρου ἐγείρεται, σχολάσαι οὐκ ἔστιν. ἔφηβος γέγονεν, ἔμπαλιν τὸν κοσμητὴν φοβεῖται, τὸν παιδοτρίβην, τὸν ὁπλομάχον, τὸν γυμνασίαρχον. ὑπὸ πάντων τούτων μαστιγοῦται, παρατηρεῖται, τραχηλίζεται. ἐξ ἐφήβων ἐστὶ καὶ ἤδη εἴκοσιν ἐτῶν, ἔτι φοβεῖται καὶ παρατηρεῖ καὶ ταξίαρχον καὶ στρατηγόν. παρακοιτεῖν ὅπου δεῖ, οὗτοι παρακοιτοῦσι· φυλάττειν καὶ ἀγρυπνεῖν, οὗτοι φυλάττουσιν· εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, οὗτοι ἐμβαίνουσιν. ἀνὴρ γέγονε καὶ ἀκμάζει, στρατεύεται καὶ πρεσβεύει ὑπὲρ τῆς πόλεως, πολιτεύεται, στρατηγεῖ, χορηγεῖ, ἀγωνοθετεῖ· μακαρίζει ἐκεῖνον τὸν βίον ὃν παῖς ὢν ἐβίωσε. παρήκμασε καὶ ἔρχεται εἰς γῆρας, πάλιν παιδοτροφίαν ὑπομένει καὶ ἐπιποθεῖ τὴν νεότητα, καὶ "ἡ νεότης μοι φίλον, τὸ δὲ γῆρας βαρύτερον Αἴτνης." οὐχ ὁρῶ οὖν πῶς εὐδαίμονά τις βίον ἔσται βεβιωκώς, εἴπερ δεῖ τῷ πλεονασμῷ τῶν ἡδονῶν ἐκμετρῆσαι.

73 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (44).

Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐν Ἀβύδῳ [μέσῃ], ἠθέλησε Ξέρξης ἰδέσθαι πάντα τὸν στρατόν· καὶ προεπεποίητο γὰρ ἐπὶ κολωνοῦ ἐπίτηδες αὐτῷ ταύτῃ προεξέδρη λίθου [λευκοῦ]. ὡς δ' ἑώρα πάντα τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν ἀποκεκρυμμένον, πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀβυδηνῶν πεδία ἐπίπλεα ἀνθρώπων, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης ἑωυτὸν ἐμακάρισε· μετὰ δὲ τοῦτο ἐδάκρυσε.

μαθὼν δέ μιν Ἀρτάβανος ὁ πάτρως, ὅς τὸ πρῶτον γνώμην ἀπεδέξατο ἐλευθέρως, οὐ συμβουλεύων Ξέρξῃ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, οὗτος οὖν ἀνὴρ φρασθεὶς Ξέρξην δακρύσαντα ἤρετο τάδε· ὦ βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα εἰργάσαο νῦν τε καὶ ὀλίγῳ πρότερον· μακαρίσας γὰρ σεωυτόν, δακρύεις. ὁ δ' εἶπεν· εἰσῆλθε γάρ με λογισάμενον κατοικτεῖραι, ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος· εἰ τούτων γε ὄντων τοσούτων οὐδεὶς ἐς ἑκατοστὸν ἔτος περιέσται. ὁ δὲ ἠμείβετο λέγων, ἕτερα τούτου παρὰ τὴν ζωὴν πεπόνθαμεν οἰκτρότερα· ἐν γὰρ οὕτω βραχεῖ βίῳ οὐδεὶς οὕτως ἄνθρωπος ἐὼν εὐδαίμων πέφυκεν, οὔτε τούτων οὔτε τῶν ἄλλων, τῷ οὐ παραστήσεται πολλάκις καὶ οὐχὶ ἅπαξ τεθνάναι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ ζῆν· αἵτε γὰρ συμφοραὶ συμπίπτουσαι καὶ αἱ νοῦσοι συνταράττουσαι καὶ βραχὺν ἐόντα μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον. οὕτως ὁ μὲν θάνατος, μοχθηρῆς ἐούσης τῆς ζωῆς, καταφυγὴ αἱρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγονεν· ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν τάξας τὸν αἰῶνα, φθονερὸς ἐν αὐτῷ εὑρίσκεται ἐών.

74 Ἐπίσταμαι δὲ τοσοῦτον, ὅτι εἰ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκήια κακὰ εἰς μέσον συνενέγκαιεν, ἀλλάξασθαι βουλόμενοι τοῖσι πλησίοισιν, ἐγκύψαντες ἂν εἰς τὰ τῶν ἄλλων κακά, ἀσπασίως ἕκαστοι αὐτῶν ἐπιφεροίατο ὀπίσω τὰ εἰσηνέγκαντο (ibid. 152).

Εἶναι δὲ θνητῶν οὐδένα οὐδ' ἔσεσθαι, τῷ τὸ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γιγνομένῳ οὐ συνεμίχθη· τοῖσι δὲ μεγίστοισιν αὐτῶν μέγιστα (ib. 203).

75 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀξιόχου (p. 366).

Ποῖον, ἔφη, μέρος τῆς ἡλικίας ἄμοιρον τῶν ἀνιαρῶν; οὐ κατὰ μὲν τὴν πρώτην γένεσιν τὸ νήπιον

κλαίει, τοῦ ζῆν ἀπὸ λύπης ἀρχόμενον; οὐ λείπεται γοῦν οὐδεμιᾶς ἀλγηδόνος, ἀλλὰ δι' ἔνδειαν ἢ περιψυγμὸν ἢ θάλπος ἢ πληγὴν ὀδυνᾶται, λαλῆσαι μὲν οὔπω δυνάμενον ἃ πάσχει, κλαυθμυριζόμενον δὲ καὶ ταύτην τῆς δυσαρεστήσεως μίαν ἔχον φωνήν· ὁπόταν δὲ εἰς τὴν ἑπταετίαν ἀφίκηται πολλοὺς πόνους διαντλῆσαν, ἐπέστησαν παιδαγωγοὶ καὶ γραμματισταὶ καὶ παιδοτρίβαι τυραννοῦντες· αὐξανομένῳ δὲ κριτικοὶ γεωμέτραι τακτικοί, πλῆθος δεσποτῶν· ἐπειδὰν δὲ εἰς τοὺς ἐφήβους ἐγγραφῇ, κοσμητὴς καὶ φόβος χείρων, ἔπειτα Λύκειον καὶ Ἀκαδήμεια καὶ γυμνασιαρχία καὶ ῥάβδοι καὶ κακῶν ἀμετρία. καὶ πᾶς ὁ τοῦ μειρακίου χρόνος ὑπὸ σωφρονιστάς, καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς νέους αἵρεσιν τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς· ἐπειδὰν δὲ ἀπολυθῇ τούτων, φροντίδες ἄντικρυς ὑπέδυσαν καὶ διαλογισμοί, τίνα τις τοῦ ζῆν ὁδὸν ἐνστήσεται· καὶ τοῖς ὕστερον χαλεποῖς ἐφάνη τὰ πρῶτα παιδιὰ καὶ νηπίων ὡς ἀληθῶς φόβητρα· στρατεῖαι γὰρ καὶ τραύματα καὶ συνεχεῖς ἀγῶνες. εἶτα λαθὸν ὑπῆλθε τὸ γῆρας, εἰς ὃ πᾶν συρρεῖ τὸ τῆς φύσεως ἐπίκηρον καὶ δυσαλθές. κἂν μή τις θᾶττον ὡς χρέος ἀποδιδῷ τὸ ζῆν, [ὡς] ὀβολοστάτις ἡ φύσις ἐπιστᾶσα ἐνεχυριάζει τοῦτο μὲν ὄψιν τοῦτο δὲ ἀκοήν, πολλάκις δ' ἄμφω· κἂν ἐπιμένῃ τις, παρέλυσεν ἐλωβήσατο παρήρθρωσεν. ἀλλ' οἱ πολλοὶ γήρως ἀπακμάζουσι καὶ τῷ νῷ, καὶ δὶς παῖδες οἱ γέροντες κατὰ τὴν παροιμίαν. διὰ τοῦτο καὶ οἱ θεοὶ τῶν ἀνθρωπείων ἐπιστήμονες, οὓς ἂν περὶ πλείστου ποιῶνται, θᾶττον ἀπαλλάττουσι τοῦ ζῆν. Ἀγαμήδης γ' οὖν καὶ Τροφώνιος, οἱ δειμάμενοι τὸ Πυθοῖ τοῦ θεοῦ τέμενος, εὐξάμενοι τὸ κράτιστον αὐτοῖς γενέσθαι κατακοιμηθέντες οὐκ [ἔτ'] ἐξανέστησαν· οἵ τε τῆς Ἀργείας ἱερείας [υἱεῖς] ὁμοίως

εὐξαμένης αὐτοῖς τῆς μητρὸς γενέσθαι τι τῆς εὐσεβείας παρὰ τῆς Ἥρας γέρας, ἐπειδὴ τοῦ ζεύγους ὑστερήσαντος ὑποδύντες αὐτοὶ διήνεγκαν εἰς τὸν νεὼν τὴν μητέρα, μετὰ τὴν εὐχὴν νυκτὶ μετήλλαξαν. μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι τὰ τῶν ποιητῶν, οἳ στόμασι θειοτέροις τὰ περὶ τὸν βίον θεσπιῳδοῦσιν, ὡς κατοδύρονται τὸ ζῆν· ἑνὸς δὲ μόνου μνησθήσομαι τοῦ ἀξιολογωτάτου λέγοντος

ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι
ζώειν ἀχνυμένοις.

καὶ

οὐ μὲν γάρ τί ποτ' ἐστὶν ὀιζυρώτερον ἀνδρός,
πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει.

τὸν δ' Ἀμφιάραον τί φησι;

τὸν πέρι κῆρι φίλει Ζεύς τ' αἰγίοχος καὶ Ἀπόλλων
παντοίην φιλότητ', οὐδ' ἵκετο γήραος οὐδόν.

καὶ ὁ κελεύων

τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά,

[τί σοι φαίνεται; ἀλλὰ παύομαι, μήποτε παρὰ τὴν ὑπόσχεσιν μηκύνω, καὶ ἑτέρων μιμνήσκόμενος.] ποίαν δέ τις ἑλόμενος ἐπιτήδευσιν ἢ τέχνην οὐ μέμφεται καὶ τοῖς παροῦσι χαλεπαίνει; τὰς χειρωνακτικὰς ἐπέλθωμεν καὶ βαναύσους τέχνας πονουμένων ἐκ νυκτὸς εἰς νύκτα καὶ μόλις ποριζομένων τὰ ἐπιτήδεια, κατοδυρομένων δὲ ἑαυτοὺς καὶ πᾶσαν ἀγρυπνίαν πιμπλάντων ὀλοφυρμῶν τε καὶ φροντίδων. ἀλλὰ τὸν πλωτικὸν καταλεξώμεθα περαιούμενον διὰ τοσῶνδε κινδύνων, καθὼς ἀπεφήνατο Βίας, μήτ' ἐν τοῖς τεθνηκόσιν ὄντα μήτ' ἐν τοῖς βιοῦσιν. ὁ γὰρ ἐπίγειος ἄνθρωπος, ὡς ἀμφίβιος, ἑαυτὸν εἰς πέλαγος ἔρριψεν, ἐπὶ τῇ τύχῃ γεγονὼς [πᾶς]. ἀλλ' ἡ γεωργία γλυκύ. δῆλον. ἀλλ' οὐχ ὅλον, ὡς φασίν, ἕλκος, ἀεὶ λύπης πρόφασιν

εὑρισκόμενον, κλαῖον νυνὶ μὲν αὐχμόν, νυνὶ δ' ἐπομβρίαν, νυνὶ δ' ἐπίκλυσιν, νυνὶ δ' ἐρυσίβην, νυνὶ δὲ θάλπος ἄκαιρον ἢ κρυμόν; ἀλλ' ἡ πολυτίμητος πολιτεία (πολλὰ γὰρ ὑπερβαίνω) διὰ πόσων ἐλαύνεται δεινῶν; τὴν μὲν χαρὰν ἔχουσα φλεγμονῆς δίκην, παλλομένην καὶ σφυγματώδη· τὴν δ' ἀπότευξιν ἀλγίστην καὶ θανάτων μυρίων χείρω. τίς γὰρ ἂν εὐδαιμονήσειε πρὸς ὄχλον ζῶν, εἰ ποππυσθείη καὶ κροτηθείη δήμου παίγνιον ἐκβαλλόμενον συριττόμενον ζημιούμενον θνῆσκον [ἐλεούμενον]; ἐπεί τοί γε Ἀξίοχε πολιτικὲ ποῦ τέθνηκε Μιλτιάδης; ποῦ δὲ Θεμιστοκλῆς; ποῦ δὲ Ἐφιάλτης; ποῦ δὲ πρῴην οἱ δέκα στρατηγοί;

ΠΕΡΙ ΛΥΠΗΣ, ΟΤΙ ΛΙΑΝ ΜΟΧΘΗΡΑ ΚΑΙ ΕΠΩΔΥΝΟΣ ΤΟΙΣ ΦΡΟΝΤΙΖΟΥΣΙΝ. ϞΘ.

1 Φιλήμονος.

Πολλῶν φύσει τοῖς πᾶσιν αἰτία κακῶν
λύπη· διὰ λύπην καὶ μανία γὰρ γίγνεται
πολλοῖσι καὶ νοσήματ' οὐκ ἰάσιμα.
αὑτούς τ' ἀνῃρήκασι διὰ λύπην τινές,
ἐπὰν τὸ λυποῦν πλεῖον ἢ τὸ σῶζον ᾖ.

2 Κλεαινέτου.

Λύπη γὰρ ὀργή τ' εἰς ἕνα ψυχῆς τόπον
ἐλθόντα μανία τοῖς ἔχουσι γίγνεται.

3 Φιλήμονος.

Οἴμοι· τὸ λυπεῖσθαι γὰρ ἐπὶ τὸ ῥῆμ' ἄγει
τοῦτ' εὐθὺς ὡς ἔοικε τὸν λυπούμενον·
λυπουμένῳ δ' ὅταν τις ἀκολουθῶν λέγῃ
χαῖρ', ἐξ ἀνάγκης οὗτος οἰμώζειν λέγει.

4 *Εὐριπίδου.*
Ὅστις δὲ λύπας φησὶ πημαίνειν βροτούς,
δεῖν δ' ἀγχονῶν τε καὶ πετρῶν ῥίπτειν ἄπο,
οὐκ ἐν σοφοῖσιν ἔστιν, εὐχέσθω δ' ὅμως
ἄπειρος εἶναι τῆς νόσου ταύτης ἀεί.

5 *Φιλήμονος.*
Οὕτως ὅταν ἐμπέσῃ τις εἰς τὸν νοῦν φόβος,
κἀκ τοῦ καθεύδειν οὗτος οὐκ ἐξέρχεται.

6 *Νόσον πολὺ κρεῖττόν ἐστιν ἢ λύπην φέρειν.*

7 *Μενάνδρου.*
Οὐκ ἔστι λύπης, ἄν περ ὀρθῶς τις σκοπῇ,
ἄλγημα μεῖζον τῶν ἐν ἀνθρώποις φύσει.

8 *Εὐριπίδου Οἰνομάῳ.*
Ἓν ἐστι πάντων πρῶτον εἰδέναι [τουτί],
φέρειν τὰ συμπίπτοντα μὴ παλιγκότως.
χοὗτός γ' ἀνὴρ ἄριστος αἵ τε συμφοραὶ
ἧσσον δάκνουσιν· ἀλλὰ ταῦτα γὰρ λέγειν
ἐπιστάμεσθα, δρᾶν δ' ἀμηχάνως ἔχει.

9 *Ἀλέξιδος.*
Λύπη μανίας κοινωνίαν ἔχει τινά.

10 *Εὐριπίδου.*
Λῦπαι γὰρ ἀνθρώποισι τίκτουσιν νόσους.

11 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδα.*
Ἦ που τὸ μέλλον ἐκφοβεῖ καθ' ἡμέραν,
ὡς τοῦ γε πάσχειν τοὐπιὸν μεῖζον κακόν.

12 *Εὐριπίδου Ἀντιόπης.*
Φρονῶ δ' ἃ πάσχω, καὶ τόδ' οὐ σμικρὸν κακόν.
τὸ μὴ εἰδέναι γὰρ ἡδονὴν ἔχει τινὰ
νοσοῦντα· κέρδος δ' ἐν κακοῖς ἀγνωσία.

13 [Τοῦ αὐτοῦ] Ἀνδρομάχη (422).
Ὤικτειρ' ἀκούσας· οἰκτρὰ γὰρ τὰ δυστυχῆ
βροτοῖς ἅπασι, κἂν θυραῖος ὢν κυρῇ.

14 Ἄνθρωπος ὢν
οὐδεὶς ἄλυπος τὸν βίον διήγαγεν,
οὐδὲ μέχρι τέλους ἔμεινεν εὐτυχῶν.

15 Εὐριπίδου Ὀρέστης (398).
Λύπη μάλιστά γ' ἡ διαφθείρουσά με.
δεινὴ γὰρ ἡ θεός, ἀλλ' ὅμως ἰάσιμος.

16 Εὐριπίδου Ἀλκμήνη.
Ἀλλ' οὐ γὰρ ὀρθῶς ταῦτα, γενναίως ἴσως
ἔπραξας· αἰνεῖσθαι δὲ δυστυχῶν ἐγὼ
μισῶ· λόγος γὰρ τοὔργον οὐ νικᾷ ποτε.

17 Ἀπολλοδώρου Παραλογιζόμενοι.
Οὐ δεῖ λέγειν γὰρ μακάριον τὸν χρήματα
ἔχοντα πλεῖστα, τὸν δὲ μὴ λυπούμενον.

18 Μενάνδρου.
Πολλῶν φύσει τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις κακῶν
ὄντων μέγιστόν ἐστιν ἡ λύπη κακόν.

19 Σοφοκλέους Τυροῦς.
Τίκτουσι γάρ τοι καὶ νόσους δυσθυμίαι.

20 Σοφοκλέους Ἐριφύλη.
Πῶς οὖν μάχωμαι θνητὸς ὢν θείᾳ τύχῃ,
ὅπου τὸ δεινὸν ἐλπὶς οὐδὲν ὠφελεῖ;

21 Σοφοκλέους Αἴαντι (260).
Τὸ γὰρ ἐσλεύσσειν οἰκεῖα πάθη,
μηδενὸς ἄλλου παραπράξαντος,
μεγάλας ὀδύνας ὑποτείνει.

22 **Φιλήμονος.**

Ἀγαθὴ γὰρ ἡ λύπη καθ' αὑτῆς ἀναπλάσαι
ἀτεχνῶς διπλάσια τῆς ἀληθείας κακά.

23 **Πινδάρου Ὀλυμπιονικῶν** (VII, 55).

Αἱ δὲ φρενῶν ταραχαὶ παρέπλαγξαν καὶ σοφόν.

24 **Ἄμφιδος Φιλαδέλφων.**

Ἄπολλον, ὡς δυσάρεστόν ἐστ' ἀνιώμενος
ἄνθρωπος ἐφ' ἅπασίν τε δυσχερῶς ἔχει.

25 **Παροιμία.**

Ὅπου τις ἀλγεῖ, κεῖσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει.

26 **Ἀπολλοδώρου Γάλακτος.**

Τοῖς γὰρ μεριμνῶσίν τε καὶ λυπουμένοις
ἅπασα νὺξ ἔοικε φαίνεσθαι μακρά.

27 **Ἀντιφάνους.**

Λύπη μανίας ὁμότοιχος εἶναί μοι δοκεῖ.

28 **Ἀλέξιδος.**

Τῶν μετρίων αἱ μείζονες
λῦπαι ποιοῦσι τοῦ φρονεῖν μετάστασιν.

29 **Ποσιδίππου ἐκ Μύρμηκος.**

Οὕτω τι πολύπουν ἐστὶν ἡ λύπη κακόν.

30 **Ποσιδίππου ἐξ Ὁμοίων.**

Ἔργον γε λύπην ἐκφυγεῖν, ἡ δ' ἡμέρα
ἀεί τι καινὸν εἰς τὸ φροντίζειν φέρει.

31 **Ἀντιφάνους ἐξ Ἰατροῦ.**

Ἅπαν τὸ λυποῦν ἐστὶν ἀνθρώπῳ νόσος,
ὀνόματ' ἔχουσα πολλά.

32 **Τοῦ αὐτοῦ ἐξ Εὐπλοίας.**

Λύπη γὰρ ἀνθρώποισι καὶ τὸ ζῆν κακῶς
ὥσπερ πονηρῷ ζωγράφῳ τὰ χρώματα
πρώτιστον ἀφανίζουσιν ἐκ τοῦ σώματος.

33 *Ἐκ τῶν Ἀρστωνύμου.*

Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρικὸς ἔλεγε τοὺς πεισθέντας ὅτι ἕτεροί εἰσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ σώματος, ἀλυπότατα διάξειν. καὶ μήν, εἶπεν, ὅτι οἱ υἱεῖς αὐτῶν ἕτεροί εἰσι πάντες ἐπίστανται, καὶ ὅμως ὑπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῖς λύπης πολλοὶ ἑαυτοὺς διαχρῶνται.

34 *Εὐφράτου.*

Εὐφράτης ὁ Σύρος τὴν γυναῖκα ἀποβαλὼν ἔλεγεν· ὦ φιλοσοφία, τυραννικά σου τὰ ἐπιτάγματα· λέγεις "φίλει," κἂν ἀποβάλῃ τις λέγεις "μὴ λυποῦ."

35 *Σωκράτους.*

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς πῶς ἄν τις ἄλυπος διάγοι "τοῦτο ἀδύνατον" εἶπεν, "οὐ γὰρ ἔστι πόλιν ἢ οἰκίαν οἰκοῦντα καὶ ἀνθρώποις ὁμιλοῦντα μηδέποτε λυπεῖσθαι."

ΠΕΡΙ ΝΟΣΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤ' ΑΥΤΗΝ ΑΝΙΑΡΩΝ ΛΥΣΕΩΣ. Ρ.

1 *Εὐριπίδου Ὀρέστῃ* (211).

Ὦ φίλον ὕπνου θέλγητρον, ἐπίκουρον νόσου,
ὡς ἡδύ μοι προσῆλθες ἐν δέοντί τε.

2 *Ἐν ταυτῷ* (229).

Ἰδοὺ φίλον τοι τῷ νοσοῦντι δέμνια,
ἀνιαρὸν ὂν τὸ κτῆμ', ἀναγκαῖον δ' ὅμως·
Αὖθις δ' ἐς ὀρθὸν στῆσον, ἀνακύκλει δέμας.

Δυσάρεστον οἱ νοσοῦντες, ἀπορίας ὕπο.
Ἢ κἀπὶ γαίας ἁρμόσαι πόδας θέλεις;
Μάλιστα· δόξαν γὰρ τόδ' ὑγιείας ἔχει.
κρεῖσσον δὲ τὸ δοκεῖν κἂν ἀληθείας ἀπῇ.

3. 4 **Εὐριπίδου.**

Πρὸς τὴν νόσον τοι καὶ τὸν ἰατρὸν χρεὼν
ἰδόντ' ἀκεῖσθαι, μὴ 'πιτὰξ τὰ φάρμακα
διδόντ', ἐὰν μὴ ταῦτα τῇ νόσῳ πρέπῃ.
νόσοι δὲ θνητῶν αἳ μέν εἰσ' αὐθαίρετοι,
αἳ δ' ἐκ θεῶν πάρεισιν, ἀλλὰ τῷ νόμῳ
ἰώμεθ' αὐτάς. ἀλλά σοι λέξαι θέλω,
εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρόν, οὐκ εἰσὶν θεοί.

5 **Φιλήμονος Μύστιδος.**

Πολὺ μεῖζόν ἐστι τοῦ κακῶς ἔχειν κακὸν
τὸ καθ' ἕνα πᾶσι τοῖς ἐπισκοπουμένοις
δεῖν τὸν κακῶς ἔχοντα πῶς ἔχει λέγειν.

6 **Ἐκ τῶν Ἡλιοδώρου ἰατρικῶν θαυμάτων.**

Ἰταλίης οὐ πολλὸν ὑπερστείχοντι κολώνην
Γαυρανὴν χώρη τις ὁδιτάων ἐπὶ λαιὰ
κέκλιται ἀργήεσσα χιὼν ὥς· ἐκ δέ οἱ ὕδωρ
ἀίσσει μάλα πικρὸν ἀναπνεῦσαι πιέειν τε.
κεῖνο πολυστάφυλοι περιναιέται ἀνέρες ὕδωρ
ὄσσων ἄλκαρ ἔχουσιν· ὃ μὲν λοετροῖο χατίζων
αὔτως, ὄφρα κε μοῦνον ἐν ὕδατι γυῖα καθήρῃ,
ὀφθαλμοὺς βλεφάροισι λίην ἀραρῶσι καλύψας
δεύεται, ὥς μή οἵ τι παραδράμῃ ἕρκεος εἴσω
ὑγρὸν ἐπὶ γλήνης· τὸ γὰρ ἄλγεος αἴτιόν ἐστιν.
ὃς δέ κε λημηρῇ νεφέλῃ πεπυκασμένος ὄσσε
ἀσχάλλῃ ὀδύναις, κεροειδέα δ' ἀμφὶ χιτῶνα

οἶδος πιαλέοισι περιβρίθῃ πελάνοισι,
κείνῳ καίριόν ἐστι καὶ ἀσφαλὲς ὄμμα διῆναι
ἀμπετὲς ἀκλήιστον· ἄφαρ δ' ἀπὸ πᾶσα τελέσθη
θυμοδακὴς ὀδύνη, ῥέα δ' ἄλθεται ὕδατι νοῦσος.

7 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί ἐστι νόσος ἔφη "ταραγμὸς σώματος."

8 Διογένους.

Διογένης πρός τινα τῶν συνήθων τὸ σῶμα βεβλαμμένον καὶ ποτνιώμενον "εὖ" ἔφη "φίλος ὅτι πονεῖς, ἵνα μὴ πονῇς."

9 Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν δευτέρου (p. 24).

Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν, ἐπειδὰν δὲ ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ. . .

10 Ἀγάθωνος Σαμίου ἐν δευτέρῳ περὶ ποταμῶν (Plut. Mor. p. 1160 e).

Ἴναχος ποταμός ἐστι τῆς Ἀργείας χώρας, γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ βοτάνη κύουρα καλουμένη, πηγάνῳ παρόμοιος, ἣν αἱ γυναῖκες, ὅταν ἀκινδύνως ἐκτρῶσαι θέλωσιν, οἴνῳ βεβρεγμένην τοῖς ὀμφαλοῖς ἐπιτιθέασιν.

11 Χρυσέρμου Κορινθίου ἐν τῷ ιγ̄ περὶ ποταμῶν (Plut. l. l. 1162 d).

Ἐν Εὐφράτῃ ποταμῷ τῆς Παρθίας γεννᾶται λίθος ἀετίτης καλούμενος, ὃν αἱ μαῖαι ταῖς δυστοκούσαις ἐπὶ τὰς γαστέρας ἐπιτιθέασι, καὶ παραχρῆμα τίκτουσιν ἄτερ ἀλγηδόνος. εὑρίσκεται δ' ἐν αὐτῷ καὶ βο-

τάνη ἄξαλλα, μεθερμηνευομένη θερμόν· ταύτην οἱ τεταρταΐζοντες, ὅταν ἐπὶ τοῦ στήθους τιθῶσιν, ἀπαλλάσσονται παραχρῆμα.

12 *Νικίου ἐν τοῖς περὶ λίθων* (Plut. l. l. 1163 a).

Ὄρος ἐστὶ Δριμύλον καλούμενον τῆς Παρθίας, ἐν ᾧ γεννᾶται λίθος σαρδόνυχι παρόμοιος· ποιεῖ δ' ἄριστα πρὸς ἀμβλυωπίας εἰς ὕδωρ θερμὸν βαλλόμενος.

13 *Ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους συναγωγῆς ἀκουσμάτων θαυμασίων* (c. 18).

Ἐν Τραπεζοῦντι τῇ ἐν τῷ Πόντῳ γίγνεται τὸ ἀπὸ τῆς πύξου μέλι βαρύοσμον, καὶ φασὶ τοὺς μὲν ὑγιαίνοντας ἐξιστάναι, τοὺς δ' ἐπιλήπτους καὶ τελέως ἀπαλλάσσειν.

14 *Καλλισθένους Συβαρίτου ἐν ιγ̄ Γαλατικῶν* (Plut. l. l. 1153 b).

Ἄραρ ποταμός ἐστι τῆς Κελτικῆς, τὴν προσηγορίαν δὲ εἰληφὼς παρὰ τὸ ἡρμόσθαι τῷ Ῥοδανῷ· καταφέρεται γὰρ εἰς τοῦτον κατὰ τὴν χώραν τῶν Ἀλλοβρόγων. γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ μέγας ἰχθὺς κλουπαῖα προσαγορευόμενος ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. οὗτος δὲ ὁ ἰχθὺς αὐξομένης μὲν τῆς σελήνης λευκός ἐστι, μειουμένης δὲ μέλας γίγνεται παντελῶς· ὑπεραυξήσας δὲ ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀκανθῶν ἀναιρεῖται. εὑρίσκεται δ' ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ λίθος χόνδρῳ παρόμοιος ἁλός, ὃς κάλλιστα ποιεῖ πρὸς τεταρταίας νόσους τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσι τοῦ σώματος προσδεσμευόμενος τῆς σελήνης μειουμένης.

15 *Ἀρχελάου ἐν πρώτῳ περὶ ποταμῶν* (Plut. l. l. 1154 e).

Λυκόρμας ποταμός ἐστι τῆς Αἰτωλίας, μετωνομάσθη δ' Εὔηνος. γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ βοτάνη ζάρισα προσαγορευομένη, λόγχῃ παρόμοιος, ποιοῦσα πρὸς ἀμβλυωπίας ἄριστα.

16 *Θρασύλλου ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς* (Plut. l. l. 1159 d).

Νεῖλος ποταμός ἐστι τῆς Αἰγύπτου, ἐκαλεῖτο δὲ τὸ πρότερον Μέλας· γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ λίθος κυάμῳ παρόμοιος, ὃν ἂν κύνες ἴδωσιν, οὐχ ὑλακτοῦσι· ποιεῖ δ' ἄριστα πρὸς τοὺς δαιμονιζομένους· ἅμα γὰρ [τῷ] αὐτὸν προστεθῆναι ταῖς ῥισὶν ἐξέρχεται τὸ δαιμόνιον.

17 *Τιμαγόρου ἐν πρώτῳ περὶ ποταμῶν* (Plut. l. l. 1163).

Κάικος ποταμός ἐστι τῆς Μυσίας, φύεται δ' ἐν αὐτῷ βοτάνη ἡλιφάρμακος καλουμένη, ἣν οἱ ἰατροὶ τοῖς αἱμορραγοῦσιν ἐπιτιθέασι καὶ τῶν φλεβῶν μεσολαβοῦσι τὴν ἔκρυσιν.

18 *Κτησίου Κνιδίου ἐν δευτέρῳ περὶ ὀρῶν* (Plut. l. l.).

Ὄρος ἐστὶ τῆς Μυσίας Τεύθρας καλούμενον, γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ λίθος ἀντιπαθὴς προσονομαζόμενος, ὃς κάλλιστα ποιεῖ πρὸς ἀλφοὺς καὶ λέπρας δι' οἴνου τριβόμενος καὶ τοῖς πάσχουσιν ἐπιτιθέμενος.

19 *Σωστράτου ἐν πρώτῳ μυθικῆς συναγωγῆς* (Plut. l. l. 1165 e).

Τίγρης ποταμός ἐστι τῆς Ἀρμενίας, γεννᾶται δὲ ἐν αὐτῷ βοτάνη κριθῇ παρόμοιος ἀγρίᾳ. ταύτην οἱ ἐγχώριοι θερμαίνοντες ἐν ἐλαίῳ καὶ ἀλειφόμενοι, οὐδέποτε νοσοῦσι μέχρι τῆς ἀνάγκης τοῦ θανάτου.

20 *Κλειτοφῶντος Ῥοδίου ἐν ᾱ Ἰνδικῶν* (Plut. l. l. 1166 b).

Ἰνδὸς ποταμός ἐστι τῆς Ἰνδίας, φύεται δ' ἐν αὐτῷ βοτάνη καρπύλη καλουμένη, βουγλώσσῳ παρεμφερής· ποιεῖ δ' ἄριστα πρὸς ἰκτέρους διὰ ὕδατος χλιαροῦ διδομένη.

21 *Πορφυρίου ἐκ τοῦ περὶ Στυγός.*

Ἥ τε ἰτέα αὕτη τὸν καρπὸν ἀποβάλλει πρὶν ἐκθρέψαι· διὸ ὠλεσίκαρπον αὐτὴν ὁ ποιητὴς ὀνομάζει. καὶ μέντοι ἱστόρηται ὡς μετὰ οἴνου δοθεὶς ὁ ταύτης καρπὸς ἀγόνους ποιεῖ τοὺς πιόντας καὶ κατασβέννυσι τὸ σπέρμα καὶ μαραίνει τὴν γόνιμον ὁρμήν.

22 *Ἐκ τῆς Τροφίλου συναγωγῆς ἀκουσμάτων θαυμασίων* (Arist. Mir. ausc. c. 12).

Τὸ τῆς ἴκτιδος λέγεται αἰδοῖον εἶναί οὐχ ὅμοιον τῇ φύσει τῶν λοιπῶν ζῴων, ἀλλὰ στερεὸν διὰ παντὸς οἷον ὀστοῦν. φασὶ δὲ καὶ στραγγουρίας αὐτὸ φάρμακον εἶναι ἐν τοῖς ἀρίστοις, καὶ δίδοσθαι ἐπιξυόμενον.

23 *Ἐν τῷ αὐτῷ* (Arist. l. l. c. 66).

Φασὶ τὸν γαλεώτην, ὅταν ἐκδυῇ τὸ δέρμα καθάπερ ὁ ὄφις, ἐπιστραφέντα καταπίνειν· τηρεῖσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διὰ τὸ χρήσιμον εἶναι τοῖς ἐπιλήπτοις.

Ἐν τῷ αὐτῷ (c. 77).

Φασὶ τὴν φώκην ἐξεμεῖν τὴν πιτύαν, ὅταν ἁλίσκηται, εἶναι δὲ φαρμακῶδες καὶ τοῖς ἐπιληπτικοῖς χρήσιμον.

24 *Ἐν τῷ αὐτῷ* (c. 139).

Ἐν Ἄργει φασὶ γίνεσθαι ἀκρίδος τι γένος, ἣν καλεῖσθαι σκορπιομάχον· ὅταν γὰρ ἴδῃ τάχιστα σκορ-

πίον, ἀνθίσταται αὐτῷ. ἀγαθὸν δὲ φασὶν εἶναι καὶ πρὸς τὰς πληγὰς τοῦ σκορπίου τὸ ἐπιφαγεῖν αὐτήν.

25 *Ἀλκμαίωνος.*

Λέγει δὲ τὰς νόσους συμπίπτειν ὡς μὲν ὑφ' οὗ δι' ὑπερβολὴν θερμότητος ἢ ξηρότητος, ὡς δὲ ἐξ οὗ διὰ πλῆθος τροφῆς ἢ ἔνδειαν, ὡς δὲ ἐν οἷς, αἷμα ἢ μυελὸν ἢ ἐγκέφαλον· γίνεσθαι δέ ποτε καὶ ὑπὸ τῶν ἔξωθεν αἰτιῶν, ὑδάτων ποιῶν ἢ χώρας ἢ κόπων ἢ ἀνάγκης ἢ τῶν τούτοις παραπλησίων.

26 *Διοκλέους.*

Διοκλῆς τὰς πλείστας τῶν νόσων δι' ἀνωμαλίαν ἔλεγε τίκτεσθαι.

27 *Ἐρασιστράτου.*

Ἐρασίστρατος ἔλεγε "πλῆθος καὶ διαφθορὰ τἀνωτάτω αἴτια."

28 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου* (185).

Ἐὰν μέν σοι ἐθέλῃ ἀπνευστὶ ἔχοντι πολὺν χρόνον παύσασθαι ἡ λύγξ· εἰ δὲ μή, ὕδατι ἀνακογχυλίασον. εἰ δ' ἄρα πάνυ ἰσχυρά ἐστι, λαβών τι τοιοῦτον, οἵῳ κινήσαις ἂν τὴν ῥῖνα, πτάρε· καὶ ἐὰν τοῦτο ποιήσῃς ἅπαξ ἢ δίς, καὶ εἰ πάνυ ἰσχυρά ἐστι, παύσεται.

ΠΕΡΙ ΥΓΕΙΑΣ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΔΙΑΜΟΝΗΝ ΑΥΤΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ. ΡΑ.

1 *Πυθαγόρου* (Aur. carm. 32).

Οὐδ' ὑγιείας τῆς κατὰ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή·
ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον καὶ σίτου γυμνασίων τε
ποιεῖσθαι· μέτρον δὲ λέγω τόδ' ὃ μή σ' ἀνιήσει.
εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον ἄθρυπτον.

2 *Ἀλκμαίωνος.*

Ἀλκμαίων ἔφη τῆς μὲν ὑγιείας εἶναι συνεκτικὴν τὴν ἰσονομίαν τῶν δυνάμεων ὑγροῦ ξηροῦ [ψυχροῦ] θερμοῦ πικροῦ γλυκέος καὶ τῶν λοιπῶν, τὴν δ' ἐν αὐτοῖς μοναρχίαν νόσου παρασκευαστικὴν εἶναι.

3 *Πλουτάρχου* (Mor. 126 c).

Ἡ ὑγεία ταῖς ἡδοναῖς ὥσπερ ἡ γαλήνη ταῖς ἀλκυόσιν ἀσφαλῆ καὶ καλὴν γένεσιν καὶ λοχείαν ἐνδίδωσι. κομψῶς γὰρ ἔοικεν ὁ Πρόδικος εἰπεῖν, ὅτι τῶν ἡδυσμάτων ἄριστόν ἐστι τὸ πῦρ· ἀληθέστερον γὰρ ἄν τις εἴποι τὴν ὑγείαν ἥδυσμα θειότατον εἶναι καὶ προσηνέστατον. ἑφθὰ μὲν γὰρ καὶ ὀπτὰ καὶ πεπτὰ βρώματα νοσοῦσιν ἢ κραιπαλῶσιν ἢ ναυτιῶσιν οὐδεμίαν ἡδονὴν οὐδὲ χάριν ἀποδίδωσι· καθαρὰ δὲ καὶ ἀκραιφνὴς ὄρεξις ὑγιαίνοντι σώματι πᾶν ἡδὺ ποιεῖ [καὶ ἁρπαλέον, ὡς Ὅμηρος ἔφη, καὶ πρόσφορον].

4 *Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορείου.*

Περὶ δὲ γενέσεως παίδων τάδε ἔλεγε. καθόλου μὲν φυλάττεσθαι τὸ καλούμενον προφερές· οὔτε γὰρ τῶν φυτῶν οὔτε τῶν ζῴων εὔκαρπα τὰ προφερῆ γίγνεσθαι· ἀλλὰ χρόνον τινὰ προπαρασκευάζεσθαι τῆς καρποφορίας, ἐν ᾧ ἐξισχύσαντα καὶ τετελειωμένα τὰ σώματα παρέχειν τά τε σπέρματα καὶ τοὺς καρποὺς δεδύνηται· πολλὰ δὲ εἶναι ἐν τῷ [βίῳ] ἐν οἷς ἡ ὀψιμαθία ἐστὶ βελτίων, οἷον καὶ τὸ τοῦ ἀφροδισιάζειν πρᾶγμα. δέον οὖν ἔστι παῖδας οὕτως ἄγεσθαι διὰ τῶν ἀσκημάτων ἀσχόλους, ὥστε μὴ μόνον μὴ ζητεῖν, ἀλλ' εἰ δυνατὸν μηδὲ εἰδέναι τὴν τοιαύτην συνουσίαν ἐντὸς τῶν εἴκοσιν ἐτῶν. ὅταν δὲ καὶ εἰς τοῦτο ἀφίκηται, σπανίοις εἶναι χρηστέον τοῖς ἀφροδισίοις· τοῦτο γὰρ πρός τε τὴν τῶν γεννώντων καὶ γεννησομένων

εὐεξίαν πολὺ συμβάλλεσθαι. ἔλεγε δὲ μήτε τρυφῆς μήτε μέθης πλήρη ταῖς γυναιξὶν εἰς τὸ γεννᾶν ὁμιλεῖν· οὐ γὰρ οἷόν τε ἐκ φαύλης καὶ ἀσυμφώνου καὶ ταραχώδους κράσεως εὔρυθμα καὶ καλά, ἀλλ' οὐδὲ ἀγαθὰ τὴν ἀρχὴν γίγνεσθαι.

5 Πλάτωνος (Legg. VII 792).

Φαίην ἂν δὴ καὶ τὰς φερούσας ἐν γαστρὶ πασῶν τῶν γυναικῶν μάλιστα θεραπεύειν ἐκεῖνον τὸν ἐνιαυτόν, ὅπως μήθ' ἡδοναῖς τισι πολλαῖς ἅμα καὶ λαιμάργοις προσχρήσεται ἡ κύουσα μήτ' αὖ λύπαις· τὸ δὲ λεῖον καὶ εὐμενὲς πρᾶόν τε τιμῶσα διασώζει τὸν τότε χρόνον.

6 Πλουτάρχου (Mor. 125 f).

Τὰ εὐτελῆ κρατεῖ τὴν ὄρεξιν ἐπὶ τῶν φυσικῶν μέτρων. ὀψοποιῶν δὲ τέχναι καὶ δημιουργῶν καὶ "τὰ πανοῦργα ταῦτ' ὀψάρια χυποτρίμματα" [κατὰ τὸν κωμικὸν] ἀεὶ τοὺς ὅρους τῆς ἡδονῆς μετατίθησιν εἰς τοὔμπροσθεν καὶ παραλλάττει τὸ συμφέρον.

7 Τοῦ αὐτοῦ (127 a).

Δεῖ θαρροῦντας μάχεσθαι πρὸς τὰς ὀρέξεις ἐκφερομένας καὶ ἐπιπηδώσας ταῖς ἀπολαύσεσιν, ὡς ἐλαφρὸν καὶ παιδικὸν ἐχούσας τὸ μεμψίμοιρον, εἶτα παυομένας ἀρθείσης τῆς τραπέζης, καὶ μηδὲν ἐγκαλούσας μηδὲ ἀδικουμένας, ἀλλὰ τοὐναντίον καθαρὰς καὶ ἱλαρὰς καὶ οὐ βαρείας οὐδὲ ναυτιώδεις περιμενούσας τὴν αὔριον.

8 Τοῦ αὐτοῦ (127 b).

Λέγεται δὲ καὶ Ἀλέξανδρον εἰπεῖν τοὺς τῆς Ἄδας ὀψοποιοὺς ἀποπεμψάμενον, ὥστ' ἔχειν βελτίονας [ἄγειν] ἀεὶ σὺν ἑαυτῷ, πρὸς μὲν τὸ ἄριστον τὴν νυκτοπορίαν, πρὸς δὲ τὸ δεῖπνον τὴν ὀλιγαριστίαν.

9 *Τοῦ αὐτοῦ* (128 d).

Διὸ μὴ δεῖ σκοπεῖν τὸν ἰχθὺν εἰ πρόσφατος, μηδὲ τὸν ἄρτον εἰ καθαρός, μηδὲ τὸ βαλανεῖον εἰ θερμόν, μηδὲ τὴν ἑταίραν εἰ εὔμορφος· ἀλλ' ἑαυτὸν εἰ μὴ ναυτιώδης μηδὲ θολερὸς μηδὲ ἕωλος μηδὲ τεταραγμένος. εἰ δὲ μή, καθάπερ εἰς οἰκίαν πενθοῦσαν ἐμβαλόντες ἐπίκωμοι μεθύοντες οὐ φιλοφροσύνην παρέσχον οὐδὲ ἡδονήν, ἀλλὰ κλαυθμοὺς καὶ ὀδυρμοὺς ἐποίησαν· οὕτως καὶ ἀφροδίσια καὶ ὄψα καὶ βαλανεῖα καὶ οἶνος, ἐν σώματι κακῶς καὶ παρὰ φύσιν ἔχοντι μιγνύμενα, τοῖς μὴ καθεστῶσι καὶ διεφθορόσι φλέγμα καὶ χολὴν κινεῖ καὶ ταράττει καὶ προσεξίστησιν.

10 *Τοῦ αὐτοῦ* (128 e).

Ἡ μὲν ἀκριβὴς σφόδρα καὶ δι' ὄνυχος λεγομένη δίαιτα τό τε σῶμα κομιδῇ παρέχεται ψοφοδεὲς καὶ σφαλερόν, αὐτῆς τε τῆς ψυχῆς τὸ γαῦρον κολούει, πάντα πράγματα καὶ πᾶσαν οὐχ ἧττον ἐν ἡδοναῖς καὶ πόνοις διατριβὴν ὑφορωμένης, καὶ πρὸς μηθὲν ἰταμῶς καὶ θαρραλέως βαδιζούσης. δεῖ δὲ ὥσπερ ἱστίον τὸ σῶμα μήτε συστέλλειν εὐδίας οὔσης καὶ πιέζειν σφόδρα μήτε ἀνειμένως χρῆσθαί τε καὶ καταφρονεῖν ἐν ὑποψίᾳ γενόμενον, ἀλλ' ἐνδιδόναι καὶ ποιεῖν ἐλαφρόν.

11 *Τοῦ αὐτοῦ* (129 a).

Ὅθεν οὐ περὶ τροφὴν μόνον οὐδὲ γυμνάσια δεῖ φυλάττειν τὸ σῶμα, μὴ παρὰ τὸ εἰωθὸς ἅπτηται τούτων ὀκνηρῶς καὶ ἀπροθύμως, ἢ πάλιν διψῶδές ἐστι καὶ πειναλέον ὡς οὐ πέφυκεν· ἀλλὰ καὶ τῶν ὕπνων τὸ μὴ συνεχὲς μηδὲ λεῖον, ἀλλ' ἀνωμαλίας ἔχον καὶ σπασμοὺς δεῖ εὐλαβεῖσθαι καὶ τῶν ἐνυπνίων τὴν

ἀτοπίαν. ἂν γὰρ ὦσι μὴ νόμιμοι μηδὲ συνήθεις αἱ φαντασίαι, πλῆθος ἢ πάχος ὑγρῶν ἢ πνεύματος ταραχὴν ἐντὸς κατηγοροῦσιν. ἤδη δὲ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς κινήματα τὸ σῶμα μηνύει πρὸς νόσον ἐπισφαλῶς ἔχειν. ἄλογοι γὰρ ἴσχουσιν ἀθυμίαι καὶ φόβοι πολλάκις ἀπ' οὐδενὸς φοβεροῦ τὰς ἐλπίδας ἄφνω κατασβεννύουσι. γίνονται δὲ καὶ ταῖς ὀργαῖς ἐπίχολοι καὶ ὀξεῖς καὶ μικρόλυποι καὶ δακρυρροοῦσι καὶ ἀδημονοῦσιν, ὅταν ἀτμοὶ πονηροὶ καὶ ἀναθυμιάσεις πυκναὶ συνιστάμεναι ταῖς τῆς ψυχῆς, ὥς φησι Πλάτων, ἀνακραθῶσι περιόδοις.

12 Τοῦ αὐτοῦ (129 f).

Ὅθεν ἄριστα λέλεκται τὸ τροφῆς ἀκορίην καὶ πόνων ἀοκνίην καὶ σπέρματος οὐσίης συντήρησιν ὑγιεινότατα εἶναι. καὶ γὰρ ἡ περὶ τὰς συνουσίας ἀκρασία, τῷ μάλιστα τὴν δύναμιν ἐκλύειν ὑφ' ἧς ἡ τροφὴ διαπονεῖται, πλέον περιττώματα ποιεῖ καὶ πλῆθος.

13 Πυθαγόρου (Porph. Epist. ad Marc. c. 30).

Σαρκὸς φωνὴ μὴ πεινῆν μὴ διψῆν μὴ ῥιγοῦν.

14 Γαληνοῦ χαρακτηριάζοντα εἰς Ἱπποκράτην (II p. 72 Chart.).

Τὰ τῆς τέχνης στοιχεῖα σαφῶς ἀρέσκειν αὐτῷ λέγει τὰ ὅσα ἐναργῆ. συνέστηκεν οὖν ὅ τε ἄνθρωπος καὶ τὰ σύμπαντα ζῷα ἐκ στερεῶν ὑγρῶν καὶ πνευμάτων. οὐκ ἀμοιρεῖ δὲ οὐδ' ἡ τῶν φυτῶν φύσις τῆς τούτων τριγενείας· ἀλλὰ ζῇ τε καὶ αὔξεται καὶ γεννᾷ καὶ φύεται τῇ τούτων συστάσει. τὴν μὲν οὖν τῶν στερεῶν σύστασιν ὀστοῖς ἀνατίθησι καὶ νεύροις καὶ χόνδροις, ἤδη δὲ καὶ ὑμένι καὶ ἀρτηρίαις καὶ φλεψί· καὶ γὰρ ταῦτα τοῦ στερεοῦ γένους ἔν τισιν εἶναι λέγει. τῆς δὲ τούτων συμπηγίας καὶ διαπλάσεως, ἑπόμενος

τῷ εὐλόγῳ, τὴν κεφαλὴν εἶναι ἀρχὴν συνδοκεῖ. ἀνατέθεικε δὲ τῇ τῶν στερεῶν φύσει τό τε περὶ ἀγμῶν καὶ τὰ περὶ ἄρθρων καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· τῷ δὲ πνεύματι τὸ περὶ φυσέων ἰδίως ἐπιγραφόμενον σύγγραμμα· τοῖς δ᾽ ὑγροῖς τὸ περὶ χυμῶν καὶ τὸ περὶ ἀνθρώπου φύσεως, ἤδη δὲ καὶ σποράδην ἐν ἄλλοις· ἔστι δὲ ταῦτα αἷμα καὶ φλέγμα, χολὴ διττή, ξανθὴ καὶ μέλαινα. εἶναι δὲ τὸ μὲν αἷμα τὴν φύσιν ὑγρὸν καὶ θερμὸν καὶ τὴν χρόαν ἐρυθρὸν τὴν δὲ ποιότητα γλυκύ· τὸ δὲ φλέγμα ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν καὶ λευκὸν καὶ μᾶλλον ἁλμυρόν· τὴν δὲ ξανθὴν χολὴν θερμήν τε καὶ ξηρὰν καὶ ὠχρὰν καὶ πικράν, τὴν δὲ ἑτέραν ψυχρὰν καὶ ξηρὰν καὶ μέλαιναν καὶ φυκώδη. ἀρέσκει δὲ αὐτῷ καὶ τὰς ἡλικίας διαιρεῖν εἰς δ΄ καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ὁμοίως. πλεονάζειν δὲ τῶν εἰρημένων χυμῶν ἕκαστον ἐν τῇ ἡλικίᾳ καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ οἰκείᾳ ἑκάστου. καὶ ἐν μὲν τῇ τῶν παίδων ἡλικίᾳ πλεονάζειν τὸ αἷμα, καὶ τῇ ὥρᾳ τοῦ ἔαρος· ἐν δὲ τῇ τῶν ἀκμαζόντων τὴν ξανθὴν χολήν, καὶ ὥρᾳ θέρους· ἐν δὲ τῇ τῶν παρηβώντων τὴν μέλαιναν, καὶ φθινοπώρῳ· ἐν δὲ τῇ τῶν γερόντων τὸ φλέγμα, καὶ χειμῶνος· ἐοικέναι γὰρ τὰς τῶν χυμῶν φύσεις ταῖς τῶν ὡρῶν. τὸ γοῦν ἔαρ θερμόν τε καὶ ὑγρόν, ὡς τὸ αἷμα· καὶ τὸ θέρος θερμόν τε καὶ ξηρόν· τὸ δὲ μετόπωρον ψυχρόν τε καὶ ξηρόν· ὁ δὲ χειμὼν ψυχρὸς καὶ ὑγρός, ἀναλόγως τοῖς χυμοῖς· κατὰ ταυτὰ δὲ καὶ τὴν ἡμέραν διαιρεῖ καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῇ φύσει, ὡς ἐν μικρᾷ τῇ ἀναλογίᾳ. καθόλου γε τὰς τῶν ἀνδρῶν φύσεις πρὸς τὰς τῶν γυναικῶν διαφέρειν. εἶναι γὰρ τοὺς μὲν ἐπὶ τὸ θερμότερον καὶ ξηρότερον, τὰς δὲ ἐπὶ τὸ ψυχρότερον καὶ ὑγρότερον. ἐν ἑκάστου δὲ τούτων γένει καὶ πρὸς ἀλλήλους ἔχειν μικροτέραν δια-

φοράν, παρά τε τὰς τῶν χωρίων θέσεις καὶ τὰς τῶν ἀέρων ἰδιότητας καὶ τὰς τῶν διαιτημάτων ἀγωγάς. παρέχειν δὲ καὶ τῶν χυμῶν ἕκαστον ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου χρείαν ἐξαίρετον. καὶ τὸ μὲν αἷμα τρέφειν καὶ θερμαίνειν καὶ ὑγιαίνειν καὶ εὐχροίας εἶναι ποιητικόν· τὴν δὲ ξανθὴν χολὴν συνέχειν τὸ σῶμα καὶ τοὺς πόρους μὴ ἐᾶν ἐκλύεσθαι, καὶ μυωπίζειν τὴν αἴσθησιν, καὶ συντελεῖν τῇ πέψει, καὶ τὰς ὁδοὺς τῶν ἐκκρίσεων παρέχειν εὐπετεῖς· τὴν δὲ μέλαιναν ἕδραν καὶ οἱονεὶ βάθρον τῶν ἄλλων χυμῶν· τὸ δὲ φλέγμα νεύροις ὑμέσι καὶ χόνδροις καὶ ἄρθροις καὶ γλώττῃ πρὸς τὸ εὔδρομον τῆς κινήσεως. δοκεῖ δὲ αὐτῷ καὶ τὸ σπέρμα πρὸς ζῳογονίαν τό τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ τῆς γυναικὸς ἐπίσης συντελεῖν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν μελῶν φέρεσθαι τοῦ σώματος. καὶ τὰ μὲν ἄρρενα ἐν τοῖς δεξιοῖς τῆς μήτρας, τὰ δὲ θήλεα ἐν τοῖς ἀριστεροῖς γεννᾶσθαι. ἰσχύειν δὲ καὶ δεξιὰ ὡς πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὡς πρὸς τὰ ὑποκείμενα. δοκεῖ δ' αὐτῷ καὶ τὰς αἰτίας τῶν νοσημάτων ἃς μὲν ἐκ πληγῶν βιαίων, ἃς δὲ ἐκ τοῦ περιέχοντος εἶναι· τὰς δὲ πλείστας ἐκ τῶν ὑγρῶν τῶν εἰρημένων κατὰ πλῆθος καὶ ἔλλειψιν καὶ μεταβολὴν τὴν κατὰ ποιότητα ἢ τὴν ἐκ τόπου εἰς τόπον. ἀρέσκει δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βοηθήματα εἰσφέρειν ἐκ τῶν ἐναντίων ἱσταμένων ταῖς αἰτίαις. τῶν δὲ νοσημάτων ἃ μὲν εἶναι ὀξέα φύσει, ἃ δὲ χρόνια, ἃ δὲ ἐνδοιαστά. γίνεσθαι δὲ ὡς πολὺ ἀπὸ χολῆς καὶ αἵματος καὶ ἡλικίας ἀκμαζούσης καὶ θέρους καὶ ἔαρος τὰ ὀξέα· τὰ δὲ χρόνια ἀπὸ φλέγματος καὶ μελαίνης χολῆς καὶ ἐν πρεσβύταις καὶ χειμῶνι· τὰ δ' ἐνδοιαστά, ὁπόσα μεμιγμένας ἔχει τὰς αἰτίας. ἤδη δὲ καὶ τίνα αὐτῶν σωτήρια καὶ τίνα θανατικὰ προγινώσκει· βούλεται

δὲ καὶ τὴν πρόγνωσιν καὶ τὴν πρόῤῥησιν ἀναγκαίαν τε εἶναι πρὸς τὴν τέχνην καὶ διαφέρειν ἀλλήλων. ὅπου μὲν γὰρ προγνῶναι χρὴ μόνον τὸν ἰατρόν, ὅπου δὲ καὶ προειπεῖν ἀσφαλές. διαιρεῖται δὲ τὴν πρόγνωσιν εἴς τε τὰ προγεγονότα καὶ τὰ ἐνεστῶτα τῶν συμπτωμάτων, ὁπόσα ἔχει πόσην ἀδηλότητα, καὶ εἰς τὰ μέλλοντα. ἀρέσκει δ' αὐτῷ καὶ τὰς κρισίμους ἡμέρας ἐπεγνωκέναι. γίνεσθαι γὰρ ὡς τὸ πολὺ τὰς μὲν περιττὰς κριτικὰς τῶν ὀξέων νοσημάτων, τὰς δὲ ἀρτίους τῶν χρονίων. καὶ τὰς μὲν θέρους καὶ ἐπὶ νέων καὶ τῶν δεξιῶν μερῶν καὶ τῶν ὑπερκειμένων, τὰς περισσάς· τὰς δὲ ἀρτίους ἐπὶ τῶν ἐναντίων. ἤδη δὲ καὶ τοὺς πρωτοπαθοῦντας τόπους εἰδέναι παραινεῖ, ἐκ τῆς τούτων ἐπιγνώσεως οὐ μικρὰν συμβαλλομένης μοῖραν εἰς σημείωσίν τε καὶ θεραπείαν.

15 *Ἀντύλλου περὶ τῆς καθ' ἡμέραν διαφορᾶς τῶν ἀέρων.*

Ἡμέραν λαμβάνομεν σὺν τῇ νυκτί· ἀναλογίαν δ' αὐτὴν ἔφαμεν ἔχειν τινὰ πρὸς τὸν ἐνιαυτόν, καθάπερ Ἱπποκράτης ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Ἐπιδημιῶν ἐπεσημήνατο. ἔστι δὲ ὁ μὲν ὄρθρος ὑγρὸς καὶ θερμός, ἔαρι ἐοικώς. διὰ τοῦτο οἵ τε ὕπνοι εὐκρινεῖς καὶ τὰ σώματα ἀνεῖται τὰ τῶν ὑγιαινόντων καὶ τὰ τῶν νοσούντων· ὥστε καὶ τοῖς πυρέσσουσιν εὐφορώτατον εἶναι τόνδε τὸν καιρόν. ἀναθυμιάσεις δὲ ἄνεισι περὶ τὸν ὄρθρον, καὶ αὖραι ποταμῶν ἀποπνέουσιν ὑγραί, καὶ δρόσος ἐπιπίπτει, ἄνθη ἀναβαίνει, καὶ πάντα τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα ἀνίησιν, ἔαρι τῆς καταστάσεως τῆς ὀρθρινῆς ἐοικυίας. τὰ δὲ μέσα τῆς ἡμέρας θέρει παρείκασται· τὰ δὲ κατὰ τὴν δείλην φθινοπώρῳ, διὰ τοῦτο βαρῶν καὶ δυσαρεστημάτων οἰστικά, νοσερᾶς

οὔσης τῆς δείλης ἀνάλογον φθινοπώρῳ. τῆς δὲ νυκτὸς τὰ μὲν πρῶτα καὶ τὰ περὶ τὴν ἑσπέραν ὅμοια τῇ δείλῃ. ἐντεῦθεν οὔτε ὑπνοῦν ἐπιτρέπομεν τοῖς κάμνουσι περὶ τήνδε τὴν ὥραν, οὔτε ποτὸν προσφέρομεν, οὔτε ἄλλο προσάγομεν βοήθημα, εἰ μή τι ἕτερον προκαλοῖτο, ὑφορώμενοι τὸν καιρὸν τοῦτον ὥσπερ καὶ τὸν δειλινόν. τὰ δὲ μέσα τῆς νυκτὸς χειμῶνι ἐξείκασται· πλεῖστον γὰρ τότε ὁ ἥλιος καθάπερ καὶ ἐν χειμῶνι ἀφέστηκεν ἡμῶν. αἵτε οὖν ὀδύναι τοῖς νοσοῦσιν ἰσχυρότεραι τῆς νυκτὸς εἰκότως, διὰ τὴν ψῦξιν πυκνουμένης τῆς ἐπιφανείας καὶ ἀπολαμβανομένης τῆς κατὰ τὸ ἄδηλον διαπνοῆς. καὶ τὰ ῥεύματα δὲ καὶ τὰ τῶν ὀφθαλμιώντων καὶ τὰ τῶν δυσεντερικῶν καὶ κοιλιακῶν καὶ τὰ αἱματικὰ ἀπὸ τῆς αὐτῆς προφάσεως ἐπιγίνεται, παντὸς τοῦ εἰωθότος ἀπεῖναι κατὰ τὸ ἀφανὲς εἰς ἕνα τόπον συνδιδομένου τὸν ῥευματιζόμενον. τὰ δὲ τελευταῖα τῆς νυκτὸς διὰ τὴν πρὸς τὸν ὄρθρον γειτνίασιν τῆς αὐτῆς ἐκείνῳ κράσεως μεταλαμβάνει.

16 Τοῦ αὐτοῦ Ἀντύλλου περὶ τῶν ἐν τῷ ἀέρι διαφορῶν.

Εἰσὶ κατὰ θερμότητα καὶ ψῦξιν διαφοραὶ τῶν ἀέρων. ὁ μὲν οὖν θερμὸς παρέοικε τῇ θερινῇ ὥρᾳ, ὁ δὲ ψυχρὸς τῇ χειμερινῇ. πρὸς δὲ κἀκεῖνο ἑκάτερος ἔχει· ὁ μὲν ψυχρὸς εὐσαρκίας τε καὶ εὐτροφίας καὶ πιμελῆς γεννητικός, μεγάλα δὲ καὶ τὰ σώματα ἀπεργάζεται· τοιούτους δὲ ἔστιν ἰδεῖν καὶ τοὺς τὰ ἀρκτικώτερα κλίματα κατοικοῦντας· πρὸς δὲ τὰ νοσήματα τὰ μὲν ὀξέα οὐ πάνυ τι ἐπιτήδειος, πρὸς δέ τινα τῶν χρονίων, οἷον φθίσεις καὶ καχεξίας καὶ παρέσεις ἐπιληψίας τε καὶ ἀποπληξίας, καὶ πρὸς τὰ ἀρθριτικὰ

ἄθετος. ὁ δὲ θερμὸς ἀήρ, σωμάτων δαπανητικός, ἰσχναίνων καὶ καταρινῶν τὰ συγκρίματα, εὐτονίαν [δὲ] μᾶλλον καὶ εὐκινησίαν ἤπερ ὁ ψυχρὸς παρασκευάζει τοῖς ὑγιαίνουσιν, ἐν δὲ ταῖς νόσοις ῥᾳδίως ἐξελέγχει τὴν δύναμιν. καὶ νεύροις μὲν καὶ θώρακι ἀγαθός, τοῖς δὲ ἄλλοις μέρεσιν οὐ πάνυ χρήσιμος. ἔστι δὲ καὶ κατὰ παχύτητα καὶ λεπτότητα διαφορὰ τῶν ἀέρων. ὁ μὲν οὖν παχὺς ἀχρεῖος ὢν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, πλὴν πρὸς τὸ τηρῆσαι δύναμιν σκορπιζομένην ἐπιτήδειος· ὁ δὲ λεπτὸς ὑγιεινὸς σφόδρα ἐστίν. καὶ παρὰ φῶς καὶ σκότος διαφορὰ τῶν ἀέρων. οἷος δὲ ἑκάτερος, κατανοῆσαι ῥᾴδιον ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἡμῖν περὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας εἰρημένων. δόξει μὲν οὖν τισιν ἀλλότρια εἶναι τοῦ περὶ βοηθημάτων τόπου τὰ εἰρημένα, ἐπεὶ οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἐστι ποιῆσαί τι αὐτῶν· οὐ μὴν ἠλλοτρίωταί γε ἡ παράληψίς τε καὶ χρῆσις καὶ ἀπαγόρευσις ἐφ' ἡμῖν οὖσαι. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα συνίστησιν αὐτῶν ἐν καιρῷ ἕκαστον γινόμενα βοηθήματα· ὅσα δὲ τοιαῦτα μὴ δύναται συστῆναι τὴν κακίαν αὐτῶν ἐμφανίζουσαι, ἔκκλισιν τὴν ἀπ' αὐτῶν ἐν βοηθήματος χώρᾳ τάττειν.

17 Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν ἑκάστῃ τῶν ἐτησίων ὡρῶν διαφορᾶς.

Ἐν ἑκάστῃ τῶν ὡρῶν τρεῖς διαφοραί, τῶν μὲν πρώτων ὄντων ἑκάστης, τῶν δὲ ὑστάτων, τῶν δὲ μέσων. τὰ μὲν μέσα τὴν εἰλικρινεστάτην τῆς ὥρας ἔχει κρᾶσιν, τὰ δὲ πρῶτα καὶ ὕστατα τῇ γειτνιάσει τῶν ὡρῶν ἀφομοιοῦται. αὐτίκα τοῦ ἔαρος τὰ μὲν πρῶτα μᾶλλον ὑγρὰ καὶ ἧσσον θερμά, τὰ δὲ μέσα θερμὰ καὶ ὑγρὰ ἐπίσης, τὰ δὲ τελευταῖα ἧσσον ὑγρὰ καὶ μᾶλλον θερμά. τοῦ δὲ θέρους τὰ μὲν πρῶτα θερμότερα· ἡ δὲ

ἀπόληξις ξηρὰ μέν, οὐ πάνυ δὲ ψυχρά· τὰ δὲ μέσα ξηρὰ καὶ θερμὰ ἐπίσης· τὰ δὲ ὕστατα ξηρότερα μᾶλλον, ἔλασσον δὲ θερμά. φθινοπώρου δὲ ἡ μὲν ἀρχὴ ξηροτέρα καὶ οὐ πάνυ ψυχρά, ἡ δὲ μεσότης ἐπίσης ξηρὰ καὶ ψυχρά, τὰ δὲ ὕστατα ψυχρότερα μὲν ἔλασσον δὲ ξηρά. τὸ ἀνάλογον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ χειμῶνος· τὰ μὲν πρῶτα ψυχρὰ μᾶλλον, τὰ δὲ ὕστατα ὑγρὰ μᾶλλον, τὰ δὲ μέσα ἐπίσης ὑγρὰ καὶ ψυχρά.

18 *Τοῦ αὐτοῦ περὶ τόπων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀέρων.*

Οἱ ὑψηλοὶ τῶν τόπων ὑγιεινότεροι, τοῦ ἀέρος ἐν αὐτοῖς οὐ μένοντος ἀλλὰ καὶ περιχεομένου καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμων συνεχὲς ἀπωθουμένου, εὔπνοοί τε δὴ καὶ διαθέσεσι πάσαις ἐπιτήδειοι τοῖς περὶ θώρακα καὶ κεφαλῇ πεπονθυίᾳ καὶ τοῖς αἰσθητηρίοις πᾶσιν. οἱ δὲ ταπεινοὶ τοῖς μὲν προειρημένοις ἀνάρμοστοι, διαφορουμένοις δὲ ἢ καὶ συγκοπτομένοις ἐπιτήδειοι· καὶ γέρουσι δὲ ἁρμόζουσι μᾶλλον τῶν ὑψηλῶν. οἱ δὲ παραθαλάττιοι τόποι τοῖς τε ὑδρωπικοῖς καὶ ὑπὸ ῥεύματος οὑτινοσοῦν ἐνοχλουμένοις ἁρμόδιοι, καὶ ὅπου δεῖ ἀμύξαι ἢ θάλψαι ἢ ἀναστομῶσαι, ἀγαθοὶ δὲ καὶ νευρικοῖς ἢ ἀρθριτικοῖς πᾶσιν, ἐπιτήδειοι δὲ καὶ εἰς ὄρεξιν κεκακωμένοις. οἱ δὲ μεσόγειοι ψυχρότεροι τῶν παραθαλαττίων καὶ πρὸς μὲν τὰ ὀξέα νοσήματα, ἐάν γε μὴ ἑλώδεις ὦσι μηδὲ κοῖλοι, κρείττους τῶν παραθαλαττίων, πρὸς δὲ τὰ χρόνια χείρους. οἱ δὲ ἑλώδεις κακοὶ μὲν ἀεί, θέρους δὲ καὶ λοιμώδεις. οἱ δὲ πετρώδεις θέρους μὲν πνιγώδεις, χειμῶνος δὲ χαλεπῶς ψυχροί· οὐ φαῦλοι δὲ πρὸς ὑγείαν. οἱ δὲ παραποτάμιοι ψυχροὶ καὶ ἀνώμαλοι ἀτροφίαις μόναις ἐπιτήδειοι ταῖς διὰ ξηρότητα συνισταμέναις. χείρους δὲ

τούτων οἱ τελματώδεις· οὐ γὰρ μόνον φαῦλον τὸν ἀέρα κατασκευάζουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς καρποὺς κακίους, στόμαχόν τε λυμαίνονται καὶ τὰ σπλάγχνα σκληροῦσι καὶ κακοεξίας καὶ κακοχυμίας καὶ ὕδρωπας ἀποτελοῦσι. κακοὶ δὲ καὶ οἱ πρὸς μετάλλοις τισὶν ὑφεστῶτες· ξηροὶ γὰρ καὶ πνιγώδεις. οἱ δὲ βαθύγειοι εὐχυμότεροι ὄντες ταῖς ξηροτέραις ἁρμόζουσι διαθέσεσιν. οἱ δὲ ἀργιλλώδεις διαλυτικοὶ τοῦ στομάχου, ἔκλυτον ἔχοντες τὴν ἀναθυμίασιν. οἱ δὲ πυρρόγειοι ξηραντικώτεροι τούτων, οἱ δὲ μελάγγειοι πάντες ἄριστοι.

19 Ξενοφῶντος ἐν ᾱ (3, 6) Ἀπομνημονευμάτων.

Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ σώματος αὐτός τε οὐκ ἠμέλει τούς τε ἀμελοῦντας οὐκ ἐπῄνει. τὸ μὲν οὖν ὑπερεσθίοντα ὑπερπονεῖν ἀπεδοκίμαζε· τὸ δ' ὅσα ἡδέως ἡ ψυχὴ δέχεται, ταῦτα ἱκανῶς ἐκπονεῖν ἐδοκίμαζε· ταύτην γὰρ τὴν ἕξιν ὑγιεινήν τε ἱκανῶς εἶναι καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν οὐκ ἐμποδίζειν.

20 Σωκράτους.

Σωκράτης παρῄνει φυλάττεσθαι τῶν βρωμάτων ὅσα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν ἀναπείθει, καὶ τῶν πωμάτων ὅσα πίνειν μὴ διψῶντας.

21 Γοργίου.

Γοργίας ἐρωτηθεὶς ποίᾳ διαίτῃ χρώμενος εἰς μακρὸν γῆρας ἦλθεν· Οὐδὲν οὐδέποτε, ἔφη, πρὸς ἡδονὴν οὔτε φαγὼν οὔτε δράσας.

22 Ἱπποκράτους.

Σιτία ποτὰ ὕπνοι ἀφροδίσια, πάντα μέτρια.

23 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Χαρμίδου (p. 156 d).

Τοιοῦτον τοίνυν ἐστιν, ὦ Χαρμίδη, τὸ ταύτης τῆς ἐπῳδῆς· ἔμαθον δὲ αὐτὴν ἐγὼ ἐκεῖ ἐπὶ στρατείας παρά τινος τῶν Θρᾳκῶν τῶν Ζαμόλξιδος πολιτῶν, οἳ λέγονται [καὶ] ἀπαθανατίζειν. ἔλεγε δὲ ὁ Θρᾲξ οὗτος, ὅτι ταῦτα μὲν δὴ οἱ Ἕλληνες ἰατροί, ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, καλῶς λέγοιεν· ἀλλὰ Ζάμολξις, ἔφη, λέγει ὁ ἡμέτερος βασιλεύς, θεὸς ὤν, ὅτι ὥσπερ ὀφθαλμοὺς ἄνευ κεφαλῆς οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ ἰᾶσθαι οὐδὲ κεφαλὴν ἄνευ σώματος, οὕτως οὐδὲ σῶμα ἄνευ ψυχῆς. ἀλλὰ τοῦτο καὶ αἴτιον εἴη τοῦ διαφεύγειν τοὺς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἰατροὺς τὰ πολλὰ νοσήματα, ὅτι τοῦ ἄλλου ἀμελοῖεν, οὗ δέοι τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, οὗ μὴ καλῶς ἔχοντος ἀδύνατον εἴη τὸ μέρος εὖ ἔχειν. πάντα γὰρ ἐκ τῆς ψυχῆς ὡρμῆσθαι καὶ τἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ τῷ σώματι παντὶ τῷ ἀνθρώπῳ, κἀκεῖθεν ἐπιρρεῖν ὥσπερ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὰ ὄμματα. δεῖν οὖν ἐκεῖνο καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα θεραπεύειν, εἰ μέλλει καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ τοῦ ἄλλου σώματος καλῶς ἔχειν. θεραπεύεσθαι δὲ τὴν ψυχὴν ἔφη, ὦ μακάριε, ἐπῳδαῖς τισι· τὰς δ' ἐπῳδὰς ταύτας τοὺς λόγους εἶναι τοὺς καλούς. ἐκ δὲ τῶν τοιούτων λόγων [ἐν] ταῖς ψυχαῖς σωφροσύνην ἐγγίγνεσθαι, ἧς ἐγγενομένης καὶ παρούσης ῥᾴδιον ἤδη εἶναι τὴν ὑγείαν καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι πορίζειν.

24 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ζ (p. 789).

Ὅτι τὰ σώματα πάντα ὑπὸ τῶν σεισμῶν τε καὶ κινήσεων κινούμενα ἄκοπα ὀνίναται πάντων, ὅσα τε ὑπὸ ἑαυτῶν ἢ καὶ ἐν ἐώραις ἢ καὶ κατὰ θάλατταν ἢ καὶ ἐφ' ἵππων ὀχουμένων, καὶ ὑπ' ἄλλων ὁπωσοῦν δὴ φερομένων τῶν σωμάτων κινεῖται. καὶ διὰ ταῦτα τὰς τῶν σίτων τροφὰς καὶ ποτῶν κατακρατοῦντα,

ὑγίειαν καὶ κάλλος καὶ τὴν ἄλλην ῥώμην ἡμῖν δυνατά ἐστι παραδιδόναι.

25 Ξενοφῶντος ἐν ἕκτῳ (2, 29) τῆς Κύρου παιδείας.

Ἡ γὰρ κατὰ μικρὸν ὑπάλλαξις πᾶσαν ποιεῖ φύσιν ὑποφέρειν τὰς μεταβολάς. διδάσκει δὲ καὶ ὁ θεὸς ἀπάγων ἡμᾶς κατὰ μικρὸν ἔκ τε τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ ἀνέχεσθαι ἰσχυρὰ θάλπη, καὶ ἐκ τοῦ θάλπους εἰς τὸν ἰσχυρὸν χειμῶνα· ὃν χρὴ μιμουμένους εἰς ὃ δεῖ ἐλθεῖν προειθισμένους ἡμᾶς ἀφικνεῖσθαι.

26 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου (p. 88 c).

Κατὰ δὲ ταυτὰ ταῦτα καὶ τὰ μέρη θεραπευτέον, τὸ τοῦ παντὸς ἀπομιμούμενον εἶδος. τοῦ γὰρ σώματος ὑπὸ τῶν εἰσιόντων καιομένου τε ἐντὸς καὶ ψυχομένου καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ξηραινομένου καὶ ὑγραινομένου καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα πάσχοντος ὑπ᾽ ἀμφοτέρων τῶν κινήσεων, ὅταν μέν τις ἡσυχίαν ἄγον τὸ σῶμα παραδιδῷ ταῖς κινήσεσι, κρατηθὲν διώλετο. ἐὰν δὲ τήν τε τροφὸν καὶ τιθηνὴν τοῦ παντὸς προσείπομεν μιμῆταί τις, καὶ τὸ σῶμα μάλιστα μὲν μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγειν ἐᾷ, κινῇ δὲ καὶ σεισμοὺς ἀεί τινας ἐμποιῶν αὐτῷ διὰ παντὸς τὰς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἀμύνηται κατὰ φύσιν κινήσεις, καὶ μετρίως σείων τά τε περὶ τὸ σῶμα πλανώμενα παθήματα καὶ μέρη κατὰ ξυγγενείας εἰς τάξιν κατακοσμῇ πρὸς ἄλληλα, κατὰ τὸν πρόσθεν λόγον, ὃν περὶ τοῦ παντὸς ἐλέγομεν, οὐκ ἐχθρὸν παρὰ ἐχθρὸν τιθέμενον ἐάσει πολέμους ἐντίκτειν τῷ σώματι καὶ νόσους, ἀλλὰ φίλον παρὰ φίλον τεθὲν ὑγίειαν ἀπεργαζόμενον παρέξει. τῶν δ᾽ αὖ κινήσεων ἡ ἐν αὑτῷ ὑφ᾽ ἑαυτοῦ ἀρίστη [κίνησις]· μάλιστα γὰρ τῇ διανοητικῇ καὶ τῇ τοῦ παντὸς

κινήσει ξυγγενής· ἡ δὲ ὑπ' ἄλλου χείρων. χειρίστη δὲ ἡ κειμένου τοῦ σώματος καὶ ἄγοντος ἡσυχίαν δι' ἑτέρων αὐτὸ κατὰ μέρη κινοῦσα. διὸ δὴ τῶν καθάρσεων καὶ συστάσεως τοῦ σώματος ἡ μὲν διὰ τῶν γυμνασίων ἀρίστη· δευτέρα δὲ ἡ διὰ τῶν αἰωρήσεων, κατά τε τοὺς πλοῦς καὶ ὅπηπερ ἂν ὀχήσεις ἄκοποι γίνωνται· τρίτον δὲ εἶδος κινήσεως σφόδρα ποτε ἀναγκαζομένῳ χρήσιμον, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς τῷ νοῦν ἔχοντι προσδεκτέον, τὸ τῆς φαρμακευτικῆς καθάρσεως γιγνόμενον ἰατρικόν.

27 Ἀντύλλου.

Εἴδη τῶν βοηθημάτων κατὰ γένη τέσσαρα· τὰ μὲν ποιούμενα, τὴν ὠφέλειαν ἔχοντα ἐν τῇ τοῦ κάμνοντος ἐνεργείᾳ· τὰ δὲ προσφερόμενα, ἐν τροφῆς καὶ ποτοῦ μέρει λαμβανόμενα· τὰ δὲ κενούμενα, ὅσα ἐξάγοντά τι τοῦ σώματος βοηθεῖ· ἔσται δὲ καὶ περὶ τῶν κενουμένων τοῖς εὐσχολοῦσι πολλή τις ἀκριβολογία, τί δή ποτε δὲ οὐχὶ κενοῦντα, ἀλλὰ κενούμενα ὠνόμασται· τὰ δέ ἐστιν ἔξωθεν προσπίπτοντα τῶν βοηθημάτων.

28 Τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων τὰ μέν ἐστι λεπτομερῆ τὰ δὲ παχυμερῆ. λεπτομερῆ μὲν ἀήρ τε καὶ ὅσα ἀέρος εἴδη, παχυμερῆ δὲ τὰ συνεστῶτα. τῶν δὲ παχυμερῶν τὰ μὲν γεώδη τὰ δὲ ὑδατώδη· γεώδη μὲν καταπλάσματα καὶ μαλάγματα, ὑδατώδη δὲ λουτρὰ καὶ καταντλήσεις καὶ ἐμβροχαί.

29 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀέρων διαφοραὶ πλείους· αἱ μὲν γὰρ παρὰ τὰς ὥρας τὰς ἐτησίους, αἱ δὲ παρὰ τὰς μηνιαίους παραλλαγάς, αἱ δὲ παρὰ τὰς μεταβολὰς τὰς ἡμερησίους τε καὶ νυκτερινάς, αἱ δὲ παρὰ παχύτητα καὶ λεπτότητα

αἳ δὲ παρὰ κίνησιν ἢ στάσιν, αἳ δὲ παρὰ κίνησιν καὶ ἐπιμιξίαν γεωδῶν ἀναθυμιάσεων. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι μικρότεραι διαφοραί, δυνάμεναι τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὰς ἐγκειμένας λαμβάνειν.

30 Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς κατὰ μῆνα τῶν ἀέρων διαφορᾶς.

Ἐργάζεται δὲ διαφορὰς ἐν τῷ ἀέρι παραπλησίως τῷ ἀέρι καὶ ἡ σελήνη περιιοῦσα τὸν τῶν ζῳδίων κύκλον. ἐργάζεται δὲ καὶ αὕτη τέσσαρας ὥρας μηνιαίους, ἀναλογούσας ταῖς ἐτησίοις, ἑβδομαδικῷ δὲ ἀριθμῷ περικυκλεομένας. ἡ μὲν οὖν πρώτη τοῦ μηνὸς ἑβδομὰς ἀρχὴν μὲν ἀπὸ νεομηνίας ἔχει, πρόεισι δὲ μέχρι διχοτόμου· ἔστι δὲ ἐοικυῖα ἔαρι, ὑγρὰ γὰρ καὶ θερμή. ἐντεῦθεν καὶ τὸ περιέχον ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ὑγρότερον· καὶ ὄμβροι τηνικαῦτα ὡς ἐπίπαν καταρρήγνυνται, καὶ οὗτοί γε ὑγροὶ καὶ γονιμώτατοι παραπλησίως τοῖς ἐαρινοῖς. ἡ δὲ δευτέρα ἑβδομὰς ἄρχεται μὲν ἀπὸ διχοτόμου, πρόεισι δὲ ἄχρι πανσελήνου, θέρει δὲ παραπλήσιος διὰ τοῦτο, ὅτι καρποὺς πέσσει μάλιστα. ἥτε μὴν μετὰ πανσέληνον ἑβδομὰς ἕως διχοτόμου φθινούσης τῆς σελήνης ξηρὰ καὶ φθινοπώρῳ παραπλήσιος. ἡ δὲ τελευταία χειμῶνι ἔοικεν. ὅσα οὖν αἱ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὧραι ἐπιφέρουσι, τοσαῦτα καὶ παρὰ τῶν μηνιαίων ἡγητέον ἀπαντᾶν. ἐκεῖνο μέντοι προσδιαληπτέον, ὅτι ὁ μὲν ἥλιος κατὰ τὴν οἰκείαν δύναμιν θερμαίνει τὰ σώματα, ἡ δὲ σελήνη μᾶλλον ὑγραίνει αὐτά. παρὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν τούς τε ἐγκεφάλους διερωτέρους ἀποτελεῖ καὶ τὰ κρέα σήπει, καὶ τὰ σώματα τῶν αἰθριοκοιτούντων ὑγρότερα καὶ ἀμβλύτερα ἀπεργάζεται, καὶ καρηβαρίας καὶ ἐπιληψίας ἀνακινεῖ κατὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ

IOANNIS STOBAEI
FLORILEGIUM

RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

VOL. IV.

LIPSIAE
SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI
MDCCCLVII.

DISCREPANTIA LECTIONIS A TEXTU GAISFORDI.

P. 1, 6. *μέλλοντ'*] *μέλλων γ'* Valckenarius, *μέλλων τ'* Nauckius 8. *κατὰ ἰατρῶν Μιμνέρμου Νάννου*] ita A, *Μιμνέρμου κατὰ ἰατρῶν* Voss. Vind., *Μιμνέρμου* Trinc. cf. Com. gr. IV p. 217 9. *οἷα*] *ὁποῖα* Bergkius 13. *ἄνθρωπον ὄντα*] *ἄλλῳ πονοῦντι* Bentleius 19. *καὶ*] *καὶ τὸ* 21. *ἂν εὖ σκοπῇς*] *ἂν σκοπῇς* Voss., *ἂν κοπεῖς* A, *ἄνευ κόπου* B, itaque scribendum *ἐὰν σκοπῇς* cll. Menandro in Com. gr. IV p. 235. 256. 259 ipsoque Philemone in locis ab H. Iacobi indicatis p. 946

P. 2, 4. *οὗτος ἔστ'*] *οὗτός ἐστιν* AB, *ἐστιν οὗτος* vulgo. personarum vices indicavi 6. 7. separavit a praecedentibus Grotius 7. *ἔξεστιν*] *ἔξεστ'* 13. *ἐκ τῶν ὑγιεινῶν παραγγελμάτων*] haec add. e Vind. 19. 20. *Τροφίλου — Τρόφιλος*] *Ἡροφίλου — Ἡρόφιλος* Roeperus Philol. X p. 569 20. *ἐρωτηθεὶς*] *ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος* A 27. *γινομένῳ*] *γεινομένῳ* A

P. 3, 1. *ἐπινικῶν*] *ἐπινικιων* (sic) Vind. 2. *ἔπορε*] *ἔπορεν* A 4. *πάντ'*] *πᾶν γ'* A, *πανγευδαίμων* Vind. 5. *Τηρεὺς*] *τυρεὺς* libri, *Τυροῦς* Nauckius 15. *ὄλβος*] *ὄλβιος* AB 20. *θ'*] *δ'* ex AB, quorum A *δ' ἔσθ'* 28. *μόνον*] *μοῦνον* ex A

P. 4, 2. *αὐτόματα τοῖσι — ἀνίει*] scripsisse videtur Cratinus *αὐτόμαθ' ὅτοισι — ἀνιεῖ* 7. *ὁ πένης ἐλεεῖται*] *ὁ πένης μὲν ἐλεεῖθ'*?

P. 5, 2. *ἀληθινῶς*] non placet, placeret si dixisset Diogenes *εὐδαιμονία γὰρ μία ἐστὶν ἀληθινὴ τὸ εὐφραίνεσθαι*, ut fere no. 21. sed fortasse *ἀληθινῶς* ex *διηνεκῶς* corruptum est. 3. *δ' ἂν*] *δὴ ἂν* 4. *ᾖ*] *ὑπάρχῃ* ex AB 6. *δὲ*] *γὰρ* ex A 18. *ἐξηρτημένος*] *ἐξηρημένος* Wyttenbachius

20. ἐκ τοῦ Μενεξένου] addidi ex Vind. 23. φορῆται] αἰωρεῖται ex Platone 27. εὐθυμεῖσθαι et πράσσειν libri 28. πράσσῃ libri 29. αἱρεῖσθαι libri καὶ φύσιν] καὶ παρὰ φύσιν?

P. 6, 1. ἐπιβαλούσης] ἐπιβαλλούσης Orelli ἐς τὸ δέον] ἐς τὸ μὴ δέον? an ἐς τὸ πλέον? 2. τῷ δοκέειν (libri δοκεῖν) corruptum est μὴ πλέω προσάπτεσθαι] i. e. *nec plus sibi assumat*, ne quis cum editoribus Democriti in accusativo haereat. 10. πρῶτον libri 10. 11. ὅσα — τὸ] haec inserui cum Cantero 12. ἢ τᾶς] ἢ τὰν τᾶς 13. ἄμοιρον ἢ τὸ] ἄμοιρον τὸ 15. ἔχοντος τὰ μὲν ὡς ἔργον τὰ δ' ὡς τέχνα] ante Canterum ἔχοντι κτώμενος ἔργον τὰ δὲ ὡς τέκνα 16. αὐτοτελέα, ὅσα] supplendum videtur αὐτοτελέα, [τὰ δ' οὐκ αὐτοτελέα· καὶ αὐτοτελέα μὲν] ὅσα 17. αὐτὰ] rectius αὔτα et hic et infra 18. δέ κεν] δέ κε Vind. unde δέ κα posui 20. τᾶς] καὶ τᾶς ex Vind. Trinc. 21. κεν] κα 22. τὴν] τὰν 24. την] Trinc. τῶν i. e. τὰν 26. 27. τοιοῦτος — ἄνθρωπος] haec addidi Canterum secutus, nisi quod κα scripsi, non κεν 28. κοινωνάσαντα] requiro praesens, fort. κοινωνὰ ἐόντα 28. 29. τὸ καθόλου] τὰ καθόλου Halmius 29. γα] γε libri praeter Vind. Trinc. qui γὰρ habent, γα Gaisfordus 30. κα] ante Gaisfordum καὶ θάτερος] nescio quo errore ὁ θάτερος irrepserit

P. 7, 1. τέλειοι] τέλεοι Vind. fort. ubique τέλησι scribendum 2. μόνοι τοὶ ἀγαθοὶ] τοὶ μόνοι ἀγαθοὶ 3. ἀρετὰ τᾶς ἑκάστου] ἀρετὰ ἑκάστῳ Canterus, ἀρετὰ τὰς ἑκάστου Gaisfordus, ἀρετὰ libri 9. τελειότας] fort. excidit καὶ ἀκρότας 10. τῶν πράξεων] τᾶν πραξίων εὐδαιμονία] εὐδαιμονία ἁ Halmius 12. τὰ μὲν] ἁ μὲν? 13. τὰ δ' εὐτυχία] ἁ δὲ τύχα? 15. ἐπισυναρξαμένας] typoth. error est ἐπισυνερξαμένας, nec tamen sanum videtur quod libri habent; fortasse ἐπισυνεργαξαμένας 15, 16. φύσει] rectius φύσι et hic et in seqq. 16. γαρ ἦν] ἦν delendum videtur 19. τᾷ φύσει ἀγαθὸς οὔτε] haec adieci Canterum secutus, qui ea post εὐδαίμων sic scripta addebat οὔτε τᾷ φύσει ἀγαθὸς 26. 27. ἐξήρηται] ἐξήρτηται (ἐξάρταται) Meibomius 27. θεῶν] θείων? καὶ τὰ] τὰ δὲ malim ἐπὶ γῆς] ἐπὶ γᾶς vel ἐπίγηα 28. τῶν] ἀπὸ ad-

didi τὰ δὲ] δέ delerim 29. θεοῖς] θείοις? ἀγαθὸς] redundat

P. 8, 1. συνεργεῖν] imo συνεργέν, de quo semel monuisse sufficiat 1. 2. πράξεσι] πράξισι malim 2. οὖν] ὤν νόῳ] νῷ Vind. Tr. νόῳ A 3. οὐρίῳ] A ὀρίῳ i. e. ὠρίῳ 6. ἀκολουθάσει] ἀκολουθήσει ex AVind. 7. γε] γα e Vind. 11. τὰν τᾶς] τὰν [διάθεσιν τὰν] τᾶς? 14. ἀποτευκτικὸν] ἀποτευκτικαὶ? 16. καὶ κτάσασθαι] haec fortasse e dittographia orta sunt ἐσφαλακίαν] ἐς φυλακὰν vel ἐς ἀσφάλειαν Gesnerus, quae non sufficiunt 17. καὶ] τὸ Gesnerus οἴκων] οἴκων τε ex Vind. 27. ἤθεα] ἔθεα? 29. ὁσιότητα libri τὰν τιμιότατα] τὰν τιμιώτατα Vind. unde τὰ τιμιώτατα posui 31. ὑπαρχούσης] ὑπαρχούσας ex Vind. 31. 32. διαπερᾶσαι δεῖ καὶ διελθεῖν] an διαπερᾶσαι δεῖ ceteris omissis? 32. εὐνομίαν] ἀνομίαν recte Canterus

P. 9, 10. ὀξυκοῖα] ὀξυακοῖα 12. ψυχῆς libri 16. ἅ] καὶ ἅ ex Vind. 18. τοῦτο βοᾷ ἀκολουθεῖ] βοᾷ delet Gesnerus, parum probabiliter; scribendum videtur τοῦτ' αὐτοβοᾷ ἀκολουθεῖ, i. e. αὐτοβοεί, *sua sponte sequitur*, *selbstredend*, quod compares cum dicto incerti comici apud Bekker. AG. p. 465, 8 αὐτοβοᾶς ὅμοιος ὤν 18. 19. πρῶτον] πρότερον 21. πλανᾶτες] πλάνατες aut πλανᾶται 22. δέ γε] δέ γα 23. ἴδοι δὲ καὶ τοῦτο ἄν τις] ἴδοι δέ κα τοῦτό τις 24. οὐδ'] οὐδ' ἄν 25. δέ κα] δέ γα 29. ἐδύνατο] δύναιτο propter l. 31 et p. 10, 1

P. 10, 3. εὐδαιμονία] εὐνομία Canterus ἡ ἰσχὺς] ἡ om. cum Vind. 6. ὁρῶνται] ὁρῶντι Halmius 7. μέρεα] μέλεα 9. 13. τελήιος] τέληος 14. οὐδὲν] lacunam indicavit Gesnerus hanc ponens sententiam *nec ullum animal brutum virtutis aut felicitatis capax est* 15. ἐπιστήμας libri 16. μὲν] μὲν τᾶς Halmius 18. τῷ μὲν] τὸ μὲν 19. καὶ τῷ] καὶ τὸ γῆς libri 20. ἀποβλέπεν] ἀναβλέπεν? 21. ἀνωτάτων] ἀνωτάτω 22. τῷ δὲ] τὸ δὲ 24. τοιαύτην libri 28. τᾶς ἐκ τῶν θεῶν] ἐκ τᾶς τῶν θεῶν e libris 29. τᾶς ἐκ τῶν] ἐκ τᾶς τῶν τυγχάνοντί τοι] τυγχάνοντι αἰτίας Gesnerus, fort. τυγχάνοντι μοίρας cll. p. 7, 26 30. ζηλώσαντες]

ζαλώσαντες ex Vind. 31. θήιον] θῆον πολυτελέστατον] πολυφρονέστατον ex Vind.

P. 11, 1. ἀντίμιμον] ante Valckenarium ἀντίτιμον 3. ὀνόματα] ὀνύματα ex Vind. χαρακτὴρ] χαρακτῆρι Iacobsius 4. γενόμενος] ἑπόμενος Iacobsius 11. οὔτε ποττὸ ζῆν] μετὰ τοῦ ζῆν ci. Gesnerus. malui lacunam indicare; excidit opinor οὔτε ποττὸ καλῶς ζῆν cll. p. 6, 18 14. σύστημα τῆς] σύσταμα τᾶς e Vind. εὐάρμοστος] εὐσυνάρμοστος ex Vind. 16. ἐοίσας] ἐάσας ex Vind. 18. οὖν] ὦν ex Vind. 21. πληγὴν libri 23. οὖν] ὦν 31. αὐτῇ libri

P. 12, 1. κατατυγχάνεσθαι] κατατυγχάνειν LDindorfius, sed cf. Hipparchus Stob. 108, 81 p. 47, 20 ἐπ' ἄκρον ἐπιτυγχανόμενα. non minus insolenter dictum p. 48, 11 οἱ φαυλότερον πρασσόμενοι et p. 11, 30 ὀρθοπλοουμένας 2. ἀδορυφόρατον] ἀδορυφόρητον Vind. 3. συμπληροῦσθαι libri 4. δυνάμεσι] imo δυνάμισι 5. ἀλλ' ἀτελὴς] ἀλλὰ τέλησς Valckenarius 8. τὴν libri 10. φύσις] ἀρετὰ 14. αἴκαν] omnes αἴκα praeter B 17. αὐτῷ] αὐτῶν? 21. δὲ παρέχεν] δ' ἐμπαρέχεν 25. 26. τᾶς προαιρέσιος] τὰς προαιρέσιας Canterus 30. ὀξυδορκίᾳ] ὀξυδερκίᾳ Vind. 32. αὐτὰν] αὐτῶν? τὰν εὐτυχίαν] τὰν αὐτὰν (αὐτῶν?) εὐτυχίαν A

P. 13, 4. ἐν τοῖς ἄλλοις] desidero certae artis significationem, quare ἐν τοῖς αὐλοῖς conicias 6. ὑλικῶν] ante Wyttenbachium ὁλικῶν 19. ἐκ τοῦ Εὐθυδήμου] haec add. Vind.

P. 14, 15. τῶν θ' αὐτοῦ] τῶν αὐτοῦ 20. ἢ 'τέρα] εἶθ' ἑτέρα ex AB 23. αἰεὶ libri 26. εὔπιστον] εὔπειστον

P. 15, 5. ἡ τύχη· καὶ πάντα δὲ] ἠτύχηκα· πάντα δὲ Porsonus 12. αἰεὶ libri 13. τὸ δ' οὐκ ἔφηνεν] τὸ δ' αὖ πέφηνεν Badham αὖτις] αὖθις Grotius 26. τὰ δ' ἔνδον εἰσί] λαμπροί, τὰ δ' ἔνδον ex Euripide 28. τῷ σύ μοι] πωτῶμαι? οὐδὲ] ἠδὲ Gesnerus

P. 16, 1. ὡραίων] ὡραῖα ἔτη vereor ut recte dictum sit; Philetas scripsisse videtur ἐκ Διὸς ὡράων, ut anni horarum vicibus volvi dicantur. ἔσχομεν ὧν] ἐρχομένων Iacobsius 2. μελέῳ κακῶν] κακῶν μελέῳ Passovius

φέρουσιν] μένουσιν Grotius 3. ἔμπεδα καὶ τοῖσιν] pro τοῖσιν Voss. τοῖς, unde posui ἔμπεδ' ἀεὶ καὶ τοῖς, nisi malis ἔμπεδ' ἀεί, τοῖσιν δ' 6. ἐπιχέασα] ὑποχέασα? an ἐγχέασα? 9. καὶ παντὶ οὖν] καὶ πᾶν ὁτιοῦν 10. ὃ μηδὲ] ἃ μηδὲ 15. 16. ἀδύνατον — χαλεπώτερον] rectius credo dixisset χαλεπ. τὸν — ἀδύνατον 19. ῳ γὰρ] τῷ γὰρ A Voss. unde scripsi ὅτῳ γὰρ 28. 29. παιδὸς ἰδίου — ἀνῃρημένου] voluit παῖδα ἴδιον — ἀνῃρηκότος

P. 18, 10. Εὐριπίδου] Ἰνοῦς add. ex Vind. 22. βίος] χρόνος Blomfieldius; vitium loci in seq. versu positum videtur, ubi verba τελευτήσῃ βίον interpolatoris esse, Sophoclem autem τελευτήσαντ' ἴδῃς vel simile quod scripsisse suspicor

P. 19, 6. 7. Ἰφιγενείας — χορός] haec add. e Vind. 25. φήσῃς ὅτι γίγνεται] A φήσῃ ὅτι i. e. φήσῃς τί, quod verum videtur, sed ut γενήσεται scribatur pro γίγνεται, quod non sine offensione est

P. 20, 2. ἐν ᾧ] ὅτῳ Grotius 5. οὐδ'] οὔτ' Matthiae 6. τε] δὲ Wagner 12. βένθος ἅλιον] codd. ut videtur βένθους ἅλιαι

P. 21, 3. χορὸς add. ex Vind. 5. θεός. ἐκ κείνων — λαμπρῶν] θεὸς ἐκ κείνων — λαμπρῶν. cf. Annal. phil. Marb. 1846. p. 1086 16. ἕρπει] cf. Nauck. Eur. fr. 419.

συνέσει ς
27. συνέσει τε δόξῃ] σὺν αἴσσι δοξῃ A, unde scribsi esse σὺν αἶσι δόξῃ, quod quid sit docui in *Monatsberichte der Berl. Acad.* 1855 29. δόμων] θρόνων e codd.

P. 22, 1. ὄμμα συμπαθὲς] alii alia, ipse συννεφὲς conieci l. l. sed συμπαθὲς videtur esse *dolori congruum* 6. κάνθους] κανθοὺς Nauck. 8. εὐπορεῖ] ἐμποιεῖ Hauptius 9. Πλοκίων Θαΐδος] dittographiam esse statuit Dübnerus; rectius aut Πλοκίου aut Θαΐδος fragmentum excidisse dicas 10. ὡς] ὦ 15. τίθει πάντα] τίθει τὰ πάντα Grotius, τ' εἰθεῖα πάντα Vind., τιθεῖν ἅπαντα Bergkius 18. κλίνουσ'] κινοῦσ' ante Valckenarium κακὰ] indicavi lacunam 19. χρὴ μὴ] χρήμη Vind. B, χρῆμ' ᾖ scripsi

P. 23, 7. εὐπαθοῦσιν] εὐπλοοῦσιν Cobetus 8. τὰ πάντα] πάντα libri, ἅπαντα Cobetus πάντα] κάτα Cobetus

13. τέρας] πέρας A 15. τὰς τῶν βροτῶν] τὰς ex uno B receptum, Nauckius ἐγὼ βροτῶν 17. πιτνεῖ] πίτνει ex Vind. 20. ὃν] ᾧ Porsonus

P. 24, 10. τὸν δ' εὐτυχοῦντα] τὸ δ' εὐτυχοῦν libri, τὸν δ' εὐτυχοῦντα Grotius πάντ' ἀριθμῆσαι] πάντ' ἀριθμήσας Grotius, πᾶν ἐξαριθμήσας Nauckius, qui nunc praefert εἰ πᾶν ἀριθμήσαις 11. ὄντως] οὗτος ABM 18. τίς δή — θείη] scribendum τίς ἂν — θείη, quae voculae facillime permutantur (ΔΗ et ΑΝ). neque magnam, neque exiguam, neque nullam fortunam in ullo numero habendam esse dicit Sophocles; θεῖναι enim est *numerare, in rationes referre.* 28. ἡμέρα] ἦμαρ AM, ἦμαρ ἓν Nauckius

P. 25, 2. τάχιστα] τάχα Grotius 11. ὅτῳ] Cobetus ὅπως 12. ὁ καιρὸς] ὃ καιρὸς posui Com. gr. IV p. 456 17. σήμερον] imo τήμερον 23. ὃ περιέτρεψεν] ὅπερ παρέστρεψ' coni. Com. gr. IV p. XII, ὅπερ διέστρεψ' Nauckius 24. ἐπὰν ἐπ' ἄκρον τις] ἐπὴν τις ἐπ' ἄκρον coni. l. l., ὅταν ἐπ' ἄκρον τις Nauckius πράττειν libri 26. τῷ] τὸ AVind. Voss. τῆς] τις 27. φέρεσθαι] φερέσθω 27. 28. πάλιν· κἂν] πάλιν ἢ καν Vind., πάλιν εἶναι κἂν Trinc.; posui πάλιν· ἢν 28. ἐλάττονος libri

P. 26, 1. 2. πρὸς — τύχη] nisi molestae loquacitatis poetam reum facere velis, hi versus a reliquis separandi sunt. 13. Πυθέου] ante Gaisfordum Θυθέου, A ουθέου

P. 27, 4. ἔστιν libri 10. 11. ὄντων εἰ οἶδε] add. ex A οἱ θεοὶ πράττουσιν] πράττουσιν οἱ θεοὶ e Vind. 11. 12. οἰκοδομεῖν—καταβάλλειν] οἰκοδομοῦσιν—καταβάλλουσιν ex A, cf. Teleclides fr. inc. fab. 4. 16. ἔσεται] ἔσσεται ex Vind. 22. αὐτὴ] rectius αὕτη 22. 23. δύο —πλέουσαι] haec seclusi 23. ἑλληνίδες] ἑλληνίδες ἀχαίδες AB ὥσπερ πλέουσαι] ὡς παραπλέουσαι Koenius

P. 29, 14. Δικτύος] Δίκτυος

P. 30, 6. Τημενίσι] Τημενίδαις 8. δείξωσιν] δείξουσιν Matthiae 23. ἐὰν ᾖ] ἂν δ' ᾖ?

P. 31, 7. κακῶν ἄπο] κακῶν τ' ἄπο Bergkius 14. τοῖσδε] τοὺς δὲ Nauckius e cod. Mend. 16. εὐτυχεῖ] vulgo εὐτύχει, A εὐτυχῇ, unde Gaisf. εὐτυχοῖ

P. 32, 7. γήραος οὐδῷ] γῆρας ὁδοῦ AB, γήρως ὁδῷ

Scaliger et Grotius, quod secutus sum, sed ut ὁδῷ scriberem 23. Ὀλυνθιακῷ] Ὀλυνθίᾳ 25. τι] τὸ A

P. 33, 9. μεγαλοπρεπῶς] μεγαλοπρεπέως 10. ἀνέστιος] ἀνίστιος 12. τετιμέαται] τετίμεωνται A, τιμέωνται Halmius 13. ἀτίμῳ] ἀτίμου Halmius, praestat fortasse ἄτιμον 14. τάδε] ταῦτα ex AB 17. ἐκείνοις libri 19. εὐτυχίας libri

P. 34, 8. ἀποβλέπει] indicavi lacunam; excidit versus a Plutarcho servatus εἰς ταῦτα, δέσποτ', ἀλλὰ τὴν αὐτὴν (codd. recte αὑτῶν) ὁδόν 9. κλαίης libri πορεύεται] πορεύσεται Plutarchus 10. τί δὴ ποιεῖς πλέον;] Plutarchus τί οὖν πλέον ποιοῦμεν; probante Cobeto VL. p. 371 qui οὐδὲν eicit 15. τοῦτό με τὸ] τοῦτο με libri, τοῦτο τό με Grotius, τοῦτό με τὸ Gaisfordus 17. 18. μὴ ουν — τὸ λυπουν] v. Nauck. Eur. fr. 174 25. ἄνδρα τὸν ἀληθῶς] ante Porsonum τὸν ἀληθῶς ἄνδρα

P. 35, 8. Φιλιππίδου] cf. Boisson. AG. IV p. 456 14—20. de hoc fragm. v. Nauck. trag. p. 469 26. εὐλόγως] εὐλόφως Abresch., an εὐκόλως? 27. ἐστιν ὄλβιος] ἐστ' ἀνόλβιος Scaliger 28. Τρῳάδων χορός] haec add. ex Vind.

P. 36, 3. θεοῦ — ὤν] separavi a praecedenti versu, cf. Nauck. Eur. fr. 1060 11. Χορὸς] add. e Vind. 25. ὡς — φέρειν] delet haec Badham 26. χρὴ] δή probabiliter Badham

P. 37, 11. προσῳδιῶν] προσοδίων 14. ὃς] ante Grotium οἷς 15. παρ' ἦμάρ τε καὶ] ante Grotium παρόμαρτε 15. 16. ἑὸν ἰάπτεται] ante Grotium ἀόνι ἅπτεται τὸ δὲ — ἰάπτεται] v. Bergk. PL. p. 965 22. εἰς παράστασιν] v. Com. poet. vol. III p. 54 25. γνησίως] ante Iacobsium ἠπίως 26. 27. haec separavi a praecedentibus 27. ἀνδρὸς] πράως Halmius ὀρθοῦ τρόπου] ὀρθῷ τρόπῳ Grotius

P. 38, 5. οὐκ ἄνω] οὐκ ἐὰν 6. εἰ μὴ] οἴμοι Gesnerus λαλεῖ] λαλῇ 7. τὰ αὐτοῦ] τά γ' αὐτοῦ posui dubitanter, ὅστις αὐτοῦ ci. Gaisfordus 10. τι τὸ] τι τοῦ vulgo, τὸν τοῦ A, τι τὸ Grotius, quod cum aliis secutus sum; nescio tamen an recte in A legatur μικρὸν τὸν τοῦ βίου καὶ στενὸν ζῶμεν χρόνον, ut scriptoris prosaici verba

sint 16. εἰ] A ὁ, scripsi ἂν λάβῃ] λαλῇ Bentleius 19. 20. ἀπόλωλ' — συλλέγει] haec in libris sic scripta sunt: ἀπόλωλεν, ἐν ἑαυτῷ τοῦτο ἐὰν σκοπῇ, πρὸς τοῖς κακοῖς οὗτος ἕτερα συλλέγει κακά. correxerunt Tyrwhittus et Iacobsius, non credo tamen locum persanatum esse 29. ἐὰν] ὅταν Hermannus

P. 39, 1. τύχη 'στὶ] τύχης τι vulgo, τύχη 'στὶ Porsonus, quod firmat Vind. qui τύχηστι 10. ἀγνὼς τις] ἂν γνῷς τί Grotius, v. Com. fr. IV p. 42 12. κεκύνηκέ τις· οὐ κεκύνηκέ τις] ante Grotium κεκύνηκέ τις μὴ δεινόν; οὐ κεκύνηκέ τις. aliorum conamina v. apud Iacobi Suppl. Add. ad Com. p. CCXXXIII 13. φέρει] φέρει δ' ante Grotium 14. μόνον] addidit Grotius

P. 40, 1. λυπήσαντα] λυπήσοντα ex ABVind. 4. ὅπου] ὅτῳ Grotius apud Gaisfordum ad tit. 69, 4 6. μὴ] μή 'στιν? 7. τό γ' ἀπὸ] τἀπὸ edidi, malim nunc τό τ' ἀπὸ 9. καὶ θεομάχου] ita B et Vind., delevi καὶ cum Grotio et θεομάχει, quae ceterorum librorum lectio esse videtur omnium, ut par erat revocavi 14. Κονιαζομέναις] Κωνειαζομέναις 18. προσῳδιῶν] προσοδίων 22. οὐκ] recte ut videtur Bentleius ὧν 24. κακὸν] addidit Bentleius

P. 41, 7. τοῦ αὐτοῦ Οἰδίποδι] haec add. ex Vind. 9. λέγων] λέγω e Sophocle 23. γυναικὸς] incommodum mihi visum mutavi in λιβυκός, nisi malis φρυγιακός. Aesopo enim hanc de luctu fabulam tribuit Plutarchus Mor. p. 609 e. at potuit ea ab aliis etiam inter libycas fabulas referri. 24. τρέφεται] τρέφηται

P. 42, 10. ῥέπειν] τρέπειν Gesnerus 28. 29. καὶ ἐκεῖνον τὸν λέγοντα] haec add. ex AB 29. μέντοι] addidi ex AB 30. ἐπέθετο] ἐπέθηκε τῇ κεφαλῇ AB

P. 43, 1. 2. ταῖς — ἀνάγκαις] τῇσι — ἀνάγκῃσι 3. Ἐπικτητίου] Ἐπικτητείου 6. εὐλογίστως τὰ] εὐλογίστω τὰ A, hinc scripsi εὐλογιστῶν et addidi πρὸς 26. φρονεῖν libri 28. πρᾴως] πρηέως 30. σωφρονέοντος] σωφρονέοντα ex AVind.

P. 44, 2. Διογένης περιπεσὼν ἔν τισι] Διογένης om A et pro ἔν τισι habet δ' ἂν τισι, unde scripsi περιπεσὼν δ' αὖ τισὶ 4. ἀνεφώνει] ἀνεφάνη? 6. τοῖς αὐτοῦ] B

τοῖς σεαυτοῦ i. e. τοῖς ἑαυτοῦ 21. ταπεινὸς] μέτριος Gesnerus, ἱκανὸς Iacobsius, praetuli ἐπιεικὴς 18. Θεοβούλου] Κλεοβούλου Nauckius cll. Diog. Laest. 1, 93.

P. 45, 2. καὶ αὐτοὺς] om. Aelianus; si sana sunt, Socrates et Xanthippe intelligendi

P. 46, 9. Πυθαγορίου] Πυθαγορείου 13. τινὰ παρεπιδημίαν] τινὶ παρεπιδημίᾳ? 16. ἑαυτοὺς] ἑαυτοὺς recte libri 17. πάντων] πάντων τῶν Pflugkius 26. 27. ἀμέτρους et ἀκατασχέτους libri 29. πατροκτονίᾳ] πατροκτονίαν? 31. ἐπηρτημένα] ἐπηρτημένων A

P. 47, 7. ὀλίγῳ πυρετῷ ἐπιγενομένῳ] ὀλίγω πυρετῶ ἐπιγενομένω 8. ἀνθέων] σὺν θεῶν ante Hemsterhusium 11. εὐρίπου] εὖρε τὸν ante Hemsterhusium 14. ἀδιαίρετον] ἀναφαίρετον Wyttenbachius 14. 15. ταῦτα μὲν ἐνθυμηθέντες, νομίζοντες] post ἐνθυμηθέντες indicavi lacunam; fort. fuit: ταῦτα μὲν ἐνθυμηθέντες, [κέρδος δὲ] νομίζοντες. similiter Meibomius νομίζοντες [δὲ εὖ ἔχειν] 18. ὑπὸ] ἀπὸ? 21. ἐπιτυγχανόμενα] cf. ad p. 12, 1 22. ἀνοήτοις] ἀνιάτοις? an ἀνιήτοις? immiscuit enim scriptor hic illic ionicas formas. 25. ἢ] καὶ? 27. τιμιωτάτων] τιμιωτάτω A 28. ἑαυτοὺς] αὑτοὺς volebam, libri αὐτοὺς μόνους ἀτυχεστάτους libri 29. καττανυτὰ] κακὰ ταῦτα Halmius 30. ἐγένετο] ante Gaisfordum ἐγένοντο οὔτε] οὐδὲ 32. παρεξηγακότων] ita AB, vulgo παρεξεστακότων, Gesnerus προεξεστακότων

P. 48, 4. διὰ] μετὰ? 11. αὐτῶν] αὑτῶν volebam, non ἑαυτῶν πρασσομένων] cf. ad p. 12, 1 14. ἄνθρωπον μὲν ὄντα] ανθρωπον ἐόντα? 15. ἀλλὰ] ἀλλ' οὐ 16. ἰδόντας] ἰδόντα Valckenarius 18. ἡντινοῦν] ἀντινῶν ἀπολλυμένῳ] A ἀπολλομένῳ i. e. ἀπολομένῳ 19. μείζονα] Vind. μείονα i. e. μέζονα 20. μεστὰν] ante Meibomium μέσαν φαύλων] καὶ φαύλων 21. οὖν] ὢν 22. ἐγκατεσκιρρωμένας] Vind. Trinc. ἐγκατεσκηρωμένας i. e. ἐγκατεσκιρωμένας 25. μεταποιούμενοι] καταρκούμενοι Canterus, fortasse καὶ σωφροσύνας μεταποιούμενοι [ἐπὶ] τοῖς παρεοῦσι 28. ἄξεστι] ἃ 'ξεστι AB, ἃς ἔξεστι Iacobsius, indicavi lacunas 31. τᾶς ἐκ τῶν] τᾶς τῶν? an ἐκ τᾶς τῶν?

P. 49, 1. περιστάσεως] περιστάσεων e Vind. Trinc.

7. ἅρμενος] vulgo ἀράμενος, A ἀρσάμενος, corr. Gaisf. e Plutarcho Mor. p. 1030 11. κειμένων] κεκλιμένων ex Homero Nauckius 18. ἐδεσμάτων] ἐδεστῶν? 24. ἐπίκεινται] ἐπικέωνται Iacobsius 26. ἐπίκειται] εἰ praefigit Iacobsius πόλεμος] λιμὸς Iacobsius 27. ἀναχωρεῖς] ἀναχώρει Iacobsius.

P. 50, 2. χρησάμενοι] λέγομεν add. Vind. B, non expedio 14. ἐκτὸς] ὁ ἐκτὸς? 15. ἑκατέρων] ἑκατέρου ex A τούτων] τούτων ὧν? ἐκτὸς] ὁ ἐκτὸς? 18. ὧν] deletum malim 20. ἄγνοια] ἀγωνία Nauckius 23. 24. τούτους] τούτοις ex AB

P. 51, 8. σὺ δ' ὦ — παρηίδα] poeta fortasse scripserat σὺ δ' ὦ τεκοῦσα μή τι σὴν | λιβάσι κατάσπενδ' [ἐκπαθῶς] παρηίδα 10. ὤμην] ᾠίμην Vind. 13 — 15. γράφει — φάνευ] haec abundant et delenda sunt, post γράφει αὐτῷ hypostigme posita 15. 18. φάνευ] vix credibile est φάνέσθαι laconicam formam fuisse pro φαίνεσθαι 22 — 23. μῆτερ — τούτου — ἐγέννησα — βοηθὸς] restituendae videntur formae doricae 24. ἦσθα] εἴησθα? 28. ποῦ] ποῖ vel πεῖ ἥκετε φεύγοντες] ex B, ἥκατε φεύγοντες Trinc., οἱ καταφεύγοντες ceteri libri, laconicum fortasse fuit ἥκατε (εἴκατε?), quae forma paulatim in vulgarem usum abiit, ut in versibus politicis apud schol. Harl. Odyss. 1, 15. et Crameri Anecd. Par. III p. 414. cf. quae dixi ad Scymnum p. 6. 29. καταδυσόμενοι] καταδυσούμενοι? 31. τοῦτ' ἂν ποιήσεις] atticus scriptor scripsisset τοῦτο ποιήσει

P. 52, 2. ἥδιον] εἶδον addit Iacobsius, Valckenarius supplebat ἥδιον [ἤκουον ἢ σωζομένους αἰσχρῶς], fort. ἥδονται 3. οὔτε] fort. οἳ θάνον οὐ et in seqq. οὐδὲ pro οὔτε ex notissimo epicedio 9. ὀδυνᾶσθαι καὶ] ante Iacobsium οὐ δύνασθαι 11. βουλευομένους] βουλευομένου 19. κυλλὸς] ἢ κυλλός? 20. ὀδόντα] fort. excidit ἐκβάλῃ, nisi verba κἂν ἕνα — προσεξελέσθαι post προσεκκόψαι transponenda 20. 21. προσεκλέξαι] Halmius προσεξελέσθαι, nisi malis προσεξέλξαι 24. προσκαταφθείρειν] desiderari aliquid vidit Gesnerus, fort. excidit πῶς οὐχ ὁμοίως ἄλογον; 25. παρεκάλεσεν] παρεκάλεις 28. πράως] fort. φέρειν excidit; etiam seqq. corrupta

sunt 29. παρακαλεῖν μέτριον] παρακαλεῖς μετριάζειν? ἀπειρίᾳ] ἀπορίᾳ Gesnerus 31. ἀνατιθέναι] ἀντιτιθέναι Valckenarius

P. 53, 9. ἐλειτούργει] ἐλειτούργεις Iacobsius 10. κινδυνεύων] A δανῶν, Vind. δυ..νῶν, hinc posui δαπανῶν 11—12. καλὴν — πλείω] Iacobsius καλὴν [γήμαντι], εἰ ἐπὶ ταύτῃ πλείω [εὐφρανθήσεται ἢ ἀνιάσεται], ἀλλὰ καὶ τῷ τέκνα καὶ φίλους [ἔχοντι], εἰ περὶ τούτους πλείω [τῶν κακῶν ἕξει τἀγαθὰ] cll. Xenoph. Mem. I, 1, 8 17. γραϊδίοις] γρᾳδίοις 21. στρατεύσηται] στρατεύσεται 24. βλάκα] βλᾶκα 25. πολιτείας γ′] add. e Vind.

P. 54, 16. ὕμνων] add. e Vind. 18. ἅμιν] ἅμμιν Böckhius 23. προστύχοι] προστύχῃ e Vind. 29. λεληθέναι] λεληθότα Nauckius

P. 55, 4. ποιεῖν] ποῆς (ποιῆς) ABVind.

P. 57, 24. μεσημβρίας, libri 25. λυγρὸν] fort. ἄκρον scripserat Archilochus, nisi Bergkii vestigiis insistens conicias ἡλίου λάμπον· θαλυκρὸν δ' ἦλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος 26. οὐκ ἄπιστα] καὶ πιστὰ Liebelius 27. ὑμῶν] ἡμῶν 28. μηδ' ἐὰν] libri μηδ' ἵνα, μηδ' ἐὰν Valckenarius, μηδ' ὅταν Bergkius 29. ἠχήεντα] ἠχέεντα correxi Quaest. sc. p. confirmare videtur Vind. 30. τοῖσιν δ' ἡδὺ ἦν] prae ceteris probarim quod Iacobsius coniecit τοῖσιν ἥδιον δ' ὄρος

P. 58, 9. dele numerum 4, 41

P. 59, 8. ἁρμοστέον] ὁρμιστέον e tit. I, 86 15. α′] ζ′ 25. σε] γε ex AB, cf. Nauck. Eur. fr. 273

P. 60, 21. τοῖς θεοῖς] τοι θεὸς Musgravius 22. πέλει] τελεῖ Lobeck.

P. 61, 5. μὴ] μηδὲ 13. Ὁμήρου Ὀδυσσείας] v. intpp. Zenobii Prov. V, 71

P. 63, 7. χαρᾶς] imo χαρῆς 9. ἐπιγέλα] ἐπεγγέλα?

P. 64, 14. τινὰ] om. Vind. quem recte secutus est Nauckius p. 314 25. 26. ὅστις — μέθῃ] v. Nauck. Eur. fr. 1064 27. παραυτίχ'] παραυτὰ δ' libri

P. 65, 2. ἀνίαι] ἀνῖαι 3. ἀφεῖλε] ἀφῆκε, non ἀφεῖκε ut impressum est, ex Etym. M. 4. ἢ ὅτ'] ἢ φίλον ἢ ὅτ' ex B et Vind. 7. φυσικὸν τοῦθ' ἕκαστον] φυσικόν γε τοῦθ'· ἕκαστος 8. τοῦθ' ὅς] πρὸς Grotius

15. ἡμῶν] ἡμῖν B m. s. 17. καὶ] δεῖ Porsonus, quem male olim secutus sum; excidit sine dubio versus huius sententiae παραμύθιον μέγ' ἐστὶ τῷ λυπουμένῳ. interim lacunam indicavi. 19. αὐτῶν] αὐτῷ 22. ἄρα] ἆρα

P. 66, 4. μέγιστον] malim ἥδιστον 8. χρεί' ἔστ'] χρεία 'στ' 18. Φιλίππου Ὀλυνθιακῷ] Φιλιππίδου Ὀλυνθίᾳ 23. τὸ λέγειν ἐστὶ τοῦ] ante Porsonum τοῦ λέγειν ἐστὶ τὸ, Nauck. Philol. VI p. 423 malebat ἔστιν ἕτερόν τι τοῦ λέγειν τὸ πεπονθέναι

P. 67, 3. θεωρεῖν] τὸ θεωρεῖν Brunckius 14. Οἰδίποδι] v. Nauck. Soph. fr. 662 16. ἂν] αὖ ex B 19. μάστιγ'] πλάστιγγ' Ellendt 28. ἄρα] ἆρα

P. 68, 26. ἐμπειρία] ἡμπειρία Porsonus

P. 69, 3. ἀπανθήσαντα] v. Com. fr. vol. III p. 405 8. Κράτητος ἐξ Ἀντιφάνους] haec ita expedienda videntur, ut Crates senis nomen apud Antiphanem fuisse dicamus: similiter Stobaeus excerptis e choricis carminibus praeposuit χορός. 10. ᾧ] οὗ Gesnerus 13. τοῦ — ἐρᾷ] separavi a praecedentibus versum Sophoclis, de quo v. Nauck. Soph. fr. 63 16. ἐπῶν] ἐλεγεῖα Voss., an αἰτίων? 20. Τιμοστράτου] hoc add. e Vind. 21. ἑτέρους] ἑτέροις e Vind. 22. ἡμεῖς] indicavi alterius personae signum: colloquitur senex frugi et parcus cum meretricula ἀπολαβεῖν] ἀπολαύειν e Vind. ut coniecerat Scaliger 23. Ἱπποθόου] Voss. Εἰρήνης, Vind. εἰρήν', quod Ἡρίννης scripsi, v. Com. graec. fr. IV p. 712 27. Ἀντιφάνους] Sophocli tribuit Trinc. et Vind. Ἀντιφῶντος correxi Hist. crit. p. 316. cf. Nauck. Trag. p. 616

P. 70, 4. τοῦ] τῶν e Trinc. 9. κατὰ] καὶ κατὰ 12. καθάπερ] καὶ καθάπερ 15. γῆρας] γήραος Halmius 16. σωφροσύνης] σωφροσύνη

P. 71, 1. ἀφίξεται — οὖν] ἀπίξεται — ὦν 2. εἰ] τε Mullach 9. προσελθόντα] προελθόντα 16. τούτων] seclusi praeeunte Graevio 18. ὁ Βοιώτιος] ὁ Βοιωτὸς ex AB, ὁ βιωτὸς marg. Gesneri; non videtur viri nomen esse Βοιωτός, sed ὁ Βοιωτὸς dictum ut ἡ Λάκαινα, ὁ Σερίφιος et similia 20. πολυχρηματίας] φιλοχρηματίας

P. 72, 12. ὡμοιῶσθαι] ὁμοίωσιν 12. 13. ἔδουσιν οὐδὲ πίνουσιν] ἔδουσ' οὐ πίνουσ' partim e libris, qui in

οὐ consentiunt, pro quo unus Trinc. οὐδέ, ut edidit Gaisfordus 19. λύπης] λύττης Wyttenbachius 25. ὥσπερ Ἀλκιβιάδης ἐκεῖνος] haec fort. in marginem reicienda sunt; ὁ Ἀλκιβιάδης Vind. Tr. 27. σκόπησον] rursus Iuncus Stobaei vol. IV p. 93, 4 σκοπήσατε, cui formae tutandae Nauckius affert Aristot. p. 821 6. 30 Babrii fab. 98. 10. Luciani Hermot. 44. 59. 29. διαμαρτίας] ita perspicue Vind. ut coni. Iacobsius, vulgo δι' ἁμαρτίας

P. 73, 3. ὥσπερ τε] ὡσπερεὶ Iacobsius 9. λέγοις] λέγεις Halmius 11. μόνον] μόνου 13. βαρέως] A βαρέως δικαίως, Vind. δικαίως; nescio an βαρέως a correctore sit, Iuncus autem scripserit δικαίως οἶμαι δυσφορεῖν 14. ἐν δυσμαῖς] ἐπὶ δυσμαῖς Nauckius 21. καταγελάσας] revocavi omnium librorum scripturam καταγελάσας. nihil in hoc loco vel corruptum vel luxatum est, modo orationem distinguas ut distinxi. de δυσμορφίᾳ senum agit Iuncus tit. 116, 49, ut illa libri pars eam, ex qua hic locus petitus est, praecessisse videatur 30. οὔτε] οὐδὲ 32. δὲ ὁτῳοῦν] A δέ τῷ οὖν i. e. δ' ὁτῳοῦν

P. 74, 2. φυτὸν ἀεὶ θάλλον] A ἀεὶ φυτὸν θαρροῦν, ceteri φυτὸν ἀεὶ θαρροῦν, Wyttenbachius φυτὸν ἀεὶ θάλλον, cui praetuli φυτὸν ἀειθαλοῦν ἀνίησι] hoc inepte dixit: γῆ καρποὺς ἀνίησι, non δένδρον 3. καρποὺς] πτόρθους Iacobsius 6. συμπαρομαρτεῖ] addendum videtur καὶ ἀνδρὶ παραμένει 9. οὐδὲ] σὺ δὲ A, τῇ δὲ B, ut coni. Iacobsius; si quid mutandum malim οὐδὲ φωνῇ ἡδείᾳ καί, καθάπερ — γερόντων, τῇ τῶν 17. ἱερῶν] aptius opinor ἱερέων 20. καί τοι] vellem abesset aut pro πλέον libri ἔλαττον praeberent 24. ἅμα τε] A τε omittit, cf. ad Theocriti Id. I, 30. νέοις τε] τε νέοις ex AB 32. μένει μὲν καὶ τῷ παρόντι] ἐμμένει καὶ τῷ παρελθόντι Halmius; fort. χαίρει scribendum pro μένει, ceteris servatis

P. 75, 2. ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς θαρρεῖ δὲ] alterum δὲ Vind. Tr. om., quorum Vind. etiam θαρρεῖ non habet; Halmius ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ἴσοις θαρρεῖ γε, ὡς ὁ ἐπ' αὐτὰ ἀφιγμένος, ἐν ἀκμῇ δὲ τῆς ἡλικίας κτλ. alia tentavit Iacobsius Lect. Stob. p. 141. ὁ δὲ ante ἐπὶ delendum videtur, ut per errorem ex

seqq. illatum; tum requiro hanc sententiam ἐπὶ δὲ τοῖς μετὰ τοῦτον τὸν βίον ἐσομένοις θαρρεῖ ὡς ἐπ' αὐτὰ ἀφιξόμενος 5. ἐν τοῖς] οὐκ ἐν τοῖς? 7. ὁ μὲν] corr. ὃ μὲν 13. αὐτῷ] αὐτοῦ ex A 17. Πυθαγορίου] Πυθαγορείου 20. προνοατικῶς] indicavi lacunam 20. 21. αὐτὸ ἀφίεμεν διανοίας] αὐτὸν ἀφιέμεν [δεῖ] διανοίας? 21. πέπραγεν] πέπραχεν ἐπισκοπεῖ] ἐπισκοπέν? 24. αὔταυτον] rectius αὐταυτὸν Vind., αὖ ταυτὸν A διορθοῦν] διηρθρεῦν A, unde διαρθροῦν posui δύνηται] alias δύναται 25. παροιχόμενον] addidi χρόνον 26. παρέοντα] παρεόντα 27. ἀεὶ] malim δὴ 30. 31. μναμονικὸν] μναμονητικὸν A, μναμὸνατικὸν B, unde μναμονευτικὸν scripsi, quod propter reliqua necessarium

P. 78, 2—4. φεῦ — ἔχει] haec vulgo ad unum fragmentum coniuncta in tres diversi loci versus separavi; cf. Nauck. Eurip. fr. 638 11. οὐκέτ' ἐστὶν] οὐκ ἔστιν AM, οὐκ ἔνεστιν Pflugkius 18. βούλετ' ἀνθρώπων] βούλεται βροτῶν vel θνητῶν ego correxi Com. graec. IV p. X, non Wagnerus, ut est apud Nauckium 19. μεταμέλειαν] μεταμέλεια corr. l. l.

P. 79, 12. Φερεκράτους] lemma hoc l. 17. ponendum ante εἰκῆ, v. ad Pherecratis fragm. p. 338 18. ἐγκυλίσαι] ἐγκυλῖσαι ἦν] rectius ᾖ, ut correxi l. I. 24. σφόδρα τί ἐστιν] σφόδρ' ἐστὶν 27. ὥσπερ] ὡς πρὸς Cobetus

P. 80, 12. δὲ δραίνω] δ' ἀδραίνω Grotius, δ' ἀδρανέω Gesnerus γυιὸς] vulgo μυιὸς, A μυὸς, Grotius γυιὸς 13. κἢν σκιῇ παραστήκῃ] v. Bergkium 21. οὐπέκεινα] ante Porsonum ὁ ὑπὲρ κεῖνο 28. ὃς σοφῶς λέγει] pro σοφῶς AVind. Trinc. σοφός, unde scripsi κακῶς δὲ πᾶς τις, ὃς σοφός, λέγει

P. 81, 23. οὐ] μὲν e Voss. et marg. Gesn. 26. πολιὸς] σκαιὸς scripsi, σκολιὸς Grotius, φαῦλος Hirschig

P. 82, 8. ἐτῶν] ἐθῶν correxi Praef. ad Menandri Rel. p. XVIII sq. 12. ποθ' ὑμῶν] AB πρό θ' ἡμῶν, quod προθύμως scripsi l. l. 12 et 14. αὐτὸς] Cobetus καὐτὸς 13. ἐὰν] ἂν 24. ζῆν] τοῦ ζῆν e tit. 115, 9

P. 83, 3. πᾶσιν ἐνδεῖ (ἐν δεῖ A) libri 7. ἄδωροι] ἄωροι Wyttenbachius 10. καὶ μετόπωρον] φθινόπωρον marg. Gesneri 12. Φαβωρίνου ἐκ τῶν κγ] scribendum ἐκ τῶν πγ. i. e. περὶ γήρως, quem Phavorini librum laudat Stobaeus Flor. 115, 17. 119, 16 aliisque locis; subiecta verba πολύς τοι μόχθος ἐν μακρῷ χρόνῳ tragici poetae sunt, quibus Phavorinus pro exemplo usus erat; eandem Roeperi emendationem esse indicavit mihi Nauckius 14. Δημοκρίτου] Ἡροδότου 15. αὐξαμένου τοῦ σώματος] Herodotus αὐξανομένῳ τῷ σώματι 16. γηράσκοντος] γηράσκοντι Herodotus πράγματα] πρήγματα Herodotus 19. τί ἄνθρωπε] ἄνθρωπε τί ex A 24. ἑώρακε] ἑώρα ex A 25. ἠρώτα τί ποιεῖς] ἠρώτα τὸ τί ποιεῖ ex A

P. 84, 18. προσοῦσαν] προϊοῦσαν Nauckius 32. προελθεῖν] παρελθεῖν?

P. 85, 3. σφαλλόμενος] ante Valckenarium ἐφαλλόμενος 11. ἱππευτὴς] ἱππεὺς ex libris 20. ὅπῃ] ὅτε? ὕδατος,] dele comma 25. καὶ] κἂν

P. 86, 4. ἀπὸ] ἄπο Vind. 25. φορτίων] φροντίδων A 27. οὐδ' εὐκόλως] σὺ δ' εὐκόλως Grotius et Iacobsius, οὐ δυσκόλως B pro v. l. ἐνίοτε κομίζειν ποιεῖ] ἐ. κομίζειν ποεῖ A, ἔνεγκε καὶ μεῖον ποίει Iacobsius, bene ad sensum, sed in κομίζειν latet fortasse κῳμώζειν *plorare iube senectam* 29. προστιθείς.] pro puncto pone comma 30. εἴ τις] εἴ τι Gaisfordus ἔχει] ἔχεις Gaisfordus, quo praeeunte lacunam indicavi

P. 87, 2. προσῆκον] vulgo προσόντος, A προσηκόντως, corr. Gaisfordus 5. θείᾳ — ἡμέρᾳ] θείῳ — ἱμέρῳ? 1. παρέχει1] τὸ γῆρας dicere videtur, sed probabilius est scripsisse Anaximenem ὑπάρχει 17. πρὸς τὸν] πρὸς τὸ τὸν? an πρὸς est *praeterea?* 18. διάγειν] om. Vind.

P. 88, 9. 10. ἐμπιπλάμενον. οὐδὲν οὖν] ἐμπιμπλάμενον οὐδὲν ἂν 14. βιοῖ] βιῷ

P. 89, 4. τοῖσδε] τοιοῖσδε Pflugkius 11. 12. τῇ παρούσῃ — ἀδυναμίᾳ] τῆς παρούσης — ἀδυναμίας Peerlkamp 22. δὴ] ante Valcken. ἀεὶ ἐκφύγοι] ἐκφεύγοι 26. διαθοῖτ'] διαθεῖτ'

P. 90, 4. ἀληθῶν ἢ κακῶν] ἢ delevi, ἀληθινῶν κακῶν Nauckius 10. πρὸς] ante Tyrwhittum μέρος 12. ὀνό-

μασι] *ὀνόματι*? 22. *πότων*] *ποτῶν* 23. *οὐδαμοῦ*] *οὐδαμῶς* ex Vind. 31. *δὲ ἀνδρῶν σοφῶν τεθαυμασμένον*] *δ' ἐξ ἀνδρῶν σοφῶν πεφασμένον*?

P. 91, 1. *ἀνθρώποις*] *ἐν οἷς* vulgo, *ἀνθρώποις* Gesnerus, *ἐν ανοις* i. e. *ἐν ἀνθρώποις* Vind. 6. *ἑαυτὰ*] *τὰ αὐτὰ* (*ταυτὰ*) Gesnerus, *αὐτὰ ἑαυτῶν* Gaisfordus, rectius Iacobsius delendum censet *ἑαυτὰ* 7. *ἐάσω*] libri *ὡς*, Iacobsius *ἐῶ*, Gaisfordus *ἐάσω* 10. *καὶ τὸ*] *ἢ τὸ* 16. *τὸν*] *νέον* Gesnerus 19. *αὐτοῦ*] *αὐτὴν*? 21. *ἢ*] *ἡ*? 25. *ἢ τινὸς*] *τινὸς ἢ*?

P. 92, 1. *τοῖσδε*] imo *τοῖνδε*, ut Halmius voluit 9. *δὲ*] *μὲν* Pflugkius 18. *ζῴῳ*] *θείῳ* Wyttenbachius 25. *ἀλόγιστόν τινα*] pro *τινα* AVind. habent *τι*, quod delevi ut e sequenti *π* ortum, nisi *ἀλογιστοῦντα* legendum 28. *τὸν ἔρωτα*] *τὸ τῶν Περσῶν* Iacobsius, qui si recte de Persis cogitavit conicias, *τὸν Περσῶν ἔρωτα*, sed possis etiam *τὸν θεῶν ἔρωτα* 31. *σημαίνουσιν*] *σεμνύνουσιν* Iacobsius, praeterea malim *σεμνύνουσαι* *περιαστράπτεσθαι*] *περιαστράπτουσαι* A.

P. 93, 1. *θάρσος*] *θράσος* 4. *σκοπήσατε*] v. ad p. 72, 27 21. *οὐδ' ἡμέρας*] *οὐ δι' ἡμέρας* malim, ut Gaisfordus 24. *μηνίοντος*] *μηνιῶντος* AVind. quod fortasse reponendum *ἄτρωτον*] an *ἄτρεστον* ex Hom. Il. 23, 821? hunc enim in tota hac disputatione sequitur, sed cf. Pindarus Isthm. VI, 33 26. *ἐπικείμενον*] *ἐπικαιόμενον* 28. *ὑπερβαλλόμενον*] *ὑπερβαλόμενον* 30. *εἶναι*] *εἰδέναι*

P. 94, 11. *γε*] *τε* ex B *γίγνεσθαι*] *διικνεῖσθαι* vel *διηγεῖσθαι* 18. *ἄνοις*] ante Dobraeum *ναοῖς* 21. *ι'* add. ex Vind. 27. *εἰς Ἀίδεω*] vulgo *εἰς ἅδεα*, A *ἅδεω* sine *εἰς*, quod om. etiam B, qui *αἴδαο* habet, *εἰς αἴδεω* Scaliger. cf. Anal. Alex. p. 350

P. 95, 1. *Εἰρήνης*] *Ἠρίννης* correxi Com. gr. IV p. 712 2. *τοῦτό κεν εἰς*] *τούτῳ κῆς*? *διανήχεται*] *διανίσεται* correxi l. l. cf. ad Theocrit. ed. tert. p. 362 3. *σιγὰ*] *σιγαῖ* Vind. *κατέρρει*] *καταγρεῖ* Bergkius 10. *πῶς*] *ὡς*? 15. *ἴσον*] *ἴσοι* nescio nunc unde 20. *ταῦτα*] *πάντα*? 23. *Σοφοκλέους*] hoc add. ex Vind. 25. *μωρὸς* libri 26. *γὰρ*] *δ'* Grotius 27. *ἐκφύγῃ*] *ἐκφύγοι* Halmius

P. 96, 27. τὸν θάνατον] τὰ νοητὰ ex Vind.

P. 97, 1. αὐτὴ] ψυχὴ 3. ἐκ ψυχῆς] melius opinor ἀπὸ ψυχῆς 10—22. uncis inclusa Gesnerus ex Epicteti exemplaribus addidit 15. βολβίδιον] βολβιτάριον AB, unde feci βολβιδάριον 26. ἄφυκτόν ἐστι τὸ τῆς πεπρωμένης κακόν] scripsi haec ut leguntur in A 29. 30. καὶ γεγηρακὼς εὖ μάλα] haec addidi ex AB 30. ὑπὸ] ὑπό τινος ex AB

P. 98, 2. εἰ] ἐπεὶ ex ABVind. παρῆλθε] add. ex AB, fort. προσῆλθε 2. 3. ἐπισκοπούμενος καὶ] add. ex AB τί] ὅ τι ex AB 7. χρὴ ψυχὴν λιπεῖν] μὴ χρὴ ψυχὴν λυπεῖν Gaisfordus ἀνιάζειν] ἀνίζειν Vind. 14. ἐμφανῶς] εὐθανάτως vel tale quid expectabam 18. Φαβωρίνου] ἐκ τῶν περὶ γήρως, ut videtur 23. λίαν] add. ex A 24. ὑπό τινος] add. ex A μάλιστα] ἥκιστα AVoss. Tr., ἥκιστα Vind., ἥδιστα Gaisfordus (δι supra lineam) 25. ὥσπερ γὰρ] ὥσπερ δὲ ex AVind. συνοικιδίου] σκηνιδίου Nauck 29. ἀναίσθητόν] ἀναισθητοῦν scribendum ex Gellio NA. II, 8

P. 99, 1. Ἑρμάχου] Ἑρμάρχου ex Vind. 4. θάνατον] τὰ νοητὰ 18. ἂν libri

P. 100, 3. κρεῖττον libri 5. οἶδε libri 13—14. de hoc corruptissimo necdum probabiliter sanato fragmento cf. Nauckium Trag. p. 418 15. τηλίκη δόμοις] τηλικηδ' ὅμως Valckenarius 24. ἥδιστον] ἥδιον?

P. 101, 6. κλαίω libri τοῦτ', ἐκεῖνο δ' οὔ] ante Dobraeum τοῦτο κεῖν' ὁδοῦ 11. Κυθηραῖος] Κυρηναῖος Wyttenbachius 13. καὶ τό τε ἀκόλουθον] delevi τε, nunc malim καὶ τὸ ἐπακόλουθον ἑώρα] ἠρώτα Wyttenbachius 17. αἰσχρὸν τὸ κακὸν] τὸ αἰσχρὸν κακόν? 20. αὐτὸν] αὑτὸν παρήνει τοῦ βίου] τοῦ βίου παρήνει ex A, at fort. delendum τοῦ βίου 23. σοφοὶ γηραιοὶ] voluit opinor ἐν γήρᾳ σοφοὶ γενόμενοι, ita passim Aristo sive potius epitomator Aristonis oratione utitur parum emendata.

P. 102, 10. σωφρόνημα] σωφρόνισμα 11. Ἀλκιδάμαντος Μουσείου] libri Χαλκιδάμαντος Μουσίου 19. Νεοπτόλεμος] v. Anall. Alex. p. 357 21. πρώτιστον]

πρώτιστος ex A 26. *οἶδα πῆ*] *οἶδ' ὅποι* ex Euripide 29. *λοῖσθος*] *λῷστος* Nauckius

P. 103, 3. *Λεωνίδα*] v. Delect. Anth. p. 124. 4. *ὧν ἔρεσσε*] *ὥνερ ἔσσο* Bergkius 7. *δὴ*] *δ' ᾖ* Iacobs. 8. *κηκμεμυκότων*] *κηκμεμωκότων* A 18. *Ὑψαίου*] ne quis hinc Hypsaeum poetis adnumeret, videtur ille subiecto anonymi poetae versu pro exemplo usus esse. 19. *ὅντινα*] *ὅντιν' ἂν* Grotius *φιλεῖ*] *φιλῇ* Halmius 25. *δέ· ποῦ*] *δ'· ὅπου* Tyrwhittus 26. *λελασμένῳ*] *λελησμένῳ* Nauckius

P. 104, 2. *βροτοὺς*] *βροτοῖς* Nauckius 12. *φύσεως* libri 13. *συνειδήσει* et *κακοπραγμοσύνης* libri 14. *ταραχαῖς καὶ φόβοις ταλαιπωροῦσι* libri 17. *Διονύσιον*] *Διόνυσον* scripsi cll. tit. LXXIX, 9 18. *εἰς τὴν πατρίδα*] videtur igitur ille Iulius poeta genere Thebanus fuisse et carminis auctor extitisse, in quo Bacchi fabulam et patriae suae historiam tractaverat 20. *τῷδε περὶ ἔργῳ*] *τοιῷδ' ἐπὶ ἔργῳ* Pflugkius 30. *ταύτῃ*] *τῇ ἑβδόμῃ* ex A

P. 105, 5. *τοιόνδε τις*] *τις τοιόνδε* ex A 8. *ζεύγλαν*] *ζεῦγλαν* 10. *εὐτεκνίας παίδων*] ferri potest, fort. tamen *εὐσεβίας* scribendum; *εὐγενίας* mavult Nauckius 13. *αὐτοῦ*] *αὐτῷ* A, unde possis *αὐτόθι* 15. 16. *τὸ αὐτὸ — ἱστορίας*] haec add. ex AB 21. *ὅπου*] *ὅτι*? cf. excerpta apud Dübnerum in Plut. Didot. V p. 11 22. *λέγουσιν ἐν εὐτυχήματος μέρει διακεῖσθαι*] locus luxatus intelligi potest ita correctus et suppletus *λέγουσιν* [*εἰπεῖν*, *καὶ ἄλλα πολλὰ αὐτῷ*] *ἐν εὐτυχήματος μερίδι κεῖσθαι* 24. *εὔπλοιαν*] Themistius, sive potius Plutarchus, scripserat opinor *ἔκπλοιαν*

P. 106, 4. *ἀριθμοῦ*] *τοῦ ἀριθμοῦ* ex A, cetera Halmius ita scribebat *καμόντος σώματος καὶ ἀριθμοῦ πληρωθέντος* 7. *δύναται*] *δύνηται* Halmius 11. *Πατροκλεύς*] *Πατροκλέας* ex ABVind. 17. *ἐστι*] *εἶναι* codd. *εἴη ἂν* Dübnerus 20. *λογιζόμενοι*] *λογιζομένοις* AB 21. *δοξάζουσι*] *δοξάζουσιν ἴσα* Dübnerus 25. *ποῦ*] *ὅπου* AB, *ποῖ* Wyttenbachius, *ὅποι* malui 29. *μιγνύναι*] *δεικνύναι* Valckenarius; *μηνῦσαι* Iacobsius 30. *ὃ*] *οἱ* Wyttenbachius 31. *καθαπερεὶ κάμπης*] *καθάπερ ἐκ καμπῆς* Dübnerus,

καθάπερ εἱρκτῆς Valckenarius ἐξάπτειν καὶ ἀναθεῖν] ἐξάπτειν καὶ ἀναθεῖναι ante Valckenarium

P. 107, 5. οἵ] ἥ Wyttenbachius 8. τὸν ἀποθνήσκοντα] τὸ ἀποθνήσκειν 9. 10. ἂν δὲ ἔρημαι] ἅτε δεσμοῦ τοῦ Dübnerus, quod quamquam verum non puto, tamen recepi 19. κατακόσμησιν] κατασκόμησιν A teste Dübnero, qui κατασκήνωσιν conicit 19. 20. γενομένην] γεγονέναι ex AB, v. Dübnerum 21. τὸ] τότε Wyttenbachius 22. ῥῆμα] τὸ ῥῆμα Dübnerus 25. τινὸς] τινὲς Wyttenbachius 28. ἢ] καὶ Dübnerus 30. φαντασμάτων] φασμάτων ex ABVind.

P. 108, 6. τῇ ψυχῇ] τῆς ψυχῆς Nauckius 8. Πατροκλεὺς libri 11. κεραννυμένης] κεραννυμένην Wyttenb. 13. εἰ] οἱ Dübnerus φιλομουσότατοι] φιλοσώματοι Valckenarius 15. ὅπου] ante Gesnerum ὅτι οὐ 19. δ' ἥδε] δὲ δὴ Wyttenbachius 20. ἀπαλλαγὴν] ἀπαλλακτικὴν Ruhnkenius 23. ἐξαίρων] ἐξαιρῶν Wyttenb.

P. 109, 2. ἀνάπαυλαν καὶ ἀνάπαυσιν] ἀπόλαυσιν καὶ ἀνάπαυλαν A, ἀπόλυσις καὶ ἀνάπαυλα Dübnerus 4. ἀποδυομένης] ὑποδυομένης Wyttenb. 10. ὀμμάτων ἀφαιματῶν] ἀμμάτων ἀφιεμένων τῶν Wyttenb. 11. ἐν πᾶσιν] ἔντασιν Wyttenb. 12. Πατροκλεὺς libri 20. ὤφειλε] ὦ φίλε Wyttenb. 24. φύσιν. φαίνεται γὰρ εὐθὺς] φύσιν φαίνεται εὐθὺς vel φαίνεται παρευθὺς Dübnerus 29. μικρᾶς] μακρᾶς Gesnerus 30. ἀφεμένη] ἀφιεμένη Dübnerus

P. 110, 6. τε τὰς αὐτὰς] γε τὰς αὐτῆς Wyttenb. οὐ κατηγοροῦσι] οὐκ ἀπαγορεύει Wytt. 12. τῷ σώματι] addidit Dübnerus

P. 113, 12. ἐστὶ] εἰς τὸ Grotius, rectius ἐς τὸ. dicere videtur Simonides, longum nobis ad mortem usque spatium concessum esse, sed *exiguam vitae partem esse quam vivimus*, ut est in Euripidis, ut opinor, versu apud Senecam de brev. vit. 2. convenit item eiusdem fortasse Simonidis dictum apud Stob. Flor. 98, 59 Σιμωνίδης ἐρωτηθεὶς πόσον χρόνον βιῴη, χρόνον, εἶπεν, ὀλίγον, ἔτη δὲ πολλά. 13. παῦρα κακῶς] παῦρα καὶ κακῶς Welckerus, quod secutus sum; nec male scriberetur παῦρα παγκάκως 17. Σιμωνίδου] Σοφοκλέους Ταντάλου. Χορός ex Vind. in

quo scriptum est Σοφος ταντᾶ χ 22. οὐθεὶς libri 25. τὸ πορθμεῖον] τόπον θεῖον ante Valckenarium, τὸ πονθεῖον Vind.

P. 114, 2. μεθ᾽ ὧν κρίνει τις ἂν] scripsi κρίνῃ indignante Cobeto Mnem. IV 270, qui ex Monost. Menandri vol. IV p. 600 reponi iubet ἄν τις ὡς δεῖ ζῆν μάθῃ. aequo iure ex iisdem Monostichis scribi posset ὡς ἡδὺ τὸ ζῆν μὴ φθονούσης τῆς τύχης, si tamen tanto molimine opus esset. quis enim spondeat Menandri locum integrum ad nos transmissum esse? nec sane quidquam desiderares, si legeretur ὡς ἡδὺ τὸ ζῆν, ἂν μεθ᾽ ὧν κρίνῃ τις ἂν [βίον διαγάγῃ]. non magis concedi potest eundem versum latere in Monost. 756 ὡς ἡδὺς ὁ βίος ἄν τις αὐτὸν μὴ μάθῃ. num inepte loqui dicendus est, qui vitam dulcem esse dicat nisi quis vitam i. e. vitae curas et sollicitudines, cognorit? nisi pro μὴ malis ζῆν, ut alibi legitur. denique quin recte dictum sit μεθ᾽ ὧν τις ἂν κρίνῃ ζῆν *quibuscum vivere statuerit*, ne Cobetus quidem serio dubitabit. 3. τοῦτ᾽ — μόνον] separavi a praegressis, fortasse iniuria, si plura exciderunt ζῆν] ζῇ A 4. Μενάνδρου] accessit e Vind. in quo est με 12. βιῷς ἔτι] vulgo et Vind. βιώσεται, A βιώσηται, B βιώσεαι, scripsi βιῷς ἀεί, rectius fortasse Porsonus βιῷς ἔτι 14. ἕτερα δ᾽] ante Porsonum ἕτερα 15—23. Πανήγυριν — χρόνου] separavi haec a praecedentibus, de quo admonui Com. fr. IV 212 16. ὅν φημι] Εὔφημε Heringa, melius Ὀνήσιμε Nauckius 16. τοῦτον ἡ ᾽πιδημίαν, ἐν ᾧ] τοῦτον τὴν ἐπιδημίαν ἀνθρώπῳ vulgo, τοῦτον τὴν ἐπιδημίαν ανω ABVind. Voss., unde posui τοῦτον, τὴν ἐπιδημίαν ἄνω· 18. πρῶτος] πρῶτον Arsen. ABVoss., πρῶτος vulgo et Vind., πρῷος Prellerus Philol. Gott. III p. 522 καταλύσεις] non sanant metricum vitium quae Sauppius et Prellerus tentarunt; fort. καταλυθεὶς vel ἀπολυθεὶς 20. κοπιάσας ἀπώλεσε] ἐκοπίασεν ἀπολέσας Porsonus, an κοπιάσας ἀπελύθη? cf. Musgrave ad Sophoclis Ant. 1254 25. ἄριστον] κράτιστον ex AVoss ἢ ζῆν] ἢν ζῇς 29. βίον] indicavit lacunam Cobetus Mnem. IV p. 259, quem vide

P. 115, 1. οὐδὲν] οὐδ᾽ αὖ A καλῷ] καλῶς A, καλῷ Valckenarius 9. Φοίνικος] add. e Vind. 12. εὐδαι-

μονῶν ταῖς] ἃ δαιμόνων ταῖς libri, εὐδαιμονῶν ταῖς Valckenarius, ἀδημονοῦντα Wyttenbachius 17. ποθοῦσ'] πόθον libri, ποθοῦσ' Grotius, ποθεῖτ' Musgravius 28. κρεῖσσον libri

P. 116, 5. εὐπορώτερος] αἱρετώτερος Nauckius e Menandri Mon. 193 7. πάσχοντα] πράσσοντα Nauckius 14 — 22. οὐ γὰρ — τἀγαθὰ] separavi a praecedentibus, v. Bergk. ad Aristoph. fragm. p. 1148. 14. οὕτως ἐστεφανωμένοι] οὕτω στεφανωμένοι Vind. Voss. locus fortasse sic constituendus

οὐ γὰρ ἄν ποτε
οὕτω [στεφάνοισιν] ἐστεφανωμένοι [νεκροί].

νεκροὶ etiam Iacobsius addi voluit 15. κατακεκριμένοι] βακκάρει κεχριμένοι Cobetus 19. ὅτ' οὐκ] ὅτι οὐκ? an ἔτ' οὐκ? 20. θύομέν γ'] γ' a Grotio additum 21. χέομεν] χεόμενοι Seidlerus 22. ἀνιέναι] ἀνεῖναι Fritzsche ad Ar. Ran. p. 441

P. 117, 14. βίον] βίοτον Iacobsius; possis etiam βίον ὃς ἐς λύπας φέρει

P. 118, 2. Ξενοφῶν φιλόζωος] dixit sane Xenophon Mem. I, 4 φιλόζωος, sed alio sensu quam quo dixit Epictetus, qui fortasse Euripidem nominare voluit aut nominavit ὦ φιλόζωοι βροτοί, οἳ τὴν ἐπιστείχουσαν ἡμέραν ἰδεῖν ποθεῖτ' ἔχοντες μυρίων ἄχθος κακῶν apud Stobaeum Flor. 121, 12. quae Epicteto obversata esse vix neges 5. μόναις] μόνον 10. νάττω] malim σάττω, ut Wolfius voluit 17. φησίν] φής Gesnerus 18. αὐτὸ τὸ φιλεῖν] AB τὸ φιλεῖν αὐτό, si recte intelligo Gaisfordum; αὐτὸ add. Vind. p. m. sed postea delevit 22. βίον] lacunam indicavi, ut iam alii voluerunt 26. ἔφη] ἔφην? 29. ἐλάσσω] ἐλάσσονα ex A 30. ἀμείνονα] ἀμείνονα δ' malim παντὶ] πάντῃ Schweighaeuserus

P. 119, 2. ἀναγκάζῃ] ἀναγκάζεις 3. Πλάτωνος] hoc add. e Vind. 7. Κορνηλιανῷ] Κορνηλίῳ Vind. 11. ὃς δ' εἰδοίη] ὃς δ' ἔοικεν sc. λόγος. cf. tit. CXVII, 9 13. ὧδε] ὅδε 15. θείῳ] τῷ θείῳ 30. ὁ] οὐ vulgo et Vind., ὁ AB

P. 120, 11. τὸ] τῷ Halmius 12. κινδύνους] κινδύνους οὓς Iacobsius 12. 13. ἑκάστων] ἑκάστοτε Iacobsius

18. *ἀκούετε. τὰ μὲν*] ante Tyrwhittum *ἀκούεται μὲν* 22. *ἀειδῆ*] *ἀηδῆ* Vind., fort. *ἀιδῆ*

P. 124, 2. *Ἔστι*] adieci *τι* et versus aliter distinxi

P. 125, 20. *Μοσχίωνος*] v. quae dixi in *Monatsbericht der Berl. Akademie Febr.* 1855

P. 126, 2. *εἰκόνος*] *εἰκόνων* 16. *τῶν ἀμφὶ τὸν Κρίτωνα*] ante Perizonium *τῶν κριτῶν* 21. *ἀπτέον*] *ἀπτέωνται* codd., *Βάτρων* (sic) Cotelerius, *Κασπίων* Gaisfordus, malim *Κασπιανή* 22. *καλλίω τὴν*] *καλλίστην*? praeterea post *ταφήν*, quod typothetae errore post *τὴν* excidit, fortasse add. *ποιήσει* 23. *πολυτελεστάτων*] contrarium expectabam *εὐτελεστάτων* 25. *Κίοι*] v. Schneidewinus ad Heraclidis Polit. p. XXXVIII

P. 127, 9. *κρεμῶσιν*] *κρεμνῶσιν* AVind., unde scripsi *κρημνῶσιν* 20. *Κριστονέων*] *Κρηστωναίων* Halmius

P. 129, 10. *ἡμέρας μιᾶς* libri 12. *ἔνθα λήξομεν*] *ἐνθάδ' ἥξομεν* Porsonus: praeterea indicavi lacunam; in initio versus qui excidit fuit sine dubio *χήμεῖς*, cf. no. 27 13. *χρὴ*] *δεῖ* ex AVoss., *χρὴ* suprascr. *δεῖ* m. v. Vind. 14. *κοινῶς δεῖ*] *κοινῶς δεῖ* Vind., *κοινῶ χρῆ* AVoss. errore typoth. impressum est *χρὴ δεῖ* 21. *ομῶς* libri 27. *Φιλήτα* libri 29. *ὁμῶς*] *ὅμως*

P. 130, 1. *Φιλέα*] *Φιλητᾶ* cum Brunckio *ἐπιγραμμάτων*] om. Vind. recte opinor 8. *Ὅμηρος*] add. e Vind. ubi *ὅμρ* ceteris om. 12. *ἴδ'*] *δέ τ'* ex Homero 22. *ἧττον* libri 24. *τὸν μὲν*] *τὸ μὲν* A, *τὸν ἐν* Bergkius 25. *καί μοι* libri *τε*] *γε* ex B

P. 131, 5. *ἀνεύρατο*] *ἀνεύρετο* 8. *ἅμα*] *θ' ἅμα* 13. *Ἀλκμαίων'*] *Ἀλκμένωνα* libri praeter B

P. 132, 1. *Πυθαγόρου*] eidem tribuitur in vita Homeri 5 et 8. *Φιλήτα Δημητρός*] *Φιλητᾶ Δήμητρος* 8. *Φιλητᾶ Δήμητρος*] *τοῦ αὐτοῦ* Vind. delendum videtur hoc lemma; manifesto enim sequentes versus cohaerent cum praecedentibus:

ἀλλ' ὅτ' ἐπὶ χρόνος ἔλθῃ, ὃς ἐκ Διὸς ἄλγεα πέσσειν
ἔλλαχε καὶ πενθέων φάρμακα μοῦνος ἔχει·
καὶ γάρ τις μελέοιο κορεσσάμενος κλαυθμοῖο
κήδεα δειλαίων εἶλεν ἀπὸ πραπίδων.

22. *Τημενίσιν* libri 27. *οὔτε*] *οὐδὲ* 28. *μεμφόμενος*] requiri videtur verbum quale est *ἀχνύμενος* *πόλις*] *ποτοῖς* Grotius

P. 133, 14. *οὐκ ἔτ'*] *οὐ μηκέτ'* AB 17. *μὴ*] *μηδὲν ὑπ' ἐκείνου* Dio 18. *ὥσπερ* — *παραινοῦσι δὲ*] *ὡς παραινοῦσιν* Dio

P. 134, 5. *τὸν*] add. Sauppius 21. *ὑπολαμβάνομεν, εἴη*] *εἴη* ut vulgo etiam Ioannes Damasc. Exc. II, 36, 5, *ὑπολαμβάνομεν εἶναι* AB, quod qui probavit v. d. Brink Var. Lect. p. 17 infra ante *κηδεμονίας* adiecit *εἰκός*, perfecit emendationem Cobetus ipsum illud *εἰκὸς* pro *εἴη* vel *εἶναι* reponens 23. *κηδεμονίας*] vulgo et Vind. *εὐδαιμονίας*, AB et Damasc. *ἐπιμελείας*, Ruhnkenius *κηδεμονίας*, quod confirmare videtur Hierocles Photii Bibl. p. 463, 13 *ἀνάγκη πλείστης ἐπιστροφῆς καὶ κηδεμονίας τυγχάνειν* *ὑπὸ*] *καὶ ὑπὸ* Damasc. *δαιμονίου*] *δαίμονος* AB, *δαιμονίου* etiam Dam. 28. *τοῖς θεοῖς μεῖζον* libri 30. *παραστεῶτος*] *παρεστεῶτος*

P. 135, 1. *ἐστὶν εὑρεῖν μεῖζον* libri 8. *ἄνωθεν*] corruptum videtur 9. *θέσθαι*] *ἀναθέσθαι* e Vind. et m. Gesn. 12. *οὔτε*] malim *οὐδὲ* vel *οὔ τοι* 13. *εὑρέσθαι*] *αἱρεσθαι* Iacobsius 15. *ὁ μὴ*] malim *μὴ* 17. *καὶ ὅστις*] *κατέστη factus est?* 20. *ἐκ τοῦ ι' πολιτείας*] addidi e Vind.

P. 137, 7. *Φεραιῶν* libri, v. *Monatsbericht der Berl. Akad. Febr.* 1855 8. 9. *κενὸν* — *εὐσεβὲς*] v. quae dixi l. l. 19. *εἰ θέλεις*] om. AB 20. *τὸ γοῦν*] *ὃ γοῦν* AB, *εἴτ' οὖν* Hermannus 21. *καὶ*] *τῷ* Hermannus *βροτοὺς*] *φθιτοὺς* Hermannus 23. *κότον*] non tentandum videtur 26. *ὢν*] *ζῶν*

P. 138, 1. *Συνεργικὰ*] *Συνερίθοις* vel *Συνεργάταις* scribendum videtur 3. *δ' ἕτερον*] *δ' ὁ θεῶν* intelligerem vel *δ' ἔφεδρος* *ἀνοσιώτατον*] *ἀνοσιώτατος* ex A 4. *Λαρισσαίων* libri 5. *μηδὲ*] *χρὴ δὲ* Gesnerus 7. 8. *Μιμνέρμου ἐκ Νεοπτολέμου*] Mimnermi locus et nomen poetae, qui Neoptolemum scripsit, excidit; hinc indicavi lacunas 13. *μήτ'*] *εἶτ'* ex Sophocle 17. *ἐπὰν* libri *θ' ἡδίονα*] ita B, *τὰ ἡδίονα* AVind., *τὰς ἡδονὰς* Porsonus 19. *εἴληφεν*] *εἴληχεν* Valckenarius

P. 139, 21. *Πινδάρου*] *Μενάνδρου* Gesneri margo, om. lemma Gaisfordus, *Πινδάρου* dedi e Vind. Byzantini poetae versum politicum afferri miro iudicio nuper statuit vir doctus 23. *Αἴαντος*] addidi ex Vind. 27. *καίπερ ἴφθιμος*] ante Porsonum *καὶ περίφημος* 28. *γίγνεται* libri *ζοοῦ*] ante Porsonum *ζωοῦ* 29. *ζοοὶ — δ' αὐτῷ τῷ*] ante Porsonum *ζωοὶ — δὲ τῷ*

P. 140, 3. *πᾶσ' ἀπόλλυται*] *πᾶσα πολιὰ* Ven. et m. Gesneri, *πᾶσ' ὄλυτ'* vulgo, corr. Scaliger *ποτ' ἀνθρώπων*] haec addidi ex Vind. et m. Gesneri 4. *Εὐριπίδου*] *Τημενίσιν* (*Τημενίδαις*) add. Mend. Vind. 6. *φίλου*] post hoc quod additur vulgo *τοῦ αὐτοῦ* om. cod. Mend., unde Nauckius sequentia cum prioribus ad unum fragmentum coniunxit 7. *σπάνιον δ'*] ante Gesnerum *δάνειον δ'*, delevit *δ'* Nauckius 9. *ἔλθῃ θανὼν*] *θανὼν* add. Scaliger, *ἀνὴρ θάνῃ* Mend. et m. Gesneri, quod recte nunc probat Nauckius coll. Eurip. Iph. Taur. 1005 *ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων θανὼν ποθεινός* 11. *Σοφοκλέους*] add. e Mend. 19. *παραπιπτούσας*] *προσπιπτούσας*? 21. *διὰ*] *εἰς* Gesnerus

P. 141, 3. *εὖ παθοῦσι*] *εὐπαθοῦσι* 10. *περιπάτοις*] *περιπέζοις* m. Gesneri 11. *θράσει — ἐπεκτήσατο*] v. Nauck. Trag. fr. p. 549 21. *ἀρχθῆναι*] *ἀχθῆναι* m. Gesneri 23. *τὸν βίον*] add. de coniectura

P. 142, 6. *ὑποπιμπλώσης*] *ὑποπιμπλάσης* 13. *προπολλοῦσαν ἰδεῖν*] *πρὸ πολλοῦ συνιδεῖν* e marg. Gesneri 22. *τούτων*] *τούτου* m. Gesneri 23. *ἀποικονομεῖσθαι*] *ἀποικοδομεῖσθαι* coni. Gesnerus

P. 143, 22. *ὦ τλῆμον — τύχῃ*] ex poeta tragico (Euripide, ut videtur) apud Nauck. p. 698 24. *Δημοκρίτου*] recte Democrito abiudicat Mullachius p. 330

P. 144, 1. *τοῦ αὐτοῦ*] Menandri potius, cuius vide inc. LXVIII 11. *Δημοκρίτου*] cod. A qui haec habet tit. IX, 34, *Δημοκρατ.* Democriti nomen est apud Anton. et Max. p. 921. mox corr. *ἁμαρτημάτων* et *Πυθαγόρου* 12. *χρεὼν*] hoc add. e Maximo 13. *Πυθαγόρου*] habet haec cod. A tit. V post n. 30 16—19. *οἱ — εὐσεβοῦσι*] cohaerent haec in A tit. I cum n. 35.

AD APPENDICEM FLORENTINAM.

De cod. Excerptorum Ioannis Damasceni vide quae dixit Cobetus VL p. 10. notae in margine praeter eas, quibus Sartii nomen adscriptum est, sunt Gaisfordi.

P. 147, 10. ὑμεών] Συμεών ex Antonio CLIII p. 244, 39 Gaisfordus; male Wyttenbachius Musonio tribuebat, a cuius oratione et disserendi ratione ecloga illa maximopere discrepat. Symeones fuerunt plures, quos post Leonem Allatium Diatr. de Simeonibus Par. 1664 recensuit Fabricius Bibl. gr. vol. IX p. 295 Harl. in quibus nullum tamen reperio cui haec assignari possint. 11. θαρρεῖν] Gaisfordus θάρρειν edidit; tales errores et peiores etiam singulis paginis obvios postea non commemorabo 13. γῆρας] τὸ γῆρας

P. 148, 25. πρὸς τὸ] τὸ add. Maius

P. 149, 1. ποτὲ] indicavi lacunam, non male Maius οὐδ' εἰ πολλὰ supplet 4. καὶ ἔμφρων] καὶ add. Maius 6. τῷ] τὸ 7. ἐμβάλητε] cod. ἐμβάλητο, corr. Maius 8. ὀφείλετε] ὀφείλει ante Maium 14. μὲν] delendum
τ
videtur, μάλιστα Maius 15. δώσετε] cod. δωσ 16. ἔστι που] Democrito tribuitur infra 17. χρόνος] χρυσόστομος cod. χρόνος infra et indicante Gaisfordo Antonius CLIV p. 245, 38 19. Πυθαγόρειοι] Πυθαγοραῖοι cod., Πυθαγορεῖοι Gaisfordus 20. παιδὸς νέου νεανίσκου] παιδος νεανίσκου ἀνδρὸς

P. 150, 3. Ἡροδώρου] Ἰροδώρου cod., Ἡροδώρου Sartius, atque ita cod. infra II, 13, 67. Μητροδώρου Cobetus VL p. 15 fortasse recte, quamquam dicti sententia eiusmodi est, ut commode ad Herodori scriptum de Hercule referri possit 5. λέληθεν] cod. λέληται, infra l. l. λέληθεν 5. 6. ἐν τῷ θέρει τὴν χλαῖναν κατατρίβων] v. Zenob. III, 72 7. Πλάτων] Phavorino tribuit Maximus CL p. 240, 29, Plutarcho Antonius CLI p. 242. *Gaisford.* 11. ιζ'] imo κ', cod. scriptura orta est ex ιc i. e. κ

P. 151, 18. ἀποψυχρούμενα στρογγυλοῦται.] ἀποψυχρούμενα. στογγυλοῦται . . . . fortasse excidit δὲ ἀπὸ τῆς μακρᾶς καταφορᾶς 22. κἂν] τὰν 24. τὸ] τε

25. ὁμιχλούμενον] scribendum videtur πιλούμενον vel quod lenius ὁμειλούμενον (ut συνειλούμενον), nisi editum explicari potest *ad nebulam condensatum* 28. ἀτόμων] ἀτμῶν e Plutarcho

P. 152, 1. θάλασσαν] χάλαζαν καὶ e Plutarcho 3. νέφος] indicavi lacunam 6. ἐκ δὲ τῆς ὑγρᾶς] haec separavi a praecedentibus; auctor secutus est Aristotelem Met. 1, 10. cf. Stobaei Ecl. phys. I, 34, 2 p. 259 Gaisf. 15. πυρὸς αὐτὴν] αὐτὴν πυρὸς 16. πάχνη] πάχνην 23. ἐνύλους] ἐναύλους 25. ψύγεσθαι] ψύχεσθαι 26. ἔτι μικρὸν] ἐπὶ μικρὸν

P. 153, 2. αἴτιον] αἴτιον δ' 5. ἄγουσαν] ἀνάγουσαν 6. μετεωρίζεσθαι] μετεωρίζειν 7. ἐπὶ] ἔτι e cod. 10. ἔχει] ἔχειν? 11. ταῖς] τοῖς 19. χάλαζαν] χαλάζας e cod. 27. ἐμπιπρᾶσθαι] ἐμπίμπρασθαι

P. 154, 6. κρύσταλλος] κρύσταλλον 14. πληθεῖσαι] πιληθεῖσαι 19. ἐπιζάνουσιν] ἐπιιζάνουσιν κεχυμένης] διακεχυμένης? 22. εἴκοσί γε] malim εἴκοσιν 27. ὅσα ἔτι λόγος] ὅσα ἐστὶ νόμος

P. 155, 2. καὶ ταῦτα] καὶ διὰ ταῦτα 3. ὅσῳ προτέρω] ὅσοι πορρωτέρω 7. καὶ τοῦτο] καὶ διὰ τοῦτο? 10. ἔτι] ἔστιν 15. τεκμηριῶσα] male τεκμήρια coni. Gaisfordus, scripsi τεκμηριῶσαι cll. Arriano apud Stobaeum Ecl. ph. 1, 29 p. 235 Gaisf. κεραυνὸς, καθότι πνεῦμά ἐστιν ἀπὸ τῶνδε τεκμηριῶσαι παρέχει 17. οἷα] οἷα οὐ πνεύματα] τοῦ πνεύματος 18. ἔνθεν τε] ἐνθένδε Nauckius

P. 156, 7. Λόγος ζ'] hinc suppleatur lacuna in Stobaei eclogis physicis, sive lib. II c. 15 secundum Photium. *Gaisfordus*. 22. ήνου] Εὐήνου Bergkius

P. 157, 1. ὁ βίος — δεόμενος] incerti comici fragmentum est, fort. ὁ δὲ βίος vel ὁ βίος γὰρ 3. πρὸς] πρὸς δὲ Halmius 4. οὐδὲν φρονῶν] haec de coniectura addidi, Halmius coniciebat δόξεις οὐ φρενῶν τυχὼν ἴσως 9. Εὐριπίδου] comici poetae esse apertum est 10. ὁ καθ' ἑαυτὸν] τὸ καθ' ἑαυτὸν? 13. 14. Ἀδελφοῖς· Οὐκ ἂν] ante Gaisfordum Ἀδελφεοῦ, κἂν 24. κρεῖσσον] κρείσσω Clemens

P. 158, 1. τίωνος] Φιλιστίωνος i. e. Φιλήμονος Com. gr. IV p. 48 10. νῦν] νιν ex Sophocle 16. Με-

νάνδρου] Hermodoto tribuit Stobaeus Flor. LX, 3. de quo poeta alio loco dixi 22. λαλοῦντος] εὖ λαλοῦντος Schneidewinus

P. 159, 7. ποιεῖν] φρονεῖν Cobetus 14. λογίζεται] λογίζομαι Aeschines, v. Nauck. Trag. p. 490 15. ἱμερεύεται] ἡμερεύεται Gaisfordus 16 — 19. καὶ — παρέσχετο] haec separavit a praecedentibus Boissonadus l. l. 21. καὶ] παῖ Schneidewinus, fort. κεἰ 22. ἐκπορεύεται] ἐμπορεύεται Schneidewinus, malim εἰσπορεύεται 24. ἐν οἷσιν — ἔχεις] ἐν κενοῖσιν — ἔχει Iacobsius diu ante Cobetum

P. 160, 3. αὐτὸν] corrigunt αὐτοῦ, fort. αὐτοῖς 12. Μύσωνος] ante Gaisfordum Φύσωνος 13. Μύσων ὁ Χηνεὺς] ante Gaisfordum Φύσων ὁ χιμεύς 13. 14. τὰ ἔργα κρίνειν] cod. τὰ . . . κρίνειν, Gaisfordus τὰ [ἔργα] κρίνειν, debebat τὰ[ς πράξεις] κρίνειν, ut ostendunt sequentia 16. πιστεύομεν] πιστώσομεν vel πιστοῦμεν Nauckius 25. κατεπιτήδευμα] κατ' ἐπιτήδευμα

P. 161, 2—3. φρονεῖν—ποιεῖν] φρονεῖς—ποιεῖς. sed cf. ad p. 288, 22. 10. ξιθέου et 11. ξίθεος] Gaisfordus Εὐξιθέου et Εὔξίθεος, possis etiam Δεξιθέου et Δεξίθεος 15. οὐ χόρτον φέροντα] ita etiam Epicteti editt. Ven. et Basil. pro quo nunc editur οὐ τὸν χόρτον ἐξεμέσαντα 17. ἔσω] ἔξω 18, 19. πραχθέντα] πεφθέντων τὰ Epictetus

P. 162, 7. ἀπόλλυσθε] ἀπόλοισθε Halmius μὴ] μοι Boissonadus 9. Πολυαίνου] addendum περὶ Δημοσθένους, quod ex lin. 16. in hunc locum retrahendum est, ac fortasse omnia illa 17 — 20. τοῖς λόγοις — ἕπηται lin. 10. ante ὅταν μὲν transponenda et quae nunc duae sectiones sunt ad unum fragmentum coniungendae. 12. ἀπαγγέλληται] ἐπαγγέλληται Halmius 17. λόγοις] ἔργοις 19. τῷ] cod. ut videtur τὸ 23. μὲν] ἡμῖν recte opinor W (i. e. Wyttenbachius) 25. διδάσκει] διδάσκοι W γένοιτο] γίνοιτο e cod.

P. 163, 1. τινὰ οὕτως· δυοῖν] ante W τινά· οὕτως δυοῖν 2. ὥρα] ita legit Sartius vocem in ms. fere evanidam. *Gaisfordus*. θεωρίαν W, χωρία Hirschigius addito τὰ ante τῶν, Halmius ὁρίσαι vel γνῶναι, fort. θεωρεῖν ἐμπειρότατον] ἐμπειροτάτου 3. μηδὲ] μηδὲν Halmius

8. *δύο ἀνδρῶν*] *δυοῖν ἀνδροῖν* ut 1. et 15.? 9. *πλοῖα*] cod. *οἷα*, corr. W 11. *ἱκανώτατον λέγει*] W *ἱκανώτατος ἢ λέγειν* vel *ἱκανώτατα λέγοι* (sic) 13. *πλέω*] *πλέων* *χρήσ . .*] *χρήσαιο* W *ὅ*] *ὅς* W 16. 17. *λέγοντος — πιθανώτατον*] *λέγειν — πιθανωτάτου* W, *λέγοντος — πιθανώτατα* Peerlkamp 20. *ἐπιτρέψαι*] *ἐπιτρέψαις* W 22. *οὐκ εἴδοι*] *οὐκ εἰδότος* W, *οὐ κήδει* Iacobsius 23. *ἐν τοῖς*] *ἐν τοῖς* [*ἔργοις*] W

P. 164, 7. *πράξει*] *τάξει* W 17. 18. *διὰ τὸ εἶναι*] haec addenda esse vidit Nauckius

P. 165, 17. *παροπτοῖς*] *παροπτῆσαι* Iacobsius

P. 166, 3. *μὰ*] *μέντοι* ex Aeschine 5. *τρόπου*] *πονηροῦ* add. Aeschines

P. 167, 5. *τοιοῦτός ἐστιν οἷσπερ*] malim *τοιοῦτός ἐσθ' οἷοισπερ* 8. *τε*] *δὲ* Aeschines 9. *τουμόφυλον* cod. 10. *Πελίασιν* cod. 11. *γὰρ — ἂν*] *ὁ γὰρ — μὲν ἦν* infra 12. *τοιούτους δὲ — ἐκπορίζεται*] *τοιούσδε — ἐκπαιδεύεται* infra 13. *δὲ*] *δ' ὁ* infra

P. 168, 6. *ποιεῖ*] *ποιέει* 10. *διωκούσης*] *δοκούσης* apud Thucydidem, qui etiam in reliquis discrepat 14. *Ἀριστοτέλους*] habet etiam Maximus CXXXV p. 216, 4 15. *κίρναται*] *κιρνᾶται* cod. 22. *ὃ μόνον*] *ὁμοῦ* Gaisfordus, *ὁμοίου* Halmius 25. *οἴκους*] scripsi *ἤκουσα*, nisi delere malis 26. *ἐπιπορεύσεται*] *ἐπιπορεύεται* me nolente editum est, quamquam fortasse recte

P. 169, 6. *ἐπ' ἄλλης*] *ἀπ' ἄλλης*? 8. *φιλία*] *φιλία δ'* edidi, nisi forte nova est sententia 9. *ἔχουσα*] *ἀνέχουσα*?

P. 170, 5. . . . *ιῷ*] *θεῷ* Cobetus

P. 171, 3. *ἐστι τῇ μνήμῃ*] *ἐστιν ἡμῖν*? 6. *τοῖς τῆς*] *τοῖς* delet Halmius, credo potius mancum esse locum et excidisse *ὕστερον γενησομένοις* vel simile quid

P. 172, 5. *θ'*] *εἶθ'*?

P. 173, 4. *Κράτων*] *Στράτων* 5. *συγχροΐζοντ'*] *συγχρῴζοντ'* *αὑτοῖς*] *αὐτοῖς* malim 9. *ἀποτεινομένας*] addidi *ἀκτῖνας* 10. *περικαθαπτούσαις*] *περικαθαπτούσαις* e cod. quod item Plutarcho reddiderim 15. *τοῦτο*] *τούτῳ* *τοῦτο*] *ταὐτὸ* 21. *κατά τινων ἀκτίνων*] cod. *ἀκτίνων* omittit, unde scripsi *κατ' ἀκτίνων*

P. 174, 3. Ἑστιαῖος] Ἑστίαιος 4. 5. ἀκτὶν' εἰδώλων] Plutarchus plac. phil. IV, 13 Ἐμπεδοκλῆς τοῖς εἰδώλοις τὰς ἀκτῖνας ἀνέμιξε, προσαγορεύσας τὸ γιγνόμενον ἀκτῖνας εἰδώλου συνθέτως. hinc apertum est sive Hestiaeum sive Empedoclem dixisse ἀκτινείδωλον *Strahlenbild*, idque restitui 7. πιλουμένας] hinc corrige Plutarchum l. l. ubi τελειουμένας legitur 10. συντρέφοντος] συμμεταφέροντος recte Plutarchus 12. ἐμφάσεις] ἐνστάσεις 15. ἀπὸ] οἱ ἀπὸ e Plutarcho 17. τεταγμένην] τεταμένην e Plutarcho ἐντυχοῦσαν] hinc corrige Plut. l. l. ubi στείχουσαν editur

P. 175, 3. τὰ ὄντα] om. Plutarchus 17. φῶς] φάος φυσικὴν] φυσικὰν 18. ἄλλα] ἄλλαλα Gaisfordus 19. συμβέβηκε — τὴν] συμβέβακε — τὰν 20. εἶμεν] indicavi lacunam, excidit fortasse διάφανέα τὴν] τὰν 21. μέλανα] μέλαινα cod. γλαυκὸν vel simile quid requiro 22. τῇ ὄψει] τᾷ ὄψι 23. φῶς] φάος 24. τῶν ἄνω] τῶ ἄλλω i. e. ΤΩΑΛΛΙΩ pro ΤΩΝΑΝΩ ἆσσα] ἔασσα vel ἔασα 25. δειξάτω καί τις] δείξαιτο κά τις τῶδε] malim τῶνδε

P. 176, 1. φάους] cod. φάος i. e. φάεος, tum indicavi lacunam ita fortasse supplendam φάεός [ἐντι· προχέονται δὲ ἀκτῖνες] ἐκ τᾶς ὄψιος 2. παραθλίψεως — παρατρίψεως] παραθλίψιος — παρατρίψιος 7. τούτων] τούτῳ 11. παχύτητα] τραχύτητα melius Plutarchus 24. ἐπὶ πολὺ] pro ἐπὶ cod. οἱ, sed ὁ a correctore in rubrica, corr. Gaisfordus

P. 177, 6. τῇ] τε vel τε τῇ 17. οὐ] οὕτως praefixi 20. εὐρωτιῶντας] ita Gaisfordus *putres oculos* interpretatus, male; revocavi cod. scripturam ἐρωτιῶντας *verliebte Augen* 22. τὸ φίλον] τὸ ψιλόν, malim τὸ φιλοῦν i. e. τὴν φιλίαν, ut τὸ χαῖρον, τὸ θυμούμενον etc.

P. 178, 22. παρρησίας] indicavi lacunam, excidit νουθετούντων vel simile quid 24. μὴ] ἣν μὴ Halmius

P. 179, 4. 5. οἷ] utroque loco restituenda cod. scriptura οἷς *quibus rebus* 7. ἄτακτον] ἄπρακτον corrigere debebam, ut recte scriptum est in Flor. Monac. p. 271, 25 19. μέλλει] μέλει cod. 25. καταφεύγουσιν] καταφεύγοντες? 28. ὑπερβύσειε] ὑπερβλύσειε

P. 180, 14. σὺ δ' οὐ] δούλου ex Euripide 17. χρὴ μὴ] fortasse χρὴ εἰ μή, eadem crasi quae est in ἢ εἰ et similibus 19. 20. ὅστις — παρέσχετο] v. Nauck. Trag. adesp. fr. 222 21. Σοφίλου] Σοφοκλέους

P. 181, 4. πραγμάτων] praefixi γὰρ σκοπουμένη] σκοπουμένοις 8. ὅπλον ἐστὶν ἡ] ὅπλον μέγιστον ἡ? sed videntur haec gravius corrupta esse; non displiceret: ἆρ' οἶσθ' ὅτι | πενίας ὅπλον μέγιστον ἡ παρρησία; ut in fine sequentis versus aliquid exciderit, e. e. τί ἄλλο γ' ἢ vel simile quid 27. Δημόκρατος] Δημοκράτους

P. 183, 10. ἀδικούντων] i. e. *rerum quae laedunt*, Halmius ἀδικημάτων 19. ἀγνωμοσύνη] ἀμνημοσύνη Nauckius 23. ἄλλοις, εὐχαριστίαις] ἀλλ' εὐχαριστίαις?

P. 184, 1. ἀγνώμονος] ἀμνήμονος? 7. 8. ὅμηρα — ἐγένετο] ex Iuliani p. 98 c haec excerpta esse suspicatur Nauckius 12. ἀχάριστος ἄνθρωπος] ἀνὴρ ἀχάριστος in Menandri monost. 13. μήθ' ὃ] μηδ' αὖ scripsi, μηδ' ὃς Nauckius fortasse rectius 22. Ἀναξανδρίδου] cf. infra p. 187, 13

P. 185, 14. Φιλήμονος] Φιλήτου cod. cf. Fragm. Com. IV p. 232 15. ἡμῶν] ἡμῶν μὲν Herwerden, particula μέν non bene posita, fort. ὅταν μὲν ἀμέριμνόν τις ἡμῶν ζῇ βίον 16. εὐδαίμονα] εὐδαιμονῶν 21. χήρωσις] χηρώσεαι Bergkius 22. μάλιστα] τάχιστα Hirschigius, cf. infra p. 27. εἰ ὕοι] εἰ ὕει cod., ὅταν ὕῃ Aelianus στέγην τὴν] στέγειν Aelianus, sed codd. quidam στέγην, Hirschig. σκέπην τὴν

P. 186, 2. περικυκλοῦσι] περικλῶσι Aelianus 2. 3. καὶ αὐτὸς — πάσχειν] haec Aelianus om. 13. χώραν] φοράν? 14. καλῶν] καλῶν κἀγαθῶν? 15. τῆς θείας βοηθείας] nullus hic videtur *divinae opis* locus esse; itaque θείας seclusi; fort. etiam τῆς delendum 16. παντὶ] παντὶ δ' 18. ἀχαρίστως] εὐχαρίστως vel οὐκ ἀχαρίστως Gaisfordus 22. εἰς ἕνα] fort. excidit βλέπειν

P. 187, 8. λαμβάνει] λανθάνει Hirschig. 11. ἀσημάντους] ἀχαρίστους requirebam 14. Ἀπολλώνιος] Apollonii locus excidit, versus subiectus Anaxandridis est οὐ] οὐχὶ p. 184, 23 17. 18. ἀγνοοῦσιν] ἂν γνῶσιν e Xenophonte

P. 188, 9. γέ τι] γέ τοί τι ex Euripide τραφῆναι] θρεφθῆναι ex Euripide 11. οἶδε cod. 13. ἀπὸ] recte suspectavit Nauckius; scripsisse videtur Euripides πραγμάτων αἰσχρῶν κλέος 21. ἐνανδρία] εὐανδρία ex Euripide 22. βρέφει] βρέφη ex Euripide

P. 189, 7—9. μουσικῆς παιδεύματα. προσλαμβάνειν δὲ δεῖ καθ' ἡμέραν ἀεί, ἕως ἂν ἐξῇ μανθάνειν βελτίονα] neque παιδεύματα de scholis, nec προσλαμβάνειν sine accusativo obiecti dici, neque quid ἕως — βελτίονα significet, intellegi potest; eas ob causas scripsi

διδασκαλεῖα μουσικῆς. παίδευμα γὰρ
προσλαμβάνειν δεῖ καὶ καθ' ἡμέραν ἀεί,
ἕως ἂν ἐξῇ, μανθάνειν βελτίονα.

in his προσλαμβάνειν παίδευμα idem est quod παιδείαν προσλαμβάνειν dixit Aristoteles infra II, 13, 50 10. δ' ὦν] δ' οὖν Nauckius 12. 13. οὐδ' ἂν τὸν διδάσκαλον λάβῃ — ἀλλὰ κέκτηται μόλις] haec intellegerem sic scripta εὖτ' ἂν τὸν δ. λάβῃ — ἀλλὰ κέχρηται μόλις vel ἀλλὰ κέκτηται μάτην 16. κἀποδημοῦντος πατρὸς] recte locum non integrum esse intellexerat Nauckius, qui nollem postea M. Schmidtii coniecturam κἀπολῃροῦντος amplexus esset. sunt haud dubie paedagogi verba ad pueros tutelae suae traditos, quorum pater (Hercules fortasse vel Theseus) cum peregre abiisset, hortatur eos paedagogus, ut caveant, ne in numero illiberalium haberi velint, vel absente patre indignos sese praebeant; ita si haec capias, nihil in praeclaro loco inesse videbis, cur Sophocle indignus iudicetur. priora autem ἐπεὶ πέπρακται πᾶν τὸ τοῦ θεοῦ καλῶς spectant ad sacrificium, quo vota pro salute absentis concipiebantur; τὰ τοῦ θεοῦ de sacrificio dixit etiam Euripides Iph. Taur. 467 et Menander Athenaei VI p. 243b

25. δὲ] δὴ Euripides 27. οὐδὲ θηρᾶσθε] οὐδ' ἐθηράσασθε Euripides 28. οἷς] οἷσιν Euripides

P. 190, 2. ἔχοι] ἔχῃ 3. τὸ τῶν ἀδικημάτων] τῶν abest a cod.; παρ' ἠδικηκότων H. Iacobi; gravius etiam prior loci pars corrupta est, in qua ἀληθὲς non intellego

5. ἑλεῖν] ἐλεεῖν Iacobi et Cobetus, qui praeterea ἐλεεῖν δέ τι πάντως 15. μανθάνειν], seclusi hoc ut e sequ.

fragmento illatum 16. οἷον] ὅτου 25. μακρὰ] μακράν, diu

P. 191, 1. ἀεὶ — προσμανθάνειν] separavit a praecedentibus Nauckius 3. τούτων αὐτὸς] τοῦτο καὐτὸς? sed cf. Com. gr. IV p. 35 5. θύμος] θύμ'? 6. θεωρῆσαι] addendum videtur τί που 10. οὐ μαθὼν ἔσῃ] οὐ μαθὼν ἄπει Cobetus, praestat fortasse οὐκ εἴσει μαθών, ut edidi 19. πόνοι] γόνοι alias 24. οἶδε] οἶδεν· [οὐδὲ] Nauckius 25. ὑπογραφέως] ὑπὸ γναφέως Nauckius in Philol. Gott. 1849 p. 299 et Badham apud Hirschigium in Miscell. phil. Trai. ad Rhen. 1849

P. 192, 2. Μιλτιάδης ὁ Στησαγόρου] ab hoc Miltiade Aeschines dialogum suum Μιλτιάδης (Diogen. Laert. II, 7), ex quo hunc ipsum locum desumptum suspicor, inscripsisse videtur. quod Stesagorae filius vocatur, indicio est, eum Miltiadem, Cimonis filium, cognatione attigisse, in cuius domo frequens fuisse nomen Stesagorae constat ex Herod. VI, 34. 39. 103. egregie autem confirmat haec ecloga Laertii et Philostrati iudicium, Aeschinem Gorgiae Leontini imitatorem fuisse dicentium; ac cum Gorgiam Hermogenes frequenti asyndetorum usu splendorem et magnificentiam orationi conciliasse dicat, hac quoque in re Aeschinem Gorgiae exemplum secutum esse iam luculentissime intelligitur 14. χαλκέοις ἀνδριάσι] χαλκοῖς ἀνδριᾶσι 18. Εὐριπίδου κωμικοῦ] male Gaisfordus Σοφοκλέους Καμικίων coniecit; certissimum est haec Sophocli tribui non posse: scripsi Εὐριπίδου. Χορικοῦ, ut locum e chorico carmine desumtum esse more suo indicarit scriptor 22. δεύτερον δὲ] addidi μανθάνειν, quo et versus, qui comici poetae est, et sententia restituitur. 27. οὖν] recte cod. ἂν

P. 193, 2. οὐδὲ] οὐ δεῖ Halmius 10. Θεοφράστου] suspicor in libro περὶ γάμου, ex quo etiam locus apud Stobaeum Flor. LXXXV, 7 petitus videtur 11. πραγμάτων] γραμμάτων 14. πρός τε τἄλλα] πρὸς τἄλλα 17. αὐτὴ] αὕτη (corr. errorem αὐτ) 18. ἀρίστη] malim ἡδίστη

P. 194, 8. γενναῖος] id quamquam recte de Socrate dici potuit, fortasse tamen scripsit Ἀθηναῖος 12. ἔφη] cod. εἰς i. e. εἶπε 16. οὐρανοῖς] ἀνθρώποις Pflugkius diu

ante Cobetum 26. ἀπὸ τῆς ἀρχῆς] non credibile est Antiphontem ita scripsisse, cum proxime ἀναρχία et ἄρχεσθαι diverso sensu legatur, neque articulus sine offensione sit; quare ἀπὸ τῆς πρώτης *a prima pueritia* posui: nimirum pro πρώτης in libro antiquo ατης scriptum erat (ut saepe βος pro δεύτερος), idque deinceps prono errore in ἀρχῆς abiit

P. 195, 1. ὅτῳ] οἵῳ 11. ψυχῆς] melius abesset 17. καὶ] aut delendum aut παῖ scribendum, ut puerum Socrates alloqui putetur

P. 196, 3. ὅσαις] ὅσοις 5. αὐτῶν πόνῳ] αὑτῶν πολλῷ Halmius 7. Θουκυδίδου] corruptum videtur 11. κάλλιστα] τὰ κάλλιστα 24. Δημοκράτους] Δημοκρίτου Burchardus 25. εὐπετείη] εὐπετηίη malim, vel εὐπετίη 26. ἐξ ὧν] ἐκ τῶν Mullachius

P. 197, 2. ἐξωτικῶς] non sufficit quod quis coniciat ξυντόνως vel ζηλωτικῶς, Mullachius coni. ἑκουσίως πονεῖν] πονέειν 3. γράμματα] γράμματ' ἂν ἀγωνίην] malim ἀγωνιστικήν. sequentia intellegi non possunt 4. αἰδεῖσθαι cod. 5. τούτων — αἰδώς] τούτου — ἀρετή? 7. 8. ἡ παιδεία — καταφύγιον] reliqui vulgares formas dicti, quod supra p. 193, 24. Aristoteli assignatur. 8. καταφύγιον] si antiqui scriptoris locus est, καταφυγή scribendum, ut supra legitur 10. κρείσσων et φανεῖται cod. 11. λόγῳ] νόμῳ Burchardus 15. συνέσει — ὀρθοπραγέων — ἀνδρεῖος cod. 16. γίγνεται cod. 17. Θεαγένους cod. 24. ἐν μὲν τῇ γνώμῃ] malim ἐπὶ μὲν τῆς γνώμης 26. ἑτέρου] Boissonadus ἑταίρου 28. με] ἐμὲ Cobetus

P. 198, 3. Δημοκράτους] Cobetus VL. p. 13: 'confidenter Democratem illum passim expellemus, ut Democritus tandem aliquando sua recuperet.' recuperavit vero sua Democritus iam ante plus viginti annos. Vid. F. W. Burchard de Democriti philos. mor. p. 12 sqq.
5. μετὰ ῥυσμοῦ] μεταρρυθμίζει Clemens, μεταρρυθμεῖ Burchardus, μεταρρυσμοῖ Mullachius μετὰ ῥυσμοῦ δὲ] μεταρρυθμοῦσα Clemens, μεταρρυσμοῦσα Mullachius
6. φύσιν ποιεῖ] φυσιοποιεῖ Clemens 8. χρήματα] hoc vellem abesset τοῖς πόνοις] nescio an τοῖσι ἀνθρώποισι et mox καρποῦνται scribendum sit 10. σὺν] ὧν 11.

οὕτω μεγάλης τε τῆς φυτικῆς ἐστι] obscurae sententiae aliquid lucis afferri potest scribendo οὕτω μεγάλη τις τῆς φοιτήσιός ἐστι [δύναμις], vel οὕτω μεγάλη ἐστὶ τῆς φοιτήσιος ἰσχύς, in quo φοίτησις i. q. μάθησις 12. Ἡροδώρου] v. supra ad p. 150, 3 19. παιδεύειν] παιδεύσεσεν vel παιδεύσει Halmius

P. 199, 1. Δημοκράτους] Δημοκρίτου Burchardus 2. ἦν] alias εἰ μάθησις] μάθη τις Orelli aliique, nisi malis εἰ μη μαθήσι 4. που νέου] κου νέων posui, quorum alterum est supra I, 1, 3 5. φρονεῖν] φρόνησιν supra 5. 6. ὡραίη τροφὴ καὶ φύσις] φύσις καὶ ὀρθὴ δίαιτα rectius supra 8. ἀντιλεγόμενος] ἀντιλογεόμενος scripsi e Democratis sententiis apud Orellium n. 51. 12. γινόμενοι] γενόμενοι κατανοήσωμεν] κατανοήσομεν 15. βαρύτερον] βαρύτατον Nauckius 21. ἔθος οὐ μικρὸν] cf. Polyaenus Stob. Flor. XLIII, 53. 23. μαθὼν τὰ] μαθόντα Halmius

P. 200, 4. ἔχοι] ἔχει e cod. 7. ἔχει] ἔχη 8. 9. οἷς — ἄλλους] aut corrupta aut manca sunt 23. τὰ τείχη] excidit fort. καὶ ἀναθήματα 25. μᾶλλον] μάλιστα 26. παιδεία] παιδείᾳ

P. 201, 2. ὅπου] ὅπως 14. ἐς αὐτο] ἐς add. Halmius 16. Δημοκράτους] Δημοκρίτου Burchardus 17. συναύξει] συναέξει

P. 202, 10. Δημοκράτους] Δημοκρίτου Burchardus 11. εἰσὶν cod. 12. ἀμαθῶν cod. 22. Δίων] Βίων Nauckius Philol. Gotting. V p. 413 diu ante Cobetum VL. p. 14. 23. μαθημάτων] μαθητῶν Pflugkius diu ante Cobetum 24. καὶ μὴ μανθανόντων] delevit μὴ Bergkius; nisi ἅμα scribendum 25. καὶ] καὶ μὴ Bergkius 27. Σωκράτης] Gaisfordus affert Plutarchum Mor. p. 141 d. 28. εὐπρεπεῖς] excidit opinor ἐκέλευε, nisi in superioribus τοὺς νέους scribendum 29. τὸν τρόπον] cod. καὶ τρόπον, unde posui καὶ τὸν τρόπον

P. 203, 4. παρατίθεσθαι] κατατίθεσθαι? an ἀποτίθεσθαι? 16. Ἀκαδημίαν cod. 17. εἰ] οὐ Hirschigius 17. 18. ἀμελῆσαι] πλημμελῆσαι Hirschig, cui praetuli ἀμελὴς εἶναι 21. ἐπεβίω] ἔτι ἐβίω 23. ἀλλὰ αἰεὶ ἄλλοις] ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις 26. τὰ ἀγαθὰ cod.

P. 204, 4. εὐσχήμονα] εὔσκηνον Nauckius 5. 6. ῥᾶον καὶ κάλλιον] ῥάονα καὶ καλλίονα Halmius 6. εἰς ἓν] εἰς ἓν 14. ἦν] ἓν Halmius

P. 205, 14. 25. Σερίνου cod.

P. 206, 8. τουτέστι γεωμετρεῖν] haec seclusi 10. πυθαγορικοῦ] πυθαγορικῶν scripsi, sic enim inscriptus erat Aristoxeni liber ille Πυθαγορικαὶ ἀποφάσεις, de quo cfr. Mahnium de Arist. §. 28 18. 19. ἀναλαμβάνειν ἢ συνέχειν cod. 20. διὰ ταύταν] δι' αὐταύταν C (i. e. Cobetus) 21. προειδέμεν] παραδιδόμεν? 22. φέρειν cod. 23. τραφῆναι] malim τραφῆμεν 24. καθ' ὁμόλογα] καθομολογᾶ cod. καθομόλογα C φύσει cod. 25. ἐπιτρόπους cod. 26. τὸν αὐτὸν] τὸ αὐτὸν 27. ποτεδέεσθαι] ποτιδέεσθαι

P. 207, 4. 5. ἐν τῆθη τῇ ἐπιστάμᾳ] ἐντίθητι ἐπιστάμα Badham 12. ἐπιστημονικὰ cod. 15. ἔασαν] v. Ahrens dial. dor. p. 325 16. ἐπιστήμαν cod. 17. τέληος] cod. ut videtur τέλος, corr. Gaisfordus 19. κοινωνατικὰν] cod. sec. apogr. Elmsl. κοινὰν νίκας νικαν, corr. C. eadem forma usus est idem Archytas apud Stob. Ecl. phys. I p. 318 Gaisf. ubi μεταλαμβάνοντα delendum et pro κοινὰ ἐόντα scribendum κοινανέοντα 20. αἱ] αἱ C 21. τᾷ ἀγωγᾷ, τᾷ] ταὶ ἀγωγαί, ταὶ C πολιτικᾷ] πολιτικαὶ C 22. τᾷ δὲ θεωρητικᾷ] ταὶ δὲ θεωρητικαὶ C 23. ἄλλων] ἀλλ' ὧν C 24. ὧν ἀψαμένα] συναψαμένα C 25. ἀλωμένα] ἁλωμένα C, praestare opinor quod dedi ἀνωμένα τᾷ ἀρετᾷ] ταὶ ἀρεταὶ C 26. ἐκ νέων] ἐκ νέω C

P. 208, 1. ἁρμόζηται cod. τὰν ἀρετὰν] τᾶν ἀρετᾶν C 2. καὶ τὸν] καττὸν? 3. διεξάγει] διαξεῖ C 4. ἀπευθύνειν cod. 5. δυνάσεται cod. εὐτυχέοντες] corruptum videtur; neque sequentia expedio 6. κυβερνητικᾶς cod. 8. νέοιτο ποτίφορα] φρονέοι τὰ ποτίφορα Pflugkius, perfecit emendationem C scribendo νοέοι τὰ ποτίφορα 10. 11. εὐτυχῇ — ἐσαεὶ] malim εὐτυχέῃ — ἐσαιεὶ 12. σκοπῆν μὲν] σκοπεύεν? 13. νεὼς] et forma vitiosum est et ad sensum abundat 15. πάντα ἁρμόσδονται] aut παντᾷ malim aut ἁρμόσδοντι 16. τέχναν] τέχνᾳ? 18. 19. τὸν μὲν πρακτικῶν] τῷ μὲν πρακτικῷ Gaisf. 19. τῶ δὲ βίω] τῷ δὲ φιλοσόφῳ Gaisf. τέλειον cod.

20. τῷ λέγοντι] τὸ λέγοντι τοὶ Halmius τοὶ τἀνθρώπεια σοφοὶ] τοὶ [τὰ θεῖα καὶ] τἀνθρώπεια σοφοὶ? 21. ἀλήθειαν cod. 22. κακῶς ἔχοντες] excidit fort. λόγῳ vel διανοίας 23. αὐτὴν cod. τίνουσι] imo τίνοντι 25. προτιμῶντες] -έοντες? 28. ἀπὸ τούτων] ἀπὸ mallem abesset 30. τὶ μὴ λέγεν] corruptum videtur

P. 209, 1. πρώτας cod. 4. εἰς cod. 5. τοῦ cod. τελεότατα] τελεώτατα cod. unde τεληότατα posui 7. ἢ ἐμέσης δὴ δὲ] νεμεσῇ δὲ Gaisfordus, perfecit rem C scribens ἐνεμεσήθη δὲ 8. διακρίσει] διακράσι 9. ημεῖς γε λέγοντες] ἁμές γε λέγομες C 11. εἰς cod. 13. δυνάμει cod. 14. Ἱερωνύμου] Hieronymum Rhodium intelligit Wyttenb. ad Plutarchi mor. p. 48 B. 18. διαφωνοῦντας] nescio an τοῖς νῦν vel τοῖς καθ' ἡμᾶς vel tale quid exciderit, siquidem οἵτινες quod sequitur ad πατέρας i. e. προγόνους vix recte trahi potest 19. παιδαγωγοῖς] τὰ παιδί' ἀγωγοῖς? 20. κελεύσαντες] malim κελεύοντες 21. ἀκολουθήσαντος] ἀκολουθήσοντος Wyttenbachius 22. ἡγησαμένου] Wyttenb. ἡγησομένου παίδων] παιδίων scripsi, nisi forte post συβώτου excidit τὰ συβόσια 23. φυλάττοντος] φυλάξοντος? εἰ] μὴ Wyttenb. 24. ἔργων] revocavi cod. scripturam verissimam ἐργατῶν 26. τιμιώτερα] τιμιώτατα 29. πέφηνεν] πέφηνας Wyttenbachius

P. 210, 2—4. παντὸς — πρόσφορον] exscripsit Iamblichus Platonem Legg. VI p. 765 e. 4. πασῶν] πᾶσιν 8. προσχωρεῖν] προχωρεῖν Halmius 16. αὐτὸν] αὐτοὺς? 18. διά τε] διά γε 21. καλὰ ἔργα] καλὰ [καὶ αἰσχρὰ] ἔργα? 23. ἀποφεύγειν] αὖ φεύγειν? 24. προάγουσι] προαγαγοῦσι?

P. 211, 2. ἀόριστον] ἄριστον 3. τις] τινα Gaisfordus; videtur aliud quid subesse συναρμόζει] ἐναρμόζει 14. προσιόντας] προϊόντας 16. 17. εὐτελέσι] ἀτελέσι 18. 19. ἐμμελὲς καὶ προσαγόμενον τῇ διανοίᾳ] ἐμμελοῦς καὶ προσαγομένης τὴν διάνοιαν? 20. γυμνασαμένων] γεγυμνασμένων Nauckius 25. βεβαιότης] βεβαιότης τ'? 26. τῆς παιδείας] redundat

P. 212, 4. εἰ] ante Wytt. ἐπὶ 10. θέλῃ] ante Wytt. θέλω 17. ὂν] ante Wytt. οὖν 23. οἰκονομοίη] ante

Wytt. οἰκονομίῃ χρηστῶς] χρηστῶς ἢ cod., unde scripsi χρηστῶς, ἢ ut voluit Iacobsius 25. φασί] aliquid deesse videtur Wyttenbachio

P. 213, 7. τὴν] καὶ τὴν e cod. 10. σωφρονήσειεν, ἂν] σωφρονήσει, ἐὰν 12. ἀμυντικὸν] ἀμυντικῶς Wyttenbachius 15. διαλλάττονται] διαμάχονται Wyttenb. 20. πεφυκέναι] indicavi lacunam ita fortasse explendam πεφυκέναι [πρὸς ἀνδρίαν, αἰτιατέα ἂν εἴη· εἰ μὲν οὖν ὁμοίας εἶναι δεῖ τὰς] ἀρετὰς ἀνδρὸς κτἑ. Wyttenbachius tentabat ἀνασκησίᾳ μᾶλλον συμβαίνοι ἢ τῷ μὴ πεφυκέναι τὰς αὐτὰς ἀρετὰς ἀνδρὸς καὶ γυναικός· ἀνάγκη οὖν πᾶσα, Halmius ἀνασκησίᾳ μᾶλλον (sc. ἐνδεῖ) ἢ τῷ μὴ πεφυκέναι πρὸς ἀρετὰς ἀνδρὸς (vel ἀνδρικὰς) καὶ γυναῖκας· ἀνάγκη οὖν πᾶσα — 24. ἐκείνων] ἐκείνῳ Wyttenb.

P. 214, 2. οὐ γὰρ ὁμοίως] οὐκ ἆρ' ὁμοίως Wyttenbachius, οὐ παρομοίως praetuli 6. φησί τις, ἴσως] φησί (φήσει?) τις ἴσως, 10. γένει τῷ ἀνθρωπίνῳ] τῷ cod. om. quare malim eum Nauckio ἀνθρωπίνῳ γένει 16. ὥσπερ] ὥσπερ καὶ 26. μὴ δὴ] πλὴν Halmius 28. ἀνδρῷα] ἀνδρεῖα 30. εἶτε] εἶγε Wyttenb.

P. 215, 1. καὶ] ἢ Wyttenb. 4. 5. διδακτέον — ἀμφοῖν] διδακτέον ταὐτὸν ἀμφοῖν, ὅτι τ. μ. ἀ. τ. δὲ κακόν Wyttenbachius 6. ἐπιγίνεται] περιγίνεται 8. κούροις] κόροις 10. αἰδῶ] ante Wyttenb. δίδω, cui post αἰσχρὸν aliquid deesse videtur, sed cf. Iacobsii Lectt. Stob. p. 151 17. ἔστι] ἔτι Eldikius 20. ἐπιτελεῖ] ἀποτελεῖ Wyttenb. 22. ἥπερ] εἰ γὰρ Wyttenbach. εἴπερ ten Brink 24. καιριώτατα] κυριώτατα Peerlkamp 26. τεχνίτου] si quid mutandum, legam τεχνίου 28. ταῦτα] τὰ αὐτὰ Wyttenbachius; praeterea malim ἀλλ' ἄμφω ταυτά

P. 216, 2. καὶ] καίτοι? 16. ἐλευθέρως] ἐλευθερίως? 20. ἂν ἕλοιντο] ἂν fortasse delendum 27. κινδυνεύοντες] non video quid proverbialis coloris habeat locutio ὑπὲρ τοῦ βίου παντὸς κινδυνεύειν, quare κυβεύοντες correxi. respicitur notissimum proverbium ἀναρρίπτειν κύβον. cf. Plato Prot. p. 314ª μὴ περὶ τοῖς φιλτάτοις κυβεύῃς. 28. κοινωσόμενοι] κοινωσάμενοι e cod.

P. 217, 4. οὐδὲ] οὔτε 9. ἥκιστα] κάκιστα? an εὖ

ante βουλεύονται addendum? 26. τοσοῦτον] τοσούτῳ 27. ὑγιῶς] ὑγιεῖ Wyttenbachius 28. εἰ] ἢ

P. 218, 2. οὖν οὐκ] delevit οὐκ Wyttenb. 4. πρὸς μόνα δὲ] πρὸς ἃ μόνα δεῖ Wyttenbachius 24. χειρόνων] χείρονος malim 27. κατὰ ταῦτα] κατ' αὐτὰ Nauck. 28. μέλλοι] μέλλῃ κακῶς] καλῶς Wytt.

P. 219, 3. τεθηλυμένον] malim — υμμένον 6. ἠγωνισμένον] ἠγμένον Wytt. 14. πίθοιτο] addendum ἂν 20. ἢ ὃ] ἢ οὐ Pflugkius, qui totum locum a Wytt. pessime tractatum optime restituit 23. καλὸς] καλῶς Pfl. 24. ἔγγυον] ἔγγιον Pfl. τῆς τ' ἀγαθοῦ] τῆς τἀγαθοῦ Pfl. 25. καὶ τῆς] ἢ τῆς Pfl. ὥστε] ὅς γε Pfl. 26. ἢ] εἰ Pfl. 29. αἵματος — ἀγορεύεις] Hom. Od. IV 611. cf. Diog. Laert. VII, 122 a Wytt. laudatum.

P. 220, 2. φανερῶν] φοβερῶν Wyttenb. μήτ'] μηδ' e cod. 5. τοῦ φιλοσόφου] βίου φιλοσόφου Iacobsius, τοῦ φιλοσοφεῖν ego 6. μήτ'] μηδ' e cod. 8. 9. καὶ ... στικὰ εἶναι λέγειν] Wyttenbachius καὶ [πείθειν τῷ κατασκευα]στικὰ εἶναι ἃ λέγει. certiora afferri possent, si de magnitudine lacunae in codice constaret; fortasse sufficit καὶ πειστικὰ εἶναι ἃ λέγει. at sequentia etiam manca esse ostendit quod ad μεταχειριζόμενον infinitivus deest.
10. περί γε] περί τε 28. ἀγαθὸν] εἰ praefixit Halmius, ὅτι Wyttenbachius; possis etiam πότερον

P. 221, 2. 3. ὀρέξεις καὶ οἰκειώσεις] ὄρεξις καὶ οἰκείωσις Halmius 10. δὲ οὐ πρότερον; ὅτι] δὲ οὔ; πότερον ὅτι Iacobsius 13. τὸ φιλοσοφίας] διὰ φιλοσοφίας Wyttenbachius, fort. τῷ φιλοσοφεῖν 14. μάλιστ' ἂν] μάλιστά γ'? περιγενόμενον] περιγινόμενον 15. τῶν] τῶν τῷ Nauckius 20. ὡς γὰρ] ὥσπερ 22. ὅττι — τέτυκται] Hom. Od. IV, 392.

P. 222, 3. ἐπὰν ἀνὴρ] εἶτ' ἀνὴρ Wyttenbachius, fort. εἶτ' ἄρ' ἄ. 5. 6. ὁμονοίας] οἰκονομίας 10. φιλόσοφον] ante Wytt. φιλόσοφος 29. κόσμιος] κόσμος Halmius

P. 223, 7. πρὸς λόγους] περὶ λόγους aut πρὸς λόγοις malim; sic enim solet Musonius 11. ἀνθρώπου] ἀνθρωπίνου 15. ὁ τὴν] ante Wyttenbachium ὅταν 16. εἰ] τι ante Wyttenbachium 21. ὁ τῶν φιλοσόφων λόγος]

haec secludenda esse vidit Iacobsius 27. Ἀγεσίλαον] Ἀγησίλαον posui et hic et p. 224, 12. et 225, 8.

P. 224, 2. ζῶν] ζηλῶν requirebam, ut hoc dicat: quo pacto laconicos mores aemulans simul peregrinae disciplinae particeps fieri possit 3. κοινωνήσοι] κοινωνήσει κάμνω — κἀγὼ] hinc suspiceris in superioribus aliquid de Agesilai valetudine excidisse 5. 6. εὐθυμίας — αἱρουμένου] haec vitium alunt ut multa alia in sequentibus 7. 8. σωζοίμεθα] σωσοίμεθα propter ἔσοιτο 9. 10. εἰ δέ τι εἰωθότων ἔσοιτο καλόν, τόδε σοι] εἰ δέ τι τῶν εἰωθότων ἔσοιτο, καλὸν τότε σοι 13. ἀμείνω ὢν] ἀμείνων ὂν 15. ἐπίφερε] πρόσφερε 17. 18. κατὰ τὰ αὐτὰ] κατὰ ταὐτὰ ἀεί?. cf. Platon. Phaed. p. 79 d. 18. 19. φύσεις ἐστὶ τοῦτον] φήσεις, ἔστι τοῦτον 20. ὅσια εἴσομαι] ὅσια πείσομαι scripsi, ut λακωνικὸν παθεῖν dixit idem scriptor apud Stob. Flor. 66, 88 24. ἐραστὴν] ἐραστὴς 26. ἀξιομαθήτορον] ἀξιομαθεστέρων 28. ἀρχῆς] ἀρετῆς

P. 225, 1. ἥπερ ἐν λάκκῳ] praeclara vero τροφη quae ex puteo et cisterna petitur; scripsi ἐν Λάκωσι. 2. ἀρτιφυῆς] ἀρτιφυοῦς ὁδὰς] ᾠδὰς 3. παιδεῖαι] παιδιαὶ 3. 4. μῦθοι γραφῶν ἐκβάλλοντες] μῦθοι γραῶν ἐμβάλλοντες (non εἰσβ. ut impressum est) scripsi cll. Platone Theaet. p. 176 b. ὁ λεγόμενός γραῶν ὕθλος et Luciano Philops. 9 γραῶν μῦθοι τὰ λεγόμενά ἐστιν. mitto alia.

P. 226, 10. Λύκων] Troadensis opinor, de quo cf. ad Stephanum Byz. p. 721 24. Φιλόσοφος] cod. Laur. apud Walzium Arsen. Viol. p. 306 Ἱέρων ὁ φιλόσοφος, pro quo scribendum videtur Βίων ὁ φιλόσοφος. egregie convenit Bioni Borysthenitae et haec et quae huic proxime infertur sententia, cum qua compara quae leguntur p. 202, 22. alius fortasse Ὠρίων praetulerit, de quo vide infra ad p. 289, 19.

P. 227, 6. ἀνεπίτακτα] ἀνεπιτάκτως 8. Φιλιστίωνος] non memini Philistioni dicta tribui oratione soluta consignata, nec dubium mihi quin nomen corruptum sit, possis Μοσχίωνος suspicari 24. Στίλπων] eadem de Stilpone alii referunt, v. Wyttenb. ad Plut. p. 5 f.

P. 229, 6. προστρίβεσθαι] προστίθεσθαι Plutarchus 7. προσαρμόττειν] καὶ προσαρμόττειν

P. 230, 6. κἀγὼ — βίῳ] separavi a praegressis, v. Eurip. fr. 287, 20 N. 8. ἐνδοίησαν] ἂν δοίησαν Nauckius 9. ὥρισται] ᾤκισται Nauckius, qui hoc fragmentum a praecedenti versu κἀγὼ — βίῳ separandum vidit

P. 231, 15. ἀνδρὸς — γνωρίζεται] est in Menandri monost. 26 17. τύπος] ὁ τύπος

P. 232, 1. Δημοκράτους] Δημοκρίτου e Stobaeo 8. αἰσθητοῦ] addidi e Plutarcho ex Galeno emendato ut mox ἢ 12. ἀφ' οὗ πάλιν αἰσθητήρια] ἀφ' οὗ συνίσταται. πάλιν δ' αἰσθητήρια e Plutarcho 25. τῷδε δ' ἐνὶ] τὸ δ' ἐν ἑνὶ e Platone

P. 233, 3. ἕνεκα] οὗ ἕνεκα 4. Δημοκράτης] Δημόκριτος 7. μεσότητα] indicavi lacunam, v. Ecl. phys. I, 43, 1. 7. 8. συνθέντων] συνθέτων 8. πάλαι] πᾶσαι 9. τοῖς ἰδίοις] τὰς ἰδίας φαντασίας] hoc addidi ex n. 44. 9. 10. κινήσεως] καὶ κινήσεως 11. λόγου] λογικοῦ 13. πόσην] ποσὴν 24. πασίσους] παρίσους e Plutarcho 27. ἀρχαίων — λόγων] haec non expedio

P. 234, 13. Δημοκράτης] Δημόκριτος 25. ψευδοποιεῖ τὰ κατανοητά] ψευδοποιεῖται τὰ κατὰ τὰ νοητά Plutarchus Plac. phil. IV, 9, 2. 26. νοεῖται] om. Plut. 27. αἰσθητὸν — νοητὸν] αἰσθητῶν — νοητῶν

P. 235, 2. περὶ] παρὰ Plut. 4. ἑκάστην] ἑκάστη Plut. 6. περὶ] παρὰ 11. φύσεις] φύσει 15. ὄρεξιν] indicavi lacunam 18. περὶ] παρὰ τῆς ἐπικρατείας] τὴν ἐπικράτειαν ὀνομάζεσθαι] νομίζεσθαι

P. 236, 4. τῶν] ἐκ τῶν? 6. ἢ ἀλλοτριοῦσθαι] ἠλλοτριῶσθαι 7. ἄλλα] ἄλληλα Karsten Emped. p. 461 10. συμπεφυκέναι] addendumne οὐ μέντοι? 23. Σιμύλου] Simyli versus tractavi olim Com. gr. I p. XIV. nunc in alia omnia discedo 24. ἁφὴν ὅρασιν ἀκοὴν γεῦσιν ὄσφρησιν· μία] ἀκοὴν abundare videtur Gaisfordo, quod cum scriberet vir optimus, unius certe sensus vix ipse compos fuit; non dubium est quin versus sit a sciolo confictus, qui cum in margine adscripta repperisset quinque sensuum nomina, ea, ut potuit, in trimetrum coegit 26. οὐδὲ εἷς ἐστὶν] cod. οὐδὲν εἷς ἔτι, cuius loco quod posui l. l. nunc recepit etiam Gaisfordus; οὐδὲ εἷς ἔφυ Nauckius

P. 237, 1. *οὐδ' ἀψάμενος οὐδεὶς ἰδών τε λυσιτελὲς*] apertum est excidisse olfactus memoriam; praeterea in ultimis et sententia vacillat et *λυσιτελὲς* prima correpta a Simylo dici non potuit. pro *ἀψάμενος* cod. *ἀψόμενος*, quod leve est veritatis indicium; scribendum enim

οὐδ' ἀψ[άμενος οὐδ' ὀσφρ]όμενος οὐδ' εἰσιδὼν
τὸ λυσιτελὲς . . .

indicata post *τὸ λυσιτελὲς* lacuna', hoc fere modo explenda *οὐκ ἂν ποθ' εὕροι τῷ βίῳ* 5. *κατέλιπεν*] cod. *κατέλιπε*, ut videtur 7. *ἰδικὰς*] *εἰδικὰς* 9. *ἕκτον*] *ἕκτην* 10. *συνθέντων*] *συνθέτων* 14. *Δημόκριτος*] v. no. 15. 22. *μνημονευτικὸν*] addidi *τὸ*

P. 238, 9. *καὶ*] *κατὰ* e Plutarcho 14. *διηθοῦν*] *διηχοῦν* e Plutarcho 15. *κοῖλα*] *κενὰ* Plutarchus

P. 239, 9. 10. *Δημοκράτους — γίνεται*] eadem haec apud Stobaeum Flor. V post n. 34 infert Par. A sic scripta

δ β γ
Δημοκρίτου. Αὐτάρκει σμικρὰ τροφὴ νυξ οὐδέποτε γίνεται, quorum priora apud Maximum Tit. 32 p. 45, 40 ita leguntur *αὐταρκείη τροφῇ σμικρὰ*, ubi Gesnerus *αὐταρκεῖ τροφῇ μακρὰ* 17. *μεγάλη*] *μεγάλης* 18. *Δημοκράτους*] *Δημοκρίτου* e Stobaeo

P. 240, 4. *φίλον*] *φίλους* 10. *Σοφοκλῆς ἐσθίει*] *ἔφη* praefixi 11. *ὁποῖον ἂν*] *ὁποιονοῦν*? 17. *ἐθιστέον*] ante Gaisfordum *ἰστέον*, Maximus p. 45, 55 *εἰθίσθω*

P. 241, 1. *ξυνοικουσῶν — ἀπαιτοῦσι*] *ξυνοικεουσέων — ἀπαιτέουσι* 2. *ἀξιοῦσι*] *ἀξιεῦσι* 3. *ἑκάστῳ*] *ἑκαστάτω* *longissime* 4. *χείρονος*] *ἀρείονος* vel *κρείττονος* 6. *μούνοις*] *μούνοισι* 13. *ἀκούσεις*] *ἀκούσει* 23. 24. *τῇ κατανοήσει τῆς ἀληθείας ἐπιβαλεῖν*] Halmius *τὴν κατανόησιν — ἐπιλαβεῖν*, praestare videtur quod dedi *τὴν κατανόησιν — ἔστι λαβεῖν*

P. 242, 8. *πλεῖστον*] *πλεῖον*? 18. *οὔτ'*] *ὅ τ'* e Pindaro 26. *ψευδεῖ*] *ἀψευδεῖ* e Pindaro

P. 244, 7. *ήνιος. ὁ Μεσήνιος*] suspicor fuisse olim *Δικαίαρχος ὁ Μεσσήνιος* 9. *πλημμυροῦντι*] insolens est *πλημμυρεῖν* transitiva potestate dictum, ut fere suspicer scribendum esse *πλημμυρ[εῖν ποι]οῦντι* 10. *παρὰ*] *περὶ*?

12. Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης] cod. αθέας ὁ Μασαλιήτης, corr. Gaisfordus e Plutarcho Mor. p. 897 b.

P. 245, 2. 3. τῷ δίνῳ] τῇ δίνῃ Plutarchus l. l. p. 897 c. d. 6. οὕτω] αὐτῷ 25. τινὸς] τινὲς e Plutarcho, ubi item alia rectius scripta sunt

P. 246, 5. 6. θεὸν ὡς ὄντα — ἐπιπέμποντα] θεῶν ὡς ὄντων — ἐπιπεμπόντων e Stobaeo 10. ὡς] ὢν 14. εἴη] vide supra ad 134, 21

P. 247. ORIONIS ANTHOLOGNOMICUM] descripsit Schubartus e cod. Vind. et e Schubarti schedis edidit Schneidewinus in Coniect. crit. 1839. aperta cod. vitia non annotavi, interdum tamen corruptam lectionem consulto tenui

P. 249, 10. σοφὸν ἐν λόγοισιν] σοφὸν ὄντ' ἐν λόγοισιν

P. 251, 7. ἴδῃς] εἰδῇς conieci in Menandri Rel. p. 103 multis annis ante Cobetum; male ἴδῃς tuetur Schneidewinus p. 65.

P. 252, 1. σπερχομένην] ἐρεχθομένην Homerus 24. φύσις ἀνθρώπων, ἀσκοὶ πεφυσωμένοι] αὔτα ante φύσις addit Clemens, unde possis

αὔτα γὰρ ἀνθρώπων φύσις,
ἀσκοὶ πεφυσιαμένοι —

25. Ἀνδρῶν — δουλεύειν] separavi haec a praecedentibus, v. Schneidewinum

P. 253, 4. εἰ] ἐκ 5. πάντα δ' ἀνθρώποις] πάντα τ' ἀνθρώπει' ἀεί? aliter Nauckius, quem vide p. 344 6. τάδ' — θεὸν] haec si recte a praegressis separanda statui, post alterum versum aliquid de εὐσεβείᾳ excidisse credendum erit θεὸν] θεοὺς Nauckius 8. θεὸν] θεοὺς Nauckius 9. αὐτῷ] αὐτὸ Rankius, αὐτῷ Nauckius

P. 254, 7. μακροῦ ἂν] μικροῦ τις ἂν e Demosthene 8. παραβαίη] παραβαίνῃ e Demosthene 12. τὸν] delet Schneidewinus, posui τὸ 14. πόρνης βουλὴν] πόρον εἰσβολήν τ' Prellerus, πόρον ἢ 'σβολὴν Nauckius 15. παρῆς] παρίης Schneidewinus μηκέτ' αἰτιῶ θεὸν] ante Schneidewinum μηκέτι τὸν θεὸν αἰτῶ, rectius fortasse Bergkius μηκέτι θεὸν αἰτιῶ 16. μαλακίᾳ] cod. μαλθακίᾳ, Schneidewinus ἤδη δὲ σαυτοῦ ζυγομάχει τῇ μαλακίᾳ 19. post hunc versum excidisse Ἐκ τῆς Ἠλέκτρας:

Ἐν τοῖς τοιούτοις ἐστὶν ἡ προμηθία intellexit Schneidewinus; v. Soph. El. 978 (991)

P. 255, 8. μακρὰν ἀποκεῖσθαι] μάκρ' ἀπῳκίσθαι 16. ἀνατρέφειν] ἀναστρέφειν Schn. 20. πάντ' ἔχωσι] πᾶν τελοῦσι Nauckius

P. 256, 7. θεοὺς] fort. θεόν σ' scribendum; ceterum haec a primo versu separanda puto 10 — 12. Ἐκ τῆς Ὁμολογούσης . . . Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν] cod. Ἐκ τῆς Ὁμολογούσης τῶν Βίωνος βουκολικῶν —, corr. apud Schneidew. p. 184 de versibus Bionis v. quae dixi ad Bucolicos ed. nov. p. 426

P. 257, 19. θεῶν] τῶν θεῶν Schneidewinus 21. τούτου] τούτου τοῦ Schneidewinus 29. ὅπου γε] ὅπου καὶ μὴ Stobaeus, ὅπου γε μὴ Schneidewinus

P. 259, 15. τὸ — ἢ] Schneidewinus τό τοι κράτιστον, κἂν γυνὴ κράτιστον ᾖ, quod non sufficit; locus mancus videtur 16. ἔστ' et τὸ δὲ cod. οὐ] οὐχὶ suspicabar, idque recepit Nauckius, alii οὐδέν. sed vereor ne vitium in διαφέρει lateat, pro quo vide ne διαφθερεῖ scribendum sit, de quo tum demum iudicari poterit, si priora emendata fuerint 26. χρήσεις] φύσεις Floril. Monac. p. 275, 8.

P. 260, 4. ἐκεῖνος — εὐτυχῶν] ἐλεινοὺς — ἀτυχῶν recte Herwerden 9. γεωργίου cod. 10. ἀποτρεπόντων cod.

P. 261, 21. σκοπῶμεν] σκοποῦμαι e Stobaeo τῶν] τὰς τῶν Stobaei cod. B, ἐγὼ Nauck. 22. οὐ γὰρ ἀσφαλῶς] ὃς γὰρ ἂν σφαλῇ e Stobaeo 23. πίπτει δ' ὁ πρὶν εὐτυχῶν] χὠ πρὶν εὐτυχῶν πίτνει e Stobaeo

P. 262, 28. οὗτοι] αὐτοὶ Stobaeus 29. 30. separavi a praecedentibus ἀγοραῖς] ἀγορᾷ

P. 263, 2. μεταλλαγέται πραγμάτων] Eupolidis locus, de quo cf. Com. gr. II p. 549. nunc ita mihi scribendus videtur:

ἦ πολλά γ' ἐν μακρῷ χρόνῳ γίγνεται,
μεταλλαγαί τε πραγμάτων [κυκλοῦσι],
μένει δὲ χρῆμ' οὐδὲν ἐν ταὐτῷ ῥυθμῷ.

non ex parabasi, quae Schneidewini opinio est, sed ex chorico carmine haec ducta videntur 4. Φανιέως] Φανίου, quae Menandri fabula est, Schneidewinus, qui sequentem versum, in cod. sic scriptum μήποτ' ἐπαινέσῃς πρὶν ἄνδρα ἴδῃς σώφρονα, Theognidis (963) esse intellexit

19. πλεῖστον] μηδὲν ex Eur. 21. κακοῖσιν] κακοῖσι δὲ ex Eur.

P. 264, 21. πάντ' ἔχωσι] πᾶν τελοῦσι Nauckius

P. 265, 4. ἔχειν πολλὴν] πολλὴν ἔχει e Stobaeo 8—10. separavi hos tres versus a superioribus 8. τοὺς φύσαντας] τὼ φύσαντε Schneidewinus, immemor verissimae observationis Valckenarii, quam optime tuetur Geelius ad Phoen. 34. itaque τὸν φύσαντα scripsi 9. συνθύτης τοῖς θεοῖς] delevit articulum Schneidewinus, qui mihi potius ex ποτὲ corruptus videtur; hoc reposito, θεοῖς, quod inutile additamentum est neque ad verborum structuram satis commodum, delendum erat 10. μηδ'] μήτ' 18. ὅθεν] ὃ μὲν e Stobaeo 19. πρῶτον] e Stobaeo additum 20. αὐτὸ τὴν] αὐτὸ τοῦτ' εἶναι e Stobaeo 24. νέοι] desidero καὐτοί. fort. καὐτοὶ νέοι ποτ' ἦσαν, ἠπίως τέκνων 27. τερματίζεται] ἑρματίζεται Nauckius

P. 266, 9. σοφὰς] πολλὰς ex Stobaeo aliisque 15. οὐδὲ θηρᾶσθε δήπω] οὐδ' ἐθηράσασθέ πω ex editt. Euripidis 27. ἄθυμος] ῥάθυμος ex Eurip. fr. 239. 28. εὐανδρίαν] recte alias εὐδοξίαν

AD FLORILEGIUM MONACENSE.

Edidit Walzius post Arsenii Ion. p. 494 e cod. Monac. VIII. fol. 39. Walzianorum ignarus fuit qui simillimam dictorum collectionem e cod. Leidensi (Voss. 13) publici iuris fecit Laur. Rynhard Beynen Lugd. B. 1837. libellum mihi non visum cognovi e commentatione B. ten Brink in Philol. Gotting. VI p. 577. dictorum fontes non indicavi nisi fere quos Beynen et ten Brink non indicarunt, qua in re plurimum me Nauckii diligentia adiuvit, quem vide etiam Philol. IX p. 367 sqq.

P. 267, 5. ἀρχέσθω] ἀνανεούσθω Leid. παρὰ] περὶ e Leid. 3. νόει] τίμα Leid. 8. θεὸς οὐ ληπτός· εἰ δὲ ληπτὸς οὐ θεός] si tetrametri pars est, scribi potest θεὸς ἄληπτος, sin trimeter, ὁ θ. ἄληπτος vel cum Nauckio θεὸς οὐχὶ ληπτὸς 9. θεοῦ] θεῷ e Leid. 11—13. Porphyr. ad Marc. 20. 11. ᾧ] e Leid. τῷ Monac. ὃ ἂν Walzius 2. παρέστηκ' Leid. 13. οὐχ] οὐ μὴ e Leid.

16. Porphyr. ad M. cap. 11. 18. αὐτοῦ] ἑαυτοῦ cod. v. Porphyr. ad M. c. 15. 23. τῷ τέλματι] τῷ τέλαιτ Leid., latet proverbium mihi quidem ignotum, fallitur ten Brink

P. 268, 1. γαμήσας] γαμόσαν Leid. γήμας Beynen 3. νομοκλοπέεν] γαμοκλοπέειν e Phocyl. ἐθέλῃς] seclusi 6—8. Porphyr. ad M. c. 16. 7. ἡ] μόνη Leid. 12—14. Porphyr. ad M. c. 13. 13. τοῦ] om. Leid. 18. τῇ ψυχῇ] τὴν ψυχήν? 23. Porphyr. ad M. 35.

P. 269, 1. τελειότης] τελεότης Leid. 3. ἡ ἀγαθὴ] haec addidi 15. καταφόριον] καταφύγιον 17. πυρὶ] τῆς e Leid. 22. ἰσχυρὸν] ἰσχνὸν e Leid. 26. ἀληθέστατοι] corruptum

P. 270, 5. ἄρισται] ἄριστα Nauckius 17. τὸ τολμᾶν] τόλμαν 21. εὐχαριστίας] εὐχρηστίας male Leid. 26. ἐν add. e Leid.

P. 271, 1. ἐλέφαντα] ἀνδριάντα e Leid. 5. τάχιστα] male servavit scriptor, quod recte habet in eiusdem dicti alia forma p. 185, 22 7. ἑκάτερον] ἑκατέρου e Leid. 17. ἐθέλεις] εἰ θέλεις dedi; in Leid. haec ita scribuntur ξένοις μεταδιδοῦ (sic) καὶ τοῖς etc. 18. ἐνόντων] ἐόντων ten Brink, qui Democriti sententiam esse ostendit 26. ἄπρακτον] vide supra ad p. 176, 6

P. 272, 3. λιμὴν — ἀλυπία] v. ad Menandri Monost. 318. 4. ἰατρεύειν] ἴασθαι? ut sit troch. tetram. 8. Porphyrius ad M. c. 14. 9. πολλὰ] πολλάκις? 13. εὐπορώτερον] εὐπορώτατον e Leid. 17. πολλοὶ — εἰσὶ] Philonis esse vol. VI p. 236 Richt. monuit Nauckius 20. περιπέσωσιν] rectius μεταπέσωσιν

P. 273, 9. ἄλλα] ὅλα Leid. ὅσα Beynen, τὰ Epictetus Ench. 21. 12. ταχὺ] τάχα Leid. 13. προϊοῦσαν] προσιοῦσαν e Leid. 16. τὸ καλὸν] τῷ καλῷ e Stobaeo Flor. V, 77. 17. δεῖ] χρεὼν Stobaeus 22. καὶ] κου ten Brink τὴν] τὸν idem ex Antonio 24. 25. ὅσῳ] ὅσα

P. 274, 3. ἐφημέρας] ἐφημέρου Leid. 9. τὰ ἑαυτῶν] τὰ ἐξ αὐτῶν Leid. 18. τοῦ] νῦν οὐκ] οὐκέτ'? 23. ἡμαρτημένα] ἁμαρμένα Leid. ἁμαρτήματα frustra corrigit ten Brink

P. 275, 6. κρεῖσσον — φέρειν] Sophoclis fragm. apud Nauck. p. 142 θεῷ] γὰρ add. e Leid. 7. γὰρ add.

e Leid. Sophoclis est fr. 227 ὃν] ὃς Leid. τιμήσῃ θεὸς] τιμᾷ θεοὺς Leid. 8. Eurip. fr. 759, 1 13. ζῆν] μὴ Menander Mon. cf. supra ad p. 114, 2. 14. ἐπαινέσῃς πρὶν ἄνδρα ἴδῃς σώφρονα] emendavi e Theogn. 963. similiter idem versus corruptus legebatur apud Orionem Anthol. p. 263, 6 16. 17. fortasse Agathonis fragmentum 18. πέρας] Demosth. de Cor. 258 21. πανταχοῦ] πολλαχοῦ Menander in Com. IV p. 288.

P. 276, 1. ἀχαλίνων] Eur. Bacch. 385. 4. περιττὰ] περισσὰ e Sophocl. Ant. 68. 6. ἐλαττόνων] ἐλασσόνων ex Eur. Andr. 189. 12. Eur. Iph. T. 1032. 13. πᾶσα] Nonnus Dion. 42, 209. 24. τοῦ λαμβάνειν] cod. τῷ λ. 25. τῶν δυνατῶν] τῶν γὰρ δυναστῶν ex Eur. fr. 95. 26. Eurip. fr. 719.

P. 277, 1. 2. Eurip. Med. 598. 2. κνίζει] κνίζοι 3. Eurip. fr. 638. 4. ἐσθλὸν] γὰρ ἐσθλὸν ex Eur. fr. 515, 1. 5. τράπεζα] Menandri esse suspicatur ten Brink, quem redarguit verbum πέλει. cf. Simplicium ap. Pors. Adv. p. 278 καλῶς εἴρηται ὅτι ἡ χωρὶς λόγων τράπεζα φάτνης οὐδὲν διαφέρει 6. ψεῦδος] ψεῦδος δ' ex Hom. Od. γ', 20. ἐρέει] excidit comma 10. Aesch. fr. 85. 15. σκοπὴν] σιωπὴν 20. γὰρ] addidi ex Eurip. Hipp. 701. 23. εὐλάβεια] fort. versus fuit ἀλλ' vel ἡ δ' εὐλάβεια καλὸν ἔθος τοῖς χρωμένοις 24. Eurip. fr. 1071.

P. 278, 7. Eurip. fr. 774. 8. πᾶσιν εἰς ἣν] πᾶσ' ἕν' ἂν Arist. Pl. 1151. 9. Theogn. 957. 10. Eurip. Or. 1155. 13. γὰρ] add. ex Eur. fr. 760. σοφώτατος] σοφώτερος ex Eur. 16. φίλου οἰκείου] οἰκείου φίλου Eurip. Androm. 986. 17. πονηρὸν μὲν] πονηρὰ μὲν γὰρ Leid. πονηρὸν μὲν γὰρ ex Achille Tat. 1, 7. 18. δὲ καὶ corr. pro καὶ δὲ ἀμορφία νοσῇ] ἀμορφία δυστυχῇ Leid. ἀμορφίαν δυστυχῇ Achilles Tatius, ubi Vat. ἀμορφίας 20. εἰ] ἢν

P. 279, 25. ἰσχυρότατον] ψυχρότατον

P. 280, 7. συνείδησις] ἡ ἀγαθὴ excidisse videtur 8. 10. ἔλεγε·] dele hypostigmen 18. ἔλαιον] ἐλαίαν

P. 281, 4. ἡδονὴν] add. videtur μόνην 6. οὐδὲ] οὔτε Μήδου] Μίδου malim 22. οὔτω] malim τούτῳ

P. 282, 6. 10. πλέειν — συμπλέει] πλεῖν — συμπλεῖ

19. σαυτοῦ ἀσθενέστερος? 24. 25. ἄλλος οἷος ἐγὼ] alias ἄλλος ἐγὼ

P. 283, 14. ὀργὴν] ἀρχὴν 19. εἰ] ἔφη, εἰ? 22. Ἰσοκράτης] Κάτων? 28. Καλλίων] Καλλίας Ἀθηνῶν] Ἀθηναίων?

P. 284, 14. χαλεπώτερος] χαλεπώτατος Nauckius 20. ὑβρίσω] Euripides ὑβριῶ dixerit 22. πρόνοιαν] πριόνα Maximus Conf. 26. ἀτυχεῖς] εὐτυχεῖς Walzius

P. 286, 3. ἐν addidi 4. μᾶλλον addidi

P. 287, 5. ἀλλ' ὑγιαίνουσιν] fort. addendum οὐ τοῖς coll. Stob. Flor. XIII, 25. 21. πλουσιώτερος] πλουσιώτατος

P. 288, 14. οὐ γράφουσιν] delevi οὐ 17. κατασαπῆναι] κατασκλῆναι Nauckius 22. Ὑπερίδης] Pythagorae tribuit Append. Flor. p. 161, 1. ubi quod edidi ἃ φρονεῖς et ἃ ποιεῖς sic intelligebam, boni viri esse non verbis sed rebus quas agit ostendere quae animo sentiat. sed cum cod. habeat ἃ φρονεῖν et ἃ ποιεῖν, recte Cobetum correxisse puto εὖ φρονεῖν et εὖ ποιεῖν; ad eandem igitur normam etiam hic locus conformandus est. 26. τὸν] ὁρῶν vel ἰδὼν πλοῦτος] πηλός? Nauck. ῥύπος cll. Theone Rhet. I p. 203, 8.

P. 289, 3. φωνῇ δ' ἀνθρωπίνῃ χρῆται] v. praef. ad vol. II p. XXI et vol. IV p. LXIX Φίλων] Χίλων Nauckius 19. Ὡρίων] Orion Epicuri discipulus memoratur a Diog. Laert. X, 22. nec incredibile est hunc ipsum hoc loco intelligendum esse; vide quae supra dixi ad p. 226, 24. Hieronis nomen latere et hic et p. 290, 6. 8. existimabat Ritschelius. φιλοῦντα] φιλοπονοῦντα p. 290, 8.

AD EXCERPTA VINDOBONENSIA.

Descripsit e cod. Vind. (Nessel. theol. CXXVIII. Lambec. theol. CCCXX) M. Hauptius, edidit Ritschelius progr. acad. Bonnae a. 1839. fontes dictorum pete e commentariis Ritschelii.

P. 290, 6. 8. Ὡρίων] Ἱέρων R (i. e. Ritschelius); sed v. ad p. 289, 19. 10. 11. ἐκεῖναι ἐὰν] ἐκείναις ἂν μὲν εἰ δὲ] ἐὰν δὲ R 17. ταχεῖς] τραχεῖς e Demophilo 17. 18. ὀξύθυμοι] ὀξεῖς θυμοὶ e Demophilo

P. 291, 2. ὁ φθόνος] φθόνος Nauckius; Aristoteli sententiam tribuit Arsenius, male, ut videtur 5. οἷς μὴ] οἷς οὐκ Stobaeus 8. ὁ φθόνος] ὁ λόγος τῆς λύπης supra p. 274, 13. 9. ὅρκον] add. Hauptius e Menandri mon. 25. 22. ὠφέλειαν] τῆς ψυχῆς add. R 23. ἰδίας] ἡδείας R ex Arsenio

P. 292, 22. τὸν] ἰδὼν? an ὁρῶν? 26. ἐκγελασθήσῃ] γελασθήσῃ vel καταγελασθήσῃ R

P. 293, 2. συνεσθιόμενον] cod. Gud. συνεστιόμενον, corr. Orelli 11. γαμεῖν] γαμῇ R, quod probari potest, si auctorem huius versus tale quid scripsisse putamus: γυναῖκα κατορύττῃ τις, οὐχ ὅταν γαμῇ. 12. γυναῖκα γὰρ θάπτειν ἢ γαμεῖν] interposui ἄμεινον, cf. Chaeremon (Philemon?) apud Stob. Flor. 68, 22. 17. Ἀντιφάνης] Ἀντιφῶν? 24. ἐκφήνῃς] cod. ἐκφάνῃς 25. τὰς φιλίας] τὴν φιλίαν alibi 29. ἤδη add. R

P. 294, 6—9. duo coaluisse apophthegmata suspicatur R. cf. Floril. Monac. p. 281, 1—3. 10. ἀπαίδευτον] ἀπαιδεύτου

P. 296, 7. 8. Euripides fr. 1029.

DICTA SEPTEM SAPIENTIUM. Continentur in cod. Vat. DCCXI. fol. 95. cf. Boissonade Anecd. I p. 135 *Walz*. cf. Stobaeus Flor. III, 79. 80.

P. 296, 16. ἰσχύει] ἰσχυῖ 23. μηδὲν] μηδένα

P. 297, 5. τραχὺς ὢν] τραχέσιν Nauckius, ἀρχὸς ὢν Strothius 15. οὐκ ἐγγόνους] οὐ συγγενεῖς 23. ὁ Ζαμίου] Ἐξαμίου

P. 298, 3. καλοὺς] καλοὺς κἀγαθούς? 4. Τευταμίδου] Τευτάμου

Scribebam Berolini m. Decembri a. MDCCCLVI.

Addenda ad Vol. I.

P. 2, 8. *τοσῷδε μᾶλλον αὔξεται τελουμένη*] ferri non posse *τελουμένη* certum puto. Euripides fortasse *καθ' ἡμέραν* scripserat, quo ducere videtur Theodectes Stobaei Flor. XXXII, 6. *αὕτη δ' ὅσῳπερ αὔξεται θνητῶν γένος, τοσῷδε μείζων γίγνεται καθ' ἡμέραν*, quae manifesto ad Euripidis imitationem dicta sunt. sed possunt etiam alia conici, e. c. *τιμωμένη*. cf. Iamblichus Stobaei Flor. XLVI, 62: *πᾶν γὰρ τὸ τιμώμενον αὔξεται, ἐλαττοῦται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον*

P. 8, 10. *καλῶν*] legebatur *κακῶν*: correxit etiam G. A. Hirschig, cuius emendationes in Bergkii Annal. Marburg. vol. X p. 294—376 nunc demum mihi innotuerunt

P. 11, 8. *ζητεῖν — παραμενοῦντας*] haec Nauckius probabiliter e Porphyrii ep. ad Marcellam ducta conicit 9. *κατὰ*] *καὶ μετὰ* scribendum e marg. Gesn.

P. 13, 3. *ψυχὴ — τελεωτάτη*] praestat quod cod. ap. Orell. Op. sent. vol. I p. 495 habet *ψυχῆς — τελεότης* 5. *ἀμείνω*] ita, ni libri fallunt, etiam Herodotus passim scripsit, ut nihil apud Democritum mutandum sit 8. *τὰ δὲ λείποντα*] bene Hirschig *τὰ δ' ἐλλείποντα* 13. *ζηλουμένων*] rectius fortasse *ζηλευμένων* 16. *ἃ*] imo *τὰ κάρτα*] *κακὰ* Iacobsius 18. *πλειόνων*] *πλεύνων*? 21. *ἀεὶ*] imo *αἰεὶ* 23. *ὧν νόμοι*] hoc posui ex A, vulgo *ὃ νόμοι*, fort. *τῶν οἱ νόμοι*

P. 17, 6. *Σωκράτην*] *Σώπατρον* praecepit Gaisfordus in indice; in adnot. ad h. l. pro 'Jamblichum' corr. 'Sopatrum' et CIII pro CI 16. *τᾶς τῶν ὅλων — κτήσασθαι*] haec Perictionae verba intellegi non possunt nisi ita correcta: *τᾶς τῶν ὅλων φύσιος· καὶ τᾶς σοφίας ἔργον ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο κτήσασθαι*

P. 18, 2. *ἃ δὲ παρ' ἑνὶ*] *ἃ δέ γα ἑνὶ*? 5. *ἴδια*] malim *ἰδίᾳ* 8. *μουσικὰ*] videtur hic et alibi in his pytha-

goricae doctrinae doricis monumentis μωσικὰν scribendum esse 9. οἷος ἐστὶ] οἷός τ᾽ ἐντὶ ex Iamblicho Cohort. c. 4 dedi; aliis locis ἐστὶ servavi, ac videntur utraque forma hi dorici scriptores usi esse 10. γένη] τὰ γένεα ex Iamblicho 11. συναρθμήσασθαι] Schäferus εὖ ῥυθμίσασθαι, cod. Schowianus εὐρυθμίσασθαι, Iamblichus συναριθμήσασθαι, Iacobsius ἀριθμήσασθαι 12. εἶναι καὶ ἀλαθέστατος] ἦμεν καὶ παναλαθέστατος ex Iamblicho 13. ἀνευρηκέναι] recte Iamblichus εὑρηκέναι 14. κατόψεσθαι] recte Iamblichus κατοψεῖσθαι, ut voluit Iacobsius πάντα τε τὰ] πάντα τὰ vulgo et Iamblichus, πάντα τε τὰ Gaisfordus ex A 19. τελειότας] fort. ubique τελήοτας restituendum 24. 26. 27. αὐτὰ] malim αὖτα 25. ὀφθαλμῶν] non credo scriptorem sine causa orationem variasse, itaque ὀπτίλων scribendum 27. ποδωκεία] imo ποδώκεια aut ποδωκία

P. 19, 31. οὕτω κά τις ἀθρησάτω] scripsi ἀθρῆσαι, malim nunc ἀθρήσαιτο, qua forma sequiores usi sunt

P. 20, 19. ἐντὶν οἰκειοτέρα] servavi ἐντὶν ubicunque cod. A offerret, quamquam recte F. A. Wolfius ν ante vocalem subtrahendum statuit 31. γεννῇ] corr. γεννῇ

P. 23, 10. ὅκκαν] etiam in huius vocculae scriptura ubique cum Gaisfordo cod. A secutus sum, quamquam non dubium esse potest, quin vera forma sit ὅκκα 31. 32. σύνταγμα] οἷον σύσταμα ex ms. Brux. ubi σύστημα

P. 24, 20. ἂν] malim ὅκκα

P. 25, 12. ἄθεος] ἦθεος scripsi, fortasse iniuria

P. 29, 24. ἶσον] difficile dictu est utrum ἴσον dixerint an ἶσον Dorienses in prosa oratione

P. 31, 8. τίνων οὖν] scripsi τίνων ὦν, malim nunc τίν᾽ ὦν 14. προτρεπτικὰ] praefero nunc ποιητικὰ coll. 1. 27. 18. τὰ] recte delet Gaisfordus

P. 34, 11. πρακτοῖς] πρακτέοις malim

P. 35, 24. μένοντες] recte Schowius μὲν ὄντες

P. 39, 19. ἐμοῦ] ἐμέο scribendum; ceteros ionismos in hac aliisque Eusebii eclogis obliteratos monitus lector ipse restituet.

P. 61, 21. ὅταν — προσδοκᾷς] sunt Antiphanis versus,

de quibus dictum est Com. gr. III p. 153 et Praef. ad Stob. vol. IV p. XXX

P. 62, 11. αὐτῇ] αὐτοῖς Nauckius 24. ἡρετῇ] imo ἀρετὴ

P. 63, 16. * Τενῦ] Τέννη perspicue cod. Mend. apud Nauckium Tr. Fr. p. 456

P. 64, 5. καὶ φοβοῖτο] scribendum videtur ἀεὶ φοβοῖτο

P. 69, 26. praefige lemma Μενάνδρου e cod. Mend.

P. 71, 6. 7. primum horum versuum Sophocli assignat Trinc. alterum eidem poetae Arsenius, v. Nauck. trag. p. 260. coniunxi autem hos versus ad unum fragmentum, quoniam primus versus sine altero nihil habet, quod titulo περὶ φρονήσεως respondeat; praeterea personarum vices indicandae erant: apertum enim est, cum primus dixisset boni viri esse infelicibus auxilium afferre, alterum respondere prudentis esse videre ubi id tuto et recte fieri possit.

P. 72, 28. ὧν] οἷς Hirschig

P. 74, 21. Θεοβούλου] Κλεοβούλου scribendum cum Nauckio

P. 75, 11. μηδὲν ἀτακτεῖν] ceteris coniecturis praestiterit ἐς μηδὲν ἀτακτεῖν 15. 16. εἰς — πρὸς] εἰς — εἰς? an πρὸς — πρὸς? cf. n. 67.

P. 76, 2. καὶ τὴν] κατὰ τὴν Halmius

P. 78, 4. ἀμείβονται] malim ἀμείψονται, quo ducit sequens ἀποδώσει. praeterea fort. σὲ addendum 6. ἐὰν δέ τινι] ante haec plura videntur excidisse 7. φρονιμωτάτου] φρονιμωτέρου scribendum esse ostendunt sequentia 8. φρονίμως] νομίμως? 14—20. Ἐκ μὲν — νοημάτων.] haec Aristoxeno assignanda suspicor, qui ea in libro Πυθαγορικαὶ ἀποφάσεις inscripto et frequenter a Stobaeo laudato posuerat. cf. qui plurima ex Aristoxeno derivavit Iamblichum V. P. p. 139. 24. Ἀριστοτέλους] non Stagiritae, opinor, sed eius, ex cuius libro περὶ ἀρετῆς complura attulit Stobaeus I, 18. 26. τῇ ψυχῇ] recte τὴν ψυχὴν m. Gesn. et A ex em. τῇ ψυχῇ m. pr.

P. 79, 3. ψέλλια] rectius ψέλια

P. 81, 4. εὐτονήσαντες] εὐστοχήσαντες Hirschig nescio quam ob causam

P. 83, 9. μηδὲ τῆς ἀληθείας ἐπὶ μικρὸν] ita scripsi cum

vulgo legatur εἴη τῆς ἀληθείας καὶ μικρὸν, Gesneri margo, e Mend. cod. ut videtur, καὶ τῆς ἀληθείας μηδὲ μικρόν, quod verum videtur, modo scribas καὶ τῆς ἀληθείας μηδ' ἐ[πὶ] μικρὸν, et statim ἐφικόμενος pro ἀφικόμενος, ut voluit Halmius 12. ὥσπερ εἰς κενὸν σκάφος τὸ ἀπὸ τῆς φρονήσεως ἕρμα δεῖ προσεμβάλλειν] desideratur rei commemoratio, quacum vacuus linter comparatur; scribendum videtur ὥσπερ εἰς κενὸν σκάφος [τὸν βίον] τῆς φρονήσεως ἕρμα δεῖ προσεμβάλλειν 14. ὥσπερ εἰς ὁδὸν εἰς τὸν βίον —συντίθησιν ἐφόδια] ita Gaisfordus e cod. Schowii dedit, at recte abest a ceteris libris alterum εἰς 24. δυνάμει] imo δυνάμι, quae forma ubique his scriptoribus reddenda est: idem de ἐς, αἰεί, αἰ aliisque valet

P. 84, 5. αὐτέων] insolens in dorico scriptore forma pro αὐτῶν 9. 10. κατ' ἄλλα καὶ ἄλλα] ἄλλα καὶ ἄλλα? an κατ' ἄλλα ἄλλα? 12. συναρμογὰ] malim ἁ συναρμογὰ ἀμφοτέρων] ἀμφοτερᾶν? 13. φύσιος redundat 14. οὐκ] οὖ κα? 20. μὲν] aut delendum est, aut excidit in sequentibus aliquid 26. σπωδᾶς] hoc iam ante Hirschigium restituit Gaisfordus

P. 85, 1. καὶ διάχυσιν] hoc melius abesset, cum subiectum loci sint nomina ἄνεσις διάχυσις εὐτυχία 8. αὐτὰ] malim αὖτα 10. πράξεσι] imo πράξισι ἄλλαν] rectius ἀλλᾶν αὖτα] αὖτ' ἂν libri, fort. αὖτα καὶ

P. 87, 1. μεθύοντας] confirmat crisin nostram de h. l. Diogenes Laert. 1, 6 p. 20, 41 Cob. οἰκέτην παρ' οἶνον μὴ κολάζειν, δοκεῖν γὰρ ἂν παροινεῖν 3. δεσπότας, οὐ συγγενεῖς κτήσῃ] δεσπότας κτήσῃ τοὺς συγγενέας Diogenes l. l.

P. 88, 3. τραχέσιν] libri τραχὺς ὢν, illud Nauckius, ἀργὸς ὢν fortasse rectius Strothius apud Iacobsium Ep. cr. ad Schow. p. 225

P. 92, 15. ἐποίησεν,] dele comma 19. πάντων.] dele punctum 20. καὶ πόλις] καὶ πολὺ Schleiermacherus; locus ne sic quidem integer

P. 98, 21. εὐνοούμενος] v. Cobetum Mnem. IV p. 275

P. 99, 9. ἐπιτιθῆται] imo ἐπιτίθηται

P. 105, 9. οὐδὲ ἓν] typothetae error pro οὐδὲν

P. 106, 2. ἰσχυρότερον] ψυχρότερον etiam Hirschig

P. 115, 3. ἀπωσάμενος] praestat fortasse ἀπωσόμενος

4. αἰστῶσαι] ita Grotius, libri ἀνιστῶσαι; locus nondum emendatus 7. ὄντως δικαίως ὁσιεύσει] pro ὄντως δικαίως quid scripserit poeta nemodum repperit, retracto etiam quae ipse conieci. sed pro ὁσιεύσει omnino scribendum ὁσιώσει, ut iam Valckenarius vidit 8. εἴ — αὐτῶν] fort. recte pro spuriis habuit Gesnerus 10. χαλινοῖς.] lacunam post hanc vocem indicare debebam 17. Θεοβούλου] Κλεοβούλου Nauckius, Chiloni idem dictum tribuit Demetrius Stobaei Flor. III, 79 p. 88, 8. 29. σοι] τοι? an l. 30. σοι delendum?

P. 116, 7. ἕστηκεν] libri ἑστήκει, quo praesenti utitur etiam Strabo VIII p. 384. at barbarum hoc; scio, sed talia haud pauca habet Strabo, ex quo genere praeter alia multa est illud ὑπελθετέον XIII 622, audacula coniectura frustra remotum a Cobeto VL. p. 360. eadem forma usi sunt Herodotus medicus apud Matthaeum Opusc. med. gr. p. 281 et Agathinus p. 288, eandemque tuetur etiam verbale μενετέον, quo vel boni scriptores utuntur.

P. 119, 15. τὸ] malim τὸν

P. 121, 5. αὐτῇ] scr. αὑτῇ

P. 125, 4. ὃς] hoc addidi, sed ne sic quidem locus emendatus est, qui ita fortasse constitui potest: ἀλλ' ὥσπερ Διογένης, ἐπεὶ — „τοῦτον ὤθει“, πρὸς τάδε . . . indicata lacuna, *sed quemadmodum Diogenes dicebat* τοῦτον ὤθει, *proinde tu quoque nimium onus detrecta.*

6. τὸν κίονα] latere opinor nomen hominis corporis robore insignis, e. c. τὸν Ἰσίωνα 11. δι' εὐπορίαν — σύστειλον] malim nunc δι' εὐπορίαν διάστειλον, δι' ἀπορίαν σύστειλον

P. 126, 11. τὶς ζήσῃ] abest τὶς ab A, recte, modo ζήσῃς scribatur

P. 127, 11. ἡ ὥρα] malim ὥρα cum Nauckio ἔρυμα] ἕρμα Nauckius

P. 128, 9. ἐπιθέσθαι] hoc posui pro ἀποθέσθαι, sed videtur aliud quid latere 8. παρανομίας] παροινίας? 11. αἰσχυνόμενος] interpretamentum esse videtur verbi ἐγκαλυψάμενος 15. συγκαλυψάμενος] ἐγκαλυψάμενος malim 25. 26. μιᾷ φορητόν, μιᾷ] ita scripsi pro edito μίαν φορητήν, μίαν — apud Epictetum legitur τὴν μὲν φορητήν, τὴν δὲ — possis etiam μίαν. ᾗ φορητόν, μίαν ᾗ

P. 129, 8. *παρ' αὐτῷ διαιτεῖσθαι*] fort. *παρ' αὐτῷ διαιτᾶσθαι*

P. 130, 4. *Πυθαγορικά*] quae his subiciuntur, ad Aristoxeni *Πυθαγορικὰς ἀποφάσεις* referenda videntur

P. 133, 21. *ὑπάρχειν*] post hanc vocem excidisse aliquid in hanc sententiam *ita neque in terris divitiae tibi sunt expetendae*, intellexit Hieronymus Wolfius 26. *ἂν*] hoc addendum esse iam ante me intellexit Schweighaeuserus

P. 134, 2. *ἐν μεγάλῃ τυγχάνοντα*] *τύχῃ ὄντα* Schweighaeuserus, ego suspicabar *μεγάλῃ ἐντυγχάνοντα* vel *μεγάλης τυχόντα* 15. in adn. dele verba "nisi — *πολυτελείας*" 21. *ἔμπλησις*] H. Wolfius *ἔκπλησις*

P. 145, 19. *πολλοὺς*] *πλουσίους*? 22. *τοὺς δ' ἐν μέλιτι*] haec fort. in marginem reicienda

P. 146, 8. *ἐκ — ἐκπορεύονται*] *ἐπὶ — ἐμπορεύονται* scribendum e tit. LXVIII, 37. 26. 28. 29. *ταῖς αἰσχραῖς ἐπιθυμίαις — βαρυτέροις δεσπόταις τοῖς*] restitue dativorum formas ionicas 28. *πολὺ*] imo *πολλὸν* 29. *ταῦτα*] sententia *πάντα* postulat

P. 147, 2. *ἀείρει*] Valckenarius *ἐγείρει*; si quid mutandum, malim *ἀέξει* 3. *τὸ*] ante Valckenarium *τὸν*

P. 148, 27. *οὐκ εἰσέρχεται*] requiro futurum et verbum rei accommodatius quam *εἰσέρχεσθαι*. Apollodorus scripserat opinor *εἰσδύσεται*. Nauckius *εἰσερπύσει*

P. 149, 18. *λέγω*] Nauckius *λέγει*, malim *ἔλεγε* 28. *τάλαν αἰτῶ τι*] vulgatae scripturae *εἰ δέ τ' αἰτοίην* Grotius *εἴ τι δ' αἰτοίην* substituerat, Cobetus *εἴ τι δ' αἰτοίμην*. sed aliud quid scriptum fuisse ostendit quam exhibui scriptura cod. A, in qua tale quid latere videtur: *τάλαν, ἐπαιτεῖς; εἶτ' ἔφη οὐκ ἀγαθὸν εἶναι τἀργύριον*, in quo *τάλαν, ἐπαιτεῖς; o bona stipem petis?* amatoris verba sunt; pro *ἐπαιτεῖς* alii fortasse aptius quid reperient

P. 151, 23. *ὦν — ὦν*] *ᾧ — ᾧ*? 25. *οὖν*] om. A 26. *οὕτω*] ita A, vulgo *οὔτε* *οὔτ' ἴσμεν*] *οὔτ' εἶεν ἂν* Dübnerus 27. *ταύτας*], dele comma 29. *οὐ δὲ εἷς*] corr. *οὐδ' εἷς*

P. 152, 2. *ἀβιάστοις ἡδοναῖς*] *ἀβιάστας ἡδοναῖς* Damasc. *εἰς βιαστὰς ἡδονὰς* Iacobsius 7. *ἑκάτερον*] nonne hoc indicat post *μή τις φιλαργυρίαν*; excidisse aliquid, e. c. *μή*

τις φιλοτιμίαν? cf. Alexis Athenaei XIII p. 562 c. praeterea malim ἑκατέρου 11. ἀκρατεύεις] A ἀρρηστεύεις indicante Dübnero; scriba de ἀρρητοποιεῖς cogitabat 19. βλέπομεν] typ. error pro βλέπωμεν 20. λαγνεύουσιν εἰς αἰῶνα] Iacobsius probante Dübnero εἰς μωρίαν, propius editae scripturae fuerit εἰς ἀτονίαν

P. 153, 7. αὐτῆς] corr. αὑτῆς

P. 155, 14. οὐδείς, κἂν] οὐδείς, [ὃς] κἂν? 26. χείρων καὶ ἀτιμότερος] Clemens Alex. Paed. II, 145 ex hoc loco χείρων καὶ ἀτιμότερος αὐτὸς αὑτοῦ, quod item Musonio restituendum

P. 156, 14. ὄντες] φαίνονται supplendum esse ante me iam vidit Peerlkamp Muson. p. 355

P. 162, 27. οἵ μιν ἴδον] fortasse Mimnermus scripserat ὅς μιν ἴδον, hac sententia: *tantam antiquiorum virtutem non audivi, qui viderim illum fortissime pugnantem.*

P. 163, 5. φέρετ' ὠκέος ἠελίοιο] indicavi lacunam, Bergkium secutus, qui in sequenti versu εἴκελος fuisse suspicatur; hoc ipsum εἴκελος nescio an pro ὠκέος reponendum sit. 8. χρυσεομίτρα] A χρυσεόμιτρε, unde malim χρυσεόμιτρ' ὦ δαΐφρων ἄνασσα. mediae syllabae productio defendi posse videtur 9. ἃ ναίεις] ita Grotius, libri ἂν εἴης et ἂν αἴης i. e. ἃ ναίης, ut edidit Bergkius, quae forma fortasse etiam 22. et 24. restituenda est 11. πρέσβιστα] scribendum πρέσβειρα e marg. Gesneri

P. 165, 4. ἀνδρείη] ἀνδρίη vel ἀνδρηίη malim 19. 20. ἀνδρεῖος—κρατῶν μόνον—ἡδονῶν κρείσσων] restitue formas ionicas

P. 166, 7. τοῖς πολλοῖς] ex margine illatum videtur

P. 170, 10. ἀνέρρωσεν] rectius ἀνερρώσθη

P. 171, 4. Χῖος] Κῷος iam Wyttenbachius

P. 196, 24. ψαφιξαμένῳ] fort. φαμιξαμένῳ vel φατιξαμένῳ scribendum; respici videtur dictum aliquod Apollinis Pythii. 31. εἰ δ' αὐτὰ] εἰ Galei est emendatio, libri ἢ, praestat αἰ, et αὗτα pro αὐτὰ

P. 197, 2. 3. μάτηρ καὶ τιθανὰ πασᾶν τε καὶ πάντων] supplebam πασᾶν τε [ἀρετᾶν] καὶ πάντων [ἀγαθῶν], sufficit forsan πασᾶν τελητοτάτων scribere pro πασᾶν τε καὶ πάντων

14. τί τοῖς πολλοῖς δοκεῖ περὶ δικαιοσύνης] non quid vulgus de iustitia statuat inquirit, sed quid philosophi, stoici inprimis et peripatetici; quare τοῖς παλαιοῖς scribendum videtur. in sequentibus τοῦ κατὰ δύναμιν ἑκάστου στοχαζομένην scribendum ἑκάστῳ ut lin. 21.

25. ἅρπαξ] editum recte tueri videtur Halmius, quem vide p. 25.

P. 198, 4. 5. καὶ μηδενὸς ἐλευθεριάζοντος ἀνέχεσθαι] planior erit sententia, si καὶ expungas 9. τύραννος] interrogationis nota ponenda. in sequentibus καὶ πρῶτον — ταῦτα ποιοῦντα nullam video syntaxin; pro πρῶτον A et Tr. πρώτοις. sententia tale quid requirit ἆρ' οὐκ ἄτοπον πρῶτον μὲν —

P. 199, 6. ἕξεως.] pro puncto pone comma 18. γηρώμεθα] imo πειρώμεθα, ut Gesnerus vidit 29. γυναῖκας;] pro interrogationis signo pone comma; praeterea nescio an post γυναῖκας exciderit βιαζόμενος vel simile quid

P. 200, 3. πλησίον"] unculas pone post μειονεκτῶν

P. 232, 10. τὰ δ' ἴδια προστιθέασι τοῖς ἀλλοτρίοις] in his cum ἀλλοτρίοις corruptum esse dixissem, nollem oblocutus esset Herwerden. de sensu nulla esse potest dubitatio; at productionem secundae syllabae in ἀλλότριος quis ferat? 16. οὐδὲ εἷς] οὐδ' ἂν εἷς?

P. 233, 16. ἐπινικίων] libri ἐπινικῶν, vera scriptura esse videtur ἐπινίκων, de qua v. LDindorfium Thes. L. G.

P. 235, 24. εὑρεῖν (εὑρέειν) fortasse non abiciendum, sed post ἀρκέοντα transponendum 26. scribe ἐπ' 27. ἵστησι 28. αἰεὶ 29. μεζόνως 30. οἶδε

P. 236, 3. scribe στήσειε ἢ ἐπ' (vel ἐπὶ) ἑκάστῃ 9. scribe κτῆσι 27. ἣν — κεκτῆσθαι] si genuina sunt, τὴν scribendum 29. περιγενόμενος] scribe περιγινόμενος ex A et Vind.

P. 237, 18. δίζεσθαι] δίζησθαι recte apud Herodotum 26. ὁρίζηται] malim οὐρίζηται κόρῳ] ceterorum coniecturis praetulerim καιρῷ

P. 238, 24. πολλὴν γῆν] ὅλην τὴν γῆν scripsisse videtur; de eadem re Dio Cassius I p. 38 ὁ μὲν γὰρ ἄρξειν διὰ τὴν ἀνδρείαν πάσης διενοεῖτο τῆς γῆς 28—29. Socrati datur p. 276, 18

P. 239, 11. *φιλαργύρου δὲ*] aut *φιλαργυρίας δὲ* malim aut supplendum *φιλαργύρου δὲ [τρόπου]*

P. 241, 4. scr. *πάρεστι* 7. *κακοθηγίη*] probo nunc *κακοηθίη*

P. 243, 13. *ἓν μὲν*] *μὲν* abundat; sequentia quoque corrupta sunt 18. *ἀπ' αὐτοῦ*] rectius *ἀφ' αὑτοῦ* 19. *ἐγειρομένη τοίνυν*] recte codd. Schowii addunt *ἡ ἀδικία*

P. 244, 2. *αὐτοὺς*] *αὑτοὺς* rectius 20. *ἀνέχεται*] *ἀνέξεται?*

P. 245, 1. *Ὀλυμπιάδος*] recte me suspicatum esse, Pindari locum ex olympionicis hic a Stobaeo allatum fuisse, ostendit Ioannes Damascenus (App. Flor. p. 242, 17) ubi ex hoc Stobaei titulo de veritate affertur Olymp. 10, 65.

P. 247, 17. scr. *τοῖσι* et 19. *χρηιζόντων*

P. 252, 13. pro 2ª corr. 3, et ante *κακὸν* dele 3 20. *ψεῦδος*] *ψευδὲς* Herwerden

P. 253, 7. *κέρδος*] *ψεῦδος* corr. Gesnerus; fortasse scripserat Diphilus [*ψεῦδος ἐν*] *καιρῷ τιθέμενον κέρδος ὡς καρπὸν φέρει* — imperfecta sententia, ut initio sequentis versus forsan fuerit *δένδρον*

P. 254, 20. *Βασανιστοῦ*] scribendum cum libris *Μετροπαθοῦς*, error ipsius Stobaei est

P. 260, 8. *ἔπειτα*] locus sanus erit si *ἐπεὶ* reponas mutata interpunctione *καὶ ἀνακληθείς, ἐπεὶ — ἐκλήθη, μέχρι*

P. 267, 1. *βλάπτεται*] typothetae error pro *βάπτεται* 4. *πρὸς χάριν — ἐπ' ὀλέθρῳ*] recte hunc versum delet Cobetus 6. *δειπνῶν*] ita pro *δείπνῳ* conieci iam Com. Gr. IV p. 582, quod ignorabat Cobetus eandem emendationem proponens 9. *παῖδες*] scripsit opinor *ἄνδρες*, ut est in primo eclogae versu 11. *γαστὴρ ἀργία*] Badham *γαστρομαργία* 15. *καλοῖς*] imo *καλοῖσι*

P. 268, 5. *Θεοδώρου ὑπὲρ Ἐλπίδος Φοριανῆς*] in postrema voce latere videtur gentilicium; *Φορμιανῆς* suspicabar

P. 269, 2. *παρεῖναι*] malim *περιεῖναι* 17. *πανοπλίᾳ.*] pro puncto pone comma

P. 270, 7. *διδύμων*] corr. *Διδύμων* 17. *που*] scribendum *πλοῦν* cum Cobeto

P. 273, 4. 5. *ὦ — οὐσίας*] haec separanda sunt a praecedentibus 22. *ὧν δὲ*] *ὧν γε* Herwerden

P. 274, 8. 11. *αὐτοῖς*] corr. *αὐτοῖσι*, 10. *ἐστὶ*, 18. *ἔχουσι*, 19. *αἰεὶ*

P. 275, 19. corr. *ἀπίασιν*, 28. *τοῖσι* et 276, 3. *προσήκουσι*

P. 276, 16. *καταδὺς εἰς τὴν γῆν*] pro *εἰς* melius scripsisset *ὑπὸ*

P. 284, 10. *ἐξακολουθοῦντα*] *ἐπακολουθοῦντα* Hirschig

P. 285, 2. scr. *ἀνδρήιος* et *μοῦνον*

P. 294, 30. *φασὶ*] malim *φησὶ*

P. 295, 29. *ὑγιαίνειν εὐχῇ*] ita dedi partim ex AB, in quibus est *ὑγιεινὴν εὐχήν*, vulgo *ὑγιείην εὐχαῖς*, scribendum potius *ὑγιηίην εὐχῇσι*

P. 302, 21. *βούληται*] malim *βούλεται*

P. 305, 20. scribe "*οὐδὲ γρῦ*", ut haec Dionis verba sint

P. 306, 24. *κατόψεταί τι μᾶλλον εἰς τὸ συμφέρον*] pro *τι* Dobraeus *τις*, sed verum puto quod Cobetus voluit *κατόψεται τί μᾶλλόν ἐστι συμφέρον* 27. *τὸ γὰρ — πόνος*] hic versus a praecedente separandus videtur

P. 310, 14. *ἐξοπλιζόμεσθα· φεῦ*] malim *ἐξοπλιζόμεσθ' ἄρα*, vel *ἐξοπλιζόμεσθα δή*, ut *φεῦ* extra versum positum sit: hoc usus tragicorum postulat

P. 314, 15. *συμφορᾶς σύμμαχον*] *διαφορᾶς σύμμαχον*? 16. *καὶ ἀτιμίας*] haec turbant orationis parallelismum mallemque abessent 30. *ἄλλος*] *ἄλλο* Sauppius

P. 315, 11. *νόμιζε*] *ἐνόμιζε* ex A p. m. posui propter VI, 54. 56. XXXVIII, 55. XLI, 11. XLVI, 78. 11. *χρόνῳ*] fort. [*μόνῳ τῷ*] *χρόνῳ* 14. 15. *ὥστε ἤ*] *ὡσπερεὶ* scribendum videtur

P. 316, 15. *ὤν*,] dele comma 18. *ἴδῃς*] v. supra ad p. 251, 17. 20. *ἡδίων*] alibi rectius *εὐδαίμων*

P. 317, 23. *Παροιμία*] recte om. Vind. 24. post *λαμβάνεται* (sive *παραλαμβάνεται* ex Vind.) incidendum

P. 332, 1. *ἐκ τοῦ α'*] haec praebuit Vind. addendum praeterea ex l. 24. *περὶ τοῦ γνῶθι σαυτόν*, quorum in locum ex eodem Vind. *ἐν ταυτῷ* sufficiendum 17. *τὸ μὲν*] *τὸ μὲν οὖν*?

P. 335, 28. *εὐθὺς προσδόκα*] *ἥξειν προσδόκα* Compar. Men. et Phil. p. 360, *εὐθὺ προσδόκα* Bothius, contra usum atticum; fort. *ἥξεσθαι δόκει*

P. 337, 8. *Δημώνακτος*] Demonax vereor ut recte inter poetas tragicos a Nauckio Tr. Fr. p. 643 receptus sit; philosophus fuit, qui versu illo pro ornamento usus erat

31. *τοῖς ὁρῶσιν*] *τοῖσιν ἔργοις* Herwerden; si quid mutandum, malim *τοῖς τρόποισιν*

P. 338, 28. *εὐιματῆς*] scribendum *εὐειματῆς* ex A et B m. s. 30. *χρόνων*] nil mutandum videtur

P. 339, 1. *ἂν ἀλαζονῇς*] nihili est verbum *ἀλαζονέω*, scribendum *ἂν ἀλαζὼν ᾖς* 28. corr. *προσέταξεν*

P. 340, 13. *πατρὶ*] an *ποιμένι* ut n. 41? 28. *οὗ θέλει*] malim *οἷ θέλει*

P. 341, 1. *κακοδοξίην κακὴν*] *κακὴν* redundat 14. *εἰς*] *ἐπὶ* malim

P. 342, 11. *ἐφ' αὑτοῦ*] libri *ἐπ' αὐτοῦ*, Herwerden *ἑαυτοῦ*

P. 344, 1. *ἐπικρύπτεις,*] dele comma

P. 346, 12. *ὁ τῷ σώματι καὶ ταῖς πληγαῖς*] *ὁ σωματικαῖς πληγαῖς*? 16. *λήσῃς*] imo *λάθῃς* cum codd.

P. 347, 4. *μάλιστα*] *μᾶλλον*?

P. 351, 11. *ἔμμεναι*] magis placeret *ὀμνύναι* vel *ὀμνύμεν* 17. *ἐπίσταται*] Amphis *νομίζεται* mihi scripsisse videtur

P. 352, 5. *νῦν*] Herwerden coniecit *πᾶν* 8. *διδοὺς*] rectius *δούς*

P. 355, 7. *ἀνάγκῃσι* scribendum 13. *πρός με θεῶν*] recte Anglus *πρὸς σὲ τῶν θεῶν*, i. e. *novos reperito, per deos te oro, deos, ne veterum fallas usque et usque numina.*

22. *πέλας ᾖ*] *πελάσει* Vind. *περάσῃ* conieci, rectius *περήσει* 24. *ψευδόρκου*] *ψευδοόρκου* malim cum Trinc. 25. *τῆς*] *καὶ τῆς*? an *τῆς τ'*?

P. 357, 1. *χρυσὸν μὲν*] de auctore huius eclogae etiam nunc dubius haereo; de Anaxarcho quod suspicatus sum incertissimum esse ipse intellego. illud autem ignorari nolo, M. Hauptium totum locum ex iambico carmine in prosam orationem translato ductum existimare; ac iambicos versus leni plerumque verborum mutatione usus indagavit hosce:

τοιήδε τις τὸ παλαιὸν ἡμέας ἐκ θεῶν
ἔστησε μοῖρα. χρὴ δὲ πίστιν ἐν φίλῃ

κραδίῃ τίθεσθαι, μὴ διπλόῃ πεφυρμένους,
μηδ' ὁρκίων ἐπιορκίην προφερεστέρην
ἡγεομένους. ὁ γὰρ τοιόσδε τῶν βροτῶν
τὴν μὲν θεῶν ἀναβάλλεται τιμωρίην ....
ὡς δ' οὐκ ἔχει νωθρὴν ἐπίσκεψιν βροτῶν
τὸ θεῖον, εὐόρητον ἐξ ἔργων πέλει ...
χρυσοῦ δὲ πολλὴν ἐμπολὴν ἠλισμένην
ἔχοντα, ταύτην δὴ παραθέσθαι Κυδίῃ,
ὡς οὐδὲν ἂν βίαιον ἐξ ἀνδρὸς πάθοι
λώιστα δοκέοντος πρὸς ἑωυτὸν ἀρτίως
φιλίῃ κεκρῆσθαι. κἄνθα Κυδίῃ κακὴν
φιλοκερδίῃ βούλησιν ἐμβάλλει φρεσίν ...
ὡς ἂν καλύπτοι τὴν κατεσκευασμένην
πρόφασιν. ἐπειδὴ δ' ἡ τεταγμένη παρῆν,
νωθρὴν πορείης ἤλυσιν ποιεύμενος ...
νάρθηκα δίδωσιν Ἀρχετίμῳ Κυδίης
τὸν ἐντὸς ἅπασαν ἀδικίην κεκευθότα ...
πληγῇ βαρείῃ. τοῦ δὲ ῥαγέντος ἐρρύη
ὄγκος παραθήκης. Ἀρχέτιμος ὧν θεῶν
ἔτυχεν προνοίης, τῷ δὲ Κυδίῃ κακὴ
λέγεται γενέσθαι τοῦ βίου καταστροφή ...
οἷς ἐπισφαλὴς ὀπηδέει
τύχη φορῇσι πνεύματος αἰωρευμένη.

P. 357, 1. *βαναύσῳ τέχνῃ προσθάλψαντες*] fortasse vera librorum scriptura est; Nauckius *βάναυσοι τ. πυρὸς θ.* 5. *διπλῇ*] scribendum *διπλόῃ* cum Hauptio, v. Ruhnkenium ad Tim. p. 86 6. *ὅρκον ἐπιορκίης*] recte Gesnerus *ὅρκου ἐπιορκίην* 8. *καθεστῶτος*] *παρεστῶτος* (*παρεστεῶτος*) Valckenarius 15. *εὐόρητόν*] libri *εὐορητόν* 24. *ἄρνησιν*] A p. m. *αν ονησιν*, fort. *ἀπάρνησιν* 25. *ἀμφιβολίην*] conieci *ἀντιλογίην*, praestat *ἀμφιλογίην* 27. *ἐπιτρεφθεῖσαν*] malim *ἐπιτραφθεῖσαν* 2. *διηρείδετο νάρθηκι νοσηλείην*] libri *διήρει δὲ τὸν νάρθηκα νοσευτίην*, quae num recte emendaverit Iacobsius, dubitari potest. Valckenarius tentabat *διήρειδε τὸν νάρθηκα αἰτίην ἐπιφέρων σώματι*, quo adiutus legerim *διηρείδετο τῷ νάρθηκι, νοοσεύ[ματι τὴν αἰ]τίην ἐπιφέρων*, deleto *σώματι* ex *νοσεύματι* orto

P. 358, 2. *ὅνπερ*] imo *τόνπερ* 4. *τελευτήσει*] *τελευ-*

τήσῃ? 7. ὅπερ — ψεῦδος] si genuina sunt, τόπερ scribendum 10. ἀραχθέντος] dubito ῥαγέντος an ῥαχθέντος scribendum sit. Hesychius Ῥαχθέντος· ῥαγέντος

ADDENDA AD VOL. II.

P. 1, 3. ἅψεται] iam ante Brunckium Valckenarius hoc dederat 16. κομίζει] A p. m. recte κομίζειν

P. 2, 23. εὔκλειαν εἰσεκτήσατ'] merito suspectavit Nauckius ad Eur. fr. p. 342. fort. εὐδοξίαν ἐκτήσατ'. nam εισ nihil est nisi iteratio sequentis ἐκ. idem coniecit Cobetus, cuius Mnemosynae vol. VI commodum haec scribenti affertur

P. 3, 13. φιλεῖ δὲ τῷ κάμνοντι συσπεύδειν θεὸς] cod. Mend. φιλεῖ (a pr. m. φιλοῖ) δέ τοι δαιμόνιε τῷ κ. σ. θεοῖς. recte probat Nauckius φίλον scribens pro φιλοῖ. videtur comici poetae versus esse, Aeschyli autem locus excidisse 24. οὔτοι ποθ' ἥξει] οὔτοι γ' ἐφίξει Valckenarius, unde οὐδέποτ' ἐφίξει Cobetus

P. 5, 4. πόνου] mire dictum πόνου μεταλλαχθέντος οἱ πόνοι γλυκεῖς. praecedit alius Sophoclis versus μόχθου γὰρ οὐδεὶς τοῦ παρελθόντος λόγος. vide igitur ne sedes vocabulorum μόχθου et πόνου commutandae sint. praeterea dubito num μεταλλάσσεσθαι recte dicatur pro ἀπαλλάσσεσθαι. quare scribendum videtur μόχθου δ' ἀπαλλαχθέντος

P. 6, 11. ἀεναοίσας] hoc posui de coniectura aliis aliud conicientibus, v. ad Bucol. graec. p. 425. libri tamen consentiunt in αἰὲς ἰοίσας, quod videtur defendi posse; ἰέναι recte dici de aqua ostendit Hesiodi versus notissimus ὅστε δι' Ἐρχομενοῦ εἱλιγμένος εἶσι δράκων ὥς, et χωροῦσι παγαί dixit Euripides, *flumina nectaris ibant* Ovidius.

P. 10, 25. ἢ] hoc iam ante Halmium addendum esse vidit Peerlkamp Muson. p. 311 27. οὕτως] ὄντως?

P. 11, 1. τί γε] ferendum videtur

P. 14, 2. ἔρχονται] ita AB ex emendatione, vulgo εἶναι, Vind. ᾽ ͂, Hirschig ἴασιν

P. 15, 1. ἀληθῶς] excidit opinor ἀγαθῶν

P. 20, 4. ἐπῶν delet Hirschig

P. 23, 4. ἀγγέλλουσιν delet Hirschig

P. 25, 4. ψυχῇ] non sufficit quod conieci τύχῃ 19. τούτων] τούτῳ

P. 26, 2. ἀμελετησίῃ] scribendum omnino ἀμελησίῃ

P. 27, 22. Ὁμοπατριῶν] imo Ὁμοπατρίων 27. Δημοκρίτου] Damasc. Δημοκράτους, quod si recte habet, intellegendus Democrates Atheniensis, cuius argute dicta servavit Stobaeus Flor. XIII, 30. XXII, 43 et Aristoteles Rhet. III, 4. sed horum tamen diversa est a nostro loco indoles; itaque, nisi forte Democratem laudari putabimus eum ad quem scripsit Apollonius apud Stobaeum Flor. XX, 51, aut ionicae formae restituendae sunt (μοῦνος, ἔης, πολλόν, σεωυτόν) aut latet sub Democriti vel Democratis nomine alius dicti auctor, e. c. Σωκράτους, cuius nomen etiam aliis locis in Δημοκράτης abiit.

P. 32, 19. ποιεῖσθαι] ποιεῖσθε?

P. 35, 25. Ἀναξάρχου] partem loci habet etiam Serenus in Append. Flor. p. 205, 27

P. 36, 26. εἰπόντα] alius ἐρωτῶντα scripsisset

P. 39, 4. ἐκ χερὸς μεθέντα] ἐκ χερῶν ἀφέντα Plutarchum legisse vidit Nauckius Eur. fr. 1031. καρτερὸς recte de pondere dici ostendit Pindaricum illud καρτερὸν δ' αὐτῷ λίθον ὑπερεκρέμασε 27. ἄρχεται] fortasse ἔρχεται 28. λέξεων] ῥημάτων Clemens Alex. Paed. Γ p. 280

P. 42, 23. χρηστοῖς νομιζομένοις] v. Cobetum Mn. IV 273

P. 47, 17. λιτὸς γενόμενος] quod conieci αὐτὸς πενόμενος liquido sic scribitur in Menandri Monost. 43.

P. 65, 13. πρὸς] παρὰ suspicor; hoc enim dicere videtur: *nihil respondebitis quam quod Stilpo nuper dixit* 14. εἰπόντι] si nihil excidit, supplendum e superioribus κατ' ἄλλο τι τὴν φυγὴν βλαβερὸν εἶναι 26. λέγει] recte libri φεύγει

P. 66, 8. παρ' Ἀντιγόνῳ] nil mutandum 10. ὁ νῦν] scribendum puto οὐ νῦν. nam Hippomedon si Thraciae praefectus erat, idem sane πάρεδρος καὶ σύμβουλος Ptolemaei esse non poterat: si vera est emendatio, post Πτολεμαίου interrog. signum ponendum 12. Ἀθηναῖοι,] dele comma 14. καὶ χρημάτων] ante haec excidit sine dubio ὁ Χρεμωνίδης 15. πιστευόμενος] fallitur Niebuhrius Kleine

Schr. p. 464 19. μὴ] addidi Gaisfordum secutus; scribendum potius ἀλλά τί δυσχερὲς αὐτοῖς; i. e. ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῖς δυσχερὲς τὸ μὴ ἄρχειν 24. καὶ] κατὰ? 29. εἰσελθεῖν] delendum puto 31. οὐδὲ] οὐδ' αἴ?

P. 69, 12. ἀγωνία] ita ante Nauckium iam Iacobsius in Eo. ad Schowium 23. κρυφθείης] Valckenarius κρυφθεὶς εἴης, fort. post ἄταφος addendum ῥιφθείης

P. 72, 19. οἰκίας] οἰκείας Wyltenbachius

P. 87, 12. ξενοῦ] ξυνοῦ dedi e Schaeferi emendatione apud Orellium Opusc. sent. II p. 735

P. 88, 9. πολλῶν] πάντων recte Pollux 12. κρινόντων] κραινόντων Cobetus Mnem. V p. 271

P. 90, 8. τέλος,] dele comma. cf. Solonis dictum in App. Flor. p. 199, 20. 21. ἐν] μὲν add. Hirschig, qui 22. πόλεσιν

P. 97, 20. ἡλικίας] sanum videtur, sed ante λήμματος χάριν aliquid excidisse suspicor in hanc sententiam μηδὲ ὅρκους ὀμωμόκασι. cf. Isocrates ad Demon. 23

P. 98, 24. τὰ μὲν αὖ τῶν] verum videtur τὰ μὲν δύο τῶν

P. 99, 11. προσυνεδρευμένα] scrib. ex A προσυνιδρευμένα 28. μεταβατικὸν] lege μεταβλατικὸν et 29. ἐξάγεται cum Cobeto Mnem. VI p. 26

P. 100, 27. ἢ ab Halmio additum, fort. praestat ὁμόλογος ἢ καὶ σύμφωνος, ut voluit etiam Gaisfordus

P. 101, 6. δὲ] recte om. Trinc. 7. ἐμπαρασκευάζεν] aliquid excidisse sequentia ostendere videntur

P. 102, 24. οἱ πάντες] ferri non potest, scribendum οἱ φάντες 30. ὕποπτον] ὑποπτωτικόν i. e. *servilem metum* scribendum videtur; error ex scripturae compendio natus

P. 103, 28. γεννήσοντι] imo γεννάσοντι

P. 104, 3. πεφρονημένως] nil novandum, cf. p. 135, 16. 10. 11. οὐκ ἂν δύναιντο] οὔ κα ἐδύναντο recte Hirschig

P. 134, 24. πονηρῶν ἀθέων νόμοι — ἀντινομιζόμενοι] nihil obscuri his verbis inerit, si post ἀθέων inseratur νόμῳ 25. καὶ ζαμίαν] tenendum nunc puto

P. 135, 1. corr. ἐπικαλέεσθαι 4. ποθᾶκον τι κρίναντι ἄμμε] fort. ποθᾶκόν τοι κρίνοντι ἀμὲ [σφᾶς θεραπεύεν] 5. ἡμᾶς] Diotogenes sine dubio ἀμὲ posuerat

8. τῶν μὲν] recte, opinor, lacunam indicandam esse dixi, nec tamen verba ἐκ φύσιος in iis, quae exciderunt, fuisse puto, sed excidisse aliqua, in quibus ἁ φύσις subiectum loci esset; ante ἐξ ἄθεος autem supplenda esse τῶν δὲ etiam nunc credo 24. δημοκρατίαν] delet Hirschig

P. 136, 14. τούτῳ] hoc posui pro τούτων, rectius fortasse Gesnerus qui τηρήσει (τηρήσι) vel simile quid post τούτων γὰρ supplebat 17. παραβάσει μὲν βασιλεὺς] scribendum παραβάσι ὁ μὲν βασιλεὺς 26. αὐτὰ] imo αὖτα

P. 137, 2. ἀπολείπηται] malim ἀπολείπεται τέλειος] τέλης hic et aliis locis scribendum, non τέλῃος, ut nec χρῇα sed χρήα, nec μῇων sed μήων, mitto reliqua 14. γᾶ] debebat, opinor, πᾶσα γᾶ, et in sqq. πᾶσα ψυχὰ

P. 138, 4. βασιλῇας] nescio an scripserit μοναρχίας 8. ἱππαγρέται δὲ] τοὶ δ' ἱππαγρέται concinnius esset 10. αὐτῶ] αὐτῶ 12. αὐτῶ] αὐτῷ? 22. ποθάκει,] plene distinguendum

P. 139, 7. στράτευμα] φαμὶ addendum videtur 30. τῶν κιθαρῳδᾶν] nihili vox est κιθαρῳδή, pro qua non κιθαραοιδῶν scribendum, sed τᾶν κιθαραοιδιᾶν

P. 142, 29. 30. τούτων — ναί] delet Hirschig 30. καλά, ἀγαθά] καλὰ καὶ ἀγαθά idem 30. 31. ἢ — ὠφέλιμα] delet idem

P. 146, 8. ἀπογίγνηται] ἐγγίγνηται Hirschig

P. 162, 11. 12. τῶν ποιητέον] ὧν ποιητέον? an τῶν ποιητέων? praefero alterum 27. κατὰ] sanum nunc puto, sed ut pro φόνου cum Valckenario bis scribatur φόνον

P. 163, 4. ἐπιθυμίης] recte Wakefieldus εὐθυμίης 5. μείζω] Damasc. μῖξον, unde μέζονα malim 17. καὶ νομίζειν] insiticia puto

P. 164, 23. 24. τιμῶν] τιμᾶν, quod conieci, praecepit Bakius ad Ciceron. Legg. II, 16, 40. qui sequentia ita scribi posse opinatus est: καὶ τοὺς καθήκοντας τῇ πόλει, καὶ τοὺς ἄλλους, νομίμοις τοῖς πατρίοις, deletis, quae ex deperditis assumta fuisse existimat, τοὺς θεούς, et τοὺς καθήκοντας τῇ πόλει deos πατρῴους interpretatus. sed ita Zaleucus peregrinos deos νομίμοις τοῖς πατρίοις colendos esse diceret. credo adhuc scribendum esse πάντας δὲ τιμᾶν τοὺς κατοι-

κοῦντας τὴν πόλιν, et ut praeterea ante *τοῖς πατρίοις* addatur *καὶ*

P. 165, 2. *χαλεπώτερον*] *χαλεπώτατον*?

P. 166, 2. *νόμον*] fort. delendum 6. *βασιλεῦσι*] reges illi apud Mytilenenses qui fuerint non dubito quin recte intellexerim, sed loco Archeanactidarum commemorare potius debueram Cleanactidas 27. *ἀναγραφὴ — ἐστὶ*] *ἀναγραφαὶ — εἰσὶ*?

P. 167, 20. *τοῖς γείτοσι τὸ γιγνόμενον*] *vicinis solitum emolumentum* recte interpretatur Wyttenbachius ad Plutarch. p. 86 a. respicitur quod supra dixerat Theophrastus p. 166, 19

P. 168, 9. *ζημία*] volui *ἡ ζημία*, v. praef. vol. II p. XVI

P. 180, 25. *βουλευομένως καὶ πράττοντάς τι*] *βουλομένως πράττειν τι* Hirschig

P. 182, 30. *δι' ἀκούσιον ἄγνοιαν*] aut delendum *ἀκούσιον* aut scribendum *δι' ἀκουσίαν ἢ ἄγνοιαν*, in quo *ἀκουσία* formatum est ut *ἑκουσία*

P. 186, 7. *εὐθὺ*] *εὐθὺς* Hirschig

P. 187, 31. *τι μάθημα*] *μάθημά τι* Hirschig

P. 189, 24. *ὅσου*] *ὁπόσου* Hirschig

P. 206, 10. *πράσσουσι*] *προστάσσουσι* Hirschig

P. 214, 16. *πρὸ τοῦ λεγομένου*] *τὸ λεγόμενον* dicere videtur poeta quae vulgo ab hominibus de aliquo narrantur; prae his ipsam vitam spectandam monet; aliter Herwerden: *antequam in verba oratoris inquirat* 18. *αὐτοῦ*] *εὐθὺς* Herwerden recte corrigit 21. *οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν*] ante haec complures versus excidisse videntur

P. 217, 15. *παυσαμένῳ οἱ*] pronomine *οἱ* ex B m. s. addito carere licet 22. *κρινέτω*] hoc pro *κυρεέτω* posui; occupavit emendationem LDindorfius th. l. gr. v. *κυρέω* 29. 30. *καὶ ἀνεπιβουλεύτους*] haec melius omisisset scriptor

P. 218, 6. *προσδέχεο*] malim *προσδέκεο*

P. 219, 2. *ἀφικνέονται*] malim *ἀπικνέονται*

P. 221, 18. *οὐδεμίη*] imo *οὐδεμία*

P. 222, 4. 5. *παρ' αὐτὸν — παρὰ τὴν ἰδίαν κακίαν*] nihil nunc muto

P. 223, 9. *ἀφιέμενον*] libri *ἐφιέμενον*, Hirschigius *μὴ ἐφιέμενον* 18. *τὸ δρᾶν κακῶς πρὸ τοῦ παθεῖν κα-*

κῶς] sufficiebat τὸ δρᾶν πρὸ τοῦ παθεῖν, ut in illo Aeschyli δράσαντι γάρ τι καὶ παθεῖν ὀφείλεται, et apud Pindarum ῥέζοντά τι καὶ παθεῖν ἔοικεν

P. 224, 7. Αἰδοῦ] Δεῖ δ' οὖ? 17. προσάγομεν] προσάγωμεν? 21. ἀποδέχεται] ἀποδέξεται malim propter ἐπαινέσει

P. 225, 10. ἐπέθηκε] ferri potest

P. 227, 24. φιλανθρώπως] φιλάνθρωπον, quod edidi, debetur Hirschigio 27. ἐπίστασιν] recte habet

P. 229, 20. Ὀβρίμου Πρωτογόνου] interponendum esse ὑπὲρ ostendit Stob. Flor. CXXII, 15

P. 230, 16. ὅς τὴν] AB ὥστε pro ὡς, Hirschig ὅστις, ego ὅς γε volui, non ὅς τε, ut per errorem impressum est

P. 231, 1. ἀνθρώπων] ferri potest 26. εὐνομίαν] adde καὶ δικαιοσύνην et 27. dele καὶ δικαιοσύνῃ cum Bakio ad Cicer. de Legg. I, 6, 18.

P. 232, 16. τέχνην .... ἐξέσται] defectum orationis recte iam indicavit Gesnerus in versione: *sic rempublicam administraturus, regendae civitatis rationem discito*

17. πᾶσαν ναῦν] Schweighaeuserus πᾶσαν τὴν ναῦν, ut vulgo legitur, et in fine πᾶσαν κυβιστᾶν τὴν πόλιν. δων

P. 233, 28. ἀκρίτως] A ἀκρίτως i. e. ἀκρίδων, quo sagaciores utentur, ut dicto Epicteti, quod ut nunc scriptum legitur intelligi vix potest, suam integritatem restituant; fortasse fabula aliqua subest Aesopia

P. 246, 8. διαφερομένους] praefige ἰδίᾳ, ut voluit Hirschig

P. 247, 8. αὐτὰς] recte αἰτίας Hirschig 26. μόνον] fort. tollendum

P. 248, 2. ἐπᾶρθαι] excidit fortasse ἂν vel κα 3. ζῴῳ] volui ζῴω 5. παρ' ἁμῖν] A παρὰ μεῖν i. e. παρ' ἁμὶν, quae forma ubique restituenda est 6. θειότερον] recte θειότατον p. 266, 19. 10. ὡς εἴθε] quae abhinc sequuntur nullo, quantum video, sententiae vinculo cum praecedentibus coniuncta sunt, neque leguntur infra p. 266, 23.

P. 253, 16. ἀπήνεια] ἀπέχθεια expectabam coll. no. 20 αἰδοῖ μὲν γὰρ πρόσεστι σέβας, φόβῳ δὲ μῖσος

P. 254, 4. προαιρῆται τὰ μὲν] recte me coniecisse

προαιρῆται μὲν τὰ ostendit Floril. Monac. p. 289, 3. φωνῇ δὲ ἀνθρωπίνῃ χρῆται] haec interpolata esse ex φρονῇ δ' ἀνθρώπινα monui in praefatione p. XXI (ubi quidem me invito φωνῇ impressum est pro φρονῇ). idem postea vidit Cobetus Mnem. vol. V, in ceteris nil mutans. optime cum dicto Philippi convenit Isocrates ad Demon. p. 15: θνητὰ (φρόνει) τῷ συμμέτρως τῶν ὑπαρχόντων ἀπολαύειν

P. 260, 19. Διωτογένεος] edebatur Διωτογενέος. quod Gatakerus ad Anton. V, 21 probante Gaisfordo existimabat, nomen huius Pythagorei Διογένης scribendum esse, erroneum est. Διωτογένης constans est librorum scriptura apud Stob. Flor. V, 69. XLIII, 95 et 130 item in Ecl. Phys. I, 7, 10. nomen hoc ad δίωτος referendum, nec magis mirum videri potest, quam e. c. Κότυλος, Κάνθαρος, Κάδος, Κύαθος, Κύμβας, Κώθων aliaque nomina a vasis potatoriis ducta

P. 262, 5. αὐταύτω] scribendum ubique αὐταυτῶ, ut habet h. l. Vind. αὐτ' αὐτῷ Trinc. cf. Ahrens dial. dor. p. 275 18. κοινωνατικὸς] ita Gaisfordus, κοινωνικῶς vulgo, κοινωνητικὸς AB, κοινωνατικῶς vel κοινωνατικὸς Gesn. m., κοινωνακὸς Trinc., quod ex κοινανικὸς ortum videtur. cf. quae supra p. XXXVII dicta sunt 31. δικαιότατον] δικαιότατος malim i. e. δικαιότητος

P. 263, 5. πραγματωδέως] hoc posui pro πραγματιωδῶς. debebam πραγματειωδέως 7. τεύξεται] τευξεῖται malim 11. εὐεργεσίας] sanum est 12. ἀκολασίας] scribendum e marg. Gesn. κολάσιος ἐπιταδεύσιος] hoc posui e coniectura Badhami, recte libri ἐπιταχύσιος, quod de celeritate interpretari licet, qua in rebus agendis utitur princeps; rectior nominis scriptura fortasse est ἐπιτάχυνσις, ut πάχυνσις formatur a παχύνω, θέρμανσις a θερμαίνω: sed in aliis quoque nominibus ν subtrahitur 25. 26. τοῖς ἀπολαύστοις] τοῖς ἀπολαυστικοῖς? an ταῖς ἀπολαύσεσι?

P. 264, 20. δεῖ δὲ] malim δεῖ δ' ἔτι -

P. 265, 16. ἐν χρόνῳ] hoc alios ἐγχρόνῳ scripsisse ostendit Zonaras Ἐγχρόνῳ, οὗ τὸ εἶναι μετρητὸν ὑπὸ χρόνου 20. νενομίχθαι] νενόμικται suspicabar; librarius fortasse νενόμιχθαι voluit i. e. νενόμικται, quae

plebeia forma est, ut ἐχθὸς pro ἐκτός. cf. ad Alciphr. p. 124

P. 266, 12. καὶ οἰκηότατον ἐν γενοῖν] δι' οἰκηότατα ἐγγενῆ? propter naturalem affinitatem 15. ἀσπάζεται] fortasse φαντάζεται, lacunam autem, quam indicavi, supplere licebit verbis ὅ τε ἅλιος τά τ' ἀπλανέα ἄστρα 19. 20. ἔν τε — τῶ κρέσσονος] rectius p. 248, 6. ἐν τᾷ — τῷ κρέσσονι

P. 267, 1. 2. πρὸς αὐτὰν] scribendum πρὸς (ποτ') αὐγάν, at sequentia nondum expedivi 9. τῶν ἀντιασάντων ἔνιοι μιαροὶ τὼς ἀντιάξαντας αὐτοῖς] haec verba intellegi poterunt sic correcta: τῶν ἀκτασάντων ἔνιοι ἐμίαναν τὼς ἀντιάξαντας. de verbo ἀκτάζειν post alios dixit Cobetus Mnem. VI p. 111. 29. κα] scribendum γα cum Cobeto

P. 268, 21. εἴπερ σώζοιτο] codd. ἀποσώζοιτο i. e. αἴ πως σώζοιτο 29. ὁποῖα] malim ὁποία

P. 269, 3. χρήσεται δ' οὐδενὸς] δ' om. Vind. et Tr.; hinc vide an totus locus expeditior fiat sic scriptus: μιᾷ γὰρ ἀρετᾷ πρὸς τὸ ἄρχεν ἀνθρώπων (ἄλλων?) καὶ πρὸς τὸν αὐτῶ βίον χρήσεται, [οὐδὲν] οὐδενὸς δι' ἔνδειαν ποτιλαμβάνων 6. αὐτάρκως] malim αὐταρκέως 8. διεξαγωγὰν] fortasse et hic et p. 266, 17. praestat διαγωγὰν 9. καὶ ἅτερα ἂν] nihil mutandum nisi ἂν in αἰ

P. 270, 17. ἐκφύει] libri ἐκφύη, quod nescio an revocandum sit; tum pro οἰκεῦσα recte sine dubio Gesnerus οἰκεῦσι, et 19. Nauckius ἀναπληροῖ τι τῶν — ὑστεροῦντι

P. 275, 2. μὲν οὖν οὐδ'] malim μὲν οὐχ cum A 31. πρεπόντων] fort. excidit διδακτικῷ

P. 276, 6. 7. ἐξαρκεῖ γὰρ καὶ τὸ τῶν φίλων] A p. m. φιλοσόφων, unde Hirschig ἐξαρκεῖ γὰρ τῷ φιλοσόφῳ, vel ἐξαρκεῖ γὰρ τὸ ὀλίγων. sana est edita lectio, et φίλοι de regis amicis et ministris intellegendum

P. 280, 15. ὑπακονούσας] ὑπακουούσας scr. ex AB

P. 286, 14. 15. δωμάτιον. εἶτα δύναται — φεύγων;] scribendum videtur δωμάτιον, εἶτα [εἰς ᾅδου· οὐ γὰρ] δύναται — φεύγων.

P. 287, 13. ἐβάστασας] fort. ἐβάσταζες

P. 297, 25. μηνῦσαι,] punctum pone pro commate

P. 311, 17. φρένας] χέρας? 23. τὸ νέον ἅπαν] ἅπαν τὸ νέον? 25. μὴ τοῦτο βλέψῃς] Cobetus μὴ τοῦτο μέμ-

ψησθ', et altero versu ἂν εὖ. poterat etiam μὴ τοῦτ' ἐλέγξῃς, sed v. Hist. com. p. 295. et Add. ad com. graec. p. CCLXXV 26. φέρω] libri ἐρῶ, recte Cobetus λέγω

P. 314, 2. θανάτου μισθοφόρων] scribendum cum Cobeto θανατᾷ μισθοφόρος

P. 316, 25. στρατεύματος] quod suspicatus sum in sequentis versus a Stobaeo omissi initio fuisse δειλοῦ, non admodum probabilis coniectura est; fortasse Euripides στρατηγῶν μυρίου στρατεύματος scripserat hae sententia: *parva fortisque armatorum manus praestat toto imperatorum exercitu*

P. 317, 8. τοῖς πράγμασιν] praefige numerum 14 a et corrige Τοῖς pro τοῖς

P. 334, 20. οὐ πᾶσαν ποιῶ τὴν γῆν] articulum qui ferri non posse vidit Herwerden coniecit τινὰ γῆν. sed τινὰ in versus initio non recte ponitur; mihi in mentem venit Menandrum dedisse οὐχὶ πᾶν ποιῶ γήδιον. nimirum scriptum erat γηΐ, quod cum in γῆν abiisset, scriba articulum addebat et οὐ πᾶσαν scribebat

P. 337, 6. δὴ] libri δέ, illud iam Peerlkamp 11. ταῦτα] conieci πάντα, et voluit etiam Hirschig 24. τί] τε libri, correxit etiam Geelius apud Peerlkamp

P. 340, 2. συμμίσγῃς] typographi errore ex lin. 4 repetitum dele; ceterum omnia ista inde a p. 339, 26 — 340, 5. inepti interpolatoris esse, nunc mihi certum videtur

P. 344, 11. ῥῆμα] hoc praecepit Dobraeus 19. ἑταιρικόν] i. e. *qui libenter cum amicis esset*; frustra Hirschig ἕτερον

P. 347, 22. μεγάλην] μεγαλοπρεπῆ Hirschig

P. 348, 28. ἢ 'κέρδαναν] ἀκέρδαναν requiro

P. 349, 29. τρίσμακαρ ἢ] Callimachus scripsit opinor τρίσμακαρ ἢ παύρων ὄλβιός ἐσσι μέτα. in sqq. ἐσφκίσατο defendi posse videtur

P. 363, 9. ἔσωσα] ἐγῷδα?

P. 370, 25. ἀείδει] scribendum ἀείδω cum Cobeto 27. ᾠδά] Ursinus αὐδά

P. 373, 16. χαράσσει] ταράσσει alias, quod probum

P. 374, 11. συνέρασθαι] imo συναρέσθαι, de quo dictum ad Bucol. graec. p. 423. 495

P. 375, 17. ἡ ἀγαπωμένη] vix dubium esse potest quin Democritus scripserit ἐρωτικὴν μέμψιν ἡ εὐνὴ λύει

P. 376, 4. ἔνδοθεν] ita etiam Cobetus nuper, nesciens hanc Dorvillii emendationem esse; at poterit eadem probabilitate etiam αὐτόθεν conici

P. 377, 4. ἑτοίμῳ] ita iam ante Emperium Wyttenbachius

P. 385, 1. θυραίοις τὴν χάριν ποιούμεθα] Diogenes, seu potius Dicaeogenes, scripserat opinor θυραίοις πρὸς χάριν πονούμεθα. sunt mulieris verba quae optime illustrat Lysias Stobaei Flor. LXVIII, 16: ἣ γὰρ ἂν ἡμέρᾳ γυνὴ προδῷ τὸ σῶμα καὶ τὴν τάξιν λίπῃ τῆς αἰδοῦς, εὐθέως παραλλάττει τῶν φρενῶν, ὥστε νομίζειν τοὺς μὲν οἰκείους ἐχθρούς, τοὺς δ' ἀλλοτρίους πιστούς.

P. 387, 5. ἄρρενας] imo ἄρσενας 11. corr. ὡς 26. εὐλόγως] scripsi εὖ λόγων, malim nunc καὶ τοῖς εὐλόγοις καὶ τοῖς κακῶς φρονοῦσιν

P. 388, 21. δριμύλα] recte formatum esse docet praeter alia nomen Ἡδύλος ab ἡδύς, Θρασύλος a θρασύς formatum: male Hirschig αἱμύλα coniecit, δριμύλος 'graecum' esse negans

P. 389, 20. corr. πρὸς

P. 391, 10. σοι στρατιώτης] σοι ἴσος στρατιώτης? 23. νοῦν] νόσον scribendum cum Cobeto

P. 402, 3. ποιοῦσιν] hoc fortasse delendum et mox scribendum ψαύοντες ἢ συνάπτουσι τὰς ψυχάς;

P. 404, 3. εὖ ἔρξαντες] probo nunc quod conieci et perspicue Vind. exhibet εὐεργετίξαντες, quod ab εὐεργέτης formatum est ut σωκρατίζειν a Σωκράτης 20. in annotatione pro ποτοπτίλλονται corr. ποτοπτιλλομένοις 22. κἂν] κα? 26. εἶμεν αὐτὸς] melius αὐτὸς εἶμεν 28. corr. τάμαυτῶ ἀτρεκῶς] imo ἀτρεκέως

P. 407, 25. ἐπαίνου] nihil nunc muto 29. in nota corr. τρίτον pro τρίτος 31. ἐπιπολὺ] scrib. ex marg. Gesn. ἐπιτοπολὺ ἄλλο] ἄλλο μᾶλλον? an mox συγγενέστερον?

P. 408, 1. παίδευμα] sanus erit locus, si scripseris ἢ παίδευμα, *non alia re hominum cum diis cognationem effici quam animi cultu* τῶν μὲν ἀφρόνων] μὲν redundat, fortasse τῶν κενοφρόνων, vel τῶν μὴ ἐμφρόνων 3. εἶναι· ἀνδρία γὰρ κάλλους ἔλαχεν ἔπαινον] non virtutis, sed

statuae vel pictae tabulae pulcritudinem commemorari expectes, quare coniciam *εἶναι·* [*καὶ*] *ἀνδριὰς γὰρ — ἔπαινον.* cf. Philemo Stob. LXV, 5: *οὔτ' ἀνδριάντος γὰρ καλῶς πεπλασμένου, ἂν μὴ τὸν αἰσθησόμενον ἡ τέχνη λάβῃ.* 6. *γεγενῆσθαι*] ferri potest 9. *ῥεῦμα*] fortasse *πνεῦμα* scribendum coll. Aristotele de mundo p. 394, 10: *ἀὴρ — ὅστις ἅμα καὶ πνεῦμα λέγεται. λέγεται δὲ πνεῦμα καὶ ἑτέρως ἥ τε ἐν φυτοῖς καὶ ζῴοις καὶ διὰ πάντων διήκουσα ἔμψυχός τε καὶ γόνιμος οὐσία.* reliquorum imperfecta est sententia, ut post *μετηγμένου* aliquid excidisse videatur.

ADDENDA AD VOL. III.

P. 3, 2. *καλῶς*] excidit comma post *καλῶς*, ut 12. post *ποινήν*

P. 5, 13. *τῇ πόλει οἶκον περιβλητέον*] credo adhuc *ὑποβλητέον* et in sqq. *ὑποβολῆς* pro *περιβολῆς* legendum esse, nec movent me quae locutionis *οἶκον περιβάλλεσθαι* exempla attulit Wyttenbachius ad Plut. p. 99 e. *sibi* enim *domum circumdare* rectissime dictum, at *urbi domum circumdare* ineptum est 19. 20. *μόνον*] *μόνων* Hirschigius

P. 6, 31. *ἀδικώτερος*] *δικαιότερος* Hirschig

P. 20, 13. *εἰδώς,*] dele comma 26. 27. *ἐπαιδοποίησεν*] *ἐπαιδοποιήσατο* Hirschig

P. 21, 1. *ὀνεῖται*] v. Lobeck. ad Buttmanni Gramm. II p. 256. 14. *τὰ πάντων ἐπιτηδειότερα*] *δὴ πασῶν ἐπιτηδειοτέρα* Hirschig

P. 23, 7. *τῶν προσδοκωμένων*] v. ad IV p. 39, 21 21. 22. *Αἰσχρὰν — μασώμενος*] non credo haec recte Herwerdenum inter colloquentes personas distribuisse sic, ut verba *ἀλλὰ πλουσίαν* maritus dixerit; a *κάθευδε* orditur apodosis, nota dicendi forma, qua e. c. utitur Anaxandrides apud Stobaeum LX, 1, 9—12.

P. 26, 29. *ἕκαστος*] *ἑκάτερος* recte Peerlkamp Muson. p. 355

P. 29, 20. *τὸν ἴδιον — ἐκμαθόντα οὕτω πειρᾶσθαι*] haec rectius scripta sunt p. 144, 4. 23. *ἀπολίπῃ*] *ἐλλίπῃ* Hirschig *στάσιν*] *τάσιν* recte altero loco, ut indicavi praef. ad vol. III p. IX. atque ita etiam Hirschig 24. *ψυχὰς*] leg. *τύχας* cum Hirschigio

P. 31, 2. σκαιός] an στυγνός? 6. ἄρα] fortasse ex ν i. e. μόνον corruptum

P. 32, 11. εἰ πολιτικὸς] τὸν πατέρα ante haec excidisse suspicatur Hirschig; similiter ego ὁ μὲν πατὴρ sive malis τοῦ μὲν πατρὸς 15. συντρέφεται] συντέθραπται Hirschig, praestat fortasse συναναστρέφεται. vix enim filia cum matre συντρέφεσθαι dici potest 16. καὶ τὸν] καὶ γὰρ τὸν Hirschig, quod praestat nostrae coniecturae

P. 39, 5. χρῆστ'] corr. χρῆσθ'

P. 42, 5. κακίων ἄλοχον] merito Nauckium Eur. fr. 550 advertit penultimae comparativi correptio, qua ne in anapaestis quidem tragici usi sunt; non credo tamen κακίων, quod propter κάκιστος fere necessarium est, corruptum esse; ac quis praestet non omisisse aliquid Stobaeum, Euripidem autem aliquid in hanc sententiam scripsisse:

πᾶσα κακίων ἄλοχος [γὰρ ἔφυ, vel γαμέτου]
κἂν ὁ κάκιστος
γήμῃ τὴν εὐδοκιμοῦσαν.

P. 49, 14. ὅστις σὺν γυναικὶ πέλεται] possis etiam conicere ὁστισοῦν (—ῶν) γυναικὶ τέρπεται

P. 56, 18. θύραζ'] θύρασ' Herwerden

P. 57, 11. ἐρωτηθεῖσα] excidisse videtur ὑπό τινος, nisi τις post πῶς addendum

P. 64, 27. πράττεν εὖ τ' εἶδος] πρᾶτόν τε κῦδος Hauptius verissime

P. 65, 6. φεύξεται] potius φευξεῖται, et eodem modo in seqq. 16. αὐτὰν] imo αὐτὰν sc. τὰν ποτῶπα 18. τὰς γυναῖκας τὰς δαμοτελέας θυσίας] seclusi τὰς γυναῖκας et θυσίας de meo addidi; sed pro τὰς γυναῖκας fort. τὰν γυναῖκα scribendum; at praestat quod nunc Halmium coniecisse video τὰς θυσίας τὰς δαμοτελέας. idem etiam θυηπολοῦσαν praecepit. 27. ματρωασμῶν] volebam ματρῳασμῶν, ut etiam p. 64, 4. scribendum 28. τᾶς πόλιος] ante ἀπερύκει transponenda suspicatus sum, atque sic etiam Hirschig, qui τὰς γυναῖκας, cui τὰς θυσίας substituendum conieci, intactum reliquit; at tum ταύτας nil habet quo referatur: potest tamen facilius locus expediri, ut ταῦτα scribatur pro ταύτας

P. 66, 3. τὰ ἐν αὐτῇ] corruptum est; ad ἣν μὲν ἔχῃ

subaudienda apodosis *bene est*, ut in illo Menandri *εἰ μὲν πόρον ἔχεις, εἰ δὲ μή* etc. 17. *καὶ οὐ*] *οὐ καί?*

P. 67, 17. recte quidem addidi ex A verba *ἀλλ' — ἐμνημονεύσαμεν*, at lacunam cur indicarem nulla causa erat: coniungenda enim haec cum sequenti sectione ad unum fragmentum, deletis verbis *ἐν ταυτῷ*. optime enim haec ita cohaerent: *ἀλλ' ἐπεὶ τῶν σφόδρα πενήτων ἐμνημονεύσαμεν, μὴ λανθανέτω σε ἡ γυνή*, in quibus praeterea *δέ* ante *σε* expunxi.

P. 68, 16. *τούτῳ*] *τούτων?* 25. *λόγον*] hoc in cod. A l. 26. post *τινα* legi annotavit Gaisfordus in addendis 28. *πάντως*] scripsi *πάντας*, melius Iacobsius *πάντα* 30. *τούτων*] *οὕτως τούτων* AB, *τούτων οὕτως* Hirschig *λυσιτελέστερον*] *λυσιτελὲς ἐρῶ* suspicatus sum, Hirschig *λυσιτελὲς*

P. 69, 11. *οὐ*] Gesnerum *μόνον* addentem sequitur Hirschig, qui statim recte scripsit *ἀλλ' ὧν οὐδὲ* *ναυίσκων*] hoc ante Iacobsium reposuit iam Casaubonus 28. *ἄξιον*] *ἀντάξιον* Hirschig, deletis verbis *ἀγαθόν τε καὶ πολλοῦ λόγου*

P. 72, 24. *χύσιν — πλεῖστον*] *φύσιν — πλείστους* Hirschig; sanissima est edita lectio. cf. infra p. 129, 1.

P. 73, 5. *μένειν ἐν αὐτῷ*] *διαμένειν* sublatis verbis *ἐν αὐτῷ* Hirschig

P. 75, 7. in annotatione inter *τοῦ* et *εὔπαιδος* excidit *μὴ*

P. 77, 24. *δοκεῖ*] rectius *δοκέει* 28. *κτᾶσθαι*] in annotatione corr. calami errorem *ποιήσασθαι*

P. 78, 5. *ἔστι τὸν παῖδα λαβέειν καταθύμιον*] AB mira varietate *λίτον* pro *ἔστι τόν*. num scripsit Democritus *λιτὸν παῖδα λαβέειν καὶ καταθύμιον?* i. e. *exoptatum puerum animoque suo gratum.* Hesychius *Λιτήν, τὴν λιτανευτήν.* Eustathius Prooem. Pind. p. 8: *λιτὴν ηῶ τὴν εὐκταίαν.* poetica haec vox est, sed quae Democritum non dedeceat.

16. *σμικρὰ ἔῃ*] ita correxi editum *σμικρᾶς*. idem iam Schaeferus Melet. p. 70 (nisi quod *σμικρὰ ᾖ* scripsit), sed temere sprevit

P. 80, 23. *Μακροῦ*] rectius *Μάκρου*, ut iam monui; nominis *Μάκερ* exemplum est apud Plutarchum V. Cicer. 9.

P. 82, 17. 18. ὅστις — τῶν θεῶν] haec fortasse a praecedentibus Antiphanis versibus separanda sunt; pro κατεφρόνησε fort. καταφρονῆσαι 23. corr. δίκαιόν ἐστι

P. 84, 17. τὰς χάριτας] *debitas gratias;* frustra corrigi voluit Conington

P. 86, 20. εὐφράναιτ' ἂν] malim εὐφράναι ἂν vel εὐφρᾶναι [δύναι]τ' ἂν

P. 88, 10. 11. παρασκευάζοντα. τὸ μένειν] scribendum παρασκευάζοντα τῷ ἐμμένειν coll. Iamblicho V. Pyth. 175.

14. ἀμελοῦντι] ἀμελεῖν Hirschigius, ut infra est p. 94, 32.

28. θρεψαμένων] θρεψάντων Hirschig

P. 90, 7. τουτέων] in annotatione ad h. l. pro τουτέῳ corr. τούτῳ et ad 12. ἐναψάμενος pro ἐναψάμενα

P. 94, 8. 9. πατρὶ τῷ ἀνθρώπῳ] πατρὶ ἀνθρώπῳ Hirschig

P. 95, 24. ποθεινῷ] seclusit Koenius

P. 106, 17. ἁλόντος] Hirschig ἁλῶναι

P. 107, 24. εἰ] εἰδότας Hirschig

P. 108, 9. πρὸς τὸν περὶ οὐσίας] nunc sanum puto et supplendum λόγον i. e. *contra eos qui de rerum essentia disputare satagunt;* confirmat hanc rationem ipsius eclogae argumentum

P. 114, 9. 10. διερευνήσας δεόντως τὸ ξύλινον τεῖχος] nihil superflui in his erit si διευκρινήσας scribatur pro διερευνήσας

P. 123, 11. 12. ἐκμελεῖ] B ἐμμελεῖ, Hirschig ἀμβλείᾳ inutili coniectura

P. 127, 23. τὸ τοῦ Σωκράτους] non Socrati sed Euclidi Socratico dictum tribuitur a Plutarcho Mor. p. 489 d. sive apud Stobaeum hoc ipso titulo n. 15. et in Floril. Monac. p. 274, 27. forsan igitur Hierocles scripserat τὸ [Εὐκλείδου] τοῦ Σωκρατικοῦ

P. 132, 30. συντυγχάνοντι] ἐντυγχάνοντα Hirschig

P. 139, 31. κατὰ νόμον γίγνεται] post haec excidit opinor ὃ δὲ κατὰ φύσιν

P. 140, 2. οὐδὲ] ita scribendum esse pro οὐδ' ὁ vidit etiam Hirschig; praeterea in sequentibus alicubi desideratur accuratior τοῦ κατὰ νόμον δούλου definitio.

P. 143, 3. ὁ κόσμος] ὁ delet Hirschig, qui in seqq.

συντεταγμένας 10. ἄρχη] ἀρχὰν addit Hirschig 17. 19. τῶν γ.] imo τᾶν γ.

P. 144, 7. ἀπολίπῃ] ἐλλίπῃ Hirschig 9. ψυχᾶς] τύχας recte Hirschig 17. πρωτονύμφευτοι] sensus requirere videtur πρωιονύμφευτοι, non enim de *primum nuptis* sed de *mature nuptis* agitur 19. ἀγαπάξαι] ἑκάστα, quod excidisse suspicatus sum, rectius fortasse ponetur post αὐταυτᾶς

P. 147, 9. ὠφελήσει] ita scripsi pro ἐθελήσει voluitque idem Iacobsius Epist. ad Schowium: rectius fortasse Hirschig φιλήσει 24. 25. ἢ νὴ Δία] nunc scio Iacobsii esse coniecturam, nisi quod καὶ νὴ Δία dedit, v. Peerlkampii praef. ad Musonium p. XXI

P. 149, 14. δεξαίμην] δοξαίμην typographi error est editionis Gaisf. Lipsiensis; moneo propter Hirschigium

P. 151, 4. ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος] ὡς ἐπὶ τὸ πλέον male Hirschig; v. Com. gr. III p. 407 29. μηδέπω ita correxi Com. gr. IV p. 147, quod nesciebat Hirschig, qui nunc idem coniecit

P. 153, 21. Ζηνὸς] fortasse γένος, certe ἶνις, quod Nauckius coniecit, non legitur nisi in lyricis partibus tragoediarum

P. 156, 17. ἄρξω] ἄρξομαι Hirschig

P. 158, 13. Εὐγενείας] corr. εὐγενείας

P. 173, 9. ἔχῃς] non μόνον post ἔχῃς addebat Herwerden p. 84, sed οἶμαι post ἐστιν, hoc quidem paullo festinantius; μόνον, sive meum sive alius additamentum est, verum puto 17. ἀνθρώπου] ἀνθρώπῳ Herwerden

P. 177, 4. ἢ τελεῖν — ἢ βλάβαις] recte Hirschig ἐκτελεῖν — βλάβαις

P. 179, 15. ἀλράνουσ'] corr. ἀλφάνουσ'

P. 184, 22. ἄλυπος οἰκεῖν] hoc posui ex tit. 97, 11. pro τροφὴν ἐνοικεῖν, cui τροφὴν ἄνοσος ὢν substituit Hirschig 27. πάντας ποιεῖ τυφλοὺς βλέποντας παραλαβὼν Nauckius

P. 186, 17. ὥσπερ] Hirschig ὥστε et mox, deleto ζυγοῦ, pro ῥέποντος conicit ῥέπειν

P. 188, 12. ἐφίησι] ita etiam Hirschig ut p. 189, 15. μὲν pro ἐν

P. 199, 6. *ἐκείνην*] codd. *ἐκείνη*, quod probans Hirschig *πειρᾶται* pro *πειρᾶσθαι* corrigit

P. 202, 15. *ἐκδόσθαι*] *ἐκδοῦναι* Hirschig deletis quae sequuntur *προῖκα δούς*

P. 207, 25. *ἀλλὰ τῶν πτωχῶν τινὰ*] *ἀλλὰ τὸν πτωχὸν μόνον* Herwerden; praestare credo quod ego volui

P. 210, 2. *εὐδαιμονῶν*] libri *εὐδαίμων*

P. 211, 30 et 214, 10. *παραλύειν — παραλῦσαι*] *ἀπολύειν — ἀπολῦσαι* Hirschig

P. 216, 17. *ἀναπεπλάκασι*] *ἀναλώκασι* frustra Hirschig

18. 19. *ἐξάγουσιν*] *διάγουσιν* Cobetus Mnem. VI p. 26. idem mox *οὐ* inserit, ut ipse conieceram ad h. l.

P. 223, 2. *ἂν ζῇ*] *ἐὰν ᾖ* Hermannus Opusc. IV, 377

14. *πάλι*] recte libri *πάλιν*

P. 225, 2. *νέωτα*] dixi de hoc Simonidis loco Com. graec. IV p. 716. ubi *ἐς* addendum esse conieci, quod nunquam in hac dictione omittitur. Cobetus autem VL. p. 63 glossema me restituisse dicit scribendumque esse affirmat *ὥρασι*. at *ὥρασι* nullo unquam tempore Graeci aliter quam in imprecandi formula *μὴ ὥρασιν ἵκοιο* dixerunt. et quid causae habuit cur *ἐς νέωτα* reiceret? quoniam recentioris originis sit dictio ista; atqui respicit Simonides, ut l. l. dixi, notissimum proverbium *ἀεὶ γεωργὸς ἐς νέωτα πλούσιος*, quod recentioris originis esse utinam Cobetus demonstrasset

17. *ἔχοντες*] etiam nunc verum puto *ἔδοντες*

P. 232, 23. *περὶ*] libri *πρός*, quod nunc *τις* scribendum videtur, ut voluit Mullachius

P. 234, 11. 12. *περιέχοντι*] malim *παρέχοντι*

P. 239, 24. *ἐλθόντα μανία — γίγνεται*] simulat Cobetus se haec non intellegere, nimirum ut coniecturam promeret facilem sane et elegantem *ἐλθόντε μανίαν — τίκτετον*, sed non magis necessariam, quam si quis apud Platonem Rep. VIII p. 562 *ἡ καλλίστη πολιτεία καὶ ὁ κάλλιστος ἵππος λοιπά ἐστιν ἡμῖν διελθεῖν* corrigere sustineret *λοιπὼ ἔστον*, vel apud Stobaeum Ecl. phys. II, 7, 31 *ἐπιπλέκεται τὸ νόημα τῇ διανοίᾳ, ἐλθόντα δὲ δι' ἀλλήλων μία ἰδέα ἐγένοντο* poneret *ἐλθόντε δι' ἀλλήλοιν — ἐγενέσθην*. denique si recte dici potest *ἔρως τοῖς ἔχουσι μανία γίγνεται*,

non assequor cur *λύπη μανία γίγνεσθαι* recte dici non potuerit.

P. 245, 12. *δευτέρου*] *δεύτερον* recte libri

P. 248, 13. *Τροφίλου*] v. Roeperum Philol. Gott. X p. 569

P. 250, 17. *ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορείου*] corr. *ἐκ τῶν Ἀριστοξένου πυθαγορικῶν ἀποφάσεων*. v. Mahnii diss. de Aristoxeno

P. 256, 16. *Ἀντύλλου*] hanc Antylli medici eclogam duasque sequentes ex cod. Mosq. edidit Christ. Frid. Matthaei in Opusc. Medicorum graec. p. 225, ubi haec est inscriptio: *περὶ τῆς καθ' ἡμέραν διαφορᾶς τῶν ἀέρων. τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.* nimirum praecedit locus Antylli *ἐκ τοῦ α' λόγου τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων*, quem Stobaeus habet infra n. 30 p. 264. codicis lectiones non commemorabo nisi quae editis praestant aut alias ob causas memoratu dignae videbuntur; meliores scripturas asterisco notavi. 18. *ἡμέραν*] *τὴν ἡμέραν* * M (i. e. cod. Mosq.) *σὺν τῇ νυκτὶ*] *μετὰ τῆς νυκτὸς* * M 18. 19. *δ' αὐτὴν ἔφαμεν*] *δὲ καὶ ταύτην φαμὲν* M 22. *ἐοικὼς*] *παραπλήσιος* * M 25. *δὲ ἄνεισι*] *γὰρ ἀνίασιν* * M 28. *ἀνίησιν*] *ἄνεισιν*?

P. 257, 3. *ὑπνοῦν*] *ὕπνον* M 13. *τὰ τῶν δυσεντερικῶν*] *τὰ* om. M

P. 258, 18. *γινόμενα*] *γινόμενον* 19. *συστῆναι*] *συστῆσαι*? 20. *ἐμφανίζουσαι*] recte Gesnerus *ἐμφανίζοντα* 21. *τάττειν*] fort. addendum *δεῖ*

P. 259, 9. inscriptio huius eclogae apud Matthaei p. 229 haec est: *Ἀντύλλου περὶ τόπων. ἐκ τοῦ α' λόγου τοῦ περὶ βοηθημάτων* 11. *ὑγιεινότεροι*] *ὑγιεινότατοι* * M 13. *ἀπωθουμένου*] ita etiam M 14. 15. *πάσαις — πᾶσιν*] *ταῖς περὶ θώρακα πάσαις ἐπιτήδειοι. λεπτοὶ καὶ κεφαλῇ πεπονθυίᾳ καὶ τοῖς αἰσθητηρίοις ἅπασιν ἐπιτήδειοι* M, partim bene partim male 21. *δεῖ ἀμύξαι*] *διαμύξαι* etiam M 22. *νευρικοῖς*] *νευριτικοῖς*? 22. 23. *εἰς ὄρεξιν κεκακωμένοις*] *ὀρέξεσι κεκακωμέναις* M 25. *γε μὴ ἑλώδεις*] *μήτε ἀμπελώδεις* M *μηδὲ*] *μήτε* M

P. 260, 5. 6. *τισὶν ὑφεστῶτες*] om. M 6. *γὰρ*] *δὲ* M 8. *ἀργιλλώδεις*] *ἀργιλώδεις* * M *στομάχου*] *τόνου*

M, quorum utrum verum sit, docebunt medicorum filii 10. 11. πάντες] πάντων * M, ut conieci

P. 263, 12. 13. τὰ μὲν ποιούμενα] τὰ μὲν [ἔνδοθεν] ποιούμενα? 16—18. ἔσται — ὠνόμασται] haec Antyllus haud dubie alio loco posuerat 17. ἀκριβολογία,] punctum pone pro commate, et sequentia usque ad ὠνόμασται per interrogationem effer

P. 264, 5. inscriptio apud Matthaei p. 224: ἐκ τῶν Ἀντύλλου. περὶ τῆς κατὰ μῆνα τῶν ἀέρων διαφορᾶς. ἐκ τοῦ α' λόγου τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων

9. αὕτη] αὐτῇ M μηνιαίους] μηνιαίας M 10. ἐτησίοις] ἐτησίαις 11. περικυκλεομένας] περικυκλουμένας * M 12. νεομηνίας] νουμηνίας * M 13. θερμὴ] ἡ σελήνη add. M 14. ὑγρότερον] ὑγρότατον M 17. 18. διχοτόμου] διχοτομίας M 19. ἥτε] ἥ γε * M 20. ἕως] μέχρι * M 21. φθινοπώρῳ] μετοπώρῳ M 25. οἰκείαν] ἑαυτοῦ M 26. αὐτὰ] om. M 27. διερωτέρους] ἀεὶ ὑγροτέρους M 29. αἰθριοκοιτούντων] ἐν αἰθρίᾳ διαγόντων M

ADDENDA AD VOL. IV.

P. 1, 10. ὑπὲρ φόβον] ὑπέρφοβα B, quod verum videtur

P. 3, 20. ῥᾷστον] Theognis λῷστον 22. Σκληρίου] vix credibile est scolion illud nobilissimum a quoquam Scleriae, italicae comoediae auctori satis recenti, tributum fuisse; quare Scleriae nomen ad alium locum, qui excidit, referendum videtur

P. 8, 2. ὅκαν] rectius ὅκκα 15. 16. ἀλλὰ καὶ κτήσασθαι καὶ χρήσασθαι] verba καὶ κτήσασθαι utpote e dittographia nata delenda conieci; malim nunc leni transpositione usus scribere καὶ κτήσασθαι ἀλλὰ καὶ χρήσασθαι

P. 9, 18. τοῦτο βοᾷ ἀκολουθεῖ] conieci τοῦτ' αὐτοβοᾷ ἀκολουθεῖ, id si cui audacius dictum videbitur, non impedio quominus reponatur τοῦτ' αὐτὸ βοᾷ ἀκολουθέν. notus est Aristophanis versus Vesp. 921 τὸ πρᾶγμα φανερόν ἐστιν· αὐτὸ γὰρ βοᾷ. 20. 24. αἴτε — ἦν] primo loco libri αἴτε, altero αἴκα, utroque ᾖ pro ἦν. an recte correxerim nescio, magis tamen placeret αἰ — ἦν. Hirschigius utroque loco αἴκα — ᾖ 20. 24. 25. οὐδ' ἂν] Hirschig

οὐδέ κα 26. ποτὶ τὸ] ποττὸ malim 23. κα τοῦτό τις] ita etiam Hirschig 29. 31. οὔ κα ἐδύνατο Hirschig

P. 10, 1. οὔ κα ἐδύνατο Hirschig 7. μέρσα] corr. typ. err. μέλσα 24. καττὰν] recte libri καθ' ἂν

P. 11, 19. τῶ σώματος] delet Hirschig πάντων] ἁπάντων Hirschig 28. κατ'] ποτ' recte Hirschig

P. 12, 1. in exemplis, quae ad h. l. in praefatione p. VI composui, Hirschigius ubique activam formam restituit, qui ne ἀνεύρετο quidem p. 11. 4, quo saepissime minus boni scriptores pro ἀνεῦρε usi sunt, intactum reliquit; talia corrigere et πάντα ὑπὸ μίαν Μύκονον cogere facillimum est, num recte *omnia* corrigantur, subdubito; ἀθρήσασθαι attigi in Add. ad vol. I p. 19, 31. 16. 17. τῶ ὑπ' αὐτῷ βίω] τῶ ἅπαντος βίω Hirschig recte

P. 14, 20. εὖ παθόντα εἶθ' ἑτέρα] quidquid Sophocles scripsit, pro εὖ παθόντα requiri videtur praesens εὐπαθοῦντα. sententia tale quid requirit εὐπαθοῦντι δ' οὐκ ἔρως θανεῖν

P. 16, 15. in annotatione ad h. l. pro χαλεπ. τὸν corrige χαλεπώτατον 24. ἑκάστου] Democritus ἑνὸς ἑκάστου scripsisse videtur

P. 23, 16. τὰς τύχας τῶν βροτῶν ὡς εὖ μεταλλάσσουσιν] fort. τὰς τύχας τὰ τῶν βροτῶν, ut sensus sit *fortunae casus res mortalium immutant.* Verbum μεταλλάσσειν Euripides non videtur pro μεταλλάσσεσθαι dixisse; nam locus in fr. 84, 9 incertissimus est.

P. 25, 2. τάχα στρέφει] libri τάχιστα στρέφει, malim igitur ταχὺ στρέφει 26. 27. τῷ — πάλιν] dubito num recte locum correxerim; τῷ hoc sensu tragici non dixerunt, nisi forte in lyricis partibus, ut Sophocles τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν. quare aut ὡς scribendum aut alio modo locus corrigendus; ambo versus si abessent a nemine desiderarentur. ac fortasse ex alio loco illati sunt.

P. 26, 1. βιάζεται] Nauckius βιβάζεται

P. 27, 23. πλέουσαι] νῆες fortasse addiderat qui haec scripsit

P. 39, 16. ἐν ἀδικοῦντι καιρῷ] num *saeclum* dicit iniuriis plenum? an κόσμῳ scribendum? quod horum Sotadeorum auctor de hominibus dixit apud Stobaeum Flor.

XCVIII, 9. sequentem versum Hermannus DM. p. 448 ita scripsit *ἀνέχεταί τις οὐ μὴ θέλει· διὸ φέρει γενέσθαι·* non expedio 21. *τῶν προσδοκωμένων*] supra tit. LXIX, 4. *τῶν προσλεγομένων*, ubi Voss. *τῶν προσγενομένων*. scripsisse Menander videtur *τῶν προσγεγενημένων*, *eorum quae praeter molesta et iniqua matrimonium bona habet.*

P. 41, 24. 25. *ἡδέως καὶ μένει*] *καὶ ἡδέως μένει?*

P. 44, 18. *Θεοβούλου*] etiam hic Cleobulum nominare debebat scriptor

P. 46, 16. *εὐαδίκητον*] *εὐδιάλυτον* Nauckius, editum significare puto *quod facile laeditur*

P. 47, 32. *παρεξηπακότων*] vera videtur Gesneri emendatio *προεξεστακότων*

P. 48, 30. *ἀπληστευσώμεθα*] libri *ἀπληστευώμεθα*

P. 50, 14 et 15. *ἐκτὸς*] *ὁ ἐκτὸς* etiam Hirschig 15. *τούτων*] *ὧν* add. etiam Hirschig 17. *τοῦ*] *τινὸς* Hirschig

P. 57, 29. in annotatione lege: Quaest. scen. III p. 61. confirmare videtur Vind. de quo Gaisfordus 'nescio an *ἠχέεντα*'

P. 73, 5. 6. *δι' ἀμαθίαν — τὰ νομιζόμενα*] *τὰ δι' ἀμαθίαν — νομιζόμενα* Hirschig 9. *πτωχὸν*] *κωφὸν* scribendum videtur Hirschigio, cui parum favent sequentia lin. 20.

P. 74, 20. *καί τοι*] requiro *καὶ ταῦτα* vel simile quid

P. 80, 2. *τὸ γῆρας ὥσπερ βωμός ἐστι τῶν κακῶν*] inepte dictum est *βωμὸς — κακῶν*. Antiphanes scripserat *ὅρμος — κακῶν*, nec dubium erit comparanti Bionis Borysthenitae dictum apud Diogenem Laert. IV, 7: *τὸ γῆρας ἔλεγεν ὅρμον εἶναι τῶν κακῶν· εἰς αὐτὸ γοῦν πάντα καταφεύγειν*

P. 81, 26. *σκαιὸς*] Grotii emendationem *σκολιὸς* i. e. *subdolus* tuetur Nauckius

P. 85, 20. *ὕδατος,*] scribendum *οὐδ' ὕδατος* 29. *ἀγαθῶν*] *αἰσθητῶν* Bakius ad Cicer. Legg. I, 10, 30. potius *δογμάτων* expectarem cll. Stobaeo Ecl. phys. II p. 557 Gaisf.

P. 87, 2. *προσῆκον*] *προσόντως* cod. Mend. unde Nauckius *πρεπόντως*

P. 93, 12. *τά τ' ἔργα*] fort. [*πρόσφα*]*τά τ' ἔργα*

P. 94, 11. *διηγεῖσθαι*] ita etiam Hirschig

P. 95, 3. *σιγὰ*] *σιγαῖ* Vind. i. e. *σιγᾷ*, ut edidit Bergkius

P. 108, 6. *ἐπεὶ τό γε*] *ἐπεί τοί γε* recte Hirschig

P. 119, 28. *εὖ δ' ἴσθι*] *εὖ δ' ἴσθ' ὅτι* frustra Hirschig

P. 120, 1. εὔροια] ἀπορία Gesnerus 18. δεξάμενος ἡμᾶς] malim δεξαμένοις ἡμῖν 26. δικαιωτηρίων] Hirschig frustra δικαστηρίων

P. 121, 28. οὔτε ὁ θάνατος] ὁ θάνατος οὔτε? an in sequentibus οὔθ' ὁ βίος καλόν? 30. 31. ἀνισάριθμον — ἀρρωστία] haec certe intellegi poterunt sic scripta: ἀνισάριθμον ἐτῶν [μέτρον] φέροντος τοῦ μὴ ὁμοίου τῆς γενέσεως τῇ ἰσχυΐ ἢ ἀρρωστίᾳ

P. 124, 3. οἴκῳ] οἴκτῳ Vind.

P. 126, 21. ἂν δὲ γῦπες, ἀπτέωνται] frustra critici in ἀπτέωνται populi nomen latere existimant; scribendum puto ἂν δὲ γῦπες ἅπτωνται, indicata post ἅπτωνται lacuna, sive Βακτριανὴ sive Κασπιανὴ excidisse statuas. in adnotatione ad h. l. pro Βάτρων corrige Βάκτρων 22. καλλίω τὴν] post τὴν typoth. errore excidisse ταφὴν iam indicavi. Diogenes dixisse videtur: ὁ χρόνος καλλίστην τὴν ταφὴν [ποιήσει] διὰ τῶν εὐτελεστάτων, ἡλίου καὶ ὄμβρου. pro εὐτελεστάτων propius edito πολυτελεστάτων fuerit ὀλιγοτελεστάτων

P. 132, 28. μεμφόμενος] μυρόμενος?

P. 134, 25. τὸ λυπούμενον] usitatius esset τὸ λυποῦν. fortasse igitur τὸ λυποῦν μὲν οὖν

P. 137, 14. τί γὰρ τοῦδ' ἐστὶ μεῖζον ἐν βροτοῖς;] teste Grotio vs. 1 et 2 huius fragmenti in codice A etiam supra leguntur Flor. 120, 3 coniuncti cum Theognidis versibus, ἀρχὴν μὴ φῦναι κτέ. ubi vs. 2 pro 'τί γὰρ τοῦδ' ἐστὶ μεῖζον ἐν βροτοῖς' scriptum invenimus 'μαθεῖν δὲ πᾶσίν ἐστιν εὐμαρές.' hanc genuinam esse lectionem docet sententiarum nexus. patet igitur illud quod hucusque Euripidi tribuebatur, τί γὰρ τοῦδ' ἐστὶ μεῖζον ἐν βροτοῖς, librarii esse commentum codicis lacunam explentis. *Nauckius.*

P. 155, 7. καὶ τοῦτο] καὶ διὰ τοῦτο?

P. 161, 11. 12. λόγοις] hoc addidit Hirschigius et post Hirschigium Mehlerus Mnem. II 256

P. 168, 19. ἰσότητα] excidisse videtur τρόπων vel simile quid

P. 172, 4. Τιμοθέου] non dubitandum est, quin Timotheus Milesius, poeta dithyrambicus, intellegendus sit; de Timotheo vel Timocle comico nolim cogitare

5. ϑ' ὁ] praeter εἶϑ' ὁ etiam alia conici possunt, e. c. οὔϑ' ὁ, vel ἦλϑ' ὁ quod Bergkius voluit

P. 173, 5. συγχρῴζοντ' αὐτοῖς] malim συγχρῴζονϑ' αὐτοῖς

P. 175, 22. καὶ τὸ δυνάμι] καὶ delendum puto

P. 178, 24. μὴ σιωπήσω] fortasse scribendum ἢν σιωπήσω

P. 180, 17. 18. inter adesp. recepit Nauck. p. 687. sunt Eurip. Phoen. 526, 27. ubi πικρὸν pro βαρύ

P. 183, 3. *ΑΓΝΩΜΟΝΟΥΝΤΩΝ*] *ΑΜΝΗΜΟΝΟΥΝΤΩΝ*?

P. 186, 25. κοινότητος] hoc intellegi non potest; fortasse καινότητος scribendum eo intellectu quo legitur apud Thucyd. III, 38 μετὰ καινότητος λόγου ἀπατᾶσϑαι ἄριστοι

P. 187, 3. 4. οὐ συνιᾶσιν] addendum suspicor ἐστερημένοι, fortasse etiam εὐχαριστίας cll. lin. 9.

P. 249, 10. 11. μισῶ σοφὸν — σοφὸν] Cobetus μισῶ σοφὸν λόγοισιν ἐς δ' ὄνησιν οὔ

P. 250, 24. ἀξία] αἰτία Stob. Flor. 3, 7.

P. 255, 28. ἐλπίδων] κενῶν add. Cobetus et μάτην ad vs. sequ. trahit deleto σαφές

P. 259, 20. γαῖαν ὀρϑώσειεν] πόλιν ἀνορϑώσειεν apud Stob. Flor. 18, 13. cf. Cobet. Mnem. VI p. 29.

P. 264, 22. ἴσϑ' ὅταν] comma interpone

P. 270, 24. ἀρχὰς] nescio an δίκας scribendum sit

P. 273, 13. πολλὰ] fortasse πολλάκις.

P. 279, 5. διαβολῶν ἐπιστολὰς] imo διαβόλων, *calumniatorum epistolas* 15. τῆς πατρίδος] malim τῇ πατρίδι 24. τεϑήλυκας] rectius τεϑήλυγκας

P. 280, 19. ἠρίστας] sententiae accommodatius ἠρίστησας

P. 284, 5. τάδε] fortasse τάδε καὶ τάδε

Haec habui quae adnotarem, in quibus si reperientur quae probari possunt, bene est. mihi quidem nihil aliud propositum fuit nisi ut Gaisfordi textum sive mea ipsius opéra sive aliorum emendationibus adiutus hic illic correctum exhiberem. hic illic, inquam. nam etsi sexcentis minimum locis Stobaeus nunc emendatior editus sit, quam antea edebatur, tamen haec pauca existimanda sunt prae ingenti vitiorum multitudine, quae adhuc medelam expectant.

Scribebam Berolini m. Martio a. MDCCCLVII.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ.

ΠΕΡΙ ΙΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗΣ. ΡΒ.

1 Ὁμήρου (Il. λ 514).
Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων
ἰούς τ' ἐκτάμνειν ἐπί τ' ἤπια φάρμακα πάσσειν.

2 Εὐριπίδου.
Μέλλων τ' ἰατρὸς τῇ νόσῳ διδοὺς χρόνον
ἰάσατ' ἤδη μᾶλλον ἢ τεμὼν χρόα.

3 Κατὰ ἰατρῶν Μιμνέρμου Νάννου.
Οἷα δὴ φιλοῦσιν ἰατροὶ λέγειν
τὰ φαῦλα μείζω καὶ τὰ δείν' ὑπὲρ φόβον,
πυργοῦντες αὐτούς.

4 Φιλήμονος.
Ἄλλῳ πονοῦντι ῥᾴδιον παραινέσαι
ἔστιν, ποιῆσαι δ' αὐτὸν οὐχὶ ῥᾴδιον.
τεκμήριον δέ, τοὺς ἰατροὺς οἶδ' ἐγὼ
ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα
πάντας λαλοῦντας· εἶτ' ἐὰν πταίσωσί τι,
αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ' ὅσ' οὐκ εἴων τότε.
ἕτερον τό τ' ἀλγεῖν καὶ τὸ θεωρεῖν ἔστ' ἴσως.

5 Φιλήμονος.
Οὔτε γὰρ ἰατρὸς οὐδὲ εἷς, ἂν εὖ σκοπῇς,

τοὺς αὐτὸς αὑτοῦ βούλεθ' ὑγιαίνειν φίλους,
οὔτε στρατιώτης πόλιν ὁρᾶν ἄνευ κακοῦ.

6 *Φιλήμονος νεωτέρου.*

Τίς οὗτός ἐστιν; α'. ἰατρός. β'. ὡς κακῶς ἔχει
ἅπας ἰατρός, ἂν κακῶς μηδεὶς ἔχῃ.

6ª *Μόνῳ δ' ἰατρῷ τοῦτο καὶ συνηγόρῳ*
ἔξεστ', ἀποκτείνειν μέν, ἀποθνήσκειν δὲ μή.

7 *Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν* (p. 37).

Καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε· καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτε ἰσχὺν ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ.

8 *Πλουτάρχου ἐκ τῶν ὑγιεινῶν παραγγελμάτων* (Mor. p. 122 e).

Τῶν δ' ἐλευθερίων τεχνῶν ἰατρικὴ τὸ μὲν γλαφυρὸν καὶ περιττὸν καὶ ἐπιτερπὲς οὐδεμιᾶς ἐνδεέστερον ἔχει, θεωρητικὸν δὲ μέγα τοῖς φιλομαθοῦσι, τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ὑγείαν.

9 *Ἡροφίλου.*

Ἡρόφιλος ἰατρὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τίς ἂν γένοιτο τέλειος ἰατρός "ὁ τὰ δυνατά" ἔφη "καὶ τὰ μὴ δυνατὰ δυνάμενος διαγιγνώσκειν."

ΠΕΡΙ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΣ. ΡΓ.

1 *Ὁμήρου Ὀδυσσείας* (ψ 212).

Ἥβης ταρπῆναι καὶ γήραος οὐδὸν ἱκέσθαι.

1ª *Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτό* (δ 208).

Ὄλβον ἐπικλῶσαι γαμέοντί τε γεινομένῳ τε·
αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ἐν μεγάροισιν,
υἱέας δ' αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους.

2 *Βακχυλίδου ἐπινίκων.*
Ὄλβιος ᾧ τινι θεὸς μοῖράν τε καλῶν ἔπορεν
σύν τ' ἐπιζήλῳ τύχᾳ ἀφνειὸν βιοτὰν διάγειν.
οὐ γάρ τις ἐπιχθονίων πάντ' εὐδαίμων ἔφυ.

3 *Καρκίνου Τηρεύς.*
Ἀσκεῖν μὲν ἀρετήν, εὐτυχεῖν δ' αἰτεῖν θεούς.
ἔχων γὰρ ἄμφω ταῦτα μακάριός θ' ἅμα
κεκλημένος ζῆν κἀγαθὸς δυνήσεται.

4 *Καλλιμάχου ὕμνων* (Ιον. 95).
Οὔτ' ἀρετῆς ἄτερ ὄλβος ἐπίσταται ἄνδρας ἀέξειν.

5 *Σοφοκλέους Ἀντιγόνης* (582).
Εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἄγευστος αἰών.

6 *Πινδάρου θρήνων.*
Εὐδαιμόνων
δραπέτας οὐκ ἔστιν ὄλβος.

7 *Μενάνδρου Δημιουργοῦ.*
Μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει·
χρῆται γὰρ οὗτος εἰς ἃ δεῖ ταύτῃ καλῶς.

8 *Θεόγνιδος* (255).
Κάλλιστον τὸ δικαιότατον, ῥᾷστον δ' ὑγιαίνειν,
ἥδιστον δὲ τυχεῖν ὧν τις ἕκαστος ἐρᾷ.

9 *Σκληρίου.*
Ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ,
δεύτερον δὲ φυὰν καλὸν γενέσθαι,
τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως,
εἶτα τέταρτον ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων.

10 *Σοφοκλέους Ἴωνος.*
Ἐν Διὸς κήποις ἀροῦσθαι μοῦνον εὐδαίμονας ὄλβους.

11 *Κρατῖνος ἐν Πλούτοις.*

Αὐτόματα τοῖσι θεὸς ἀνίει τἀγαθά.

12 *Θεόγνιδος* (653).

Εὐδαίμων εἴην καὶ θεοῖς φίλος ἀθανάτοισι,
Κύρν', ἀρετῆς δ' ἄλλης οὐδεμιῆς ἔραμαι.

13 *Σωτάδου.*

Ὁ πένης ἐλεεῖται, ὁ δὲ πλούσιος φθονεῖται·
ὁ μέσος δὲ βίος κεκραμένος δίκαιός ἐστιν.
αὐτάρκεια γὰρ πρὸς πᾶσιν ἡδονὴ δικαία.

14 *Θεόγνιδος* (1149).

Εἴη μοι πλουτεῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνῶν
ζώειν ἀβλαβέως, μηδὲν ἔχοντι κακόν.
οὐκ ἔραμαι πλουτεῖν οὐδ' εὔχομαι· ἀλλά μοι εἴη
ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων μηδὲν ἔχοντι κακόν.

15 *Σοφοκλέους Κρεούσης.*

Κάλλιστόν ἐστι τοὔνδικον πεφυκέναι·
λῷστον δὲ τὸ ζῆν ἄνοσον· ἥδιστον δ', ὅτῳ
πάρεστι λῆψις ὧν ἐρᾷ καθ' ἡμέραν.

16 *Ξενοφῶντος.*

Εὐδαιμονίαν νομίζω πολλὰ ἔχοντα καὶ δαπανᾶν.

17 *Δημοκρίτου.*

Εὐτυχὴς ὁ ἐπὶ μετρίοισι χρήμασι εὐθυμεόμενος, δυστυχὴς δὲ ὁ ἐπὶ πολλοῖσι δυσθυμεόμενος.

18 *Σωκράτους.*

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί ἐστιν εὐδαιμονία "ἡδονὴ ἀμεταμέλητος" ἔφη.

19 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνες εὐδαίμονες εἶπεν "οἷς καὶ φρένες ἀγαθαὶ καὶ λόγος πρόσεστιν."

20 *Διογένους.*

Εὐδαιμονία γὰρ μία ἐστὶ τὸ εὐφραίνεσθαι ἀληθινῶς καὶ μηδέποτε λυπεῖσθαι, ἐν ὁποίῳ δὴ ἂν τόπῳ ἢ καιρῷ ὑπάρχῃ τις.

21 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Εὐδαιμονίαν γὰρ ταύτην εἶναι φαμὲν ἀληθινὴν τὸ τὴν διάνοιαν καὶ τὴν ψυχὴν ἀεὶ ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἱλαρότητι διατρίβειν.

22 *Χρυσίππου.*

Ὁ δ' ἐπ' ἄκρον, φησί, προκόπτων ἅπαντα πάντως ἀποδίδωσι τὰ καθήκοντα καὶ οὐδὲν παραλείπει. τὸν δὲ τούτου βίον οὐκ εἶναί πω φησὶν εὐδαίμονα, ἀλλ' ἐπιγίγνεσθαι αὐτῷ τὴν εὐδαιμονίαν, ὅταν αἱ μέσαι πράξεις αὗται προσλάβωσι τὸ βέβαιον καὶ ἑκτικόν, καὶ ἰδίαν πῆξιν τινὰ λάβωσιν.

23 *Ἰαμβλίχου Σωπάτρῳ περὶ ἀρετῆς.*

Εὐδαίμων ἐστὶν ὁ θεῷ κατὰ τὸ δυνατὸν ὅμοιος, τέλεος, ἁπλοῦς, καθαρός, ἐξῃρημένος ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

24 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου* (p. 247 ult.).

Ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα ἢ ἐγγὺς τούτου, καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ εὖ ἢ κακῶς πραξάντων πλανᾶσθαι ἠνάγκασται καὶ τὰ ἐκείνου, τούτῳ ἄριστα παρεσκεύασται ζῆν.

25 *Δημοκρίτου.*

Τὸν εὐθυμέεσθαι μέλλοντα χρὴ μὴ πολλὰ πρήσσειν, μήτε ἰδίῃ μήτε ξυνῇ, μηδὲ ἅσσ' ἂν πρήσσῃ ὑπέρ τε δύναμιν αἱρέεσθαι τὴν ἑωυτοῦ καὶ φύσιν, ἀλλὰ τοσαύτην ἔχειν φυλακήν, ὥστε καὶ τῆς τύχης

ἐπιβαλλούσης καὶ ἐς τὸ δέον ὑπηγεομένης, τῷ δοκέειν κατατίθεσθαι καὶ μὴ πλέω προσάπτεσθαι τῶν δυνατῶν· ἡ γὰρ εὐογκίη ἀσφαλέστερον τῆς μεγαλογκίης.

26 Ἱπποδάμου Θουρίου ἐκ τοῦ περὶ εὐδαιμονίας.

Τῶν ζῴων τὰ μὲν ἐντὶ δεκτικὰ τᾶς εὐδαιμονίας τὰ δὲ ἄδεκτα. καὶ δεκτικὰ μὲν ὅσα λόγον ἔχει· ἁ μὲν γὰρ εὐδαιμονία οὐκ ἄτερθεν ἀρετᾶς, ἁ δὲ ἀρετὰ ἐγγίνεται τῷ λόγον ἔχοντι πρᾶτον· ἄδεκτα δὲ [ὅσα λόγον οὐκ ἔχει· οὔτε γὰρ τὸ ὄψιος ἄμοιρον δέχεται τὸ τᾶς] ὄψιος ἔργον ἢ τὰν τᾶς ὄψιος ἀρετάν, οὔτε τὸ λόγω ἄμοιρον τὸ τῶ λόγον ἔχοντος ἔργον ἢ τὰν τῶ λόγον ἔχοντος ἀρετάν. ἁ δ' εὐδαιμονία καὶ ἀρετὰ τῶ λόγον ἔχοντος τὰ μὲν ὡς ἔργον τὰ δ' ὡς τέχνα τίς ἐντι. τῶν δὴ λόγον ἐχόντων ζῴων τὰ μέν ἐντι αὐτοτελέα, ὅσα δι' αὐτὰ τέλεά ἐντι καὶ οὐδενὸς ἐπιδεῆ τῶν ἔξωθεν οὔτε ποτὶ τὸ ἦμεν οὔτε ποτὶ τὸ καλῶς ἦμεν· τοιοῦτος δέ κα εἴη ὁ θεός. οὐκ αὐτοτελέα δὲ ὅσα μὴ δι' αὐτὰ τέλεά ἐστι, ποτιδέεται δὲ καὶ τᾶς ἔξωθεν αἰτίας· τοιοῦτος δέ κα εἴη ὁ ἄνθρωπος. τῶν δὴ οὐκ αὐτοτελέων τὰ μέν ἐστι τέλεα τὰ δ' οὐ τέλεα. καὶ τέλεα μὲν ὅσα καὶ παρὰ τὰν αὐτῶν αἰτίαν καὶ παρὰ τὰς ἔξωθεν αἰτίας γίνονται. καὶ παρὰ μὲν τὰν αὐτῶν, τῷ καὶ φύσιν ἀγαθὰν καὶ προαίρεσιν ποτενέγκασθαι· παρὰ δὲ τὰς ἔξωθεν, τῷ εὐνομίαν καὶ ἐπιστάτας ἀγαθὼς λαβεῖν· [τοιοῦτος δέ κα εἴη ὁ καλοκαγαθὸς ἄνθρωπος]. οὐ τέλεα δὲ τὰ ἤτοι μηδ' ἑτέρω τούτων κοινωνάσαντα, ἢ τινὸς αὐτῶν, ἢ τὰ καθόλω φαῦλα ὑπάρχοντα καττόν γα τρόπον τᾶς ψυχᾶς· τοιοῦτος δέ κα εἴη ὁ θάτερος ἄνθρωπος. τῶν δὲ τελέων ἀνθρώπων δοιαὶ διαφοραί· τοὶ μὲν γάρ ἐντιν αὐτῶν

καττὰν φύσιν τέλειοι τοὶ δὲ καττὸν βίον· καὶ καττὰν φύσιν μὲν τοὶ μόνον ἀγαθοί· οὗτοι δέ κ' εἶεν τοὶ ἔχοντες τὰν ἀρετάν: ἁ γὰρ ἀρετὰ τᾶς ἑκάστω φύσιος καὶ ἀκρότας καὶ τελειότας ἐντί· ἁ μὲν τῶ ὀφθαλμῶ τᾶς τῶ ὀφθαλμῶ φύσιος ἀκρότας καὶ τελειότας, ἁ δὲ τῶ ἀνθρώπω τᾶς τῶ ἀνθρώπω φύσιος καὶ ἀκρότας καὶ τελειότας· καττὸν βίον δὲ τέλειοι τοὶ μὴ μόνον ἀγαθοὶ ὄντες ἀλλὰ καὶ εὐδαίμονες. ἁ μὲν γὰρ εὐδαιμονία τελειότας ἐντὶ βίω ἀνθρωπίνω· ὁ δὲ βίος ὁ ἀνθρώπινος σύσταμα τᾶν πραξίων, ἁ δ' εὐδαιμονία ἁ συμπεραίνουσα τὰς πράξιας. συμπεραίνει δὲ τὰς πράξιας ἀρετὰ καὶ τύχα, τὰ μὲν ἀρετὰ καττὰν χρῆσιν, τὰ δ' εὐτυχία καττὰν κατόρθωσιν. ὁ μὲν ὦν θεὸς οὔτε μαθὼν παρά τινος τὰν ἀρετὰν ἀγαθὸς ἐγένετο οὔτε ἐπισυνερξαμένας αὐτῷ τᾶς τύχας εὐδαίμων· φύσει γὰρ ἦν ἀγαθὸς καὶ φύσει εὐδαίμων καὶ αἰεὶ ἦν καὶ ἐσεῖται καὶ οὐδέποκα ἐπιλείψει τοιοῦτος ἐών, ἄφθαρτος ἐὼν καὶ φύσει ἀγαθός· ὁ δὲ ἄνθρωπος οὔτε [τᾷ φύσει ἀγαθὸς οὔτε] τᾷ φύσει εὐδαίμων, ἀλλὰ μαθήσιος καὶ προνοίας ποτιδέεται, ποτὶ μὲν τὸ γενέσθαι ἀγαθὸς τᾶς ἀρετᾶς, ποτὶ δὲ τὸ γενέσθαι εὐδαίμων τᾶς εὐτυχίας. καὶ διὰ τοῦτο ἐκ δύο τούτων ἁ ἀνθρωπίνα εὐδαιμονία συγκεφαλαιοῦται, ἐπαίνω τε καὶ μακαρισμῶ· ἐπαίνω μὲν τῶ ἐξ ἀρετᾶς, μακαρισμῶ δὲ τῶ ἐξ εὐτυχίας. τὰν μὲν ὦν ἀρετὰν ἔχει διὰ τὰν θείαν μοῖραν, τὰν δὲ εὐτυχίαν διὰ τὰν θνατάν. ἐξήρηται δὲ τὰ μὲν θνατὰ ἀπὸ τῶν θεῶν, καὶ τὰ ἐπὶ γᾶς [ἀπὸ] τῶν οὐρανίων, τὰ δὲ χείρονα ἀπὸ τῶν βελτιόνων. καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν ἑπόμενος τοῖς θεοῖς ἀγαθὸς εὐδαιμονεῖ, ὁ δὲ ἑπόμενος τοῖς θνατοῖς κακοδαιμονεῖ. τῷ μὲν γὰρ τὰν φρόνασιν ἔχοντι ἀγαθὸν εὐτυχία καὶ χρήσιμον· καὶ ἀγαθὸν μὲν διὰ τὰν γνῶσιν

τᾶς χρήσιος, ὠφέλιμον δὲ διὰ τὸ συνεργεῖν ταῖς πράξεσι. καλὸν ὦν, ὅκαν εὐτυχία παρῇ τῷ νῷ, ὥσπερ ὡρίῳ ἀνέμῳ θέοντα, ποττὰν ἀρετὰν ἀποβλέποντα ποιέεσθαι τὰς πράξιας, ὥσπερ καὶ τὸν κυβερνάταν ποτὶ τὰς τῶν ἄστρων κινάσιας· οὕτω γὰρ οὐ μόνον ἀκολουθήσει τῷ θεῷ, ἀλλὰ καὶ συντάξει τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθὸν ποτὶ τὸ θῆον. καὶ μὰν καὶ τοῦτό γα φανερόν, ὅτι ἐκ διαθέσιος καὶ πράξιος βίος διαφέρων γίνεται· ἀνάγκα δὲ τὰν μὲν διάθεσιν ἢ σπουδαίαν ἢ φαύλαν ἦμεν, τὰν δὲ πρᾶξιν ἢ εὐδαίμονα ἢ κακοδαίμονα· καὶ σπουδαίαν μὲν τὰν ἀρετᾶς μετειληφυῖαν, φαύλαν δὲ τὰν κακίας· τὰς δὲ πράξιας εὐδαίμονας μὲν ἐν τᾷ εὐτυχίᾳ, συμπεραίνονται γὰρ ποτὶ τὸν λόγον· κακοδαίμονας δ' ἐν τᾷ ἀτυχίᾳ, ἀποτευκτικὸν γὰρ τῶ συμπεράσματος. διόπερ οὐ μόνον μαθεῖν δεῖ τὰν ἀρετὰν ἀλλὰ καὶ κτήσασθαι καὶ χρήσασθαι αὐτᾷ, ἤτοι ἐς φαλακίαν ἢ ἐς συναύξασιν ἢ καὶ μέγιστον ἐς ἐπανόρθωσιν οἴκων τε καὶ πολίων. οὐ γὰρ μόνον τὰν κτᾶσιν ἔχειν δεῖ τῶν καλῶν, ἀλλὰ καὶ τὰν ὄνασιν. ταῦτα δὲ πάντα ἐσεῖται, αἴκα πόλιος εὐνομουμένας τύχῃ ὁ ἄνθρωπος. καὶ ταῦτα μὲν ἐγὼ φαμὶ ἦμεν τὸ ὀνομαζόμενον Ἀμαλθείας κέρας· ἐν εὐνομίᾳ γὰρ τὰ πάντα ἐντί, καὶ ἄνευ ταύτας οὔτε γεννᾶται τὸ μέγιστον τᾶς ἀνθρωπίνας φύσιος ἀγαθόν, οὔτε γενναθὲν καὶ αὐξαθὲν δύναιτό κα διαμένεν. καὶ γὰρ τὰν ἀρετὰν καὶ τὰν φορὰν ποττὰν ἀρετὰν αὐτὰ ἀμπέχει, τῷ καὶ φύσιας ἀγαθὰς γεννᾶσθαι κατταύταν, καὶ ἤθεα δὲ καὶ ἐπιταδεύματα καὶ νόμως εἶμεν τὼς ἀρίστως, ἔτι δὲ λόγως ὀρθογνώμονας, καὶ εὐσέβειαν δὲ καὶ ὁσιότατα ποτὶ τὰ τιμιώτατα. ὥστε τῷ μέλλοντι εὐδαιμονήσειν καὶ ὀρθόπλοον ἕξειν τὸν αὐτῶ βίον, εὐνομίας ὑπαρχούσας καὶ διαπερᾶσαι δεῖ καὶ διελθεῖν αὐτὸν εὐνομίαν καταλιπόντα. ἅμα δὲ

καὶ ἀνάγκαν ἐπεμφέρει ὁ λόγος τοῖσιν ἔμπροσθεν εἰρημένοις. ὁ γὰρ ἄνθρωπος κοινωνίας μέρος ἐντί· καὶ σὺν τούτοις ὁλόκλαρος γίνεται κάττὸν αὐτὸν λόγον, σὺν τῷ μὴ μόνον κοινωνὲν ἀλλὰ καὶ καλῶς κοινωνέν. ἃ μὲν γὰρ ἐν πλείοσιν, ἀλλ' οὐκ ἐν ἑνὶ πέφυκε γίγνεσθαι· ἃ δὲ ἐν ἑνὶ μέν, οὐ μὰν ἔτι ἐν πλείοσιν· ἃ δὲ καὶ ἐν πλείοσι καὶ ἐν ἑνί, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἑνὶ ὅτι καὶ ἐν πλείοσιν. ἁρμονία μὲν γὰρ καὶ συμφωνία καὶ ἀριθμὸς ἐν πλείοσιν ἐγγίγνεσθαι πέφυκεν· οὐδὲν γὰρ αὔταρκες, ὃ τούτων τῶν μορίων ποιεῖ τὸ ὅλον· ὀξυακοΐα δὲ καὶ ὀξυδορκία καὶ ποδῶν ὠκύτας ἐν ἑνὶ μόνον· εὐδαιμονία δὲ καὶ ἀρετὰ ψυχᾶς καὶ ἐν ἑνὶ καὶ ἐν πλείοσι καὶ ἐν τῷ ὅλῳ καὶ ἐν τῷ παντί. καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ ἑνὶ ὅτι καὶ ἐν πλείοσι, καὶ ἐν τοῖς πλείοσιν ὅτι καὶ ἐν τῷ ὅλῳ καὶ ἐν τῷ παντί· ἅ τε γὰρ τᾶς ὅλας φύσιος διακόσμασις καὶ τὸ καθ' ἓν ἕκαστον διακεκόσμακε καὶ ἁ καθ' ἕκαστον δὲ διακόσμασις τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν ἐκπεπλήρωκε. τοῦτο βοᾷ ἀκολουθεῖ διὰ τὸ τᾷ φύσει πρότερον εἶμεν τὸ ὅλον τῶ μέρεος, ἀλλ' οὐ τὸ μέρος τῶ ὅλω. αἴτε γὰρ μὴ ἦν ὁ κόσμος, οὐδ' ἂν ὁ ἥλιος ἦν, οὐδ' ἁ σελάνα, οὐδ' οἱ πλάνατες ἀστέρες, οὐδ' οἱ ἀπλανέες· ὄντος δέ γα τῶ κόσμω, καὶ τούτων ἕκαστον ἐντί. ἴδοι δέ κα τοῦτό τις καὶ ἐπ' αὐτᾶς τᾶς τῶν ζῴων φύσιος. αἴτε γὰρ μὴ ἦν ζῷον, οὐδ' ἂν ὀφθαλμός, οὐδ' ἂν στόμα, οὐδ' ἂν ἀκοά· ὄντος δέ γα ζῴω, καὶ τούτων ἕκαστον ἐντί. ὡς δὲ ἔχει τὸ ὅλον ποτὶ τὸ μέρος, οὕτω καὶ ἁ τῶ ὅλω ἀρετὰ ποτὶ τὰν τῶ μέρεος. μὴ ὑπαρχούσας γὰρ ἁρμονίας καὶ ἐπόψιος θείας περὶ τὸν κόσμον, οὐκ ἂν δύναιτο συνεῖμεν ἔτι καλῶς ἔχοντα τὰ ἐγκεκοσμαμένα· μὴ ὑπαρχούσας δ' εὐνομίας περὶ τὰς πόλιας, οὐκ ἂν δύναιτό τις ἀγαθὸς ἢ εὐδαίμων πολίτας ἦμεν· μὴ ὑπαρχούσας δ' ὑγιείας περὶ τὸ

ζῷον, οὐκ ἂν δύναιτο πὸυς ἢ χεὶρ σθεναρά τε καὶ ὑγιεινὰ ἦμεν. ἔστι γὰρ ἁ μὲν ἁρμονία ἀρετὰ κόσμω, ἁ δ' εὐνομία ἀρετὰ πόλιος, ἁ δ' ὑγίεια καὶ ἰσχὺς ἀρετὰ σώματος. καὶ ἕκαστον δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς μερέων συντέτακται ποτὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν. ὀφθαλμοί τε γὰρ ὁρῶντι ὑπὲρ τῶ παντὸς σώματος, καὶ τἆλλα δὲ μόριά τε καὶ μέλεα ὑπὲρ τῶ ὅλω καὶ τῶ παντὸς συντέτακται.

27 Εὐρυφάμου Πυθαγορείου περὶ βίου.

Βίος ἀνθρώπω τέληος θεῶ μὲν λείπεται τῷ μὴ αὐτοτελὴς ἦμεν, ἀλόγων δὲ ζῴων καθυπερέχει τῷ ἀρετᾶς καὶ εὐδαιμοσύνας ἐπίμοιρος ἦμεν. οὔτε γὰρ ὁ θεὸς τᾶς ἔξωθεν αἰτίας ποτιδεής ἐντι, φύσει γὰρ ἀγαθὸς ἐὼν καὶ φύσει εὐδαίμων ἐξ αὐταύτω τέληός ἐντι· οὔτε τῶν ἀλόγων ζῴων οὐδέν.. λόγω γὰρ ἄμοιρα ὄντα καὶ τᾶς ἐς τὰς πράξιας ἐπιστάμας ἄμοιρά ἐντι. ἀνθρώπω δὲ φύσις τὰ μὲν τᾶς ἐκ τᾶς ἰδίας προαιρέσιος τὰ δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶ θήω γινομένας ἐπικουρήσιος ποτιδεής ἐντι· τὸ μὲν γὰρ λόγω τυπωτικὸς ἦμεν καὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν νοατικός, καὶ τὸ ὀρθῶς ἀπὸ γᾶς ἀνακεκλίσθαι καὶ ἐς τὸν οὐρανὸν ἀποβλέπεν καὶ θεῶν τῶν ἀνωτάτω νοητικὸς ἦμεν, ταῦτα δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶν θεῶν ἐπικουρήσιος τέτευχε· τὸ δὲ βούλησιν ἔχεν καὶ προαίρεσιν καὶ ἀρχὰν ἐν αὐταύτῳ τοιαύταν, καττὰν κύριος οὗτός ἐντι καὶ ἀρετὰν ἐπιταδεῦσαι καὶ κακίαν ζαλῶσαι καὶ θεοῖς ὀπαδῆσαι καὶ ἀπὸ θεῶν ἀποτραπῆμεν, ταῦτα δὲ καὶ καθ' αὑτὸν κινέεσθαι δυνατός ἐντι. διὸ καὶ ψόγων καὶ ἐπαίνων καὶ τιμᾶς καὶ ἀτιμίας τὰ μὲν ἐκ τᾶς τῶν θεῶν τὰ δὲ καὶ ἐκ τᾶς τῶν ἀνθρώπων τυγχάνοντί τοι, ἤτοι ἀρετὰν ἢ κακίαν ζαλώσαντες. ἔχει γὰρ οὕτως ὁ σύμπας λόγος· τὸ θῆον ἄνθρωπον πολυφρονέστατον ζῷον ἐς

τὸν κόσμον ἐσῴκισεν, ἀντίμιμον μὲν τᾶς ἰδίας φύσιος, ὀφθαλμὸν δὲ τᾶς τῶν ὄντων διακοσμάσιος· διὸ καὶ ὀνύματα μὲν ἔθηκε τοῖς πράγμασι, χαρακτῆρι αὐτῶν ἑπόμενος, ἀνεύρετο δὲ καὶ γράμματα, θησαυροὺς τᾷ μνάμᾳ παρασκευασάμενος, ἐμιμάσατο δὲ καὶ τὰν τῶ παντὸς διακόσμασιν, δίκαις τε καὶ νόμοις κοινωνίαν πολίων συναρμοξάμενος. οὐθὲν γὰρ οὕτω κοσμοπρεπὲς καὶ θεῶν ἄξιον ἔργον ἀνθρώποις πέπρακται, ὡς πόλιος εὐνομουμένας συναρμογὰ καὶ νόμων καὶ πολιτείας διακόσμασις. εἷς γὰρ ἕκαστος ἄνθρωπος αὐτὸς καθ' αὑτὸν οὐδεὶς ἐὼν οὔτε ποττὸ ζῆν ... ὁμοφροσύνᾳ ξυνᾷ καὶ ξυναρμογᾷ πολιτείας καὶ αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἱκανὸς γέγονε καὶ ποττὸ ὅλον καὶ τὸ τέλῃον σύσταμα τᾶς κοινωνίας εὐσυνάρμοστος. ἀνθρώπω γὰρ ὁ βίος λύρας ἐξακριβωμένας καὶ κατὰ πᾶν ἐπιτελέος ἐάσας εἰκών ἐντι· λύρα τε γὰρ πᾶσα χρῄζει τριῶν τούτων τυχέν, ἐξαρτύσιος συναρμογᾶς ἐπαφᾶς τινος μωσικᾶς. ἐξάρτυσις μὲν ὦν ἐντὶ ἁ τῶν οἰκήων μερέων τῶ σώματος παρασκευὰ πάντων, λέγω δὲ τᾶν χορδᾶν καὶ τῶν ὀργάνων τῶν ποτ' εὐφωνίαν καὶ πλαγὰν ἐπισυνεργούντων· συναρμογὰ δὲ ἁ ποτ' ἀλλάλως σύγκρασις τῶν φθόγγων· ἐπαφὰ δὲ μωσικὰ ἁ κατὰ συναρμογὰν κίνασις ἤδη τούτων· οὕτως ὦν καὶ βίος ἀνθρώπων χρῄζει τριῶν τούτων τυχέν. ἐξάρτυσις μὲν ἁ τῶν τῶ βίω μερέων ἐντὶ συμπλάρωσις· βίω δὲ μέρεα τά τε σώματος ἀγαθὰ καὶ τὰ τῶν χρημάτων καὶ τὰ τᾶς δόξας καὶ τὰ τῶν φίλων· συναρμογὰ δὲ ἁ κατ' ἀρετὰν καὶ νόμως τούτων σύνταξις· ἐπαφὰ δὲ μωσικὰ ἁ κατ' ἀρετὰν καὶ νόμως τούτων σύγκρασις, ὀρθοπλοουμένας τᾶς ἀρετᾶς καὶ μηθὲν ἔξωθεν ἀντιπῖπτον ἐχούσας αὐτᾷ. οὐ γὰρ ἐν τῷ ἀπερύκεσθαι τᾶς προθέσιος τῶν ἑκουσίων σκοπῶν πέ-

πτωκε τὸ εὐδαιμονῆν, ἀλλ' ἐν τῷ κατατυγχάνεσθαι· οὐδ' ἐν τῷ ἀδορυφόρατον ἦμεν καὶ ἀνυπηρέτατον τὰν ἀρετάν, ἀλλ' ἐν τῷ συμπλαροῦσθαι ταῖς οἰκήαις δυνάμεσι ποτὶ τὰς πράξιας. οὐ γὰρ αὐτοτελής ἐντι ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἀτελής· τέληος δὲ γινόμενος ἃ μὲν παρ' αὐτὸν ἃ δὲ καὶ παρὰ τὰν ἔξωθεν αἰτίαν· καὶ τέληος ἤτοι καττὰν φύσιν ἢ καττὸν βίον· καὶ κατὰ μὲν τὰν φύσιν, αἴκα ἀγαθὸς γένηται· ἁ γὰρ ἑκάστω ἀρετὰ ἀκρότας καὶ τεληότας ἐντὶ τᾶς ἑκάστω φύσιος (οἷον ἁ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ἀρετὰ ἀκρότας καὶ τεληότας τᾶς τῶν ὀφθαλμῶν, ἁ δὲ τῶν ὠάτων τᾶς τῶν ὠάτων· οὕτω δὲ τῶ ἀνθρώπω ἁ ἀρετὰ ἀκρότας ἐντὶ καὶ τεληότας τᾶς ἀνθρώπω φύσιος). τέληος δὲ καττὸν βίον, αἴκα εὐδαίμων γένηται· ἁ γὰρ εὐδαιμονία τεληότας καὶ συμπλάρωσίς ἐντι τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν. διὸ πάλιν ἀρετὰ καὶ εὐτυχία μέρεα γίγνονται τῶ ὑπ' αὐτῷ βίω, τᾶς μὲν ἀρετᾶς ὡς ψυχᾶς ὑποκειμένας, τᾶς δ' εὐτυχίας ὡς σώματος, τῶν δὲ συναμφοτέρων αὐτῶν ὡς ζώω. τὸ μὲν γὰρ χρέεσθαι καλῶς αὐτὸν ἔστι τοῖς κατὰ φύσιν ἀγαθοῖς, τὸ δὲ τὰν χρᾶσιν ἐμπαρέχεν· καὶ χρέεσθαι μὲν ἀρετᾷ, χρᾶσιν δ' ἐμπαρέχεν εὐτυχίᾳ· καὶ ἃ μὲν τὰν προαίρεσιν καὶ τὸν λόγον ὀρθὸν παρέχεσθαι, ἃ δὲ τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς πράξιας. τὸ μὲν γὰρ βουληθῆμεν τὰ καλὰ καὶ ὑποστῆμεν τὰ δεινὰ τᾶς ἀρετᾶς οἰκῆόν ἐντι, τὸ δ' ὀρθοπλοῆσαι τὰς προαιρέσιας καὶ ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν τὰς πράξιας τᾶς εὐτυχίας. ἐνίκασε γὰρ ὁ στραταγὸς καὶ σὺν τἀρετᾷ καὶ σὺν τᾷ εὐτυχίᾳ· καὶ εὐπλόησεν ὁ κυβερνάτας καὶ σὺν τᾷ τέχνᾳ καὶ σὺν τοῖς οὐρίοις πνεύμασιν· καὶ εἶδεν ὁ ὀφθαλμὸς καλῶς καὶ σὺν τᾷ ὀξυδορκίᾳ καὶ σὺν τῷ φάει. καὶ ἄριστος ὁ βίος ὁ τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο καὶ διὰ τὰν ἀρετὰν αὐτὰν καὶ διὰ τὰν εὐτυχίαν.

28 *Ἐκ τῆς Διδύμου ἐπιτομῆς.*

Τὴν δ' εὐδαιμονίαν ἐκ τῶν καλῶν γίνεσθαι καὶ προηγουμένων πράξεων. διὸ καὶ δι' ὅλων εἶναι καλήν, καθάπερ καὶ τὴν ἐν τοῖς ἄλλοις ἐνέργειαν δι' ὅλων ἔντεχνον. οὐ γὰρ ἐκβιβάζειν τὴν παράληψιν τῶν ὑλικῶν ἀρχῶν τῆς εἰλικρινείας τοῦ καλοῦ τὴν εὐδαιμονίαν, ὡς οὐδὲ τὴν τῆς ἰατρικῆς ἔντεχνον δι' ὅλων ἐνέργειαν τὴν τῶν ὀργάνων χρῆσιν· πᾶσαν μὲν γὰρ πρᾶξιν ἐνέργειαν εἶναί τινα ψυχῆς. ἐπεὶ δ' ὁ πράττων συγχρῆταί τισι πρὸς τὴν τελειότητα τῆς προθέσεως, μέρη ταῦτα χρὴ νομίζειν τῆς ἐνεργείας· καίτοι γε ἐπιζητούσης ἑκατέρας τῶν εἰρημένων ἑκάτερον, οὐ μὴν ὡς μέρος, ὡς δὲ ποιητικὸν τῆς τέχνης. τὰ γὰρ ὧν ἄνευ πράττειν ὁτιοῦν ἀδύνατον μέρη τῆς ἐνεργείας λέγειν, οὐκ ὀρθόν. τὸ μὲν γὰρ μέρος ἐπινοεῖσθαι κατὰ τὸ συμπληρωτικὸν τοῦ ὅλου· τὰ δ' ὧν οὐκ ἄνευ κατὰ τὸ ποιητικόν, τῷ φέρειν καὶ συνεργεῖν εἰς τὸ τέλος.

29 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθυδήμου* (280 d.).

Ἆρ' οὖν, ὦ Κλεινία, ἤδη τοῦτο ἱκανὸν πρὸς τὸ εὐδαίμονα ποιῆσαί τινα, τό τε κεκτῆσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὸ χρῆσθαι αὐτοῖς; Ἔμοιγε δοκεῖ. Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν ὀρθῶς χρῆταί τις ἢ ἐὰν μή; Ἐὰν ὀρθῶς. Καλῶς γε, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. πλέον γάρ που (οἶμαι) θάτερόν ἐστιν, ἄν τις χρῆται μὴ ὀρθῶς ὁτῳοῦν πράγματι ἢ ἐὰν ἐᾷ· τὸ μὲν γὰρ κακόν, τὸ δ' οὔτε κακὸν οὔτ' ἀγαθόν.

39 *Πλάτωνος νόμων ὄγδοον* (p. 829).

Τοῖς δὲ εὐδαιμόνως ζῶσιν ὑπάρχειν ἀνάγκη πρῶτον τὸ μήτε ἀδικεῖν ἄλλους μήτε ὑφ' ἑτέρων αὐτοὺς ἀδικεῖσθαι. τούτοιν δὲ τὸ μὲν οὐ πάνυ χαλεπόν· τοῦ

δὲ μὴ ἀδικεῖσθαι κτήσασθαι δύναμιν παγχάλεπον. καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοτελέως σχεῖν ἄλλως ἢ τελέως γενόμενον ἀγαθόν.

31 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

Οὔτε τὸν ἀρρωστοῦντα ἡ χρυσόπους ὠφελεῖ κλίνη οὔτ' αὖ τὸν ἀνόητον ἡ ἐπίσημος εὐτυχία.

ΠΕΡΙ ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑΣ. ΡΔ.

1 Ὁμήρου (Il. χ 60).

Δύσμορον, ὅν ῥα πατὴρ Κρονίδης ἐπὶ γήραος οὐδῷ
δύῃ ἐν ἀργαλέῃ φθίσῃ κακὰ πόλλ' ἐπιδόντα,
υἱέας τ' ὀλλυμένους ἑλκηθείσας τε θύγατρας,
καὶ θαλάμους κεραϊζομένους, καὶ νήπια τέκνα
βαλλόμενα προτὶ ἄστυ ἐν αἰνῇ δηιοτῆτι.

2 Μενάνδρου Ὑδρίας.

Γέροντα δυστυχοῦντα τῶν αὐτοῦ κακῶν
ἐπαγόμενον λήθην ἀνέμνησας πάλιν
ἐπὶ τἀτυχεῖν τ' ἤγειρας.

3 Σοφοκλέους Ναυπλίου.

Τῷ γὰρ κακῶς πράσσοντι μυρία μία
νύξ ἐστιν, εὖ παθόντα εἶθ' ἑτέρα θανεῖν.

4 Εὐριπίδου (Herc. Fur. 1292).

Κεκλημένῳ δὲ φωτὶ μακαρίῳ ποτὲ
αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν· ᾧ δ' ἀεὶ κακῶς
ἔστ', οὐδὲν ἀλγεῖ, συγγενῶς δύστηνος ὤν.

5 Μενάνδρου Παρακαταθήκης.

Εὔπειστον ἀτυχῶν ἐστιν ἄνθρωπος φύσει·
τὸν πλησίον γὰρ οἴεται μᾶλλον φρονεῖν
ὁ τοῖς λογισμοῖς τοῖς ἰδίοις πταίων ἀεί.

6 *Ἄμφιδος ἐξ Ἀμπελουργοῦ.*
Ἐν οἷς ἂν ἀτυχήσῃ τις ἄνθρωπος τόποις,
ἥκιστα τούτοις πλησιάζων ἥδεται.

7 *Μενάνδρου Ἐγχειριδίου.*
Οὐχ ὅθεν ἂν ᾤμην ἠτύχηκα· πάντα δὲ
τὰ μηδὲ προσδοκώμεν' ἔκστασιν φέρει.

8 *Ἰλιάδος ταῦ* (290).
Ὥς μοι δέχεται κακὸν ἐκ κακοῦ ἀεί.

9 *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.*
Ἐπ' ἄκραν ἥκομεν γραμμὴν κακῶν.

10 *Εὐριπίδου Αἰόλου.*
Ἀεὶ τὸ μὲν ζῇ, τὸ δὲ μεθίσταται κακόν,
τὸ δ' αὖ πέφηνεν αὖθις ἐξ ἀρχῆς νέον.

11 *Φιλήτα Δήμητρος.*
Νῦν δ' αἰεὶ πέσσω· τὸ δ' ἀέξεται ἄλλο νεωρὲς
πῆμα, κακοῦ δ' οὔπω γίγνεται ἡσυχίη.

12 *Φιλήτου.*
Ἡ μὲν δὴ πολέεσσι πεφύρησαι χαλεποῖσι,
θυμέ, γαληναίῃ δ' ἐπιμίσγεαι οὐδ' ὅσον ὅσσον,
ἀμφὶ δέ τοι νέαι αἰὲν ἀνῖαι τετρήχασιν.

13 *Μενάνδρου Ἥρωι.*
Ὡς οἰκτρὸν ἢ τὰ τοιαῦτα δυστυχῶ μόνη,
ἃ μηδὲ πιθανὰς τὰς ὑπερβολὰς ἔχει.

14 *Τοῦ αὐτοῦ* (Eurip. Andr. 330.).
Ἔξωθεν εἰσὶν οἱ δοκοῦντες εὐτυχεῖν
λαμπροί, τὰ δ' ἔνδον πᾶσιν ἀνθρώποις ἴσοι.

15 *Φιλήτου.*
Τῷ οὔ μοι πολέων γαίης ὕπερ ἠδὲ θαλάσσης,

ἐκ Διὸς ὡραίων ἐρχομένων ἐτέων.
οὐδ' ἀπὸ μοῖρα κακῶν μελέῳ φέρει· ἀλλὰ μένουσιν
ἔμπεδ' ἀεὶ καὶ τοῖς ἄλλα προσαυξάνεται.

16 Διφίλου.

Ὥσπερ κυαθίζουσ' ἐνίοθ' ἡμῖν ἡ τύχη
ἓν ἀγαθὸν ἐπιχέασα τρί' ἐπαντλεῖ κακά.

17 Γαΐου κατὰ Ἀρτεμισίου παιδοφθορίας.

Τὸ μὲν ἀδικεῖσθαι καὶ πᾶν ὁτιοῦν δεινόν ἐστι· τὸ δὲ καὶ τῶν τοιούτων τι παθεῖν, ἃ μηδὲ εἰπεῖν ὁ πεπονθὼς δύναται σαφῶς, δυστυχίας ὑπερβολὴν οὐκ ἔχει.

18 Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ὅρα δὴ τὸ τῆς κατηγορίας δύσκολον, ἐν ᾗ καὶ τὸ εἰπεῖν ἀδύνατον, αἰσχρὸν γάρ, καὶ τὸ σιωπῆσαι χαλεπώτερον, πῶς γὰρ ἂν δύναιτό τις ἄνευ λόγου δηλῶσαι τὰ πεπραγμένα;

19 Ἀντιφῶντος.

Ὅτῳ γὰρ ὁ θεὸς μὴ παντελῶς βούλεται ἀγαθὰ διδόναι ἀνδρί, χρημάτων πλοῦτον παρασχών, τοῦ καλῶς φρονεῖν πένητα ποιήσας, τὸ ἕτερον ἀφελόμενος ἀμφοτέρων ἀπεστέρησεν.

20 Δημοκρίτου.

Ἀπορίη ξυνὴ τῆς ἑκάστου χαλεπωτέρη· οὐ γὰρ ὑπολείπεται ἐλπὶς ἐπικουρίης.

21 Νόσος οἴκου καὶ βίου γίνεται ὅκως περ καὶ σκήνεος.

22 Γαΐου ὑπὲρ Παύλου παιδὸς ἰδίου ἐν μανίᾳ ἀνῃρημένου.

Ἔοικε δὲ ὁ βάσκανος δαίμων φιλοτιμότατος εἶναι πρὸς τὰς παραδόξους συμφοράς. ἕστηκέ σοι παιδοφόνος πατήρ, τὴν μὲν χεῖρα μιαρώτατος τὴν δὲ ψυχὴν καθαρώτατος, μανίᾳ διακονησάμενος τὴν συμφοράν.

23 Ἡράκλειτος ἔφη ὡς ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων.

24 Ξενοκράτους.

Ξενοκράτης ἔλεγεν, ὥσπερ τὸ κακοπρόσωπον αἶσχει προσώπου, καὶ μοχθηρίᾳ τινὶ μορφῆς τὸ δύσμορφον, οὕτω δαίμονος κακίᾳ τοὺς πονηροὺς κακοδαίμονας ὀνομάζομεν.

25 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου (470 d).

Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, οὐδέν γέ σε δεῖ παλαιοῖς πράγμασιν ἐλέγχειν. τὰ γὰρ ἐχθὲς καὶ πρῴην γεγονότα, ταῦτα ἱκανά σε ἐξελέγξαι ἐστὶ καὶ ἀποδεῖξαι, ὡς πολλοὶ ἀδικοῦντες ἄνθρωποι εὐδαίμονές εἰσι. Τὰ ποῖα ταῦτα; Ἀρχέλαον δήπου τοῦτον τὸν Περδίκκου ὁρᾷς ἄρχοντα Μακεδονίας; Εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἀκούω γε. Εὐδαίμων οὖν σοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἄθλιος; Οὐκ οἶδα, ὦ Πῶλε, οὐ γάρ πω συγγέγονα τῷ ἀνδρί. Τί δαί; συγγενόμενος ἂν γνοίης, ἄλλως δὲ αὐτόθεν οὐ γιγνώσκεις ὅτι εὐδαιμονεῖ; Μὰ Δί', οὐ δῆτα. Δῆλον δέ, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ τὸν μέγαν βασιλέα γινώσκειν φήσεις εὐδαίμονα ὄντα. Καὶ ἀληθῆ γε ἐρῶ· οὐ γὰρ οἶδα παιδείας ὅπως ἔχει καὶ δικαιοσύνης. [Τί δέ; ἐν τούτῳ πᾶσα ἡ εὐδαιμονία ἐστίν; Ὥς γε ἐγὼ λέγω, ὦ Πῶλε.] Τὸν μὲν γὰρ καλοκαγαθὸν ἄνδρα καὶ γυναῖκα εὐδαίμονας εἶναι φημί, τὸν δὲ ἄδικον καὶ πονηρὸν ἄθλιον. Ἄθλιος ἄρα οὗτός ἐστιν ὁ Ἀρχέλαος κατὰ τὸν σὸν λόγον. Εἴπερ γε, ὦ φίλε, ἄδικος.

26 *Ἐν τῷ αὐτῷ* (472).

Κατά γε τὴν ἐμὴν δόξαν, ὦ Πῶλε, ὁ ἀδικῶν τε καὶ ὁ ἄδικος πάντως γε ἄθλιος· ἀθλιώτερος μέντοι ἐὰν μὴ διδῷ δίκην μηδὲ τυγχάνῃ τιμωρίας ἀδικῶν· ἧττον δὲ ἄθλιος, ἐὰν διδῷ δίκην καὶ τυγχάνῃ δίκης ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν.

ΟΤΙ ΑΒΕΒΑΙΟΣ Η ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΕΥΠΡΑΞΙΑ, ΜΕΤΑΠΙΠΤΟΥΣΗΣ ῬΑΔΙΩΣ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ. ΡΕ.

1 *Εὐριπίδου Ἰνοῦς.*

Ὁρᾷς τυράννους διὰ μακρῶν ηὐξημένους
ὡς μικρὰ τὰ σφάλλοντα, καὶ μί' ἡμέρα
τὸν μὲν καθεῖλεν ὑψόθεν, τὸν δ' ἦρ' ἄνω.
ὑπόπτερος δ' ὁ πλοῦτος· οἷς γὰρ ἦν ποτε,
ἐξ ἐλπίδων πίπτοντας ὑπτίους ὁρῶ.

2 *Διονυσίου τυράννου ἐκ Λήδας.*

Θνητῶν δὲ μηδεὶς μηδέν' ὄλβιόν ποτε
κρίνῃ, πρὶν αὐτὸν εὖ τελευτήσαντ' ἴδῃ·
ἐν ἀσφαλεῖ γὰρ τὸν θανόντ' ἐπαινέσαι.

3 *Σοφοκλέους Τυνδάρεως.*

Οὐ χρή ποτ' εὖ πράσσοντος ὀλβίσαι τύχας
ἀνδρός, πρὶν αὐτῷ παντελῶς ἤδη βίος
διεκπερανθῇ καὶ τελευτήσῃ βίον.
ἐν γὰρ βραχεῖ καθεῖλε κὠλίγῳ χρόνῳ
πάμπλουτον ὄλβον δαίμονος κακοῦ δόσις,
ὅταν μεταστῇ, καὶ θεοῖς δοκῇ τάδε.

4 *Ἀλέξιδος ἐκ Βρεττίας.*

Τοιοῦτο τὸ ζῆν ἐστιν ὥσπερ οἱ κύβοι.

οὐ ταύτ' ἀεὶ πίπτουσιν, οὐδὲ τῷ βίῳ
ταυτὸν διαμένει σχῆμα, μεταβολὰς δ' ἔχει.

5 *Διφίλου ἐκ Ζωγράφου.*

Ἀπροσδόκητον οὐδὲν ἀνθρώποις πάθος,
ἐφημέρους γὰρ τὰς τύχας κεκτήμεθα.

6 *Εὐριπίδου Ἰφιγενείας ἐν Αὐλίδι* (28).
Χορός.

Οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως·
οὐκ ἐπὶ πᾶσίν σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς,
Ἀγάμεμνον, Ἀτρεύς. δεῖ δέ σε χαίρειν
καὶ λυπεῖσθαι, θνητὸς γὰρ ἔφυς·
κἂν μὴ σὺ θέλῃς,
τὰ θεῶν οὕτω νενόμισται.

7 *Σιμωνίδου.*

Πάμπαν δ' ἄμωμος οὔτις οὐδ' ἀκήριος.

8 *Εὐριπίδου.*

Οὐ χρή ποτ' ὀρθαῖς ἐν τύχαις βεβηκότα
ἕξειν τὸν αὐτὸν δαίμον' εἰσαεὶ δοκεῖν.
ὁ γὰρ θεός πως, εἰ θεόν σφε χρὴ καλεῖν,
κάμνει ξυνὼν τὰ πολλὰ τοῖς αὐτοῖς ἀεί.
θνητῶν δὲ θνητὸς ὄλβος· οἱ δ' ὑπέρφρονες
καὶ τῷ παρόντι τοὐπιὸν πιστούμενοι
ἔλεγχον ἔλαβον τὴν τύχην ἐν τῷ παθεῖν.

9 *Σιμωνίδου θρήνων.*

Ἄνθρωπος ἐὼν μήποτε φήσῃς ὅ τι γίγνεται,
μηδ' ἄνδρα ἰδὼν (ὄλβιον) ὅσσον χρόνον ἔσσεται·
ὠκεῖα γὰρ οὐδὲ τανυπτερύγου μυίας
οὕτως ἁ μετάστασις.

10 *Μενάνδρου.*

Εὕροις δ᾽ ἂν οὐδὲν τῶν ἁπάντων, Δημέα,
ἀγαθόν, ὅτῳ τι μὴ πρόσεστι καὶ κακόν.

11 ***Εὐριπίδου ἐξ Ἀντιόπης.***
Τοιόσδε θνητῶν τῶν ταλαιπώρων βίος·
οὔτ᾽ εὐτυχεῖ τὸ πάμπαν οὔτε δυστυχεῖ,
εὐδαιμονεῖ δὲ καὖθις οὐκ εὐδαιμονεῖ.
τί δῆτ᾽ ἐν ὄλβῳ μὴ σαφεῖ βεβηκότες
οὐ ζῶμεν ὡς ἥδιστα, μὴ λυπούμενοι;

12 ***Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.***
Ποῦ δὴ τὸ σαφὲς θνατοῖσι βιοτᾶς;
θοαῖσι μὲν ναυσὶ πόρον πνοαὶ κατὰ
βένθος ἅλιον ἰθύνουσι· τύχας δὲ θνητῶν
τὸ μὲν μέγ᾽ εἰς οὐδὲν ὁ πολὺς χρόνος
μεθίστησι, τὸ δὲ μεῖον αὔξων.

13 ***Εὐριπίδου ἐκ Χρυσίππου.***
Ὦ δέσποτ᾽, οὐδεὶς οἶδεν ἄνθρωπος γεγὼς
οὔτ᾽ εὐτυχοῦς ἀριθμὸν οὔτε δυστυχοῦς.

14 ***Τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομάχης*** (100).
Χρὴ δ᾽ οὔ ποτ᾽ εἰπεῖν οὐδέν᾽ ὄλβιον βροτῶν,
πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς
ὅπως περάσας ἡμέραν ἥξει κάτω.

15 ***Εὐριπίδου ἐξ Αὔγης.***
Πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισιν, οὐχ ἡμῖν μόνον,
ἢ καὶ παραυτίκ᾽ ἢ χρόνῳ δαίμων βίον
ἔσφηλε· κοὐδεὶς διὰ τέλους εὐδαιμονεῖ.

16 ***Τοῦ αὐτοῦ Σκύριοι.***
Φεῦ τῶν βροτείων ὡς ἀνώμαλοι τύχαι.
οἳ μὲν γὰρ εὖ πράσσουσι, τοῖς δὲ συμφοραὶ
σκληραὶ πάρεισιν εὐσεβοῦσιν εἰς θεούς,

καὶ πάντ' ἀκριβῶς κἀπὶ φροντίδων βίον
οὕτω δικαίως ζῶσιν αἰσχύνης ἄτερ.

17 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας. Χορός.
Ὁ μὲν ὄλβιος ἦν, τὸ δ' ἀπέκρυψεν
θεὸς ἐκ κείνων τῶν ποτε λαμπρῶν.
νεύει βίοτος, νεύει δὲ τύχα
κατὰ πνεῦμ' ἀνέμων.

18 Τοῦ αὐτοῦ Ἱκέτισι (266).
Μὴ δῆτ'. ἔχει γὰρ καταφυγὴν θὴρ μὲν πέτραν,
δοῦλοι δὲ βωμοὺς θεῶν· πόλις δὲ πρὸς πόλιν
ἔπτηξε χειμασθεῖσα. τῶν γὰρ ἐν βροτοῖς
οὐκ ἔστιν οὐδὲν διὰ τέλους εὐδαιμονοῦν.

19 Εὐριπίδου Ἰνοῖ.
Ἄνασσα, πολλοῖς ἐστὶν ἀνθρώπων κακά,
τοῖς δ' ἄρτι λήγει, τοῖς δὲ κίνδυνος μολεῖν.
κύκλῳ γὰρ ἕρπει καρπίμοις τε γῆς φυτοῖς
θνητῶν τε γενεᾷ. τῶν μὲν αὔξεται βίος,
τῶν δὲ φθίνει τε καὶ θερίζεται πάλιν.

20 Εὐριπίδου Ἑκάβης (282).
Οὐ τὸν κρατοῦντα χρὴ κρατεῖν ἃ μὴ χρεών,
οὐδ' εὐτυχοῦντας εὖ δοκεῖν πράξειν ἀεί.
κἀγὼ γὰρ ἦν ποτ', ἀλλὰ νῦν οὐκ εἴμ' ἔτι,
τὸν πάντα δ' ὄλβον ἦμαρ ἕν μ' ἀφείλετο.

21 Σοφοκλῆς Τηρεῖ.
Μήπω μέγ' εἴπῃς πρὶν τελευτήσαντ' ἴδῃς.

22 Μοσχίωνος.
Σὺν αἶσι δόξῃ πρόσθε καὶ γένει μέγας
Ἄργους δυνάστης, λιτὸς ἐκ τυραννικῶν
θρόνων, προσίκτην θάλλον ἠγκαλισμένος

ἔστειχεν εἰς γῆν, ὄμμα συμπαθὲς φέρων
καὶ πᾶσι δεικνὺς ὡς τὰ λαμπρὰ τῆς τύχης
τὴν κτῆσιν οὐ βέβαιον ἀνθρώποις νέμει·
ὃν πᾶς μὲν ἀστῶν ἠλέησεν εἰσιδών,
ἅπας δὲ χεῖρα καὶ προσήγορον φάτιν
ὤρεξε κανθούς τ' ἐξέτηξε δακρύοις,
τύχαις συναλγῶν· τἀξίωμα γὰρ νοσοῦν
τὸ πρόσθε πολλοῖς οἶκτον ἐμποιεῖ βροτῶν.

23 *Μενάνδρου Πλοκίων Θαΐδος.*

Ὦ Παρμένων, οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ βίῳ
φυόμενον ὥσπερ δένδρον ἐκ ῥίζης μιᾶς·
ἀλλ' ἐγγὺς ἀγαθοῦ παραπέφυκε καὶ κακόν,
ἐκ τοῦ κακοῦ τ' ἤνεγκεν ἀγαθὸν ἡ φύσις.

24 *Ἀρχιλόχου.*

Τοῖς θεοῖς τιθεῖν ἅπαντα· πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
ἄνδρας ὀρθοῦσιν μελαίνῃ κειμένους ἐπὶ χθονί,
πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι, καὶ μάλ' εὖ βεβηκότας
ὑπτίους κλίνουσ'· ἔπειτα πολλὰ γίγνεται κακά. . .
καὶ βίου χρήμῃ πλανᾶται καὶ νόου παρήορος.

25 *Θεοδέκτου.*

Πολυσπερὴς μὲν ὦ γέρον καθ' Ἑλλάδα
φήμη πλανᾶται καὶ διέγνωσται πάλαι,
τὸ μὴ βεβαίους τὰς βροτῶν εἶναι τύχας.

26 *Εὐριπίδου Κρήσσαις* (Heracl. 865).

Τὸν εὐτυχεῖν δοκοῦντα μὴ ζηλοῦτε, πρὶν
θανόντ' ἴδῃ τις, ὡς ἐφήμεραι τύχαι.

27 *Ἀλέξιδος.*

Κἂν εὐτυχῇ τις, ὡς ἔοικε, προσδοκᾶν
ἀεί τι δεῖ καὶ μή τι πιστεύειν τύχῃ.

28 *Μενάνδρου Γεωργῷ.*

Ὁ δ' ἠδικηκώς, ὅστις ἔσθ' οὗτός ποτε,
τὴν ὑμετέραν πενίαν κακοδαίμων ἔσθ', ὅτι
τοῦτ' ἠδίκηκεν, οὗ τυχὸν μεταλήψεται.
εἰ καὶ σφόδρ' εὐπορεῖ γάρ, ἀβεβαίως τρυφᾷ·
τὸ τῆς τύχης γὰρ ῥεῦμα μεταπίπτει ταχύ.

29 Κλειτομάχου.

Τοῖς εὐπλοοῦσιν ἀντιπνεύσασ' ἡ τύχη
ἅπαντα συγχεῖ, κᾆτα ναυαγεῖν ποιεῖ
τὰ τῇ φρονήσει καὶ τοῖς λογισμοῖς ὀρθῶς ἐκπεπονῆσθαι δοκοῦντα πρὸς τὸ καλῶς ζῆν.

30 Βάθωνος ἐξ Αἰτωλοῦ.

Ἄνθρωπος ὢν ἔπταικας· ἐν δὲ τῷ βίῳ
τέρας ἐστὶν εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.

31 Εὐριπίδου Ἀρχελάου.

Πάλαι σκοποῦμαι τὰς τύχας τῶν βροτῶν
ὡς εὖ μεταλλάσσουσιν. ὃς γὰρ ἂν σφαλῇ
εἰς ὀρθὸν ἔστη, χὼ πρὶν εὐτυχῶν πίτνει.

32 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Οὐκ ἔστιν ὅστις εὐτυχὴς ἔφυ βροτῶν,
ὃν μὴ τὸ θεῖον ὡς τὰ πολλὰ συνθέλει.

33 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ὥστ' οὔτις ἀνδρῶν εἰς ἅπαντ' εὐδαιμονεῖ.

34 Τοῦ αὐτοῦ Ἑκάβης (805).

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.

35 Εὐριπίδου Ἑκάβης (956).

Φεῦ· οὐκ ἔστιν οὐδὲν πιστόν, οὔτ' εὐδοξία,
οὔτ' αὖ καλῶς πράξαντα μὴ πράξειν κακῶς.

36 Ἡσιόδου Ἔργων (825).

Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.

37 *Σοφοκλέους Αἴαντι* (131).
Ὡς ἡμέρα κλίνει τε κἀνάγει πάλιν
ἅπαντα τἀνθρώπεια· τοὺς δὲ σώφρονας
θεοὶ φιλοῦσι, καὶ στυγοῦσι τοὺς κακούς.

38 *Σοφοκλέους Τραχινίαις* (in.).
Λόγος μὲν ἔστ' ἀρχαῖος ἀνθρώπων φανείς,
ὡς οὐκ ἂν αἰῶν' ἐκμάθοις βροτῶν, πρὶν ἂν
θάνῃ τις, οὔτ' εἰ χρηστὸς οὔτ' εἴ τῳ κακός.

39 *Σοφοκλέους Φαίδρα.*
Τὸ δ' εὐτυχοῦν πάντ' ἀριθμῆσαι βροτῶν,
οὐκ ἔστιν ὄντως ὅντιν' εὑρήσεις ἕνα.

40 *Εὐριπίδου.*
Βέβαια δ' οὐδεὶς θνητὸς εὐτυχεῖ γεγώς.

41 *Σοφοκλέους Τραχινίαις* (296).
Ὅμως δ' ἔνεστι τοῖσιν εὖ σκοπουμένοις
ταρβεῖν τὸν εὖ πράσσοντα, μὴ σφαλῇ ποτε.

42 *Σοφοκλέους Ἀλήτης.*
Τίς δή ποτ' ὄλβον ἢ μέγαν θείη βροτῶν
ἢ σμικρὸν ἢ τὸν μηδαμοῦ τιμώμενον;
οὐ γάρ ποτ' αὐτῶν οὐδὲν ἐν ταυτῷ μένει.

43 *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.*
Ὁρῶ δὲ τοῖς πολλοῖσιν ἀνθρώποις ἐγὼ
τίκτουσαν ὕβριν τὴν πάροιθ' εὐπραξίαν.

44 *Τοῦ αὐτοῦ Οἰδίποδος.*
Πολλάς γ' ὁ δαίμων τοῦ βίου μεταστάσεις
ἔδωκεν ἡμῖν μεταβολάς τε τῆς τύχης.

45 *Ἐν τῷ αὐτῷ.*
Ἀλλ' ἡμέρα τοι μεταβολὰς πολλὰς ἔχει.

46 Εὐριπίδου Μελέαγρος.

Φεῦ, τὰ τῶν εὐδαιμονούντων ὡς τάχα στρέφει θεός.

47 Διφίλου.

Βέβαιον οὐδέν ἐστιν ἐν θνητῷ βίῳ·
βιοῖ γὰρ οὐδεὶς ὃν προαιρεῖται τρόπον.

48 Νικοστράτου.

"Οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ."
νὴ τὴν Ἀθηνᾶν συντόμως γε, φίλτατε
Εὐριπίδη, τὸν βίον ἔθηκας εἰς στίχον.

49 Ἀπολλοδώρου.

Οὐκ οἶδ' ὅτῳ πέποιθας ἀργυρίῳ, πάτερ,
ὃ καιρὸς ὁ τυχὼν τοῖς μὲν οὐ κεκτημένοις
ἔδωκε, τῶν κεκτημένων δ' ἀφείλετο.

50 Φιλήμονος.

Πολλάκις ἔχων τις οὐδὲ τἀναγκαῖα νῦν
αὔριον ἐπλούτησ', ὥστε χἀτέρους τρέφειν.

50ª Θησαυρὸν εὑρὼν σήμερόν τις αὔριον
ἅπαντα τἀκ τῆς οἰκίας ἀπώλεσεν.

51 Τραγικὸν ἐπεισόδιον.

Τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχει φόβον,
καὶ τὸ πάνυ λαμπρὸν οὐκ ἀκίνδυνον κυρεῖ·
οὐδ' ἀσφαλὲς πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει,
ὅπερ διέστρεψ' ἢ χρόνος τις ἢ φθόνος,
ἐπὴν ἐπ' ἄκρον τις τοῦ καλῶς πράσσειν δράμῃ.
ἡ δὲ μεσότης ἐν πᾶσιν ἀσφαλεστέρα.
τῷ μήτε λίαν ἐν ταπεινῷ τις τύχης
μέρει φερέσθω μήτ' ἐν ὑψηλῷ πάλιν·
ἢν γὰρ πέσῃ τις ἐξ ἐλάσσονος μέτρου,
εὐπερικάλυπτον ἔσχε τὴν δυσπραξίαν,
ὄγκου δὲ μεγάλου πτῶμα γίγνεται μέγα.

πρὸς γὰρ τὸ λαμπρὸν ὁ φθόνος βιάζεται,
σφάλλει δ' ἐκείνους οὓς ἂν ὑψώσῃ τύχη.

52 *Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον* (§. 42).

Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον· οὕτω γὰρ οὔτ' εὐτυχῶν ἔσει περιχαρὴς οὔτε δυστυχῶν περίλυπος.

53 *Ἡροδότου* (1, 207).

Ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπηίων ἐστὶ πρηγμάτων· περιφερόμενος δὲ οὐκ ἐᾷ αἰεὶ τοὺς αὐτοὺς εὐτυχεῖν.

54 *Τοῦ αὐτοῦ* (1, 32).

Πᾶν ἐστὶν ἄνθρωπος συμφορή.

55 *Πυθέου.*

Εἰ δέ τις ὑπείληφε βεβαίως ἔχειν τὸν πλοῦτον καὶ οὐδέποτε προλείψειν αὐτόν, οὗτος ἔοικε τύχης καὶ παραδόξων πραγμάτων καταπεφρονηκέναι καὶ οὐκ εἰδέναι ὅτι πεπλανημένον τὸ εὖ πράττειν καὶ οὐκ ἀεὶ παρὰ τοῖς αὐτοῖς.

56 *Βίωνος.*

Βίων ἔφη "τὰ χρήματα τοῖς πλουσίοις ἡ τύχη οὐ δεδώρηται, ἀλλὰ δεδάνεικεν."

57 *Ἐκ τῶν Πορφυρίου περὶ Στυγός.*

Ἥ τε γὰρ αἴγειρος, ὥς φασιν ἄλλοι τε καὶ Πλούταρχος, φιλοπενθὴς καὶ ἀτελὴς πρὸς καρπογονίαν. διὸ καὶ Σοφοκλῆς ἔν τισι φησίν

οὐ χρή ποτ' ἀνθρώπων μέγαν ὄλβον ἀποβλέψαι· τανυφλοίου γὰρ ἰσαμέριος
ὅστις αἰγείρου βιοτὰν ἀποβάλλει.

58 *Σωκράτους.*

Ταυτόν ἐστιν ἐπ' εὐτυχίᾳ μέγα φρονεῖν καὶ ἐπὶ ὀλισθηρᾶς ὁδοῦ σταδιοδρομεῖν.

59 Δημοκρίτου.

Οὐκ ἔστι οὕτως ἀσφαλὴς πλούτου πυλεὼν ὃν οὐκ ἀνοίγει τύχης καιρός.

60 Ἀπελλοῦ.

Ἀπελλῆς ὁ ζωγράφος ἐρωτηθεὶς διὰ τί τὴν τύχην καθημένην ἔγραψεν "οὐχ ἕστηκε γάρ" εἶπε.

61 Αἰσώπου.

Αἴσωπος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τῶν ἐν ἐξουσίᾳ ὄντων εἰ οἶδε τί πράττουσιν οἱ θεοί "τὰ μὲν οἰκοδομοῦσιν" ἔφη "τὰ δὲ πάλιν καταβάλλουσιν."

62 Φαβωρίνου.

Ἄνθρωπος ὢν μηδέποτ' εἴπῃς ὅ τι γίνεται
αὔριον· μηδ' ἄνδρα ἰδὼν ὄλβιον, ὅσσον χρόνον ἔσσεται·

ἀλλὰ μηδὲ οἶκον· ὥσπερ ἀμέλει ὁ ποιητὴς διεξέρχεται τὴν τῶν Σκοπαδῶν ἀθρόαν ἀπώλειαν. ἤδη δὲ καὶ πόλεις παρ' ὃ προσεδόκησαν ἀνάστατοι γεγόνασιν αἰφνίδιον, αἳ μὲν ὑπὸ πυρὸς αἳ δ' ὑπὸ σεισμοῦ αἳ δὲ τῆς θαλάττης ἐπελθούσης. ποῦ μοι Ἑλίκη; κατεπόθη. ποῦ Βοῦρα; καὶ αὐτὴ κατεπόθη. [δύο πόλεις ἑλληνίδες ἀπώλοντο ὥσπερ πλέουσαι.]

63 Ἡροδότου ἱστορίας πρώτης (32).

Κροῖσος δὲ σπερχθεὶς εἶπεν· Ὦ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμετέρη εὐδαιμονίη οὕτω τοι ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδέν, ὥστε οὔτε ἰδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμᾶς ἐποίησας; ὁ δὲ Σόλων εἶπεν· Ὦ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες

ἐπηρώτας ἀνθρωπηίων πρηγμάτων πέρι; ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ μέν ἐστιν ἰδεῖν τὰ μή τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν. ἐς γὰρ ἑβδομήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς ζωῆς ἀνθρώπῳ προτίθημι. τουτέων τῶν ἀπασέων ἡμερέων τῶν εἰς τὰ ἑβδομήκοντα ἔτεα ἐουσέων [πεντήκοντα καὶ διηκοσίων καὶ ἑξακισχιλίων καὶ δισμυρίων,] ἡ ἑτέρη αὐτέων τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὅμοιον εἰσάγει πρῆγμα. οὕτω, ὦ Κροῖσε, πᾶν ἐστιν ἄνθρωπος συμφορή. ἐμοὶ δὲ καὶ σὺ πλουτέειν μὲν μέγα φαίνεαι καὶ βασιλεὺς πολλῶν εἶναι ἀνθρώπων· ἐκεῖνο δὲ τὸ εἰρεό με οὔκω σε λέγω, πρὶν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι. οὐ γάρ τι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρην ἔχοντος ὀλβιώτερός ἐστιν, εἰ μή οἱ τύχη ἐπίσποιτο ἔχοντα πάντα καλὰ τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον. πολλοὶ μὲν γὰρ ζάπλουτοι ἀνθρώπων ἀνόλβιοί εἰσι· πολλοὶ δὲ μετρίως ἔχοντες βίου εὐτυχέες. ὁ μὲν δὴ μέγα πλούσιος, ἄνολβος δέ, δυοῖσι προέχει τοῦ εὐτυχέος μούνοισιν· οὗτος δὲ τοῦ πλουσίου καὶ ἀνόλβου πολλοῖσιν. ὃ μὲν ἐπιθυμίην ἐκτελέσαι καὶ ἄτην μεγάλην προσπεσοῦσαν ἐνεῖκαι δυνατώτερος· ὃ δὲ τοῖσδε προέχει ἐκείνου, ἄτην δὲ καὶ ἐπιθυμίην οὐχ ὁμοίως δυνατὸς ἐκείνῳ ἐνεῖκαι· ταῦτα δὲ ἡ εὐτυχίη οἱ ἀπερύκει· ἄπειρος δέ ἐστιν, ἄνουσος ἀπαθής, εὔπαις εὐειδής. εἰ δὲ πρὸς τούτοισιν ἔτι τελευτήσει τὸν βίον εὖ, οὗτος ἐκεῖνος τὸν σὺ ζητεῖς ὄλβιος κεκλῆσθαι ἄξιός ἐστι· πρὶν δ' ἂν τελευτήσῃ, ἐπισχεῖν μηδὲ καλέειν κω ὄλβιον ἀλλ' εὐτυχέα. τὰ πάντα μὲν νῦν ταῦτα συλλαβεῖν ἄνθρωπον ἐόντα ἀδύνατόν ἐστιν, ὥσπερ χώρη οὐδεμία καταρκέει πάντα ἑωυτῇ παρέχουσα· ἀλλ' ἄλλο μὲν ἔχει, ἑτέρου δὲ ἐπιδέεται· ἣ δὲ ἂν τὰ πλεῖστα ἔχῃ, αὕτη ἀρίστη. ὡς δὲ καὶ ἀνθρώπου

σῶμα ἓν οὐδὲν αὔταρκές ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἔχει, ἄλλου δὲ ἐνδεές ἐστιν· ὃς δ' ἂν αὐτῶν πλεῖστα ἔχων διατελέῃ, καὶ ἔπειτα τελευτήσῃ εὐχαρίστως τὸν βίον, οὗτος παρ' ἐμοὶ τοὔνομα τοῦτο, ὦ βασιλεῦ, δίκαιός ἐστι φέρεσθαι. σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτὴν κῇ ἀποβήσεται· πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΑΞΙΑΝ ΕΥΤΥΧΟΥΝΤΩΝ. Ρϛ.

1 *Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.*

Τιμή σ' ἐπαίρει τῶν πέλας μᾶλλον φρονεῖν.
θνήσκοιμ' ἄν· οὐ γὰρ ἄξιον λεύσσειν φάος,
κακοὺς ὁρῶντας ἐκδίκως τιμωμένους.

2 *Τοῦ αὐτοῦ Δίκτυος.*

Πολλοῖς παρέστην κἀφθόνησα δὴ βροτῶν,
ὅστις κακοῖσιν ἐσθλὸς ὢν ὅμοιος ᾖ,
λόγων ματαίων εἰς ἅμιλλαν ἐξιών.
τὸ δ' ἦν ἄρ' οὐκ ἀκουστὸν οὐδ' ἀνασχετὸν
σιγᾶν κλύοντα δεινὰ πρὸς κακιόνων.

3 *Εὐριπίδου Οἰνεῖ.*

Ὅταν κακοὶ πράξωσιν, ὦ ξένοι, καλῶς,
ἄγαν κρατοῦντες κοὐ νομίζοντες δίκην
δώσειν, ἔδρασαν πάντ' ἐφέντες ἡδονῇ.

4 *Εὐριπίδου Ἱκετίδων* (425.)

Ἤδη νοσῶδες τοῦτο τοῖς ἀμείνοσιν,
ὅταν πονηρὸς ἀξίωμ' ἀνὴρ ἔχῃ
γλώσσῃ κατασχὼν δῆμον οὐδὲν ὢν τὸ πρίν.

5 *Τοῦ αὐτοῦ Ἑλένη* (1213).
Ἐσθλῶν κακίους ἔνιοτ' εὐτυχέστεροι.

6 *Εὐριπίδου Ἱκετίδων* (463).
Φεῦ φεῦ· κακοῖσιν ὡς ὅταν δαίμων διδῷ
καλῶς, ὑβρίζουσ' ὡς ἀεὶ πράξοντες εὖ.

7 *Εὐριπίδου Τημενίδαις.*
Πολλοὶ γεγῶτες ἄνδρες οὐκ ἔχουσ' ὅπως
δείξουσιν αὐτοὺς τῶν κακῶν ἐξουσίᾳ.

8 *Μενάνδρου Θεοφορουμένου.*
Εἴ τις προσελθών μοι θεῶν λέγοι "Κράτων,
ἐπὰν ἀποθάνῃς αὖθις ἐξ ἀρχῆς ἔσει·
ἔσει δ' ὅ τι ἂν βούλῃ, κύων, πρόβατον, τράγος,
ἄνθρωπος, ἵππος· δὶς βιῶναι γάρ σε δεῖ,
εἱμαρμένον τοῦτ' ἐστίν· ὅ τι βούλει δ' ἑλοῦ,"
ἅπαντα μᾶλλον, εὐθὺς εἰπεῖν ἂν δοκῶ,
ποίει με, πλὴν ἄνθρωπον· ἀδίκως εὐτυχεῖ
κακῶς τε πράττει τοῦτο τὸ ζῷον μόνον.
ὁ κράτιστος ἵππος ἐπιμελεστέραν ἔχει
ἑτέρου θεραπείαν· ἀγαθὸς ἂν γένῃ κύων,
ἐντιμότερος εἶ τοῦ κακοῦ κυνὸς πολύ.
ἀλεκτρυὼν γενναῖος ἐν ἑτέρᾳ τροφῇ
ἐστίν· ὁ δ' ἀγεννὴς καὶ δέδιε τὸν κρείττονα.
ἄνθρωπος ἐὰν ᾖ χρηστός, εὐγενής, σφόδρα
γενναῖος, οὐδὲν ὄφελος ἐν τῷ νῦν γένει.
πράττει δ' ὁ κόλαξ ἄριστα πάντων, δεύτερα
ὁ συκοφάντης, ὁ κακοήθης τρίτα λέγει.
ὄνον γενέσθαι κρεῖττον ἢ τοὺς χείρονας
ὁρᾶν ἑαυτοῦ ζῶντας ἐπιφανέστερον.

9 *Θεόγνιδος* (665).
Καὶ σώφρων ἥμαρτε, καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
ἕσπετο, καὶ τιμῆς τις κακὸς ὢν ἔλαχεν.

10 *Τοῦ αὐτοῦ* (865).

Πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
ἐσθλόν, ὃς οὐδ' αὐτῷ βέλτερος οὐδὲν ἐὼν
οὐδὲ φίλοις· ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔ ποτ' ὀλεῖται.
αἰχμητὴς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστυ σάοι.

11 *Σοφοκλέους Ἀλήτης.*

Δεινόν γε τοὺς μὲν δυσσεβεῖς κακῶν τ' ἄπο
βλαστόντας εἶτα τούσδε μὲν πράσσειν καλῶς,
τοὺς δ' ὄντας ἐσθλοὺς ἔκ τε γενναίων ἅμα
γεγῶτας εἶτα δυστυχεῖς πεφυκέναι.
οὐ χρῆν τάδ' οὕτω δαίμονας θνητῶν πέρι
πράσσειν· ἐχρῆν γὰρ τοὺς μὲν εὐσεβεῖς βροτῶν
ἔχειν τι κέρδος ἐμφανὲς θεῶν πάρα,
τοὺς δ' ὄντας ἀδίκους τοὺς δὲ τὴν ἐναντίαν
δίκην κακῶν τιμωρὸν ἐμφανῆ τίνειν·
κοὐδεὶς ἂν οὕτως εὐτύχει κακὸς γεγώς.

12 *Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν α'* (p. 16).

Τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται.

13 *Δημοσθένους Φιλιππικῶν* (p. 23).

Αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων εἰσίν· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται ταῦτα πάντα.

14 *Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.*

Ἔοικεν ὁ βίος θεάτρῳ· διὸ πολλάκις χείριστοι τὸν κάλλιστον ἐν αὐτῷ κατέχουσι τόπον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΑΞΙΑΝ ΔΥΣΤΥΧΟΥΝΤΩΝ. ΡΖ.

1 *Μενάνδρου.*

Οὐδέν με λυπεῖ μᾶλλον ἢ χρηστὸς τρόπος,
εἰς χαλεπὸν ὅταν ᾖ συγκεκλεισμένος βίον.

2 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Οἰκτρότατόν ἐστι πεῖραν ἐπὶ γήρως ὁδῷ
ἀδίκου τύχης δίκαιος εἰληφὼς τρόπος.

3 *Μενάνδρου.*

Ὦ μεταβολαῖς χαίρουσα παντοίαις τύχη,
σόν ἐστ' ὄνειδος τοῦθ', ὅταν τις ὢν ἀνὴρ
δίκαιος ἀδίκοις περιπέσῃ συμπτώμασιν.

4 *Ἀλέξιδος.*

Οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔχουσιν αἱ τύχαι φρένας·
οὐδεὶς γὰρ ἂν τοιοῦτος ἠτύχει ποτέ.

5 *Ἀντιφάνους.*

Οἴμοι τάλας, ὡς ἄδικον, ὅταν ἡ μὲν τύχη
λίπῃ τινὸς τὴν τάξιν, ὁ δὲ τρόπος μένῃ.

6 *Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν* (234).

Τὴν δ' εὐγένειαν τῆς τύχης νικωμένην
νῦν δὴ μάλιστ' ἐσεῖδον· οἵδε γὰρ πατρὸς
ἐσθλοῦ γεγῶτες δυστυχοῦσ' ἀναξίως.

7 *Μενάνδρου Ὀλυνθίᾳ.*

Ὡς ἄδικον ὅταν ἡ μὲν φύσις
ἀποδῷ τι σεμνόν, τοῦτο δ' ἡ τύχη κακοῖ.

8 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Πολλοὺς δι' ἀνάγκην γὰρ πονηροὺς οἶδ' ἐγὼ

ὅταν ἀτυχήσωσιν γεγονότας, οὐ φύσει ὄντας τοιούτους.

9 Εὐσεβίου.

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐπειδὰν δοκέωσι παρ' ἀξίην πρήσσειν, δυσανασχετέοντες, ἔπειτα δεινολογεόμενοι πρὸς ἑωυτοὺς καὶ τοὺς πλησιάζοντας τοιάδε διαλέγονται· "ὃ μὲν γαμέει καὶ ἐξ οἴκων τῶν εὐδαιμόνων, ἐγὼ δὲ ἄγαμος· καὶ ὃ μὲν οἰκίην ἔχει μεγάλην καὶ οἰκοδομέει μεγαλοπρεπέως καὶ ἀγροὺς κέκτηται πολλούς, ἐγὼ δὲ ἀνίστιος καὶ ἀκτήμων· καὶ τῷ μὲν πάρα πολλὰ χρήματα, ἐμὲ δὲ ἀχρηματίη πᾶσα ἔχει· καὶ ὅδε μὲν καὶ ὅδε ἄρχουσι καὶ τιμέωνται, τὸ δ' ἐμὸν ἐν ἰδιώτεω λόγῳ καὶ ἀτίμου." πρὸς οὓς χρὴ παραμυθεύμενον ταῦτα λέγειν, ὡς οὐ χρὴ ἐπ' ἄλλων εὐτυχίῃ ἄχθεσθαι, ἀλλὰ ἥδεσθαι διὰ τὸ ὁμογενές· εἰδέναι δὲ ὅτι καὶ αὐτοὶ πολλῶν, ἔς τε τὰ ἑωυτῶν ἐγκύψαντες καὶ τὰ ἐκείνοισι παρεόντα ἐπιφρασάμενοι, εὑρήσουσι ἑωυτοὺς ἄμεινον πρήσσοντας· καὶ ὅτι οὐδεὶς ὑπὸ τῆς τοῦ πέλας εὐτυχίης τῆς ὀφειλευμένης ἑωυτῷ εὐπρηγίης ἀποστερέεται.

10 Ἡροδότου ἱστορίας θ' (16).

Ξεῖνε, ὅ τι δεῖ γενέσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ ἀμήχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπῳ· οὐδὲ γὰρ πιστὰ λέγουσι θέλει πείθεσθαι οὐδείς. ταῦτα δὲ Περσέων συχνοὶ ἐπιστάμενοι ἑπόμεθα, ἀναγκαίῃ ἐνδεδεμένοι. ἐχθίστη δὲ ὀδύνη ἐστὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις αὕτη, πολλὰ φρονέοντα μηδενὸς κρατέειν.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΓΕΝΝΑΙΩΣ ΦΕΡΕΙΝ ΤΑ ΠΡΟΣΠΙΠΤΟΝΤΑ ΟΝΤΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΚΑΙ ΚΑΤ' ΑΡΕΤΗΝ ΖΗΝ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΣ. ΡΗ΄.

1 Φιλήμονος.

Εἰ τὰ δάκρυ' ἡμῶν τῶν κακῶν ἦν φάρμακον,
ἀεί θ' ὁ κλαύσας τοῦ πονεῖν ἐπαύετο,
ἠλλαττόμεσθ' ἂν δάκρυα δόντες χρυσίον.
νῦν δ' οὐ προσέχει τὰ πράγματ' οὐδ' ἀποβλέπει …
ἐάν τε κλάῃς ἄν τε μή, πορεύεται.
τί δὴ ποιεῖς πλέον; οὐδέν· ἡ λύπη δ' ἔχει
ὥσπερ τὸ δένδρον τοῦτο καρπὸν τὸ δάκρυον.

2 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐγὼ δὲ λυποῦμαι μὲν εἰς ὑπερβολὴν
ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ἐν δὲ τῇ λύπῃ φρονῶ.
τοῦτο τό με τηροῦν ἐστι κἄνθρωπον ποιοῦν.

3 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.

Μὴ οὖν θέλε λυπεῖν σαυτόν, εἰδὼς ὅτι
πολλάκις τὸ λυποῦν ὕστερον χαρὰν ἄγει,
καὶ τὸ κακὸν ἀγαθοῦ γίγνεται παραίτιον.

4 Χαιρήμονος.

Οὐδεὶς ἐπὶ σμικροῖσι λυπεῖται σοφός.

5 Μενάνδρου.

Πειρῶ τύχης ἄνοιαν ἀνδρείως φέρειν.

6 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνδρα τὸν ἀληθῶς εὐγενῆ καὶ τἀγαθὰ
καὶ τὰ κακὰ δεῖ πταίοντα γενναίως φέρειν.

7 Φιλήμονος ἐκ Κορινθίας.

Εἰ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοισιν εἰδείης κακά,
ἄσμενος ἔχοις ἄν, Νικοφῶν, ἃ νῦν ἔχεις.

8 Φιλήμονος Πτωχῆς ἢ Ῥοδίας.
Εἰ πάντες ἀποθανούμεθ' οἷς μὴ γίγνεται
ἃ βουλόμεσθα, πάντες ἀποθανούμεθα.

9 Διφίλου Ἀδελφοῖς.
Ὦ μακάρι', ἀτυχεῖν θνητὸς ὢν ἐπίστασο,
ἵν' αὐτὰ τἀναγκαῖα δυστυχῇς μόνον,
πλείω δὲ διὰ τὴν ἀμαθίαν μὴ προσλάβῃς.

10 Φιλιππίδου Φιλαδέλφων.
Ὅταν ἀτυχεῖν σοι συμπέσῃ τι, δέσποτα,
Εὐριπίδου μνήσθητι καὶ ῥᾴων ἔσει
"οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ,"
εἶναι δ' ὑπόλαβε καὶ σὲ τῶν πολλῶν ἕνα.

11 Εὐριπίδου Ὑψιπύλῃ.
Ἔφυ μὲν οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἀεὶ πονεῖ,
θάπτειν τε τέκνα χἄτερα κτᾶσθαι πάλιν,
αὐτοὺς δὲ θνήσκειν, κᾆτα δ' ἄχθονται βροτοὶ
εἰς γῆν φέροντες γῆν· ἀναγκαίως δ' ἔχει
βίον θερίζειν ὥστε κάρπιμον στάχυν,
καὶ τὸν μὲν εἶναι τὸν δὲ μή· τί ταῦτα δεῖ
στένειν, ἅπερ δεῖ κατὰ φύσιν διεκπερᾶν;

12 Εὐριπίδου Ἡρακλεῖ (1349).
Τὰς συμφορὰς γὰρ ὅστις οὐκ ἐπίσταται
θνητὸς πεφυκὼς ὃν τρόπον χρεὼν φέρειν,
οὐδ' ἀνδρὸς ἂν δύναιθ' ὑποστῆναι βέλος.

13 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.
Ὅστις δὲ πρὸς τὸ πῖπτον εὐλόγως φέρει
τὸν δαίμον', οὗτος ἧσσόν ἐστ' ἀνόλβιος.

14 Τρῳάδων (101). Χορός.
Μεταβαλλομένου δαίμονος ἀνέχου.
πλεῖ κατὰ πορθμόν, πλεῖ κατὰ δαίμονα.

15 *Εὐριπίδου.*
Θνητὸς γὰρ ὢν καὶ θνητὰ πείσεσθαι δόκει.
Θεοῦ βίον ζῆν ἀξιοῖς ἄνθρωπος ὤν.

16 *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ στεφανηφόρῳ* (204). *Χορός.*
Θάρσει τέκνον, καὶ μὴ χαλεπῶς
μετάβαλλε δέμας.
ῥᾷον δὲ νόσον μετά θ' ἡσυχίας
καὶ γενναίου λήματος οἴσεις·
μοχθεῖν δὲ βροτοῖσιν ἀνάγκη.

17 *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου. Χορός.*
Πάντων τὸ θανεῖν· τὸ δὲ κοινὸν ἄχος
μετρίως ἀλγεῖν σοφία μελετᾷ.

18 *Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.*
Ἀλλ' εὖ φέρειν χρὴ συμφορὰς τὸν εὐγενῆ.

19 *Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλου.*
Μοχθεῖν ἀνάγκη· τὰς δὲ δαιμόνων τύχας
ὅστις φέρει κάλλιστ' ἀνὴρ οὗτος σοφός.

20 *Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.*
Τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών·
μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν· ἀλλ' οὑντυγχάνων,
τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἢν τιθῇ, πράσσει καλῶς.

21 *Σοφοκλῆς Θυέστῃ.*
Ἔχεις μὲν ἀλγεῖν, οἶδα· πειρᾶσθαι δὲ χρὴ
[ὡς ῥᾷστα τἀναγκαῖα τοῦ βίου φέρειν]
ἐκ τῶν τοιούτων χρή τιν' ἴασιν λαβεῖν.

22 *Εὐριπίδου Ἑλένης* (261).
Ἔχεις μὲν ἀλγεῖν, οἶδα· σύμφορον δέ σοι
ὡς ῥᾷστα τἀναγκαῖα τοῦ βίου φέρειν.

23 *Πάντων ἄριστον μὴ βιάζεσθαι θεούς,*
στέργειν δὲ μοῖραν· τῶν ἀμηχάνων δ' ἔρως
πολλοὺς ἔθηκε τοῦ παρόντος ἀμπλακεῖν.

24 *Εὐριπίδου Μελανίππης.*
Τὰ τυγχάνοντα δ' ὅστις εὖ φέρει βροτῶν,
σοφὸν νομίζω σωφρονεῖν τ' ἐμοὶ δοκεῖ.

25 *Εὐριπίδου.*
Πέπονθας οἷα χἄτεροι πολλοὶ βροτῶν·
τὰς γὰρ παρούσας οὐχὶ σῴζοντες τύχας
ὤλοντ' ἐρῶντες μειζόνων ἀβουλίᾳ.

26 *Βακχυλίδου προσοδίων.*
Εἷς ὅρος, μία βροτοῖσιν ἐστὶν εὐτυχίας ὁδός,
θυμὸν εἴ τις ἔχων ἀπενθῆ δύναται διατελεῖν βίον.
ὃς δὲ μυρία μὲν ἀμφιπολεῖ φρενί,
τὸ δὲ παρ' ἦμάρ τε καὶ νύκτα μελλόντων χάριν ἑὸν
ἰάπτεται κέαρ, ἄκαρπον ἔχει πόνον.

27 *Πυθαγόρου* (AC. 17).
Ὅσσα δὲ δαιμονίαισι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν,
ὧν ἂν μοῖραν ἔλῃς, ταύτην φέρε μηδ' ἀγανάκτει.

28 *Ἀντιφάνους Ἡνιόχῳ.*
Ἀνδρὸς διαφέρει τοῦτ' ἀνήρ· ὃ μὲν κακῶς
πράττων τὸ λυποῦν ἦγαγ' εἰς παράστασιν,
ὃ δ' ἐμφρόνως δεξάμενος ἤνεγκεν καλῶς.

29 *Ἀντιφάνους.*
Τὰ τύχης φέρειν δεῖ γνησίως τὸν εὐγενῆ.
29[a] *Τὸ μὲν ἀτυχῆσαι παντὸς εἶναί μοι δοκεῖ,*
ἀνδρὸς δ' ἐνεγκεῖν ἀτυχίαν ὀρθοῦ τρόπου.

30 *Μενάνδρου Κανηφόρῳ.*

Ἀλογίστου τρόπου
ἀτύχημα φεύγειν ἐστὶν οὐκ αὐθαίρετον.

31 Μενάνδρου.

Ἔνεγκ' ἀτυχίαν καὶ βλάβην εὐσχημόνως.
τοῦτ' ἔστιν ἀνδρὸς νοῦν ἔχοντος, οὐκ ἐὰν
ἀνασπάσας τις τὰς ὀφρῦς οἴμοι λαλῇ,
ἀλλ' ὃς τά γ' αὐτοῦ πράγματ' ἐγκρατῶς φέρει.

32 Μενάνδρου Πλοκίῳ.

Ἀεὶ τὸ λυποῦν ἀποδίωκε τοῦ βίου.
μικρόν τι τὸ βίου καὶ στενὸν ζῶμεν χρόνον.

33 Φιλήμονος.

Μείζω τὰ κακὰ ποιοῦσι πολλοί, δέσποτα,
αὐτοὶ δι' αὑτοὺς ἢ πέφυκε τῇ φύσει.
οἷον τέθνηκεν υἱὸς ἢ μήτηρ τινὶ
ἢ νὴ Δί' ἄλλων τῶν ἀναγκαίων γέ τις,
ἂν μὲν λάβῃ τοῦτ', "ἀπέθαν', ἄνθρωπος γὰρ ἦν,"
τοσοῦτο γέγονε τὸ κακὸν ἡλίκον περ ἦν.
ἐὰν δ' "ἀβίωτος ὁ βίος, οὐκ ἔτ' ὄψομαι,
ἀπόλωλ'," ἐν ἑαυτῷ τοῦτ' ἐὰν σκοπῇ, κακὰ
πρὸς τοῖς κακοῖσιν οὗτος ἕτερα συλλέγει.
ὁ δὲ τῷ λογισμῷ πάντα παρ' ἑαυτῷ σκοπῶν,
τὸ κακὸν ἀφαιρεῖ, τἀγαθὸν δὲ λαμβάνει.

34 Φιλήμονος.

Οὕτως ἄνανδρος γέγονας; οὐκ εὐψυχία
τοῦτ' ἐστὶν ὃ ποιεῖς νῦν γάρ, ἀλλ' ἀνανδρία,
τὸ μὴ δύνασθαι καρτερεῖν λυπούμενον.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

Πόλλ' ἐστὶν ἐν πολλαῖσιν οἰκίαις κακά,
ἃ καλῶς ὅταν ἐνέγκῃς, ἀγαθὰ γενήσεται.

36 Ἀπολλοδώρου.

Χαλεπὸν τύχη 'στὶ πρᾶγμα, χαλεπόν· ἀλλὰ δεῖ
αὐτὴν φέρειν κατὰ τρόπον ὥσπερ φορτίον.

37 Φιλήμονος.

'Ενταῦθ' ἀνὴρ γάρ ἐστιν ἀνδρὸς διάφορος,
ἐν τῷ τό τε κακὸν εὖ φέρειν καὶ τἀγαθόν.

38 Μενάνδρου Ἀνδρογύνου.

Τὰ προσπεσόντα προσδοκᾶν ἅπαντα δεῖ
ἄνθρωπον ὄντα· παραμένει γὰρ οὐδὲ ἕν.

39 Φιλήμονος.

Ἂν γνῷς τί ἐστ' ἄνθρωπος, εὐδαίμων ἔσει.
τέθνηκέ τις· μὴ δεινὸν ἔστω τοῦτό σοι.
κεκύηκέ τις· οὐ κεκύηκέ τις· ἠτύχηκέ τις·
βήττει τις· οἰμώζει τις· ἡ φύσις φέρει
ἅπαντα ταῦτα· φεῦγε τὰς λύπας μόνον.

40 Σωτάδου.

Πλειστάκις ἀδικούμενός τις ἐν ἀδικοῦντι καιρῷ
ἀνέχεταί τις ὃ μὴ θέλει διὸ φέρει γενέσθαι.

41 Μενάνδρου Μισογύνου.

Ἂν ἐκλέγῃ
ἀεὶ τὸ λυποῦν, μηδὲν ἀντιπαρατιθεὶς
τῶν προσδοκωμένων, ὀδυνήσῃ διὰ τέλους.

42 Μενάνδρου ἐκ Βοιωτίας.

Πολλὰ δύσκολα
εὕροις ἂν ἐν τοῖς πᾶσιν, ἀλλ' εἰ πλείονα
τὰ συμφέροντ' ἔνεστι, τοῦτο δεῖ σκοπεῖν.

43 Εὐριπίδου.

'Ανδρῶν τάδ' ἐστὶν ἐνδίκων τε καὶ σοφῶν,
κἀν τοῖσι δεινοῖς μὴ τεθυμῶσθαι θεοῖς.

44 Μενάνδρου Μισογύνου.

Τὰ δυσχερῆ γὰρ καὶ τὰ λυπήσοντά σε
ὁρᾷς ἐν αὐτῷ, τἀγαθὰ δ' οὐκέτι βλέπεις.
εὕροις δ' ἂν οὐδὲν τῶν ἁπάντων, Σιμύλε,
ἀγαθόν, ὅτῳ τι μὴ πρόσεστι καὶ κακόν.

45 *Μενάνδρου Ἡνιόχῳ.*
Ὧν δὲ μὴ αἴτιός τρόπος,
τἀπὸ τῆς τύχης φέρειν δεῖ γνησίως τὸν εὐγενῆ.

46 *Μενάνδρου Εὐνούχῳ.*
Μὴ θεομάχει, μηδὲ προσάγου τῷ πράγματι
χειμῶνας ἑτέρους, τοὺς δ' ἀναγκαίους φέρε.

47 *Ἀλέξιδος ἐκ Συρακοσίου.*
Τοῖς γὰρ κακοῖς
τοὺς μὴ μαχομένους ῥᾷστα χρωμένους ὁρῶ.

48 *Μενάνδρου Κωνειαζομέναις.*
Ὥστε μηδεὶς πρὸς θεῶν
πράττων κακῶς λίαν ἀθυμήσῃ ποτέ·
ἴσως γὰρ ἀγαθοῦ τοῦτο πρόφασις γίγνεται.

49 *Βακχυλίδου προσοδίων.*
Τί γὰρ ἐλαφρὸν ἔτ' ἐστ' ἄπρακτ' ὀδυρόμενον
δονεῖν καρδίαν;

50 *Φιλήμονος.*
Ἄνθρωπος εἶ δήπουθεν· οὐκ ἔστ' οὐδὲ εἷς
ᾧ μὴ κακόν τι γέγονεν ἢ γενήσεται.
ὁ ποιῶν δ' ἐλάχιστον τὸ γεγενημένον κακόν,
ἀμφότερον οὗτος εὐτυχεῖ τε καὶ φρονεῖ.

51 *Σοφοκλέους.*
Στέργειν δὲ τἀκπεσόντα καὶ θέσθαι πρέπει
σοφὸν κυβευτήν, ἀλλὰ μὴ στένειν τύχην.

52 Ἀλέξιδος ἐκ Φιλοτραγῳδοῦ.
Σοφοῦ γὰρ ἀνδρὸς τὰς τύχας ὀρθῶς φέρειν.

53 Σοφοκλέους Φαίδρᾳ.
Αἴσχη μέν, ὦ γυναῖκες, οὐδ' ἂν εἷς φύγοι
βροτῶν ποθ', ᾧ καὶ Ζεὺς ἐφορμήσῃ κακά.
νόσους δ' ἀνάγκη τὰς θεηλάτους φέρειν.

54 Τοῦ αὐτοῦ Οἰδίποδι (Tyr. 86).
Τίν' ἡμὶν ἥκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;
Ἐσθλήν. λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
κατ' ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.

55 Σοφοκλέους Αἴαντι (362).
Εὔφημα φώνει· μὴ κακὸν κακῷ διδοὺς
ἄκος πλέον τὸ πῆμα τῆς ἄτης τίθει.

56 Σοφοκλέους Ἀκρισίῳ.
Θάρσει, γύναι· τὰ πολλὰ τῶν δεινῶν ὄναρ
πνεύσαντα νυκτὸς ἡμέρας μαλάσσεται.

57 Μενάνδρου.
Οὐδὲν πέπονθας δεινόν, ἂν μὴ προσποιῇ.

58 Σοφοκλέους Τηρεῖ.
Ἀλγεινά, Πρόκνη, δῆλον· ἀλλ' ὅμως χρεὼν
τὰ θεῖα θνητοὺς ὄντας εὐπετῶς φέρειν.

59 Σωτίωνος ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς.
Μῦθός τις περιφέρεται λιβυκός, ὅτι ἡ λύπη παρ' οἷς ἂν τρέφηται, καὶ αὔξεται παρ' ἐκείνοις ἡδέως καὶ μένει. ὁ δὲ Κλεάνθης ἔλεγε τὴν λύπην ψυχῆς παράλυσιν. ὁ δὲ φρόνιμος ἐρεῖ "τολμήεις μοι θυμός, ἐπεὶ μάλα πολλὰ πέπονθα, μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω."

60 Ῥούφου ἐκ τῶν Ἐπικτήτου περὶ φιλίας.

Ὅτι τοιαύτη ἡ τοῦ κόσμου φύσις καὶ ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται, καὶ οὐχ οἷόν τε ἄλλως γίγνεσθαι τὰ γιγνόμενα ἢ ὡς νῦν ἔχει, καὶ ὅτι ταύτης τῆς τροπῆς καὶ μεταβολῆς οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι μετειλήφασι καὶ τἄλλα ζῷα τὰ ἐπὶ γῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ θεῖα, καὶ νὴ Δί' αὐτὰ τὰ τέτταρα στοιχεῖα ἄνω καὶ κάτω τρέπεται καὶ μεταβάλλει· καὶ γῆ τε ὕδωρ γίνεται καὶ ὕδωρ ἀήρ, οὗτος δὲ πάλιν εἰς αἰθέρα μεταβάλλει· καὶ ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς μεταβολῆς ἄνωθεν κάτω. ἐὰν γοῦν πρὸς ταῦτα τις ἐπιχειρῇ τρέπειν τὸν νοῦν καὶ πείθειν ἑαυτὸν ἑκόντα δέχεσθαι τὰ ἀναγκαῖα, πάνυ μετρίως καὶ μουσικῶς διαβιώσεται τὸν βίον.

61 *Θουκυδίδου δημηγορία Περικλέους* (II, 64).

Ὡς οἵτινες πρὸς τὰς ξυμφορὰς γνώμῃ μὲν ἥκιστα λυποῦνται, ἔργῳ δὲ μάλιστα ἀντέχουσιν, οὗτοι καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν κράτιστοί εἰσι.

62 *Αἰλιανοῦ Ἱστοριῶν* (III, 2).

Ἀναξαγόρᾳ τις τῷ Κλαζομενίῳ σπουδάζοντι πρὸς τοὺς ἑταίρους προσελθὼν ἔφη τεθνηκέναι οἱ τοὺς δύο παῖδας, οὕσπερ οὖν καὶ εἶχεν μόνους ὁ Ἀναξαγόρας. ὃ δὲ μηδὲν διαταραχθεὶς εἶπεν "ᾔδειν θνητοὺς γεγεννηκώς."

63 *Αἰλιανοῦ Ἱστοριῶν* (III, 3).

Ξενοφῶντι θύοντι ἧκέ τις ἐκ Μαντινείας ἄγγελος λέγων τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Γρύλλον τεθνάναι. κἀκεῖνος ἀπέθετο μὲν τὸν στέφανον, διετέλει δὲ θύων. ἐπεὶ δὲ ὁ ἄγγελος προσέθηκε τῷ προτέρῳ λόγῳ καὶ ἐκεῖνον τὸν λέγοντα ὅτι νικῶν μέντοι τέθνηκεν, πάλιν ὁ Ξενοφῶν ἐπέθετο τὸν στέφανον.

64 *Δημοκρίτου.*

Ἀλογιστίη μὴ ξυγχωρέειν τῇσι κατὰ τὸν βίον ἀνάγκῃσι.

65 Ἀρριανοῦ Ἐπικτητείου.

Ὁ τοῖς παροῦσι καὶ δεδομένοις ὑπὸ τῆς τύχης δυσχεραίνων ἰδιώτης ἐν βίῳ, ὁ δὲ ταῦτα γενναίως φέρων καὶ εὐλογιστῶν [πρὸς] τὰ ἀπ' αὐτῶν ἀνὴρ ἀγαθὸς ἄξιος νομίζεσθαι.

66 Τοῦ αὐτοῦ.

Πάντα ὑπακούει τῷ κόσμῳ καὶ ὑπηρετεῖ, καὶ γῆ καὶ θάλασσα καὶ ἥλιος καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα καὶ τὰ γῆς φυτὰ καὶ ζῷα. ὑπακούει δὲ αὐτῷ καὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα, καὶ νοσοῦν καὶ ὑγιαῖνον, ὅταν ἐκεῖνος θέλῃ, καὶ νεάζον καὶ γηρῶν, καὶ τὰς ἄλλας διερχόμενον μεταβολάς. οὐκ οὖν εὔλογον καὶ ὃ ἐφ' ἡμῖν ἐστι, τουτέστι τὴν κρίσιν, μὴ ἀντιτείνειν μόνην πρὸς αὐτόν; καὶ γὰρ ἰσχυρός ἐστι καὶ κρείσσων καὶ ἄμεινον ὑπὲρ ἡμῶν βεβούλευται, μετὰ τῶν ὅλων καὶ ἡμᾶς συνδιοικῶν· πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἡ ἀντίπραξις μετὰ τοῦ ἀλόγου καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦσα πλὴν τὸ διακενῆς σπᾶσθαι καὶ περιπίπτειν ὀδύναις καὶ λύπαις ποιεῖ.

67 Δημοκρίτου.

Λύπην ἀδέσποτον ψυχῆς ναρκώσης λογισμῷ ἔκκρουε.

68 Τοῦ αὐτοῦ.

Μέγα τὸ ἐν συμφορῇσι φρονέειν ἃ δεῖ.

69 Τοῦ αὐτοῦ.

Μεγαλοψυχίη τὸ φέρειν πρηέως πλημμέλειαν.

70 Τοῦ αὐτοῦ.

Πενίην ἐπιεικέως φέρειν σωφρονέοντα.

71 *Διογένους.*

Περιπεσὼν δ' αὖ τισι συμπτώμασιν ἔλεγεν "εὖ γε, ὦ τύχη, ὅτι μου ἀρρένως προέστηκας." ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις καιροῖς καὶ τερετίζων ἀνεφώνει.

72 *Χείλωνος.*

Χείλων, λυπουμένου τινὸς ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ κακοῖς, εἶπεν "εἰ τὰ πάντων κατανοήσεις, ἧττον ἐπὶ τοῖς σεαυτοῦ δυσφορήσεις."

73 *Πιττακός.*

Πιττακὸς συνετῶν μὲν ἀνδρῶν εἶπεν ἔργον ἵνα μὴ γένηται κωλῦσαι, ἀνδρείων δὲ γενόμενα φέρειν ἐγκρατῶς.

74 *Σωκράτους.*

Σωκράτης διαλεγόμενος, καὶ τινὸς προσαγγείλαντος ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ τέθνηκε, συμπεραιώσας τὴν διάλεξιν "ἀπίωμεν" ἔφη "Σωφρονίσκῳ τὰ νενομισμένα πληρώσοντες."

75 *Θεοβούλου.*

Τὰς τῆς τύχης μεταβολὰς γενναίως πειρῶ φέρειν, καὶ μήτε εὐτυχῶν ὑπερήφανος ἔσο μήτε ἀπορῶν ταπεινός, ἀλλὰ γίνου ἐπιεικὴς ἐφ' ἑκατέρας τῆς τύχης.

76 *Φαβωρίνου.*

Ἀνὴρ δὲ ἐν μεγαλοψυχίᾳ ἀληθινῇ καὶ φιλοσοφίᾳ τεθραμμένος πρὸ τῶν ξυμφορῶν τὴν εὐθυμίαν ἐν τῇ γνώμῃ ἀπόθετον ἔχει. τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς δεινοῖς τῆς ἐξ ἑτέρου παρηγορίας χρῄζειν τὸν καιρὸν τῆς εὐθυμίας ὑπερβαίνει.

77 *Διονυσίου Ἁλικαρνασέως ἐκ λόγων* (Aelian. VH. 9, 7).

Ἡ Ξανθίππη ἔφη, μυρίων μεταβολῶν τὴν πόλιν [καὶ αὐτοὺς] κατασχουσῶν, ἐν πάσαις ὅμοιον τὸ Σωκράτους πρόσωπον καὶ προϊόντος ἐκ τῆς οἰκίας καὶ ἐπανιόντος θεάσασθαι. ἥρμοστο γὰρ δηλονότι πρὸς πάντα ἐπιεικῶς· τοιγάρτοι οὐδὲν πώποτε ἐλύπησεν αὐτόν.

78 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου Ἐγχειριδίου (c. 16).

Ὅταν κλαίοντα ἴδῃς ἐν πένθει ἢ ἀποδημοῦντος τέκνου ἢ ἀπολωλεκότος τὰ ἑαυτοῦ, πρόσεχε μή σε ἡ φαντασία συναρπάσῃ ὡς ἐν κακοῖς ὄντος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' εὐθὺς πρόχειρον ἔστω, ὅτι τοῦτον θλίβει οὐ τὰ συμβεβηκότα (ἄλλον γὰρ οὐ θλίβει) ἀλλὰ τὰ δόγματα. μέχρι μέντοι λόγου μὴ ὄκνει συμπεριφέρεσθαι αὐτοῖς κἂν οὕτω τύχῃ ἐπιστενάξαι· λίαν δὲ προσέχων μὴ καὶ ἔσωθεν στενάξῃς.

79 Τοῦ αὐτοῦ (c. 11).

Μηδέποτε ἐπὶ μηδενὸς εἴπῃς ὅτι ἀπώλεσα αὐτό, ἀλλ' ὅτι ἀπέδωκα. τὸ παιδίον ἀπέθανεν; ἀπεδόθη. τὸ χωρίον ἀφῃρέθη; οὐκ οὖν καὶ τοῦτο ἀπεδόθη; ἀλλὰ κακὸς ὁ ἀφελόμενος. τί δέ μοι μέλει διὰ τίνος με ὁ δοὺς ἀπῄτησε; μέχρι δ' ἂν διδῶται, ἐπιμελοῦμαι ὡς τοῦ πανδοχείου.

80 Ἀρριανοῦ Ἐπικτητείου ἐκ τοῦ περὶ προνοίας.

Ἀλλὰ γίγνεταί τινα ἀηδῆ καὶ χαλεπὰ ἐν τῷ βίῳ. καὶ τί οἴει ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἂν ἀπέβη τοιοῦτος, εἰ μὴ λέων οὗτος ἐγένετο καὶ ὕδρα καὶ ἔλαφος καὶ σῦς καὶ ἄδικοί τινες ἄνθρωποι καὶ θηριώδεις, οὓς ἐκεῖνος ἐξήλαυνε καὶ ἐκάθαιρε; καὶ σὺ τούτων αἰσθανόμενος βλέψον εἰς τὰς δυνάμεις καὶ ἀφορμάς, δι' ὧν κοσμήσεις σαυτόν. οὔ· ἀλλὰ κάθησθε, τὰ μὲν μὴ

συμβῇ τρέμοντες, περὶ δὲ τῶν συμβαινόντων ὀδυρόμενοι· εἶτα τοῖς θεοῖς ἐγκαλεῖτε. τί γάρ ἐστιν ἄλλο ἀκόλουθον τῇ τοιαύτῃ ἀγεννείᾳ ἢ ἀσέβεια; καίτοι ὅ γε θεὸς οὐ μόνον ἔδωκεν ἡμῖν τὰς δυνάμεις ταύτας, καθ' ἃς οἴσομεν πᾶν τὸ ἀποβαῖνον μὴ ταπεινούμενοι μηδὲ συγκλώμενοι· ἀλλ' ὃ ἦν ἀγαθοῦ βασιλέως καὶ ταῖς ἀληθείαις πατρός, ἀκώλυτον τοῦτο ἔδωκε καὶ ὅλον αὐτὸ ἐφ' ἡμῖν ἐποίησεν.

81 Ἱππάρχου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ εὐθυμίας.

Ὡς πρὸς τὸν ξύμπαντα αἰῶνα ἐξετάζοντι βραχύτατον ἔχοντες οἱ ἄνθρωποι τὸν τᾶς ζωᾶς χρόνον, κάλλιστον ἐν τῷ βίῳ οἱονεί τινα παρεπιδημίαν ποιησοῦνται ἐπ' εὐθυμίᾳ καταβιώσαντες. ταύταν δὲ ἕξοντι μάλιστα πάντων ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι καὶ ἐπεγνωκότες ἑωυτούς, ὅτι ἐντὶ θνατοὶ καὶ σάρκινοι, εὐαδίκητον καὶ φθαρτὸν κεκτημένοι σῶμα, καὶ πάντων χαλεπωτάτων αὐτοῖς ἐπικρεμαμένων μέχρις ἐσχάτας ἀναπνοᾶς. καὶ πρᾶτόν γ' ἐπένθωμεν ἐπὶ τὰ συμβαίνοντα· περὶ τὸ σῶμα πλευρίτιδες περιπλευμονίαι φρενίτιδες ποδάγραι στραγγουρίαι δυσεντερίαι ληθαργίαι ἐπιληψίαι σηπεδόνες, ἄλλα μυρία· περὶ δὲ τὰν ψυχὰν πολλῷ μείζονα καὶ χαλεπώτερα· πάντα γὰρ τὰ κατὰ τὸν βίον ἄθεσμα κακά, παράνομα καὶ ἀσεβήματα, ἐκ τῶν κατὰ τὰν ψυχὰν παθημάτων ἐντί. διὰ γὰρ τὰς παρὰ φύσιν ἀμέτρως ἐπιθυμίας πολλοὶ εἰς ἀκατασχέτως ὁρμὰς ἐξώκειλαν, καὶ οὔτε τᾶς ἐκ τῶν θυγατέρων οὔτε τᾶς ἐκ τῶν ματέρων ἀνοσιωτάτας ἡδονᾶς ἀπέσχοντο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πατροκτονίᾳ παρεγένοντο, καὶ πολλοὶ τὰ ἴδια τέκνα κατέσφαξαν. τί λέγω τὰ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ἐπηρτημένων κακά, τὰς

ἐπομβρίας καὶ αὐχμώς, ὑπερβολὰς καυμάτων ὑπερβολὰς ψύξιος, ὥστε πολλάκις ἐκ τᾶς κατὰ τὸν ἀέρα ἀνωμαλίας λοιμόν τε καὶ λιμὸν γίγνεσθαι καὶ ποικιλίαν παντοδαπῶν συμπτωμάτων καὶ ὅλας πόλεις ἐρημοῦσθαι; πολλῶν οὖν τοιούτων ἐπικρεμαμένων, μήτε ταῖς κατὰ τὸ σῶμα εὐαμερίαις ποτέχοντες σεμνυνόμενοι ἐπαιρώμεθα, αἵ τινες ὀλίγῳ πυρετῷ ἐπιγενομένῳ ἀνθέων τρόπῳ συντόμως μαραίνονται, μήτε ταῖς ἐκτὸς νομιζομέναις εὐτυχίαις, αἳ καὶ αὐταὶ πολλάκις τάχιον ἀπόλλυσθαι ἢ γίνεσθαι πεφύκαντι· πάντα γὰρ ταῦτα, ἄστατά τε καὶ ἀβέβαια εὐρίπου τρόπον, ἐν πολλαῖς καὶ ποικίλαις μεταβολαῖς γινόμενα παρειλήφαμεν, καὶ οὐδὲν αὐτῶν μένον οὐδὲ ἀκίνητον οὐδὲ βέβαιον οὐδὲ ἀδιαίρετον. διὸ ταῦτα μὲν ἐνθυμηθέντες ... νομίζοντες εἰ τὰ παρεόντα καὶ δεδομένα καὶ τὸν ἐλάχιστον χρόνον διαμεῖναι δύναιτο, ἐν εὐθυμίᾳ διάξομεν γενναίως φέροντες τὰ προσπίπτοντα. νῦν δὲ πολλοὶ πάντα τὰ ὑπὸ φύσιος καὶ τύχας παρεόντα καὶ δεδομένα αὐτοῖς ἐπὶ τὸ βέλτιον προαναπλάσαντες καὶ οὐχ οἷα ἔστι λογισάμενοι, ἀλλ' οἷα ἐπ' ἄκρον ἐπιτυγχανόμενα δύναται γενέσθαι, ἄφνω στερόμενοι πολλοῖς καὶ μεγάλοισι καὶ ἀθέσμοις καὶ ἀνοήτοις κακοῖς καταφορτίζοντι τὰν ψυχάν· καὶ οὕτω συμβαίνει αὐτοῖς πικρότατον ἔχεν τὸν βίον καὶ χαλεπώτατον. ταῦτα δὲ γίνεται ἐπί τε ἀποβολαῖς χρημάτων ἢ φίλων θανόντων ἢ τέκνων ἢ τινῶν ἄλλων τῶν νομιζομένων τιμιωτάτων ἦμεν. εἶτα κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι λέγοντι ἑωυτὼς μόνως ἀτυχεστάτως καὶ κακοδαίμονας, οὐ μεμναμένοι ὅτι κακὰ ταυτὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἐγένετο καὶ νῦν γίνεται, οὐδὲ δυνάμενοι κατανοῆσαι τόν τε τῶν παρεόντων βίον καὶ τὸν τῶν παρεξηκότων ἐν ὅσαις συμφοραῖς καὶ κακῶν τρι-

κυμίαις καὶ νῦν ἐντὶ πολλοὶ καὶ πρὸ τοῦ ἐγένοντο. ἐπιλογισάμενοι οὖν ὅτι πολλοὶ ἀποβαλόντες χρήματα ὕστερον διὰ τὰν τῶν χρημάτων γενομέναν ἀπώλειαν αὐτοὶ περιεσώθησαν, ἢ λῃσταῖς διὰ τοῦτο μέλλοντες περιπεσεῖν ἢ τυράννῳ, πολλοὶ δὲ φιλήσαντές τινας καὶ καθ' ὑπερβολὴν εὐνοήσαντες ἐν τῷ μετέπειτα χρόνῳ μεγάλως ἐμίσησαν· ἃ δὴ πάντα ἀναλογισάμενοι ἐκ τᾶς παραδεδομένας ἁμῖν ἱστορίας, καὶ μαθόντες ὅτι καὶ ὑπὸ τέκνων καὶ φίλων μάλιστα φιληθέντων πολλοὶ ἀπώλοντο, καὶ ἀντιπαραβάλλοντες τὸν ἑωυτῶν βίον πρὸς τὸν τῶν πρασσομένων φαυλότερον, καὶ τὰ προσπίπτοντα ἀνθρώπινα νομίζοντες καὶ μὴ μόνοις συμβαίνοντα, εὐθυμότερον διάξομεν. οὐδὲ γὰρ θέμις ἄνθρωπον μὲν ὄντα τὰ τῶν ἀλλοτρίων συμπτώματα εὔφορα νομίζειν, ἀλλ' οὐ τὰ ἴδια κάδεα, ἰδόντα ὅτι πολλαὶ κᾶρες κατὰ πάντα τὸν βίον πεφύκαντι. οἱ δὲ κλαίοντες καὶ κατοδυρόμενοι, πρὸς τῷ μηδ' ἀντινῶν ὠφέλειαν τῷ ἀπολομένῳ ἢ τῷ ἀποιχομένῳ περαίνεσθαι, ἐς μέζονα παθήματα τὰν ψυχὰν ἐλαύνοντι, μεστὰν πολλῶν καὶ φαύλων φυσιωμάτων οὖσαν. προσήκει ὦν ἐκνίπτοντας καὶ ἀνακαθαίροντας ἀπορρύπτεσθαι πάσαις μηχαναῖς τὰς ἐγκατεσκιρωμένας κηλῖδας τῷ κατὰ φιλοσοφίαν λόγῳ. ποιήσομεν δὲ τοῦτο ἀντεχόμενοι φρονήσιος καὶ σωφροσύνας καὶ μεταποιούμενοι τοῖς παρεοῦσι καὶ μὴ πολλῶν ὀρεγόμενοι. οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰ πολλὰ παρασκευαζόμενοι, ὡς οὐκ ἔστι ζῆν μετὰ τὸν τᾶς ζωᾶς χρόνον . . . ἄξεστι γενέσθαι . . . χρησώμεθα παρουσίᾳ τῶν ἀγαθῶν, ἐκ δὲ τᾶς φιλοσοφίας καὶ λαβρότερον ἀπληστευσώμεθα· ἀπληστευόμενοι γὰρ τῶν ἐκ φιλοσοφίας καλῶν καὶ σεμνῶν, καὶ τᾶς ἐκ τῶν φαύλων ἀπολυθησόμεθα ἀπληστίας.

82 Ἐκ τῶν Τέλητος περὶ περιστάσεων.

Ἡ τύχη ὥσπερ ποιήτριά τις οὖσα παντοδαπὰ ποιεῖ πρόσωπα, ναυαγοῦ, πτωχοῦ, φυγάδος, ἐνδόξου, ἀδόξου. δεῖ οὖν τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα πᾶν ὅ τι ἂν αὐτὴ περιθῇ καλῶς ἀγωνίζεσθαι. ναυαγὸς γέγονας, εὖ τὸν ναυαγόν· πένης ἐξ εὐπόρου, εὖ τὸν πένητα· "ἄρμενος ἐν μικροῖσι καὶ ἄρμενος ἐν μεγάλοισιν·" ἀρκούμενος καὶ ἐσθῆτι τῇ τυχούσῃ καὶ διαίτῃ καὶ διακονίᾳ, ὥσπερ ὁ Λαέρτης "γρηὶ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ βρῶσίν τε πόσιν τε παρτίθει·" καὶ ἐκοιμᾶτο χαμαὶ ἐπὶ στιβάδος· φύλλων δὲ κειμένων "χθαμαλαὶ βεβλήατο εὐναί." ἀρκεῖ γὰρ ταῦτα καὶ εἰς τὸ προσηνῶς καὶ εἰς τὸ ὑγιεινῶς, ἐὰν μή τις τρυφᾶν βούληται· "οὐ γὰρ ἐν γαστρὸς βορᾷ τὸ χρηστὸν εἶναι" οὐδέ γε ἐν χλανίδος κατασκευῇ οὐδὲ ἐν στρωμνῆς μαλακότητι. οὐκ ἀηδῶς γὰρ Εὐριπίδης "τρυφῇ δέ τοι πολλῶν ἐδεστῶν μηχανὰς θηρεύομεν·" καὶ οὐ μόνον ἐδεσμάτων, ἀλλὰ καὶ ὀσφραντῶν καὶ ἀκουστῶν. οὐ δεῖ δὲ τρυφᾶν οὐδὲν τῶν πραγμάτων μὴ φερόντων, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ναυτικοὶ πρὸς τοὺς ἀνέμους καὶ πρὸς τὴν περίστασιν ὁρῶντες "ἐκποιεῖ, χρῆσαι." "οὐκ ἐκποιεῖ, παῦσαι." καὶ ὥσπερ ἐπὶ στρατείας ὁ μὲν ἵππον ἔχων ἱππεὺς ἀγωνίζεται, ὁ δὲ ὅπλα ὁπλίτης, ὁ δὲ μηδὲν ἔχων ψιλός· καὶ ὥσπερ ἐκεῖσε ὅταν ἐπίκεινται οἱ πολέμιοι καὶ βάλλωσιν εἰς τὰ ὅπλα ἀναχωρεῖς ψιλὸς ὤν, οὕτως αὖ δεῦρο ἐπίκειται ἐνίοτε πόλεμος ἀπορία ἀρρωστία, ἀναχώρει εἰς μονοσιτίαν, εἰς αὐτοδιακονίαν, εἰς τρίβωνα, ἔσχατον εἰς ᾅδου.

83 Ἐκ τῶν Τέλητος περὶ εὐπαθείας.

Μή ποθ' ὃν τρόπον ἀπύρηνος ῥοὰ λέγεται καὶ ἀτράχηλοι καὶ ἄπλευροι ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ἄλυποι

καὶ ἄφοβοι ἄνθρωποι λέγονται; βούλει οὖν τοῖς αὐτοῖς παραδείγμασι χρησάμενοι, ὃν τρόπον ἀπύρηνος ῥοὰ λέγεται καὶ ἄπλευροι καὶ ἀτράχηλοι ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ἀναμάρτητοι καὶ ἄφθονοι λέγονται; καὶ ὃν τρόπον ἐκεῖ ἄπλευρος οὐ κατὰ στέρησιν πλευρῶν, ἀλλὰ τοιούτων πλευρῶν λέγεται, οὕτω καὶ ὁ ἄφρων καὶ ὁ ἄνους οὐ κατὰ στέρησιν φρενῶν καὶ νοῦ, ἀλλὰ τοιούτων φρενῶν καὶ τοιούτου νοῦ; καὶ ὥσπερ πάλιν τὸν ἄπλευρον ἔχειν μὲν φαμὲν πλευράς, μοχθηρὰς δέ, οὕτω καὶ τὸν ἄνουν ἔχειν μὲν νοῦν, μοχθηρὸν δέ, καὶ τὸν ἄφρονα ἔχειν μὲν φρένας, μοχθηρὰς δέ; ἢ παντάπασι τὸ πεπεῖσθαι ταῦτα γελοῖον; ἀλλ' ὥσπερ ἀναμάρτητος ὁ ὢν ἐκτὸς ἁμαρτίας, καὶ ἄφθονος ὁ ἀβάσκανος, καὶ ἀπερίεργος καὶ ἀμεμψίμοιρος ἐκτὸς ἑκατέρου τούτων, οὕτω καὶ ἄλυπος καὶ ἄφοβος ἐκτὸς λύπης καὶ φόβου; οὕτω γὰρ καὶ εὐδαίμων ἔσται ὁ ἐκτὸς τοῦ πάθους καὶ ταραχῆς ὤν. ὅστις δὲ ἐν ὀδύνῃ καὶ λύπῃ ὢν καὶ φόβῳ ἐστί, πῶς ἂν ἐκεῖνος εὐαρεστοίη τῷ βίῳ; ἢ μὴ εὐαρεστῶν πῶς ἂν εἴη εὐδαίμων; ἢ εἰ λύπη ἅψεται, πῶς οὐ καὶ φόβος καὶ ἀγωνία καὶ ὀργὴ καὶ ἔλεος; ὧν γὰρ ὑπαρξάντων ἄνθρωποι λυποῦνται, τούτων ἐν προσδοκίᾳ γενόμενοι φοβοῦνται καὶ ἀγωνιῶσι καὶ τοὺς ἀναξίως δοκοῦντας περιπίπτειν τούτοις ἐλεοῦσι καὶ τοῖς κατὰ προαίρεσιν ὑπερβάλλουσιν ὀργίζονται καὶ θυμοῦνται καὶ ὑφορῶνται· καὶ οὓς μισοῦσι, τούτους ὁρῶντες εὖ πράττοντας ζηλοτυποῦσι καὶ φθονοῦσι, καὶ ἀκούσαντες ἔχοντάς τι κακὸν ἐπιχαίρουσιν. εἰ οὖν ἐν λύπῃ ἔσται, πῶς ἐκτός τινος ἔσται πάθους; ἢ μηδενὸς ἐκτὸς ὢν πῶς ἀπαθὴς ἔσται, ὅπερ δεῖ τὸν μακάριον εἶναι; ὥστε οὖν μήτε ἐπὶ φίλου μήτε ἐπὶ τέκνου τελευτῇ λυπηθῆναι, εἴπερ μηδὲ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ. ἢ οὐκ ἄνανδροί σοι δοκοῦσιν εἶ-

ναι οἱ τὸν ἑαυτῶν θάνατον ἀγεννῶς καὶ μὴ εὐθαρσῶς προσδεχόμενοι; ἢ οὐ δεῖ τὸν εὔψυχον καὶ ἀνδρεῖον εὐψύχως τὴν ἑαυτοῦ τελευτὴν φέρειν, ὥσπερ Σωκράτης, μὴ δυσφοροῦντα μηδὲ δυσκολαίνοντα; ἢ δυσχερέστερόν τι κρίνειν τὴν ἄλλου τελευτὴν τῆς ἑαυτοῦ; ἢ οὐχ ὁμοίως αὑτὸν ἀγαπᾷ καὶ στέργει; καὶ τὸν φίλον μᾶλλον ἢ τὰ τέκνα ἢ ἑαυτόν; καὶ ταύτην μὲν ἐπαινοῦσιν ἐντελλομένην "σὺ δ' ὦ τεκοῦσα μὴ τὴν σὴν λιβάσι κατάσπενδε παρηίδα", τὴν δὲ κατακολουθοῦσαν ὠμὴν φησὶν ἡ δόξα. ἐπεὶ καὶ ταυτασὶ τὰς λακωνικὰς γυναῖκας πᾶς τις ἐπαινεῖ ὡς εὐψύχους. ἀκούσασά τις τὸν ἑαυτῆς υἱὸν σεσωσμένον καὶ πεφευγότα ἐκ τῶν πολεμίων, γράφει αὐτῷ "κακὰ φάμα τεῦ κακκέχυται· τὺ ὦν ἢ ταύταν ἀπότριψαι ἢ μηδ' ἁμῖν φάνευ." οὐχ ὡς ἂν ἀττικὴ γυνὴ ἀκούσασα σεσωσμένον ἔγραψεν ἂν "εὖ τέκνον, ὅτι σαυτόν μοι ἔσωσας," ἀλλ' ἐκ τῶν ἐναντίων "κακὰ φάμα τεῦ κακκέχυται· τὺ ὦν ἢ ταύταν ἀπότριψαι ἢ μηδ' ἁμῖν φάνευ," τοῦτο δέ ἐστιν "ἄπαγξαι." καὶ ἄλλη πάλιν ἀπαγγείλαντος αὐτῇ τοῦ κήρυκος ὅτι ὁ υἱὸς ἐν τῇ παρατάξει τετελεύτηκε "ποῖός τις" φησὶ "γενόμενος;" "ἀνὴρ ἀγαθός, ὦ μῆτερ." "εὖγε ὦ τέκνον" φησὶ "τούτου γὰρ ἕνεκά σε" φησὶν "ἐγέννησα, ἵνα χρήσιμος καὶ βοηθὸς ἦσθα τᾷ Σπάρτᾳ." οὐκ ἔκλαιε καὶ ἐδεινοπάθει, ἀλλὰ καὶ ἀκούσασα ὅτι εὐψύχως, ἐπῄνεσε. καὶ ἐκείνη δὲ πάλιν ἡ Λάκαινα ὡς γεννική· φυγόντων γὰρ αὐτῆς τῶν υἱῶν ἐκ τῆς μάχης καὶ παραγενομένων πρὸς αὐτὴν "ποῖ" φησὶν "ἥκετε φεύγοντες; ἢ δεῦρο καταδυσόμενοι ὅθεν ἐξέδυτε;" ἀνασυραμένη καὶ δείξασα αὐτοῖς. ὅρα οὖν εἰ καὶ τῶν παρ' ἡμῖν τις γυναικῶν τοῦτ' ἂν ποιήσειεν, ἀλλ' οὐκ ἀσμένη ὄψεται σεσω-

σμένους. ἐκεῖναι δ' οὔ, ἀλλ' ἀποθανόντας εὐψύχως ἥδιον. καὶ ἐπιγράφουσι Λακεδαιμόνιοι

οὔτε τὸ ζῆν θέμενοι καλὸν οὔτε τὸ θνήσκειν,
ἀλλὰ τὸ ταῦτα καλῶς ἀμφότερ' ἐκτελέσαι.

πῶς δὲ οὐκ ἀλόγιστον καὶ ἄλλως μάταιον τὸ τελευτήσαντος τοῦ φίλου καθῆσθαι κλαίοντα καὶ λυπούμενον καὶ ἑαυτὸν προσκαταφθείροντα; δέον, ἵνα καί τις μᾶλλον φιλόσοφος δόξῃ παρὰ τοῖς ἀποπλήκτοις, πρὸ τοῦ τελευτῆσαι τὸν φίλον ὀδυνᾶσθαι καὶ κλαίειν, ἐνθυμούμενον ὅτι αὐτῷ ὁ φίλος θνητὸς ἐγένετο καὶ ἄνθρωπος. οὐ γὰρ ὀρθῶς φησι βουλευομένου ὁ Στίλπων τὸ διὰ τοὺς ἀπογενομένους τῶν ζώντων ὀλιγωρεῖν· γεωργὸς οὐ ποιεῖ τοῦτο, οὐδ' ἐὰν τῶν δένδρων τι ξηρὸν γένηται, καὶ τὰ ἄλλα προσεκκόπτει, ἀλλὰ τῶν λοιπῶν ἐπιμελόμενος πειρᾶται τὴν τοῦ ἐκλελοιπότος χρείαν ἀναπληροῦν. οὐδ' ἡμεῖς ἐπὶ τῶν ἡμετέρων μερῶν· γελοῖον γὰρ ἔσται εἰ ἐὰν τὸν ἕτερόν τις ὀφθαλμὸν ἀποβάλῃ, δεήσει καὶ τὸν ἕτερον προσεκκόψαι, κἂν ὁ εἷς ποὺς κυλλός, καὶ τὸν ἕτερον ἀνάπηρον ποιεῖν, κἂν ἕνα ὀδόντα, καὶ τοὺς ἄλλους προσεξελέσθαι· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τούτων εἴ τις οὕτως οἴοιτο, μαργίτης· τοῦ δὲ υἱοῦ τελευτήσαντος ἢ τῆς γυναικός, αὑτοῦ τε ὀλιγωρεῖν ζῶντος καὶ τὰ ὑπάρχοντα προσκαταφθείρειν . . . καὶ εἰ μὲν τῶν γνωρίμων τινὸς υἱὸς ἢ γυνὴ ἀπέθανε, παρεκάλεις ἄν, οἰόμενος δεῖν ἀνδρωδῶς καὶ θαρσαλέως καὶ μὴ βαρέως φέρειν· αὐτὸς δὲ τοῖς αὐτοῖς περιπεσὼν συμπτώμασιν, οὕτως οἴει δεῖν δυσφορεῖν, ἀλλ' οὐ πρᾴως· καὶ εἴπερ ἕτερον παρακαλεῖν μέτριον ἐν στενοχωρίᾳ καὶ ἀπορίᾳ μὴ δυσκολαίνειν μηδὲ ἀβίωτον τὸν βίον νομίζειν, ἀλλὰ τῷ δοκοῦντι κακῷ τὸ δοκοῦν ἀγαθὸν ἀντιτιθέναι καὶ ἐξισοῦν "ἀπογέγονεν ὁ φίλος, καὶ γὰρ γέ-

γονε," σὺ δέ, ὅτι μὲν ἀπογέγονεν, ἀκληρεῖν οἴει, ὅτι δὲ ἐγένετο, οὐκ εὐκληρεῖν· καὶ εἰ μὲν μηκέτι παρέξεται χρείας ἀπογενόμενος, ἄθλιον, ὅτι δὲ παρείχετο γενόμενος, οὐ μακάριον. "ναί· ἀλλ' οὐκέτι ἔσται." οὐδὲ γὰρ ἦν μυριοστὸν ἔτος, οὐδ' ἐπὶ τῶν τρωικῶν, οὐδὲ γὰρ κατὰ τοὺς προπάππους σου. σὺ δὲ ἐπὶ μὲν τούτων οὐδ' ὅλως ἄχθῃ, ὅτι δὲ εἰς ὕστερον οὐκ ἔσται, δυσχεραίνεις. "χρειῶν γὰρ ἐστέρημαι." καὶ γὰρ ὑπουργιῶν, ἃς αὐτὸς ἐλειτούργεις ζῶντι τῷ τέκνῳ καὶ τῷ φίλῳ καὶ κακοπαθῶν καὶ δαπανῶν. ἄδηλον γάρ φησιν ὁ Σωκράτης οὐ μόνον τῷ καλὴν εἰ ἐπὶ ταύτῃ πλείω, ἀλλὰ καὶ τῷ τέκνα καὶ φίλους εἰ περὶ τούτους πλείω. ἔπειτα δὴ καὶ ἀποδημοῦντος αὐτοῦ χρειῶν στερηθήσῃ, καὶ στρατευομένου ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ πρεσβεύοντος καὶ ἱερεύοντος καὶ ἀρρωστήσαντος καὶ πρεσβυτέρου γενομένου. ἀλλ' εἰ ἐπὶ πᾶσι τούτοις δυσκολαίνοις, τί τοῖς γρᾳδίοις ἀπολείψεις; ἄλογον δὲ καὶ ἅμα μὲν ἐπιβάλλουσαν ἡγεῖσθαι τὴν στρατείαν καὶ τὴν ἀποδημίαν τῷ φίλῳ καὶ αὐτὸν συνεκπίπτειν καὶ εἰ μὴ ἀποδημοίη ἐγκαλεῖν ὡς ἁμαρτάνοντι, ἅμα δὲ δυσφορεῖν εἰ ἀποδημήσει ἢ στρατεύσεται. καλῶς τὸ τοῦ κυβερνήτου ἐκείνου "ἀλλ' οὖν γε ὦ Πόσειδον ὀρθήν." οὕτω καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς εἴποι πρὸς τὴν τύχην "ἀλλ' οὖν γε ἄνδρα, καὶ οὐ βλᾶκα."

84 Πλάτωνος πολιτείας γ' (p. 387).

Καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς ἄρα ἐξαιρήσομεν καὶ τοὺς οἴκτους τοὺς τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν. Ἀνάγκη, ἔφη, εἴπερ καὶ τὰ πρότερα. Σκόπει, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ὀρθῶς ἐξαιρήσομεν ἢ οὔ. φαμὲν δὲ δὴ ὅτι ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ, οὗπερ καὶ ἑταῖρός ἐστι, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἡγήσεται. Φαμὲν γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπέρ γε ἐκείνου

ὡς δεινόν τι πεπονθότος ὀδύροιτ' ἄν. Οὐ δῆτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγομεν, ὡς ὁ τοιοῦτος μάλιστα αὐτὸς αὑτῷ αὐτάρκης πρὸς τὸ εὖ ζῆν, καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων ἥκιστα ἑτέρου προσδεῖται. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἥκιστα ἄρ' αὐτῷ δεινὸν στερηθῆναι υἱέος ἢ ἀδελφοῦ ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων. Ἥκιστα μέντοι. Ἥκιστα ἄρα καὶ ὀδύρεσθαι, φέρειν δὲ ὡς πρᾳότατα, ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη ξυμφορὰ καταλάβῃ. Πολύ γε. Ὀρθῶς ἄρ' ἐξαιροῖμεν τοὺς θρήνους τῶν ὀνομαστῶν ἀνδρῶν, γυναιξὶ δὲ ἀποδιδοῖμεν, καὶ οὐδὲ ταύταις σπουδαίαις· καὶ ὅσοι κακοὶ τῶν ἀνδρῶν.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΤΑΣ ΜΕΝ ΕΥΤΥΧΙΑΣ ΠΡΟΦΑΙΝΕΙΝ, ΤΑΣ ΔΕ ΑΤΥΧΙΑΣ ΚΡΥΠΤΕΙΝ, ΚΑΙ ΟΡΘΩΣ ΚΕΧΡΗΣΘΑΙ ΤΟΙΣ ΠΑΡΟΥΣΙ. ΡΘ.

1 *Πινδάρου ὕμνων.*

Ἀλλοτρίοισι μὴ προφαίνειν
τίς φέρεται μόχθος ἄμμιν.
τοῦτό γέ τοι ἐρέω· καλῶν μὲν ὦν
μοῖράν τε τερπνῶν ἐς μέσον χρὴ
παντὶ λαῷ δεικνύναι·
εἰ δέ τις ἀνθρώποισι θεόσδοτος ἄτη
προστύχῃ, ταύταν σκότει κρύπτειν ἔοικεν.

2 *Σοφοκλέους Τυροῦς β.*

Μὴ σπεῖρε πολλοῖς τὸν παρόντα δαίμονα·
σιγώμενος γάρ ἐστι θρηνεῖσθαι πρέπων.

3 *Μενάνδρου Ὑποβολιμαίῳ.*

Ἄπολλον, ἀλλὰ σκαιὸν οὐ μετρίως λέγεις,
μετὰ μαρτύρων ἀτυχεῖν, παρὸν λεληθέναι.

4 *Μενάνδρου.*

Τὸ δ' εὖ φέρειν
ἔστιν τοιοῦτον, ἂν δύνῃ μόνος φέρειν
καὶ μὴ ἐπίδηλον τὴν τύχην πολλοῖς ποιῇς.

5 *Διφίλου.*

Ὡς δεινὸν ἡνίκ' ἄν τις ὢν ἐν φροντίσιν
εἰκῇ θεατὴν τὸν τυχόντα λαμβάνῃ.

6 *Εὐριπίδου Οἰδίποδι.*

Ἐκμαρτυρεῖν γὰρ ἄνδρα τὰς αὑτοῦ τύχας
εἰς πάντας ἀμαθές, τὸ δ' ἐπικρύπτεσθαι σοφόν.

7 *Εὐριπίδου Κρησσῶν.*

Λύπῃ μὲν ἄτῃ περιπέσειν αἰσχρᾷ τινί.
εἰ δ' οὖν γένοιτο, χρὴ περιστεῖλαι καλῶς
κρύπτοντα καὶ μὴ πᾶσι κηρύσσειν τάδε·
γέλως γὰρ ἐχθροῖς γίγνεται τὰ τοιάδε.

8 *Εὐριπίδου Σκυρίοις.*

Σοφοὶ δὲ συγκρύπτουσιν οἰκείας βλάβας.

9 *Σωκράτους.*

Ταυτόν ἐστιν ἐν γυμνικῷ ἀγῶνι ἡττηθέντα ὕβρεως δίκην τῷ ἀνταγωνιστῇ λαχεῖν καὶ ἐν τῷ ζῆν νικώμενον ὑπὸ τῆς τύχης ἐγκαλεῖν αὐτῇ, ἀγνοοῦντα ἐφ' οἷς δικαίοις εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ ζῆν συγκαταβεβήκαμεν.

10 *Πλάτωνος πολιτείας ι'* (p. 604).

Λέγει που ὁ νόμος, ὅτι κάλλιστον ὅτι μάλιστα ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δήλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι, οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον ὂν μεγάλης σπουδῆς, ὅ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς ὅτι τάχιστα πα-

ραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδὼν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἦ δ' ὅς, λέγεις; Τῷ βουλεύεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, περὶ τὸ γεγονός· καὶ ὥσπερ ἐν πτώσει κύβων, πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὑτοῦ πράγματα ὅπῃ ὁ λόγος ἐρεῖ βέλτιστ' ἂν ἔχειν. ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας καθάπερ παῖδες ἐχομένους τοῦ πληγέντος ἐν τῷ βοᾶν διατρίβειν· ἀλλ' ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὅτι τάχιστα γίγνεσθαι πρὸς τὸ ἰᾶσθαί τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσόν τε καὶ νοσῆσαν ἰατρικῇ, θρηνῳδίαν ἀφανίζοντα. Ὀρθότατα γοῦν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας οὕτω προσφέροιτο. Οὐκ οὖν φαμὲν τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ ἐθέλει ἕπεσθαι; Δῆλον δή. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τε τοῦ πάθους καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς ἄγον καὶ ἀπλήστως ἔχον αὐτῶν, ἆρ' οὐκ ἀλόγιστόν τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργὸν καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν μὲν οὖν. Οὐκ οὖν τὸ μὲν πολλὴν μίμησιν καὶ ποικίλην ἔχει, τὸ ἀγανακτικόν; τὸ δὲ φρόνιμόν τε καὶ ἡσύχιον ἦθος, παραπλήσιον ὂν ἀεὶ αὐτὸ ἑαυτῷ, οὔτε ῥᾴδιον μιμήσασθαι, οὔτε μιμουμένους εὐπετὲς καταμαθεῖν;

ΠΕΡΙ ΕΛΠΙΔΟΣ. ΡΙ.

1 *Λίνου ποιητοῦ.*

Ἔλπεσθαι χρὴ πάντ', ἐπεὶ οὐκ ἔστ' οὐδὲν ἄελπτον.
ῥᾴδια πάντα θεῷ τελέσαι καὶ ἀνήνυτον οὐδέν.

2 *Ἀπολλοδώρου ἐκ Παίδων.*

Οὐδέποτ' ἀθυμεῖν τὸν κακῶς πράττοντα δεῖ,
ἄνδρες, τὰ βελτίω δὲ προσδοκᾶν ἀεί.

3 *Εὐριπίδου Ἰνοῖ.*

Ἐν ἐλπίσιν χρὴ τοὺς σοφοὺς ἔχειν βίον.

4 *Μενάνδρου.*
Ἄνθρωπος ἀτυχῶν σώζεθ' ὑπὸ τῆς ἐλπίδος.

5 *Εὐριπίδου Ἰνοῖ.*
Μήτ' εὐτυχοῦσα πᾶσαν ἡνίαν χάλα,
κακῶς τε πράσσουσ' ἐλπίδος κεδνῆς ἔχου.

6 *Ἡσιόδου* (Opp. 96).
Μούνη δ' αὐτόθι ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισιν
ἔνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ χείλεσιν, οὐδὲ θύραζε
ἐξέπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο.

7 *Εὐριπίδου* (HF. 101).
Κάμνουσι γάρ τοι καὶ βροτῶν αἱ ξυμφοραί,
καὶ πνεύματ' ἀνέμων οὐκ ἀεὶ ῥώμην ἔχει·
[οἵ τ' εὐτυχοῦντες διὰ τέλους οὐκ εὐτυχεῖς.]
μεθίσταται γὰρ πάντ' ἀπ' ἀλλήλων δίχα.
οὗτος δ' ἀνὴρ ἄριστος ὅστις ἐλπίσι
πέποιθεν ἀεί· τὸ δ' ἀπορεῖν ἀνδρὸς κακοῦ.

8 *Μενάνδρου Ναύκληρος.*
Ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', οἷόν ἐστ' ἐλπὶς κακόν.

9 *Μενάνδρου Κιθαριστῇ.*
Οὕτω τι πρᾶγμ' ἔστ' ἐπίπονον τὸ προσδοκᾶν.

10 *Ἀρχιλόχου.*
Χρημάτων ἄελπτον οὐδέν ἐστιν οὐδ' ἀπώμοτον
οὐδὲ θαυμάσιον, ἐπειδὴ Ζεὺς πατὴρ ὀλυμπίων
ἐκ μεσημβρίης ἔθηκε νύκτ' ἀποκρύψας φάος
ἡλίου λάμποντος· λυγρὸν δ' ἦλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
ἐκ δὲ τοῦ καὶ πιστὰ πάντα κἀπίελπτα γίγνεται
ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ' ὑμῶν εἰσορῶν θαυμαζέτω,
μηδ' ὅταν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείψωνται νομὸν
ἐνάλιον, καί σφιν θαλάσσης ἠχέεντα κύματα
φίλτερ' ἠπείρου γένηται, τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος.

11 *Θεόγνιδος* (637).

Ἐλπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὁμοῖα·
οὗτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι.

12 *Τοῦ αὐτοῦ* (1131).

Ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποις μούνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστι.

13 *Εὐριπίδου* (Suppl. 479).

Ἐλπὶς βροτοῖς κάκιστον, ἣ πολλὰς πόλεις
συνῆψ', ἄγουσα θυμὸν εἰς ὑπερβολάς.

14 *Σοφοκλέους* (4, 41).

Ἐλπὶς γὰρ ἡ βόσκουσα τοὺς πολλοὺς βροτῶν.

15 *Θεοκρίτου* (IV, 41).

Θαρσεῖν χρή, φίλε Βάττε, τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον.
ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.
χὠ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει.

16 *Εὐριπίδου Ὑψιπύλης.*

Ἄελπτον οὐδέν, πάντα δ' ἐλπίζειν χρεών.

17 *Ἐκ τῶν τοῦ Βίωνος βουκολικῶν* (12).

Αὐτὰρ ἐγὼν βασεῦμαι ἐμὰν ὁδὸν ἐς τὸ κάταντες
τῆνο ποτὶ ψάμαθόν τε καὶ ἠιόνα ψιθυρίσδων,
λισσόμενος Γαλάτειαν ἀπηνέα· τὰς δὲ γλυκείας
ἐλπίδας ὑστατίω μέχρι γήραος οὐκ ἀπολείψω.

18 *Δημοκρίτου.*

Ἐλπίδες αἱ τῶν ὀρθὰ φρονεόντων ἐφικταί, αἱ δὲ τῶν ἀξυνέτων ἀδύνατοι.

19 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἄλογοι τῶν ἀξυνέτων αἱ ἐλπίδες.

20 *Διογένους.*

Διογένης ἐρωτηθεὶς τί τῶν κατὰ τὸν βίον ἀκρότατον εἶπεν "ἐλπίς."

21 *Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.*

Αἱ πονηραὶ ἐλπίδες ὥσπερ οἱ κακοὶ ὁδηγοὶ ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα ἄγουσιν.

22 *Ἐπικτήτου.*

Οὔτε ναῦν ἐξ ἑνὸς ἀγκυρίου οὔτε βίον ἐκ μιᾶς ἐλπίδος ὁρμιστέον.

23 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Καὶ τοῖς σκέλεσι καὶ ταῖς ἐλπίσι τὰ δυνατὰ δεῖ διαβαίνειν.

24 *Θαλῆς.*

Θαλῆς ἐρωτηθεὶς τί κοινότατον ἀπεκρίνατο "ἐλπίς· καὶ γὰρ οἷς ἄλλο μηδέν, αὕτη πάρεστιν."

25 *Ξενοφῶντος ἐν ζ'* (6, 11) *τῆς Κύρου ἀναβάσεως.*

Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄρα ἄνθρωπον ὄντα προσδοκᾶν δεῖ.

26 *Σωκράτους.*

Οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἐλπὶς ἀγαθὴ χωρὶς πόνου γεννᾷ τι χρήσιμον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΕΛΠΙΔΑΣ. ΡΙΑ.

1 *Εὐριπίδου Αἰγέως.*

Πτηνὰς διώκεις, ὦ τέκνον, τὰς ἐλπίδας·
οὐχ ἡ τύχη γε. τῆς τύχης δ' οὐχ εἷς τρόπος.

2 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.*

Μή μοι προτείνων ἐλπίδ' ἐξάγου δάκρυ.
γένοιτο τἂν πόλλ' ὧν δόκησις οὐκ ἔνι.

3 *Πατροκλέους.*

Καὶ νῦν τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ τὰ πόλλ' ἔπη
εἰς ὧδε μικρὸν τεῦχος ἤθροισεν τύχη.
τί δῆτα θνητοὶ πόλλ' ἀπειλοῦμεν μάτην
δεινοὺς ἐπ' ἀλλήλοισι πέμποντες λόγους,
καὶ πάντα συννοοῦμεν ἐκπράξειν χερί,
πρόσω βλέποντες, τὴν δὲ πλησίον τύχην
οὐκ ἴσμεν οὐδ' ὁρῶμεν ἀθλίου μόρου;

4 *Εὐριπίδου Πρωτεσίλαος.*

Πόλλ' ἐλπίδες ψεύδουσιν ἄλογοι βροτούς.

5 *Τοῦ αὐτοῦ Οἰδίπους.*

Ἐκ τῶν ἀέλπτων ἡ χάρις μείζων βροτοῖς
φανεῖσα μᾶλλον ἢ τὸ προσδοκώμενον.

6 *Τοῦ αὐτοῦ* (Med. extr. et alibi).

Πολλὰ δ' ἄελπτα κραίνουσι θεοί,
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.

7 *Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.*

Θάρσει· τάχ' ἂν γένοιτο. πολλά τοι θεὸς
κἀκ τῶν ἀέλπτων εὔπορ' ἀνθρώποις τελεῖ.

8 *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.*

Ἑκάβη, τὸ θεῖον ὡς ἄελπτον ἔρχεται
θνητοῖσιν, ἕλκει δ' οὔ ποτ' ἐκ ταὐτοῦ τύχας.

9 *Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.*

Ὁρᾷς δ' ἀέλπτων μυρίων ἀναστροφάς.
πολλοὶ μὲν οἶδμα διέφυγον θαλάσσιον,
πολλοὶ δὲ λόγχαις πολεμίων ἀμείνονες
ἥσσους γεγῶτες κρείσσον' ἦλθον εἰς τύχην.

10 *Μενάνδρου.*
Οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα "τοῦτ' οὐ πείσομαι."

11 *Τοῦ αὐτοῦ Ἐγχειριδίου.*
Πάντα δὲ
τὰ μηδὲ προσδοκῶμεν' ἔκστασιν φέρει.

12 *Πινδάρου.*
Πίνδαρος εἶπε τὰς ἐλπίδας εἶναι ἐγρηγορότων ἐνύπνια.

13 *Διονυσίου.*
Διονύσιος ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς, εἴ τις αὐτὸν ἠνία ἐν Κορίνθῳ διατρίβοντα, ἐπέλεγεν "ὡς μακάριοι οἱ ἐκ παίδων δυστυχεῖς."

14 *Ὁμήρου Ὀδυσσείας.*
Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου.

15 *Θεόγνιδος* (639).
Πολλάκι πὰρ δόξαν τε καὶ ἐλπίδα γίγνεται εὑρεῖν
ἔργ' ἀνδρῶν· βουλαῖς δ' οὐκ ἔπεσεν τὸ τέλος.

16 *Θεόγνιδος* (585).
Πᾶσίν τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδε
ποῖ σχήσειν μέλλει πρήγματος ἀρχομένου.
ἀλλ' ὁ μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας,
εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσεν·
τῷ δὲ καλὸν ποιοῦντι θεὸς καλὰ πάντα τίθησι,
συντυχίην ἀγαθῶν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.

ΟΤΙ ΟΥ ΧΡΗ ΕΠΙΧΑΙΡΕΙΝ ΤΟΙΣ ΑΤΥΧΟΥΣΙ. ΡΙΒ.

1 *Μενάνδρου.*

Ταῖς ἀτυχίαισι μὴ ἐπίχαιρε τῶν πέλας·
πρὸς τὴν τύχην γὰρ ξυγομαχεῖν οὐ ῥάδιον.

2 *Μενάνδρου.*

Οὐκ ἐμὸν ἀνοίγειν λανθάνουσαν ἀτυχίαν
ἔστ', ἀλλὰ μᾶλλον κατακαλύπτειν φημὶ δεῖν.

3 *Εὐριπίδου Ἰνοῦς.*

Μὴ σκυθρωπὸς ἴσθ' ἄγαν
πρὸς τοὺς κακῶς πράσσοντας ἄνθρωπος γεγώς.

4 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.*

Τὰς συμφορὰς γὰρ τῶν κακῶς πεπραγότων
οὐ πώποθ' ὕβρισ', αὐτὸς ὀρρωδῶν παθεῖν.

5 *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης* (462).

Εἰ δ' ἐγὼ πράσσω κακῶς;
μηδὲν τόδ' αὔχει· καὶ σύ τοι πράξειας ἄν.

6 *Ἀλέξιδος Μιλησίων.*

Εἰ μὴ γὰρ ὢν ἄνθρωπος ἀνθρώπου τύχαις
ὑπηρετήσω, ποῦ φανήσομαι φρονῶν;

7 *Ἡσιόδου ἔργων* (717).

Μηδέ ποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

8 *Σοφοκλέους Αἴαντι* (265).

Πότερα δ' ἄν, εἰ νέμοι τις αἵρεσιν, λάβοις,
φίλους ἀνιῶν αὐτὸς ἡδονὰς ἔχειν,
ἢ κοινὸς ἐν κοινοῖσι λυπεῖσθαι ξυνών;

9 *Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον* (p. 7, 30 Bens).

Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.

10 *Δημοκρίτου.*

Οἷσι ἡδονὴν ἔχουσι αἱ τῶν πέλας ξυμφοραὶ οὐ ξυνιᾶσι μὲν ὡς τὰ τῆς τύχης κοινὰ πᾶσι, ἀπορέουσι δὲ οἰκηίης χαρᾶς.

11 *Χείλωνος.*

Ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη.

12 *Αἰσχύλου Ἀγαμέμνονος* (790).

Τῷ δυσπραγοῦντι δ' ἐπιστενάχειν
πᾶς τις ἕτοιμος· δῆγμα δὲ λύπης
οὐδὲν ἐφ' ἧπαρ προσικνεῖται·
καὶ νυκτὶ δὲ χαίρουσι ὁμοιοπρεπεῖς,
ἀγέλαστα πρόσωπα βιαζόμενοι.

13 *Φιλήμονος Ἀνακαλύπτοντος.*

Λυπουμένῳ δ' ὅταν τις ἀκολουθῶν λέγῃ
χαῖρ', ἐξ ἀνάγκης οὗτος οἰμώζειν λέγει.

14 *Δημοσθένους ἐν τῷ ὑπὲρ στεφάνου* (311).

Ἐγὼ δέ, ὅστις ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει, παντελῶς ἀνόητον ἡγοῦμαι. ἣν γὰρ ὁ τὰ βέλτιστα πράττειν νομίζων καὶ ἀρίστην ἔχειν οἰόμενος, οὐκ οἶδεν εἰ τοιαύτη διαμένει μέχρι τῆς ἑσπέρας, πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν, ἢ πῶς ὀνειδίζειν ἑτέρῳ;

15 *Ἡροδότου ἱστορίας τρίτης* (40).

Ἄμασις Πολυκράτει ὧδε λέγει· ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα, ἐμοὶ δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσιν, ἐπισταμένῳ

τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν. καί κως βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἂν κήδωμαι τὸ μέν τι εὐτυχέειν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ προσπταίειν, καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα, ἐναλλὰξ πρήσσων ἢ εὐτυχέειν τὰ πάντα. οὐδένα γάρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχέων τὰ πάντα.

ΟΤΙ ΟΙ ΑΤΥΧΟΥΝΤΕΣ ΧΡΗΙΖΟΥΣΙ ΤΩΝ ΣΥΜΠΑΣΧΟΝΤΩΝ. ΡΙΓ.

1 *Εὐριπίδου Οἰνέως.*

Σχολὴ μὲν οὐχί· τῷ δὲ δυστυχοῦντί πως
τερπνὸν τὸ λέξαι κἀποκλαύσασθαι πάλιν.

2 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομέδας.*

Συνάλγησον, ὡς ὁ κάμνων δακρύων μεταδοὺς
ἔχει τινὰ κουφότητα μόχθων.

3 *Εὐριπίδου Ἰνοῖ.*

Ἀμουσία τοι μηδ' ἐπ' οἰκτροῖσιν δάκρυ
στάζειν.

4 *Εὐριπίδου Ἴωνι* (730).

Σὺν τοῖς φίλοισι δ' ἡδὺ μὲν πράσσειν καλῶς·
εἰ δ' ἄρα συμβαίνοι τι δυσχερέστερον,
εἰς ὄμματ' εὔνου φωτὸς ἐμβλέψαι γλυκύ.

5 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Οὐκ ἔστι λύπης ἄλλο φάρμακον βροτοῖς
ὡς ἀνδρὸς ἐσθλοῦ καὶ φίλου παραίνεσις.
ὅστις δὲ ταύτῃ τῇ νόσῳ ξυνὼν ἀνὴρ
μέθῃ ταράσσει καὶ γαληνίζει φρένα,
παραυτὰ δ' ἡσθεὶς ὕστερον στένει διπλᾶ.

6 Καλλιμάχου.

Κουφοτέρως τότε φῶτα διαθλίβουσιν ἀνῖαι,
ἐκ δὲ τριηκόντων μοῖραν ἀφεῖκε μίαν,
ἢ φίλον ἢ ὅτ᾽ ἐς ἄνδρα συνέμπορον, ἢ ὅτε κωφαῖς
ἄλγεα μαψαύραις ἔσχατον ἐξερέῃ.

7 Ἀπολλοδώρου ἐκ Λακαίνης.

Φυσικόν γε τοῦθ᾽· ἕκαστος ἐν ταῖς ἀτυχίαις
ἥδιστα πρὸς τοὺς ὁμοπαθεῖς ὀδύρεται.

8 Σοφοκλέους Αἴαντι (328).

Ἀλλ᾽, ὦ φίλοι· τούτων γὰρ οὕνεκ᾽ ἐστάλην·
ἀρήξατ᾽ εἰσελθόντες, εἰ δύνασθέ τι.
φίλων γὰρ οἱ τοιοίδε νικῶνται λόγοις.

9 Μενάνδρου.

Δέρκιππε καὶ Μνήσιππε, τοῖς εἰρημένοις
ἡμῶν ὑπό τινος ἢ πεπονθόσιν κακῶς
ἔστιν καταφυγὴ πᾶσιν οἱ χρηστοὶ φίλοι.
καὶ γὰρ ἀποδύρασθαί τι μὴ γελώμενον . . .
καὶ συναγανακτοῦνθ᾽ ὁπόταν οἰκείως ὁρᾷ
ἕκαστος αὑτῷ τὸν παρόντα, παύεται
τοῦτον μάλιστα τὸν χρόνον τοῦ δυσφορεῖν.

10 Φιλήμονος.

Τί ποτ᾽ ἐστὶν ἄρα διότι βούλεταί μ᾽ ἰδεῖν;
ἢ καθάπερ οἱ νοσοῦντες ἀλγοῦντες σφόδρα,
τὸν ἰατρὸν ἂν ἴδωσιν, οὐκ ἀλγοῦσ᾽ ἔτι,
οὕτως ἐπάν τις τυγχάνῃ λυπούμενος,
ἧττον ὀδυνᾶται, φίλον ἐὰν παρόντ᾽ ἴδῃ;

11 Μενάνδρου.

Ἡδύ γε φίλου λόγος ἐστὶ τοῖς λυπουμένοις.

12 Σοφοκλέους Θυέστῃ.

Ἔνεστι γάρ τις καὶ λόγοισιν ἡδονή,
λήθην ὅταν ποιῶσι τῶν ὄντων κακῶν.

13 Μενάνδρου.
Μέγιστόν ἐστιν ἄρα τοῖς ἐπταικόσι
τὸ παρόντας ἐγγὺς τοὺς συναλγοῦντας βλέπειν.

14 Τοῦ αὐτοῦ.
Τῷ μὲν τὸ σῶμα διατεθειμένῳ κακῶς
χρεία 'στ' ἰατροῦ, τῷ δὲ τὴν ψυχὴν φίλου.
λύπην γὰρ εὔνους οἶδε θεραπεύειν φίλος.

15 Σωτίωνος ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς.
Ὅτι ἡ παραμυθία φάρμακον ἀνίας ἐστὶ μέγιστον "νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων." καλῶς δὲ καὶ ταῦτ' εἴρηται "λυπουμένῳ μὲν μῦθος εὐμενὴς φίλου, ἄγαν δὲ μωραίνοντι νουθετήματα."

16 Σωκράτους.
Τοῖς μὲν νοσοῦσιν ἰατρούς, τοῖς δ' ἀτυχοῦσι φίλους δεῖ παραινεῖν.

17 Φιλιππίδου Ὀλυνθίᾳ.
Οὐ χαλεπόν ἐστι τῷ κακῶς διακειμένῳ
εἰπεῖν τιν' ἐσθίοντα "μὴ κακῶς ἔχε,"
πύκτῃ τ' ἐπιτιμᾶν οὐδὲν ἔργον μαχομένῳ,
αὐτὸν μάχεσθαι δ' οὐκ ἔτ' ἐστὶ ῥᾴδιον.
ἕτερόν τι τὸ λέγειν ἐστὶ τοῦ πεπονθέναι.

ΟΤΙ ΡΑΙΟΝ ΑΛΛΟΝ ΠΑΡΑΙΝΕΙΝ Η ΕΑΥΤΟΝ. ΡΙΔ.

1 Φιλήμονος ἐκ Σικελοῦ.
Τοὺς ἰατροὺς οἶδ' ἐγὼ
ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα

πάντας λαλοῦντας· εἶτ' ἐὰν πταίσωσί τι,
αὑτοὺς ποιοῦντας πάνθ' ὅσ' οὐκ εἴων τότε.
ἕτερον τό τ' ἀλγεῖν καὶ τὸ θεωρεῖν ἔστ' ἴσως.

2 Φιλήμονος ἐξ Ἐφεδριζόντων.
Χαλεπὸν τὸ ποιεῖν, τὸ δὲ κελεῦσαι ῥάδιον.

3 Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.
Σοφώτεροι γὰρ συμφορὰς τὰς τῶν πέλας
πάντες διαιρεῖν ἢ τύχας τὰς οἴκοθεν.

4 Μηδέποτε πεῖραν τοῖς θεοῖς εὔχου λαβεῖν,
Φαίδιμε, τοιούτου μηθενός, μηδ' εἰδέναι,
ὡς ἔστιν ἑτέρῳ ῥᾴδιον παραινέσαι.

5 Ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα καρτερεῖν (Eur. Alc. 1081).

6 Σοφοκλέους Οἰδίποδι.
Τοὺς δ' αὖ μεγίστους καὶ σοφωτάτους φρενὶ
τοιούσδ' ἴδοις ἂν οἷός ἐστι νῦν ὅδε,
καλῶς κακῶς πράσσοντι συμπαραινέσαι.
ὅταν δὲ δαίμων ἀνδρὸς εὐτυχοῦς τὸ πρὶν
μάστιγ' ἐρείσῃ τοῦ βίου παλίντροπον,
τὰ πολλὰ φροῦδα καὶ καλῶς εἰρημένα.

7 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.
Οἶδ'· ἀλλὰ κάμπτειν τῷ χρόνῳ λύπας χρεών.
Χρῆν· τοῦτο δ' εἰπεῖν ῥᾷον ἢ φέρειν κακά.

8 Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλου.
Οἴμοι, τίς ἀλγεῖν οὐκ ἐπίσταται κακοῖς;
τίς ἂν κλύων τῶνδ' οὐκ ἂν ἐκβάλοι δάκρυ;

9 Μοσχίωνος.
Ἦν ἄρα τρανὸς αἶνος ἀνθρώπων ὅδε,

ὡς τὸν πέλας μὲν νουθετεῖν βραχὺς πόνος,
αὐτὸν δ' ἐνεγκεῖν ὕβριν ἠδικημένον
πάντων μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις βάρος.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΓΗΡΩΣ. ΡΙΕ.

1 *Εὐριπίδου Φοινίσσαις* (531).
Ὦ τέκνον, οὐχ ἅπαντα τῷ γήρᾳ κακά,
Ἐτεόκλεες, πρόσεστιν· ἀλλ' ἡμπειρία
ἔχει τι δεῖξαι τῶν νέων σοφώτερον.

2 *Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.*
Ὦ παῖ, νέων τοι δρᾶν μὲν ἔντονοι χέρες,
γνῶμαι δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν γεραιτέρων·
ὁ γὰρ χρόνος δίδαγμα ποικιλώτατον.

3 *Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.*
Ὁμιλίας δὲ τὰς γεραιτέρας φίλει.
ἀκόλαστα δ' ἤθη, λαμπρὰ συγγελᾶν μόνον,
μίσει· βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς κακῆς.

4 *Μενάνδρου.*
Εἰ τἄλλ' ἀφαιρεῖν ὁ πολὺς εἴωθεν χρόνος
ἡμῶν, τό γε φρονεῖν ἀσφαλέστερον ποιεῖ.

5 *Εὐριπίδου Μελανίππης.*
Παλαιὸς αἶνος· ἔργα μὲν νεωτέρων,
βουλαὶ δ' ἔχουσι τῶν γεραιτέρων κράτος.

6 *Εὐριπίδου Πηλεῖ.*
Τὸ γῆρας, ὦ παῖ, τῶν νεωτέρων φρενῶν
σοφώτερον πέφυκε κἀσφαλέστερον,
ἡμπειρία τε τῆς ἀπειρίας κρατεῖ.

7 *Ἀλέξιδος ἐκ Δημητρίου.*
Ὁμοιότατον ἄνθρωπος οἴνῳ τὴν φύσιν

τρόπον τιν' ἐστί· τὸν γὰρ οἶνον τὸν νέον
πολλή γ' ἀνάγκη καὶ τὸν ἄνδρ' ἀποζέσαι
πρώτιστον ἀφυβρίσαι τ', ἀπανθήσαντα δὲ
σκληρὸν γενέσθαι καὶ καταστῆναι πάλιν,
ἡδύν θ' ἅπασι τοὐπίλοιπον διατελεῖν.

8 *Σοφοκλέους Τυροῦς.*
Γῆρας διδάσκει πάντα καὶ χρόνου τριβή.

9 *Κράτητος ἐξ Ἀντιφάνους.*
Ὠνείδισάς μοι γῆρας ὡς κακὸν μέγα,
οὗ μὴ τυχόντι θάνατός ἐσθ' ἡ ζημία,
οὗ πάντες ἐπιθυμοῦμεν· ἂν δ' ἔλθῃ ποτέ,
ἀνιώμεθ'· οὕτως ἐσμὲν ἀχάριστοι φύσει.
9[a] Τοῦ ζῆν γὰρ οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ.

10 *Αἰσχύλου.*
Γῆρας γὰρ ἥβης ἐστὶν ἐνδικώτερον.

11 *Καλλιμάχου ἐπῶν πρῶτον.*
Γηράσκει δ' ὁ γέρων κεῖνος ἐλαφρότερον,
κοῦροι τὸν φιλέουσι, νέοι δέ μιν οἷα τοκῆα
χειρὸς ἐπ' οἰκείην ἄχρις ἄγουσι θύρην.

12 *Τιμοστράτου.*
Τηρεῖν μὲν ἑτέροις οἱ γέροντες δυνάμεθα.
β'. ἡμεῖς δ' ἀπολαύειν ὧν ἔχουσιν οἱ νέοι.

13 *Ἠρίννης.*
Παυρολόγοι πολιαί, ταὶ γήραος ἄνθεα θνατοῖς.

14 *Ἱπποθόωντος.*
Γῆρας λεόντων κρεῖσσον ἀκμαίων νεβρῶν.

15 *Ἀντιφάνους ἐκ Φιλοκτήτου.*
Σοφόν γέ τοί τι πρὸς τὸ βουλεύειν ἔχει
τὸ γῆρας, ὡς δὴ πόλλ' ἰδόν τε καὶ παθόν.

16 *Σοφοκλέους Θυέστῃ.*

Καίπερ γέρων ὢν, ἀλλὰ τῷ γήραι φιλεῖ
χὡ νοῦς ὁμαρτεῖν καὶ τὸ βουλεύειν ἃ δεῖ.

17 *Ἐκ τῶν Φαβωρίνου περὶ γήρως.*

Οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἐάσω ἄρρητον, ὅτι καὶ Πλάτωνι καὶ Πυθαγόρᾳ δοκεῖ τὸ γῆρας οὐκ ἐπ' ἐξόδῳ τοῦ βίου εἶναι, ἀλλ' ἐπ' ἀρχῇ τῆς μακαρίας ζωῆς.

18 *Πλουτάρχου.*

Νέοις δὲ ζηλωτέον τοὺς γέροντας καὶ κατὰ Σιμωνίδην

ἄθηλος ἵππῳ πῶλος ὣς ἅμα τρέχειν,

καὶ καθάπερ φησὶν ὁ Πλάτων ἐπὶ τοῦ μιγνυμένου πρὸς ὕδωρ ἀκράτου, μαινόμενον θεὸν ἑτέρῳ θεῷ νήφοντι σωφρονίζεσθαι.

19 *Δημοκρίτου.*

Ἰσχὺς καὶ εὐμορφίη νεότητος ἀγαθά, γήραος δὲ σωφροσύνη ἄνθος.

20 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου* (81 d).

Τέλος δ', ἐπειδὰν τῶν περὶ τὸν μυελὸν τριγώνων οἱ συναρμοσθέντες μηκέτι ἀντέχωσι δεσμοί, τῷ πόνῳ διιστάμενοι μεθιᾶσι τοὺς τῆς ψυχῆς αὖ δεσμούς· ἡ δὲ λυθεῖσα κατὰ φύσιν μεθ' ἡδονῆς ἐξέπτατο. πᾶν γὰρ τὸ μὲν παρὰ φύσιν ἀλγεινόν, τὸ δ' ᾗ πέφυκε γιγνόμενον ἡδύ. καὶ θάνατος δὴ κατὰ ταῦτα ὁ μὲν κατὰ νόσους καὶ ὑπὸ τραυμάτων γιγνόμενος, ἀλγεινὸς καὶ βίαιος· ὁ δὲ μετὰ γήρως ἰὼν ἐπὶ τέλος κατὰ φύσιν ἀπονώτατος τῶν θανάτων καὶ μᾶλλον μεθ' ἡδονῆς γιγνόμενος ἢ λύπης.

21 *Δημοκρίτου.*

Ὁ γέρων νέος ἐγένετο, ὁ δὲ νέος ἄδηλον εἰ ἐς γῆ-

ρας ἀπίξεται. τὸ τέλειον ὢν ἀγαθὸν τοῦ μέλλοντός τε καὶ ἀδήλου κρέσσον.

22 Ἐκ τῶν Φαβωρίνου περὶ γήρως.

Ἡδονῆς γὰρ ὁ μὲν ἑκὼν εἰργόμενος σοφός, ὁ δὲ μὴ δεόμενος μακάριος. τὸ δὲ γῆρας πρὸς ἀμφότερα ἐπιτήδειον· καὶ γὰρ φρονιμωτέρους τοὺς ἀνθρώπους ἀπεργάζεται καὶ τῶν ἡδέων ἀμελεστέρους.

23 Ἄξιον δ' ἐστὶν εἰς τὸν περὶ τῆς ἡδονῆς λόγον προελθόντα μηδ' ἐκείνην ἀμνημόνευτον ἐᾶσαι τὴν παρὰ πᾶσι τοῖς νοῦν ἔχουσιν εὐδοκιμοῦσαν, ἣν ἡδονὴν ὀνομάζουσι καὶ χαρὰν καὶ τέρψιν· περιγίγνεται δ' ἐκ τῶν καλῶν μαθημάτων καὶ τῶν ἐνδόξων κατορθωμάτων. ἀμφοτέρων δὲ τούτων ὑπάρχει τῷ γέροντι πρὸς ἑαυτὸν ἀναμιμνήσκεσθαι καὶ καθάπερ κτήμασι τέρπεσθαι, λογιζόμενον ὅτι ἡ τύχη ἡ πάντων κυρία [τούτων] ταῦτα ἄκυρός ἐστιν ἀφελέσθαι.

24 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ Βοιωτὸς ἐντυχὼν θησαυρῷ μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἐπάρας τὸ σκέλος ἀπεματάισε καὶ παρῆλθεν ὡς οὐκέτι οὐδὲν ὄντα πρὸς αὐτόν· ὥστε καὶ φιλοχρηματίας ἅμα παύει τὸ γῆρας καὶ πολυπραγμοσύνης.

25 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 50).

Σκέψασθε δὴ καλῶς, ὦ Ἀθηναῖοι, ὡς οὐκ ἠγνόει οἶμαι ὁ νομοθέτης ὅτι οἱ πρεσβύτεροι τῷ μὲν εὖ φρονεῖν ἀκμάζουσιν, ἡ δὲ τόλμα ἤδη αὐτοὺς ἄρχεται ἐπιλείπειν διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πραγμάτων.

26 Ἰούνκου ἐκ τοῦ περὶ γήρως.

Μέτειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην, ἡγούμενος τοὺς μὲν πρεσβύτας διά τε τὸν χρόνον αὐτὸν καὶ διὰ τὴν τῶν κατὰ τὸν βίον ἔργων ἱστορίαν καθαρεύειν

ἁμαρτημάτων, τοὺς δ' αὖ νέους ἐμποδίζεσθαι πρὸς τἀγαθὰ διά τε ῥώμην σώματος, ᾗ πιστεύοντες αἴρονταί πως ἐπὶ πολέμους καὶ πλεονεξίαν, διά τε ἀμελετησίαν τῶν ξυμφερόντων. καὶ δὴ παρίσταταί μοι μάρτυς τῶν λεγομένων Ἀθηναῖος Σόλων, νομοθετήσας μήτε ἄρχειν τὸν σφόδρα νέον μήτε ξυμβουλεύειν, εἰ καὶ ἄριστα δοκοίη γνώμης ἔχειν. τὸ μέντοι τῶν ἐπιθυμιῶν ἐστερῆσθαι τοὺς γέροντας μηδὲν ὑπ' αὐτῶν ἔτι παρενοχλουμένους, μέγιστον δὴ τοῦτο καὶ πρεπωδέστατον ἡγοῦμαι δεδόσθαι τοῖς ἀνθρώποις δῶρον ὑπὸ τῶν θεῶν, κατά τινα τῆς αὐτῶν ἐκείνων φύσεως ὁμοίωσιν. οἳ μὲν γὰρ "οὐ σῖτον ἔδουσ' οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον", οἳ δὲ τοῦ περιττοῦ καὶ ἐνοχλοῦντος ἀπεχόμενοι κατ' οὐδὲν τῆς χρήσεως αὐτοῦ δέονται, τῆς μὲν ἐνδείας ἐκπεφευγότες τὸ λυπηρόν, τοῦ δὲ αὐτάρκους αὐτοῖς προσάγοντος τὴν ἡδονήν. καὶ γὰρ τὸ πεπαῦσθαι τῆς κατὰ τὰ ἀφροδίσια ὁρμῆς τε καὶ ὀρέξεως, ὦ Ζεῦ, μέγα ὄφελος φαίην ἂν καὶ μανίας καὶ λύττης ἀπόρρευσιν, ὁπότε τῆς μὲν ψυχῆς τὸ ἀλόγιστον δὴ καὶ ἐπιθυμητικὸν εὕδοι διαφυγὸν πονηροὺς δεσπότας, τὸ δὲ λογιστικὸν ἀπολαύοι διὰ τῆς ὄψεως τῆς κατὰ τὸ κάλλος ἡδονῆς. καὶ γὰρ θαυμάσεται τὸν τούτου κύριον ὁ γέρων, καὶ προσιόντα καθάπερ υἱὸν ἀσπάσεται καὶ παιδεύσει κατὰ τὸν τοῦ Σωκράτους νόμον, ὥσπερ Ἀλκιβιάδην ἐκεῖνος, τῶν δὲ περιττῶν καὶ ἀκολάστων οὐδὲ μεμνήσεται. καὶ ὅλως, ὦ φίλε, σκόπησον ἐπὶ πάντων πραγμάτων αὐτὸ δὴ τοῦτο, ὡς ἄρα τὸ μὲν ἐθέλειν μετὰ σπουδῆς οὑτινοσοῦν τυγχάνειν διαμαρτίας ἑπομένης λύπην ἐπάγει, τὸ δὲ ἀπόνως καὶ ἀνενδεῶς διακεῖσθαι μίμησίν τινα ἐμποιεῖ τῆς θείας σωφροσύνης. τουτὶ δὲ ἔτι σοι σαφέστερον ἐξηγήσομαι, πρὸς τὰ ἐγκλήματα

τοῦ γήρως, ἃ πεποίησαι μικρῷ πρόσθεν, ἀποκρινόμενος. εἰ γὰρ ἧττον ἐσθίων ἢ πίνων ὁ πρεσβύτης ἀφροδισίων τε ἀπεχόμενος, ὥσπερεὶ ἱεροφάντης, ἀλύπως διάκειται καὶ ἀνενδεῶς, τὸ πρὸς σωτηρίαν χρήσιμον προσαγόμενος, ἀπολείπων σοὶ τῷ νέῳ δι' ἀμαθίαν καὶ ἄγνοιαν τὰ νομιζόμενα εἶναι περισπούδαστα, μακάριζε τὸν τῶν μὲν ἀνθρωπείων κακῶν ἀπηλλαγμένον, ἄγοντα δὲ σχολὴν ἐπὶ τοῖς κατ' ἀλήθειαν καλοῖς κἀγαθοῖς. ὁπότε δὲ πτωχὸν δὴ λέγεις καὶ ἀνάπηρον καὶ παρειμένον τὸν γέροντα, μέμνησο ὡς ταῦτα δὴ τὰ παθήματα οὐ μόνου γήρως ἔργα, μυριάκις δὲ ἔκ τινος τύχης ἐπιπαραγίγνεται καὶ τοῖς νέοις. ταῦτα δὲ τὸν μὲν ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας διάγοντα βαρέως οἶμαι φέρειν, τὸν δὲ πρεσβύτην ἐπὶ δυσμαῖς ὄντα τοῦ βίου καὶ δυστυχοῦντα ἧττόν τις ἡγήσεται βλάπτεσθαι εὖ φρονῶν. ἀλλὰ μὴν ταυτὶ τὰ δοκοῦντά σοι δεινά πως εἶναι καὶ ἄφυκτα κουφίζουσι μὲν καὶ φίλων καὶ οἰκείων ἐπικουρίαι, μάλιστα δὲ ὁ κατὰ φιλοσοφίαν λόγος, ὃν δεῖ πιστεύειν τοῖς μετιοῦσιν αὐτὸν χειραγωγόν τε εἶναι καὶ φύλακα καὶ πλοῦτον καὶ φῶς.

καταγελάσας δὲ μικρῷ πρόσθεν τοῦ εἰρημένου περὶ τῆς τῶν γερόντων δυσμορφίας (οὐ γὰρ ἐπὶ κάλλει κριθησόμενον τὸ γῆρας πρὸς τὴν νεότητα παρήγετο, οὐδ' ὥσπερ ὑπό τινων ἐμπόρων ἢ ἐραστῶν μορφαί τινες ἐδοκιμάζοντο τῶνδε), ὅμως ἵνα μὴ δοκοίην τὰ πρόδηλα ταῦτα ὑπολείπειν, ὑπομνήσω σε, ὅτι τὸ μὲν νέον ὥρα τις καὶ ἀκμὴ κατακοσμεῖν ἔοικεν, τό τε τοῦ σώματος ἄνθος λήγει ἅμα τῷ χρόνῳ· τὸ δὲ ἀληθὲς κάλλος, ὅπερ ἐκ θείας κοινωνίας ἔσχε τὴν ἀπορροὴν καὶ ἦλθεν ἐπί τινας, τοῦτο δὲ οὐδὲ πόνος ἢ λιμὸς ἢ ἀμέλειά τις, ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὁ πολὺς χρόνος δύναται ἀμαυρῶσαι, συγγενόμενον δ' ὁτῳοῦν καὶ συντραφὲν

28 Ἐκ τοῦ Θεμιστίου περὶ ψυχῆς.

Καίτοι περί γε τῶν γερόντων ὁ Σοφοκλῆς εἴρηκε χαριέντως, "σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή." καταγωγῇ γὰρ ἔοικεν ὁ γεροντικὸς θάνατος, ἐκβολὴ δὲ καὶ ναυάγιόν ἐστιν ὁ τῶν νέων· ἐκπίπτει γὰρ ἡ ψυχὴ βίᾳ συντριβομένου τοῦ σώματος.

29 Παρμενίδου.

Γῆρας γίγνεσθαι παρὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ὑπόλειψιν.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πρώτου τῆς πολιτείας (p. 328).

Ὡς εὖ ἴσθι, ὅτι ἔμοιγε ὅσον αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὔξονται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἡδοναί. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ τοῖσδέ τε τοῖς νεανίσκοις ξύνισθι, καὶ δεῦρο παρ' ἡμᾶς φοίτα, ὡς παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κέφαλε, χαίρω γε διαλεγόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις· δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ' αὐτῶν πυνθάνεσθαι ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, ἣν καὶ ἡμᾶς ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ὁποία τίς ἐστι, τραχεῖα καὶ χαλεπὴ ἢ ῥᾳδία καὶ εὔπορος. καὶ δὴ καὶ σοῦ ἡδέως ἂν πυθοίμην, ὅ τι σοι φαίνεται τοῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἤδη εἶ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γήραος οὐδῷ φασὶν εἶναι οἱ ποιηταί· πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου, ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγγέλλεις. Ἐγώ σοι, ἔφη, νὴ τὸν Δία ἐρῶ, ὦ Σώκρατες, οἷόν γέ μοι φαίνεται· πολλάκις γὰρ συνερχόμεθά τινες εἰς ταυτό, παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασώζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν. οἱ οὖν πλεῖστοι ἡμῶν ὀλοφύρονται ξυνιόντες, τὰς ἐν τῇ νεότητι ἡδονὰς ποθοῦντες, καὶ ἀναμιμνησκόμενοι περί τε τὰ ἀφροδίσια καὶ περὶ πότους τε καὶ εὐωχίας καὶ ἄλλα ἄττα ἃ

τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι, καὶ τότε μὲν εὖ ζῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ ζῶντες· ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήρως ὀδύρονται, καὶ ἐπὶ τοῦτο δὴ τὸ γῆρας ὑμνοῦσιν, ὅσων κακῶν σφίσιν αἴτιον. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, οὗτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰτιᾶσθαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο αἴτιον, κἂν ἐγὼ ταῦτα ἐπεπόνθειν ἕνεκά γε γήρως, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ἐνταῦθα ἦλθον ἡλικίας. νῦν δὲ ἐγὼ ἤδη ἐντετύχηκα οὐχ οὕτως ἔχουσι καὶ ἄλλοις καὶ δὴ καὶ Σοφοκλεῖ ποτε τῷ ποιητῇ παρεγενόμην ἐρωτωμένῳ ὑπό τινος "πῶς" ἔφη "ὦ Σοφόκλεις ἔχεις πρὸς τὰ ἀφροδίσια; ἔτι οἷός τε εἶ γυναιξὶ συγγίγνεσθαι;" καὶ ὃς "εὐφήμει" ἔφη "ὦ ἄνθρωπε, ἀσμενέστατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥσπερ λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών." εὖ οὖν μοι καὶ τότε ἐκεῖνος ἔδοξεν εἰπεῖν καὶ νῦν οὐχ ἧττον· παντάπασι γὰρ τῶν γε τοιούτων ἐν τῷ γήραι πολλὴ εἰρήνη γίγνεται καὶ ἐλευθερία. ἐπειδὰν γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι παύσωνται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωσι, παντάπασι τὸ τοῦ Σοφοκλέους γίγνεται, δεσποτῶν πάνυ πολλῶν ἔστι καὶ μαινομένων ἀπηλλάχθαι. ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι καὶ τῶν γε πρὸς τοὺς οἰκείους μία τις αἰτία ἐστὶν οὐ τὸ γῆρας, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. ἐὰν μὲν γὰρ κόσμιοι καὶ εὔκολοι ὦσι, καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον· εἰ δὲ μή, καὶ γῆρας, ὦ Σώκρατες, καὶ νεότης χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ συμβαίνει.

ΨΟΓΟΣ ΓΗΡΩΣ. ΡΙϛ.

1 *Μιμνέρμου.*

Τὸ πρὶν ἐὼν κάλλιστος, ἐπὴν παραμείψεται ὥρη,
οὐδὲ πατὴρ παισὶν τίμιος οὔτε φίλος.

2 Εὐριπίδου Γλαύκῳ.
Φεῦ φεῦ, τὸ γῆρας ὡς ἔχει πολλὰς νόσους.
Γέροντι δ' οὐχ οἷόν τε μηκύνειν χρόνον.
Μακρὸς γὰρ αἰὼν συμφορὰς πολλὰς ἔχει.

3 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (Bacch. 1249).
Ὡς δύσκολον τὸ γῆρας ἀνθρώποις ἔφυ.

4 Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλῳ.
Φεῦ φεῦ, παλαιὸς αἶνος ὡς καλῶς ἔχει.
γέροντες οὐδὲν ἐσμὲν ἄλλο πλὴν ὄχλος
καὶ σχῆμ', ὀνείρων δ' ἕρπομεν μιμήματα·
νοῦς δ' οὐκ ἔνεστιν, οἰόμεσθα δ' εὖ φρονεῖν.

5 Εὐριπίδου Οἰνομάῳ.
Ὅστις δὲ θνητῶν βούλεται δυσώνυμον
εἰς γῆρας ἐλθεῖν, οὐ λογίζεται καλῶς·
μακρὸς γὰρ αἰὼν μυρίους τίκτει πόνους.

6 Τοῦ αὐτοῦ.
Ὦ γῆρας, οἵαν ἐλπίδ' ἡδονῆς ἔχεις,
καὶ πᾶς τις εἰς σὲ βούλεται βροτῶν μολεῖν·
λαβὼν δὲ πεῖραν, μεταμέλεια λαμβάνει,
ὡς οὐδέν ἐστι χεῖρον ἐν θνητῷ γένει.

7 Εὐριπίδου Μελανίππης.
Τί δ' ἄλλο; φωνὴ καὶ σκιὰ γέρων ἀνήρ.

8 Μενάνδρου.
Ὀχληρὸν ὁ χρόνος ὁ πολύς· ὦ γῆρας βαρύ,
ὡς οὐδὲν ἀγαθόν, δυσχερῆ δὲ πόλλ' ἔχεις
τοῖς ζῶσι καὶ λυπηρά· πάντες εἰς σὲ δὲ
ἐλθεῖν ὅμως εὐχόμεθα καὶ σπουδάζομεν.

9 Τοῦ αὐτοῦ Χαλκεῖα.
Οὐκ ἂν γένοιτ' ἐρῶντος ἀθλιώτερον

οὐδὲν γέροντος, πλὴν ἕτερος γέρων ἐρῶν.
ὃς γὰρ ἀπολαύειν βούλεθ' ὧν ἀπολείπεται
διὰ τὸν χρόνον, πῶς οὗτος οὐκ ἔστ' ἄθλιος;

10 Θεόγνιδος (1125).
Οὔτε γε μὴν πενίης θυμοφθόρου οὐ μελεδαίνω,
οὐδ' ἀνδρῶν ἐχθρῶν, οἵ με λέγουσι κακῶς.
ἀλλ' ἥβην ἐρατὴν ὀλοφύρομαι, ἥ μ' ἐπιλείπει,
κλαίω δ' ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.

11 Τοῦ αὐτοῦ (527).
Ὤμοι ἐγὼν ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τῆς δ' ἀπονισσομένης.

12 Φερεκράτους.
Ὦ γῆρας, ὡς ἐπαχθὲς ἀνθρώποισιν εἶ
καὶ πανταχῇ λυπηρόν, οὐ καθ' ἓν μόνον.
ἐν ᾧ γὰρ οὐδὲν δυνάμεθ' οὐδ' ἰσχύομεν,
σὺ τηνικαῦθ' ἡμᾶς προδιδάσκεις εὖ φρονεῖν.

12ᵃ Εἰκῇ μ' ἐπῆρας ὄντα τηλικουτονὶ
πολλοῖς ἐμαυτὸν ἐγκυλῖσαι πράγμασιν.
ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες, ἡνίκ' ἦν νεώτερος,
ἐδόκουν μέν, ἐφρόνουν δ' οὐδέν, ἀλλὰ πάντα μοι
κατὰ χειρὸς ἦν τὰ πράγματ' ἐνθυμουμένῳ·
νῦν δ' ἄρτι μοι τὸ γῆρας ἐντίθησι νοῦν.

13 Ἀντιφάνους.
Σφόδρ' ἐστὶν ἡμῶν ὁ βίος οἴνῳ προσφερής·
ὅταν ᾖ τὸ λοιπὸν μικρόν, ὄξος γίγνεται.

14 Ἀντιφάνους.
Πρὸς γὰρ τὸ γῆρας ὡς πρὸς ἐργαστήριον
ἅπαντα τἀνθρώπεια προσφοιτᾷ κακά.

15 *Τοῦ αὐτοῦ.*
Τὸ γῆρας ὥσπερ βωμός ἐστι τῶν κακῶν,
πάντ' ἔστ' ἰδεῖν εἰς τοῦτο καταπεφευγότα.

16 *Ἀντιφάνους.*
Ὦ γῆρας, ὡς ἅπασι τοῖς ζητοῦσί σε
ψέγειν ἀφορμὰς παραδίδως τοῦ πράγματος.

17 *Φιλήμονος.*
Σύρα, Σύρα. α' τί ἔστι; β' πῶς ἡμῖν ἔχεις;
α' μηδέποτ' ἐρώτα τοῦτ', ἐπὰν γέροντ' ἴδῃς
ἢ γραῦν τιν'· ἴσθι δ' εὐθὺς ὅτι κακῶς ἔχει.

18 *Ἡρώδου μιμιάμβων.*
Ἐγὼ δὲ δραίνω γυιὸς ὤν, τὸ γὰρ γῆρας
ἡμέας καθέλκει, κἠν σκιῇ παραστήκῃ.

19 *Ἀλέξιδος Τιτθῆς.*
Ἤδη γὰρ ὁ βίος οὑμὸς ἑσπέραν ἄγει.

20 *Μενάνδρου.*
Πικρόν ἐστι θρέμμ' ἐν οἰκίᾳ γέρων.

21 *Ἡρώδου ἐκ Μολπεινοῦ.*
Ἐπὴν τὸν ἑξηκοστὸν ἥλιον κάμψῃς,
ὦ Γρύλλε, Γρύλλε, θνῆσκε καὶ τέφρη γίνευ·
ὡς τυφλὸς οὑπέκεινα τοῦ βίου καμπτήρ.

22 *Ἡρώδου μιμιάμβων.*
Ἤδη γὰρ αὐγὴ τῆς ζοῆς ἀπήμβλυνται.

23 *Ἀντιφάνους ἐξ Ἐπικλήρου.*
Ὦ γῆρας, ὡς ἅπασιν ἀνθρώποισιν εἶ
ποθεινόν, ὡς εὔδαιμον· εἶθ' ὅταν παρῇς,
ἀχθηρόν, ὡς μοχθηρόν· εὖ λέγει τέ σε
οὐδείς, κακῶς δὲ πᾶς τις, ὃς σοφός, λέγει.

24 Ἡρώδα μιμιάμβων.
Γύναι, τὰ λευκὰ τῶν τριχῶν ἀπαμβλύνει
τὸν νοῦν.

25 Χαιρήμονος.
Γέρων γὰρ ὀργῇ πᾶς ὑπηρετεῖν κακός.

26 Ἀντιφάνους.
Οὐδεὶς τὰ πατρῷά πω γέρων κατεδήδοκεν,
ἀλλ' οὐδὲ κατεμώρανεν, οὐδ' ἐλύσατο
πορνίδιον, οὐδὲ θυροκοπῶν ὦφλεν δίκην.
οὕτω τὸ γῆρας σωφρονοῦν οὐκ εὐτυχεῖ.

27 Μενεκράτους Σαμίου.
Γῆρας ἐπὰν μὲν ἀπῇ, πᾶς εὔχεται· ἢν δέ ποτ' ἔλθῃ,
μέμφεται· ἔστι δ' ἀεὶ κρεῖσσον ὀφειλόμενον.

28 Σοφοκλέους Σκυρίων.
Οὐδὲν γὰρ ἄλγος οἷον ἡ πολλὴ ζοή.

29 Πάντ' ἐμπέφυκε τῷ μακρῷ γήραι κακά,
νοῦς φροῦδος, ἔργ' ἀχρεῖα, φροντίδες κεναί. (Soph. fr. 864 N.)

30 Σώφρονος.
Τὸ γὰρ ἀπεχθόμενον γῆρας ἀμὲ μαραῖνον ταριχεύει.

31 Κράτητος.
Ὁ γὰρ χρόνος μ' ἔκαμψε, τέκτων μὲν σοφός,
ἅπαντα δ' ἐργαζόμενος ἀσθενέστερα.

32 Διφίλου ἐκ Φρέατος.
Σκαιὸς τεχνίτης ἐστὶν ὁ χρόνος, ὦ ξένε.
χαίρει μεταπλάττων πάντας ἐπὶ τὰ χείρονα.

33 Μιμνέρμου Ναννοῦς.
Τιθωνῷ μὲν ἔδωκεν ἔχειν κακὸν ἄφθιτον ὁ Ζεύς,
γῆρας, ὃ καὶ θανάτου ῥίγιον ἀργαλέου.

34 *Μιμνέρμου Ναννοῦς.*
Ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται, ὥσπερ ὄναρ,
ἥβη τιμήεσσα· τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἄμορφον
γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται,
ἐχθρὸν ὁμῶς καὶ ἄτιμον, ὅ τ' ἄγνωστον τιθεῖ ἄνδρα,
βλάπτει δ' ὀφθαλμοὺς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

35 *Ἀπολλοδώρου Λακαίνης.*
Μὴ καταφρόνει, Φιλῖν', ἐθῶν γεροντικῶν,
οἷς ἔνοχος, εἰς τὸ γῆρας ἂν ἔλθῃς, ἔσει.
ἀλλὰ μέγα τοῦθ' οἱ πατέρες ἡλαττώμεθα·
ὑμεῖς μὲν ὠνειδίσατ', ἐάν τι μὴ ποιῇ
ὁ πατὴρ προθύμως "οὐ γέγονας αὐτὸς νέος;"
τῷ δὲ πατρὶ πρὸς τὸν υἱόν, ἂν ἀγνωμονῇ,
οὐκ ἔστιν εἰπεῖν "οὐ γέγονας αὐτὸς γέρων;"

36 *Εὐριπίδου Φοίνικι.*
Ὦ γῆρας, οἷον τοῖς ἔχουσιν εἶ κακόν.

37 *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης* (728).
Ἀνειμένον τι χρῆμα πρεσβυτῶν γένος
καὶ δυσφύλακτον ὀξυθυμίας ὕπο.

38 *Εὐριπίδου Αἰόλου.*
Ἀλλ' ἢ τὸ γῆρας τὴν κύπριν χαίρειν ἐᾷ,
ἥ τ' ἀφροδίτη τοῖς γέρουσιν ἄχθεται.

39 *Σοφοκλῆς.*
Τοῦ ζῆν γὰρ οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ.

40 *Ἰσοκράτους ἐκ τοῦ Παναθηναϊκοῦ* (p. 234).
Ἀλλ' οὕτω τὸ γῆράς ἐστι δυσάρεστον καὶ μεμψίμοιρον καὶ μικρολόγον, ὥστε πολλάκις ἤδη τήν τε φύσιν τὴν ἐμαυτοῦ κατεμεμψάμην, ἧς οὐδεὶς ἄλλος καταπεφρόνηκε.

41 *Δημοκρίτου.*

Γῆρας ὁλόκληρός ἐστι πήρωσις· πάντ' ἔχει καὶ πᾶσι ἐνδέει.

42 *Μητροδώρου.*

Οὐ μακαριεῖς τὸν γέροντα καθ' ὅσον γηράσκων τελευτᾷ, ἀλλ' εἰ τοῖς ἀγαθοῖς συμπεπλήρωται· ἕνεκα γὰρ χρόνου πάντες ἐσμὲν ἄωροι.

43 *Ἐρατοσθένους Κυρηναϊκοῦ.*

Ἐρατοσθένης τῆς ἡλικίας ἔφη τὸ μὲν ἀκμάζον ἔαρ εἶναι, τὸ δὲ μετὰ τὴν ἀκμὴν θέρος καὶ μετόπωρον, χειμῶνα δὲ τὸ γῆρας.

44 *Φαβωρίνου ἐκ τῶν περὶ γήρως.*

Πολύς τοι μόχθος ἐν μακρῷ χρόνῳ.

45 *Ἡροδότου* (III, 134).

Αὐξανομένου τοῦ σώματος συναύξονται φρένες, γηράσκοντος δὲ συγγηράσκουσι καὶ εἰς τὰ πρήγματα πάντα ἀμβλύνονται.

46 *Κάτωνος.*

Κάτων γέροντι πονηρευομένῳ ἔφη "ἄνθρωπε, τί τῷ γήραι κακὰ πολλὰ ἔχοντι τὴν ἐκ τῆς πονηρίας αἰσχύνην προστίθης;"

47 *Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρειῶν.*

Ἄλεξις ὁ τῶν κωμῳδιῶν ποιητής, ἐπειδή τις αὐτὸν ὄντα πρεσβύτην ἑώρα μόλις πορευόμενον καὶ ἠρώτα τὸ τί ποιεῖ, ἔφη "κατὰ σχολὴν ἀποθνήσκω."

48 *Μητροκλέους.*

Μητροκλῆς τὸ γῆρας τοῦ βίου ἔλεγε χειμῶνα.

49 *Ἰούνκου ἐκ τοῦ περὶ γήρως.*

Ἐπειδὴ γὰρ ὁρῶ σε τὰς μὲν ἐπὶ τῆς νεότητος καὶ

ἀκμῆς ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις αἳ πᾶσιν ἔργοις ἕπονται, συνελόντι δὲ εἰπεῖν τὴν ἀνθρώπειον εὐδαιμονίαν ἀπολιπόντα καὶ παραμειψάμενον καθάπερ ἐπὶ νεὼς κομιζόμενον οὐριοδρομούσης, ἱστάμενον ἐπὶ τῷ γήρᾳ, καὶ αὐτὸν σαυτοῦ βραδύτερόν τε καὶ δυσκινητότερον γεγονότα καὶ ἀεὶ γιγνόμενον τῇ τε ψυχῇ καὶ τῷ σώματι, ἐθέλω παρὰ σοῦ μαθεῖν, ἥντινα γνώμην ἔχεις περί τε τῶν γεγηρακότων καὶ περὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ γήρως· ἐμοὶ γὰρ δύσκολος ὁ ἐν αὐτῷ βίος καταφαίνεται διὰ τὴν τῶν αἰσθήσεων στέρησιν κατ' ὀλίγον ἀποσβεννυμένων. διόπερ ἡδὺ μὲν οὐδὲν ἔτι παρακολουθεῖν φασὶ τοῖς γεγηρακόσιν, ἐπίπονα δὲ ἅπαντα εἶναι καὶ χαλεπά, αὐτῷ τε τῷ πάσχοντι τὴν μεταβολὴν περαιτέρω τούτων ἐνοχλεῖν τὸν περὶ τοῦ θανάτου φόβον ἀεὶ ἑπόμενον αὐτῷ καθάπερ ἐπιβουλεύοντα συνοδοιπόρον ἢ σύνοικον, καὶ τοῦτον δὲ ἔκ τινος ὡμολογημένης καὶ φυσικῆς ἀνάγκης. τῶν γὰρ πρώτων ὅρων τοῦ βίου κατὰ τὴν προϊοῦσαν ἡλικίαν ὑφ' ἑκάστου ῥᾳδίως ἀπολειπομένων, ὁπότε παῖς μὲν ὁ παῖς οὐκέτι ἔσται, τὸ δὲ μειράκιον ἀνὴρ γίνεται, μετὰ δὲ τὸν ἄνδρα γῆρας πρόσεισιν· ἀνάγκη που μετ' αὐτὸ μηδενὸς ἑτέρου καταλειπομένου διάλυσίν τε καὶ χωρισμὸν ἐπιγίγνεσθαι τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι, ὃ δὴ καλεῖται θάνατος. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἐν τῷ ζῆν πρεσβύτῃ ἀνδρὶ χαλεπὰ παρομαρτεῖ καὶ ἐπίπονα. τότε μὲν γὰρ συνεχεῖς νόσοι καὶ δίαιτα πάντως νοσώδης, εἰ καὶ μηδὲν παρείη ἰατροῦ δεόμενον, ἐκεῖνον δὴ τὸν λεγόμενον εὐδαίμονα εἶναι καταναλίσκει. κεῖται γάρ που γήρᾳ παρειμένος, ἄσιτός τε καὶ ἄποτος καὶ ἀνέραστος, οὐδενὸς μὲν ξὺν ἡδονῇ μετέχων, τοῦ δὲ λυποῦντος ἀκριβῶς αἰσθανόμενος· εἴτε δὲ θαρρήσει προελθεῖν εἰς τὴν ἀγοράν, γέλωτα τοῖς

ὁρῶσι παρασκευάζει, βλέπων τε οὐκ ἀκριβὲς καὶ βοώντων οὐκ ἀκροώμενος, καὶ πειρώμενος ἑαυτὸν διακομίζειν καταπίπτων σφαλλόμενος, θλίβειν λεγόμενος καὶ ἀφανίζειν τὸν κοινὸν τῆς πόλεως ἀέρα· οὔτε γὰρ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλετῶν ἐν ἐκκλησίᾳ παρὼν τάττεται, οὔτε μὴν ἀρχῆς οἷός τέ ἐστι προΐστασθαι, διά τε τὰ προειρημένα ἐμπόδια κυφός τε ὢν καὶ ῥικνὸς καὶ ἄμορφος καὶ ἀδύνατος τῇ τε ψυχῇ κατὰ τὴν παροιμίαν παῖς πάλιν γεγονώς. ἐν δὲ πολέμῳ τί χρὴ καὶ λέγειν ὡς ἀστράτευτός τε καὶ γυμνὸς ἀπολείπεται, οὐ πεζός, οὐχ ἱππεὺς τεταγμένος, οὐδ᾽ αὖ νεὼς ἐρέτης τις ἢ ἐπιβάτης, ὅτι δὴ καὶ τὸ καθέζεσθαι αὐτῷ μᾶλλον δὲ καὶ τὸ κεῖσθαι πόνον ἔχει, συμπεπλεγμένου αὐτῷ τοῦ θανάτου καὶ ἤδη αὐτὸν ἄγοντος εἴσω τῶν ἑαυτοῦ θυρῶν. εἰ δὲ καὶ πενία πως ἀνδρὶ γεγηρακότι ξυμπέσοι, αὐτὸς ἂν ἐκεῖνος εὔξαιτο ἀπαλλαγῆναι τέλεον τοῦ βίου διὰ τὸ ἄπορον ἐπὶ πᾶσιν, οὐχ ἡγεμόνος ὁδοῦ τυγχάνων, οὐ τροφέως, οὐκ ἐσθῆτα τὴν αὐτάρκη περικείμενος, οὐ στέγης εὐπορῶν, οὐ τροφῆς, ἔστι δὲ ὅπῃ καὶ ὕδατος, οὐκ ἔχων τὸν ἀρυσόμενον· οἱ δὲ ὁρῶντες αὐτόν, εἰ καὶ φίλοι καὶ οἰκεῖοι λέγοιντο, ἐπαχθὲς εἶναι νομίζουσι καὶ θέαμα ἀλγεινόν τε καὶ λυπηρὸν καὶ πολυχρόνιον· τὰ δὲ ἄλλα εἰπεῖν, Ἰλιὰς κακῶν. τῷ δὲ νέῳ πολλὰ μὲν πλεονεκτήματα ἔν τε τῇ ψυχῇ κἀν τῷ σώματι ἔδωκεν ὁ θεὸς ἀεὶ αὐξόμενα, μέγεθός τε καὶ ἀλκὴν καὶ κάλλος καὶ χάριν ἐπανθοῦσαν, νοῦν τε ἤδη βέβαιον καὶ φρόνησιν καὶ λόγον τῶν κατὰ τὴν ψυχὴν ἀγαθῶν ἄγγελον· πολλὰ δὲ ἐκ τῶν ἐπιστημῶν τε καὶ τεχνῶν ἐκαρπώσατο· εἰ δὲ ἔλθοι τι αὐτῷ δυστύχημα νόσου κομιζούσης ἢ πενίας ἢ ἀδοξίας, οἷός τέ ἐστι διαφέρειν ἕκαστα καὶ ὥσπερ ἀγαθὸς ἀθλη-

τὴς νικᾷ τὸ προσπῖπτον. ἀλλ' οὐ γὰρ νεότητα βουλόμενος μακαρίσαι τούσδε τοὺς λόγους ἐποιησάμην· δῆλα γάρ ἐστιν, οἶμαι, καὶ τυφλῷ τὰ συνόντα αὐτῇ καλά τε καὶ ἀγαθά· καὶ μάλα οὐκ ἄπο σκοποῦ τινος δοκῶ μοι εἰρηκέναι, ἅ τινα τῷ γεγηρακότι ἐνοχλεῖν ἔφην παρόντα τε καὶ ἀφιστάμενα αὐτοῦ, καὶ ὁπόσα κοσμεῖν ἔοικε καὶ ὠφελεῖν νέον.

50 *Π λ ά τ ω ν ο ς π ο λ ι τ ε ί α ς π έ μ π τ η ς* (460 d).

Τὸ δ' ἐφεξῆς διέλθωμεν ὃ προυθέμεθα. ἔφαμεν γὰρ δὴ ἐξ ἀκμαζόντων δεῖν τὰ ἔκγονα γίγνεσθαι. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν σοι ξυνδοκεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς τὰ εἴκοσι ἔτη γυναικί, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριάκοντα; Τὰ ποῖα αὐτῶν; ἔφη. Γυναικὶ μέν, ἦν δ' ἐγώ, ἀρξαμένη ἀπὸ εἰκοσιετίδος μέχρι τεσσαρακονταετίδος τίκτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ δὲ ἐπειδὰν τὴν ὀξυτάτην δρόμου ἀκμὴν παρῇ, τὸ ἀπὸ τούτου γεννᾶν τῇ πόλει, μέχρι πέντε καὶ πεντηκονταέτους. Ἀμφοτέρων γοῦν, ἔφη, αὕτη ἀκμή, σώματός τε καὶ φρονήσεως.

ΟΤΙ ΤΟ ΓΗΡΑΣ ΑΝΕΠΑΧΘΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΛΗΣ ΑΙΔΟΥΣ ΑΞΙΟΝ Η ΣΥΝΕΣΙΣ ΑΠΕΡΓΑΖΕΤΑΙ. ΡΙΖ.

1 *Ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς γῆρας εὐπροσήγορον.*

2 *Ἀ ν α ξ α ν δ ρ ί δ ο υ.*

Οὔ τοι τὸ γῆράς ἐστιν, ὡς οἴει, πάτερ,
τῶν φορτίων μέγιστον· ἀλλ' ὃς ἂν φέρῃ
ἀγνωμόνως αὔθ', οὗτός ἐστιν αἴτιος.
σὺ δ' εὐκόλως ἐνίοτε κοιμίζειν ποίει,
μεταλαμβάνων ἐπιδέξι' αὐτοῦ τὸν τρόπον,
λύπην ἀφαιρῶν ἡδονήν τε προστιθείς.
λύπην δὲ ποιῶν, εἴ τι δυσκόλως ἔχει. . .

3 Σοφοκλέους Ἐριφύλη.

Γήραι προσῆκον σῶζε τὴν εὐφημίαν.

4 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἔστι γῆρας τῶν σοφῶν, ἐν οἷς ὁ νοῦς
θείᾳ ξύνεστιν ἡμέρᾳ τεθραμμένος.

4a Προμηθία γὰρ κέρδος ἀνθρώποις μέγα.

5 Ἀναξιμένους.

Τοῖς γὰρ ἀστείοις πρεσβύταις ὅσον αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι πάλιν αὔξονται, καὶ τοσούτῳ βεβαιότερον αὐτοῖς παρέχει τὸ λέγειν τί χρήσιμον τοῖς ἄλλοις καὶ παρ' ἑτέρων αὐτοὺς ἀκούειν· ὥστε τὰς μὲν ἀπὸ τῶν βρωτῶν καὶ ποτῶν καὶ ἀφροδισίων ἡδονὰς γινομένας ἰδεῖν ἔστιν οὐχ οὕτως εἰς τὸ παραχρῆμα εὐφραινούσας ὡς ὕστερον λυπούσας· ἡ δὲ περὶ τοὺς λόγους ἡδονὴ καὶ μάθησις ἔν τε τῷ παραυτίκα εὐφραίνει καὶ πρὸς τὸν ἄλλον βίον τοὺς μανθάνοντας διάγειν ἡδέως παρασκευάζει.

6 Ξενοφῶντος (Plut. Mor. 784 e).

Ξενοφῶν περὶ Ἀγησιλάου φησί "ποίας γὰρ νεότητος οὐ κρεῖττον τὸ ἐκείνου γῆρας;"

7 Σωκράτους.

Ὁ μὲν χειμὼν σκέπης, τὸ δὲ γῆρας ἀλυπίας δεῖται.

8 Μουσωνίου ἐκ τοῦ τί ἄριστον γήρως ἐφόδιον.

Αὖθις δέ, ἐπεὶ πρεσβύτης τις ἐπύθετο τί ἂν εἴη γήρως ἐφόδιον ἄριστον, ταυτόν, εἶπεν, ὅπερ καὶ νεότητος, τὸ ζῆν ὁδῷ καὶ κατὰ φύσιν. τοῦτο δὲ μάλιστ' ἂν οὕτω μάθοις ὁποῖόν τί ἐστιν, εἰ ἐννοήσαις τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν ὡς οὐ πρὸς ἡδονὴν γέγο-

νεν. οὐδὲ γὰρ ἵππος οὐδὲ κύων οὐδὲ βοῦς, ἅπερ ἀτιμότερα πολὺ ἀνθρώπου ἐστίν, οὐ πρὸς ἡδονὴν γέγονεν· οὐδὲ γὰρ νομισθείη ἂν τυγχάνειν τοῦ ἑαυτοῦ τέλους ἵππος ἐσθίων μὲν καὶ πίνων καὶ ὀχεύων ἀνέδην, πράττων δὲ μηδὲν ὧν ἵππῳ προσήκει· οὐδέ γε κύων ἡδόμενος μὲν ὥσπερ ὁ ἵππος ἁπάσας ἡδονάς, πράττων δὲ μηδὲν ἀφ' ὧν ἀγαθοὶ νομίζονται εἶναι κύνες· οὐδὲ μὴν ἄλλο ζῷον ὁτιοῦν ἔργου μὲν τοῦ προσήκοντος αὐτῷ στερόμενον ἡδονῶν δὲ ἐμπιμπλάμενον οὐδὲν ἂν οὕτως ζῆν λέγοιτο κατὰ φύσιν, ἀλλ' ὅ τι ἂν μάλιστα τὴν ἀρετὴν ἐμφανίζῃ δι' ὧν πράττει κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν. ἄγει γὰρ ἡ ἑκάστου φύσις ἕκαστον πρὸς τὴν ἀρετὴν τὴν ἐκείνου· ὥστε καὶ τὸν ἄνθρωπον εἰκὸς οὐχ ὅταν ἐν ἡδονῇ βιῷ, τότε κατὰ φύσιν βιοῦν, ἀλλ' ὅταν ἐν ἀρετῇ. τότε γὰρ καὶ ἐπαινεῖσθαι δικαίως ὑπάρχοι ἂν αὐτῷ, καὶ μέγα φρονεῖν ἐφ' αὑτῷ, καὶ εὔελπιν καὶ θαρραλέον εἶναι, οἷς εὐφροσύνην τε καὶ χαρὰν βεβαίαν ἕπεσθαι ἀναγκαῖον. καθόλου δὲ ἄνθρωπος μίμημα μὲν θεοῦ μόνον τῶν ἐπιγείων ἐστίν, ἐκείνῳ δὲ παραπλησίας ἔχει τὰς ἀρετάς· ἐπεὶ μηδ' ἐν θεοῖς μηδὲν ὑπονοῆσαι κρεῖττον ἔχομεν φρονήσεως καὶ δικαιοσύνης, ἔτι δὲ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης. ὥσπερ οὖν ὁ θεὸς διὰ τὴν παρουσίαν τούτων τῶν ἀρετῶν ἀήττητος μὲν ἡδονῆς ἀήττητος δὲ πλεονεξίας, κρείττων δ' ἐπιθυμίας κρείττων δὲ φθόνου καὶ ζηλοτυπίας, μεγαλόφρων δὲ καὶ εὐεργετικὸς καὶ φιλάνθρωπος (τοιοῦτον γὰρ ἐπινοοῦμεν τὸν θεόν), οὕτω καὶ τὸ ἐκείνου μίμημα τὸν ἄνθρωπον ἡγητέον, ὅταν ἔχῃ κατὰ φύσιν, ὁμοίως ἔχειν, καὶ οὕτως ἔχοντα εἶναι ζηλωτόν· ὢν δὲ ζηλωτὸς εὐθὺς ἂν εἴη καὶ εὐδαίμων· οὐ γὰρ ἄλλους γέ τινας ἢ τοὺς εὐδαίμονας ζηλοῦμεν. καὶ μὴν

οὐκ ἀδύνατον γενέσθαι τοιοῦτον ἄνθρωπον· οὐ γὰρ ἑτέρωθέν ποθεν ταύτας ἐπινοῆσαι τὰς ἀρετὰς ἔχομεν ἢ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀνθρωπείας φύσεως, ἐντυχόντες ἀνθρώποις τοιοῖσδέ τισιν, οἵους ὄντας αὐτοὺς θείους καὶ θεοειδεῖς ὠνόμαζον. εἰ μὲν οὖν τις τύχοι πρότερον ἔτι νέος ὢν παιδείας ὀρθῆς ἐπιμέλειαν πεποιημένος, καὶ τὰ μὲν ὅσα μαθημάτων ἔχεται καλῶν μεμαθηκὼς οὐκ ἐνδεῶς, τὰ δὲ ἀσκητὰ ἠσκηκὼς ἱκανῶς, οὗτος ἂν ἐν γήραι ταῖς ἐνούσαις ἑαυτῷ χρώμενος ἀφορμαῖς ζῴη κατὰ φύσιν, καὶ ἀλύπως μὲν φέροι τὴν στέρησιν τῶν ἡδονῶν τῶν ἐπὶ νεότητος, ἀλύπως δ' ἔχοι τῇ παρούσῃ τοῦ σώματος ἀδυναμίᾳ, δυσκολαίνοι δ' οὐκ ἂν οὔτε καταφρονούμενος ὑπὸ τῶν πλησίον οὔτ' ἀμελούμενος ὑπὸ τῶν οἰκείων καὶ φίλων, ἅτε πρὸς ταῦτα πάντα ἀλεξιφάρμακον ἔχων καλὸν ἐπὶ τῇ διανοίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, τὴν παιδείαν τὴν ὑπάρχουσαν. εἰ δέ τις εἴη παιδείας μὲν ἐνδεέστερον μετεσχηκώς, προθυμίαν δὲ παρέχοιτο πρὸς τὰ κρείττω, καὶ πείθεσθαι δύναιτο τοῖς εὖ λεγομένοις, οὗτος ἂν εὖ ποιοίη ζητῶν λόγων ἀκούειν ὑποθετικῶν παρὰ τῶν πεποιημένων ἔργον εἰδέναι τίνα μὲν βλαβερὰ τίνα δὲ ὠφέλιμα ἀνθρώποις, καὶ τίνα δὴ τρόπον τὰ μὲν ἐκφεύγοι τὰ δὲ κτῷτο, καὶ πῶς ἂν τὰ μὴ ὄντα μὲν κακά, δοκοῦντα δέ, προσιόντα πράως δέχοιτο. τούτων μὲν ἀκούων καὶ πειθόμενος (ὡς τό γε ἀκούειν ἀπειθῶς ἀκερδέστατον) διαθεῖτ' ἂν τὸ γῆρας καλῶς τά τε ἄλλα καὶ τὸν τοῦ θανάτου φόβον ἐξαιρεθείη ἄν, ὃς μάλιστα θορυβεῖ τε καὶ πιέζει τοὺς γέροντας, ὥσπερ ἐπιλελησμένους ὅτι παντὶ θνητῷ θάνατος ὀφείλεται. καὶ τό γε ἀθλιώτατον ποιοῦν τὸν βίον τοῖς γέρουσιν αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὁ τοῦ θανάτου φόβος· ὥσπερ ἀμέλει καὶ ὁ ῥήτωρ Ἰσοκράτης ἀνωμολογήσατο. φασὶ γὰρ ἐκεῖνον, ἐρωτή-

σαυτός τινος ὅπως διάγει, εἰπεῖν ὅτι οὕτως ὥσπερ ἐκεῖνον τὸν ἐνενήκοντα μὲν γεγονότα ἔτη, κακῶν δὲ ἔσχατον νομίζοντα εἶναι τὸν θάνατον. καί τοι πῶς ἐκείνῳ τι παιδείας μετῆν ἢ γνώσεως τῶν ἀληθῶν κακῶν, ὃς ὑπελάμβανεν εἶναι κακὸν τὸ ἐξ ἀνάγκης ἑπόμενον βίῳ τῷ ἀρίστῳ; εἴ γε ἄριστος βίος ὁ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρός, πέρας δὲ καὶ τούτου θάνατος. ὃ δ' οὖν εἶπον, εἰ τοῦτο περιποιήσαιτό τις ἐν γήραι, τὸ προσδέχεσθαι τὸν θάνατον ἀφόβως καὶ θαρραλέως, οὐ μικρὸν ἂν πρὸς τὸ ζῆν ἀλύπως καὶ κατὰ φύσιν εἴη πεπορισμένος· κτήσαιτο δ' ἂν τοῦτο συνὼν τοῖς οὐκ ὀνόμασι μόνον ἀλλ' ἀληθῶς φιλοσόφοις, ἄν γε καὶ πείθεσθαι θέλῃ αὐτοῖς. ἐγὼ μὲν οὖν φημὶ γήρως ἐφόδιον εἶναι κράτιστον, ὃ δὴ καὶ ἀρχόμενος τοῦ λόγου εἶπον, τὸ ζῆν κατὰ φύσιν ἃ χρὴ πράττοντα καὶ διανοούμενον. οὕτω γὰρ ἂν καὶ εὐθυμότατος εἴη ὁ γέρων καὶ ἐπαινετώτατος, ταῦτα δὲ ἔχων εὐπότμως καὶ ἐντίμως βιῴη ἄν. εἰ δέ τις οἴεται μέγιστον εἶναι παραμύθιον τοῖς γέρουσι τὸν πλοῦτον καὶ τοῦτον αὐτοῖς παρέχειν ἀλύπως βιοῦν, κακῶς οἴεται· πλοῦτος γὰρ ἡδονὰς μὲν οἷός τε παρέχειν ἀνθρώποις ἐστὶ τὰς ἀπὸ σίτων καὶ ποτῶν καὶ ἀφροδισίων καὶ ἄλλων ὁμοίων, οὔτε δὲ εὐθυμίαν οὔτε ἀλυπίαν οὐδαμῶς τῷ κεκτημένῳ παράσχοι ἄν. μάρτυρες δὲ πολλοὶ τῶν πλουσίων λυπούμενοι καὶ ἀθυμοῦντες καὶ ἀθλίους νομίζοντες εἶναι αὐτούς. διόπερ οὐδὲ ἐπικούρημα γήρως καλὸν ὁ πλοῦτος εἴη ἄν.

9 Ἰούνκου ἐκ τοῦ περὶ γήρως.

Σὺ δὲ ἄκουε λόγον οὐκ ἐμὸν οὐδὲ νεώτερον, ἐχθές που καὶ πρῴην εὑρεθέντα καὶ μόλις εὐδοκιμήσαντα, παλαιῶν δὲ ἀνδρῶν σοφῶν τεθαυμασμένον. διδά-

σκει γὰρ ἡμᾶς, ὅτι πάντα δὴ σχεδὸν τὰ ἐν ἀνθρώποις πράγματα τέλος οὐκ ἂν εὑρεθείη βέβαιον ἔχοντα πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ χεῖρον, ἐπειδήπερ χρῆσις μεταβάλλειν αὐτὰ ἔοικεν, ὡς εἶναι ποτὲ μὲν καλὰ καὶ ἀγαθὰ προστάτου καὶ καθηγεμόνος ἀγαθοῦ τυχόντα, ποτὲ δ' αὖ ἑαυτὰ τὴν ἐναντίαν ἔχειν δύναμιν ὑπ' ἀνδρὸς κακοῦ παρειλημμένα. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω, πλοῦτόν τε καὶ δόξαν καὶ στρατηγίαν καὶ πολιτείαν καὶ δύναμιν σώματος καὶ κάλλος καὶ ἰσχὺν λόγου καὶ πάντα ὁπόσα ἐς τὸ καλὸν ἢ τὸ φαῦλον τελευτᾷ καλῶς ἢ πονηρῶς δρώμενα, ἐπ' αὐτὴν δὲ πειράσομαι τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν τραπῆναι διά τινος συντόμου καὶ εὐθείας ὁδοῦ. καὶ γὰρ νεότης, ὦ οὗτος, καὶ γῆρας ἄμφω μὲν καλὰ ἐστὸν καὶ περισπούδαστα καὶ εὐκτά, ἄμφω δὲ χαλεπὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ δύσκολα δειχθείη ἂν ὑπὸ τῶν οὐ δεόντως αὐτοῖς χρωμένων. αὐτίκα νέον ἀμαθῆ τε καὶ θρασύν, ἕτοιμον πρὸς τὸ ἀδικεῖν εὔρωστόν τε καὶ πλούσιον πλάττωμεν τῷ λόγῳ· συνέστω δὲ τούτῳ κατὰ τὴν αὐτοῦ εἰκόνα πρεσβύτης πονηρὸς τὸν τρόπον καὶ ἀναίσχυντος καὶ εἰς οὐδὲν ὑπομένων ἐλαττοῦσθαι τοῦ νέου ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι. τί οὖν; ἢ νεότητα διὰ ταῦτα μέμψαιτ' ἄν τις ἢ γῆρας αἰτιάσαιτο, οὐχὶ δὲ τὸν νέον αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ τὸν γέροντα, εἰ ἀδικοῖεν, ὑπευθύνους εἶναι δόξει; καὶ δὴ καθάπερ ἐπὶ σκηνῆς ἢ τινὸς ἀγορᾶς, ἐν ᾗ δεικνύουσιν οἱ θαυματοποιοὶ τὰ θαύματα, ἡκέτω τις ἡμῖν ἑτέρα εἰκών, τῶν προειρημένων μορφὴν ἔχουσα διὰ τὴν προσοῦσαν ἡλικίαν ἑκατέροις, τοὺς δὲ τρόπους καὶ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔργα κατὰ τὸ ἐναντίον τῶν προειρημένων· ἀγαθὸς μὲν ὁ νέος ἔστω καὶ περὶ τὸ ποιεῖν τἀγαθὸν προθυμότατος, ἐνάρετος δὲ ὁ πρεσβύτης καὶ δυνατὸς ἐπιτελεῖν ὁπόσα λέγεται καὶ ἔστιν ἐν αν-

θρώποις πλεονεκτήματα. ἐπὶ τοῖσδε οὖν ἀμφοῖν περιβλέπτοιν ὄντοιν, τῷ γήραι καὶ τῇ νεότητι, τὰς αἰτίας τῆς ἀρετῆς τοῖν ἀνδροῖν ἀναθήσομεν, οὐχὶ δὲ ἑκατέρῳ τὰ προσόντα δι' ἑαυτὸν εἶναι πιστεύσομεν; καί με ὑπόμεινον λέγοντα, ἅπερ ποτὲ ἤκουσα ἀνδρὸς φιλοσόφου διδάσκοντος ἡμᾶς αὐτὰ ταῦτα· ἔλεγε δὲ περί τε ψυχῆς ἀνθρώπου καὶ σώματος, ὅτι ἄρα τὰ μὲν θεῖα καὶ μεγάλα καὶ οἷς ἐφέστηκε δαίμων τις ἢ θεὸς ἢ τύχη, ταῦτα μὲν καὶ ἀκόντων ἡμῶν κρατεῖ, τὰ δὲ ὥσπερ κοινὰ ἤδη καὶ συνήθη τισὶν ἁμαρτήματα οἱ χρόνοι προσάγουσιν ἑκοῦσιν ἑκούσια. φράσω δ' ἔτι σαφέστερον ἅπερ εἶπεν· ἔχει δὲ ὧδε. τῆς ψυχῆς τὸ μὲν εἰλικρινὲς καὶ καθαρόν, ὃ δὴ θεῖον ἔστι καὶ εἶναι δοκεῖ, τοῦτο μὲν ἔφη γεννωμένοις ἡμῖν συνεκπέμπεσθαι, μηδενὸς αὐτῷ κοινωνοῦντος τῶν ταραττόντων τε καὶ ἀφανιζόντων τὴν ἐν αὐτῷ φρόνησιν· ἔπειτα δὲ τρεφομένου καὶ αὐξομένου τοῦ σώματος παρακολουθεῖν τινὰς ἡδονὰς καὶ ἀδικίας τῷ θείῳ πολεμούσας, αἷς σύμμαχός τε καὶ συνέριθος ἡ νεότης γίνεται, ὑφ' ἧς βαδίζουσαι καὶ κατακρύπτεσθαι δοκοῦσαι μονονουχὶ μάστιξι καὶ κέντροις, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς αἱ τῶν τραγῳδῶν Εὐμενίδες, τὸν νέον ἐλαύνουσιν, αἳ μὲν ἐπί τινας ἔρωτας οὐ νενομισμένους οὐδὲ τοῖς θεοῖς φίλους, ἄλλαι δὲ ἐξοργίζουσί τε καὶ ἀνεγείρουσιν αὐτὸν ἐπὶ μανίαν καὶ θυμὸν ἀλόγιστον, πάντα τὰ δεινὰ κελεύουσαι δρᾶν, ἅπερ οἶμαι καλλωπίζουσί τε καὶ ἐπισκιάζουσιν ἑτέροις ὀνόμασιν· εἰ μὲν θυγατρὸς ἐρῴη τις ἢ μητρός, τὸν ἔρωτα συνήγορον παραλαμβάνουσαι, εἰ δὲ ἀλλοτρίου μέν τινος, οὐκ ἐξὸν δὲ ὅμως, τὰ τῶν Βοιωτῶν ἢ τὰ τῶν Ἰώνων νόμιμα σεμνύνουσιν, ὑπὸ κάλλους καὶ ἡδονῆς περιαστράπτεσθαι λέγουσαι τὸν ἄνδρα, καὶ ὅτι "νέῳ δέ τε

πάντ' ἐπέοικεν." αἱ δὲ θράσος ἐμποιοῦσαι καὶ ἀλογιστίαν ἀνδρίαν ταῦτα ἐκάλουν· μέτριαι δέ πως ἐνομίσθησαν αἱ φιλοίνους τε καὶ ὀψοφάγους καὶ αὖ φιλαργύρους ποιοῦσαι. καὶ δὴ σκοπήσατε, ὦ παρόντες, ὅτι αἵδε αἱ μυρίαι σειρῆνες αἱ τὸν πλεῖστον ἀπάγουσαι λεὼν ὥσπερ αἰχμάλωτον, οὐ θαρροῦσι προσελθεῖν γέροντι· ἀλλὰ δὴ σὺν τῷ σώματι λήγοντι καὶ μαραινομένῳ τά τε αἴτια τῶν ἁμαρτημάτων ὑπέξεισιν, ἥ τε ψυχὴ αὐτοῦ μελετᾷ ἤδη, ὥσπερ καθ' ἑαυτὴν γιγνομένη, τὰ μὲν ἀνθρώπεια κακὰ φεύγειν συνεῖναι δὲ σωφροσύνῃ. τεκμήρια δὲ τῶν εἰρημένων καὶ πίστεις ἐποιεῖτο τά τε ἔργα παραλαμβάνων καὶ παλαιὰ ἐξηγούμενος, δι' ὧν ἔπειθε τὸ μὲν νέον ἅπαν σκιρτᾶν τε καὶ πεφυκέναι ἀκρατὲς ἑαυτοῦ καὶ ταράττεσθαι, τὸ δὲ πρεσβύτερον καὶ κατηρτυμένον δίκαιόν τε εἶναι καὶ εἰλικρινές, οὐ παρέχον τοῖς λυποῦσιν ἀφορμὰς ὅμοιον εἶναί θεῷ. ἐμνημόνευσε δὲ τραπεὶς ἐπὶ τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν τοῦ πυλίου Νέστορος, ὃν διὰ γνώμην καὶ γῆρας τῶν ξυμπάντων ἡρώων προετίμησεν Ἀγαμέμνων ὁ τοῦ πολέμου στρατηγός, οὐ δ' ἡμέρας μόνον ἀλλὰ καὶ νύκτωρ παραγενόμενος ἐπὶ τὴν ἐκείνου ναῦν, ὁπότε συμβούλου δέοιτο, θέλων αὐτῷ συνεῖναι κατὰ τοὺς κινδύνους Ἀχιλλέως μηνίοντος. οὐ γὰρ τὸν νέον καὶ ἄτρωτον Αἴαντα οὐδὲ μὴν Διομήδην τὸν περιφανέστατον διὰ τὸ ἐπικαιόμενον αὐτοῦ τοῖς ὅπλοις θεῖον πῦρ, ἀλλ' οὐδὲ Μενέλεων τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐκεῖνον δὴ τὸν ὑπερβαλόμενον γενεὰς ἀνθρώπων τὰς ἐπὶ ζωῇ νενομισμένας πάντα ἐδόκει αὐτῷ τὰ κατὰ τοὺς πολέμους βοηθήματα ειδέναι. καὶ τοῦτο δὲ ἔλεγε· τὸν Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον νέον μὲν ὄντα ὁ πατὴρ ἀπεκήρυξεν οὐκ ἐθέλων υἱὸν ἔχειν διὰ τὰς ἐν τῇ νεότητι

ἁμαρτάδας· πλησίον δὲ τοῦ γήρως γιγνόμενον αὐτὸν ἐκεῖνον οἱ Ἀθηναῖοι στρατηγὸν εἵλοντο ἐν τῷ περσικῷ πολέμῳ, καὶ συμβουλεύοντί τε καὶ διακρίνοντι ἐπὶ τὸ σαφέστατον τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος μαντεῖα εἵποντο ἀπολιπόντες τὴν πόλιν ἐρήμην, καὶ προθύμως ἐνέβαινον εἰς τὰς ναῦς ἡγουμένου Θεμιστοκλέους, καὶ διὰ τοῦτο ἐσώζοντο. τί γάρ με δεῖ λέγειν τὴν Ἀλκιβιάδου νεότητα καὶ τὸ γῆρας τοῦ Νικίου; ὧν ὃ μὲν ἐπὶ Σικελίαν ἦγεν αὐτούς, καὶ ἐδυστύχουν, ὃ δὲ συνεβούλευσε σωφρονεῖν. εἰ γὰρ ἐθελήσαιμι τούτων τε πέρι καὶ τῶν ὁμοίων διηγεῖσθαι, ἐπιλείψει με ὁ σύμπας χρόνος. καὶ τὰ μὲν ἀκοῇ μοι παραδοθέντα ὡς διὰ βραχέων εἶπον, οὕτως ἔχει.

ΠΕΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ΩΣ ΕΙΗ ΑΦΥΚΤΟΣ. ΡΙΗ.

1 *Αἰσχύλου Νιόβης.*

Μόνος θεῶν γὰρ θάνατος οὐ δώρων ἐρᾷ·
οὔτ' ἄν τι θύων οὔτ' ἐπισπένδων ἄνοις·
οὐ βωμός ἐστιν, οὐδὲ παιωνίζεται·
μόνου δὲ πειθὼ δαιμόνων ἀποστατεῖ.

2 *Ὁμήρου Ἰλιάδος ι* (406).

Ληιστοὶ μὲν γάρ τε βόες καὶ ἴφια μῆλα
κτητοί τε τρίποδες καὶ ἵππων ξανθὰ κάρηνα·
ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε ληιστή
οὔθ' ἑλετή, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.

3 *Φιλήτα Ἑρμοῦ.*

Ἀτραπὸν ᾄδεω
ἤνυσα, τὴν οὔπω τις ἐναντίον ἦλθεν ὁδίτης.

4 *Ἠρίννης.*

Τοῦτό κεν εἰς αἴδαν κενεὰ διανήχεται ἀχώ,
σιγᾷ δ' ἐν νεκύεσσι, τὸ δὲ σκότος ὄσσε κατέρρει.

5 *Σιμωνίδου.*

Πάντα γὰρ μίαν ἱκνεῖται δασπλῆτα χάρυβδιν,
αἵ μεγάλαι τ' ἀρεταὶ καὶ ὁ πλοῦτος.

6 *Σιμωνίδου.*

Ὁ δ' αὖ θάνατος ἔκιχε καὶ τὸν φυγόμαχον.

7 *Σωτάδου.*

Πῶς ἀναλύεται τὸ σῶμα πνεύματος φυγόντος.

8 *Εὐριπίδου Αἰγέως.*

Κατθανεῖν δ' ὀφείλεται
καὶ τῷ κατ' οἴκους ἐκτὸς ἡμένῳ πόνων.

9 *Φωκυλίδου.*

Πάντες ἴσοι νέκυες, ψυχῶν δὲ θεὸς βασιλεύει.
κοινὸς χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν.

10 *Μενάνδρου Κυβερνήτου.*

Ἀθανασία δ' οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν συναγάγῃς
τὰ Ταντάλου τάλαντ' ἐκεῖνα λεγόμενα.
ἀλλ' ἀποθανεῖ καὶ ταῦτα καταλείψεις τινί.

11 *Σοφοκλέους* (OR. 961).

Σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή.

12 *Σοφοκλέους*

Ὅστις δὲ θνητῶν θάνατον ὀρρωδεῖ λίαν,
μῶρος πέφυκε· τῇ τύχῃ μέλει τάδε.
ὅταν δ' ὁ καιρὸς τοῦ θανεῖν ἐλθὼν τύχῃ,
οὐδ' ἂν πρὸς αὐλὰς Ζηνὸς ἐκφύγοι μολών.

13 *Ἀνακρέοντος.*

Πολιοὶ μὲν ἡμὶν ἤδη

κρόταφοι, κάρη δὲ λευκόν·
χαρίεσσα δ' οὐκ ἔθ' ἥβη
πάρα· γηραλέοι δ' ὀδόντες·
γλυκεροῦ δ' οὐκ ἔτι πολλὸς
βιότου χρόνος λέλειπται.
διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω
θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς·
Ἀίδεω γάρ ἐστι δεινὸς
μυχός, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
κάθοδος· καὶ γὰρ ἕτοιμον
καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

14 *Εὐριπίδου Ἄλκηστις* (785).
Βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται·
κοὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἐξεπίσταται
τὴν αὔριον μέλλουσαν εἰ βιώσεται.

15 *Διφίλου.*
Θνητὸς πεφυκὼς μὴ εὐλαβοῦ τεθνηκέναι.

16 *Ἀριστοφάνους Πολυΐδου.*
Τὸ γὰρ φοβεῖσθαι τὸν θάνατον λῆρος πολύς·
πᾶσιν γὰρ ἡμῖν τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν.

17 *Ποσειδίππου ἐκ Μύρμηκος.*
Ὧν τοῖς θεοῖς ἄνθρωπος εὔχεται τυχεῖν,
τῆς εὐθανασίας κρεῖττον οὐδὲν εὔχεται.

18 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος* (p. 77 d).
Οὐκ οὖν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος;

19 *Πορφυρίου τῶν πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορμῶν.*
Ὃ ἔδησεν ἡ φύσις, τοῦτο φύσις λύει, καὶ ὃ ἔδη-

σεν ἡ ψυχή, τοῦτο ψυχὴ λύει. ἔδησε δὲ φύσις μὲν σῶμα ἐν ψυχῇ, ψυχὴ δὲ αὐτὴν ἐν σώματι. φύσις μὲν ἄρα λύει σῶμα ἐκ ψυχῆς, ψυχὴ δὲ αὐτὴν λύει ἀπὸ σώματος.

20 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 5).

Ταράσσει τοὺς ἀνθρώπους οὐ τὰ πράγματα, ἀλλὰ τὰ περὶ τῶν πραγμάτων δόγματα. θάνατος οὐ φοβερόν, ἐπεὶ καὶ Σωκράτει ἂν ἦν· ἀλλὰ τὸ δόξαι τὸν θάνατον εἶναι φοβερόν. ὅταν οὖν ἐμποδιζώμεθα [καὶ σπαραττώμεθα], μηδέποτε ἄλλον αἰτιώμεθα, ἀλλ' ἑαυτούς· τοῦτο δέ ἐστι τὰ φαῦλα δόγματα.

21 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 7).

Καθάπερ ἐν πλῷ [τοῦ] πλοίου καθορμισθέντος, εἰ ἐξέλθοις ὑδρεύσασθαι, ὁδοῦ μὲν πάρεργον καὶ κοχλίδιον ἀναλέξασθαι καὶ βολβιδάριον, τετάσθαι δὲ [δεῖ τὴν διάνοιαν] ἐπὶ τὸ πλοῖον καὶ συνεχῶς ἐπιστρέφεσθαι, μή τι ὁ κυβερνήτης καλῇ, κἂν καλῇ, πάντα ἀφεῖναι, ἵνα μὴ δεδεμένος ἐμβληθῇς ὡς τὰ πρόβατα· οὕτω καὶ ἐν τῷ βίῳ, ἐὰν δίδωται ὁδοῦ πάρεργον ἀντὶ βολβοῦ καὶ κοχλίου γυναικάριον καὶ παιδίον, οὐδὲν κωλύσει· ἐὰν δὲ ὁ κυβερνήτης καλέσῃ, τρέχε ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀφεὶς ἐκεῖνα [πάντα] μηδὲ ἐπιστρεφόμενος· ἐὰν δὲ ᾖς γέρων, μηδὲ ἀποχώρει τοῦ πλοίου μακράν, μήποτε καλοῦντος ἐλλίπῃς.

22 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ἔφη "ἄφυκτον γὰρ τὸ τῆς πεπρωμένης ἐστὶ κακόν."

23 Αἰλιανοῦ ἱστοριῶν (II, 35).

Γοργίας ὁ Λεοντῖνος ἐπὶ τέρματι ὢν τοῦ βίου καὶ γεγηρακὼς εὖ μάλα ὑπό τινος ἀσθενείας καταλη-

φθείς, κατ' ὀλίγον εἰς ὕπνον ὑπολισθαίνων ἔκειτο· ἐπεὶ δέ τις αὐτὸν παρῆλθε τῶν ἐπιτηδείων ἐπισκοπούμενος καὶ ἤρετο ὅ τι πράττοι, ὁ Γοργίας ἀπεκρίνατο "ἤδη με ὁ ὕπνος ἄρχεται παρακατατίθεσθαι τἀδελφῷ."

24 Σωκράτους.

Χρὴ ψυχὴν λιπεῖν μηδ' ἀνιάζειν δακρύοις καὶ θρήνοις· τὸ δὲ χρεὼν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ φέρειν.

25 Αἰσχίνου.

Οὐχ ὁ θάνατος δεινόν, ἀλλ' ἡ περὶ τὴν τελευτὴν ὕβρις φοβερά.

26 Μουσωνίου.

Τοῦ ἀποθανεῖν ὁμοίως ἐπικεκλωσμένου πᾶσιν, οὐ τὸ βραδέως ἀλλὰ τὸ ἐμφανῶς ἀποθανεῖν μακάριον.

27 Ἀριμνήστου.

Ἀρίμνηστος ἐρωτηθεὶς τί μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ εἶπε "τὸ καλῶς ἀποθανεῖν."

28 Φαβωρίνου.

Ὅτι παραπλήσια τοῖς μετοικιζομένοις πάσχομεν. καὶ γὰρ ἐκείνων οἱ μὲν εὐγνώμονες ταχέως ἐξίασιν, οἱ δὲ μὴ βουλόμενοι πρὸς βίαν.

29 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρειῶν.

Γοργίας ὁ ῥήτωρ ἤδη λίαν γηραιὸς ὑπάρχων, ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος εἰ ἡδέως ἀποθνήσκοι, "ἥκιστα" εἶπεν "ὥσπερ δὲ ἐκ σαπροῦ καὶ ῥέοντος συνοικιδίου ἀσμένως ἀπαλλάττομαι."

30 Ἐπικούρου.

Ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· τὸ γὰρ διαλυθὲν ἀναισθητεῖ, τὸ δὲ ἀναίσθητον οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

31 *Ἑρμάρχου.*
Εὐκαταφρόνητος ὁ θάνατος· ἄπρακτον γὰρ τὸ ποιοῦν τοῦ πάσχοντος ἀνῃρημένου.

32 *Πορφυρίου ἐκ τῶν πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορμῶν.*
Ὁ θάνατος διπλοῦς· ὃ μὲν οὖν συνεγνωσμένος, λυομένου τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ψυχῆς, ὃ δὲ τῶν φιλοσόφων, λυομένης τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος· καὶ οὐ πάντως ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ ἕπεται.

33 *Μητροδώρου.*
Πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δυνατὸν ἀσφάλειαν πορίσασθαι, χάριν δὲ θανάτου πάντες ἄνθρωποι πόλιν ἀτείχιστον οἰκοῦμεν.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΖΩΗΣ. ΡΙΘ.

1 *Εὐριπίδου ἐξ Ἀλκήστιδος* (672).
Μάτην ἄρ' οἱ γέροντες εὔχονται θανεῖν,
γῆρας ψέγοντες καὶ μακρὸν χρόνον βίου·
ἢν δ' ἐγγὺς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται
θνήσκειν, τὸ γῆρας δ' οὐκ ἔτ' ἔστ' αὐτοῖς βαρύ.

2 *Εὐριπίδου Ὀρέστου* (1523).
Πᾶς ἀνήρ, κἂν δοῦλος ᾖ τις, ἥδεται τὸ φῶς ὁρῶν.

3 *Ἐν ταυτῷ* (1034).
Πᾶσιν γὰρ οἰκτρὸν ἡ φίλη ψυχὴ βροτοῖς.

4 *Ἐν ταυτῷ* (1509).
Πανταχοῦ ζῆν ἡδὺ μᾶλλον ἢ θανεῖν τοῖς σώφροσιν.

5 *Εὐριπίδου Ἰφιγενείας* (Aul. 1250).

Τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν·
τὸ νέρθεν οὐδέν· μαίνεται δ' ὃς εὔχεται
θανεῖν· κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν.

6 *Σοφοκλέους Ἰοβάτου.*
Τὸν ἀίδαν γὰρ οὐδὲ γῆρας οἶδεν φιλεῖν.

7 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀκρισίῳ.*
Τοῦ ζῆν γὰρ οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ.

8 *Εὐριπίδου Ἱππολύτου.*
Ὦ λαμπρὸς αἰθὴρ ἡμέρας θ' ἁγνὸν φάος,
ὡς ἡδὺ λεύσσειν τοῖς τε πράσσουσιν καλῶς
καὶ τοῖσι δυστυχοῦσιν, ὧν πέφυκ' ἐγώ.

9 *Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.*
Τερπνὸν τὸ φῶς μοι τόδ'· ὑπὸ γῆν δ' ᾅδου σκότος
οὐδ' εἰς ὄνειρον οὐδ' εἰς ἀνθρώπους μολεῖν·
ἐγὼ μὲν οὖν γεγῶσα τηλικήδ' ὅμως
ἀπέπτυσ' αὐτὸ κοὔποτ' εὔχομαι θανεῖν.

10 *Τοῦ αὐτοῦ* (Alc. 301).
Ψυχῆς γὰρ οὐδέν ἐστι τιμιώτερον.

11 *Ὁμήρου Ὀδυσσείας* (*λ'* 488).
Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ
ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν.

12 *Σοφοκλέους Ἀκρισίου.*
Τὸ ζῆν γάρ, ὦ παῖ, παντὸς ἥδιστον γέρας.
θανεῖν γὰρ οὐκ ἔξεστι τοῖς αὐτοῖσι δίς.

13 *Λυκόφρονος ἐκ Πελοπιδῶν.*
Ἀλλ' ἡνίκ' ἂν μὲν ᾖ πρόσω τὸ κατθανεῖν,
ᾅδης ποθεῖται τοῖς δεδυστυχηκόσιν.

ὅταν δ' ἐφέρπῃ κῦμα λοίσθιον βίου,
τὸ ζῆν ποθοῦμεν· οὐ γὰρ ἔστ' αὐτοῦ κόρος.

14 *Ἀπολλοδώρου ἐκ Διαμαρτάνοντος.*

Ὅτε μειράκιον ἦν, τοὺς ἀώρους ἠλέουν,
νυνὶ δ', ὅταν γέροντος ἐκφορὰν ἴδω,
κλάω· πρὸς ἐμὲ γάρ ἐστι τοῦτ', ἐκεῖνο δ' οὔ.

15 *Ἀλέξιδος ἐκ Τραυματίου.*

Τὸν γὰρ ὕστατον
τρέχων δίαυλον τοῦ βίου ζῆν βούλομαι.

16 *Ἐκ τῶν Φαβωρίνου περὶ γήρως.*

Θεόδωρος μὲν γὰρ ὁ Κυρηναῖος οὐδεμίαν ἱκανὴν πρόφασιν ἔφασκεν εἶναι τῷ σοφῷ πρὸς τὴν τοῦ βίου κατάλυσιν, καὶ τὸ ἀκόλουθον οὕτως ἠρώτα· τὸ γὰρ καταφρονοῦντα τῶν ἀνθρωπείων συμπτωμάτων ἀπωστὸν ὑπ' αὐτῶν ἐκ τοῦ βίου γίγνεσθαι πῶς οὐχ ὑπεναντίον τῷ μόνον μὲν τὸ καλὸν ἀγαθόν, μόνον δὲ αἰσχρὸν τὸ κακὸν εἰρηκότι;

17 *Σπευσίππου.*

Σπευσίππῳ παραλυθέντι τὰ σκέλη Διογένης ἐξαγαγεῖν αὐτὸν τοῦ βίου παρῄνει, ὁ δὲ "οὐ τοῖς σκέλεσιν" ἔφη "ζῶμεν, ἀλλὰ τῷ νῷ."

18 *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.*

Πολλοὶ σοφοὶ γηραιοὶ φιλοζωοῦσι. καὶ γὰρ οἱ ὀψὲ γήμαντες φιλοζωοῦσιν, ἵν' ἐκθρέψωσι τὰ τέκνα, καὶ οὗτοι ὀψὲ ἀρετῆς ἐπήβολοι γενόμενοι ἐφίενται αὐτὴν ἐκθρέψαι.

19 *Καρνεάδου.*

Καρνεάδης Ἀντιπάτρου αὑτὸν ἐξαγαγόντος γέρων ὢν δύο κύλικας ἐκέρασε, τὴν μὲν κωνείου τὴν δὲ

οἰνομέλιτος, καὶ τὴν τοῦ κωνείου τοῖς λοιποῖς στωικοῖς εἰπὼν προπίνειν τὴν τοῦ οἰνομέλιτος ἐξέπιε, διαπαίζων τὴν σπουδὴν τῶν ἑκουσίως ἐκλειπόντων τὸν βίον.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΘΑΝΑΤΟΥ. ΡΚ.

1 *Εὐριπίδου Τρῳάδων* (630).

Ἄκουσον, ὥς σοι τέρψιν ἐμβαλῶ φρενί·
τὸ μὴ γενέσθαι τῷ θανεῖν ἴσον λέγω.

2 *Ἀριστάρχου.*

Ὦ θάνατε, σωφρόνισμα τῶν ἀμεινόνων.

3 *Ἐκ τοῦ Ἀλκιδάμαντος Μουσείου.*

Ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας αἴδαο περῆσαι.

4 *Θεόγνιδος* (425).

Ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
μηδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου·
φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας αἴδαο περῆσαι,
καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπαμησάμενον.

5 *Νεοπτόλεμος ἐν τῷ περὶ ἀστεϊσμῶν.*

Ὦ θάνατ', εἴθ' εἴης αὐτάγρετος, ὄφρ' ἂν ἑλοίμην
πρώτιστος· καί κ' ἐχθρὸς ἐὼν πολὺ φίλτατος εἴης.

6 *Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν* (593).

Εἴ τι δὴ κάτω χθονός·
εἴη γε μέντοι μηδέν· εἰ γὰρ ἕξομεν
κἀκεῖ μερίμνας οἱ θανούμενοι βροτῶν,
οὐκ οἶδ' ὅποι τις τρέψεται· τὸ γὰρ θανεῖν
κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται.

7 *Σοφοκλέους Φιλοκτήτου.*

Ἀλλ' ἔσθ' ὁ θάνατος λοῖσθος ἰατρὸς νόσων.

8 *Μενάνδρου Δὶς ἐξαπατῶντος.*
Ὃν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει νέος.

9 *Λεωνίδα.*
Εὔθυμος ὢν ἔρεσσε τὴν ἐπ' ἄιδος
ἀταρπὸν ἕρπων· οὐ γάρ ἐστι δύσβατος,
οὐδὲ σκαληνὸς οὐδ' ἐνίπλεως πλάνης,
ἰθεῖα δ' ᾗ μάλιστα καὶ κατακλινὴς
ἅπασα κὴκ μεμυκότων ὁδεύεται.

10 *Εὐριπίδου Φιλοκτήτου.*
Ἄλις, ὦ βιοτά· πέραινε, πρίν τινα συντυχίαν
ἢ κτεάτεσσιν ἐμοῖς ἢ σώματι τῷδε γενέσθαι.

11 *Σωτάδου.*
Πάντων ὁ λιμὴν τῶν μερόπων ὁ θάνατός ἐστιν.

12 *Αἰσχύλου.*
Ὦ θάνατε παιάν, μή μ' ἀτιμάσῃς μολεῖν·
μόνος γὰρ εἶ σὺ τῶν ἀνηκέστων κακῶν
ἰατρός, ἄλγος δ' οὐδὲν ἅπτεται νεκροῦ.

13 *Ὑψαίου.*
Νέος δ' ἀπόλλυθ' ὅντιν' ἂν φιλῇ θεός.

14 *Σοφοκλέους Τραχινίαις* (1173).
Τὸ δ' ἦν ἄρ' οὐδὲν ἄλλο, πλὴν θανεῖν ἐμέ·
τοῖς γὰρ θανοῦσι μόχθος οὐ προσγίγνεται.

15 *Ἀστυδάμαντος Ναυπλίου.*
Χαῖρ'· εἰ τὸ χαίρειν ἔστι που κάτω χθονός.
δοκῶ δ'· ὅπου γὰρ μή ἐστι λυπεῖσθαι βίῳ,
ἔστιν τὸ χαίρειν τῶν κακῶν λελησμένῳ.

16 *Ἴωνος Ἀγαμέμνονος.*
Κακῶν ἀπέστω θάνατος, ὡς ἴδη κακά.

17 *Εὐριπίδου.*

Τὸ μὴ γενέσθαι κρεῖσσον ἢ φῦναι βροτούς.

18 *Τοῦ αὐτοῦ Φρίξῳ.*

Τίς δ' οἶδεν εἰ ζῆν τοῦθ' ὃ κέκληται θανεῖν,
τὸ ζῆν δὲ θνήσκειν ἐστί; πλὴν ὅμως βροτῶν
νοσοῦσιν οἱ βλέποντες, οἱ δ' ὀλωλότες
οὐδὲν νοσοῦσιν οὐδὲ κέκτηνται κακά.

19 *Ἀναξαγόρου.*

Ἀναξαγόρας δύο ἔλεγε διδασκαλίας εἶναι θανάτου, τόν τε πρὸ τοῦ γενέσθαι χρόνον καὶ τὸν ὕπνον.

20 *Δημοκρίτου.*

Ἔνιοι θνητῆς φύσιος διάλυσιν οὐκ εἰδότες ἄνθρωποι, συνειδήσι δὲ τῆς ἐν τῷ βίῳ κακοπρηγμοσύνης τὸν τῆς βιοτῆς χρόνον ἐν ταραχῇσι καὶ φόβοισι ταλαιπωρέουσι, ψεύδεα περὶ τοῦ μετὰ τὴν τελευτὴν μυθοπλαστέοντες χρόνου.

21 *Ἰουλίου ἐκ τῶν εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὴν πατρίδα λεχθέντων.*

Φέρτερον εὐκλέα μοῖραν ἐπ' ἀκλείῃ βιότοιο
εὑρέμεναι, ἀγαθὸν δὲ θανεῖν τοιῷδ' ἐπὶ ἔργῳ.

22 *Εὐριπίδου.*

Ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς σύλλογον ποιουμένους
τὸν ζῶντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά,
τὸν δ' αὖ θανόντα καὶ πόνων πεπαυμένον
χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

23 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι καὶ γυναῖκα παιδευτέον.*

Τροφώνιος καὶ Ἀγαμήδης ποιήσαντες ἐν Δελφοῖς ναὸν ᾔτουν παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν μισθόν· ὁ δὲ αὐτοῖς ἔφη δώσειν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ τῇ ἑβδόμῃ

ἀπέθανον. ἔτι δὲ Κλέοβις καὶ Βίτων, Κυδίππης τῆς μητρὸς αὐτῶν εὐξαμένης τῇ Ἥρᾳ δοῦναι τοῖς παισὶν ὅπερ ἂν εἴη κάλλιστον, ὅτι ἑαυτοὺς ὑποζεύξαντες τὴν μητέρα εἰς τὸ ἱερὸν ἀνήγαγον, τὸν βίον παραχρῆμα κατέστρεψαν. εἰς οὓς καί τις τοιόνδε ἐπίγραμμα πεποίηκεν·

Οἵδε Βίτων Κλέοβίς τ' ἐπὶ σώμασιν οἰκείοισιν
ζεῦγλαν ζευξάμενοι μητέρα ἦν ἀγέτην
Ἥρας εἰς ἱερόν· λαοὶ δέ μιν ἐζήλωσαν
εὐτεκνίας παίδων· ἣ δὲ χαρεῖσα θεᾷ
εὔξατο, παῖδε τυχεῖν τοῦ ἀρίστου δαίμονος αἴσης,
οὕνεκ' ἐτίμησαν μητέρα τὴν σφετέρην.
αὐτοῦ δ' εὐνηθέντε λίπον βίον ἐν νεότητι,
ὡς τόδ' ἄριστον ἐὸν καὶ μακαριστότατον.

[τὸ αὐτὸ καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τῆς ἱστορίας.]

24 *Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.*

Καυσιανοὶ τοὺς μὲν γεννωμένους θρηνοῦσι, τοὺς δὲ τελευτήσαντας μακαρίζουσιν.

25 *Θεμιστίου ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς.*

Ὅπου τὸν ἀπὸ τῆς στοᾶς φιλόσοφον Ἀντίπατρον ἀποθνήσκοντα λέγουσιν ἐν εὐτυχήματος μέρει διακεῖσθαι καὶ τὴν ἐκ Κιλικίας αὐτῷ γενομένην εἰς Ἀθήνας εὔπλοιαν.

26 *Δημοσθένους ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ στεφάνου* (330, 2).

Τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν ἁπάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν ὕπεστί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος, τοὺς τεθνεῶτας δὲ οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἀτιμήσει.

27 *Ἑρμοῦ ἐκ τῶν πρὸς Ἀσκληπιόν.*

Περὶ δὲ τοῦ θανάτου νῦν λεκτέον· τοὺς γὰρ πολλοὺς ὁ θάνατος φοβεῖ ὡς κακὸν μέγιστον, ἀγνοίᾳ τοῦ πράγματος. θάνατος γὰρ γίγνεται διάλυσις καμόντος σώματος. καὶ γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ πληρωθέντος τῶν ἁρμῶν τοῦ σώματος. ἀριθμὸς γάρ ἐστιν ἡ ἁρμογὴ τοῦ σώματος. ἀποθνήσκει δὲ τὸ σῶμα, ὅταν μηκέτι δύνηται φέρειν τὸν ἄνθρωπον. καὶ τοῦτό ἐστι θάνατος, διάλυσις σώματος καὶ ἀφανισμὸς αἰσθήσεως σωματικῆς.

28 *Θεμιστίου ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς.*

Ταῦτα τοῦ Τίμωνος εἰπόντος, ὑπολαβὼν ὁ Πατροκλέας, Ὁ μὲν λόγος, εἶπεν, οὐχ ἧττον ἰσχυρὸς ἢ παλαιός, ἔχει δ' ὅμως ἀπορίας. εἰ γὰρ ἡ δόξα τῆς ἀφθαρσίας παμπάλαιός ἐστι, πῶς αὖ πάλιν τὸ τοῦ θανάτου δέος πάντων πρεσβύτατόν ἐστι τῶν φόβων; εἰ μὴ νὴ Δία καὶ πάντας ἡμῖν τοῦτο τοὺς ἄλλους ἐγγεγέννηκεν. οὐ γὰρ νεαρὸν οὐδὲ πρόσφατόν ἐστι τὸ κλαίεσθαι τὸν τεθνηκότα καὶ ταῦτα δὴ τὰ θρηνώδη καὶ δύσφημα τῶν ὀνομάτων ἐπιλέγεσθαι, τὸν ἄθλιον καὶ τὸν οἰκτρόν. Ἀλλ' οὕτω μέν, ἔφη ὁ Τίμων, λογιζόμενοι καὶ τὰ ἄφθαρτα δοξάζουσι διανοεῖσθαι φθειρομένοις. ὅτι μὲν οὖν τὸ μετηλλαχέναι καὶ μεθίστασθαι καὶ οἴχεσθαι τὸν τεθνηκότα δυσχεροῦς οὐδενὸς ἁπλῶς, ἀμείψεως δέ τινος ἢ μεταβολῆς ὑπόνοιαν δίδωσιν, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν. ὅποι δὲ αὕτη γίγνεται τοῖς μεταλλάττουσιν ἡ μεταβολή, καὶ πότερον εἰς χεῖρον ἢ βέλτιον, ἐκ τῶν ἄλλων ὀνομάτων σκοπῶμεν. αὐτὸ τοίνυν τὸ τοῦ θανάτου πρῶτον οὐχ ὑπὸ γῆν ἔοικεν οὐδὲ κάτω μηνῦσαι χωροῦν τὸ μετηλλαχός, ἀλλ' ἄνω φερόμενον καὶ θέον· οἷ δὴ καὶ λόγον ἔχει καθαπερεὶ κάμπης τινὸς ἀνείσης οἷον ἐξάττειν καὶ ἀναθεῖν τὴν

ψυχὴν ἀποπνέοντος τοῦ σώματος, ἀναπνέουσαν αὐτὴν καὶ ἀναψύχουσαν. ὅρα δὲ τὸ ἀντικείμενον θανάτῳ, τὴν γένεσιν, ὡς τοὐναντίον δηλοῖ, ῥοπήν τινα κάτω καὶ νεῦσιν ἐπὶ γῆν, ἐκείνου τοῦ περὶ τὴν τελευτὴν πάλιν ἀναθέοντος· ἣ καὶ γενέθλιον τὴν ἡμέραν καλοῦσιν, ὡς ἄθλων καὶ πόνων ἀρχὴν γενομένην. μᾶλλον δ' ἴσως ἀφ' ἑτέρας τὸ αὐτὸ συζυγίας κατοψόμεθα καὶ σαφέστερον· ἀπολύεσθαι γὰρ τὸν ἀποθνήσκοντα καὶ τὴν τελευτὴν ἀπόλυσιν καλοῦσιν, ἅτε δεσμοῦ τοῦ σώματος· τοῦτο γὰρ δέμας ὀνομάζουσιν, ὡς δεδεμένης ὑπ' αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἐνταῦθα παρὰ φύσιν· οὐδὲν γὰρ ἐν ᾧ πέφυκεν εἶναι κατέχεται βίᾳ· καὶ τῷ δεδέσθαι τήν τε βίαν ταύτην παραγαγόντες, ὠνόμασαν βίον· ὥσπερ οἶμαι τὴν ἑσπέραν Ὅμηρος ἕσπερον. ὅθεν ἀντίφωνον τοῦ βίου ὄνομα γέγονε τὸ ἀναπαύεσθαι τὸν θνήσκοντα, μεγάλης καὶ παρὰ φύσιν ἀνάγκης ἀπαλλαττόμενον.

οὕτως κατὰ τὴν εἰς τὸ ὅλον μεταβολὴν καὶ κατακόσμησιν ὀλωλέναι τὴν ψυχὴν λέγομεν ἐκεῖ γεγονέναι, ἐνταῦθα δὲ ἀγνοεῖν, πλὴν ὅταν ἐν τῷ τελευτᾶν ἤδη γένηται· τότε δὲ πάσχει πάθος οἷον οἱ τελεταῖς μεγάλαις κατοργιαζόμενοι. διὸ καὶ τὸ ῥῆμα τῷ ῥήματι καὶ τὸ ἔργον τῷ ἔργῳ τοῦ τελευτᾶν καὶ τελεῖσθαι προσέοικε. πλάναι τὰ πρῶτα καὶ περιδρομαὶ κοπώδεις καὶ διὰ σκότους τινὲς ὕποπτοι πορεῖαι καὶ ἀτέλεστοι, εἶτα πρὸ τοῦ τέλους αὐτοῦ τὰ δεινὰ πάντα, φρίκη καὶ τρόμος καὶ ἱδρὼς καὶ θάμβος· ἐκ δὲ τούτου φῶς τι θαυμάσιον ἀπήντησε, καὶ τόποι καθαροὶ καὶ λειμῶνες ἐδέξαντο, φωνὰς καὶ χορείας καὶ σεμνότητας ἀκουσμάτων ἱερῶν καὶ φασμάτων ἁγίων ἔχοντες· ἐν αἷς ὁ παντελὴς ἤδη καὶ μεμυημένος ἐλεύθερος γεγονὼς καὶ ἄφετος περιιὼν ἐστεφανωμένος

ὀργιάζει, καὶ σύνεστιν ὁσίοις καὶ καθαροῖς ἀνδράσι, τὸν ἀμύητον ἐνταῦθα τῶν ζώντων ἀκάθαρτον ἐφορῶν ὄχλον ἐν βορβόρῳ πολλῷ καὶ ὁμίχλῃ πατούμενον ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ συνελαυνόμενον, φόβῳ δὲ θανάτου τοῖς κακοῖς, ἀπιστίᾳ τῶν ἐκεῖ ἀγαθῶν, ἐμμένοντα· ἐπεὶ τό γε παρὰ φύσιν τὴν πρὸς τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ συμπλοκὴν εἶναι καὶ σύνερξιν ἐκεῖθεν ἂν συνίδοις. Πόθεν; ἔφη ὁ Πατροκλέας. Ὅτι τῶν περὶ ἡμᾶς παθῶν ὁ ὕπνος ἥδιστόν ἐστι. πρῶτα μὲν γὰρ αἴσθησιν ἀλγηδόνος πᾶσι σβέννυσι διὰ τὴν ἡδονὴν πολλῷ τῷ οἰκείῳ κεραννυμένην· ἔπειτα τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν κρατεῖ, κἂν ὦσι σφοδρόταται. καὶ γὰρ πρὸς ἡδονὴν οἱ φιλοσώματοι δυσανασχετοῦσιν ἐπιόντος αὐτοῖς τοῦ καθεύδειν, καὶ περιβολὰς ἐρωμένων προίενται καταδαρθάνοντες. καὶ τί δεῖ ταῦτα λέγειν; ὅπου καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μανθάνειν καὶ διαλέγεσθαι καὶ φιλοσοφεῖν ἡδονὴν καταλαμβάνων ὁ ὕπνος ἀποκλείει τῆς ψυχῆς, ὥσπερ ἀπὸ ῥεύματος λείου καὶ βαθέος ὑποφερομένης. ἡδονὴ δὲ δὴ πᾶσα μὲν ἴσως οὐσίαν ἔχει καὶ φύσιν ἀλγηδόνος ἀπαλλαγήν, αὕτη δὲ καὶ παντάπασιν. οὐδενὸς γὰρ ἔξωθεν οἷον ἐπιτερποῦς καὶ κινητικοῦ προσιόντος ἡδόμεθα καταδαρθάνοντες, ἀλλ' ἐπίπονόν τινα καὶ κοπώδη καὶ σκληρὰν ἔοικεν ἐξαιρῶν ὕπνος διάθεσιν ἥδιστον εἶναι. αὕτη δ' ἐστὶν οὐχ ἑτέρα τῆς πρὸς τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν συνδεούσης. χωρίζεται γὰρ ἡ ψυχὴ ἐν τῷ καθεύδειν ἀνατρέχουσα καὶ συλλεγομένη πρὸς ἑαυτὴν ἐκ τοῦ διατετάσθαι πρὸς τὸ σῶμα καὶ διεσπάρθαι ταῖς αἰσθήσεσι. καίτοι λέγουσί τινες ὡς καταμίγνυσι μᾶλλον ὁ ὕπνος πρὸς τὸ σῶμα τὴν ψυχήν, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες. ἀντιμαρτυρεῖ γὰρ τῇ ἀναισθησίᾳ καὶ ψυχρότητι καὶ βάρει καὶ ὠχρότητι τὸ σῶμα κατηγοροῦν τῆς ψυχῆς ἔκλειψιν μὲν ὅταν

τελευτήσῃ, μετάστασιν δὲ ὅταν καθεύδῃ. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τὴν ἡδονὴν ποιοῦν, ἀπόλυσις καὶ ἀνάπαυλα τῆς ψυχῆς, ὥσπερ ἄχθος κατατιθεμένης καὶ πάλιν ἀναλαμβανούσης καὶ ὑποδυομένης. φεύγειν γὰρ ἔοικε κομιδῇ τὸ σῶμα θνήσκουσα, δραπετεύειν δὲ καταδαρθάνουσα. διὸ θνήσκουσι μὲν ἔνιοι μετὰ πόνων, καθεύδουσι δὲ μετὰ ἡδονῆς ἅπαντες. ὅπου μὲν γὰρ ἀπορρήγνυται παντάπασιν ὁ δεσμός, ὅπου δ' ἐνδίδωσι καὶ χαλᾶται καὶ γίγνεται μαλακώτερος, οἷον ἀμμάτων ἀφιεμένων τῶν αἰσθήσεων παραλυομένων καὶ προϊεμένων τῶν περὶ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἔντασιν. Εἶτα πῶς, εἶπεν ὁ Πατροκλέας, οὐ δυσφοροῦμεν οὐδὲ ἀλγοῦμεν ἐγρηγορότες; Πῶς δέ, ἔφη ὁ Τίμων, κειρομένων μὲν αἰσθάνεται κουφότητος ἡ κεφαλὴ καὶ ῥᾳστώνης, κομώντων δὲ βαρύτητος αἴσθησιν οὐ πάνυ παρεῖχεν; καὶ λυθέντες μὲν ἐκ δεσμῶν ἥδονται, δεδεμένοι δὲ οὐκ ἀλγοῦσι· καὶ φῶς ἐπεισενεχθὲν ἐξαίφνης συμποσίῳ θόρυβον καὶ κρότον ὑφ' ἡδονῆς ἐποίησε, πρότερον δὲ τὸ ἀλαμπὲς ἐδόκει μὴ ἐνοχλεῖν μηδὲ λυπεῖν τὴν ὄψιν. ἓν γὰρ αἴτιον ὦ φίλε τούτων ἁπάντων, ὅτι τῷ παρὰ φύσιν τὸ κατὰ μικρὸν σύνηθες καὶ σύντροφον ἐποίει τὴν αἴσθησιν, ὥστε μὴ πάνυ δυσχεραίνειν πάσχουσαν, ἀπαλλαγείσης δὲ καὶ μεταβαλούσης εἰς τὴν φύσιν φαίνεται [γὰρ] εὐθὺς τῷ οἰκείῳ τὸ ἀλλότριον καὶ τῷ ἡδομένῳ τὸ λυποῦν ὅτι πάρῆν καὶ βαρῦνον. οὕτω δὴ καὶ τὴν ψυχὴν τῇ πρὸς τὰ θνητὰ πάθη καὶ μέρη καὶ ὄργανα κοινωνίᾳ τὸ παρὰ φύσιν καὶ ἀλλότριον οὐ πάνυ δοκεῖ πιέζειν ὑπὸ μακρᾶς συνηθείας· αἰσθάνεται δὲ ῥᾳστώνης καὶ κουφότητος μεθ' ἡδονῆς ἀφιεμένη τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐνεργειῶν· ἐκείναις γὰρ ἐνοχλεῖται, καὶ περὶ ἐκείνας ἐκπονεῖται, καὶ ἀπ' ἐκείνων σχολῆς δεῖ-

ται καὶ ἀναπαύσεως· ἃ δὲ αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἐνεργεῖ κατὰ φύσιν, τὸ σκοπεῖν ἀεί τι καὶ λογίζεσθαι καὶ μνημονεύειν καὶ θεωρεῖν, πρὸς ταῦτα ἄτρυτός ἐστι καὶ ἀκόρεστος. καὶ γὰρ ὁ κόρος κόπος ἐν ἡδοναῖς ἔοικεν εἶναι, τῷ μετὰ σώματός τι τὴν ψυχὴν πάσχειν. ἐπεὶ πρός γε τὰς αὑτῆς ἡδονὰς οὐκ ἀπαγορεύει, συμπεπλεγμένη δέ, ὥσπερ εἴρηται, τῷ σώματι ταυτὰ τῷ Ὀδυσσεῖ πέπονθεν. ὡς γὰρ ἐκεῖνος τῷ ἐρινεῷ προσφὺς εἴχετο, καὶ περιέπτυσσεν οὐ ποθῶν οὐδὲ ἀγαπῶν ἐκεῖνον, ἀλλὰ δεδιὼς ὑποκειμένην τὴν χάρυβδιν· οὕτως ἔοικεν ἡ ψυχὴ ἔχεσθαι καὶ περιπεπλέχθαι [τῷ σώματι] δι' εὔνοιαν οὐδεμίαν αὐτοῦ καὶ χάριν, ἀλλ' ὀρρωδοῦσα τοῦ θανάτου τὴν ἀδηλότητα. "κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι" κατὰ τὸν σοφὸν Ἡσίοδον, οὐ σαρκίνοις τισὶ δεσμοῖς πρὸς τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν κατατείναντες, ἀλλ' ἕνα δεσμὸν αὐτῇ καὶ μίαν φυλακὴν μηχανησάμενοι καὶ περιβαλόντες, τὴν ἀδηλότητα καὶ ἀπιστίαν τῶν μετὰ τὴν τελευτήν· ἐπεὶ τήν γε πεισθεῖσαν ὅσα ἀνθρώπους περιμένει τελευτήσαντας, καθ' Ἡράκλειτον, οὐδὲν ἂν κατάσχοι.

29 . *Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκρατικῆς ἀπολογίας* (p. 40 c).

Δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστι τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδὲ αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολή τις τυγχάνει οὖσα καὶ μετοίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἴτε δὴ μηδεμία αἴσθησίς ἐστιν, ἀλλ' οἷον ὕπνος, ἐπειδάν τις καθεύδων μηδὲ ὄναρ μηδὲν ὁρᾷ, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος. ἐγὼ γὰρ οἶμαι, εἴ τι ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρθεν ὥστε μηδὲ

ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας [τὰς] τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτί, δέοι σκεψάμενον [εἰπεῖν] πόσας ἄμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινὰ ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας. εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστι, κέρδος ἔγωγε λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλέον ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ· εἰ τ' αὖ οἷον ἀποδημῆσαι ἔστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστι τὰ λεγόμενα, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσὶν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί μεῖζον ἀγαθὸν τούτου εἴη, ὦ ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ τις ἀφικόμενος εἰς ᾅδου ἀπαλλαγεὶς τούτων τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὑρήσει τοὺς ὡς ἀληθῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἆρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ Ὀρφεῖ συγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὁμήρῳ;

30 Τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπέρ γε τὰ λεγόμενα ἀληθῆ ἐστιν (ib. p. 41 c).

31 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (p. 84 d).

Βαβαί, ὦ Σιμμία, ἦ που χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πείσαιμι, ὡς οὐ συμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅτε γε μηδ' ὑμᾶς δύναμαι πείθειν. ἀλλὰ φοβεῖσθε μὴ δυσκολώτερον [νῦν] διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· καὶ ὡς ἔοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι τὴν μαντικήν, οἳ ἐπειδὰν αἴσθωνται ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθανεῖν, ᾄδοντες καὶ ἐν

τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ πλεῖστα καὶ μάλιστα ᾄδουσι, γεγηθότες ὅτι μέλλουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι, οὗπέρ εἰσι θεράποντες. οἱ δὲ ἄνθρωποι διὰ τὸ αὑτῶν δέος τοῦ θανάτου καὶ τῶν κύκνων καταψεύδονται, καὶ φασὶν αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξᾴδειν, καὶ οὐ λογίζονται ὅτι οὐδὲν ὄρνεον ᾄδει ὅταν πεινῇ ἢ ῥιγοῖ ἤ τινα ἄλλην λύπην λυπῆται, οὔτε αὐτὴ [ἥ τε] ἀηδὼν καὶ [ὁ] ἔποψ, ὃν δή φασι διὰ λύπην θρηνοῦντα ᾄδειν. ἀλλ' οὔτε ταῦτά μοι φαίνεται λυπούμενα ᾄδειν οὔτε οἱ κύκνοι· ἀλλ' ἅτε οἶμαι τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες μαντικοί τέ εἰσι καὶ προειδότες τὰ ἐν ᾅδου ἀγαθὰ ᾄδουσι, καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι ὁμόδουλός τε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρον ἐκείνων τὴν μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου αὐτοῦ, οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι.

32 Ἐν ταυτῷ (p. 117 d).

Καὶ γὰρ ἀκήκοα ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν· ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε.

33 Ἡροδότου ἱστορίας πέμπτης (4).

Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταυτὰ τοῖσιν ἄλλοισι Θρηξὶν ἐπιτελέουσι, κατὰ δὲ τὸν γινόμενον σφίσι καὶ ἀπογινόμενον ποιεῦσι τοιάδε· τὸν μὲν γινόμενον περιιζόμενοι οἱ προσήκοντες ὀλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ ἐπεί τ' ἐγένετο ἀναπλῆσαι, κακὰ ἀνηγεόμενοι τὰ ἀνθρωπήια πάντα πάθεα· τὸν δ' ἀπογινόμενον παίζοντές τε καὶ ἡδόμενοι γῇ κρύπτουσιν, ἐπιλέγοντες ὅσων κακῶν ἐξαπαλλαχθεὶς ἐστὶν ἐν πάσῃ εὐδαιμονίῃ.

34 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀξιόχου* (p. 365 b).
Ὅτι τὸ κοινὸν δὴ τοῦτο καὶ πρὸς πάντων θρυλούμενον, παρεπιδημία τίς ἐστιν ὁ βίος· καὶ δεῖ τοῦτον ἐπιδόντας, μονονουχὶ παιανίζοντας εἰς τὸ χρεὼν ἀπιέναι.

34 *Ὅτι ὁ θάνατος οὔτε πρὸς τοὺς ζῶντάς ἐστιν οὔτε πρὸς τοὺς μετηλλαχότας. Πῶς φὴς ὦ Σώκρατες; Ὅτι περὶ μὲν τοὺς ζῶντας οὐκ ἔστιν, οἱ δὲ ἀποθανόντες οὐκ εἰσὶν* (ib. p. 369 b).

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ. ΡΚΑ.

1 *Σιμωνίδου.*
Πολλὸς γὰρ ἡμῖν ἐς τὸ τεθνάναι χρόνος,
ζῶμεν δ' ἀριθμῷ παῦρα καὶ κακῶς ἔτεα.

2 *Εὐριπίδου Τρῳάδων* (628).
Οὐ ταυτὸν ὦ παῖ τῷ βλέπειν τὸ κατθανεῖν·
τὸ μὲν γὰρ οὐδέν, τῷ δ' ἔνεισιν ἐλπίδες.

3 *Σοφοκλέους Ταντάλου. Χορός.*
Βιοτῆς μὲν γὰρ
χρόνος ἐστὶ βραχύς· κρυφθεὶς δ' ὑπὸ γῆς
κεῖται θνητὸς τὸν ἅπαντα χρόνον.

4 *Ἀντιφάνους ἐκ Διπλασίων.*
Οὐδεὶς πώποτε,
ὦ δέσποτ', ἀπέθαν' ἀποθανεῖν πρόθυμος ὤν·
τοὺς γλιχομένους δὲ ζῆν κατασπᾷ τοῦ σκέλους
ἄκοντας ὁ Χάρων, ἐπὶ τὸ πορθμεῖόν τ' ἄγει
σιτιζομένους καὶ πάντ' ἔχοντας ἀφθόνως.
ὁ δὲ λιμός ἐστιν ἀθανασίας φάρμακον.

5 Μενάνδρου Φιλαδέλφοις.
Ὡς ἡδὺ τὸ ζῆν, εἰ μεθ' ὧν κρίνῃ τις ἄν...
5ª Τοῦτ' ἐστὶ τὸ ζῆν, οὐχ ἑαυτῷ ζῆν μόνον.

6 Μενάνδρου.
Ἡδύ τ' ἀποθνήσκειν, ὅτῳ ζῆν μὴ παρέσθ' ὡς βούλεται.

7 Μενάνδρου Ὑποβολιμαίου.
Τοῦτον εὐτυχέστατον λέγω,
ὅστις θεωρήσας ἀλύπως, Παρμένων,
τὰ σεμνὰ ταῦτ' ἀπῆλθεν ὅθεν ἦλθεν ταχύ,
τὸν ἥλιον τὸν κοινὸν ἄστρ' ὕδωρ νέφη
πῦρ· ταῦτα, κἂν ἑκατὸν ἔτη βιῷς, ἀεὶ
ὄψει παρόντα, κἂν ἐνιαυτοὺς σφόδρ' ὀλίγους,
σεμνότερα τούτων ἕτερα δ' οὐκ ὄψει ποτέ.
7ª Πανήγυριν νόμισόν τιν' εἶναι τὸν χρόνον
ὅν φημι τοῦτον, τὴν ἐπιδημίαν ἄνω·
ὄχλος ἀγορὰ κλέπται κυβεῖαι διατριβαί.
ἂν πρῶτον ἀπίῃς καταλύσεις, βελτίονα
ἐφόδι' ἔχων ἀπῆλθες, ἐχθρὸς οὐδενί·
ὁ προσδιατρίβων δὲ κοπιάσας ἀπώλεσε,
κακῶς τε γηρῶν ἐνδεής του γίγνεται,
ῥεμβόμενος ἐχθροὺς ηὗρ', ἐπεβουλεύθη ποθέν,
οὐκ εὐθανάτως ἀπῆλθεν ἐλθὼν εἰς χρόνον.

8 Φιλήμονος.
Θανεῖν κράτιστόν ἐστιν ἢν ζῇς ἀθλίως.

9 Σοφοκλέους Πηλέως.
Τὸ μὴ γὰρ εἶναι κρεῖσσον ἢ τὸ ζῆν κακῶς.

10 Μενάνδρου.
Ὅταν ᾖ γέρων τις ἐνδεής τε τὸν βίον...

οὐδ' αὖ τὸ θνήσκειν δεινόν, ἀλλ' ἐν τῷ καλῶς ἑκάτερον αὐτῶν τὴν διάγνωσιν φέρει.

11 [Μενάνδρου] Ἐπίκληρος.

Ὥσπερ τῶν χορῶν
οὐ πάντες ᾄδουσ', ἀλλ' ἄφωνοι δύο τινὲς
ἢ τρεῖς παρεστήκασι πάντων ἔσχατοι
εἰς τὸν ἀριθμόν, καὶ τοῦθ' ὁμοίως πως ἔχει·
χώραν κατέχουσι, ζῶσι δ' οἷς ἔστιν βίος.

12 Εὐριπίδου Φοίνικος.

Καίτοι ποτ' εἴ τιν' εἰσίδοιμ' ἀνὰ πτόλιν
τυφλὸν προηγητῆρος ἐξηρτημένον
ἀδημονοῦντα συμφοραῖς ἐλοιδόρουν,
ὡς δειλὸς εἴη θάνατον ἐκποδὼν ἔχων.
καὶ νῦν λόγοισι τοῖς ἐμοῖς ἐναντίως
πέπτωχ' ὁ τλήμων. ὦ φιλόζωοι βροτοί,
οἳ τὴν ἐπιστείχουσαν ἡμέραν ἰδεῖν
ποθεῖτ' ἔχοντες μυρίων ἄχθος κακῶν.
οὕτως ἔρως βροτοῖσιν ἔγκειται βίου.
τὸ ζῆν γὰρ ἴσμεν, τοῦ θανεῖν δ' ἀπειρίᾳ
πᾶς τις φοβεῖται φῶς λιπεῖν τόδ' ἡλίου.

13 Ἀπολλοδώρου Ἀδελφῶν.

Ἀπραγμόνως ζῆν ἡδύ· μακάριος βίος
καὶ σεμνός, ἂν ᾖ μεθ' ἑτέρων ἀπραγμόνων·
ἐν θηρίοις δὲ καὶ πιθήκοις ὄντα δεῖ
εἶναι πίθηκον, ὢ ταλαιπώρου βίου.

14 Ἀπολλοδώρου ἐκ Κιθαρῳδοῦ.

Οὐ πανταχοῦ Φρύξ εἰμι· τοῦ ζῆν ἢν ὁρῶ
κρεῖττον τὸ μὴ ζῆν, χρήσομαι τῷ κρείττονι.

15 Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.

Ἐγὼ δὲ τοὺς καλῶς τεθνηκότας

ζῆν φημὶ μᾶλλον τοῦ βλέπειν τοὺς μὴ καλῶς.

16 *Αἰσχύλου Ἰξίονος.*
Βίου πονηροῦ θάνατος εὐκλεέστερος.

17 *Αἰσχύλου.*
Ζωῆς πονηρᾶς θάνατος εὐπορώτερος.
τὸ μὴ γενέσθαι δ' ἐστὶν ἢ πεφυκέναι
κρεῖσσον κακῶς πάσχοντα.

18 *Ἀριστοφάνους Ταγηνισταῖς.*
Καὶ μὴν πόθεν Πλούτων γ' ἂν ὠνομάζετο,
εἰ μὴ τὰ βέλτιστ' ἔλαχεν; ἓν δέ σοι φράσω,
ὅσῳ τὰ κάτω κρείττω 'στὶν ὧν ὁ Ζεὺς ἔχει.
ὅταν γὰρ ἱστᾷς, τοῦ ταλάντου τὸ ῥέπον
κάτω βαδίζει, τὸ δὲ κενὸν πρὸς τὸν Δία.

18[a] Οὐ γὰρ ἄν ποτε οὕτως ἐστεφανωμένοι
προὐκείμεθ', οὐδ' ἂν βακκάρει κεχριμένοι
εἰ μὴ καταβάντας εὐθέως πίνειν ἔδει.
διὰ ταῦτα γάρ τοι καὶ καλοῦνται μακάριοι.
πᾶς γὰρ λέγει τις "ὁ μακαρίτης οἴχεται."
"κατέδαρθεν· εὐδαίμων ὅτ' οὐκ ἀνιάσεται."
καὶ θύομέν γ' αὐτοῖσι τοῖς ἐναγίσμασιν
ὥσπερ θεοῖσι, καὶ χοάς γε χεόμενοι
αἰτούμεθ' αὐτοὺς δεῦρ' ἀνεῖναι τἀγαθά.

19 *Μενάνδρου Ἐπίκληρος.*
Τί δ' ἂν ἔχοι νεκρὸς
ἀγαθόν, ὅπου γ' οἱ ζῶντες ἔχομεν οὐδὲ ἕν;

20 *Εὐριπίδου Ἑκάβης* (377).
Θανὼν δ' ἂν εἴη μᾶλλον εὐτυχέστερος
ἢ ζῶν· τὸ γὰρ ζῆν μὴ καλῶς μέγας πόνος.

21 *Σοφοκλέους.*

Ὅστις γὰρ ἐν κακοῖσιν ἱμείρει βίου,
ἢ δειλός ἐστιν ἢ δυσάλγητος φρένας.

22 *Σοφοκλέους Αἴαντι* (473).

Αἰσχρὸν γὰρ ἄνδρα τοῦ μακροῦ χρῄζειν βίου,
κακοῖσιν ὅστις μηδὲν ἐξαλλάσσεται.
τί γὰρ παρ' ἦμαρ ἡμέρα τέρπειν ἔχει,
προσθεῖσα κἀναθεῖσα τοῦ γε κατθανεῖν;
οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτόν,
ὅστις κεναῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται.
ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι
τὸν εὐγενῆ χρή. πάντ' ἀκήκοας λόγον.

23 *Αἰσχύλος ἐν Ὅπλων κρίσει.*

Τί γὰρ καλὸν ζῆν βίον ὃς λύπας φέρει;

24 *Εὐριπίδου Πειρίθου.*

Οὐκ οὖν τὸ μὴ ζῆν κρεῖσσόν ἐστ' ἢ ζῆν κακῶς;

25 *Εὐριπίδου.*

Τοὺς ζῶντας εὖ δρᾶν· κατθανὼν δὲ πᾶς ἀνὴρ
γῆ καὶ σκιά, τὸ μηδὲν εἰς οὐδὲν ῥέπει.

26 *Διογένους.*

Διογένης εἰπόντος τινὸς "χαλεπόν ἐστι τὸ ζῆν" "οὔκ" εἶπεν "ἀλλὰ τὸ κακῶς ζῆν."

27 *Ἐπικτήτου.*

Ψυχὴν σώματος ἀναγκαιότερον ἰᾶσθαι· τοῦ γὰρ ζῆν κακῶς τὸ τεθνάναι κρεῖσσον.

28 *Πύρρωνος.*

Πύρρων ἔλεγε μηδὲν διαφέρειν ζῆν ἢ τεθνάναι. καί τις ἔφη πρὸς αὐτόν "τί οὖν σὺ οὐκ ἀποθνήσκεις;" ὁ δὲ "ὅτι" εἶπεν "οὐδὲν διαφέρει."

29 Ἐπικτήτου.

Θαυμαστὴ ἡ φύσις καὶ ὥς φησιν ὁ Ξενοφῶν φιλόζωος. τὸ γοῦν σῶμα τὸ πάντων ἀηδέστατον καὶ ῥυπαρώτατον στέργομεν καὶ θεραπεύομεν· εἰ γὰρ ἔδει πέντε μόνον ἡμέραις θεραπεῦσαι τὸ τοῦ γείτονος σῶμα, οὐκ ἂν ὑπεμείναμεν· ὅρα γὰρ οἷόν ἐστιν ἕωθεν ἀναστάντα τρίβειν τοὺς ὀδόντας τοὺς ἀλλοτρίους, καί τι τῶν ἀναγκαίων ποιήσαντα ἀπονίζειν ἐκεῖνα τὰ μέρη. τῷ ὄντι θαυμαστόν ἐστι φιλεῖν πρᾶγμα ᾧ τοσαῦτα λειτουργοῦμεν καθ' ἑκάστην ἡμέραν. νάττω τουτονὶ τὸν θύλακον, εἶτα κενῶ. τί τούτου βαρύτερον; ἀλλὰ θεῷ δεῖ με ὑπηρετεῖν. διὰ τοῦτο μένω καὶ ἀνέχομαι λούων τὸ δύστηνον τοῦτο σωμάτιον, χορτάζων, σκέπων· ὅτε δὲ νεώτερος ἦν, καὶ ἄλλο τι προσέταττέ μοι, καὶ ὅμως ἠνειχόμην αὐτοῦ. διὰ τί οὖν οὐκ ἀνέχεσθε, ὅταν ἡ δοῦσα ἡμῖν φύσις τὸ σῶμα ἀφαιρῆται; φιλῶ, φησίν, αὐτό. οὐκ οὖν ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, καὶ αὐτὸ τὸ φιλεῖν ἡ φύσις σοι δέδωκεν; ἡ δ' αὐτὴ λέγει "ἄφες αὐτὸ ἤδη, καὶ μηκέτι πρᾶγμα ἔχε."

30 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐὰν νέος τελευτᾷ τὸν βίον .... ἐγκαλεῖ τοῖς θεοῖς ὅτι δέον αὐτὸν ἤδη ἀναπεπαῦσθαι πρᾶγμα ἔχει, καὶ οὐδὲν ἧττον ὅταν προσίῃ ὁ θάνατος ζῆν βούλεται καὶ πέμπει παρὰ τὸν ἰατρὸν καὶ δεῖται αὐτοῦ μηδὲν ἀπολιπεῖν προθυμίας καὶ ἐπιμελείας. θαυμαστοί, ἔφη, ἄνθρωποι μήτε ζῆν θέλοντες μήτε ἀποθνήσκειν.

31 Πλάτωνος.

Τοῦ πλείονος βίου, φαυλοτέρου δέ, τὸν ἐλάσσονα ἀμείνονα ὄντα πάντῃ πάντως προαιρετέον.

32 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἄμεινον ζῆν τῷ μοχθηρῷ ἀνθρώπῳ· κακῶς ἄρ' ἀναγκάζεις ζῆν.

33 Πλάτωνος (Apol. ult.).

Ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

34 Ἀπολλώνιος Κορνηλιανῷ.

Βραχὺς ὁ βίος ἀνθρώπῳ εὖ πράττοντι, δυστυχοῦντι δὲ μακρός.

35 Ἰούνκου ἐκ τοῦ περὶ γήρως.

Ὃς δ' ἔοικεν ἀληθὴς εἶναι καὶ αὖ ἐπίσης ὠφελήσειν τε καὶ διδάξειν τὰ ὄντα νεανίσκους τε καὶ γέροντας καὶ τὴν ἄλλην ἡλικίαν, ὅδε μοι εἰρήσεται. πάντα μὲν ὅσα γίγνεται καθ' ἡντινοῦν αἰτίαν ἀνάγκη λυθῆναι· τὸ γὰρ ἀίδιον καὶ ἄφθαρτον μόνῳ τῷ θείῳ προσήκει, τὸ δὲ ὑπὸ τεχνίτου συστὰν ἔκ τινος ὕλης προσδέχεται φθοράν, ὁπότε καὶ φυτοῖς ἅπασι καὶ λίθοις καὶ σιδήρῳ μεταβολὴν ἴσμεν ξυμβαίνουσαν ὁμοίαν θανάτῳ· δένδροις μὲν καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν ξύλοις σηπεδόνα, λίθοις δὲ διάλυσιν, σιδήρῳ δὲ ἰόν. φασὶ δὲ καὶ τὸν κόσμον αὐτόν, διότι ἐγένετο, κατὰ γνώμην μέντοι τοῦ ποιήσαντος θεοῦ λελύσθαι ποτὲ ἐκ μέρους καὶ αὖθις λυθήσεσθαι εἴς τε πῦρ καὶ ὕδωρ. ἀνθρώπῳ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις ἡμέροις τε καὶ ἀγρίοις ἐξιέναι τοῦ βίου πᾶσα ἀνάγκη. καὶ σοὶ μὲν ἴσως, μᾶλλον δὲ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἀμυήτων φιλοσοφίας, δόξει τὸ πρᾶγμα χαλεπὸν εἶναι διὰ τὰ προειρημένα· εὖ δὲ ἴσθι, ἐξεταζόμενον αἱρετώτερον φανεῖται τῆς περισπουδάστου ζωῆς. ἐνταῦθα μὲν γὰρ ἐνοχλεῖ τοῖς ἀνθρώποις οὐ βραχὺς πόνος, οὐδὲ λύπη καὶ ταλαιπωρία ξύντομος· ἀλλ' οὐδὲ τῶν προσηκόντων εἰς σώμα-

τος ἐπιμέλειαν εὔροια πάρεστιν, οὐδὲ ὑγίεια συνεχής· οὐδὲ μὴν αἱ θαυμαζόμεναι παρά τισιν ἡδοναὶ καθ' ἑαυτὰς εἰλικρινεῖς τε καὶ ῥᾴδιαι γίγνονται, τοῦ μὲν ἀνιῶντος προκαταρχομένου καὶ ὥσπερ ἀπογεννῶντος αὐτάς, τοῦ δὲ οἰκείου βραχεῖαν καὶ ὀλιγοχρόνιον ἔχοντος τὴν τέρψιν· πόλεμοι δὲ καὶ μάχαι καὶ πράξεις ἐπίπονοι μακρὸν ἂν εἴη λέγειν ὁποῖά ἐστιν, εἴ τις ἐθέλοι μαρτύρια ποιήσασθαι τὰ ἔργα ἐπὶ τοῖς λόγοις· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ θανάτοις οἰκείων καὶ φίλων ὁποῖα δρῶσι πατέρες ἢ μητέρες, καιρὸς ἐπιτήδειος ὁ παρὼν ἐξηγήσασθαι· ἀλλ' οὐδὲ τὰς ἐπὶ τῷ πλουτεῖν μεταβολὰς οὐδὲ κινδύνους οὓς ὑπομένουσιν ἑκάστοτε διὰ γῆς καὶ θαλάττης. ἐπὶ πᾶσι γὰρ ὁ δαίμων τέτακται μεταποιεῖν τἀγαθὰ καὶ διώκειν ἀντεισάγων αὐτοῖς τὰς συμφοράς. ὁ δὲ θάνατος ἄδηλον μὲν εἰ φύσιν ἔχει τῆς ἀληθοῦς ζωῆς, τοῦ ζῆν ὑπό τινων ἀποτεθνηκέναι λεγομένου· ὅσα μέντοι ἀγαθὰ παρέχει δεξάμενος ἡμᾶς ἀδεῶς τε καὶ πιστῶς, ἀκούετε. τὰ μὲν γὰρ ἐνοχλοῦντα ταῖς ψυχαῖς σώματα, μυρίων ὄντα κακῶν αἴτια, ἐπιστὰς διέλυσεν, ἀποδιδοὺς αὐτὰ τοῖς στοιχείοις καὶ προστιθεὶς ἅπερ ἐξ αὐτῶν ὥσπερ ἐδανείσατο· τὰς δὲ ψυχὰς ἄγει ἐπὶ τὸν ἀειδῆ τόπον, ἔνθα δικασταί τε καὶ ἀψευδεῖς θεοὶ τῶν τε δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων κάθηνται κρίνοντες κατὰ μίαν ταττομένας εἰς τὸν προεληλυθότα δῆμον· αἵ τε ἀπαλλαττόμεναι τῶν δικαιωτηρίων τυχοῦσαι νίκης ἐπὶ πεδία ἠλύσια καὶ τὰς ἐκεῖσε εὐπαθείας ἐκπέμπονται, καὶ εἰσὶ φίλαι τε καὶ κοινωνοὶ δαιμόνων τε καὶ ἡρώων, οὓς τέως ἀκοῇ παραλαμβάνουσαι ἐθαύμαζον, στρατηγῶν τε καὶ βασιλέων οὐκ ἀπολείπονται· τὰς δὲ χαλεπὰς καὶ ἀδίκους μεταβολὴ καταλαμβάνει, καὶ οὐκέτι ἀφικνοῦνται ἐς τὸ φῶς.

36 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου* (492 e).

Ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ ὥς γε σὺ λέγεις, δεινὸς ὁ βίος. οὐ γάρ τοι θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ Εὐριπίδης ἀληθῆ ἐν τοῖσδε λέγει λέγων·

τίς δ' οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν;

καὶ ἡμεῖς δὲ τῷ ὄντι ἴσως τέθναμεν· ἤδη γάρ του ἔγωγε καὶ ἤκουσα τῶν σοφῶν, ὡς νῦν ἡμεῖς τέθναμεν, καὶ τὸ μὲν σῶμά ἐστιν ἡμῖν σῆμα, τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο, ἐν ᾧ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσί, τυγχάνει ὂν οἷον ἀναπείθεσθαι καὶ μεταπίπτειν ἄνω κάτω, καὶ τοῦτο ἄρα τις μυθολογῶν κομψὸς ἀνήρ, ἴσως Σικελικός τις ἢ Ἰταλικός, παράγων τῷ ὀνόματι, διὰ τὸ πιθανόν τε καὶ πιστικὸν ὠνόμασε πίθον, τοὺς δὲ ἀνοήτους ἀμυήτους· τῶν δὲ ἀνοήτων τοῦτο τῆς ψυχῆς, οὗ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσί, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν, ὡς τετρημένος εἴη πίθος, διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας. τοὐναντίον δὴ οὗτός σοι, ὦ Καλλίκλεις, ἐνδείκνυται, ὡς τῶν ἐν ᾅδου τὸ ἀειδὲς δὴ λέγων, οὗτοι ἀθλιώτατοι εἶεν οἱ ἀμύητοι, καὶ φοροῖεν εἰς τὸν τετρημένον πίθον ὕδωρ ἑτέρῳ τοιούτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ· τὸ δὲ κόσκινον ἄρα λέγει, ὡς ἔφη ὁ πρὸς ἐμὲ λέγων, τὴν ψυχὴν εἶναι· τὴν δὲ ψυχὴν κοσκίνῳ ἀπείκασε τὴν τῶν ἀνοήτων, ὡς τετρημένην, ἅτε οὐ δυναμένην στέγειν δι' ἀπιστίαν τε καὶ λήθην.

37 *Ξενοφῶντος ἐκ τῆς πρὸς Σώτειραν ἐπιστολῆς.*

Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὦ Σώτειρα, οὔτε ὁ θάνατος αἰσχρὸν οὔτε τι καλὸν εἶναι. ὅρος δὲ ζωῆς οὐχ εἷς πάντων, ἀνισάριθμον ἐτῶν φέρων τὸ μὴ ὅμοιον τῆς γενέσεως τῇ ἰσχύι ἡ ἀρρωστία. τὴν δὲ πρόφασιν ποτὲ

μὲν αἰσχρὰν οὖσαν ἐφέλκεσθαι θάνατον, ὅπου δὲ καλὴν καὶ πρεπώδη.

38 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀξιόχου* (p. 365 e).

Ὅτι τῆς συγκρίσεως ἅπαξ διαλυθείσης καὶ τῆς ψυχῆς εἰς τὸν οἰκεῖον ἱδρυθείσης τόπον, τὸ ὑπολειφθὲν σῶμα γεῶδες ὂν καὶ ἄλογον οὐκ ἔστιν ὁ ἄνθρωπος. ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ψυχή, ζῷον ἀθάνατον ἐν θνητῷ καθειργμένον φρουρίῳ· τὸ δὲ σκῆνος τουτὶ πρὸς κακοῦ περιήρμοσεν ἡ φύσις, ᾧ τὰ μὲν ἥδοντα ἀμυχιαῖα καὶ πτηνὰ καὶ πλείοσιν ὀδύναις ἀνακεκραμένα, τὰ δὲ ἀλγεινὰ ἀκραιφνῆ καὶ πολυχρόνια καὶ τῶν ἡδόντων ἄμοιρα· νόσους δὲ καὶ φλεγμονὰς τῶν αἰσθητηρίων, ἔτι δὲ τὰς ἐντὸς κακότητας, οἷς ἀναγκαστῶς ἅτε παρεσπαρμένη τοῖς πόροις ἡ ψυχὴ συναλγοῦσα τὸν οὐράνιον ποθεῖ καὶ σύμφυλον αἰθέρα καὶ διψᾷ τῆς ἐκεῖ διαίτης καὶ χορείας ὀριγνωμένη· ὥστε ἡ τοῦ ζῆν ἀπαλλαγὴ κακοῦ τινός ἐστιν εἰς ἀγαθὸν μεταβολή.

39 *Σωκράτους.*

Ἐν τῷ βίῳ καθάπερ ἐν θεάτρῳ ἄχρι τούτου δεῖ παραμένειν, ἄχρις οὗ τὴν τῶν ἔργων θέαν ἐπιτερπῆ εἶναι συμβαίνει.

40 *Ἡροδότου* (VII, 46).

Ὦ βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐργάσαο νῦν τε καὶ ὀλίγῳ πρότερον· μακαρίσας γὰρ σεωυτὸν δακρύεις. ὃ δὲ εἶπεν· Ἐπῆλθε γάρ με λογισάμενον κατοικτεῖραι, ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος, εἰ τούτων γε ἐόντων τοσούτων, οὐδεὶς ἐς ἑκατοστὸν ἔτος περιέσται. ὃ δὲ ἀμείβετο λέγων· Ἕτερα τούτου παρὰ τὴν ζωὴν πεπόνθαμεν οἰκτρότερα· ἐν γὰρ οὕτω βραχεῖ βίῳ οὐδεὶς οὕτως ἄνθρω-

πος ἐὼν εὐδαίμων πέφυκεν, οὔτε τούτων οὔτε τῶν ἄλλων, τῷ οὐ παραστήσεται πολλάκις καὶ οὐχὶ ἅπαξ τεθνάναι μᾶλλον βούλεσθαι ἢ ζῆν· αἵ τε γὰρ συμφοραὶ προσπίπτουσαι καὶ αἱ νοῦσοι συνταράσσουσαι καὶ βραχὺν ἐόντα μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον. οὕτω ὁ μὲν θάνατος μοχθηρῆς ἐούσης τῆς ζωῆς καταφυγὴ αἱρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγονεν· ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα φθονερὸς ἐν αὐτῷ εὑρίσκεται ἐών.

ΠΕΡΙ ΠΕΝΘΟΥΣ. ΡΚΒ.

1 *Βακχυλίδου ὕμνων.*

Αἰαῖ τέκος ἁμέτερον,
μεῖζον ἢ πενθεῖν ἐφάνη κακόν,
ἀφθέγκτοισιν ἶσον.

2 *Αἰσχύλου Ἡρακλειδῶν.*

Οὐ γάρ τι μεῖζον ἄλλο τοῦδε πείσομαι.

3 *Σόλωνος.*

Μηδέ μοι ἄκλαυστος θάνατος μόλοι, ἀλλὰ φίλοισι
καλλείποιμι θανὼν ἄλγεα καὶ στοναχάς.

4 *Εὐριπίδου Τρῳάδων* (604).

Ὡς ἡδὺ δάκρυα τοῖς κακῶς πεπονθόσι,
θρήνων τ' ὀδυρμοὶ μοῦσά θ' ἣ λύπας ἔχει.

5 *Ὁμήρου Ὀδυσσείας* (δ' 197).

Τοῦτό νυ καὶ γέρας οἶον ὀιζυροῖσι βροτοῖσι,
κείρασθαί τε κόμην βαλέειν τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν.

6 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰλιάδος* (ψ' 9).

Πάτροκλον κλαίωμεν· ὃ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.

7 *Εὐριπίδου Ἀρχελάου.*

Ἔστι [τι] καὶ παρὰ δάκρυσι κείμενον
ἡδὺ βροτοῖς, ὅταν ἄνδρα φίλον στενάχῃ τις ἐν οἴκῳ.

8 *Εὐριπίδου Οἰνόμαος.*

Ἀλλ' ἔστι γὰρ δὴ κἀν κακοῖσιν ἡδονὴ
θνητοῖς, ὀδυρμοὶ δακρύων τ' ἐπιρροαί·
ἀλγηδόνας δὲ ταῦτα κουφίζει φρενῶν
καὶ καρδίας ἔλυσε τοὺς ἄγαν πόνους.

9 *Εὐριπίδου Φρίξῳ.*

Καὶ γὰρ πέφυκε τοῦτ' ἐν ἀνθρώπου φύσει·
ἢν καὶ δίκῃ θνήσκῃ τις, οὐχ ἧσσον ποθεῖ
πᾶς τις δακρύειν τοὺς προσήκοντας φίλους.

10 *Σοφοκλέους Τεύκρου.*

Ὡς ἄρ', ὦ τέκνον, κενὴν
ἐτερπόμην σου τέρψιν εὐλογουμένου
ὡς ζῶντος· ἡ δ' ἄρ' ἐν σκότῳ λαθοῦσά με
ἔσαιν' ἐρινὺς ἡδοναῖς ἐψευσμένον.

11 *Σοφοκλέους.*

Θανόντι κείνῳ συνθανεῖν ἔρως μ' ἔχει.
Ἥξεις, ἐπείγου μηδέν, εἰς τὸ μόρσιμον.

12 *Φιλήμονος.*

Τί δὴ ποιεῖς πλέον; οὐδέν· ἡ λύπη δ' ἔχει
ὥσπερ τὸ δένδρον τοῦτο καρπὸν τὸ δάκρυον.

13 *Δημοσθένους ἐξ ἐπιστολῶν* (p. 1485).

Ἀλλ' ἔχει τινὰ τοῖς ἀδικουμένοις ῥαστώνην τὸ λέγειν ἃ πάσχουσιν, ὥσπερ τοῖς ἀλγοῦσι τὸ στένειν.

14 *Σόλωνος.*

Σόλων ἀποβαλὼν υἱὸν ἔκλαιεν· εἰπόντος δέ τινος

πρὸς αὐτὸν ὡς οὐδὲν προὔργου ποιεῖ κλαίων "δι' αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο" ἔφη "κλαίω."

15 Ὀβρίμου ὑπὲρ Πρωτογόνου.

Ἔστι δὲ ἀνθρώποις καὶ θρήνων χάρις, καὶ ταύτην ἔδωκεν ἡμῖν παραμυθίαν ἡ φύσις ἐν ταῖς τύχαις.

16 Πλάτωνος νόμων ιβ' (p. 959 e).

Δακρύειν μὲν τὸν τετελευτηκότα ἐπιτάττειν ἢ μὴ ἄμορφον, θρηνεῖν δὲ καὶ ἔξω τῆς οἰκίας φωνὴν ἐξαγγέλλειν ἀπαγορεύειν, καὶ τὸν νεκρὸν εἰς τὸ φανερὸν προάγειν τῶν ὁδῶν κωλύειν, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς πορευόμενον φθέγγεσθαι καὶ πρὸ ἡμέρας ἔξω τῆς πόλεως εἶναι.

ΠΕΡΙ ΤΑΦΗΣ. ΡΚΓ.

1 Εὐριπίδου Πολυΐδῳ.

Ἀνθρώπων δὲ μαίνονται φρένες,
δαπάνας ὅταν θανοῦσι πέμπωσιν κενάς.

2 Μενάνδρου Περινθίας.

Οὐ πώποτ' ἐζήλωσα πολυτελῆ νεκρόν·
εἰς τὸν ἴσον ὄγκον τῷ σφόδρ' ἔρχετ' εὐτελεῖ.

3 Μοσχίωνος (Eurip. Suppl. 533).

Ἐάσατ' ἤδη γῇ καλυφθῆναι νεκρούς·
ὅθεν δ' ἕκαστον εἰς τὸ σῶμ' ἀφίκετο,
ἐνταῦθ' ἀπελθεῖν, πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα,
τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν. οὔτι γὰρ κεκτήμεθα
ἡμέτερον αὐτὸ πλὴν ἐνοικῆσαι βίον·
κἄπειτα τὴν θρέψασαν αὐτὸ δεῖ λαβεῖν.

4 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Τὸ ζῆν ἀφέντες τὸ κατὰ γῆν τιμῶσί σου.
Κενόν γ'· ὅταν γὰρ ζῇ τις, εὐτυχεῖ, Κρέων.

5 *Λάωνος ἐκ Διαθηκῶν.*

Τῶν γὰρ μετ' ἐμαυτὸν εἰκόνων καὶ μνημάτων
ἀεὶ καταφρονῶν ζῶν ἔχειν τι βούλομαι.

6 *Ὁμήρου Ὀδυσσείας* (α´ 291).

Σῆμά τέ οἱ χεῦσαι καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξαι.

7 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰλιάδος* (π´ 674).

Ὄφρά ἑ ταρχύσωσι κασίγνητοί τε ἔται τε
τύμβῳ τε στήλῃ τε· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.

8 *Τοῦ αὐτοῦ* (τ´ 228).

Ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν ὅς κε θάνῃσι,
νηλέα θυμὸν ἔχοντας, ἐπ' ἤματι δακρύσαντας.

9 *Θουκυδίδου* (II, 43).

Ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος.

10 *Ἐκ τῆς Αἰλιανοῦ συμμίκτου ἱστορίας.*

Ὁ Σωκράτης, ἐπεὶ τὸ κώνειον ἔμελλε πίεσθαι, τῶν ἀμφὶ τὸν Κρίτωνα ἐρομένων αὐτὸν τίνα τρόπον ταφῆναι θέλει "ὅπως ἂν ὑμῖν" ἀπεκρίνατο "ᾗ ῥᾷστον."

11 *Διογένους.*

Ἔλεγεν ὁ Διογένης, ὅτι ἂν μὲν κύνες αὐτὸν σπαράξωσιν, Ὑρκανία ἔσται ἡ ταφή, ἂν δὲ γῦπες, ἀπτέωνται· ἂν δὲ μηδεὶς προσέλθῃ, ὁ χρόνος καλλίω τὴν διὰ τῶν πολυτελεστάτων, ἡλίου καὶ ὄμβρου.

12 *Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.*

Κῖοι τοὺς ἀποθανόντας κατακαύσαντες καὶ ὀστολογήσαντες ἐν ὅλμῳ τὰ ὀστᾶ καταπτίσσουσιν, εἶτα ἐνθέντες εἰς πλοῖον καὶ κόσκινον λαβόντες ἀναπλέουσιν εἰς πέλαγος καὶ πρὸς τὸν ἄνεμον ἐξοδιάζουσιν, ἄχρις ἂν πάντα ἐκφυσηθῇ καὶ ἀφανῆ γένηται.

Ταῦροι Σκυθικὸν ἔθνος τοῖς βασιλεῦσι τοὺς εὐνουστάτους τῶν φίλων σύγκαταθάπτουσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποθανόντος φίλου ἢ μέρος ἢ τὸ ὅλον ἀποτέμνει ὠτίον πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ τελευτήσαντος.

Σινδοὶ τοσούτους ἰχθῦς ἐπὶ τοὺς τάφους ἐπιβάλλουσιν, ὅσους πολεμίους ὁ θαπτόμενος ἀπεκτονὼς ᾖ.

Κολχοὶ τοὺς τελευτήσαντας οὐ θάπτουσιν, ἀλλὰ κρημνῶσιν ἀπὸ δένδρων.

Φρύγες οὐ κατορύττουσι τοὺς ἱερεῖς τελευτήσαντας, ἀλλ' ἐπὶ λίθους δεκαπήχεας τιθέασιν ὀρθούς.

Πάνηβοι Λίβυες, ὅταν αὐτοῖς βασιλεὺς ἀποθάνῃ, τὸ μὲν σῶμα κατορύττουσι, τὴν δὲ κεφαλὴν ἀποκόψαντες καὶ χρυσώσαντες ἀνατιθέασιν ἐν ἱερῷ.

Ἰνδοὶ συγκατακαίουσιν, ὅταν τελευτήσωσι, τῶν γυναικῶν τὴν προσφιλεστάτην. αὐτῶν δὲ ἐκείνων ἀγὼν μέγιστος γίγνεται, σπουδαζόντων νικῆσαι ἑκάστην τῶν φίλων.

Τὸ αὐτὸ καὶ Ἡρόδοτος ἐν πέμπτῃ ἱστοριῶν παρὰ Σκυθῶν τῶν ὕπερθεν Κρηστωναίων γίγνεσθαι λέγει.

13 *Ἡροδότου ἱστορίας τρίτης* (16).

Πέρσαι καὶ Αἰγύπτιοι οὐχ ὅσιον ἡγοῦνται τοὺς νεκροὺς καίειν· Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσιν εἶναι τὸ πῦρ, διὸ οὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγουσι θεῷ νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου· Αἰγυπτίοισι δὲ νενόμισται τὸ πῦρ θηρίον εἶναι ἔμψυχον, πάντα δὲ αὐτὸ κατεσθίειν, τάπερ ἂν λάβῃ, πλησθὲν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς συναποθνήσκειν τῷ κατεσθιομένῳ· οὐκ οὖν θηρίοισι οὐδαμῶς σφιν νόμος ἐστὶ τὸν νέκυν διδόναι· καὶ διὰ ταῦτα ταριχεύουσιν, μὴ κείμενος ὑπὸ εὐλέων καταβρωθῇ.

14 *Πλάτωνος νόμων δ´* (p. 719 d).

Οὔσης γὰρ ταφῆς τῆς μὲν ὑπερβεβλημένης τῆς δὲ ἐλλειπούσης τῆς δὲ μετρίας, τὴν μίαν ἑλόμενος σὺ τὴν μέσην ταύτην προστάττεις καὶ ἐπῄνεσας ἁπλῶς. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν γυνή μοι διαφέρουσα εἴη πλούτῳ καὶ θάπτειν αὐτὴν διακελεύοιτο ἐν τῷ ποιήματι, τὸν ὑπερβάλλοντα ἂν τάφον ἐπαινοίην· φειδωλὸς δ' αὖ τις καὶ πένης ἀνὴρ τὸν καταδεᾶ· μέτρον δὲ οὐσίας κεκτημένος καὶ μέτριος αὐτὸς ὢν τὸν αὐτὸν ἂν ἐπαινέσοι.

15 *Ξενοφῶντος ἐν τῷ η´* (7,25) *περὶ τῆς Κύρου παιδείας.*

Τὸ δ' ἐμὸν σῶμα ὦ παῖδες, ὅταν τελευτήσω, μήτε ἐν χρυσῷ θῆτε μήτε ἐν ἀργυρῷ μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενί, ἀλλ' ὡς τάχιστα τῇ γῇ ἀπόδοτε. τί γὰρ τούτου μακαριώτερον ἢ τὸ γῇ μιχθῆναι, ἣ πάντα μὲν τὰ καλά, πάντα δὲ τἀγαθὰ φύει τε καὶ τρέφει; ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλως φιλάνθρωπος ἐγενόμην καὶ νῦν ἡδέως ἂν μοι δοκῶ κοινωνῆσαι τοῦ εὐεργετοῦντος ἀνθρώπους.

ΠΑΡΗΓΟΡΙΚΑ. ΡΚΔ.

1 *Ὁμήρου Ἰλιάδος ω´* (549).

Ἴσχεο, μηδ' ἀλίαστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν.
οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἷος αἰνῶς,
οὐδέ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα.

2 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰλιάδος τ´* (225).

Γαστέρι δ' οὔ πως ἔστι νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιούς.

3 *Ὁμήρου* (Il. ω´ 46).

Μέλλει μέν που τὶς καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέσσαι,

ἠὲ κασίγνητον ὁμογάστριον ἠὲ καὶ υἱόν.
ἀλλ' ἤτοι κλαύσας καὶ ὀδυρόμενος μεθέηκε·
τλητὸν γὰρ μοῖραι θυμὸν θέσαν ἀνθρώποισι.

4 [Ὁμήρου Ἰλ. ω' 602.]

Καὶ γάρ τ' ἠύκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο,
ἓξ μὲν θυγατέρες ἓξ δ' υἱέες ἡβώοντες.

5 Σιμωνίδου.

Τοῦ μὲν θανόντος οὐκ ἂν ἐνθυμοίμεθα,
εἴ τι φρονοῖμεν, πλεῖον ἡμέρης μιῆς.

6 Μενάνδρου.

Ἐπὶ τοῦτ' ἐγένοντο πάντες, ἐνθάδ' ἥξομεν...
Ἀνθρωπίνως δεῖ τὰς τύχας φέρειν, ξένε.
Τὰ κοινὰ κοινῶς χρὴ δεῖ φέρειν συμπτώματα.

7 Εὐριπίδου Ἰνοῦς.

Γίγνωσκε τἀνθρώπεια μηδ' ὑπερμέτρως
ἄλγει· κακοῖς γὰρ οὐ σὺ πρόσκεισαι μόνη.

8 Εὐριπίδου Πρωτεσίλαος.

Πέπονθεν οἷα καὶ σὲ καὶ πάντας μένει.

9 Θεόγνιδος (1029).

Τόλμα, θυμέ, κακοῖσιν ὅμως ἄτλητα πεπονθώς·
δειλῶν τοι κραδίη γίγνεται ὀξυτέρη.
μηδὲ σύ γ' ἀπρήκτοισιν ἐπ' ἔργμασιν ἄλγος ἀέξων
ἔχθει, μηδ' ἄχθου, μηδὲ φίλους ἀνία,
μηδ' ἐχθροὺς εὔφραινε· θεῶν δ' εἱμαρμένα δῶρα
οὐκ ἂν ῥηιδίως θνητὸς ἀνὴρ προφύγοι.

10 Φιλητᾶ παιγνίων.

Ἐκ θυμοῦ κλαῦσαί με τὰ μέτρια, καί τι προσηνὲς
εἰπεῖν, μεμνῆσθαί τ' οὐκ ἔτ' ἐόντος ὅμως.

11 *Φιλητᾶ ἐπιγραμμάτων.*
Οὐ κλαίω ξείνων σε φιλαίτατε· πολλὰ γὰρ ἔγνως
καλά· κακῶν δ' αὖ σοι μοῖραν ἔνειμε θεός.

12 *Εὐφορίωνος.*
Τῷ καὶ μέτρια μέν τις ἐπὶ φθιμένῳ ἀκάχοιτο, μέτρια καὶ κλαύσειεν· ἐπεὶ καὶ πάμπαν ἄδακρυν μοῖραι ἐπημήναντο.

13 *Ὅμηρος Ὀδυσσείας δ'* (103).
Αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο.

14 [*Ἰλιάδος ω'* 525].
Ὣς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι
ζώειν ἀχνυμένους, αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες εἰσίν.

15 *Στησιχόρου.*
Ἀτελέστατα γὰρ καὶ ἀμήχανα τοὺς θανόντας κλαίειν.

16 *Εὐριπίδου Μελανίππης.*
Τί τοὺς θανόντας οὐκ ἐᾷς τεθνηκέναι,
καὶ τἀκχυθέντα συλλέγεις ἀλγήματα;

17 *Σοφοκλέους ἐκ Σκυρίων.*
Ἀλλ' εἰ μὲν ἦν κλαίουσιν ἰᾶσθαι κακὰ
καὶ τὸν θανόντα δακρύοις ἀνιστάναι,
ὁ χρυσὸς ἧσσον κτῆμα τοῦ κλαίειν ἂν ἦν.
νῦν δ', ὦ γεραιέ, ταῦτ' ἀνηνύτως ἔχει,
τὸν ἐν τάφῳ κρυφθέντα πρὸς τὸ φῶς ἄγειν.
κἀμοὶ γὰρ ἂν πατήρ γε δακρύων χάριν
ἀνῆκτ' ἂν εἰς φῶς.

18 *Φιλήμονος Σαρδίου.*
Εἰ τὰ δάκρυ' ἡμῖν τῶν κακῶν ἦν φάρμακον,
ἀεί θ' ὁ κλαύσας τοῦ πονεῖν ἐπαύετο,
ἠλλαττόμεσθ' ἂν δάκρυα δόντες χρυσίον.

19 Τιμοκλέους.

Ὦ 'τὰν ἄκουσον, ἤν τι σοι δοκῶ λέγειν·
ἄνθρωπός ἐστι ζῷον ἐπίπονον φύσει,
καὶ πολλὰ λυπήρ' ὁ βίος ἐν ἑαυτῷ φέρει.
παραψυχὰς οὖν φροντίδων ἀνεύρετο
ταύτας· ὁ γὰρ νοῦς τῶν ἰδίων λήθην λαβὼν
πρὸς ἀλλοτρίῳ τε ψυχαγωγηθεὶς πάθει,
μεθ' ἡδονῆς ἀπῆλθε παιδευθείς θ' ἅμα.
τοὺς γὰρ τραγῳδοὺς πρῶτον, εἰ βούλει, σκόπει
ὡς ὠφελοῦσι πάντας. ὢν μὲν γὰρ πένης,
πτωχότερον αὑτοῦ καταμαθὼν τὸν Τήλεφον
γενόμενον, οὕτω τὴν πενίαν ῥᾷον φέρει.
ὁ νοσῶν τι μανικόν, Ἀλκμέων' ἐσκέψατο.
ὀφθαλμιᾷ τις, εἰσὶ Φινεΐδαι τυφλοί.
τέθνηκέ τῳ παῖς, ἡ Νιόβη κεκούφικεν.
χωλός τίς ἐστι, τὸν Φιλοκτήτην ὁρᾷ.
γέρων τις ἀτυχεῖ, κατέμαθεν τὸν Οἰνέα.
ἅπαντα γὰρ τὰ μείζον' ἢ πέπονθέ τις
ἀτυχήματ' ἄλλοις γεγονότ' ἐννοούμενος,
τὰς αὐτὸς αὑτοῦ συμφορὰς ἧττον στένει.

20 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Παλαιὰ καινοῖς δακρύοις οὐ χρὴ στένειν.

21 Φιλιππίδου.

Ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει χρόνος.

22 Μενάνδρου.

Πάντων ἰατρὸς τῶν ἀναγκαίων κακῶν
χρόνος ἐστίν, οὗτος καὶ σὲ νῦν ἰάσεται.

23 Ὁμήρου (Il. ω' 128).

Τέκνον ἐμόν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
σὴν ἔδεαι κραδίην;

9 *

24 *Πυθαγόρου.*

Φείδεο τῆς ζωῆς, μή μιν καταθυμοβορήσῃς.

25 *Διφίλου.*

Λύπης δὲ πάσης γίγνετ' ἰατρὸς χρόνος.

26 *Φιλητᾶ Δήμητρος.*

Ἀλλ' ὅτ' ἐπὶ χρόνος ἔλθῃ, ὃς ἐκ Διὸς ἄλγεα πέσσειν
ἔλλαχε καὶ πενθέων φάρμακα μοῦνος ἔχει.

26ª *Φιλητᾶ Δήμητρος.*

Καὶ γάρ τις μελέοιο κορεσσάμενος κλαυθμοῖο
κήδεα δειλαίων εἷλεν ἀπὸ πραπίδων.

27 *Ἀντιφάνους ἐξ Ἀφροδισίου.*

Πενθεῖν δὲ μετρίως τοὺς προσήκοντας φίλους.
οὐ γὰρ τεθνᾶσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδόν,
ἣν πᾶσιν ἐλθεῖν ἔστ' ἀναγκαίως ἔχον,
προεληλύθασιν· εἶτα χἠμεῖς ὕστερον
εἰς ταὐτὸ καταγωγεῖον αὐτοῖς ἥξομεν,
κοινῇ τὸν ἄλλον συνδιατρίψοντες χρόνον.

28 *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης* (1271).

Παῦσαι δὲ λύπης τῶν τεθνηκότων ὕπερ.
πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισιν ἥδε πρὸς θεῶν·
ψῆφος κέκρανται, κατθανεῖν τ' ὀφείλεται.

29 *Εὐριπίδου Τημενίδαις.*

Τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποισι κατθανεῖν μένει.
κοινὸν δ' ἔχοντες αὐτὸ κοινὰ πάσχομεν
πάντες· τὸ γὰρ χρεὼν μεῖζον ἢ τὸ μὴ χρεών.

30 *Ἀρχιλόχου.*

Κήδεα μὲν στονόεντα Περίκλεες, οὐδέ τις ἀστῶν
μεμφόμενος θαλίῃς τέρψεται οὐδὲ πόλις.
τοίους γὰρ κατὰ κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
ἔκλυσεν, οἰδαλέους δ' ἀμφ' ὀδύνῃς ἔχομεν

πνεύμονας· ἀλλὰ θεοὶ γὰρ ἀνηκέστοισι κακοῖσιν,
ὦ φίλ', ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν
φάρμακον· ἄλλοτε δ' ἄλλος ἔχει τόδε· νῦν μὲν ἐς ἡμέας
ἐτράπεθ', αἱματόεν δ' ἕλκος ἀναστένομεν.
ἐξαῦτις δ' ἑτέρους ἐπαμείψεται· ἀλλὰ τάχιστα
τλῆτε γυναικεῖον πένθος ἀπωσάμενοι.

31 Πολυαίνου.

Ἐπὶ τοῖς ἀποθνήσκουσι μὴ λυποῦ, ἀναγκαῖον γάρ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς αἰσχρῶς τελευτῶσιν.

32 Ἀμάσιος.

Ἄμασις πρός τινα τὸν υἱὸν ἀποβαλόντα εἶπεν "εἰ ὅτε μηδέπω ἦν οὐκ ἐλύπου, μηδὲ νῦν λυπηθῇς, ὅτε οὐκ ἔτ' ἐστίν."

33 Δίωνος ἐκ τοῦ Χαριδήμου (p. 348 Emp.).

Τὰ μὲν καθ' ἡμᾶς οὕτω γέγονεν, ὡς ἔδοξε τῷ θεῷ. χρὴ δὲ μὴ γιγνομένων χαλεπὸν ἡγεῖσθαι μηδὲ δυσχερῶς φέρειν, ὥσπερ ἐν δεινοῖς οὖσι. παραινοῦσι δὲ ἄλλοι τε σοφοὶ καὶ οὐχ ἥκιστα Ὅμηρος λέγων μηδαμῇ ἀπόβλητα εἶναι ἀνθρώποις θεῶν δῶρα, καλῶς ὀνομάζων τὰ δῶρα τὰ ἔργα τῶν θεῶν, ὡς ἅπαντα ἀγαθὰ ὄντα καὶ ἐπ' ἀγαθῷ γιγνόμενα.

34 Θεοκρίτου.

Θεόκριτος ἐν περιδείπνῳ τοῦ πενθοῦντος λαιμάργως ἐσθίοντος "θάρρει βέλτιστε" εἶπεν "οὐ σοὶ μόνῳ ταῦτα γέγονεν."

35 Ἀπολλώνιος Νουμηνίῳ.

Οὐ θρηνητέον οἵων φίλων ἐστερήθημεν, ἀλλὰ μνημονευτέον ὅτι μετὰ τῶν φίλων τὴν καλλίστην βιοτὴν ἐβιοτεύσαμεν.

36 Ὑπερίδου.

Χαλεπὸν μὲν ἴσως ἐστὶ τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις ὄντας πάθεσι παραμυθεῖσθαι. τὰ γὰρ πένθη οὔτε λόγῳ οὔτε νόμῳ κοιμίζεται, ἀλλ' ἡ φύσις ἑκάστου καὶ φιλία πρὸς τὸν τελευτήσαντα τὸν ὁρισμὸν ἔχει τοῦ λυπεῖσθαι. ὅμως δὲ χρὴ θαρρεῖν καὶ τῆς λύπης παραιρεῖν εἰς τὸ ἐνδεχόμενον καὶ μεμνῆσθαι μὴ μόνον τοῦ θανάτου τῶν τετελευτηκότων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρετῆς ἧς καταλελοίπασιν. οὐ γὰρ θρήνων ἄξια πεπόνθασιν, ἀλλ' ἐπαίνων μεγάλων πεποιήκασιν. εἰ δὲ γήρως θνητοῦ μὴ μετέσχον, ἀλλ' εὐδοξίαν ἀγήρατον εἰλήφασιν εὐδαίμονές τε γεγόνασι κατὰ πάντα. ὅσοι μὲν γὰρ αὐτῶν ἄπαιδες τετελευτήκασιν, οἱ παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἔπαινοι παῖδες αὐτῶν ἀθάνατοι ἔσονται· ὅσοι δὲ παῖδας καταλελοίπασιν, ἡ τῆς πατρίδος εὔνοια ἐπίτροπος αὐτοῖς τῶν παίδων καταστήσεται. πρὸς δὲ τούτοις, εἰ μέν ἐστι τὸ ἀποθανεῖν ὅμοιον τῷ μὴ γενέσθαι, ἀπηλλαγμένοι εἰσὶ νόσων καὶ λύπης καὶ τῶν ἄλλων τῶν προσπιπτόντων εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· εἰ δ' ἔστιν αἴσθησις ἐν ᾅδου καὶ ἐπιμέλεια παρὰ τοῦ δαιμονίου, ὥσπερ ὑπολαμβάνομεν, εἰκὸς τοὺς ταῖς τιμαῖς τῶν θεῶν καταλυομέναις βοηθήσαντας πλείστης κηδεμονίας ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τυγχάνειν.

37 Ἀπολλώνιος Θεαιτήτῳ.

Τὸ λυπούμενον ἀλλοτρίοις κακοῖς παραμυθοῦ.

38 Εὐσεβίου.

Ἀνιηροῦ τευ προσπεσόντος ἔπειτα χαλεπαίνειν τοῖσι θεοῖσι, μέζον κακὸν ἔστι ζητέειν.

39 Εὐσεβίου.

Ἀνιηροῦ τευ προσπεσόντος, εἴ τι τοῦ παρεστεῶτος

ἔστι εὑρέειν μέζον, ἐπιλέγεο, καὶ εὑρών, ὅτι μὴ ἐκεῖνο ἀλλὰ τὸ μεῖον ἔχεις, ἀσπάζεο.

40 *Διονυσίου Ἁλικαρνασέως.*

Τοῖς δὲ ἀνθισταμένοις καὶ μὴ καταπίπτουσι κουφότερα γίγνεται τὰ κακά.

41 *Σωκράτους.*

Πεττείᾳ τινὶ ἔοικεν ὁ βίος, καὶ δεῖ ὥσπερ ψῆφόν τινα τίθεσθαι τὸ συμβαῖνον· οὐ γὰρ ἔστιν ἄνωθεν βαλεῖν οὐδὲ ἀνα θέσθαι τὴν ψῆφον.

42 *Ξενοφῶντος ἐκ τῆς πρὸς Σώτειραν ἐπιστολῆς.*

Ἀλλ' οὔτε ἐπὶ θανάτῳ προσήκει τοσοῦτον πένθος εὑρέσθαι, ἐπισταμένην ὅτι ὁδοῦ ἀνθρωπίνης χρὴ νομίζειν ἀρχὴν μὲν γένεσιν τέλος δὲ θάνατον. ἀπέθανε δέ, ὅπερ ἂν καὶ ὁ μὴ θέλων ἔπαθε· τὸ δὲ καλῶς ἑκόντος τε ἔργον καὶ ἃ χρὴ παιδευθέντος. μακάριος οὖν δὴ Γρύλλος καὶ ὅστις οὐ τὸ μήκιστον ἑλόμενος τοῦ βίου, τὸ δὲ μετὰ ἀρετῆς, καὶ εἰ βραχὺν οἱ ἔδωκεν αἰῶνα ὁ θεός.

43 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ ι' πολιτείας* (p. 603 e).

Ἀνήρ, ἦν δ' ἐγώ, ἐπιεικής, τοιᾶσδε τύχης μετασχών, υἱὸν ἀπολέσας ἤ τι ἄλλο ὧν περὶ πλείστου ποιεῖται, ἐλέγομέν που καὶ τότε, ὅτι ῥᾷστα οἴσει τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Νῦν δὲ τόδε ἐπισκεψώμεθα, πότερον οὐδὲν ἀχθέσεται, ἢ τοῦτο μὲν ἀδύνατον, μετριάσει δέ πως πρὸς λύπην. Οὕτω μᾶλλον, ἔφη, τό γε ἀληθές. Τὸ δὲ νῦν μοι περὶ αὐτοῦ εἰπέ, πότερον αὐτὸν μᾶλλον οἴει τῇ λύπῃ μάχεσθαί τε καὶ ἀντιτείνειν, ὅταν ὁρᾶται ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἢ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς καθ' αὐτὸν γίγνηται; Πολύ που,

ἔφη, διοίσει, ὅταν ὁρᾶται. Μονωθεὶς δέ γε, οἶμαι, πολλὰ μὲν τολμήσει φθέγξασθαι, ἃ εἴ τις αὐτοῦ ἀκούοι, αἰσχύνοιτ' ἄν· πολλὰ δὲ ποιήσει, ἃ οὐκ ἂν δέξαιτό τινα ἰδεῖν δρῶντα. Οὕτως ἔχει, ἔφη. Οὐκ οὖν τὸ μὲν ἀντιτείνειν διακελευόμενον, λόγος καὶ νόμος ἐστί· τὸ δ' ἕλκον ἐπὶ τὰς λύπας, αὐτὸ τὸ πάθος; Ἀληθῆ. Ἐναντίας δὲ δὴ ἀγωγῆς γιγνομένης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὸ αὐτό, ἅμα δύο ἔφαμεν δὴ ἀναγκαῖον εἶναι. Πῶς δ' οὔ; Οὐκ οὖν τὸ μὲν ἕτερον τῷ νόμῳ ἕτοιμον πείθεσθαι, ᾗ ὁ νόμος ἐξηγεῖται; Πῶς; Λέγει που ὁ νόμος, ὅτι κάλλιστον ὅτι μάλιστα ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δήλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων· οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι· οὔτε τὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον ὂν μεγάλης σπουδῆς, ὅ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς ὅτι τάχιστα παραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδὼν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἦ δ' ὅς, λέγεις; Τῷ βουλεύεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, περὶ τὸ γεγονός, καὶ ὥσπερ ἐν πτώσει κύβων πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὑτοῦ πράγματα, ὅπου ὁ νοῦς αἱρεῖ βέλτιστ' ἂν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας καθάπερ παῖδας ἐχομένους τοῦ πληγέντος ἐν τῷ βοᾶν διατρίβειν· ἀλλ' ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὅτι τάχιστα γίγνεσθαι πρὸς τὸ ἰᾶσθαί τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσόν τε καὶ νοσῆσαν ἰατρικῇ, θρηνῳδίαν ἀφανίζοντα. Ὀρθότατά γ' ἂν οὖν [τις, ἔφη,] πρὸς τὰς τύχας οὕτω προσφέροιτο. Οὐκ οὖν φαμὲν τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ ἐθέλει ἕπεσθαι; Δῆλον δή. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τε τοῦ πάθους καὶ πρὸς τοὺς ὀδυρμοὺς ἄγον καὶ ἀπλήστως ἔχον αὐτῶν, ἆρ' οὐκ ἀλόγιστόν τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργὸν καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν οὖν.

ΟΤΙ ΟΥ ΧΡΗ ΠΑΡΟΙΝΕΙΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΕΤΕΛΕΥΤΗΚΟΤΑΣ. ΡΚΕ.

1 *Ὁμήρου Ἰλιάδος ω'* (54).

Κωφὴν γὰρ δὴ γαῖαν ἀεικίζει μενεαίνων.

2 *Ὁμήρου Ὀδυσσείας χ'* (412).

Οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.

3 *Μοσχίωνος ἐκ Φεραίων.*

Κενὸν θανόντος ἀνδρὸς αἰκίζειν σκιάν.

4 *Ζῶντας κολάζειν, οὐ θανόντας εὐσεβές.*

5 *Ἀρχιλόχου.*

Οὐ γὰρ ἐσθλὰ κατθανοῦσι κερτομεῖν ἐπ' ἀνδράσιν.

6 *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.*

Θάνατος γὰρ ἀνθρώποισι νεικέων τέλος
ἔχει· τί γὰρ τοῦδ' ἐστὶ μεῖζον ἐν βροτοῖς;
τίς γὰρ πετραῖον σκόπελον οὐτάζων δορὶ
ὀδύναισι δώσει; τίς δ' ἀτιμάζων νέκυς,
εἰ μηδὲν αἰσθάνοιντο τῶν παθημάτων;

7 *Αἰσχύλου Ἕκτορος.*

Καὶ τοὺς θανόντας εἰ θέλεις εὐεργετεῖν
εἴτ' οὖν κακουργεῖν, ἀμφιδεξίως ἔχει,
τῷ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι φθιτούς.
ἡμῶν γε μέντοι νέμεσίς ἐσθ' ὑπερτέρα,
καὶ τοῦ θανόντος ἡ δίκη πράσσει κότον.

8 *Διονυσίου Σωτείρας.*

Πρὸς τὸν τελευτήσανθ' ἕκαστος, κἂν σφόδρα
ζῶν ἐχθρὸς ᾖ τις, γίγνεται φίλος τότε.

9 *Εὐριπίδου Φοινισσῶν* (1330).

Τοῖς γὰρ τεθνεῶσι χρὴ τὸν οὐ τεθνηκότα
τιμὰς διδόντα χθόνιον εὐσεβεῖν θεόν.

10 *Τιμοκλέους Συνεργικά.*

Τοῖς μὲν τεθνεῶσιν ἔλεος ἐπιεικὴς θεός·
τοῖς ζῶσι δ' ἕτερον ἀνοσιώτατος φθόνος.

11 *Σοφοκλέους Λαρισαίων.*

Χρὴ δὲ τῷ τεθνηκότι
τὸν ζῶντ' ἐπαρκεῖν αὐτὸν ὡς θανούμενον.

12 *Μιμνέρμου....*

12a ... *ἐκ Νεοπτολέμου.*

Δεινοὶ γὰρ ἀνδρὶ πάντες ἐσμὲν εὐκλεεῖ
ζῶντι φθονῆσαι, κατθανόντα δ' αἰνέσαι.

13 *Σοφοκλέους Αἴαντι* (1091).

Μενέλαε, μὴ γνώμας ὑποστήσας σοφὰς
εἶτ' αὐτὸς ἐν θανοῦσιν ὑβριστὴς γένῃ.

14 *Μοσχίωνος.*

Τί κέρδος οὐκ ἔτ' ὄντας αἰκίζειν νεκρούς;
τί τὴν ἄναυδον γαῖαν ὑβρίζειν πλέον;
ἐπὴν γὰρ ἡ κρίνουσα καὶ τὰς ἡδονὰς
καὶ τἀνιαρὰ φροῦδος αἴσθησις φθαρῇ,
τὸ σῶμα κωφοῦ τάξιν εἴληφεν πέτρου.

15 *Χείλωνος.*

Τὸν τετελευτηκότα μὴ κακολόγει, ἀλλὰ μακάριζε.

16 *Πλάτωνος πολιτείας ε'* (469 d.).

Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ φιλοχρήματον νεκρὸν συλᾶν, καὶ γυναικείας τε καὶ σμικρᾶς διανοίας τὸ πολέμιον νομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεῶτος, ἀποπταμένου τοῦ ἐχθροῦ, λελοιπότος δὲ ᾧ ἐπολέμει; ἢ οἴει τι διάφορον δρᾶν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἳ τοῖς λίθοις οἷς ἂν βληθῶσι χαλεπαίνουσι, τοῦ βάλλοντος οὐχ ἁπτόμεναι; Οὐδὲ σμικρόν, ἔφη. Ἐατέον ἄρα τὰς νεκροσυλίας καὶ τὰς τῶν ἀναιρέσεων διακωλύσεις.

17 Τοῦ αὐτοῦ (Legg. XI. p. 926 e.).

Εἴς τινα γὰρ οὖν μοι καιρὸν φαινόμεθα τοὺς ἔμπροσθεν λόγους διεξελθεῖν, ὡς ἄρα αἱ τῶν τελευτησάντων ψυχαὶ δύναμιν ἔχουσί τινα τελευτήσασαι, ᾗ τῶν κατ' ἀνθρώπους πραγμάτων ἐπιμελοῦνται. ταῦτα δὲ ἀληθεῖς μέν, μακροὶ δέ εἰσι περιέχοντες λόγοι. πιστεύειν τε ταῖς ἄλλαις φήμαις χρεὼν περὶ τὰ τοιαῦτα, οὕτω πολλαῖσι καὶ σφόδρα παλαιαῖς οὔσαις· πιστεύειν δ' αὖ τοῖς νομοθετοῦσι ταῦθ' οὕτως ἔχειν, ἄν περ μὴ παντάπασιν ἄφρονες φαίνωνται, [ταύτῃ δὲ εἰ ταῦτ' ἐστὶ κατὰ φύσιν, πρῶτον μὲν τοὺς ἄνω θεοὺς φοβείσθων, οἳ τῶν ὀρφανῶν τῆς ἐρημίας αἰσθήσεις ἔχουσιν· εἶτα τὰς τῶν κεκμηκότων ψυχάς, αἷς ἐστιν ἐν τῇ φύσει τῶν αὑτῶν ἐκγόνων κήδεσθαι διαφερόντως] καὶ τιμῶσί τε αὐτοὺς εὐμενεῖς εἶναι καὶ ἀτιμάζουσι δυσμενεῖς.

ΟΤΙ ΤΩΝ ΠΛΕΙΣΤΩΝ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ Η ΜΝΗΜΗ ΔΙΑΡΡΕΙ ΤΑΧΕΩΣ. ΡΚϚ.

1 Εὐριπίδου.

Τύμβῳ γὰρ οὐδεὶς πιστὸς ἀνθρώπων φίλος.

2 Πινδάρου.

Θανόντων δὲ καὶ λόγοι φίλοι προδόται.

3 Σοφοκλέους Αἴαντος (1266).

Φεῦ, τοῦ θανόντος ὡς ταχεῖά τις βροτοῖς
χάρις διαρρεῖ καὶ προδοῦσ' ἁλίσκεται.

4 Ἀρχιλόχου.

Οὔ τις αἰδοῖος μετ' ἀστῶν καίπερ ἴφθιμος θανὼν
γίνεται· χάριν δὲ μᾶλλον τοῦ ζοοῦ διώκομεν
οἱ ζοοί, κάκιστα δ' αὐτῷ τῷ θανόντι γίνεται.

5 *Στησιχόρου.*
Θανόντος ἀνδρὸς
πᾶσ' ἀπόλλυταί ποτ' ἀνθρώπων χάρις.

6. 7 *Εὐριπίδου Τημενίδαις.*
Ὡς σκαιὸς ἀνὴρ καὶ ξένοισιν ἄξενος
καὶ μνημονεύων οὐδὲν ὧν ἐχρῆν φίλου.
σπάνιον ἄρ' ἦν θανοῦσιν ἀσφαλεῖς φίλοι,
κἂν ὁμόθεν ὦσι· τὸ γὰρ ἔχειν πλέον κρατεῖ
τῆς εὐσεβείας· ἡ δ' ἐν ὀφθαλμοῖς χάρις
ἀπόλωλ', ὅταν τις ἐκ δόμων ἀνὴρ θάνῃ.

8 *Σοφοκλέους.*
Χρόνος δ' ἀμαυροῖ πάντα κεἰς λήθην ἄγει.

ΓΝΩΜΑΙ ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΛΑΚΩΣ ΚΑΙ ΥΠΤΙΩΤΕΡΩΣ ΔΙΑΚΕΙΜΕΝΟΥΣ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΗΝ ΩΦΕΛΕΙΑΝ ΠΑΡΕΧΟΥΣΑΙ, ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ.

1 *Ἀνιαρὸν μέν, πῶς γὰρ οὔ; τὸ μὴ ἐπικουφίζειν ἀτυχίας ἐλέῳ καὶ συμφορᾷ διὰ τὸ ἀνθρώπινον ἀδοκήτως παραπιπτούσας, ἀλλ' ὀνειδίζειν καὶ δριμυτέραν τὴν ὀδύνην ἐργάζεσθαι, ὑπέκκαυμα τοῦ πάθους καὶ τῆς δίκης εἰς τὸ ὁμογενὲς καθεστῶτας.*

2 *Βέλτιον ἐπὶ ξυροῦ ἢ ὄγκου βαίνειν μετὰ προλήψεως διὰ τὸ ἀβέβαιον καὶ ἀστάθμητον τοῦ βίου.*

3 *Γῆν ὥσπερ ἐπαμησάμενοι ἄνθρωποι, ἐπὶ τὸ ἀσελγέστερον προϊούσης τῆς μοχθηρίας, κατέχεαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἐχθροῖς γέλωτα ὤφλησαν, ὡς καὶ οἱ ἐπιγενόμενοι ὀφλισκάνουσιν.*

4 Δεινὴ πέφυκεν ἡ συνήθεια κόρον ἀπογεννῆσαι, καὶ φύσιν ἐκ παραλλήλου μεταποιῆσαι.

5 Εὐπαθοῦσι τοῖς φίλοις οἱ πολλοὶ ἥδονται, δυσπαθοῦσι δὲ εὐαρίθμητοι συμπάσχουσι, κακῷ τὸ κακὸν παρηγοροῦντες.

6 Ζωὴν ἀμείψασθαι χειρίστης τὴν κρατίστην ἐπιπονώτερον.

7 Ἠλιθιότητος οὐχ ἧττον ἢ κενοσπουδίας τὸ ὑπεκλύειν τὸ ἀνακεχωρηκὸς τοῦ θυμοειδοῦς ἐν τοῖς περιπάτοις.

8 Θράσει μὲν οὐδεὶς οὐδέπω, πόνῳ δὲ καὶ γενναιότητι καὶ ἐπιεικείᾳ ἀρετὴν ἐπεκτήσατο.

9 Ἰατρεύειν δεῖ τοὺς ἀναφέροντας καὶ μή, μή πως οἳ μὲν πρὸς τὴν αὐτὴν νόσον οἳ δὲ τὴν ἐπὶ θανάτῳ βαδίσωσι.

10 Κράτιστον μὴ μᾶλλον ὑπ' ἀγχινοίας ἢ ἀρετῆς ἐγκαλλωπίζεσθαι.

11 Λίαν εὖ βεβηκότων ἀνδρῶν τῶν ἀκλινὲς τὸ τῆς ψυχῆς ὄρθιον ἐν τοῖς δεινοῖς διαφυλαττόντων.

12 Μέγιστον μὲν καὶ θεοῦ μόνον τὸ ἀνάλωτον, γενναίων δὲ τὸ καὶ μετὰ τὸ ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀρχθῆναι ἐν τῷ παραχρῆμα ἀνενεγκεῖν.

13 Ναῦν ἐξ ἑνὸς ἀγκυρίου, καὶ [τὸν βίον] ἐκ μιᾶς ἐλπίδος πρὸς τὸν λιμένα τῆς ἀπαθείας οὐ καθορμίζομεν.

14 Ξένον χρὴ πάντα τρόπον τῶν γλαφυρῶν θεαμάτων τυγχάνειν καὶ μετέωρον σκιατροφίας, μή πως ὑφ' ἡδονῆς ἀρθέντα ἐπίσημον σχεῖν τὴν πονηρίαν.

15 Οὐ χαλεπὸν τοσοῦτον αὐτοῖς πληρώμασι κατα-

δῦναι ναῦν ὅσον ὑπέραντλον αὐτὸν τοῖς πάθεσιν ἀπειρηκότα τῷ βυθῷ τῆς ἀπωλείας καταβαπτίσαι.

16 Πᾶν ὃ τιμῆς τε καὶ τιμωρίας κατὰ τὸ ἴσον ἀφέστηκεν, οὔπω ἀρετή.

17 Ῥᾳστώνης τὴν ἀκμὴν παραιρεῖσθαι, κακίας ὑποπιμπλάσης καὶ διωλύγιον τὸν ὄλισθον παρασκευαζούσης.

18 Σαινόντων παρασίτων ἐπ' ἀρρήτοις καὶ ἀνωνύμοις αἰσχρουργίαις καὶ ὡς τὸ πολὺ καταγοητευόντων μὴ ἐπιστρέφεσθαι.

19 Τὸ μὲν δυσωπεῖσθαι τὰς τῶν φίλων συνουσίας εἰς δυσμένειαν ἀποτελευτώσας φυλάξασθαι οὐ ῥᾴδιον πρὸ πολλοῦ συνιδεῖν ἐπηλυγαζόντων τὸ ἀμύνασθαι, τὸ δὲ τὰς τῶν διαφόρων.

20 Ὑψιτενεῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν τῶν σωτηρίων ὁδῶν ἐπιλαμβανόμενον.

21 Φεύγειν δεῖ πάντα τρόπον τὰς σκολιὰς καὶ πρανεῖς, τὰς δὲ ἀποτόμους καὶ ὀρθίους τρίβους ἀσπάζεσθαι.

22 Χαλεπὰ τὰ καλά, τὰ δὲ κακὰ οὐ χαλεπά.

23 Ψυχὴν ὅτι μάλιστα τῆς τοῦ σώματος βδελυρίας χωρίζειν, ὅτι πᾶσα ἀνάγκη τὴν τούτων συμπάθειαν ἀποικονομεῖσθαι.

24 Ὥρας χρὴ ἀπεριμαχήτως ἠρηκέναι· τὸ γὰρ περιεῖναι αὐτὰς κινδυνεύει μὴ οὐχὶ ἐπ' ἔσχατον κακὸν ὥσπερ αὖ κατὰ τὸ ἐναντίον χωρῆσαι.

ADDENDA EX EDIT. FROBEN.

1 *Ἱέρακος.*
Ἀρκοῦ τοῖς σαυτοῦ καὶ μὴ διάρπαζε τὰ πλησίον· μηδ' αὖ προΐεσο τῶν σῶν ὡς κατὰ τοῦτο μειονεκτῶν (p. 75).

2 *Κλειτάρχου.*
Ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ οὗ ἀδίκως ἔπραξας, δὶς ἀδικήσεις.

3 *Χάρης τοὺς ἀπόρρητον λόγον ἐκφέροντας ἀδικεῖν ᾤετο καὶ πρὸς οὓς ἐκφέρουσι. μισοῦμεν γὰρ οὐ μόνον τοὺς ἐκλαλήσαντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκούσαντας ἃ μὴ βουλόμεθα* (p. 88).

4 *Ἡλιοδώρου* (4, 5).
Πάθος ἅπαν τὸ μὲν ὀξέως γιγνωσκόμενον εὐβοήθητον, τὸ δὲ χρόνῳ παραπεμπόμενον ἐγγὺς ἀνίατον (p. 163).

5 *Ἐρασιστράτου.*
Εἰθισμένοι δέ εἰσι καὶ οἱ Σκύθαι, ὅταν διά τινα καιρὸν ἀναγκάζωνται ἀσιτεῖν, ζώναις πλατείαις τὴν κοιλίαν διασφίγγειν, ὡς τῆς πείνης αὐτοὺς ἧττον ἐνοχλούσης. σχεδὸν, καὶ ὅταν πλήρης ἡ κοιλία ᾖ, διὰ τὸ κένωμα ἐν αὐτῇ μηδὲν εἶναι, διὰ τοῦτο οὐ πεινῶσιν, ὅταν δὲ συμπεπτωκυῖα ᾖ, κένωμα οὐκ ἔχει (p. 174).

6 *Ἀρίστιππος ἔφη, πανταχόθεν ἴση καὶ ὁμοία ἡ εἰς ᾅδην ὁδός* (p. 177).

7 *Βρούτου.*
Ἆ τλῆμον ἀρετή, λόγος ἄρ' ἦσθα μόνος· ἐγὼ δέ σε ὡς ἔργον ἐτίμων, σὺ δ' ἐδούλευες τύχῃ (p. 197).

8 *Δημοκρίτου.*
Διηνεκὴς ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἡ τοῦ πλούτου ἐπιθυμία· μὴ κτηθεῖσα μὲν γὰρ τρύχει, κτηθεῖσα δὲ βασανίζει ταῖς φροντίσιν, ἀποκτηθεῖσα δὲ ταῖς λύπαις (p. 205).

9 *Τοῦ αὐτοῦ.*
Ἀδικείτω μοι πλούσιος, καὶ μὴ πένης,
ῥᾷον φέρειν γὰρ κρειττόνων τυραννίδα (p. 208).

10 *Δημοσθένους.*
Οὐδέν ἐστι τῆς ἀκρασίας ἐπωδυνώτερον (p. 222).

11 *Ἀριστοτέλους.*
Ἀνδρειότερος εἶναί μοι δοκεῖ ὁ τῶν ἐπιθυμιῶν ἢ τῶν πολεμίων κρατῶν· καὶ γὰρ χαλεπώτατόν ἐστι τὸ ἑαυτὸν νικῆσαι (p. 223).

ADDENDA EX COD. A.

---

1 *Δημοκρίτου.*
Μὴ διὰ φόβον ἀλλὰ διὰ τὸ δέον χρεὼν ἀπέχεσθαι ἁμαρτημάτων.

2 *Πυθαγόρου.*
Ὧν ἕνεκα ζῆν ἐθέλεις, τούτων χάριν καὶ ἀποθανεῖν μὴ κατόκνει.

3 *Οἱ τὸ ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν ἔργων κέρδος εἰς τὰς καλὰς ἀναλίσκοντες λειτουργίας ὅμοιόν τι ποιοῦσι τοῖς ἀπὸ ἱεροσυλίας εὐσεβοῦσι.*

APPENDIX

EX COD. MS. FLORENTINO

PARALLELORUM SACRORUM

IOANNIS DAMASCENI.

Profanorum scriptorum sententiae ex Ioannis Damasceni Parallelis quae continentur in cod. XXII. plutei VIII. bibl. Laurent. chartac. in 4° min. saeculi XII. vel XIII. excerptae, quae Stobaei Florilegio vel corrigendo vel uberiori reddendo maxime sunt profuturae. SARTIUS.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Α.

ΠΕΡΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΟΣΑ ΕΠΕΤΑΙ ΑΥΤΗΙ.

[a p. 74 b]

Κακόν τε 52, 1. *Νέων γὰρ* 52, 6. *Νέος φιλ.* 52, 7. *Νεότης* 52, 2. *ἀπαὶ* (sic) 52, 3. *Νεανίας* 52, 4. *Τὸ νέον* 52, 8. *Μὴ τοῦτο* 52, 9. *Ἥβης* 52, 11. *Ἥβη* 52, 12. *Πλάτωνος* 52, 13. *Πλάτωνος* 52, 14. *Χαλεπὸν* 52, 15. *Τὰ γὰρ* 52, 16. *Αἰεὶ δ'* 52, 18. *Χρῆν δὲ καὶ νόμον* 52, 17.

1 *Συμεών.*

Οὔτε πάνυ γήρᾳ θαρρεῖν οὔτε νεότητα χρὴ παντάπασιν ἀποδοκιμάζειν· ἔνι γ'ρ, οἶμαι, καὶ σωφρονεῖν τὴν [b] *νεότητα καὶ τὸ γῆρας πολλάκις τοῦ καθήκοντος ἀμελεῖν· ἄλλως καὶ κρεῖσσον νεότης πολλάκις δοκιμασθεῖσα καὶ μηδὲν ἔχειν φαῦλον ἐπεγνωσμένη ἢ*

a A prima codicis pagina usque ad p. 74. nulli auctores profani recensentur, nisi Philo et Iosephus; quorum sententias praetermisimus describere, quum inter sacros in Ioannis Damasceni sacris Parallelis editis adcenseantur. SARTIUS.

b *νεότητι* ms.

πολιὰ τῷ μακρῷ χρόνῳ συνεκταθεῖσα καὶ μηδέν τι μέγα μηδὲ λαμπρὸν καταπράξασα· τὴν μὲν γὰρ ὁδῷ βαδίζουσαν ἔνι καὶ πρὸς μέγα τῆς ἀρετῆς ἀναβῆναι, τὴν δὲ καινότερόν τι δράσειν ὁ [c] μακρὸς ἤδη χρόνος ἀπαγορεύει. τί φῂς ὁ τὴν πολιὰν ἡμῖν προτεινόμενος καὶ δυσωπῶν ἁπλῶς τῷ μήκει τῆς ἡλικίας; τιμᾷς τὸ γῆρας διὰ τὴν σωφροσύνην; ἀλλὰ θαυμάζω μᾶλλον τὴν σωφρονοῦσαν νεότητα· ἣ μὲν γὰρ ἐν τῷ λιμένι μένει καὶ διαφεύγει τὸν κίνδυνον, ἣ δὲ ἐν τῷ πελάγει πολλοῖς τοῖς πνεύμασι μαχομένη διασώζει τὸ σκάφος. [d] ἄλλως τε καὶ τῶν ἀγωνιζομένων μᾶλλον ἢ τῶν ἠρεμούντων οἱ στέφανοι· σὺ δ' οὐκ ἆθλον ἀρετῆς ἡγῇ τὴν τιμήν, τῷ γήραι ταύτην ἁπλῶς χαριζόμενος· εἰ μὲν γὰρ σύγχρονον αὐτὴν τῆς ἡλικίας ἔχει καὶ τὸ καλόν, δέχομαι τὴν προτίμησιν καὶ πρεσβεύω μᾶλλον ἐν τῷ γήραι τὴν ἀρετὴν καταλύσασαν ἢ τῷ σφοδρῷ τῆς νεότητος ἔτι σαλευομένην· εἰ δ' ὃ μὲν ὁδεύει [p. 75] διὰ τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῆς ἀρετῆς εὐτόνως ἐπιμελεῖται, ὃ δ' οὐδένα μόχθον ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῇ πολιᾷ συνεισήνεγκε, τί καταλιπὼν πόνους [e] ἐθελουσίους ἔργον τιμᾷς ἁπλῶς φύσεως;

2 [f] *Δίωνος τοῦ Ῥωμαίου.*

Τίς γάρ ποτε καὶ ὅρος ἡλικίας τοῖς γ' ἅπαξ ἐκ μειρακίων ἐξελθοῦσι πρὸς τὸ τὰ δέοντα φρονεῖν ἔπεστι; τίς ἀριθμὸς ἐτῶν πρὸς τὸ τὰ προσήκοντα πράττειν ἀποδέδεικται; οὐχ ὅσοι μὲν [g] ἂν τῇ τε φύσει καὶ τῇ τύχῃ χρηστῇ χρήσωνται, πάντα ἀπ' ἀρχῆς εὐθὺς ἃ δεῖ καὶ φρονοῦσι καὶ πράττουσιν; οἱ δὲ ἐν τῇδε τῇ

c μακρὸν—χρόνον ms. d ἄλλοι ms. e ἐθελουσίους] ἐθελουσίας ms. f Δίωνος] ἴωνος ms. pr. g ἂν τῇ] ἐν τῇ ms.

ἡλικίᾳ βραχὺν νοῦν ἔχοντες οὐδ' ἂν αὖϑίς ποτε . . . ἔτη διέλϑοι, φρονιμώτεροι γένοιντο. ἀμείνων μὲν γὰρ ἄν τις [h] αὐτὸς ἑαυτοῦ προϊούσης τῆς ἡλικίας ὑπάρξειεν, ἔννους δ' ἐξ ἀνοήτου καὶ ἔμφρων ἐξ ἄφρονος οὐδ' ἂν εἷς ἐκβαίη. μὴ μέντοι τοὺς νέους εἰς ἀϑυμίαν ὡς κατεγνωσμένους τὸ μηδὲν τῶν δεόντων πράττειν δύνασϑαι ἐμβάλητε· πᾶν γὰρ τοὐναντίον προτρέπεσϑαι αὐτοὺς ὀφείλετε πάντα τὰ προσήκοντα αὐτοῖς προϑύμως ποιεῖν ἀσκεῖν, ὡς καὶ τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ πρὸ τοῦ γήρως ληψομένους· ἐκ γὰρ τούτου καὶ τοὺς πρακτικωτέρους βελτίους ποιήσετε, πρῶτον μὲν ἀνταγωνιστὰς πολλοὺς ἀποδείξαντες, ἔπειτ' ἐνδειξάμενοι ὡς καὶ τἄλλα πάντα καὶ τὰς ἡγεμονίας μὲν οὐκ ἐξ ἀριϑμοῦ ἐτῶν ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς ἐμφύτου πᾶσι τοῖς πολίταις δώσετε.

3 Ἔστι που σύνεσις νέων καὶ γερόντων ἀσυνεσία· χρόνος γὰρ οὐ διδάσκει φρόνησιν, ἀλλὰ φύσις καὶ ὀρϑὴ δίαιτα.

4 [i] Διῄρουν οἱ Πυϑαγόρειοι τὰς ἡλικίας τῶν ἀνϑρώπων εἰς τέσσαρα μέρη, παιδὸς νεανίσκου ἀνδρὸς καὶ γέροντος· καὶ τούτων τῶν ἡλικιῶν ἑκάστην ὁμοίαν [k] ἔφασαν εἶναι ταῖς κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τῶν ὡρῶν μεταβολαῖς, τὸ μὲν ἔαρ τῷ παιδὶ διδόντες, τὸ δὲ ϑέρος τῷ νεανίσκῳ, τὸ δὲ φϑινόπωρον τῷ ἀνδρί, τὸν δὲ χειμῶνα τῷ γέροντι.

5 Γαΐου τοῦ Καίσαρος (Plut. Apophth. p. 207 e). Θορυβοῦντας δὲ τοὺς ἐν ἀξιώματι νέους καταστεῖλαι βουλόμενος, ὡς οὐ [l] προσεῖχον, ἀλλ' ἐϑορύβουν

h αὐτὸς ἑαυτῷ ms. i τιήρουν ms. k ἔφϑασαν ms.
l προσεῖχον—ἐϑορύβουν] cum Plutarcho, προσεῖχε—ἐϑορύ-

"ἀκούσατε" εἶπε "νέοι γέροντος, οὗ νέου γέροντες ἤκουσαν."

6 Ἡροδώρου.

Νέος ἐν πολυτελέσι βρώμασι καὶ ποτοῖς, ἔτι δὲ ἀφροδισίοις ἀνατρεφόμενος λέληθεν ἑαυτὸν ἐν τῷ θέρει τὴν χλαῖναν κατατρίβων.

7 Σωκράτους.

[m] Μόνῳ τῷ 3, 43.

8 Πλάτων παρεκελεύετο τοὺς νέους τρία ταῦτα ἔχειν, ἐπὶ μὲν τῶν γνωμῶν τὴν σωφροσύνην, ἐπὶ δὲ τῆς γλώσσης σιγήν; ἐπὶ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αἰδῶ.

9 [n] Αἰλιανοῦ τοῦ θ̄ ι̅ε̅ περὶ ζῴων λογ. κεφ. ιξ (NA. IX, 10) ὅταν ἀποδύσηται τὸ γῆρας κ. τ. λ.

10 Αἰλιανοῦ (NA. 9, 10). Ἀετὸς ζῷον πλ. κ. τ. λ.

[[o] Λόγος β'.

ΠΕΡΙ ΥΠΝΟΥ.]

1 Πυθαγόρου. Ἄγρυπνος—1, 19.

[p. 79] 2 [p] Διογένης τοὺς ῥήτορας τὰ δίκαια μὲν ἔφη ἐσπουδακέναι λέγειν, πράττειν δὲ οὐδαμῶς.

Ἀττικοῦ 13, 25. Ἄρχεσθαι 44, 1. Μὴ νεῖκος 44, 2. Καὶ τοὺς 44, 4. Οὐκ ἔστιν 44, 6. Ἄρχοντες 44, 7. Πάντελῶς 44, 3. Τὸ γὰρ 44, 5. Καλὸν 44, 8. Τόν τε νόμον 44, 12. Ἄδ' ὡς 44, 13. Κρέσσον 44, 14.

βει ms. m Μόνῳ] ω.·. πόνῳ ms. (vt) n Αἰλιανοῦ] λί ms. o Λόγος β'. περὶ ὕπνου.] Titulum hunc, quemadmodum etiam illum περὶ νηστείας de meo addidi; nam in hac secunda Parallelorum parte, ac praecipue a p. 75. codicis usque ad p. 125. nullae sunt titulorum nec capitum inscriptiones. SARTIUS. p Διογένης τοὺς] Διογέν. Τοὺς et mox ἔφην ms.

Τοὺς κατοικοῦντας 44, 20. *Φῦναι* 44, 23. *Ὁ δὲ Λυκ.* 44, 24. *Τοὺς βουλομένους* 44, 40. *Παρὰ Ταρτησίοις* 44, 41. *Περσῶν* 44, 41. *Οἱ δὲ βασ.* 44, 42. *Ἀγάθυρσοι* 44, 43. *Οἱ μὲν οὖν* 44, 22. *Δέξασθε* 44, 22. [q] *Πλάτωνος Τιμαίου—Μινῶος—Νόμων β γ δ ε ς θ ια ιβ.*

[*Λόγος γ′.*]

ΠΕΡΙ ΝΕΦΩΝ ΟΜΙΧΛΗΣ ΥΕΤΩΝ ΔΡΟΣΟΥ ΧΙΟΝΟΣ ΧΑΛΑΖΗΣ. [p. 90]

1 *Ἀναξιμένης νέφη μὲν γίνεσθαι παχυνθέντος ἐπὶ πλεῖον τοῦ ἀέρος, μᾶλλον δὲ ἐπισυναχθέντος ἐκθλίβεσθαι τοὺς ὄμβρους· χιόνα δὲ ἐπειδὰν τὸ καταφερόμενον ὕδωρ παγῇ· χάλαζαν δὲ ὅταν συμπεριληφθῇ τι τῷ ὑγρῷ πνευματικόν.*

2 *Ἀναξαγόρας νέφη μὲν καὶ χιόνα παραπλησίως, χάλαζαν δ' ὅταν ἀπὸ τῶν παγέντων νεφῶν προωσθῇ τινὰ πρὸς τὴν γῆν ἤδη ταῖς καταφοραῖς ἀποψυχρούμενα. στρογγυλοῦται…* [p. 90 b]

3 *Μητρόδωρος ἀπὸ τῆς ὑδατώδους ἀναφορᾶς ἐπὶ τοῦ ἀέρος συνίστασθαι τὰ νέφη.*

4 *Ξενοφάνης ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος ὡς ἀρκτικῆς αἰτίας τἀν τοῖς μεταρσίοις συμβαίνειν· ἀνελκομένου γὰρ ἐκ τῆς θαλάττης τοῦ ὑγροῦ τὸ γλυκὺ διὰ τὴν λεπτομέρειαν διακρινόμενον νέφη τε συνιστάνειν ὁμιχλούμενον καὶ καταστάζειν ὄμβρους ὑπὸ πιλήσεως καὶ διατμίζειν τὰ πνεύματα. γράφει γὰρ διαρρήδην "πηγὴ δ' ἐστι θάλασσα ὕδατος."*

5 *Ἐπικούρου. Ἐπίκουρος ἀπὸ τῶν ἀτμῶν. στρογ-*

q *Πλάτωνος*] Platonis loca non exscripsit Sartius.

γυλαίνεσθαι τὴν χάλαζαν καὶ τὸν ὑετὸν ἀπὸ τῆς μακρᾶς καταφορᾶς ὑποπεπλασμένον.

6 Ἐμπεδοκλῆς ἔμπτωσιν φωτὸς εἰς νέφος ... καὶ πνεῦμα μὲν ἀποτελεῖν παρῶσαν τὰ νέφη, ὄμβρους δὲ διαχέαν, χάλαζαν δὲ πιλῆσαν, χιόνας δὲ συμπεριλαβόμενόν τι τοῦ ἀερώδους.

6[a] Ἐκ δὲ τῆς ὑγρᾶς καὶ ἀτμώδους ὑετούς τε καὶ δρόσους καὶ πάχνας ὁμίχλας τε καὶ νέφη καὶ χιόνας καὶ χαλάζας· ὑετοὺς μὲν γίνεσθαι τῆς ἀναδιδομένης ἀπὸ τῆς γῆς ἀτμίδος τοῖς ἄνω τόποις συνισταμένης κατὰ πύκνωσιν καὶ τρεπομένης εἰς ὕδωρ, εἶτα φερομένης ἀθρόως ἐπὶ γῆν διὰ τὴν ἀπόλειψιν τοῦ ἀναγαγόντος αὐτὴν θερμοῦ, σκεδασθείσης δὲ εἰς μικρὰ μόρια καλεῖσθαι ψεκάδας, πρὸ τοῦ δὲ μετεωρισθῆναι σφόδρα κατενεχθείσης διὰ τὴν τοῦ ἀναγαγόντος αὐτὴν πυρὸς ὀλιγότητα προσονομάζεσθαι δρόσον καὶ πάχνην· πάχνην μέν, ὅταν παγῇ πρὶν εἰς ὕδωρ συγκριθῆναι, γίνεσθαι δὲ χειμῶνος καὶ ἐν τόποις μᾶλλον χειμερινοῖς· δρόσον δ', ὅταν τὸ συνιστάμενον ὑγρὸν νύκτωρ ψυχθὲν ἅμα τοῖς ὄρθροις ἐπὶ γῆν ἐπιφέρηται· διὸ καὶ πλείστην πίπτειν δρόσον καὶ πάχνην περὶ τὰ ἕλη καὶ τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμούς, καὶ μάλιστα περὶ τοὺς ἐναύλους καὶ κοίλους τῶν τόπων· ἀνάγεσθαί τε γὰρ πλεῖστον ὑγρὸν ἀπὸ τῶν τοιούτων χωρίων καὶ καταψύχεσθαι μᾶλλον· τὴν δ' ἀθρόαν ἀνάδοσιν λέγεσθαι τῆς ἀτμίδος ἐπὶ μικρὸν μὲν παχυνθεῖσαν ὁμίχλην, οἷον ἀραιὰν καὶ ἄγονον ὕδατος νεφέλην, ὡς ἂν προσυνισταμένην ταύτης καὶ προδιαλυομένην καὶ σημεῖον οὖσαν εὐδίας· τὴν δὲ μετεωρισθεῖσαν ἐπὶ πλεῖον καὶ συγκριθεῖσαν νεφέλην. πάντα δὲ περὶ γῆν ταῦτα γίνεσθαι διὰ τὸ μὴ πόρρω τὴν ἀτμίδα με-

τεωρίζεσθαι κατισχύειν· ἐν γοῦν τοῖς ὑψηλοτάτοις ὄρεσιν οὐδὲν γίνεσθαι τούτων· αἴτιον δ', ὅτι μάλιστα ἐκ τῶν κοίλων ἀνάγεται καὶ ἐφύδρων ἡ ἀτμὶς τόπων· ὥστε καθάπερ φορτίον πλεῖον φέρουσαν ἢ καθ' ἑαυτὴν τὴν ἀνάγουσαν θερμότητα μὴ δύνασθαι μετεωρίζειν ἐπὶ πολὺν ἄγαν τόπον, ἀλλ' ἐγγὺς οὖσαν ἔτι τῆς γῆς μεθιέναι πάλιν ἐπ' αὐτήν. ἐκ δὲ τοῦ περὶ τὰ νέφη τόπου τρία φοιτᾶν σώματα πρὸς ἡμᾶς, ὕδωρ καὶ χιόνα καὶ χάλαζαν· ὧν δύο μὲν ἀναλογίας ἔχει πρὸς ἄλληλα παρὰ τὸ διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας γίνεσθαι τοῖς κάτω, διαφέροντα τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ πλήθει καὶ ὀλιγότητι. χιόνα γὰρ καὶ πάχνην εἶναι ταυτὸν καὶ ὑετὸν καὶ δρόσον, ἀλλὰ τὸ μὲν πολὺ τὸ δ' ὀλίγον· ʳτὸν μὲν γὰρ ὑετὸν ἐκ πολλῆς ἀτμίδος γίνεσθαι ψυχομένης, τὴν δὲ δρόσον ἐξ ὀλίγης, ἐφήμερον γὰρ αὐτῆς ὑπάρχειν τὴν σύστασιν· ὁμοίως χιόνα καὶ πάχνην· χιόνα μὲν γὰρ εἶναι πῆξιν νέφους, ἀτμίδος δὲ τὴν πάχνην. διὸ καὶ χώρας ἢ ὥρας ψυχρᾶς σημεῖον γίνεσθαι τὴν χιόνα· χαλάζας δὲ κατὰ τοὐναντίον ἐν ταῖς εὐδιεινοτέραις συμβαίνειν χώραις ἢ ὥραις· θέρους γοῦν μάλιστα καὶ μετοπώρου γίνεσθαι, χειμῶνος δ' ὀλιγάκις καὶ ὅταν ἧττον ᾖ ψῦχος· εἶναι δὲ τὴν χάλαζαν τοῦ καταφερομένου πῆξιν ἐκ τῶν νεφῶν ὕδατος. ἐκ δὲ τῆς ξηρᾶς καὶ καπνώδους πόρρω διατεινούσης καὶ μετεωριζομένης, ὡς καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις διὰ τῆς ἐπιφορᾶς τῶν οὐρανίων ἐμπίμπρασθαι, τῶν πρότερον εἰρημένων ἕκαστον ἀποτελεῖσθαι. [p. 91]

7 *Χρυσίππου.*

Χρύσιππος ἔφησε τὴν ὁμίχλην νέφος διακεχυμέ-

ʳ τόν] τὸ ms.

νον ἢ ἀέρα πάχος ἔχοντα, δρόσον δὲ ἐξ ὁμίχλης καταφερόμενον ὑγρόν, ὑετὸν δὲ φορὰν ὕδατος ἐκ νεφῶν, ὄμβρον δὲ λαβροῦ ὕδατος καὶ πολλοῦ ἐκ νεφῶν φοράν, χάλαζαν δὲ ὑετοῦ πεπηγότος διάθρυψιν, χιόνα δὲ νέφος πεπηγὸς ἢ νέφους πῆξιν, τὸ δ' ἐπὶ τῆς γῆς πεπηγὸς ὕδωρ κρύσταλλον, πάχνην δὲ δρόσον πεπηγυῖαν.

8 *Ἀρριανοῦ.*

Ἀρριανός φησι τὴν ὁμίχλην, ἢ μὲν πρὸ νέφους ξυνίσταται πρὶν ἐξαναστῆναι, ἐπιπολὺ δ' ἀπὸ νέφους ἐκχυθέντος καὶ σκεδασθέντος· γίγνεται δὲ ταῦτα, εἰ μὴ κρατήσειεν αὐτῶν ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα ὅσα ἐν οὐρανῷ καὶ αὐτὸς ὁ οὐρανός· ἀπὸ δὲ νεφελῶν, ὅσαι μὲν μὴ ἄγαν πιληθεῖσαι συνέστησαν, ψεκάδες καταφέρονται ἐπὶ γῆν, καὶ εἰς ταύτας διαλύονται ὁμίχλαι τε καὶ νεφελῶν ὅσαι [s]μανώτεραι· ὅσαι δὲ ἐπὶ μέγα ξυστᾶσαι εἰς ὕδωρ [t]μετέβαλον, ὑετοὺς ἐκ νεφῶν γεννῶσι. καὶ ὁμίχλαι μὲν τὸ πολὺ τῇ γῇ ἐπιιζάνουσιν, ἅτε δὴ κεχυμένης τε ἔτι καὶ ἀξυστάτου τῆς ἀτμίδος· αἱ νεφέλαι δὲ αἴρονται εἰς τὸ ἄνω· οὐ μὴν ὑπὲρ εἴκοσίν γε ἀπὸ γῆς σταδίους οὐδὲ αὗται ἀναφέρονται· ὅτι καὶ τῶν [u]ὀρῶν ὅσα ὑπὲρ εἴκοσί γε ἀπὸ γῆς σταδίους ἀνέχει ἐς εὐθύ (ἔστι δὲ καὶ εὐαρίθμητα ταῦτα [x]ἔν γε τοῖς καθ' ἡμᾶς τόποις) οὔτε ὑόμενα ὤφθη ποτὲ οὔτε καταπνεόμενα, οὐδὲ νεφέλη ὑπὲρ αὐτῶν ἢ καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἱζάνουσα. ἀλλὰ τῆς Οἴτης γε ἐπὶ τῇ ἀκρωρείᾳ [y]θύεσθαι ὅσα ἐστὶ νόμος καὶ Ἡρακλεῖ καὶ Φιλοκτήτῃ εἰς μνήμην τοῦ παλαιοῦ παθήματος, καὶ τὴν τέφραν ἐπὶ τῇ πυρκαϊᾷ ἐν χώρᾳ

s μενώτεραι ms. t μετέβαλλον ms. u ὁρῶν ms.
x ἔν γε] ἔν τε ms. y θύεσθαι] θ' ὕεσθαι ms.

μένειν. εἶναι γὰρ τὸν ἄνω ὑπὲρ γῆς ἀέρα λεπτόν τε ἤδη καὶ καθαρὸν καὶ αὐγοειδῆ, καὶ διὰ ταῦτα διαφορεῖσθαι τοὺς ἀτμοὺς ὅσοι πορρωτέρω ὑπεραναφέρονται· ὅση δὲ λεπτὴ ἀτμὶς μὴ ἐπὶ μέγα ἀρθεῖσα ἐσκεδάσθη ἀλλὰ ψυχθεῖσα κατηνέχθη ἐπὶ γῆν, δρόσος γίγνεται· πρὸς ἡλίου δὲ ἐπικαυθεῖσα ἐρυθαίνεται ἢ μελαίνεται, καὶ τοῦτο μὴν φοινιάδα μὲν τὸ ἐρυθρὸν αὐτοῦ, ἐρυσίβην δὲ ὅ τι περ καὶ μέλαν καλοῦσι· παγεῖσα δὲ καὶ πεσοῦσα ἐπὶ γῆν πάχνη γίγνεται· καὶ ἔστιν ὅ τι περ πάχνη πρὸς δρόσον, τοῦτο χιὼν πρὸς ὑετόν. ὅτι καὶ τὸ νέφος ξυνελθὸν μὲν ἄνευ πή- [p. 19 b]
ξεως εἰς ὑετὸν διακρίνεται, παγὲν δὲ εἰς νιφετὸν συνάγεται. ὅτι πρὶν παντελῶς ἐς ὕδωρ ξυστῆναι τὴν νεφέλην, φθάνει παγὲν ἐς χιόνα, καὶ ἡ χρόα τῆς χιόνος τεκμηριῶσαι παρέχει, λευκή τε γὰρ καὶ αὐγοειδής ἐστιν. ὅτι πρὶν τραπῆναι ἐς ὕδωρ παγεῖσα θρύπτεται, οἷα δὴ οὐ σμικρὰν μοῖραν τοῦ πνεύματος φωτοειδοῦς ὄντος συνεπιλαμβάνουσα· ἔνθεν τε ἀφρῷ ἐς τὰ μάλιστα τὴν χρόαν ἔοικεν, ὅτι καὶ ἐν ἀφρῷ πολύ τι ἔνι πνεύματος· δηλοῦσι δὲ πομφόλυγες αἱ ἐπὶ τῶν ἀφρῶν οἷα δὴ ἐπιξέουσαι.

9 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου.*

Τὸ πυρὶ μεμιγμένον—πάχνη λέγεται.

[*Λόγος δʹ.*]

Sequitur in ms. novum caput sine titulo: post excerpta e SS. ac praecipue e Regum libris haec sequuntur: *Συνεσίου ἐκ τῶν ἐπιστολῶν. Τὰς πιθήκους*—*Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζώων*— Tum aliud caput anepigraphum, in quo, post pauca quaedam ex SS. et Gregorio, occurrunt ista: *Πατρὶς* 40, 1. *Ὅθεν* [p. 94]
εὖ 40, 3. *Ξενιτείη* 40, 6. *ἀνδρὶ* 40, 7. *Μήποτε*

40, 8. *Φυγάδος* 40, 9. *Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζῴων γ΄ λόγου κεφ. λϛ΄. κ. τ. λ.*

[*Λόγος ϛ΄.*]

[p. 98b] Novum caput, in quo post excerpta e SS. haec: *Προσαρμόσεις ὧδε καὶ Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζῴων θ΄ λόγου κεφ. λβ΄. Λέων ὅταν.*

[*Λόγος ζ΄.*]

[p. 99b] ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΟΚΕΙΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΟΥ ΤΩΙ ΛΟΓΩΙ ΧΡΗ ΚΡΙΝΕΙΝ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ ΑΛΛΑ ΤΩΙ ΤΡΟΠΩΙ· ΕΚΤΟΣ ΓΑΡ ΕΡΓΟΥ ΠΑΣ ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΤΤΟΣ.

1 *Ἀστυδάμαντος* [z]*Ἀλκμαίωνος.*
(*Οὐ*) *τοῦ δοκεῖν μοι, τῆς δ' ἀληθείας μέλει.*

2 *Εὐριπίδης Ἱκέτισιν* (901).
Τυδέως δ' ἔπαινον ἐν βραχεῖ θήσω μέγαν·
φιλότιμον ἦθος, πλούσιον, φρόνημα δὲ
ἐν τοῖσιν ἔργοις, οὐχὶ τοῖς λόγοις ἔχων.

3 *Αἰσχύλου Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας* (598).
Οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι [a]*θέλει,*
βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος,
ἐξ ἧς τὰ [b]*κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα.*

4 *Εὐήνου.*
Ἡγοῦμαι σοφίας εἶναι μέρος οὐκ ἐλάχιστον
ὀρθῶς γινώσκειν οἷος ἕκαστος ἀνήρ.

5 [c]*Σοφοκλέους Οἰδίποδος* (Col. 1143).
Οὐ γὰρ λόγοισιν τὸν βίον σπουδάζομεν
λαμπρὸν ποιεῖσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς δρωμένοις.

z *Ἀλκμαίονος* ms. a *θέλω* ms. b *δεκνὰ* ms. c hoc lemma in ms. ante art. seq. positum est.

6 Ὁ βίος ἔστ' ἀλαζονείας δεόμενος.

7 *Ἐπιχάρμου.*

Πρὸς δὲ τοὺς πέλας πορεύου λαμπρὸν ἱμάτιον ἔχων,
καὶ φρονεῖν πολλοῖσι δόξεις τυχὸν ἴσως [οὐδὲν φρονῶν].

8 *Φωκυλίδου.*

Πολλοί τοι δοκέουσι [d] *σαόφρονες ἔμμεναι ἄνδρες,*
σὺν κόσμῳ στείχοντες, ἐλαφρόνοοί περ ἐόντες.

9 *Εὐριπίδου.*

Πᾶς ὁ καθ' ἑαυτὸν τεχνολογῶν θαυμάζεται,
διακρινόμενος δὲ πρὸς ἑτέρους ἐλέγχεται
ὑποβολιμαίαν σύνεσιν ἠμφιεσμένος.

10 *Φιλήμονος Ἀδελφοῖς.*

Οὐκ ἂν λαλῇ τις μικρὸν ἐστὶ κόσμιος,
οὐδ' ἂν πορεύηταί τις εἰς τὴν γῆν βλέπων·
ὁ δ' ἡλίκον μὲν ἡ φύσις φέρει λαλῶν,
μηδὲν ποιῶν δ' ἄσχημον, οὗτος κόσμιος.

11 *Εὐριπίδου Φοίνικι.*

[e] *Οἱ πεῖραν οὐ δεδωκότες*
μᾶλλον δοκοῦντες ἢ πεφυκότες σοφοί.

12 *Εὐριπίδου Ἀντιόπῃ.*

Ὃς δ' εὐγλωσσίᾳ
νικᾷ, σοφὸς μέν, ἀλλὰ γὰρ τὰ πράγματα
κρείσσω νομίζω τῶν λόγων ἀεί ποτε.

13 *Εὐριπίδου.*

(*Οὐ*) *μὴ φρονήσετ'* κ. τ. λ. 86, 4.

d *σαήφρονες*] *σώφρονες* ms. et v. seq. *ἐλαφρόνοοί*. e *Οἱ*] ms. *Ἀ*.

14 *τίωνος.*
Ἐκ τῶν λόγων μὴ κρῖνε, Κλειτοφῶν, σοφὸν
ἢ χρηστὸν ἄνδρα, τὸν βίον ἐξέταζ' ἀεί·
πολλοὶ γὰρ εὖ λέγουσιν ἀδικίας χάριν,
τὰ δ' ἔργ' ἔχουσι φαῦλα κοὐ φρονοῦσιν εὖ.

15 [f]*Εὐριπίδου Παλαμήδῃ.*
Ὅστις λέγει μὲν εὖ, τὰ δ' ἔργ' ἐφ' οἷς λέγει
αἴσχρ' ἐστὶν αὐτοῦ, τοῦτον οὐκ αἰνῶ ποτέ.

16 *Σοφοκλέους* (Elect. 624).
Σύ τοι λέγεις νιν, οὐκ ἐγώ· σὺ γὰρ ποιεῖς
τοὔργον, τὰ δ' ἔργα τοὺς λόγους εὑρίσκεται.

17 *Εὐριπίδου Θυέστῃ.*
(Οὐ) πώποτ' ἔργου μᾶλλον εἱλόμην λόγους.

18 Τῷ λόγῳ μὲν εὖ διέρχει πάντα, τῷ δ' ἔργῳ κακῶς.

19 *Μενάνδρου.*
Οὐχ ὁ λόγος αὔξει τὴν τέχνην περισσὸς ὤν,
ἀλλ' αὐτὰ κοσμεῖ τὴν τέχνην τὰ πράγματα.

20 *Εὐριπίδου Πελιάσιν.*
[g]Φθείρου· τὸ γὰρ δρᾶν οὐκ ἔχων λόγους ἔχεις.

21 *Μενάνδρου.*
Τί δ' ὄφελος (εὖ) λαλοῦντος ἂν κακῶς φρονῇ;

22 *Εὐριπίδου* [h]*Μηδείας* (579).
[p. 100] Πολλὰ πολλοῖς εἰμὶ διάφορος βροτῶν·
ἐμοὶ γὰρ ὅστις ἄδικος ὢν σοφὸς λέγειν
πέφυκε, πλείστην ζημίαν ὀφλισκάνει·

f Εὐριπίδους ms. g Φθείρου] prima littera deest ms.
h μήδ. ms.

γλώσσῃ γὰρ αὐχῶν [i]τἄδικ' εὖ περιστελεῖν,
τολμᾷ πανουργεῖν, ἔστι δ' οὐκ ἄγαν σοφός.

23 *Μενάνδρου.*
Ὁ μὲν λόγος (σου) συνέσεως πολλῆς γέμει,
τὰ δ' ἔργα σύνεσιν οὐκ ἔχοντα φαίνεται.

24 [k]*Ποσειδίππου.*
Οὐκ ἔργον ἐστὶν εὖ λέγειν ἀλλ' εὖ φρονεῖν·
πολλοὶ γὰρ εὖ λέγοντες οὐκ ἔχουσι νοῦν.

25 *Εὐριπίδου.*
Ἤδη δὲ πολλῶν ᾑρέθην κριτὴς λόγων
καὶ πόλλ' [l]ἁμιλληθέντα μαρτύρων ὕπο
τἀναντί' ἔγνων συμφορᾶς μιᾶς πέρι.
κἀγὼ μὲν οὕτω [m]χὤστις ἔστ' ἀνὴρ σοφὸς
λογίζομαι τἀληθές, εἰς ἀνδρὸς φύσιν
βλέπων δίαιτάν θ' ἥντιν' ἡμερεύεται.

25[a] Καὶ τῷδε [n]δηλώσαιμ' ἄν, εἰ βούλοιο σύ,
τἀληθές, ὡς ἔγωγε κᾶὐτὸς ἄχθομαι,
ὅστις λέγειν μὲν εὐπρεπῶς ἐπίσταται,
τὰ δ' ἔργα χείρω τῶν λόγων παρέσχετο.

26 *Μενάνδρου.*
Ὁ μὲν λόγος σου καὶ κατ' ὀρθὸν εὐδρομεῖ,
τὸ δ' ἔργον ἄλλην οἶμον ἐκπορεύεται.

27 *Σοφοκλέους Ἐριφύλῃ.*
Γλῶσσ' ἐν κενοῖσιν ἀνδράσιν τιμὴν ἔχει,
ὅπου λόγοι σθένουσι τῶν ἔργων πλέον.

i ms. τὰ δίκαι' — περιστέλλων — σοφόν. k οδιδίππου ms. l ἀμιληθέντα ms. m χὤστις] καὶ ὅστις ms. n δηλώσαιμ' ἂν εἰ β. εὖ σύ ms.

28 *Μενάνδρου.*

Ὁ μὴ φρονῶν μὲν πολλὰ δ' ἐφ' ἑκάστου λαλῶν δείκνυσιν αὑτὸν τὸν τρόπον τοῖς ῥήμασιν.

29 *Θεμιστίου ἐκ τοῦ Μετριοπαθοῦς ἢ Φιλοτέκνου* (p. 261 d).

Ὅτι ὁ λόγος ἐὰν μὴ τῷ τρόπῳ [o] *σύμφωνος ᾖ, ἀλλότριος γίνεται καὶ οὐ τοῦ λέγοντος, ὥσπερ ἐκεῖνος ὃν Θερσίτης ἔλεγε τοῖς Ἀχαιοῖς,*

ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω—

[p] *οὗτος γὰρ Ἀχιλλέως καὶ Αἴαντος ἦν· ὁ κυφὸς δὲ αὐτὸν οὐδὲν προσήκοντα ὑπεβάλετο.*

30 *Μύσωνος.*

Μύσων ὁ Χηνεὺς ἔφη δεῖν οὐκ ἐκ τῶν λόγων τὰς πράξεις κρίνειν, ἀλλ' ἐκ τῶν πράξεων τοὺς λόγους.

31 *Θεοφράστου.*

Οὐ τὸν βίον ἐκ τῆς τοῦ λόγου δεινότητος πιστώσομεν, ἀλλὰ τὸν λόγον ἐκ τῆς περὶ τὸν βίον εὐταξίας.

32 *Δημοσθένους* (p. 21, 19).

Ὅς (Ὡς) ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὸ ἔργον, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.

33 *Δημοκρίτου.*

Πολλοὶ δρῶντες τὰ αἴσχιστα λόγους τοὺς ἀρίστους ἀσκέουσιν.

34 *Ἀπολλώνιος.*

γλαυ . . . αλὸν μάζα καὶ τρίβων μὴ κατ' ἐπιτήδευμα δοξοκοπικὸν καλούμενον, ἀλλ' ὅταν τὰ πράγματα ἄγῃ πρὸς αὐτὰ σεμνῶς φορούμενα.

o *σύμφενος* ms. p *ἔτος* ms.

35 *Πυθαγόρου.*

Ἐπιδείκνυσο μὴ ἐν τοῖς λόγοις ἃ φρονεῖς, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔργοις ἃ ποιεῖς.

36 *Δημοκρίτου.*

Ἔργα καὶ [q] *πρήξιας ἀρετῆς, οὐ λόγους ζηλεύειν* [r] *χρεών.*

37 *Σωκράτους.*

Σωκρ΄της ἐρωτηθεὶς τίνων μάλιστα ὁ λόγος ἰσχύει, "ὧν ἡ πρᾶξις" εἶπε "συνακολουθεῖ τῷ λόγῳ."

38 [s] *ξιθέου.*

ξίθεος ὁ Ἀθηναῖος τοὺς χρηστοὺς μὲν ἐν τοῖς λόγοις ἀχρήστους δὲ κατὰ τὸν βίον ὁμοίους ἔφη εἶναι τοῖς ἀγαθοῖς ἐνυπνίοις.

39 *Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου* (c. 46).

Τὰ πρόβατα οὐ χόρτον φέροντα τοῖς ποιμέσιν [t] *ἐπιδείκνυσι πόσον ἔφαγεν, ἀλλὰ* [u] *πέψαντα τὴν νομὴν ἔρια ἔξω φέρει καὶ τυρόν· καὶ σὺ μὴ τὰ θεωρήματα* [p. 100 b] *τοῖς ἰδιώταις* [x] *ἐπιδείκνυε, ἀλλὰ τὰ ἀπ' αὐτῶν πραχθέντα ἔργα.*

40 *Δημοκρίτου.*

Οὔτε λόγος ἐσθλὸς φαύλην πρῆξιν ἀμαυρίσκει, οὔτε πρῆξις ἀγαθὴ λόγου βλασφημίῃ λυμαίνεται.

41 *Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν* (p. 32, 17).

Τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστι.

q *πρήξας* ms. r *χρενῶ* ms. s *Ὀξιθέον*] sic a correctore. *ξιθέου* et *ξίθεος* ms. pr. t *ἐπιδείκνυσιν* ms. u *πέμψαντα* ms. x *ἐπιδείκνυσιν* ms.

42 *Φαλάριδος* (Epist. 92).

[y] Οὐδὲ τοῦτο συνιείς, ὅτι λόγος ἔργου σκιὰ παρὰ τοῖς σοφοῖς πεπίστευται.

43 *Διογένους.*

Διογένης λόγον τινὰ διεξῄει περὶ σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας, καὶ ὡς ἐπῄνουν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι, ὁ δὲ "κάκιστ' ἀπόλοισθε" εἶπε "τοῖς ἔργοις μοι ἀντιλέγοντες."

44 *Πολυαίνου.*

Ὅταν μὲν γὰρ τῇ σεμνότητι τῶν λόγων καὶ ἡ πεῖρα τῶν ἔργων ἕπηται, τοῦτό τοι χρὴ καλεῖν δόγμα φιλοσόφου· ὅταν δὲ ὁ μὲν λόγος ἐπαγγέλληται μεγάλα, ὁ δὲ βίος πράττῃ μηδὲ τοὐλάχιστον, ἆρα οὐ κόμπος ταῦτα καὶ τερατεία σοφιστοῦ καὶ μειρακίων ἀκοὰς ἐκπλήττειν ἐσπουδακότος;

45 *Ἐν ταυτῷ περὶ Δημοσθένους.*

. . τοῖς λόγοις καλλωπιζόμενος, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ὑπερβάλλων τοὺς λόγους, εἴγε δὴ βάσανον τῆς ἀληθείας εἶναι χρὴ νομίζειν, ὅταν τῷ λέγειν καὶ τὸ πράττειν ἕπηται.

46 *Λυκίου ἐκ τῶν Μουσωνίου πότερον ἰσχυρότερον ἔθος ἢ λόγος.*

Αὖθις ἐνέπεσε μὲν ζήτησις πότερον ἀνυσιμώτερον πρὸς κτῆσιν ἀρετῆς ἔθος ἢ λόγος, εἰ ὁ μὲν λόγος διδάσκοι ὀρθῶς τί εἴη ποιητέον, τὸ δὲ ἔθος γίνοιτο κατὰ τοιοῦτον λόγον [z] πράττειν ἐθιζομένων. τῷ δὲ Μουσωνίῳ τὸ ἔθος ἐδόκει εἶναι ἀνυσιμώτερον, καὶ συνήγορον τῇ ἑαυτοῦ δόξῃ ἤρετο τῶν παρόντων τινὰ

y ἠδὲ ms. a correctore in rubrica. δὲ pr. z πράττει ms.

οὕτως· δυοῖν ὄντοιν ἰατροῖν τοῦ μὲν ἱκανοῦ λέγειν καὶ περὶ τῶν ἰατρικῶν ὥρα ὅτι ἐμπειροτάτου, περὶ δὲ θεραπείαν τῶν καμνόντων μηδὲν τετριμμένου, τοῦ δ' εἰπεῖν μὲν ἀδυνάτου, [a] θεραπεύειν δ' εἰθισμένου κατὰ τὸν λόγον τὸν ἰατρικόν, πότερον, ἔφη, μᾶλλον ἕλοιο ἂν παρεῖναί σοι νοσοῦντι; ὃ δὲ ἀπεκρίνατο τὸν θεραπεύειν εἰθισμένον. καὶ ὁ Μουσώνιος· τί δέ; δύο ἀνδρῶν τοῦ μὲν πεπλευκότος πολλάκις καὶ κυβερνήσαντος ἤδη πλοῖα ἱκανά, τοῦ δὲ ὀλιγάκις μὲν πεπλευκότος κυβερνήσαντος δὲ μηδέποτε, ἐὰν οὗτος ὁ μὴ κυβερνήσας ἱκανώτατον λέγῃ ὃν τρόπον χρὴ κυβερνᾶν, ὁ δ' ἕτερος ἐνδεῶς καὶ παντάπασιν ἀσθενῶς, ποτέρῳ ἂν πλέων χρήσαιο κυβερνήτῃ; καὶ ὃς εἶπεν ὅτι τῷ κυβερνήσαντι πολλάκις. πάλιν ὁ Μουσώνιος· μουσικοῖν δὲ δυοῖν τοῦ μὲν τοὺς λόγους ἐπισταμένου τοὺς μουσικοὺς καὶ λέγοντος αὐτοὺς πιθανώτατον, ᾄδειν δὲ καὶ κιθαρίζειν καὶ λυρίζειν ἀδυνατοῦντος, τοῦ δὲ περὶ μὲν τοὺς λόγους ὄντος ἥττονος, κιθαρίζοντος δὲ καλῶς καὶ λυρίζοντος ἔτι δὲ ᾄδοντος, ποτέρῳ ἂν ἐπιτρέψαις ἔργον μουσικόν; ἢ πότερον ἂν ἐθέλοις γενέσθαι διδάσκαλον τῶν μουσικῶν παιδὸς οὐκ εἰδότος; ὃ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι τὸν ἐν τοῖς [ἔργοις] ἱκανόν. τί οὖν; εἶπεν ὁ Μουσώνιος, [p. 101] ταῦτα μὲν ταύτῃ ἔχει· περὶ δὲ σωφροσύνης ἢ ἐγκρατείας τοῦ ἃ χρὴ δύνασθαι λέγειν οὐ πολὺ κρεῖττον τὸ ἐγκρατῆ γενέσθαι καὶ σώφρονα περὶ τὰ πραττόμενα πάντα; [b] συνεχώρει κἀνταῦθα ὁ νεανίσκος ἧττον καὶ φαυλότερον εἶναι τοῦ σωφρονεῖν ἔργῳ τὸ λέγειν περὶ σωφροσύνης ἱκανῶς. ὅθεν ὁ Μουσώνιος συνάπτων τοῖς προειρημένοις, πῶς οὖν ἐπὶ τούτοις, ἔφη, τὸ

a θεραπεύσειν ms. b συνεχάρει ms.

τὸν ἑκάστου λόγον ἐπίστασθαι πράγματος κρεῖττον ἂν εἴη τοῦ ἐθίζεσθαι καὶ πράττειν τὰ πράγματα κατὰ τὴν ὑφήγησιν τὴν τοῦ λόγου; ἐπείπερ τὸ μὲν ἔθος πρὸς τὸ δύνασθαι πράττειν ἄγει, τὸ δὲ ἐπίστασθαι λόγον τοῦ πράγματος πρὸς τὸ δύνασθαι λέγειν. συνεργεῖ μὲν γὰρ καὶ τῇ πράξει ὁ λόγος διδάσκων ὅπως πρακτέον, καὶ ἔστι τῇ τάξει πρότερος τοῦ ἔθους· οὐ γὰρ ἐθισθῆναί τι καλὸν οἷόν τε μὴ κατὰ λόγον ἐθιζόμενον· δυνάμει μέντοι τὸ ἔθος προτερεῖ τοῦ λόγου, ὅτι ἐστὶ κυριώτερον ἐπὶ τὰς πράξεις ἄγειν τὸν ἄνθρωπον ἤπερ ὁ λόγος.

47 Ἐκ τοῦ Θεοδώρου τῶν Τέλητος ἐπιτομῆς περὶ τοῦ δοκεῖν καὶ τοῦ εἶναι.

Κρεῖττον φασὶ τὸ δοκεῖν δίκαιον εἶναι τοῦ εἶναι· μὴ καὶ τὸ δοκεῖν ἀγαθὸν εἶναι τοῦ εἶναι κρεῖττόν [c]ἐστιν; ἀμέλει. πότερον οὖν διὰ τὸ δοκεῖν ἀγαθοὶ ὑποκριταὶ εἶναι ὑποκρίνονται ἢ διὰ τὸ εἶναι; [διὰ τὸ εἶναι.] κιθαρίζουσι δὲ πότερον διὰ τὸ δοκεῖν ἀγαθοὶ ἢ διὰ τὸ εἶναι; διὰ τὸ εἶναι. τὰ δ' ἄλλα πάντα ἁπλῶς διὰ τὸ δοκεῖν ἀγαθοὶ εὖ πράττουσιν ἢ διὰ τὸ εἶναι; διὰ τὸ εἶναι. δι' ὃ δ' εὖ βιοῦσι κρεῖττον ἢ δι' ὃ μή· ὥστε κρεῖττον [d]φαίνοιτ' ἂν τὸ ἀγαθὸν εἶναι τοῦ δοκεῖν· ὁ γὰρ δίκαιος ἀγαθός, οὐχ ὁ δοκῶν δίκαιος εἶναι. καὶ τί ποτε ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ὅσα δοκοῦσιν ἄνθρωποι; μᾶλλον ἂν βούλοιο εἶναι ἐν αὐτοῖς καὶ ἔχειν αὐτὰ μᾶλλον ἢ δοκεῖν ἔχειν· εὐθέως ὁρᾶν ἂν βούλοιο ἢ δοκεῖν ὁρᾶν, ὑγιαίνειν μᾶλλον ἢ δοκεῖν, ἰσχύειν μᾶλλον ἢ δοκεῖν, εὔπορος εἶναι, φίλους ἔχειν μᾶλλον ἢ δοκεῖν· ἐπὶ τῶν ψυχικῶν πάλιν, φρονεῖν μᾶλλον ἢ δοκεῖν, ἄλυπος εἶναι μᾶλλον ἢ

c ἔστιν ἀμέλει. ms. d φαίνουσα ms.

δοκεῖν, θαρσαλέος εἶναι, ἄφοβος εἶναι, ἀνδρεῖος εἶναι μᾶλλον ἢ δοκεῖν· ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης δὲ οὐκ ἔτι δίκαιος εἶναι μᾶλλον ἢ δοκεῖν; ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖος ἂν μᾶλλον βουλοίμην δοκεῖν ἢ εἶναι· ἢ οὐχ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ἄφοβος καὶ ἄλυπος, οὐχ ὁ δοκῶν; διὰ τί δὲ βούλει ἀνδρεῖος δοκεῖν εἶναι; τιμήσουσί με. καὶ γὰρ πρωτοστάτην σὲ καταστήσουσι καὶ μονομαχεῖν [e] κελεύσουσι καὶ ἵνα λάχῃς μηχανήσονται καὶ λαχόντος ἐπιχαρήσονται καθάπερ τῷ Αἴαντι· εἶτα τί οἴει πείσεσθαι δειλὸς μὲν ὢν κινδυνεύων δέ; καὶ ἐὰν αἰχμάλωτος γένῃ δοκῶν ἀνδρεῖος εἶναι, πέδας ἕξεις μεγάλας καὶ χειροπέδας, καὶ οὐθείς σοι μὴ πιστεύσει, ἀλλὰ καὶ [f] κατακεκλεισμένος ἔσῃ, κἂν βασανίζωσί σε πολλὰς λήψῃ, καὶ λέγων τὴν ἀλήθειαν οὐ μὴ πιστευθήσῃ, ἀλλὰ [g] δόξεις μωκᾶσθαι διὰ τὸ δοκεῖν καρτερικὸς εἶναι· καὶ κελεύσουσί σε δέρειν καὶ [h] ἐπιτείνειν καὶ παροπτῆσαι. ὅρα πόσα λήψῃ δο- [p. 101 b] κῶν ἀνδρεῖος εἶναι καὶ καρτερικός· σὺ δὲ ἐκεῖνο μὲν προφέρῃ, ταῦτα δὲ ἀποκρύπτεις, ὥσπερ οἱ ῥήτορες.

48 *Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς Ἀριστόδωρον ἐπιστολῆς* (p. 358).

Ἀκούω Δίωνος ἐν τοῖς μάλιστα ἑταῖρον εἶναί τέ σε νῦν καὶ γεγονέναι διὰ παντός, τὸ σοφώτατον ἦθος τῶν εἰς φιλοσοφίαν [i] παρεχόμενον· τὸ γὰρ βέβαιον καὶ πιστὸν καὶ ὑγιὲς τοῦτο ἐγώ φημι εἶναι τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν, τὰς δὲ ἄλλας τε καὶ εἰς ἄλλα τεινούσας σοφίας τε καὶ δεινότητας, κομψότητας οἶμαι προσαγορεύων ὀρθῶς ὀνομάζειν.

e κελεύουσι ms. f κατακεκλασμένος ms. g δόξῃς ms. et mox κελεύσασι. h ἐπιπείνειν ms. i παρεχομένων ms.

49 *Αἰσχίνου περὶ Δημοσθένους* (p. 78, 29). *Πλεῖστον δὲ ἐκ πολιτείας εἰληφὼς ἀργύριον ἐλάχιστα περιεποιήσατο. νῦν μέντοι τὸ βασιλικὸν χρυσίον ἐπικέκλυκε τὴν δαπάνην αὐτοῦ, ἔσται δὲ οὐδὲ τοῦθ' ἱκανόν· οὐδεὶς γὰρ πώποτε πλοῦτος τρόπου περιεγένετο, καὶ τὸ κεφάλαιον τὸν βίον οὐκ ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων πορίζεται, ἀλλ' ἐκ τῶν ἡμετέρων κινδύνων. πρὸς δὲ εὐγνωμοσύνην καὶ λόγων δύναμιν πῶς πέφυκε; δεινῶς λέγειν, κακῶς βιῶναι. οὕτε γὰρ κέχρηται καὶ τῷ αὑτοῦ σώματι καὶ παιδοποιίᾳ, ὥστε μὴ βουλεύεσθαι λέγειν ἃ τούτῳ πέπρακται. ἤδη γάρ ποτε εἶδον μισηθέντας τοὺς τὰ τῶν πλησίον αἰσχρὰ λίαν σαφῶς λέγοντα. ἔπειτα τί συμβαίνει τῇ πόλει; οἱ μὲν λόγοι καλοί, τὰ δὲ ἔργα φαῦλα.*

Λόγος η'.

[k] ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΟΥ ΚΑΛΟΝ ΑΛΛΟΤΡΙΟΙΣ ΣΥΧΝΑΖΕΙΝ ΟΙΚΟΙΣ ΚΑΙ ΑΚΡΟΑΣΘΑΙ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ.

Post loca e SS. haec sequuntur: *Τοῦτον* 85, 14. *Καὶ μὴν* 85, 20. *Πρὸ πάντων* 85, 21. *Καὶ οἰκίας* 85, 22. *Οὐκοῦν* 85, 23. *Εἰ βούλει* 5, 111—115. *Ὥσπερ* 3, 78. *Κελτοὶ τὰς θύρας* 44, 41. p. 224. *Αἰλιανοῦ τοῦ π. ζῴων λόγ. κεφ. λα'.*

Λόγος θ'.

[p. 104] Caput novum anepigraphum, sed est fortasse *περὶ ὀλιγοβίων καὶ μακροβίων*. Post pauca e SS. et ex Philone sequitur *Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζῴων β'. λόγ.*

k Hoc caput anepigraphum esse docet Sartius: in elencho capitum vero quod praefixum est huic secundae Parallelorum parti eum titulum inveniri quem supra dedimus.

[l] *Λόγος ι΄.*

1 *Εὐριπίδου.*

Ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνὴρ
οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων ὅτι
τοιοῦτός ἐστιν οἷσπερ ἥδεται ξυνών.

2 *Εὐριπίδου Βελλεροφόντῃ.*

Ἀνὴρ δὲ χρηστὸς χρηστὸν οὐ μισεῖ ποτε,
κακῷ κακὸς δὲ συντέτηκεν ἡδοναῖς·
φιλεῖ δὲ θοὔμόφυλον ἀνθρώπους ἄγειν.

3 *Εὐριπίδου Πελιάσιν.*

Ὁ γὰρ ξυνὼν κακὸς μὲν ἣν τύχῃ γεγώς,
τοιούσδε τοὺς ξυνόντας ἐκπαιδεύεται,
χρηστοὺς δ' ὁ χρηστός· ἀλλὰ τὰς ὁμιλίας
ἐσθλὰς διώκειν, ὦ νέοι, σπουδάζετε.

4 *Μενάνδρου.*

Ἡ τῶν ὁμοίων αἵρεσις μάλιστά πως
τὴν τοῦ βίου σύγκρασιν ὁμόνοιαν ποιεῖ.

5 *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.*

Νέοι νέοισι συννοσοῦσι τἀφανῆ.

6 *Μενάνδρου Περικειρομένῃ.*

[m] Οὕτω ποθεινόν ἐστιν ὁμότροπος φίλος.

7 *Μενάνδρου.*

Οὐδείς ἐστί μοι

l Caput novum anepigraphum, sed forte est *περὶ ὁμοιοτρόπων καὶ ὁμοιογενῶν καὶ ὁμοηθῶν*. Post pauca e SS. sequuntur profanorum scriptorum sententiae. SARTIUS. Verum suspicor titulum fuisse, *Ὅτι ἡ ὁμοιότης τῶν τρόπων φιλίαν ἀπεργάζεται*, atque ex h. l. lacunam supplendam in Stobaei Ecl. Eth. II, 33. *m τω* ms.

ἀλλότριος ἂν ᾖ χρηστός· ἡ φύσις μία πάντων, τὸ δ' οἰκεῖον συνίστησιν [n] τρόπος.

8 *Ὁμήρου* (Od. ρ' 218).
[o] *Ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.*

9 *Δημοκρίτου.*
Ὁμοφροσύνη φιλίην ποιέει.

10 *Διογένης ἐρωτηθεὶς τί ἐστι φίλος "μία ψυχὴ ἐν δυσὶ σώμασι κειμένη."*

11 *Εἰδότες οὔτε φιλίαν ἰδιώταις βεβαίαν γιγνομένην οὔτε κοινωνίαν πόλεσιν, εἰ μὴ μετὰ ἀρετῆς δοκούσης ἐς ἀλλήλους γίγνοιτο, καὶ τἄλλα ὁμοιότροποι εἶεν· ἐν γὰρ τῷ [p] διαλλάσσοντι τῆς γνώμης καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἔργων καθίστανται* (Thucyd. III, 10).

12 *Ἀριστοτέλους.*
Ὥσπερ ὁ οἶνος κίρναται τοῖς τῶν πινόντων τρόποις, οὕτω καὶ ἡ φιλία τοῖς τῶν χρωμένων ἤθεσι.

13 *Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς τί ἐστι φίλος ἀπεκρίνατο "ἄλλος ἐγώ."*

14 *Τὴν φιλίαν ἔφη ἰσότητα εἶναι.*

15 [q] *Ἰάμβλιχος Μακεδονίῳ περὶ ὁμονοίας.*
Ἡ ὁμόνοια, καθάπερ αὐτὸ τὸ ὄνομα βούλεται ἐνδείκνυσθαι, συναγωγὴν ὁμοίου τοῦ νοῦ κοινωνίαν τε καὶ ἕνωσιν ἐν ἑαυτῇ συνείληφεν· ἀφορμηθεῖσα δὴ οὖν ἐντεῦθεν ἐπὶ πόλεις καὶ οἴκους κοινούς τε συλλόγους πάντας καὶ ἰδίους ἤκουσα, φύσεις τε καὶ συγγενείας πάσας ἐπιπορεύεται κοινάς τε καὶ ἰδίας ὡσαύτως· ἔτι δὲ περιέχει καὶ τὴν ἑνὸς ἑκάστου πρὸς

n βίος τρόπος ms. o εἰς ms. et mox φίλην. p διαλάσσοντι ms. q Παμβλίων ms.

ἑαυτὸν ὁμογνωμοσύνην· ὑφ' ἑνὸς μὲν γάρ τις νοή- [p. 105] ματος καὶ μιᾶς γνώμης κυβερνώμενος ὁμονοεῖ πρὸς ἑαυτόν, διχογνωμονῶν δὲ πρὸς ἑαυτὸν καὶ ἀνόμοια λογιζόμενος διαστασιάζει· καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῆς ἀεὶ αὐτῆς ἐπιμένων διανοήσεως ὁμοφροσύνης ἐστὶ πλήρης, ὁ δ' ἄστατος τοῖς λογισμοῖς καὶ ἄλλοτε ἐπ' ἄλλης δόξης φερόμενος ἀστάθμητός ἐστι καὶ πολέμιος πρὸς ἑαυτόν. φιλία δ' ἡ μὲν ἀπὸ ἐναντίων δεινὴ καὶ ἀγρία καὶ τὸ κοινὸν οὐ πολλάκις ἔχουσα ἐν ἡμῖν, ἡ δ' ἐκ τῶν ὁμοίων ἥμερός τε καὶ κοινὴ διὰ βίου.

16 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου* (p. 255 b).
(Οὐ) γὰρ δή ποτε εἵμαρται κακὸν κακῷ φίλον· οὐδ' ἀγαθὸν μὴ φίλον ἀγαθῷ εἶναι.

Λόγος ια'.

Caput novum anepigraphum, sed est *περὶ οἴνου καὶ χρήσεως αὐτοῦ*, in quo excerpta tantummodo habentur ex SS. et SS. patribus.

[r] Λόγος ιβ'.

Aliud caput, item sine titulo, sed est fortasse [p. 105 b] *περὶ ὀνειδισμοῦ ἀγαθοῦ κατὰ Θεόν, καὶ ὀνειδισμοῦ ἐπὶ κακοπραγίᾳ, καὶ ὅτι οὐ δὴ συμφέρον ὀνειδίζειν.* Post sententias satis multas sacrorum bibliorum et SS. PP. quorum ultimus est Chrysostomus, ita sequitur.

1 *Ἑτέρων.*
[s] Μέλει μοι τῶν τοιούτων ἧττον ἢ βατράχων τῶν ἐν τοῖς τέλμασιν (Iulian. 357 d).

r Forte hic inc. t. *ΠΕΡΙ ΛΟΙΔΟΡΙΑΣ*, Photio II, 25.
s ἔλλει ms.

2 Ὥσπερ οἱ ἐν χαλκείῳ κατακτυπούμενοι τὰς ἀκοὰς ἐν μελέτῃ γίγνονται τῶν ψόφων, οὕτω καὶ ἡμεῖς ταῖς πυκναῖς ἀπειλαῖς τῶν παραλόγων σου λόγων ἐνεθισθέντες ἀθορύβητοι μένομεν (Basil. Ep. 267).

3 Θεῷ τὸ πᾶν ἐπιτρέψας οὐδὲν αὐτὸς φροντίζω τῶν σοφισμάτων ὑμῶν.

4 Ἐπειδὴ ἅπαξ περιεβαλόμην τὴν λεοντῆν, οὐκ ἀποδειλιατέον (Plato Crat. 411 a).

[p. 106] 5 Οὐδενὶ ἂν παρὰ τὸ δίκαιον ὑπεικάθοιμι δείσας θάνατον (Apol. 32 a).

6 Οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε μᾶλλον ἰέναι (Euthyphr. 3 c).

7 Ὧν ἐγὼ οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πέρι ἐπαΐω (Apol. 19 c).

8 Ἄγαν ἡ σὴ δεινότης καταθρασύνεται τῆς ἡμετέρας ἁπλότητος.

9 Πάνυ κάρχαρον ἐπαφῆκας ἡμῖν τὸν κύνα τῆς λοιδορίας.

10 Ἔστι καὶ παρ' ἡμῖν ἀμύνης ἀκμὴ καὶ λόγος λύων σοφίσματα.

11 Ὁπλισθέντες λόγων ἐλευθερίᾳ τῆς ἀληθείας κατὰ τὸ θεμιτὸν προστησόμεθα.

12 Πρὸς τὰς μακράς σου λοιδορίας καὶ βραχὺς ἐμοὶ καὶ σαφὴς ἀπόλογος.

13 δα (οἶδα) στηλιτεύειν παντὸς κωμῳδοῦ λαμπρότερον.

14 Αἰλιανοῦ.

Ὄνομα ἔστιν κ. τ. λ. (Hist. An. V, 35).

[t] *Λόγος ιγ'.*

1 *Ἀριστείδου.*

Τοῦτο δέ ἐστι τῇ μνήμῃ τῆς ἀναγκαίας τελευτῆς παραμύθιον, καὶ τοῦ [u] *σώματος ἐκποδὼν γενομένου σώζεσθαι τοὔνομα, ὅτι αὐτῷ τὰ ἔργα ἐξ ὧν εἰργάζετο οὐ συντέθνηκεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῆς ἐκείνου δυνάμεως ὑπομνήματα εἰς χεῖρας ἀφίξεται.*

2 *Αἰλιανοῦ.*

Ἀπὸ (ὑπὸ) τῷ κ. τ. λ. (Hist. An. XIV, 23).

Λόγος ιδ'.

[x] [ΠΕΡΙ ΟΡΚΟΥ.] [p. 107 b]

Ὅρκον 27, 1. *Οὐκ* 27, 2. *Ὅρκος* 27, 3. *Ὅστις* 27, 4. *Δέσποιν'* 27, 5. *Ὅρκον* 27, 6. *Μάστιγος* 27, 7. *Τοῖς* 27, 9. *Δεῖ* 27, 10. *Ὅρκον* 27, 11. *Ὅρκον* 27, 12. *Οἱ* 27, 13. *Ἐπερωτῶντα* 27, 14.

[y] *Λόγος ιε'.* [p. 108]

[ΠΕΡΙ ΕΠΙΟΡΚΙΑΣ.]

Ἡ γλῶσσ' 28, 6. *Οὐ γὰρ* 28, 10. *Συγγνώμονας* 28, 12. *Ὅρκοισι* 28, 1. *Ἀφροδίσιος* 28, 2. *Ὅρκος γὰρ* 28, 5. *Συγκέχυκε* 28, 7. *Ὅρκον* 28, 8. *Ὤμοσεν* 28, 3.

t Caput novum sine titulo, sed est *περὶ ὀνόματος χρηστοῦ καὶ κακοῦ*. Post pauca e Proverbiis et Ecclesiastico sequitur *Ἀριστείδου κ. τ. λ.* SARTIUS. *u σώματος*] *σῶ* ms.

x Caput novum, fortasse *περὶ ὅρων καὶ ὅρκων οὐκ ἀγαθῶν καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐμμένειν αὐτοῖς*. Post multa e SS. patribus et ex sacris bibliis excerpta sequuntur ista: *Χοιρίλλου κ. τ. λ.* SARTIUS. *y* Caput novum sine titulo, sed forte *περὶ τῶν τοὺς ὅρκους ἀθετούντων καὶ ἐπιορκούντων*. SARTIUS.

1 [z] *Μενάνδρου.*

Γυναικὶ δ' ὅστις ὅρκον ὀμνύων ἀνὴρ
μηδὲν ποιεῖ δίκαιον, οὗτος εὐσεβής.

2 *Τιμοθέου.*

θ' ὁ πτερωτὸς ἰξὸς ὀμμάτων ἔρως,
ὁ Κύπριος κυναγός, ἡ φρενῶν ἀκίς,
ὁ μὴ τίνων θεοῖσιν ὁρκίων δίκας.

Δημοκρίτου. Ὅρκους οὓς κ. τ. λ. 28, 9. *Ἐκ θεοῦ ἀγορᾶς. Καινοὺς π. κ. τ. λ.* 28, 11. *Χρησμός. Γλαῦκ' ἐπικυδείδη* 27, 14. *Κλεάνθης* 28, 14. *Χρύσιππος* 28, 15. *Ἐν τῇ Κύρου ἀναβάσει* 28, 16. *Ἄνευ γὰρ* 28, 17. *Οὐ γὰρ ἀσ.* 28, 10. (repet.) *Ὅρκος δ'* 28, 4.

[a] *Λόγος ις'.*

Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζῴων α' λόγου κεφ. ιδ'. Αἱ θήλεις κόσσυφοι . . . .

[b] *Λόγος ιζ'.*

1 *Λεύκιππος Δημόκριτος Ἐπίκουρος κατὰ εἰδώλων* [c] *εἴσκρισιν οἴονται τὸ ὁρατικὸν σύμβαίνειν πάθος, καὶ κατά τινων ἀκτίνων εἴσκρισιν μετὰ τὴν πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἔνστασιν πάλιν ὑποστρεφουσῶν πρὸς τὴν ὄψιν* (Plutarch. plac. phil. IV, 13).

z θρ αν ms. a Caput novum forte *περὶ ὀρφανῶν καὶ χηρῶν*. Post varia e sacris litteris et SS. Patribus sequitur *Αἰλιανοῦ κ. τ. λ.* SARTIUS. b Caput novum forte *περὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὁράσεως*. Nullae heic sacrorum bibliorum sententiae, sed statim ita incipiunt profanorum auctorum excerpta. SARTIUS. Hinc supplendus videtur Stobaeus Phys. I, 44. Photio *περὶ ὁράσεως καὶ κατοπτρικῶν ἐμφάσεων*.
c *εἴσκρισιν*] *εἰς κρίσιν* ms.

2 *Τιμαγόρας εἷς τῶν παραχαραξάντων ἐν συχνοῖς* [d] *τὴν Ἐπικούρειον αἵρεσιν ἀντὶ τῶν εἰδώλων ταῖς ἀπορροαῖς χρῆται.*

3 *Στράτων χρώματά φησιν ἀπὸ τῶν σωμάτων φέρεσθαι συγχρῴζοντ' αὐτοῖς τὸν μεταξὺ ἀέρα.*

4 *Ἀρισταγόρας σχήματα συνδιατυποῦντά πως αὐτοῖς τὸν ἀέρα.*

5 *Ἵππαρχος ἀφ' ἑκατέρου φησὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀποτεινομένας [ἀκτῖνας] τοῖς πέρασιν αὐτῶν οἱονεὶ χειρῶν ἐπαφαῖς περικαθαπτούσας τοῖς ἐκτὸς σώμασι τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν πρὸς τὸ ὁρατικὸν ἀναδιδόναι.*

6 *Ἔνιοι καὶ Πυθαγόραν τῇ δόξῃ ταύτῃ συνεπιγράφουσιν ἅτε δὴ βεβαιωτὴν τῶν μαθημάτων, καὶ πρὸς τούτῳ Παρμενίδην ἐμφαίνοντα ταυτὸ διὰ τῶν ποιημάτων.*

7 *Πλάτων συναύγειαν κ. τ. λ.* ut XLIV, 1.

8 *Ἀλκμαίων κατὰ τὴν τοῦ διαφανοῦς ἀντίληψιν.*

9 *Ἀριστοτέλης* ut Stob. (Ecl. ph. I, 44, 1) nisi quod om. *μεταξὺ διεχοῦς.*

10 *Τῶν* [e] *ἀκαδημαϊκῶν τινὲς κατ' ἀκτίνων ἔκχυσιν μετὰ τὴν πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἔνστασιν πάλιν ὑποστρεφουσῶν πρὸς τὴν ὄψιν. Ποσειδώνιος γοῦν αὐτὴν σύμφυσιν ὀνομάζει.*

11 *Ἐμπεδοκλῆς καὶ πρὸς τὸ διὰ τῶν ἀκτίνων καὶ πρὸς τὸ διὰ τῶν εἰδώλων* [f] *ἐκδοχὰς παρέχεται· πλεί-*

d *τὴν Ἐπι-*] *τὸ Ἐπι-* ms. e *ἀκαδημαίων* ms. f *ἐκδοκὰς* ms.

ους δὲ πρὸς δευτέρ .. τὰς γὰρ ἀπορροίας ἀποδέχεται.

12 Ἑστίαιος ὁ Περίνθιος τοῖς εἰδώλοις τὰς ἀκτῖνας προσέμιξε προσαγορεύσας τὸ γιγνόμενον ἀκτινείδωλον.

13 Ἐμπεδοκλῆς κατ' ἀπορροίας τὰς συνισταμένας μὲν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κατόπτρου, πιλουμένας δὲ ὑπὸ τοῦ ἐκκρινομένου ἀπὸ τοῦ κατόπτρου πυρώδους καὶ τὸν προκείμενον ἀέρα, εἰς ὃν φέρεται τὰ ῥεύματα, συντρέφοντος.

14 Λεύκιππος Δημόκριτος Ἐπίκουρος τὰς κατοπτρικὰς ἐμφάσεις γίνεσθαι κατ' εἰδώλων ἐνστάσεις, ἅ τινα φέρεσθαι μὲν ἀφ' ἡμῶν, συνίστασθαι δὲ ἐπὶ τοῦ κατόπτρου κατ' ἀντεπιστροφήν.

15 Οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου καὶ τῶν μαθηματικῶν κατ' ἀνάκλασιν τῆς ὄψεως. φέρεσθαι μὲν γὰρ τὴν ὄψιν [p.110b] τεταμένην ὡς ἐπὶ τὸν χαλκόν, ἐντυχοῦσαν δὲ πυκνῷ καὶ λείῳ πληχθεῖσαν ὑποστρέφειν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτήν, ὅμοιόν τι πάσχουσαν τῇ ἐκτάσει τῆς χειρὸς καὶ τῇ ἐπὶ τὸν ὦμον ἀντεπιστροφῇ.

Δύναται δέ τις πᾶσι τούτοις τοῖς κεφαλαίοις χρήσασθαι ἐπὶ τοῦ πῶς ὁρῶμεν (Plutarchus de plac. phil. IV, 14).

16 Σφαῖρος ὁ στωικὸς ὁρατὸν εἶναι τὸ σκότος· ἐκ γὰρ τῆς ὁράσεως προχεῖσθαί τινα εἰς αὐτὸ [g] αὐγήν.

17 Οἱ στωικοὶ ὁρατὸν εἶναι τὸ σκότος· ἐκ γὰρ τῆς ὁράσεως προχεῖσθαί τινα ἐπ' αὐτὸ [g] αὐγήν. καὶ οὐ

g αὐγὴν] sic Plutarchus, αὐτὴν ms. Plutarchus supra εἰς αὐτό.

ψεύδεται ἡ ὅρασις, βλέπεται γὰρ ταῖς ἀληθείαις ὅτι ἐστὶ σκότος.

18 Χρύσιππος [h] κατὰ τὴν συνέντασιν [τὰ ὄντα] τοῦ μεταξὺ ἀέρος ὁρᾶν ἡμᾶς, [i] νυγέντος μὲν ὑπὸ τοῦ ὀπτικοῦ πνεύματος, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι τῆς κόρης διήκει, κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸν [k] παρακείμενον ἀέρα ἐπιβολὴν ἐντείνοντος αὐτὸν κωνοειδῶς, ὅταν ᾗ ὁμογενὴς ὁ ἀήρ· προχέονται δὲ ἐκ τῆς ὄψεως ἀκτῖνες πύριναι, οὐχὶ μέλαιναι καὶ ὁμιχλώδεις· διόπερ ὁρατὸν εἶναι τὸ σκότος (Plutarchus l. l. IV, 15).

19 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου* (p. 45).

Τῶν δὲ ὀργάνων πρῶτον μὲν φωσφόρα συνετεκτήναντο ὄμματα κ. τ. λ.

Εἰς τὸ περὶ χρωμάτων (Ecl. phys. II, 54, 3). [p. 111]

20 Ἔστι γένος ἡμῖν .... (Plato Tim. p. 67).

21 *Ἀριστομβρότου περὶ ὄψεως.*

Ὄψις καὶ φάος καὶ ἀὴρ φυσικὰν ἔχει σύγκρασίν τε καὶ συγγένειαν ποτ' ἄλλαλα ... λαμπρῶς ὁρῇ· καὶ ἀὴρ πᾶς τῷ λαμπρῷ διορῆται· συμβέβακε δὲ καὶ τὰν [p. 111b]
ὄψιν καὶ τὸν ἀέρα εἶμεν ... ἀλλὰ τὰν μὲν ὄψιν μέλαιναν καὶ ὑγράν, τὸν δὲ ἀέρα [l] μέλανα καὶ ἀραιόν· ἐνυπόκειται δὲ καὶ τᾷ ὄψι καὶ τῷ ἀέρι καὶ τὸ δυνάμι διαφανές, ἀλλὰ τᾷ μὲν ὄψι τὸ συγγενὲς φάος, τῷ δὲ ἀέρι τὸ ἀπὸ τῶ ἁλίω. ὅτι δὲ ἁ ὄψις ὑγρὰ ἔασσα φάος ἔχει συγγενές, δείξαιτό κά τις ἐκ τῶδε· [m] πρᾶτον μὲν τῷ διαφανέα καὶ λαμπρὰν εἶμεν· πᾶν γὰρ τὸ δια-

h κατὰ τὴν] τὴν om. ms. συνένστασιν ms. i νυγέντες ms. k περικείμενον ms. l μέλαινα ms. m πρᾶττον ms.

φανὲς καὶ λαμπρὸν οὐκ ἄνευ τινος φάεος . . . ἐκ τᾶς ὄψιος ἢ διά τινος παραθλίψιος ἢ καὶ παρατρίψιος.

22 *Ἀναξιμένης κ. τ. λ.* (Stob. Ecl. phys. I, 23).

Λόγος ιη'.

ΠΕΡΙ ΟΣΦΡΗΣΕΩΝ.

1 *Ἀλκμαίων ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ εἶναι τὸ ἡγεμονικόν· τούτῳ οὖν ὀσφραίνεσθαι ἕλκοντι διὰ τῶν ἀναπνοῶν τὰς ὀσμάς.*

2 *Ἐμπεδοκλῆς ταῖς ἀναπνοαῖς ταῖς ἀπὸ τοῦ πνεύμονος συνεισκρίνεσθαι τὴν ὀσμήν· ὅταν γοῦν ἡ πνοὴ βαρεῖα γένηται, κατὰ παχύτητα μὴ συναισθάνεσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν ῥευματιζομένων* (Plut. de plac. phil. IV, 17).

3 *Ἀριστοτέλης ὀσφραίνεσθαι τοῦ μεταξὺ σώματος ἀναπιμπλαμένου τῶν ὀσφραντῶν.*

4 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου* (p. 66). *Περὶ τῶν μυκτήρων δύναμιν οὐκ ἔνι· τὸ γὰρ τῶν ὀσμῶν πᾶν ἡμιγενές κ. τ. λ.*

[p. 112b] [n] *Λόγος ιθ'.*

Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζῴων ιδ' λόγ. κεφ. ις'. Κύρων δὲ ἄρα καὶ ἰχθὺς κ. τ. λ.

[o] *Λόγος κ'.*

ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣ.

[p. 116] *Ἐπὶ πολὺ τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ σώματος ἀντιστήσας τοὺς τῆς ψυχῆς ἀπῆλθε τελευταῖον ἡττηθεὶς καὶ*

n Novum caput anepigraphum, sed forte *περὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὁράσεως*. Post sententias sacras sequitur *Αἰλιανοῦ κ. τ. λ.* SARTIUS. *o* Caput novum, forte *περὶ παρθενίας καὶ*

βέλος τῇ ψυχῇ δεξάμενος ἀφροδίσιον, δικαστὴν δὲ τὸν λογισμὸν ἐπιστήσας φυγῇ τὸ πάθος ἐκόλασε. τὸ μὲν σῶμα κατεπόνει, τὴν δὲ ψυχὴν εἰς σωφροσύνην ἐρρώννυε, πάσας γυναικῶν μυραλοιφίας ἀποστρεφόμενος, ἔρωτα καὶ ἀφροδίτην καὶ πάντα τοιοῦτον θίασον ἀτιμάζων, πολλῇ τε ῥύμῃ παρὰ τὴν ἀρχὴν πνεύσας κατὰ τῆς σαρκὸς ἔσβεσεν αὐτῆς τὰς ἐπιθυμίας, οὐ χαλινώσας τὸν ἵππον, ἀλλὰ συμποδίσας καὶ χαμαὶ ῥίψας καὶ ποιήσας ἀκίνητον· καὶ πρότερον [p.116b] μὲν ἐγκράτειαν κατορθώσας ὕστερον δὲ ἀπάθειαν, καθάπερ λυττῶντα κύνα καὶ συνεχῶς ἐπιπηδῶντα διεκρούσατο τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ μαινομένην κατέστειλε τὴν θάλατταν τῆς ἡδονῆς, καὶ ἐν ἀγρίοις κύμασιν ἔπλευσε μετὰ γαλήνης, καὶ ταραττομένου τοῦ πελάγους ἐξ οὐρίας ἐφέρετο, καὶ μέσον ἑστὼς τῆς φυσικῆς καμίνου δίκην πηλοῦ τοὺς ἄνθρακας αὐτῆς κατεπάτησεν. [οὕτως] οὐ μόνον πυρὸς καὶ βελῶν ἀλλὰ καὶ πτερῶν γυμνώσας τὸν ἔρωτα πραότητος καὶ σωφροσύνης ἧκεν εἰς τὸ ἀκρότατον.

2 Ἐρωτιῶντας καὶ περιέργους ὀφθαλμοὺς οὐκ ἐπέβαλλον ἀλλοτρίοις κάλλεσι, μέχρι καὶ ψιλῆς θέας τὸ [p] φίλον συντηρήσαντες.

3 . . ρον ἔχει καὶ κόρον τοῦ σώφρονος τα φιλήματα.

Θὺχ ὁ Διόν. 2, 15. ἡ μάκαρ 5, 16. χαίρειν 5, 14. ὡς ἡμέρα 5, 13. ταμιεῖον 5, 19. ἀνθρώποισι 5, 119. ἀνὴρ 5, 120. τὰ αὐτὰ 5, 136. χρημάτων 5, 118. τί

σωφροσύνης καὶ γάμου σεμνοῦ. Post sententias e sacris litteris et SS. Patribus legitur, nullo auctoris nomine apposito, περὶ σωφροσύνης. SARTIUS. p φίλον] ψιλὸν ms.

[p. 117] δὲ 5, 128. Ἰβήρων 5, 121. κρίτονοι 5, 50. παρδανεῖς 5, 51. σωφρόνων 5, 122. Μενέδημος 5, 123. οὕτω γὰρ 5, 74. ἐν συμποσίῳ 5, 75. ἂν ἡδονῇ 5, 76. ἡδονὴν 5, 77. δίκαιος 5, 78. πατρὸς 5, 44. τράπεζαν 5, 38. σωφροσύνη 5, 49. πρῶτον 5, 79. κακὸν 5, 80. δεῖ 5, 81. πρὸς τὸν 5, 43. ὁ αὐτὸς 5, 35. ὁ αὐτὸς ἔλεγε 5, 37. ἡ αὐτάρκεια 5, 37. Σωκράτης 5, 33. Εὐριπίδης 5, 82. ἡ Φωκ. 5, 47. Διονύσιος 5, 46. δεινὸν 5, 41. ..ωμη ψυχῆς 5, 4. προτρεπομένων 5, 36. Θέλων (Γέλων) 5, 83. Δημήτριος 5, 59. ὅθεν 5, 60. πᾶσα 5, 61. ἐν ταυτῷ, ὡς 5, 62. ἡ δὲ 5, 63. ὅτι 5, 64. ὃ δ' 5, 65. καὶ ἡ 5, 66. πρέσβεις 5, 48. Κράτης 5, 52. [Sequuntur deinde excerpta quam plurima ex Platonis Symposio, Philebo, Charmide, Gorgia ac deinde p. 119 b. ex Aeliano de animalibus, in quibus clauditur caput. SARTIUS.]

Λόγος κα'.

[q] ΠΕΡΙ ΠΑΡΡΗΣΙΑΣ.

1 Παρρησία καὶ ἀνδρεία ἐστὶν ὅταν τις κινδύνου καὶ θανάτου κατατολμᾷ, καὶ καταφρονῇ φιλίας καὶ ἀπεχθείας ὑπὲρ τῶν δοκούντων θεῷ.

2 Ἄκουε παρ' ἡμῶν μετὰ παρρησίας .. ἃ πολλοὶ διαβάλλοντες [r] ὑποτονθορύζουσιν.

3 .. μὴ σιωπήσω, τάχ' ἂν οὐκ εἰς καλὸν ἀπολαύσαιμι τῆς παρρησίας.

q Caput novum anepigraphum, forte περὶ παρρησίας καὶ πῶς δυνατὸν εὐπαρρησίαστόν τινα γενέσθαι. Post sententias e sacris litteris et SS. Patribus sequuntur istae nullo auctoris nomine apposito p. 121 circa medium. SARTIUS.

r ὑποτονθορίζουσιν ms.

4 *Τὴν πρὸς θεὸν χαρίζεται παρρησίαν ἡ φυλακὴ τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ.*

5 *Οἱ παρρησιαζόμενοι πλέον ἢ ἔλαττον τοῦ προσήκοντος δόξαν ἀλογίστων παθῶν λαμβάνουσιν, οἱ μὲν ὑστεροῦσι δειλίας, οἱ δ' ὑπερβάλλουσι θρασύτητος.*

6 *Οὔτε μάχαιραν ἀμβλεῖαν οὔτε παρρησίαν ἄτακτον ἔχειν δεῖ.*

7 *Δίδου παρρησίαν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἵνα περὶ ὧν ἀμφιγνοεῖς ἔχῃς τοὺς συνδοκιμάσοντας.*

8 *Μεγίστη παρρησία τὸ μὴ νομίζειν ἔχειν παρρησίαν.*

9 *Οὐ χρὴ σκοποῦντα τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν ὑποστέλλεσθαι.*

Post hunc art. repetuntur in ms. sententiae quae supra leguntur c. 9, 1—13. quas h. l. iterari non opus est.

10 *Ὥσπερ τῶν βρυχίων ὑδάτων τὰ μὲν ἐν βάθει κρύπτεται παντελῶς, τὰ δὲ ... στενοχωρούμενα καὶ τὴν ἔκρηξιν ὑπισχνεῖται μὲν ταῖς ἀκοαῖς, μέλλει δ' ἔτι, οὕτω καὶ τῶν περὶ θεοῦ φιλοσοφούντων οἱ μὲν πάντῃ κρύφιον καὶ λανθάνουσαν ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς εὐσέβειαν, οἱ δὲ τῆς ὠδῖνος ἐγγὺς ὅσοι τὸ μὲν ἀσεβὲς φεύγουσι τὴν δ' εὐσέβειαν οὐ παρρησιάζονται, εἴτε οἰκονομίᾳ τινὶ χρώμενοι παρὰ τὸν λόγον εἴτε δειλίᾳ πρὸς τοῦτο καταφεύγουσιν, οἱ δὲ καὶ δημοσιεύουσι τὸν θησαυρὸν οὐ στέγοντες τὴν ὠδῖνα τῆς εὐσεβείας, οὐδὲ τὸ μόνοι σώζεσθαι σωτηρίαν νομίζοντες εἰ μὴ καὶ ἄλλοις τὸ καλὸν ὑπερβλύσειε, μεθ' ὧν ἐγὼ ταττοίμην καὶ οἵτινες μετ' ἐμοῦ.*

8—13 Maximus p. 74.

11 *Ἐνδεέστερος εἶ παρρησίας καὶ τοῦ δέοντος αἰσχυντηλότερος.*

12 [s] *Εἴπερ ἦν τι κέρδος ἐκ τῆς πρὸς τοιοῦτον ἄν-*
[p.121 b] *δρα παρρησίας, οὐδενὶ ἂν αὐτὸς παρεχώρησα.*

Πότερα 13, 1. *ἐκ Τημεν.* 13, 8. *ἐκ Τηλέφου* 13, 10. *φεῦ φεῦ* 13, 12. *ἐκ Δίκτυος* 13, 13. *αὐτὰρ* 13, 15.

13 *Ἐξ Ἀντιγόνης.*

Ἄκουσον· οὐ γὰρ οἱ κακῶς πεπραγότες
σὺν ταῖς τύχαισι τοὺς λόγους ἀπώλεσαν.

14 *..χφ.*

Τὸ γὰρ πρᾶγμ᾽ αὐτό μοι καλῶς ἔχον
καλοὺς παρασχεῖν τοὺς λόγους δυνήσεται.

ἁπλοῦς 34, 2. *ὅταν γὰρ* 45, 5.

15 *Δούλου τάδ᾽ εἶπας μὴ λέγειν ἅ τις φρονεῖ* (Eur. Phoen. 392).

ἐμοὶ 13, 7.

16 *Οὐκ εὖ λέγειν χρὴ μὴ ᾽πὶ τοῖς ἔργοις καλοῖς.*

17 *Οὐ γὰρ καλὸν τόδ᾽, ἀλλὰ τῇ δίκῃ βαρύ.*

18 *Ὅστις λέγειν μὲν εὐπρεπῶς ἐπίσταται,*
τὰ δ᾽ ἔργα χείρω τῶν λόγων παρέσχετο.

19 *Σοφοκλέους* (Oed. Col. 806).

Γλώσσῃ σὺ δεινός· ἄνδρα δ᾽ οὐδέν᾽ οἶδ᾽ ἐγὼ
δίκαιον ὅστις [t] ἐξ ἅπαντος εὖ λέγει.

20 *Ἐλευθέρα γὰρ γλῶσσα τῶν ἐλευθέρων.*

s *ἄπερ* ms. sed *ἅ* a correctore. littera a p. m. abest.

t *ἐξάπαν* ms. (τ supra lineam)

21 *Ἐλευθερία Διὸς ὄλβιον τέκος.*
οὕτως 13, 2. *οὐδ' αὖ* 13, 3. *ἡ γλῶσσα* 13, 4. *θάρσει* 13, 5. *καὶ γὰρ* 13, 6. *πρόχειρον* 13, 11.

22 *Περὶ μεγάλων [γὰρ] πραγμάτων σκοπουμένοις εὐνουστάτη σύμβουλος ἡ παρρησία.*

23 *Παρρησίαν δὲ παντὸς ὠνοῦ χρυσίου.*

24 *Νικοστράτου.*
Ἆρ' οἶσθ' ὅτι τῆς πενίας ὅπλον ἐστὶν ἡ
παρρησία; ταύτην ἐάν τις ἀπολέσῃ,
τὴν ἀσπίδ' ἀποβέβληκεν οὗτος τοῦ βίου.
δῶς (αἰδὼς) 13, 9.

25 *Ἐσθλοῦ πατρὸς παῖ, καὐτὸς ὢν νέος ποτὲ*
γλῶσσαν μὲν ἀργὸν χεῖρα δ' [u] *εἶχον ἐργάτιν·*
νῦν δ' εἰς ἔλεγχον ἐξιὼν ὁρῶ βροτοῖς
τὴν γλῶσσαν οὐχὶ τἄργα πάνθ' ἡγουμένην (Soph. Phil. 96).

26 *Ἀριστοφάνους* (Thesm. 536).
Τὴν παροιμίαν ἐπαινῶ
τὴν παλαιάν· ὑπὸ λίθῳ γὰρ
παντί που [x] *χρὴ*
μὴ δάκῃ ῥήτωρ ἀθρεῖν.
ὅμως 13, 14. *Φιλόξενος* 13, 16. *οὐδὲν* 13, 17. *ὥσπερ* 13, 18. *ἐπεὶ αὐτόν* 13, 19. *συμβούλευε* 13, 20. *ἐκ τῶν Ἀρ.* 13, 22. *ὥσπερ* 13, 23. *ἐκ τῶν Δίωνος* 13, 24. *Διογένους* 13, 25. *ὁ αὐτὸς* 13, 27. *Διογένης* 13, 37. *κρέσσον* 13, 26. *οἰκήιον* 13, 40. *Ἀντιπάτρῳ* 13, 28. *Πρεσβῦτις* 13, 29. *Δημοκράτους* 13, 30. *Ἱπποκράτην* 13, 31. *Δημοσθένης* 13, 32. *τὰ ἁμαρτήματα*

u *ἐργάτην εἶχον* ms. x *χρῆνα* ms.

13, 33. οὐχ οὕτω 13, 34. ὥσπερ 13, 35. *Διονύσιος* 13, 36. φήσαντος 13, 39. *Λάκαινα* 13, 42. ἡ παρρησία 13, 44. ἐχθρὸς 13, 45. τῆς παρρησίας 13, 46. οὔτε 13, 47. οὔτε ἐκ 13, 48. ἔστιν 13, 49. ἔλεγχος 13, 50. συγγενεῖ 13, 21. *Τιμόθεος* 13, 38. Ἐκ τοῦ π. ψ. 13, 43.

[p. 122 b] [*Λόγος κβ'.*]

Caput anepigraphum, in quo pauca ex sacra scriptura et ex Aeliano tantum de animalibus habentur. SARTIUS.

[p. 123 b] [*Λόγος κγ'.*]

Aliud item anepigraphum, forte **περὶ μαντευμάτων**, in quo, praeter loca varia divinarum scripturarum et longissima excerpta ex Aeliano ut supra, nullus alius scriptor occurrit. SARTIUS.

[p. 125 b] [*Λόγος κδ'.*]

Caput aliud, forte **περὶ παραθήκης**, in quo praeter pauca ex sacris litteris Philone et Aeliano haec tantum duo habentur:

Πιττακὸς ἔφη 9, 34. *Πισίδαις* 44, 41 p. 225.

Hic desinit secunda sententiarum collectio. Tertia, cui praemittitur copiosissimus index titulorum, incipit a p. 126. Priora capp. XI nullas exhibent scriptorum profanorum sententias. SARTIUS.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Β'.

Λόγος ιβ'.

[y] ΠΕΡΙ ΑΓΝΩΜΟΝΟΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΧΑΡΙΣΤΟΥΝΤΩΝ. [p. 143 b]

Post sententias scripturae sanctae SS. Basilii Amphilochii Chrysostomi et Thaumaturgi haec habet: SARTIUS.

Ἑτέρων.

1 *Εὔνοια μὲν μήτηρ εὐταξίας, ἀγνωμοσύνη δὲ λύσις τάξεως.*

2 *Οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἀδικούντων ἔλαττον εἰς μῖσος ἀχαριστία. ἔστι δὲ ἀχάριστος οὐ* [z] *μόνον ὃς εὖ παθὼν δρᾷ κακῶς ἢ λέγει, ἀλλὰ καὶ ὁ σιωπῶν καὶ* [p. 144] *ἀποκρύπτων τὰς χάριτας· ἢ γὰρ οὐ συνιεὶς ἀναίσθητός ἐστιν, ἢ συνιεὶς ἐπιλήσμων ὧν ἔπρεπεν εἰς ἅπαντα μεμνῆσθαι τὸν χρόνον.*

3 *Ἄνθρωπος ἐπιλήσμων εὐεργεσίας πίθος τετρημένος διαρρέων τὰς χάριτας.*

4 *Ἀλγεινὸν τῷ πεποιηκότι καλῶς ἡ τοῦ πεπονθότος ἀμνημοσύνη.*

5 *Βοηθῶν ἀπορεῖν ἀνάγκη τοὺς χάριτός τινος ἐπιλήσμονας.*

6 *Δεινὸν μὴ ἀμείβεσθαι πειρᾶσθαι τοὺς εὐεργέτας εἰ καὶ μὴ πράγμασιν ἄλλοις, εὐχαριστίαις γοῦν*

y Suspicor esse ultimum caput Eclogarum Ethicarum, sive *περὶ εὐχαριστίας*, apud Photium. z *μόνος* ms.

ταῖς διὰ λόγων· τοῦτο γὰρ ἢ παντελῶς ἀγνώμονος ἢ ἀναισθήτου καὶ ἀνοήτου.

7 Αἱ χάριτες ἀμείβειν τῶν πονηρῶν τὰς γνώμας οὐ δύνανται.

8 Ἀχαριστήσας ἀπιστότερος ἐφάνη τῶν Ναυπλίου λιμένων.

9 Ὅμηρα δεδωκὼς φιλίας ἀπιστότερος καὶ τῶν λεόντων ἐγένετο.

10 Ἄγονοι χαρίτων εἰσὶ καὶ φιλοτιμιῶν ἐπιλήσμονες, ὧν εὖ πάθοιεν ἐκλανθανόμενοι μετὰ τὴν χρείαν.

11 Μενάνδρου.
Ἀχάριστος ἄνθρωπος μὴ νομιζέσθω φίλος·
μηδ' αὖ πονηρὸς κατεχέτω χρηστοῦ τόπον.

12 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Tyr. 611).
Φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
καὶ τὸν παρ' αὑτὸν βίοτον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.

13 Τοῦ αὐτοῦ Αἴαντος (522).
Χάρις χάριν γάρ ἐστιν ἡ τίκτουσ' ἀεί.
ὅτου δ' ἀπορρεῖ μνῆστις εὖ πεπονθότος,
οὐκ ἂν [a]γένοιτ' ἔθ' οὗτος εὐγενὴς ἀνήρ.

14 [b]Χάρις διαρρεῖ καὶ προδοῦσ' ἁλίσκεται (ib. 1267).

15 Ἀναξανδρίδου.
Οὐχὶ παρὰ πολλοῖς ἡ χάρις τίκτει χάριν.

16 Σοφοκλέους.
Ἀμνήμονος γὰρ ἀνδρὸς ὄλλυται χάρις.

[a] γένοιτέθ' ms. [b] χάρις] Anaxandridi tribuit ms. fragm. seq. Sophocli, n. 16 Theocrito, n. 17 Menandro.

17 *Θεοκρίτου* (5, 38).
Θρέψαι λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας ὥς τε φάγονται.

18 *Μενάνδρου.*
Οὐχὶ τὴν αὐτὴν ἔχει
διάνοιαν αἰτῶν εἷς ἕκαστος καὶ λαβών.

19 *Τοῦ αὐτοῦ.*
Ἀεὶ δ' ὁ σωθείς ἐστιν ἀχάριστον φύσει.
Ἅμ' ἠλέηται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις,
ἣν δεόμενος τότ' ἀθάνατον ἕξειν ἔφη.

20 *Εὐριπίδου* [c]*Πελιάσιν.*
Ἐν τοῖσι μὲν δεινοῖσιν ὡς φίλοι φίλων,
ὅταν δὲ πράξωσ' εὖ διωθοῦνται χάριν,
αὐτοὶ δι' αὑτοὺς εὐτυχεῖν ἡγούμενοι.

21 *Φιλήμονος.*
Ὅταν τις ἡμῶν ἀμέριμνον ἔχῃ βίον,
οὐκ ἐπικαλεῖται τὴν τύχην εὐδαιμονῶν·
ἐπὴν δὲ λύπαις περιπέσῃ καὶ πράγμασιν,
εὐθὺς προσάπτει τῇ τύχῃ τὴν αἰτίαν.

22 *Θεόγνιδος* (955).
Δειλοὺς εὖ ἔρδοντι [d]*δύω κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ*
χηρώσεαι κτεάνων καὶ χάρις οὐδεμία.

23 *Διογένης ἐρωτηθεὶς τί τάχιστα γηράσκει παρ' ἀνθρώποις εἶπε "χάρις."*

24 *Αἰλιανοῦ* (VH. IX, 18).
Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους ἑαυτὸν εἴκαζε ταῖς δρυσί, λέγων ὅτι καὶ ἐκείνας ὑπέρχονται οἱ ἄνθρωποι καὶ δέονται αὐτῶν, εἰ ὕει, στέγην τὴν ἐκ τῶν κλάδων

c *Πελειάσιν* ms. d *δύο* ms.

ποθοῦντες· ὅταν δὲ οὔσης εὐδίας [e]παρίωσι, τίλλουσιν αὐτὰς καὶ περικυκλοῦσι· καὶ αὐτὸς οὖν ἔλεγεν ὑπὸ τοῦ δήμου τὰ αὐτὰ πάσχειν.

25 Ἐκ τῆς περὶ φιλίας ἐπιστολῆς.

Ὡς μέντοι λαμπρόν ἐστιν εὖ ποιεῖν, οὕτως ἀμειπτέον, ἵνα μὴ μόνον ἀχαριστίας ὄφλῃ τις δίκην, ἀλλὰ καὶ βλάβους κοινοῦ τῶν εὖ πεισομένων εἰς αὐτοὺς ἑτέρων ἀνακοπῇ πρὸς εὐεργεσίαν.

26 Ἰαμβλίχου Σωπάτρῳ.

Φευκτὴ μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ἀχαριστία δι' ἑαυτήν· [f]ἀχθεσθείη δ' ἄν τις πρὸς αὐτὴν δικαιότερον, ἐπειδὴ κωλύει τἀγαθὸν προϊέναι καὶ ἐκφαίνεσθαι, τήν τε χώραν αὐτῶν παντελῶς ἀνατρέπει, καὶ κατακλείει πως εἰς στενὸν τὰς ἔξω διαφαινομένας τῶν καλῶν εὐεργεσίας, ἀποστερεῖ δὲ καὶ τὸ κοινὸν τῆς [θείας] βοηθείας πάσης· διὰ τοῦτο ἐστὶ πάνδεινον· παντὶ δ' ἀνδρὶ παρακελεύομαι ἕνα λόγον ὀρθὸν κατέχειν εὐεργεσιῶν μετὰ φιλίας, δεύτερον εὐχαρίστως τὰς εὐεργεσίας παραλαμβάνειν καὶ προκαλεῖσθαι τὰς μείζονας εὐποιίας διὰ τῆς εὐχαριστίας.

27 Θεμιστοκλῆς, διαβαλλόντων αὐτὸν ἐπ' ἐκκλησίας τινῶν ὡς εἰς ἕνα τοὺς πολλοὺς ἡδέως ἀκούοντας, "κοπιᾶν" ἔφη "μοι δοκεῖτε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐεργετούμενοι." κόπος γὰρ ὡς ἀληθῶς εὐεργεσίας κόρος, δι' ὃν συμβαίνει κοινότητος ἐπιθυμεῖν.

28 Ἐκ τῶν Ὑψαίου ὑποθηκῶν περὶ τοῦ εὐεργετεῖν.

Οὐδένα μισήσεις ὡς ἀχάριστον, ἐὰν ὡς ἀληθῶς

[e] παριᾶσι ms. [f] ἀχθεσθείη] ἀχ. . . θείη ms.

χαρίζῃ. Τοὺς μηδεμίαν ὧν ἂν εὖ πάθωσιν ὑπὸ σοῦ χάριν ἐκτίνοντας ἄλλοι λεγέτωσαν ἀχαρίστους, σὺ δ' ἀνοήτους, ὅτι τοῦ καλλίστου τῶν ἀγαθῶν οὐ συνιᾶσιν.

29 Εἰκότως οἱ νομοθέται μόνης ἀχαριστίας δίκας οὐχ ὁρίζουσιν, ὡς τοῦ μὲν εὖ ποιοῦντος τὴν μεγίστην ἀμοιβὴν ἐν οἷς ἔτυχεν εὖ ποιῶν ἀπειληφότος, τοῦ δὲ ἀχαρίστου τὴν ἀξίαν τίνοντος δίκην ἐν ᾧ λανθάνει τῷ μεγίστῳ κακῷ συνεχόμενος ἀχαριστίᾳ.

30 *Ἀπολλώνιος Ἡρωδιανῷ.*

Μὴ φεῦγε διὰ τοὺς ἀσημάντους χρήσιμος εἶναι τοῖς ἀγαθοῖς· ἱκανοὶ γὰρ οὗτοι καὶ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων [p.144b] χάριτας ἀποδοῦναι.

31 *Ἀπολλώνιος Νουμηνίῳ.*

Οὐ παρὰ πολλοῖς ἡ χάρις τίκτει χάριν.

32 *Ξενοφῶντος Κύρου παιδείᾳ* (I, 2, 7).

Δικάζονται δὲ οὐχ ἥκιστα ἀχαριστίας· καὶ ὃν ἂν γνῶσιν δυνάμενον μὲν χάριν ἀποδοῦναι μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολάζουσι τοῦτον ἰσχυρῶς· οἴονται γὰρ τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν καὶ περὶ πατρίδα καὶ περὶ γονέας καὶ περὶ φίλους· ἕπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἀναισχυντία, καὶ γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχρὰ ἡγεμών.

33 *Σωκράτους.*

Ἀχάριστον εὐεργετεῖν καὶ νεκρὸν μυρίζειν ἐν ἴσῳ κεῖται.

34 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ταυτόν ἐστιν ὄφιν ἐκτρέφειν καὶ πονηρὸν εὐεργετεῖν· οὐδετέρου γὰρ ἡ χάρις εὔνοιαν γεννᾷ.

35 *Φιλιστίωνος.*

Τῇ γῇ δανείζειν κρεῖττόν ἐστιν ἢ βροτοῖς,
ἥτις τόκους δίδωσι μὴ λυπουμένη.

Sequuntur capita duo (XIII. XIV.) sine locis profanorum.

Λόγος ιγʹ.

[p. 145] [g] ΠΕΡΙ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ.

1 *Εὐριπίδου Ἑκάβη* (600).

Ἔχει γέ τοί τι καὶ τὸ θρεφθῆναι καλῶς
δίδαξιν ἐσθλοῦ· τοῦτο δ' ἤν τις εὖ μάθῃ,
οἶδεν τό γ' αἰσχρὸν κανόνι τοῦ καλοῦ μαθών.

2 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Παῖς ὢν φυλάττου πραγμάτων αἰσχρῶν ἄπο·
ὡς ἢν τραφῇ τις μὴ κακῶς, αἰσχύνεται
ἀνὴρ γενόμενος αἰσχρὰ δρᾶν· νέος δ' ὅταν
πόλλ' ἐξαμάρτῃ, τὴν ἁμαρτίαν ἔχει
εἰς γῆρας αὐτοῖς τοῖς τρόποισιν ἔμφυτον.

3 *Τοῦ αὐτοῦ* [h] *Ἱκετίδων* (911).

Τὸ γὰρ τραφῆναι μὴ καλῶς αἰδῶ φέρει·
αἰσχύνεται γὰρ τἀγάθ' ἀσκήσας ἀνὴρ
κακὸς κεκλῆσθαι πᾶς τις· ἡ δ' εὐανδρία
διδακτόν, εἴπερ καὶ βρέφη διδάσκεται
λέγειν τ' ἀκούειν θ' ὧν μάθησις ἐν λόγῳ·
ἃ δ' ἂν μάθῃ τις ταῦτα σώζεσθαι φιλεῖ
εἰς γῆρας· οὕτω παῖδας εὖ παιδεύετε.

4 *Τοῦ αὐτοῦ Πελιάσιν.*

Ὁ γὰρ ξυνὼν κακὸς μὲν ἢν τύχῃ γένος,

g Suppleatur hinc c. 31 Eclogarum ethicarum h *οἰκετίδ.* ms. et n. 4 *Πελειάσιν.*

τοιούσδε τοὺς ξυνόντας ἐκπαιδεύεται,
χρηστοὺς δ' ὁ χρηστός· ἀλλὰ τὰς ὁμιλίας
ἐσθλὰς διώκειν, ὦ νέοι, σπουδάζετε.

5 *Σοφοκλέους.*

Ἐπεὶ πέπρακται πᾶν τὸ τοῦ θεοῦ καλῶς,
χωρῶμεν ἤδη, παῖδες, εἰς τὰ τῶν σοφῶν
διδασκαλεῖα μουσικῆς. παίδευμα γὰρ
προσλαμβάνειν δεῖ καὶ καθ' ἡμέραν ἀεί,
ἕως ἂν ἐξῇ, μανθάνειν βελτίονα.
παῖς δ' οὖν κακὸν μὲν δρᾶν τι προῖκ' [i]ἐπίσταται,
αὐτὸς παρ' αὑτοῦ μανθάνων ἄνευ πόνου·
[k]τὰ χρηστὰ δ' οὐδ' ἂν τὸν διδάσκαλον λάβῃ,
ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ κέκτηται μόλις.
ταῦτ' οὖν [l]φυλαξώμεσθα, καὶ μοχθητέον,
ὦ παῖδες, ὡς ἂν μήτ' ἀπαιδεύτων βροτῶν
δοκῶμεν εἶναι, κἀποδημοῦντος πατρός...

6 *Ἐμπεδοκλέους.*

Ἀλλ' ἄγε μύθων κλῦθι, μάθησις γὰρ φρένας αὔξει.

7 *Σοφοκλέους Αἴαντος* (964).

Οἱ γὰρ κακοὶ γνώμαισι τἀγαθὸν χεροῖν
ἔχοντες οὐκ ἴσασι πρίν τις ἐκβάλῃ.

8 *Εὐριπίδου Ἱππολύτου* (916).

Ὦ πόλλ' ἁμαρτάνοντες ἄνθρωποι μάτην,
τί δὴ τέχναις μὲν μυρίαις διδάσκετε,
καὶ πάντα μηχανᾶσθε κἀξευρίσκετε,
ἓν δ' οὐκ ἐπίστασθ' οὐδ' ἐθηράσασθέ πω,
[m]φρονεῖν διδάσκειν οἷσιν οὐκ ἔνεστι νοῦς. [p. 145 b]

i ἐπίστασθαι ms. k τὴν—διδακτὸν ms. l φυλαξώμεθα ms. m φροντεῖν ms.

9 *Ἀντιφάνους.*
Τὸ γὰρ πεπαιδεῦσθαι, μόνον ἂν τις τοῦτ᾽ ἔχῃ,
ἀληθές ἐστι καὶ τὸ ἀδικημάτων
μὴ λαμβάνειν τὰς ἀξίας τιμωρίας,
ἐλεεῖν δὲ πάντως.

10 *Παροιμία.*
῾Μελέτη χρονισθεῖσ᾽ εἰς φύσιν καθίσταται.

11 *Ἀλέξιδος.*
Ὦ παῖ, μέγιστος ἔρανός ἐστί μοι τὸ σὲ
θρέψαι κατὰ τρόπον· ὃν γὰρ αὐτὸς ἀπέλαβον
παρὰ τοῦ πατρός, δεῖ τοῦτον ἀποδοῦναί με σοί.

12 *Ἀριστοφάνους Νεφελῶν* (961).
Λέξω τοίνυν τὴν ἀρχαίαν παιδείαν ὡς [n] διέκειτο.

13 *Μενάνδρου.*
[Μανθάνειν·]
ὅτου δ᾽ ἂν ἔργου τυγχάνῃς ἄπειρος ὤν,
τὸ πυνθάνεσθαι τῶν κατειδότων καλόν.

14 *Εὐριπίδου Ῥήσῳ* (206).
Σοφοῦ παρ᾽ ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν.

15 *Μενάνδρου.*
Πολὺ κρεῖττόν ἐστιν ἓν καλῶς μεμαθηκέναι
ἢ πολλὰ φαύλως περιβεβλῆσθαι πράγματα.

16 *Σοφοκλέους [o] Φθιωτίδων.*
Νέος πέφυκας· πολλὰ καὶ μαθεῖν σε δεῖ,
καὶ πόλλ᾽ ἀκοῦσαι καὶ διδάσκεσθαι μακράν.

n *διέκειτο*] Plura habet ms. Flor. quae non exscripsit Sartius. o *φοι^{δ}ωτ* ms.

16ª Ἀεί τι βούλου χρήσιμον προσμανθάνειν.

17 *Φιλήμονος.*
Ἤκουσα τούτων αὐτός, οὐδὲ φύεται
αὐτόματον ἀνθρώποισιν, ὦ βέλτιστε, νοῦς,
ὥσπερ ἐν ἀγρῷ [p] θύμος· ἐκ δὲ τοῦ λέγειν τι καὶ
ἑτέρων ἀκούειν καὶ θεωρῆσαι
κατὰ μικρὸν ἀεί, φασί, φύονται φρένες.

18 *Μενάνδρου.*
Ὅταν λέγῃς μὲν πολλά, μανθάνῃς δὲ μή,
τὸ σὸν διδάξας τοὐμὸν οὐκ εἴσει μαθών.

19 *Τοῦ αὐτοῦ Καρχηδονίῳ.*
Ἔργον ἐκ πολλοῦ χρόνου
ἄνοιαν ἡμέρᾳ μεταστῆσαι μιᾷ.

20 *Τοῦ αὐτοῦ Φιλαδέλφοις.*
Οὐ ῥᾴδιον
ἄνοιαν ἐν μικρῷ μεταστῆσαι χρόνῳ. [p. 146]

21 *Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.*
[q] Ἐκ γὰρ πατρὸς καὶ μητρὸς ὅστις ἐκπονεῖ
σκληρὰς διαίτας, οἱ γόνοι βελτίονες.

22 Ξενοκράτης νέον φιλοσοφεῖν βουλόμενον ἤρετο εἰ γεγεωμέτρηκε· τοῦ δ' ἀποφήσαντος, ἀλλ' εἰ ἠστρονόμηκε· καὶ τοῦτο ἀπειπόντος, ἀλλ' εἰ τὰ τῶν ποιητῶν ἀνέγνωκεν· ὁ δὲ καὶ τοῦτο ἔξαρνος ἦν· ἄλλως δὲ εἰ γράμματα οἶδεν· [οὐδὲ] ταῦτα ἔφη ἐκεῖνος εἰδέναι. "πόκος τοίνυν" εἶπεν ὁ Ξενοκράτης "ὑπὸ γναφέως οὐ πλύνεται."

p θύμος· λέγειν τι καὶ ms. q ἐκ] εἰς ms.

23 *Αἰσχίνου σωκρατικοῦ.*

Οὗτός ἐστι Μιλτιάδης ὁ Στησαγόρου, ὃς παῖς μὲν ὢν ἤσκει ὀλύμπια καὶ κρείσσων ἦν τοὺς πόνους πονῶν ἢ παιδοτρίβης ἐπιτάσσων· ἐκεῖ δὲ μείζους παῖδας αὐτοῦ καὶ πρεσβυτέρους [r] *κατεμαχέσατο, καὶ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τοῦ στεφάνου ἄκων ὑπὸ τοῦ παιδοτρίβου ἐξήχθη. ἔτι δὲ ἐπίτροποι αὐτοῦ ἐγένοντο οὔτε τὰς αὐτὰς ἡλικίας ἔχοντες οὔτε τοὺς αὐτοὺς τρόπους, καὶ τούτων ἁπάντων ἦν κατήκοος. παιδαγωγὸς αὐτῷ ἠκολούθει οὐ πάνυ* [s] *σπουδαῖος, καὶ τούτῳ οὐδὲν πώποτε ἠναντιώθη. ταῦτα μὲν παιδὶ ὄντι αὐτῷ ἐπιτετήδευται· ἐπεὶ δὲ μειράκιον ἤρχετο γίγνεσθαι, σιωπᾶν καλὸν ἡγήσατο εἶναι, σεσιώπηται αὐτῷ μᾶλλον ἢ τοῖς χαλκοῖς ἀνδριᾶσι. τοῦ σώματος αὐτῷ καλὸν ἐδόκει εἶναι ἐπιμελεῖσθαι, ἐπιμεμέληται τούτου,* [t] *ὥστ' ἔτι καὶ νῦν τῶν ἡλικιωτῶν ἄριστα ἔχει τὸ σῶμα.*

24 *Εὐριπίδου. Χορικοῦ.*

Ὅστις νέος ὢν μουσῶν ἀμελεῖ,
τόν τε παρελθόντ' ἀπόλωλε χρόνον
καὶ τὸν μέλλοντα τέθνηκε.

25 *Φύσιν ἔχειν ἄριστόν ἐστι, δεύτερον δὲ [μανθάνειν].*

26 *Πλάτωνος νόμων ζ'.*

Ἀγνοεῖται παρὰ τοῖς πᾶσιν ὀλίγου τὸ ποῖον κ. τ. λ.

27 *Κράντωρ ἔλεγε μήτε δύνασθαί τινα τὰ μεγάλα πρὸ τῶν μικρῶν μυηθῆναι, μήτ' οὖν ἐπὶ φιλοσοφίαν ἐλθεῖν πρὶν ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις διαπονηθῆναι.*

[r] *κατεμαχεύατο* ms. [s] *σπαιδαῖος* ms. [t] *ὥστέ τι* ms.

28 Ἀρκεσίλαος ὁρῶν τινα νεανίσκον φιλοσόφων λόγων κατακούοντα πρὶν παιδευθῆναι, "οὐ δεῖ τοὺς τῆς Δήμητρος" ἔφη "καρποὺς καλλίστους καὶ τροφιμωτάτους ὄντας εὐθὺς ἐκ γενετῆς τοῖς παισὶν ἁρμόζειν, τὸ δὲ γάλα τῶν τιτθῶν."

29 Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔφη τὴν μὲν ῥίζαν τῆς παιδείας εἶναι πικράν, τοὺς δὲ καρποὺς γλυκεῖς.

30 Ἀριστοτέλης ὁ περιπατητικὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τί μάλιστα δεῖ ἀσκεῖν τοὺς νέους, εἶπε παιδείαν.

31 Θεοφράστου.
Ἀναγκαιοτάτη δ' ἐπὶ γυναικῶν ἡ τῶν γραμμάτων δοκεῖ παίδευσις εἶναι καὶ αὐτὴ μέχρι χρησίμου πρὸς οἰκονομίαν· τὸ δὲ ἐξακριβούμενον ἐπὶ πλέον ἀργοτέρας τε ποιεῖ πρὸς τἄλλα καὶ λάλους καὶ περιέργους.

32 Ἰαμβλίχου ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς.
Ἡ γὰρ συνακολουθοῦσα παντὶ τῷ βουλήματι τοῦ διδάσκοντος τῶν μανθανόντων, αὕτ πασῶν ἐστὶ μουσικωτάτη τε καὶ ἀρίστη ἀκρόασις.

33 Ἀντισθένης ὁ σωκρατικὸς φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος ποῖος στέφανος κάλλιστός ἐστιν, εἶπεν "ὁ ἀπὸ παιδείας."

34 [u]Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἀναγκαιότατον εἴη μάθημα, "τὸ ἀπομαθεῖν" εἶπε "τὰ κακά."

35 [x]Ἀριστοτέλης ἔφη τὴν παιδείαν εὐτυχοῦσι μὲν κόσμον εἶναι, πταίσασι δὲ καταφυγὴν ἐλευθέριον.

36 Πλάτωνος (Legg. p. 728 c).
Ψυχῆς ἀνθρώπῳ κτῆμα οὐκ ἔστιν εὐφυέστερον εἰς

u Vide Maximum p. 208 x Vide Maximum p. 207, 39.

τὸ φυγεῖν μὲν τὸ κακόν, ἰχνεῦσαι δὲ καὶ ἑλεῖν τὰ πάντων ἄριστα καὶ ἑλόντα αὖ κοινῇ ξυνοικεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον.

37 Τοῦ αὐτοῦ (Menex. p. 246).

Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία ἀλλ' οὐ σοφία φαίνεται.

38 Αἰλιανοῦ.

Σωκράτης ὁ γενναῖος ᾐτιᾶτο τῶν [y] πατέρων ἐκείνους, ὅσοι (μὴ) παιδεύσαντες αὐτῶν τοὺς υἱεῖς, εἶτα ἀπορούμενοι ἦγον ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τοὺς νεανίσκους καὶ ἔκρινον αὐτοὺς ἀχαριστίας, ὅτι οὐ τρέφονται ὑπ' αὐτῶν· εἶπε γὰρ ἀδύνατον ἀξιοῦν τοὺς πατέρας, μὴ γὰρ οἵους τε εἶναι τοὺς μὴ μαθόντας τὰ δίκαια ποιεῖν αὐτά.

39 Ἀντιφῶντος.

Πρῶτον, οἶμαι, τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ παίδευσις· ὅταν γάρ τις πράγματος κἂν ὁτουοῦν τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς [z] ποιήσηται, εἰκὸς καὶ τὴν τελευτὴν ὀρθῶς γίγνεσθαι· καὶ γὰρ τῇ γῇ οἷον ἄν τις τὸ σπέρμα ἐναρόσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ ἔκφορα δεῖ προσδοκᾶν, καὶ ἐν νέῳ σώματι ὅταν τις τὴν παίδευσιν γενναίαν ἐναρόσῃ, ζῇ τοῦτο καὶ θάλλει διὰ παντὸς τοῦ βίου, καὶ αὐτὸ οὔτε ὄμβρος οὔτε ἀνομβρία ἀφαιρεῖται.

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀναρχίας δ' οὐδὲν κάκιον ἀνθρώποις· ταῦτα γιγνώσκοντες οἱ πρόσθεν ἄνθρωποι ἀπὸ τῆς πρώτης εἴθιζον τοὺς παῖδας ἄρχεσθαι καὶ τὸ κελευόμενον ποιεῖν, ἵνα μὴ ἐξανδρούμενοι εἰς μεγάλην μεταβολὴν ἰόντες ἐκπλήσσοιντο.

[y] πατρῶν ms. ubi mox om. μή. [z] ποιήσεται ms.

41 *Οἵῳ τις ἂν τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας συνῇ, τοιοῦτον ἀνάγκη γενέσθαι καὶ αὐτὸν τοὺς τρόπους.*

42 *Πλάτωνος πολιτείας ζ′* (p. 537 b).
Κόποι καὶ ὕπνοι μαθήμασι πολέμιοι.

43 *Ἐν ταυτῷ* (p. 537 c).
[a] *Τά τε χύδην μαθήματα ἐν τῇ παιδείᾳ γενόμενα* [p. 146 b] *τούτοις συνακτέον εἰς ὄψιν οἰκειότητός τε ἀλλήλων τῶν μαθημάτων καὶ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως.*

44 *Σωκράτους.*
Πανήγυρίς ἐστι ψυχῆς ἡ παιδεία· πολλὰ γάρ ἐστιν ἐν αὐτῇ ψυχῆς θεάματα καὶ ἀκούσματα.

45 *Τοῦ αὐτοῦ.*
Τοῖς μὲν σταδιοδρομοῦσιν ἐπὶ τῷ τέρματι τὸ βραβεῖον τῆς νίκης, τοῖς δὲ φιλοπονήσασιν ἐπὶ τοῦ γήρως τὸ πρωτεῖον τῆς φρονήσεως ἀπόκειται.

46 *Τοῦ αὐτοῦ.*
[b] *Οὗτος ἰδὼν πλούσιον ἀπαίδευτον ἔφη "ἰδοὺ καὶ τὸ χρυσοῦν ἀνδράποδον."*

47 *Ἀριστοτέλους.*
[c] *Οὗτος ἐρωτηθεὶς τί τῶν ζῴων κάλλιστον ἔφη "ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν παιδείᾳ κεκοσμημένος."*

48 [d] *Ὁ αὐτὸς ὀνειδιζόμενος ὑπό τινος ὅτι βαρβαρίζει ἔφη "ἐγὼ μὲν τῷ λόγῳ, ὑμεῖς δὲ τῷ τρόπῳ."*

49 *Οὐ μικρὸν ὠφελεῖ τὸ τὰ βέλτιστα ἀκούειν ὑμᾶς συνεθίζειν.*

a τότε ms. *b* Maximus p. 207, 54. *c* Maxim. ibid. *d* Maxim. ibid.

50 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἅπασα φύσις βελτίων γίνεται παιδείαν προσλαβοῦσα τὴν προσήκουσαν, πολὺ δὲ μάλιστα ὅσοις ἐξ ἀρχῆς εὐφυέστερον τῶν ἄλλων ἔχειν ὑπῆρξε· τοῖς μὲν γὰρ αὐτῶν πολλῷ βελτίοσι γίγνεσθαι, τοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει διενεγκεῖν.

51 *Θουκυδίδου.*

Κράτιστον δὲ εἶναι ἐν τοῖς ἀναγκαίοις παιδεύεσθαι.

52 *Εὐκλείδου.*

Οὗτοι γὰρ τῶν ἀνθρώπων τὰ κάλλιστα μανθάνουσιν οἵ τινες καὶ τὰ κάλλιστα μιμοῦνται.

53 [e]*Δημώνακτος Ὑψαίου καὶ Σωκράτους.*

Τὰς μὲν πόλεις ἀναθήμασι, τὰς δὲ ψυχὰς μαθήμασι κοσμεῖν δεῖ.

54 *Σωκράτης ἐρωτηθεὶς πῶς ἄν τις ἄγοι καλῶς τοὺς ἰδίους παῖδας, εἶπε, νέους μὲν ὄντας παιδεύσας, ἄνδρας δὲ γενομένους διδάξας συμπεριφέρεσθαι τοῖς ἀποβαίνουσι, καὶ τὴν οὐσίαν διανείμας αὐτοῖς, ἵνα μὴ διὰ τοῦτο ἐχθροὶ γένωνται.*

55 *Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον* (p. 4 c).

Τὰ μὲν γὰρ σώματα τοῖς συμμέτροις πόνοις, ἡ δὲ ψυχὴ τοῖς σπουδαίοις λόγοις αὔξεσθαι πέφυκε.

56 *Δημοκρίτου.*

Πάντων κάκιστον ἡ εὐπετείη παιδεῦσαι τὴν νεότητα· αὕτη γάρ ἐστι ἣ τίκτει τὰς ἡδονὰς ταύτας ἐκ τῶν ἡ κακότης γίνεται.

[e] *Δημόνακτος* ms.

57 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἐξωτικῶς μὴ πονέειν παῖδες ἀνιέντες οὔτε γράμματα ἂν μάθοιεν οὔτε μουσικὴν οὔτε ἀγωνίην, οὐδ' ὅπερ μάλιστα τὴν ἀρετὴν συνέχει, τὸ αἰδέεσθαι· μάλα γὰρ ἐκ τούτων φιλέει γίνεσθαι ἡ αἰδώς.

58 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἡ παιδεία εὐτυχοῦσι μέν ἐστι κόσμος, ἀτυχοῦσι δὲ καταφύγιον.

59 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Κρέσσων ἐπ' ἀρετὴν φανέεται προτροπῇ χρώμενος καὶ λόγου πειθοῖ ἤπερ νόμῳ καὶ ἀνάγκῃ. λάθρῃ μὲν γὰρ ἁμαρτέειν εἰκὸς τὸν εἰργμένον ἀδικίης ὑπὸ νόμου, τὸν δὲ ἐς τὸ δέον ἠγμένον πειθοῖ οὐκ εἰκὸς οὔτε λάθρῃ οὔτε φανερῶς ἔρδειν τι πλημμελές, διόπερ συνέσι τε καὶ ἐπιστήμῃ ὀρθοπρηγέων τις ἀνδρήιος ἅμα καὶ εὐθύγνωμος γίνεται.

60 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Θεάγους* (p. 121 init.).

Πάντα τὰ φυτὰ κινδυνεύει τὸν αὐτὸν τρόπον κ. τ. λ. Plura non dedit Sartius.

61 *Διογένους.*

Ὅταν ἄλλου τινὸς φροντίζῃς, τότ' ἀμελεῖς σαυτοῦ.

62 *Πλάτων παρεκελεύετο τοῖς μαθηταῖς τρία ταῦτα ἔχειν, ἐν μὲν τῇ γνώμῃ σωφροσύνην, ἐπὶ δὲ τῆς γλώττης σιγήν, ἐπὶ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αἰδῶ.*

63 *Κλεάνθης ἑταῖρου ἀπιέναι μέλλοντος καὶ ἐρωτῶντος πῶς ἂν ἥκιστα ἁμαρτάνοι, εἶπεν* [f] *"εἰ παρ' ἕκαστα ὧν πράττεις δοκοίης ἐμὲ παρεῖναι."*

f *εἰ παρ'*] *εἴπερ* ms.

64 Ὁ αὐτὸς ἔφη τοὺς ἀπαιδεύτους μόνῃ τῇ μορφῇ τῶν θηρίων διαφέρειν.

65 *Δημοκρίτου.*

Ἡ φύσις καὶ ἡ διδαχὴ παραπλήσιόν ἐστι· καὶ γὰρ ἡ διδαχὴ μεταρρυσμοῖ τὸν ἄνθρωπον, μεταρρυσμοῦσα δὲ φυσιοποιέει.

66 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Τὰ μὲν καλὰ χρήματα τοῖς πόνοις ἡ μάθησις ἐξεργάζεται, τὰ δ' αἰσχρὰ ἄνευ πόνων αὐτόματα καρποῦται· καὶ γὰρ ὧν οὐκ ἐθέλοντα πολλάκις ἐξείργει τοιοῦτον εἶναι· οὕτω μεγάλης τε τῆς φυτικῆς ἐστι.

67 *Ἡροδώρου.*

Νέος ἐν πολυτελέσι βρώμασι καὶ ποτοῖς ἔτι δὲ ἀφροδισίοις ἀνατρεφόμενος λέληθεν ἑαυτὸν ἐν τῷ θέρει τὴν χλαῖναν κατατρίβων.

68 *Ἀντισθένους.*

Δεῖ τοὺς μέλλοντας ἀγαθοὺς ἄνδρας γενήσεσθαι τὸ μὲν σῶμα γυμνασίοις ἀσκεῖν τὴν δὲ ψυχὴν παιδεύσει.

69 *Δημοσθένης Φιλιππικῶν* (p. 173, 22).

Ἔστι δ' οὐδέποτ', οἶμαι, δυνατὸν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, ὥσπερ οὐδὲ λαμπρὰ καὶ καλὰ πράττοντας μικρὸν καὶ ταπεινὸν φρονεῖν. ὁποῖα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν.

[p. 147] 70 *Ξενοφῶντος.*

Κράτιστον μέν ἐστιν παρὰ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως τὸ ἀγαθὸν διδάσκεσθαι, δεύτερον δὲ παρὰ τῶν ἀληθῶς ἀγαθῶν.

71 *Δημοκρίτου.*

Οὔτε τέχνη οὔτε σοφίη ἐφικτόν, ἢν μὴ μάθῃ τις.

72 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἔστι κου νέων ξύνεσις καὶ γερόντων ἀξυνεσίη· χρόνος γὰρ οὐ διδάσκει φρονέειν, ἀλλ' ὡραίη τροφὴ καὶ φύσις.

73 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ὁ ἀντιλογεόμενος καὶ πολλὰ [g] λεσχηνευόμενος ἀφυὴς ἐς μάθησιν.

74 *Διογένης ἄτοπον ἔφησεν εἶναι ἐπὶ μὲν τὸν λύχνον ἐπιχεῖν ἔλαιον ἵνα ἐπὶ τῆς τραπέζης ὁρῶμεν, ὅπως δὲ τῇ διανοίᾳ φρονιμώτεροι γενόμενοι κατανοήσομεν τὰ τῷ βίῳ βέλτιστα, μηδὲν ἐθέλειν ἀναλίσκειν.*

75 *Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἡ γῆ βαστάζει βαρύτατον, ἔφη "ἄνθρωπον ἀπαίδευτον."*

76 *Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τί διδάξει τὸν υἱόν, εἶπεν "εἰ μὲν θεοῖς μέλλει συμβιοῦν, φιλόσοφον, εἰ δὲ ἀνθρώποις, ῥήτορα."*

77 *Σόλων ἐπετίμα τινὶ κυβεύοντι· τοῦ δὲ λέγοντος περὶ μικροῦ παίζειν, "ἀλλὰ τὸ ἔθος οὐ μικρόν" ἔφη.*

78 *Ὑπερίδης ὁ ῥήτωρ ἔλεγε μὴ δύνασθαι καλῶς ζῆν μὴ μαθόντα καλὰ τὰ ἐν τῷ βίῳ.*

79 *Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί ἐπιστήμη; ἔφη "ἐπιμέλεια ψυχῆς." πόθεν δὲ μάλιστα κακοὶ γίνονται; "ἐξ ἀγωγῆς κακῆς καὶ ὁμιλίας πονηρῶν" ἔφη.*

g λεσχηλευόμενος ms. 75 Maximus p. 209, 44.

80 Πλάτων εἶπε τὴν παιδείαν τοῖς ἀνθρώποις δεύτερον ἥλιον εἶναι.

81 Ζήνων ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τις νέος ἐλάχιστα ἁμαρτάνοι, "εἰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχει" ἔφη "οὓς μάλιστα τιμᾷ καὶ αἰσχύνεται."

82 Ἐκ τῆς περὶ φιλίας ἐπιστολῆς.

Ἡ παιδεία κἂν μηδὲν ἕτερον ἀγαθὸν ἔχῃ, [h] τό γε συμφοιτᾶν αὐτὴν νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἔξω κακίας οἷς ἂν ᾖ τις αἰδώς, καὶ πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ἄλλους.

83 Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.

Τὸ κύμινον, φασί, δεῖ σπείρειν βλασφημοῦντας, οὕτω γὰρ καλὸν φύεσθαι· καὶ τοὺς νέους χρὴ παιδεύειν ἐπισκώπτοντας, οὕτω γὰρ χρήσιμοι ἔσονται.

84 Πλάτωνος (Legg. VII p. 791 b).

Πᾶσα ψυχὴ δείμασι συνοῦσα ἐκ νέων μᾶλλον ἂν διὰ φόβων ἐθίζοιτο γίγνεσθαι· τοῦτο δέ που πᾶς ἂν φαίη δειλίας [i] ἄσκησιν ἀλλ' οὐκ ἀνδρίας εἶναι. τὸ δ' ἐξ ἐναντίας ἀνδρίας ἂν φαῖμεν ἐκ νέων εὐθὺς ἐπιτήδευμα εἶναι, τὸ νικᾶν τὰ προσπίπτοντα ἡμῖν δείματά τε καὶ φόβους.

85 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων καὶ Σωκράτους.

[k] Ταῖς μὲν πόλεσι τὰ τείχη, ταῖς δὲ ψυχαῖς ὁ ἐκ παιδείας νοῦς κόσμον καὶ ἀσφάλειαν παρέχει.

86 Φιλόξενος ὁ μουσικὸς ἐρωτηθεὶς τί μάλιστα συνεργεῖ παιδείᾳ, εἶπε "χρόνος."

87 Διογένης ἔλεγε τὴν τῶν παίδων ἀγωγὴν ἐοικέ-

h τότε ms. i ἄσκησις ms. k Maxim. p. 207, 43.

ναι τοῖς τῶν κεραμέων πλάσμασιν· ὡς γὰρ ἐκεῖνοι ἁπαλὸν μὲν τὸν πηλὸν ὄντα ὅπως θέλουσι σχηματίζουσι καὶ ῥυθμίζουσι, ὀπτηθέντα δ' οὐκέτι δύνανται πλάσσειν, οὕτω καὶ τοὺς ἐν νεότητι μὴ διὰ πόνων παιδαγωγηθέντας, τελείους γενομένους ἀμεταπλάστους γίνεσθαι.

88 *Μόνιμος ὁ κυνικὸς φιλόσοφος ἔφη κρεῖττον εἶναι τυφλὸν ἢ ἀπαίδευτον· τὸν μὲν γὰρ εἰς τὸν βόθρον τὸν δ' εἰς τὸ βάραθρον ἐμπίπτειν.*

89 *Ἐκ τῶν Δίωνος χρειῶν.*

Ἀθηναίοις ἐρομένοις ὅπως λῷον αὐτοῖς γίγνοιτο, ἔχρησεν ἡ Πυθία εἰ τὸ κάλλιστον εἰς τὸ δεξιὸν οὖς τῶν παίδων ἐντιθέναι βούλοιντο· οἱ δὲ τρήσαντες ἐς αὐτὸ χρυσίον ἔβαλλον, ἀγνοήσαντες ὅτι τὸν φιλόσοφον λόγον ἐμήνυσε.

90 *Δημοκρίτου.*

Φαύλων ὁμιλίη συνεχὴς ἕξιν κακίης συναέξει.

91 *Πλάτωνος νόμων α'* (p. 641b).

Εἰ τοῦτο οὕτως ἐρωτηθέντες εἴπομεν, ὡς ἑνὸς μὲν βραχὺ τῇ πόλει γίγνοιτ' ἂν ὄφελος. Plura non exscripsit Sartius.

92 *Διογένους.*

Ἡ παιδεία ὁμοία ἐστὶ χρυσῷ στεφάνῳ· καὶ γὰρ τιμὴν ἔχει καὶ πολυτέλειαν.

93 *Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον* (p. 10e).

Πάντων μὲν ἐπιμελοῦ τῶν περὶ τὸν βίον, μάλιστα δὲ τὴν σαυτοῦ φρόνησιν ἄσκει· μέγιστον γὰρ ἐν ἐλαχίστῳ νοῦς ἀγαθὸς ἐν ἀνθρώπου σώματι. (p. 5e) *Ἡγοῦ τῶν ἀκουσάντων πολλὰ πολλῶν εἶναι χρημά-*

των κρείττω· τὰ μὲν γὰρ ταχέως ἀπολείπεται, τὰ δὲ πάντα τὸν χρόνον παραμένει· σοφία γὰρ μόνη τῶν κτημάτων ἀθάνατος. (p. 13 b) Ὥσπερ τὴν μέλισσαν ὁρῶμεν ἐφ' ἅπαντα μὲν τὰ βλαστήματα καθιζάνουσαν, ἀφ' ἑκάστου δὲ τὰ χρήσιμα λαμβάνουσαν, οὕτω χρὴ καὶ τοὺς παιδείας ὀρεγομένους μηδενὸς μὲν ἀπείρως ἔχειν, πανταχόθεν δὲ τὰ χρήσιμα συλλέγειν. [p.147 b] (p. 6 d) Μᾶλλον τήρει τὰς τῶν λόγων ἢ τὰς τῶν χρημάτων παρακαταθήκας.

94 *Δημοκρίτου.*

Κρέσσονές εἰσι αἱ τῶν πεπαιδευμένων ἐλπίδες ἢ ὁ τῶν ἀμαθέων πλοῦτος.

95 *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.*

Κυβερνήτης μὲν οὔτε ἐν μεγάλῳ πλοίῳ οὔτε ἐν μικρῷ ναυτιάσει, οἱ δ' ἄπειροι ἐν ἀμφοῖν· οὕτως ὁ μὲν πεπαιδευμένος καὶ ἐν πλούτῳ καὶ ἐν πενίᾳ οὐ ταράττεται, ὁ δ' ἀπαίδευτος ἐν ἀμφοῖν.

96 *Πυθαγόρου* (Porphyr. epist. ad Marc. c. 9).

Ἀπαιδευσία πάντων τῶν παθῶν μήτηρ· τὸ δὲ πεπαιδεῦσθαι οὐκ ἐν πολυμαθείας λόγων ἀναλήψει, ἐν ἀπαλλάξει δὲ τῶν φύσει παθῶν θεωρεῖται.

97 Βίων ἔλεγε κατὰ Ἡσίοδον τρία γένη εἶναι μαθητῶν, χρυσοῦν ἀργυροῦν χαλκοῦν· χρυσοῦν μὲν τὸ τῶν διδόντων καὶ μανθανόντων, ἀργυροῦν δὲ τὸ τῶν διδόντων καὶ μὴ μανθανόντων, χαλκοῦν δὲ τὸ τῶν μανθανόντων μὲν οὐ διδόντων δέ.

98 Σωκράτης παρῄνει τοῖς νέοις πολλάκις ἐσοπτρίζεσθαι, καὶ τοὺς μὲν εὐπρεπεῖς ὅμοιον ποιεῖν τῷ εἴδει καὶ τὸν τρόπον, τοὺς δὲ ἀμόρφους περιστέλλειν τὸ δυσειδὲς τῇ εὐτροπίᾳ.

99 *Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἥδιστον ἐν τῷ βίῳ, ἔφη "παιδεία καὶ ἀρετὴ καὶ ἱστορία τῶν ἀγνοουμένων."*

100 *Πιττακὸς συνεβούλευε πρὸς τὸ γῆρας ἐφόδια παρατίθεσθαι παιδείαν·* [l] *γηροκομικωτάτη γὰρ αὕτη καὶ εὐκόλως ποιοῦσα ὑποφέρειν τὰς τοῦ γήρως δυσκολίας.*

101 *Σωκράτης Ξενοφῶντα νέον ὁρῶν εὐφυῆ ἠρώτησεν εἰ οἶδεν ὅπου τῆς ἀγορᾶς οἱ ἰχθῦς εἶεν, τοῦ δ' εἰπόντος ναί, ἑξῆς ἤρετο, τί δέ, τὰ λάχανα; ὡς δ' εἶπε καὶ τοῦτο καὶ τἄλλα, ἐπὶ πᾶσιν ἤρετο εἰ οἶδεν ὅπου οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ διατρίβουσι· σιωπῶντος δὲ ἐπιπλήξας αὐτὸν κατέλιπεν, ὃ δὲ διατραπεὶς ἀπ' ἐκείνου ἤρξατο φιλοσοφεῖν.*

102 *Σωκράτης πρός τινα πάντα εἰδέναι φάσκοντα καὶ πολυμάθειαν ὑπισχνούμενον (ἐτύγχανε δὲ εἰς Ἀκαδήμειαν συγκατιὼν αὐτῷ) ἐπιστὰς χωρίῳ πεφυτευμένῳ ἤρετο* [m] *αὐτόν "οὐ δοκεῖ σοι ὁ γεωργὸς ἀμελὴς εἶναι μὴ καταφυτεύσας πᾶσαν τὴν γῆν, ἀλλὰ διαλείμματα μεταξὺ τῶν δένδρων καταλιπών;" τοῦ δὲ εἰπόντος "καὶ μὴν εἰ μὴ τοῦτο ἐποίησεν, οὐδὲν ἂν τούτων ἔτι ἐβίω, ἀλλ' ὑπ' ἀλλήλων ἀπώλετο," "εἶτα" ἔφη "σὺ ἐν τῇ σαυτοῦ ψυχῇ οὐδὲ μικρὸν τόπον παραλιπών, ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις μαθήματα σωρεύων οἴει τινὰ καρπὸν ἐξ αὐτῶν δρέψασθαι;"*

103 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἡ παιδεία καθάπερ εὐδαίμων χώρα πάντα τἀγαθὰ φέρει.

104 *Τῷ μὲν Ὀρέστῃ μαινομένῳ τὴν Ἠλέκτραν ὁ*

l *γηρωκομικωτάτη* ms. m *αὐτοῦ* ms.

μῦθος, τῇ δὲ τῶν νέων ὁρμῇ τὴν εὐβουλίαν ὁ κατὰ φιλοσοφίαν λόγος παρίστησιν εἰς ἀντίληψιν.

105 Ἐν τῷ βίῳ καθάπερ ἐν ὁδῷ μακρᾷ δεῖ που καὶ ἀνάπαυσιν εὐσχήμονα εἶναι.

106 Πλείω τε ἕκαστα γίνεται καὶ ῥᾴονα καὶ καλλίονα, ὅταν εἷς ἓν κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ σχολὴν τῶν ἄλλων ἄγων πράττῃ.

107 Δύο ἐπιτηδεύματα ἢ δύο τέχνας ἀκριβῶς διαπονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμία φύσις ἱκανὴ τῶν ἀνθρωπείων· οὐδ' αὖ τὴν μὲν αὐτὸς ἱκανὸς ἀσκεῖν, τὴν δὲ ἄλλον ἀσκοῦντα ἐπιτροπεύειν· τὰ γὰρ ἐναντία ἄλληλα ταράττοντα δυσμάθειαν παρέχει (Plato Legg. VIII p. 846).

108 Πολλὰ ὁ αὐτὸς μιμεῖσθαι ὥσπερ ἓν οὐ δυνατός.

109 Ὅσα δ' αὖ τῶν μεγάλων δεῖ διαπονεῖσθαι καλῶς, περὶ τούτων δέδοκται πᾶσιν, καὶ πάλαι τὸ πρότερον ἐν σμικροῖς καὶ ῥᾴοσιν αὐτὰ δεῖν μελετᾶν πρὶν ἐν αὐτοῖς τοῖς μεγίστοις (Plato Soph. p. 118 c). Ῥᾷον δ' ἐν τοῖς ἐλάττοσι μελέτη παντὸς πέρι μᾶλλον ἢ περὶ τὰ μείζω (id. Pol. p. 286 a). Κρεῖττον γάρ που σμικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περᾶναι (id. Theaet. p. 187 e).

110 Πλάτωνος νόμων ζ' (p. 791).

Ἡ μὲν τρυφὴ δύσκολα καὶ ἀκρόχολα καὶ σφόδρα ἀπὸ σμικρῶν κινούμενα τὰ τῶν νέων ἤθη ἀπεργάζεται κ. τ. λ. Plurima sequuntur Excerpta ex Platonis Libris de Legibus, de Republica, Euthyphrone, Timaeo, usque ad p. 149. ubi post verba, μὴ τοίνυν βίᾳ, εἶπον, ὦ ἄριστε, τοὺς παῖδας ἐν τοῖς μα-

θήμασιν, ἀλλὰ παίζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οἷός τε ᾖς καθορᾶν ἐφ' ᾧ ἕκαστος πέφυκε, ex Lib. VII. *Πολιτικῶν* desumpta ita prosequitur: SARTIUS.

111 Ξενοκράτης, ὁπότε τις αὐτῷ σχολάζειν ἤθελεν οὐδενὸς τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων μετειληφώς, "ἄπιθι" εἶπε "λαβὰς οὐκ ἔχεις πρὸς φιλοσοφίαν· δεῖ γὰρ προμεμαλάχθαι διὰ τούτων τὴν ψυχήν."

112 Ἰσοκράτης τοῖς μαθηταῖς παρεκελεύετο μὴ πράγματα λέγειν ἀλλὰ πράγματα παρέχειν τοῖς ἀκροωμένοις.

113 Ἀγησίλαος ἐρωτηθεὶς τίνα χρὴ τοὺς ἐλευθέρους παῖδας ἐκμανθάνειν "ἃ αἰσχρὸν" ἔφη "γέροντας μὴ εἰδέναι."

114 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Παρ' Εὐκλείδῃ τις ἀρξάμενος γεωμετρεῖν ὡς τὸ πρῶτον θεώρημα ἔμαθεν, ἤρετο τὸν Εὐκλείδην "τί δέ μοι πλέον ἔσται ταῦτα μανθάνοντι;" καὶ ὁ Εὐκλείδης τὸν παῖδα καλέσας "δὸς" ἔφη "αὐτῷ τριώβολον, ἐπειδὴ δεῖ αὐτῷ ἐξ ὧν μανθάνει κερδαίνειν."

115 [n] Μέναιχμον τὸν γεωμέτρην Ἀλέξανδρος ἠξίου συντόμως αὐτῷ παραδοῦναι τὴν γεωμετρίαν· ὃ δὲ "ὦ βασιλεῦ" εἶπε "κατὰ μὲν τὴν χώραν ὁδοί εἰσιν ἰδιωτικαὶ καὶ βασιλικαί, ἐν δὲ τῇ γεωμετρίᾳ πᾶσίν ἐστιν ὁδὸς μία."

116 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Ἡράκλειτος μὲν ἔλεγε πολυμάθειαν νοῦν μὴ ἐμποιεῖν, Ἀνάξαρχος δὲ πολυμάθειαν κάρτα μὲν ὠφελεῖν κάρτα δὲ βλάπτειν.

n ms. tantum ἐναῖχμς.

117 Ἰαμβλίχου Εὐσταθίῳ περὶ μουσικῆς.

Ἓν ἐκεῖνο εἰδότας, ὡς αἵτε μεγάλαι φύσεις τὰ μεγάλα κακὰ γεννῶσι διαφθαρεῖσαι, καὶ τὰ κράτιστα ἐπιτηδεύματα πάντων ἐστὶ βλαβερώτατα ἐπὶ τὸ κακὸν ῥέψαντα.

118 Γεωμέτρης τις τὸν Διογένην ἀπαίδευτον καὶ ἀμαθῆ ἐκάλει· ὃ δὲ "συγγίνωσκέ μοι" ἔφη "μὴ μαθόντι ἃ μηδὲ Χείρων τὸν Ἀχιλλέα ἐδίδαξε" [τουτέστι γεωμετρεῖν].

119 Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου πυθαγορικῶν ἀποφάσεων.

Ἔφασκον δὲ καὶ τὰς μαθήσεις πάσας τῶν τε ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν τὰς μὲν ἑκουσίους ὀρθάς τε εἶναι καὶ εἰς τέλος ἀφικνεῖσθαι, τὰς δὲ ἀκουσίους φαύλους τε καὶ ἀτελεῖς γίνεσθαι.

120 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ παιδεύσεως ἠθικῆς.

Φιλοσοφίαν φαντὶ ὄρεξιν εἶμεν τῶ ἀναλαμβάνεν ἢ συνέχεν [o] αὐταυτὸν ἐν ἀρετᾷ πρακτικᾷ καττὰν ἔφεσιν τᾶς σοφίας δι' αὐταυτάν· ταύτας δ' ἀρχὰν μὲν τὰν φύσιν προειδέμεν, μέσα δὲ τὰν ἄσκησιν, τέρμα δὲ τὰν εἴδησιν φέρεν. εὐτυχὲς μὲν ὧν εἶμεν φῦναι εὖ τραφῆναί τε καὶ ἀχθῆμεν καττὸν ὀρθὸν νόμον [p] καθομόλογά τε τᾷ φύσι ἔθεα· δεῖ δ' ἀσκηθῆμεν ὑπό τε γενέτορας ἢ ἐπιτρόπως παιδευτάς τε σώφρονας γενέσθαι· καλὸν δὲ τὸ αὐτὸν αὑτῷ προστάσσεν τὰ ἄριστα μηδὲ [q] ποτιδέεσθαι ἀνάγκας, εὐπειθέα δ'

o ἂν ταυτὸν ms. p καθομολογᾶ τε καὶ τὰ ms.
q ποτεδέεσθαι apogr. Elmsl. ποτιδεύσθαι Sart. mox ὑφαγεαμένοις Elmsl. ὑφαγεσμένοις Sart.

εἶμεν τοῖς ὑφαγεομένοις τὰ ἄριστα ποτὶ πρᾶξιν καὶ εἴδησιν· [r] ταὶ γὰρ εὐφυίαι καὶ ταὶ καλαὶ τροφαὶ πολλάκις φθάνοντι τὰς διδασκαλίας ἐς ὀρθότατα ἄγοισαι, ἀποδέοντι δὲ μόνον λόγω ἁγεμόνος, τὸν ἐντίθητι [p. 149 b] ἐπιστάμα. δύο μὲν ὦν [s] ἐντὶ βίοι ἀντίπαλοι τοὶ τῶν κρατήων ἀντιποιεύμενοι, πρακτικός τε καὶ φιλόσοφος· πολὺ δὲ κάρρων δοκέει εἶμεν ὁ ἐξ ἀμφοτέρων κεκραμένος ποτὶ καιρὼς τὼς ἁρμόσδοντας συντεταγμένος καθ' ἑκατέραν διέξοδον. γεγόναμες γὰρ ποτ' ἐνέργειαν νοεράν, ἃν καλέομες πρᾶξιν· τᾶς δὲ διανοίας ἃ μὲν πρακτικὰ ἐπὶ τὰν πολιτικὰν φέρεται, ἃ δὲ ἐπισταμονικὰ ἐπὶ τὰν θέαν τῶν συμπάντων, αὐτὸς δ' ὁ [t] καθόλω νόος ταύτας τὰς δύο δυνάμιας ἀμπέχων ἐπὶ τὰν εὐδαιμονίαν, τὰν φαμὲς ἐνέργειαν ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ εἶμεν, οὔτε πρακτικὰν ἔασαν μόνον ὥστε καὶ μὴ τὰν ἐπιστάμαν περιέχεν, οὔτε θεωρητικὰν ὡς ἄπρακτον εἶμεν· ἁ γὰρ τέληος διάνοια ποτὶ δύο ἀρχὰς ἐπικρατέας ῥέπει, ποθ' ἃς καὶ ὁ ἄνθρωπος πέφυκε, τάν τε [u] κοινανικὰν καὶ τὰν εἰδημονικάν· καὶ γὰρ αἱ κατὰ τοίας ἀντιλήψιας δοκέοντι [x] ἀντιθλίβεν ἀλλάλας ταὶ ἀγωγαί, ταὶ μὲν γὰρ πολιτικαὶ [y] ἀφέλκοισαι τᾶς θεωρίας, ταὶ δὲ θεωρητικαὶ ἀπὸ τᾶς πολιτείας μετάγοισαι ἐς ἀσυχίαν, ἀλλ' ὧν τὰ πέρατα συναψαμένα ἁ φύσις ἀπέδειξεν ἐν τωυτῷ ἁνωμένα· οὐ γὰρ ἀντιπαθέες ἐντὶ ταὶ ἀρεταί, ἀλλ' ἁρμονίας ἁπάσας συμφωνότεραι. αἰ δὲ κά τις ἐκ νέω

r Sic dedi pro lectione msti τᾷ γ. εὐφυίᾳ κ. τᾷ καλᾷ τροφᾷ —ἄγοισε. s ms. αντιβίοι ἀντὶ πολλοί. t καθόλων apogr. Elmsl. u κοινὰν νίκας νικαν ms. Elmsl. x ἀντεθλίβεν ἀλλάλοις ap. Elmsl. ἀντεθλίβεν ἀλλάλας Sart. y ἀφέλκοισα—μετάγοισα—ἄλλως τὰ ap. Elmsl.

ὁρμαθεὶς αὐτὸς ἁρμόσδηται ἐς τὰς ἀρχὰς τᾶν ἀρετᾶν καὶ τὸν θεῖον νόμον τᾶς τῶ κόσμω ἁρμονίας, εὔροον βίον διαξεῖ· αἱ δέ [z] κα αὐτὸς καθ' αὑτὸν πλαζόμενος τύχῃ ἀγεμόνων καρρόνων, ἀπευθύνεν τὸν δρόμον δυνασεῖται ποτὶ μακαριότατα, ὥσπερ τοὶ εὐτυχέοντες ἐν πλοίῳ ἀνύοντι τὰν θάλασσαν διὰ τᾶς κυβερνατικᾶς εὐπλοίας ἐφιέμενοι, ὅπερ ἐν βίῳ τᾶς εὐδαιμονίας. αἱ δὲ μήτ' αὐτὸς νοέοι τὰ ποτίφορα μήτ' ἐπιτρόπων τύχοι ἐμφρόνων, οὐδὲν ὄφελος χοραγίας ἀφθόνω· ἀφροσύνα γάρ, αἴκα ἐς τἆλλα εὐτυχῇ, κακοδαίμων ἐσαεί ἐστιν. ἐπεὶ δ' ἐν ἅπαντι πρᾶτον ἀνάγκα σκοπῆν μὲν τὸ τέλος (τοῦτο γὰρ ποιέοντι κυβερνᾶται μὲν λιμένα νεὼς ἐς ὃν καταχθήσονται προτιθέμενοι, ἁνίοχοι δὲ τέρμα δρόμω, τοξόται δὲ καὶ σφενδονᾶται σκοπὸν ποθ' ὃν πάντα ἁρμόσδονται), ἀνάγκα καὶ τᾷ ἀρετᾷ προκέεσθαί τινα ὥσπερ τέχναν τῶ βίω σκοπὸν ἢ πρόθεσιν, ταῦτα γὰρ [a] ὀνυμαίνω καθ' ἑκατέρων· τοῦτο δὲ φαμὶ εἶμεν τῷ μὲν πρακτικῷ τὸ κράτιστον, τῷ δὲ βίῳ τὸ τέληον ἀγαθόν, τὸ λέγοντι τοὶ τἀνθρώπεια σοφοὶ εὐδαιμονίαν. ταύταν δὲ οὔτε καττὰν ἀλάθειαν κρίνεν δύνανται τοὶ κακῶς ἔχοντες, οὔτε ἑλέσθαι ἰσχύοντι τοὶ μὴ ἐκδαλότατα ὁρέοντες αὐτάν· τίνουσι δὲ δίκας ἀφροσύνας τοὶ ἁδονᾷ τὸ ἄριστον διδόντες, κολάζονται τοὶ τὰν ἀναλγησίαν πάντων προτιμῶντες, [b] καθόλω δ' εἰπέν, ἄγχονται ἐν κακᾷ ζάλᾳ τοὶ ἐν εὐπαθείᾳ σωμάτων ἢ ἐν ψυχᾶς ἀλόγῳ κατασκευᾷ ἀπολιπόντες τὰν εὐδαίμονα ζωάν· οὐδὲ πολλὸν ἀπὸ τούτων εὐτυχέστεροί ἐντι τοὶ ἐξαίροντες μὲν τὸ καλόν, ὡς κατταῦτα τὶ μὴ λέγεν, ὁμότιμον δὲ αὐτῷ τὰν ἁδονὰν καὶ

z καὶ ms. a ms. $\overset{\omega}{\text{ὀνυμ}}$. b καθόλα ms.

τὰν ἀναλγησίαν καὶ τὰς εὐπαθείας τὰς πράτας καὶ φυσικὰς καὶ ἀλόγως ὁρμὰς ἢ σώματος ἢ ψυχᾶς ἀντέχοντες· ἑκάτερα γὰρ ἀδικέοντι, τὰν μὲν ψυχικὰν ἀκρότατα καὶ τὰ ἔργα αὐτᾶς κατάγοντες ἐς ἰσότατα ποττὰν τῶ σώματος [c] τεληότατα, τὰν δὲ σωματικὰν εὐεξίαν ἐς ὕψος ἀντικαθιστάντες τᾷ ψυχικᾷ ἁδονᾷ· ἐνεμεσήθη δὲ καὶ ἁ φύσις καὶ τὸ θεῖον τᾷ τούτων διακράσι· οὐ γὰρ φυλάσσοντι τὰν ἀξίαν τῶ κάρρονος πρὸς τὸ χεῖρον· ἀλλ' ἁμές γε λέγομες σῶμα μὲν εἶμεν ψυχᾶς ὄργανον, νόον δὲ ἁγεμόνα τᾶς τε ἄλλας ψυχᾶς καὶ τῶ σκάνεος αὐτᾶς, τὰν δ' ἐς τἆλλα εὐτυχίαν φυσικὰν ὀργανικὰν τᾷ νοερᾷ ἐνεργείᾳ εἶμεν, αἴκα παντελὴς δυνάμι τε καὶ χρόνῳ καὶ χοραγίᾳ ᾖ.

121 Ἱερωνύμου.

Δεῦρο δὴ καὶ σκεψώμεθα περὶ τῆς τῶν παίδων ἀγωγῆς τίνα τρόπον διειλήφασιν οἱ πατέρες· οὐ γὰρ μόνον ἐν τοῖς πρότερον ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις εὑρήσομεν αὐτοὺς οὐ μικρὰ διαφωνοῦντας· οἵτινες πρῶτον μὲν βαρβάροις παραβάλλοντες παιδαγωγοῖς καὶ τούτων ἀκούειν κελεύσαντες ἱκανῶς ἐπιμελεῖσθαι νομίζουσιν, ὥσπερ τοῦ κατὰ πόδας ἀκολουθήσοντος, ἀλλ' οὐ τοῦ καλῶς ἡγησομένου δεομένων τῶν παιδίων, καὶ τοῦ φυλάττοντος καθάπερ συβώτου μὴ πλανηθῇ, ἀλλ' οὐχὶ . . . διὸ καὶ τὸν ἐκ τῶν ἐργατῶν ἀποδοκι- [p. 150]
μασθέντα, τοῦτον ἐπὶ παιδαγωγίᾳ κατατάττουσι, τὰ φύσει τιμιώτατα τοῖς εὐτελεστάτοις διδόντες· ὅθεν καὶ Περικλῆς, οἰκέτου ποτὲ πεσόντος ἀπὸ ἐλαίας καὶ τὸ σκέλος συντρίψαντος, "νέε ὅρα" ἔφη "παιδαγωγὸς πέφηνεν," οὐκ ἀπιθάνως τῆς ὑπουργίας τὴν ἀτιμίαν σκώψας.

c τελεώτατα ms.

122 *Ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου ἐπιστολῆς Σωπάτρῳ περὶ παίδων ἀγωγῆς.*

Παντὸς ζῴου καὶ φυτοῦ ἡ πρώτη βλάστη καλῶς ὁρμηθεῖσα πρὸς τὴν ἑκάστου ἀρετὴν κυριωτάτη πᾶσίν ἐστι τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον. καὶ τῆς τῶν παίδων τοίνυν εὐεξίας ἡ πρώτη βελτίστη τῆς φύσεως πρόοδος ὁδῷ πρόεισιν ἐπὶ τὴν τελειότητα τεταγμένως, ἐφ᾽ ἥνπερ αὐτὴν προχωρεῖν ἄξιον· ταύτην τοίνυν ἡ ὀρθὴ παιδεία δεόντως προοδηγεῖ, σπέρματα τῶν ἀρετῶν ἤδη προκαταβαλλομένη, καὶ ἐν ἁπαλαῖς ἔτι καὶ ἀβάτοις ψυχαῖς θαυμαστὴν οἰκείωσιν ἐμποιοῦσα πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐπιτήδευσιν. πρῶτον μὲν οὖν διὰ τῶν αἰσθήσεων ἐν πατρὶ καὶ μητρὶ καὶ παιδαγωγῷ καὶ διδασκάλῳ προτείνει παράδειγμα τῶν καλῶν ἔργων, ἵνα οἱ θεώμενοι παῖδες αὐτὰ ζηλῶσι τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφομοίωσιν· ἔπειτα τοῖς ἔθεσιν ἄγει καλῶς καὶ ἐμποιεῖ τὰ σπουδαῖα ἤθη, μήπω δυναμένων αὐτῶν λόγῳ λαμβάνειν, διά γε τῆς συνηθείας τῶν καλῶν τρέπουσα αὐτῶν τὰς ψυχὰς πρὸς τὸ βέλτιον. ἐπὶ δὲ τούτοις συμφωνίαν ἡδονῆς καὶ λύπης πρὸς τὰ καλὰ ἔργα παρασκευάζει, ὥστε μὴ μόνον πράττειν τὰ καλὰ ἔργα ἀλλὰ καὶ χαίρειν ἐπ᾽ αὐτοῖς συμμέτρως, μηδὲ ἀποφεύγειν μόνον τὰ αἰσχρὰ ἀλλὰ καὶ δυσχεραίνειν αὐτὰ ἐγκαιρότατα. προάγουσι δὲ αὐτοῖς ἐνταῦθα, ὃ χρὴ ἡγεῖσθαι παντὸς τοῦ ὀρθοῦ βίου, τὴν ἐπὶ τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνην καὶ ἐπὶ τοῖς καλοῖς φιλοτιμίαν ἐντίθησι, δι᾽ ὧν ἀπάγονται μὲν πάντων τῶν αἰσχρῶν καὶ εὐλάβειάν τινα πρὸς αὐτὰ κτῶνται, ἐφίενται δὲ τῶν ἀγαθῶν καὶ πρὸς αὐτὰ σύντονον ὁρμὴν προσλαμβάνουσι. μετὰ δὴ ταῦτα προστάγματά τινα νομοθετητικά, μικρὰ μὲν ὄντα τοῖς ῥήμασι μεγάλην δέ τινα δύναμιν τοῖς τηλικούτοις

παρεχόμενα, οἷον τὸ δεῖ καί ποτε οὐ δεῖ, καὶ τὸ μέχρι πόσου, καὶ ποῖόν τι τὸ ἄριστόν ἐστι μέτρον, καί τινα τὰ τοιαῦτα, συμμετρίαν αὐτοῖς ἐναρμόζει τὴν πρὸς ἀλλότριον λόγον συνταττομένην, οἷον τοῦ νομοθέτου καὶ διδασκάλου· καὶ ποτὲ δὴ κράτιστόν ἐστι τὰ οἰκεῖα παραγγέλματα καὶ νουθετήματα φέροντα πρὸς ἑκάστην ἀρετὴν παραδιδόναι δεόντως, τὰ μὲν ἐν κοιναῖς γνώμαις, τὰ δ' ἐν ἔργων ἀσκήσει, τὰ δ' ἐν τῇ τῶν λόγων μελέτῃ, τὰ δ' ἐν ταῖς ὑποθήκαις περὶ τῶν πρακτέων ἢ μὴ πρακτέων, τὰ δ' ἐν ταῖς τῆς ζωῆς κατασκευαῖς. ἐπειδὰν δὲ τούτων ἕνεκα ἱκανῶς ἔχωσι, τοῖς λόγοις αὐτοὺς παιδευτέον, ἀρχομένους ἀπὸ τῶν ἁπλουστέρων καὶ γνωριμωτέρων, ἔπειτα προϊόντας ὁσημέραι καὶ κατὰ βραχὺ πρὸς τοὺς τῆς αἰτίας ἀπολογισμούς· καὶ ἐπὶ τούτων τὸ μὲν δι' εὐκρινείας ἐπιστημονικῆς τελέως φυλακτέον ἔτι ἀτελέσι διανοίαις παρακατατίθεσθαι, τὸ δ' ὡς ἔπος εἰπεῖν καὶ διὰ πειθοῦς ἐμμελὲς καὶ προσαγόμενον τῇ διανοίᾳ τῶν ἀκουόντων καταβλητέον εἰς αὐτοὺς ὡς οἷόν τ' ἐστὶ μάλιστα· γεγυμνασμένων δὲ αὐτῶν ἱκανῶς ἐν τούτοις, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς οἱ ὅροι τῶν ἀρετῶν ἀφοριζέσθωσαν, καὶ τῆς αἰτίας ἡ ἀκροτάτη παραδιδόσθω θεωρία, τελειότης τε τῶν λογισμῶν καὶ ἀναμάρτητος καὶ ἀνέλεγκτος ἐπιστήμη, βεβαιότης ἐντιθέσθω τῆς γνώσεως ἀλήθεια· ἡ γὰρ εἰς τοῦτο ἀγωγὴ τῆς παιδείας τέλος ἔχει τῆς τῶν παίδων ἀγωγῆς τὸ κράτιστον.

123 *Μουσωνίου ἐκ τοῦ εἰ παραπλησίως παιδευτέον τὰς θυγατέρας τοῖς υἱοῖς.*

Λόγου δέ ποτέ τινος ἐμπεσόντος [d] *εἰ τὴν αὐτὴν παιδείαν παιδευτέον τοὺς υἱέας καὶ τὰς θυγατέρας, ἵππους μέν, ἔφη, καὶ κύνας ὁμοῦ οὐδὲν διαφερόντως παιδεύουσιν οἵ τε ἱππικοὶ καὶ οἱ κυνηγετικοὶ τοὺς ἄρρενας τῶν θηλειῶν, ἀλλ' αἵ τε κύνες αἱ θήλειαι παραπλησίως τοῖς ἄρρεσι διδάσκονται θηρᾶν, ἵππους τε θηλείας ἄν τις* [e] *θέλῃ τὰ ἵππων ἔργα ἀποτελεῖν καλῶς, οὐ διάφορον τῶν ἀρρένων διδασκαλίαν διδασκομένας ἰδεῖν ἔστιν· ἀνθρώπους δὲ τοὺς ἄρρενας ἐξαίρετόν τι ἄρα δεήσει ἔχειν ἐν τῇ παιδείᾳ καὶ τροφῇ παρὰ τὰς θηλείας, ὥσπερ οὐχὶ τὰς αὐτὰς παραγίνεσθαι δέον ἀρετὰς ἀμφοῖν ὁμοίως ἀνδρὶ καὶ γυναικί, ἢ ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἀρετὰς μὴ διὰ τῶν αὐτῶν παιδευμάτων ἀλλὰ δι' ἑτέρων οἷόν τε* [f] *ὂν ἐλθεῖν. ὅτι δὲ οὐκ ἄλλαι ἀρεταὶ ἀνδρὸς ἄλλαι δὲ γυναικὸς ῥᾴδιον μαθεῖν. αὐτίκα φρονεῖν δεῖ μὲν τὸν ἄνδρα δεῖ δὲ καὶ τὴν γυναῖκα· ἢ τί ὄφελος εἴη ἂν ἄφρονος ἀνδρὸς ἢ γυναικός; εἶτα δικαίως βιοῦν οὐδέτερον ἧττον θατέρου· ἀλλ' ὅ τε ἀνὴρ οὐκ ἂν εἴη πολίτης ἀγαθὸς ἄδικος ὤν, ἥ τε γυνὴ οὐκ ἂν* [g] *οἰκονομοίη χρηστῶς, ἢ*
[p.150b] *μὴ δίκαιος ἀλλ' ἄδικος οὖσα πρῶτον ἀδικήσει τὸν ἄνδρα, ὥσπερ τὴν Ἐριφύλην φασί. σωφρονεῖν μὲν αὖ καλὸν τὴν γυναῖκα, καλὸν δ' ὁμοίως καὶ τὸν ἄνδρα· τὸ γοῦν μοιχεύειν τῷ μοιχεύεσθαι ἐπίσης κολάζουσιν οἱ νόμοι. καὶ λιχνεῖαι καὶ οἰνοφλυγίαι καὶ ἄλλα παραπλήσια κακά, ἀκολαστήματα ὄντα καὶ κα-*

d ms. ἐπὶ. e ms. θέλω. f ms. οὖν. g ms. οἰκονομίῃ.

ταισχύνοντα μεγάλως τοὺς ἐνεχομένους αὐτοῖς ἀποφαίνει τὴν σωφροσύνην ἀναγκαιοτάτην οὖσαν ἀνθρώπῳ παντὶ τῷ τε θήλει καὶ τῷ ἄρρενι· διὰ γὰρ σωφροσύνης μόνης ἐκφεύγομεν ἀκολασίαν, ἄλλως δ' οὐδαμῶς. τὴν ἀνδρίαν φαίη τις ἂν ἴσως μόνοις προσήκειν τοῖς ἀνδράσιν· ἔχει δὲ οὐδὲ τοῦτο ταύτῃ. δεῖ γὰρ ἀνδρίζεσθαι καὶ τὴν γυναῖκα [h] καὶ καθαρεύειν δειλίας τήν γε ἀρίστην, ὡς μήθ' ὑπὸ πόνου μήθ' ὑπὸ φόβου κάμπτηται· εἰ δὲ μή, πῶς ἔτι σωφρονήσει, ἐάν τις ἢ φοβῶν ἢ προσάγων πόνους βιάσασθαι δύνηται αὐτὴν ὑπομεῖναί [i] τι τῶν αἰσχρῶν. δεῖ δὲ δὴ καὶ ἀμυντικῶς ἔχειν τὰς γυναῖκας, εἰ μὴ νὴ Δία φαίνεσθαι μέλλουσι κακίους ἀλεκτορίδων καὶ ἄλλων ὀρνίθων θηλειῶν, αἳ πολὺ μείζοσι ζῴοις ἑαυτῶν ὑπὲρ τῶν νέων διαμάχονται. πῶς οὖν οὐκ ἂν ἀνδρίας αἱ γυναῖκες δέοιντο; ὅτι δὲ καὶ ἀλκή τις δι' ὅπλων μέτεστιν αὐταῖς, ἐδήλωσε τὸ Ἀμαζόνων γένος ἔθνη πολλὰ δι' ὅπλων καταστρεψάμενον· ὥστ' εἴ τι ἐνδεῖ πρὸς τοῦτο ταῖς ἄλλαις γυναιξίν, ἀνασκησία μᾶλλον ἢ τὸ μὴ πεφυκέναι . . . ἀρετὰς ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ἀνάγκη πᾶσα καὶ τροφὴν καὶ παιδείαν τὴν αὐτὴν προσήκειν ἀμφοῖν. παντὶ γὰρ δὴ ζῴῳ καὶ φυτῷ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν προσαγομένην ὀρθῶς ἐμποιεῖν χρὴ τὴν ἐκείνῳ προσήκουσαν ἀρετήν. ἢ εἰ μὲν ἔδει αὐλεῖν δύνασθαι παραπλησίως ἄνδρα καὶ γυναῖκα, καὶ εἰ τοῦθ' ἑκατέρῳ αὐτοῖν ἀναγκαῖον ἦν πρὸς τὸν βίον, ἀμφοτέρους ἂν ἐπ' ἴσου τὴν αὐλητικὴν τέχνην ἐξεδιδάσκομεν, καὶ εἰ κιθαρίζειν ἔδει ἑκάτερον. ἀμφοτέρους δὲ εἰ δεῖ γενέσθαι ἀγαθοὺς τὴν ἀνθρώπῳ προσήκουσαν ἀρετήν, καὶ φρονεῖν ὁμοίως δύνασθαι καὶ

h καὶ καθαρεύειν] καὶ om. ms. i τι τῶν] τι om. ms.

σωφρονεῖν, καὶ ἀνδρίας μετέχειν καὶ δικαιοσύνης μηδὲν ἧττον θατέρου θάτερον, οὐ παρομοίως ἑκάτερον παιδεύσομεν; οὐδὲ τὴν τέχνην, ἀφ' ἧς γένοιτ' ἂν ἄνθρωπος ἀγαθός, ἐπ' ἴσον ἀμφοτέρους διδάξομεν; ἀλλὰ χρὴ οὕτω ποιεῖν καὶ οὐχ ἑτέρως. τί οὖν; καὶ ταλασίαν, φησί τις ἴσως, ἀξιοῖς σὺ παραπλησίως ἐκμανθάνειν ταῖς γυναιξὶν τοὺς ἄνδρας, καὶ γυμναστικὴν μετέρχεσθαι τοῖς ἀνδράσιν ὁμοίως τὰς γυναῖκας; τοῦτο μὲν οὐκέτι ἀξιώσω ἐγώ· φημὶ δὲ ὅτι οὔσης ἐν τῷ γένει [k] τῷ ἀνθρωπίνῳ τῆς μὲν ἰσχυροτέρας φύσεως τῆς τῶν ἀρρένων, τῆς δ' ἀσθενεστέρας τῆς τῶν θηλειῶν, ἑκατέρᾳ φύσει τῶν ἔργων ἀπονεμητέον τὰ προσφορώτατα, καὶ τὰ μὲν βαρύτερα τοῖς ἰσχυροτέροις ἀποδοτέον, τὰ δὲ ἐλαφρότερα τοῖς ἀσθενεστέροις· διὰ τοῦτο ταλασία μὲν ταῖς γυναιξὶ μᾶλλον πρέποι ἂν ἤπερ ἀνδράσιν, ὥσπερ καὶ οἰκουρία, γυμναστικὴ δὲ ἀνδράσι μᾶλλον ἢ γυναιξίν, ὥσπερ καὶ θυραυλία· εἶναί δ' ὅτε μέντοι καὶ ἄνδρες τινὲς τῶν ἐλαφροτέρων ἔργων ἔνια καὶ δοκούντων γυναικείων μεταχειρίσαιντ' ἂν εἰκότως, καὶ γυναῖκες αὖ τῶν σκληροτέρων καὶ δοκούντων μᾶλλον προσήκειν ἀνδράσιν ἐργάσαιντ' ἄν, ὅταν ἢ τὰ τοῦ σώματος οὕτως ὑφηγῆται ἢ τὰ τῆς χρείας ἢ τὰ τοῦ καιροῦ. πάντα μὲν γὰρ ἴσως ἐν κοινῷ κεῖται τὰ ἀνθρώπεια ἔργα καὶ ἐστὶ κοινὰ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ οὐδὲν ἀποτακτὸν ἐξ ἀνάγκης τῷ ἑτέρῳ, μὴ δὴ δὲ ἐπιτηδειότερα τὰ μὲν τῇδε τῇ φύσει τὰ δὲ τῇδε· δι' ἃ τὰ μὲν ἀνδρεῖα καλεῖται τὰ δὲ γυναικεῖα· ὅσα μέντοι τὴν ἀναφορὰν ἔχει εἰς ἀρετήν, ταῦτα φαίη τις ἂν ὀρθῶς ἐπ' ἴσον ἑκατέρᾳ προσήκειν φύσει, εἴγε καὶ τὰς ἀρετὰς

k τῷ om. ms.

προσήκειν φαμὲν οὐδὲν τοῖς ἑτέροις μᾶλλον ἢ τοῖς ἑτέροις. ὅθεν εἰκότως οἶμαι καὶ παιδευτέον ὅσα πρὸς ἀρετὴν παραπλησίως τό τε θῆλυ καὶ τὸ ἄρρεν· καὶ ἀρξαμένους ἀπὸ νηπίων εὐθὺς διδακτέον, ὅτι τοῦτο μὲν ἀγαθὸν τοῦτο δὲ κακὸν (κακὸν ταυτὸν ἀμφοῖν), καὶ τοῦτο μὲν ὠφέλιμον τοῦτο δὲ βλαβερόν, καὶ τόδε μὲν πρακτέον τόδε δὲ οὔ· ἐξ ὧν περιγίνεται φρόνησις τοῖς μανθάνουσιν ὁμοίως κόραις καὶ κόροις, καὶ οὐδὲν διαφορώτερον τοῖς ἑτέροις· εἶτα δὲ ἐμποιητέον αἰδῶ πρὸς ἅπαν αἰσχρόν. ὧν ἐγγενομένων ἀνάγκη σώφρονας εἶναι καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα. καὶ μὴν τὸν παιδευόμενον ὀρθῶς, ὅστις ἂν ᾖ, εἴτε ἄρρην εἴτε θήλεια, ἐθιστέον μὲν ἀνέχεσθαι πόνου, ἐθιστέον δὲ μὴ φοβεῖσθαι θάνατον, ἐθιστέον δὲ μὴ ταπεινοῦσθαι πρὸς συμφορὰν μηδεμίαν· δι' ὅσων ἄν τις εἴη ἀνδρεῖος· ἀνδρίας δὲ μικρῷ πρότερον ἐδείχθη δεῖν [p. 151] μετεῖναι καὶ γυναιξίν. ἔτι τοίνυν πλεονεξίαν μὲν φεύγειν ἰσότητα δὲ τιμᾶν, καὶ εὐποιεῖν μὲν θέλειν κακοποιεῖν δὲ μὴ θέλειν ἄνθρωπον ὄντα ἀνθρώπους, ἔστι μὲν [1] δίδαγμα κάλλιστον καὶ δικαίους ἀποτελεῖ τοὺς μανθάνοντας· τί δὲ μᾶλλον ἄνδρα μεμαθηκέναι χρὴ ταῦτα ἢ γυναῖκα; εἰ γὰρ νὴ Δία πρέπει δικαίας εἶναι γυναῖκας, καὶ ταῦτα δεῖ μεμαθηκέναι ἄμφω τά γε καιριώτατα καὶ μέγιστα· εἰ γάρ τι που μικρὸν ὃ μὲν εἴσεται ἣ δὲ οὔ, ἢ ἀνάπαλιν ἣ μὲν εἴσεται ὃ δὲ οὔ, τεχνίτου τινὸς ἐχόμενον, οὐ τοῦτο διάφορον ἀποφαίνει τὴν ἑκατέρου παιδείαν· μόνον περὶ μηδενὸς τῶν μεγίστων ἕτερος ἕτερα μεμαθηκέτω, ἀλλὰ ταυτά. ἂν δέ τις ἐρωτᾷ με τίς ἐπιστήμη τῆς παιδείας ταύτης ἐπιστατεῖ, λέξω πρὸς αὐτὸν ὅτι φιλοσοφίας ἄνευ

1 δίδασμα ms.

ὥσπερ ἀνὴρ οὐκ ἂν οὐδεὶς, οὕτως οὐδ' ἂν γυνὴ παιδευθείη ὀρθῶς. καὶ οὐ τοῦτο βούλομαι λέγειν, ὅτι τρανότητα περὶ λόγους καὶ δεινότητά τινα περιττὴν χρὴ προσεῖναι ταῖς γυναιξίν, εἴπερ φιλοσοφήσουσι καὶ γυναῖκες· οὐδὲ γὰρ ἐπ' ἀνδρῶν ἐγὼ πάνυ τι τοῦτο ἐπαινῶ· ἀλλ' ὅτι ἤθους χρηστότητα καὶ καλοκαγαθίαν τρόπου κτητέον ταῖς γυναιξίν· ἐπειδὴ καὶ φιλοσοφία καλοκαγαθίας ἐστὶν ἐπιτήδευσις καὶ οὐδὲν ἕτερον.

124 Θεοφράστου.

Δοκεῖ γὰρ ἡ παιδεία, καὶ τοῦτο πάντες ὁμολογοῦσιν, [m] ἡμεροῦν τὰς ψυχὰς ἀφαιροῦσα τὸ θηριῶδες καὶ ἄγνωμον, ὅθεν καὶ τὰ ἤθη κοινότερα καὶ ὑγρότερα γίνεται· τοῖς μὲν γὰρ πολλοῖς οὐκ ἄν τις ἴσως ἐπιτιμῴη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐξουσίαν, ὅσοι δὲ τραφέντες ἐλευθέρως καὶ χορηγίαν ἔχοντες ἱκανὴν ὡς εἰς ὁποιονοῦν βίον ἐλθεῖν ἄσκεπτοι περὶ τοῦ ἀρίστου τυγχάνουσι, τούτοις ἤδη δίκαιον ἐγκαλεῖν. ἄτοπον γὰρ ὡς ἀληθῶς, [n] εἰ αἱρέσεως αὐτοῖς διδομένης πόλιν μὲν ἂν ἕλοιντο τὴν ἐνδοξοτάτην καὶ φίλους καὶ οἰκείους τοὺς ἀρίστους, βίον δὲ ἐξὸν ἑλέσθαι τὸν ἄριστον, κατολιγωρήσαντες τούτου πρὸς τὸ τυχὸν τὰ ἑαυτῶν ἀποδιδοίησαν, μηδὲ εἰς αὐτὸ τὸ κρίνειν καὶ σκοπεῖν ἐλθόντες. ἀλλ' ὁδὸν μὲν βαδίζειν εἰ δέοι, ἄλλων πύθοιντ' ἂν πολλάκις καὶ ἀναζητήσαιεν ἡγεμόνα μεθ' οὗ ποιήσαιντο τὴν κομιδὴν ἀσφαλῶς, ὑπὲρ δὲ τοῦ βίου παντὸς τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο κυβεύοντες, οὐδενὶ κοινωσάμενοι πρὸς τὸν χείριστον, ἂν οὕτω τύχῃ, προσπίπτουσι. καὶ μὴν καὶ πολλῷ γ'

m ἡμεροῦς ms. n ἢ αἱρέσεως ὡς αὐτοῖς ms.

[o] ἐπισφαλεστέρα τῆς διαιρέσεως ἡ ἐκτροπὴ τῷ μὴ τὴν ὀρθὴν βαδίζοντι· καὶ γὰρ αἱ βλάβαι μεγάλαι, καὶ ἡ ἀναστροφὴ χαλεπή, μᾶλλον δὲ σχεδὸν [p] ἀδύνατος· οὔτε γὰρ ὁ χρόνος δίδωσιν ἐξουσίαν μεταθέσεως, οὔθ' ἡ φύσις δύναται μεταμανθάνειν τὸ βέλτιον, ὅταν ἐντραφῇ τοῖς χείροσιν, ἀλλὰ προαιρεῖται καὶ ἕτερά γε προκρίνει βελτίω, καταζῇ δὲ ὅμως ἐν τοῖς εἰωθόσιν. ἀλλ' ὅπερ πολλάκις λέγεται, τοῦτο ἀληθὲς [q] ἔοικεν εἶναι, διότι πάντες ἥκιστα περὶ ἑαυτῶν βουλεύονται.

125 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι οὐ δεῖ πολλαῖς ἀποδείξεσι πρὸς ἓν πρᾶγμα χρήσασθαι.

Λόγου δέ ποτε γενομένου περὶ ἀποδείξεων, [r] ἃς χρὴ ἀκούειν τοὺς νέους παρὰ τῶν φιλοσόφων πρὸς κατάληψιν ὧν μανθάνουσιν, ἔφη ὁ Μουσώνιος, οὐχὶ πολλὰς ἐφ' ἑκάστου πράγματος ζητεῖν ἀποδείξεις προσήκειν, ἀλλ' ἀνυσίμους καὶ ἐναργεῖς. οὔτε γὰρ ἰατρὸς ἐκεῖνος, ἔφη, ἐπαινετὸς ὁ φάρμακα πολλὰ προσφέρων τοῖς νοσοῦσιν, ἀλλ' ὁ δι' ὀλίγων ὧν προσφέρει λόγου ἀξίως ὠφελῶν· οὔτε φιλόσοφος ὁ διὰ πολλῶν ἀποδείξεων διδάσκων τοὺς ἀκούοντας, ἀλλ' ὁ δι' ὀλίγων ἐπάγων αὐτοὺς ἐφ' ὃ μέντοι βούλεται· καὶ ὁ ἀκουστὴς ὅσῳπερ ἂν ᾖ συνετώτερος, τοσούτῳ μειόνων δεήσεται τῶν ἀποδείξεων, καὶ τοσούτῳ θᾶττον συναινέσει τῷ κεφαλαίῳ τοῦ λόγου ὄντι γε ὑγιεῖ. ὅστις [s] δὲ πανταχοῦ δεῖται ἀποδείξεως καὶ ὅπου σαφῆ τὰ πράγματά ἐστιν, ἢ διὰ πολλῶν ἀποδείκνυσθαι βούλεται αὐτῷ τὰ δι' ὀλίγων δυ-

o ἐπασφαλεστέρα ms. p ἀδυνάτως ms. q ἔοικεν] εἴοκεν ms. r ἃς] ἃ ms. s δὲ] δὴ ms.

νάμενα, παντάπασιν ἄτοπος καὶ δυσμαθής. θεοὺς μὲν οὖν εἰκὸς οὐδεμιᾶς ἀποδείξεως δεῖσθαι πρὸς οὐδέν, ὅτι μήτε ἀσαφὲς μήτε ἄδηλόν ἐστιν αὐτοῖς μηδέν, πρὸς ἃ μόνα δεῖ τῶν ἀποδείξεων· τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἀνάγκη τὰ μὴ φανερὰ μηδ' αὐτόθεν γνώριμα διὰ τῶν φανερῶν καὶ προδήλων ζητεῖν ἀνευρίσκειν, ὅπερ ἔργον ἀποδείξεώς ἐστιν. οἷον ὅτι ἡδονὴ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν, αὐτόθεν μὲν οὐ δοκεῖ εἶναι γνώριμον, ἐπείπερ ἔργῳ προσκαλεῖται ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸν οὖσα ἡ ἡδονή· λαβόντος δέ τινος λῆμμα γνώριμον τὸ πᾶν ἀγαθὸν αἱρετὸν εἶναι, καὶ προσλαβόντος ἕτερον γνώριμον τούτῳ τὸ τινὰς ἡδονὰς οὐχ αἱρετὸν εἶναι, ἀποδεικνύομεν τὸ μὴ ἀγαθὸν εἶναι τὴν ἡδονήν, διὰ τῶν γνωρίμων τὸ μὴ γνώριμον. πάλιν ὡς ὁ πόνος οὐκ ἔστι κακόν, αὐτόθεν μὲν οὐ φαίνεται πιθανόν· τοὐναντίον γὰρ τούτου δοκεῖ πιθανώτερον, τὸ κακὸν εἶναι τὸν πόνον· τεθέντος δὲ φανεροῦ λήμματος τοῦ [p. 151 b] πᾶν τὸ κακὸν φευκτὸν εἶναι, καὶ προστεθέντος αὐτῷ φανερωτέρου τοῦ πόνους πολλοὺς οὐκ εἶναι φευκτούς, περαίνεται τὸ μὴ κακὸν εἶναι τὸν πόνον. τοιούτου δ' ὄντος τοῦ γένους τοῦ τῆς ἀποδείξεως, ἐπειδὴ τῶν ἀνθρώπων οἳ μὲν ὀξύτεροι οἳ δ' ἀμβλύτεροί εἰσι, καὶ οἳ μὲν ἐν ἔθεσι κρείττοσιν οἳ δὲ ἐν χείροσι τεθραμμένοι, οἱ μὲν ἤθους ἢ φύσεως ὄντες χειρόνων πλειόνων δέοιντ' ἂν ἀποδείξεων καὶ πραγματείας μείζονος, ὥστε δέξασθαι ταυτὶ τὰ δόγματα καὶ τυπωθῆναι κατὰ ταῦτα, καθάπερ οἶμαι καὶ τὰ πονηρὰ τῶν σωμάτων, ὁπόταν μέλλῃ καλῶς ἕξειν, πάνυ πολλῆς ἐπιμελείας δεῖται· ὅσοι δὲ τῶν νέων εὐφυέστεροι καὶ ἀγωγῆς μετεσχηκότες κρείττονος, οὗτοι ῥᾷόν τε καὶ θᾶττον καὶ δι' ὀλίγων ἀποδείξεων συναινοῖεν ἂν τοῖς λεγομένοις ὀρθῶς καὶ ἀκολουθοῖεν. ὅτι δ'

οὕτως ἔχει ταῦτα, γνοίημεν ἂν ῥαδίως, εἰ νοήσαιμεν μειράκιον ἢ νεανίαν, τὸν μὲν ἐν τρυφῇ πάσῃ τεθραμμένον καὶ τό τε σῶμα τεθηλυμένον καὶ τὴν ψυχὴν ἐκλελυμένον ὑπὸ ἐθῶν ἀγόντων εἰς μαλακίαν, ἔτι δὲ νωθῆ παρεχόμενον καὶ δυσμαθῆ τὴν φύσιν, τὸν δὲ αὖ λακωνικῶς πως ἠγμένον καὶ τρυφᾶν οὐκ εἰθισμένον καὶ καρτερεῖν μεμελετηκότα καὶ τῶν λεγομένων ὀρθῶς εὐήκοον ὄντα· εἶτα τοὺς δύο τούτους νεανίας εἰ θείημεν ἀκούοντας φιλοσόφου λέγοντος περὶ θανάτου περὶ πόνου περὶ πενίας περὶ τῶν ὁμοίων ὡς οὐ κακῶν ὄντων, πάλιν δ' αὖ περὶ ζωῆς περὶ ἡδονῆς περὶ πλούτου περὶ παραπλησίων τούτοις ὡς οὐκ ἀγαθά ἐστιν, ἆρά γε ὁμοίως ἄμφω προσήσονται τοὺς λόγους, καὶ παραπλησίως ἑκάτερος πίθοιτο τοῖς λεγομένοις; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. ἀλλ' ὃ μὲν μόγις καὶ βραδέως καὶ ὥσπερ μοχλευόμενος ὑπὸ μυρίων λόγων τάχ' ἂν ἐπινεύσειεν, ὁ νωθέστερος, ὃ δ' αὖ ταχέως καὶ ἑτοίμως δέξεται τὰ λεγόμενα ὡς οἰκεῖα καὶ προσήκοντα αὐτῷ, μήτε ἀποδείξεων δεόμενος πολλῶν μήτε πραγματείας μείζονος. ἢ οὐ τοιοῦτος παῖς ἐκεῖνος ὁ Λάκων, ὃς Κλεάνθην τὸν φιλόσοφον ἠρώτησεν εἰ ἀγαθὸν ὁ πόνος ἐστίν; οὕτω γὰρ ἐκεῖνος φαίνεται φύσει πεφυκὼς καλῶς καὶ τεθραμμένος εὖ πρὸς ἀρετήν, ὥστε ἔγγιον εἶναι νομίζειν τὸν πόνον τῆς τἀγαθοῦ φύσεως ἢ τῆς τοῦ κακοῦ· ὅς γε, ὡς ὁμολογουμένου τοῦ μὴ κακὸν ὑπάρχειν αὐτόν, εἰ ἀγαθὸν τυγχάνει ὢν ἐπυνθάνετο. ὅθεν καὶ ὁ Κλεάνθης ἀγασθεὶς τοῦ παιδὸς εἶπεν ἄρα πρὸς αὐτόν

αἵματος εἶς ἀγαθοῖο, ᵗ φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις.

πῶς οὖν ὁ τοιοῦτος οὐ ῥαδίως ἐπείσθη ἂν μήτε πε-

t φίλος ms.

νίαν μήτε θάνατον δεδιέναι μήτ' ἄλλο μηδὲν τῶν δοκούντων φοβερῶν, μηδ' αὖ διώκειν πλοῦτον ἢ ζωὴν ἢ ἡδονήν;

ἵνα δὲ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπανέλθω τοῦ λόγου, φημὶ δεῖν τὸν διδάσκαλον τοῦ φιλοσοφεῖν μὴ λόγων πλῆθος μηδ' ἀποδείξεων ζητεῖν διεξιέναι πρὸς τοὺς μανθάνοντας, ἀλλὰ καιρίως περὶ ἑκάστου λέγειν καὶ καθικνεῖσθαι τῆς διανοίας τοῦ ἀκούοντος, καὶ . . . στικὰ εἶναι λέγειν καὶ ἀνατραπῆναι μὴ ῥάδια, καὶ μάλιστά γε τῷ παρέχειν αὐτὸν περί τε τῶν χρησιμωτάτων λέγοντα καὶ ὁμολογούμενα οἷς λέγει πράττοντα, τούτῳ μεταχειριζόμενον τοὺς ἀκούοντας, τὸν δὲ μαθητὴν ἐντετάσθαι πρὸς τὰ λεγόμενα, καὶ σκοπεῖν μὲν ὅπως μὴ λάθῃ ψεῦδός τι παραδεξάμενος, τῶν δὲ ἀληθῶν μὴ μὰ Δία πολλὰς ζητεῖν ἀποδείξεις ἀκούειν ἀλλ' ἐναργεῖς, καὶ ἅπερ ἂν πεισθῇ τῶν παραινουμένων ἑαυτῷ εἶναι καὶ ἀληθῆ, τούτοις ἐπακολουθεῖν ἐν τῷ βίῳ. οὕτω γὰρ μόνως ἔσται τις ἐκ φιλοσοφίας ὠφελημένος, ἂν οἷς παραδέδεκται λόγοις οὖσιν ὑγιέσι τὰ ἔργα παρέχηται συνῳδά.

126 *Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι καὶ γυναιξὶ φιλοσοφητέον.*

Ἐπεὶ δ' ἐπύθετό τις αὐτοῦ εἰ καὶ γυναιξὶ φιλοσοφητέον, οὕτω πως ἤρξατο διδάσκειν ὡς φιλοσοφητέον αὐταῖς. λόγον μέν, ἔφη, τὸν αὐτὸν εἰλήφασι παρὰ θεῶν αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν, ᾧ τε χρώμεθα πρὸς ἀλλήλους καὶ καθ' ὃν διανοούμεθα περὶ ἑκάστου πράγματος, εἰ ἀγαθὸν ἢ κακόν ἐστι καὶ καλὸν ἢ αἰσχρόν. ὁμοίως δὲ καὶ [u] αἰσθήσεις τὰς αὐτὰς ἔχει τὸ θῆλυ τῷ ἄρρενι, ὁρᾶν ἀκούειν ὀσφραίνεσθαι καὶ

[u] αἰσθήσει ms.

τὰ ἄλλα. ὁμοίως δὲ καὶ μέρη σώματος τὰ αὐτὰ ὑπάρχει ἑκατέρῳ, καὶ οὐδὲν θατέρῳ πλέον. ἔτι δὲ ὄρεξις καὶ οἰκείωσις φύσει πρὸς ἀρετὴν οὐ μόνον γίνεται τοῖς ἀνδράσιν ἀλλὰ καὶ γυναιξίν· οὐδὲν γὰρ ἧττον αὗταί γε τῶν ἀνδρῶν τοῖς μὲν καλοῖς καὶ δικαίοις ἔργοις ἀρέσκεσθαι πεφύκασι, τὰ δὲ ἐναντία τούτων προβάλλεσθαι. τούτων δὲ ταύτῃ ἐχόντων, διὰ τί πρότερον τοῖς μὲν ἀνδράσι προσήκοι ἂν ζητεῖν καὶ σκοπεῖν ὅπως βιώσονται καλῶς, ὅπερ τὸ φιλοσοφεῖν ἐστι, γυναιξὶ δὲ οὐ πρότερον; ὅτι ἄνδρας μὲν προσήκει ἀγαθοὺς εἶναι, γυναῖκας δὲ οὔ; σκοπῶμεν δὲ [p. 152] καὶ καθ' ἓν ἕκαστον τῶν προσηκόντων γυναικὶ τῇ ἐσομένῃ ἀγαθῇ· φανεῖται γὰρ τὸ φιλοσοφίας τούτων ἕκαστον μάλιστ' ἂν αὐτῇ περιγινόμενον. αὐτίκα δεῖ οἰκονομικὴν εἶναι τὴν γυναῖκα καὶ ἐκλογιστικὴν τῶν οἴκῳ συμφερόντων καὶ ἀρχικὴν τῶν οἰκετῶν. ταῦτα δ' ἐγὼ φημὶ τῇ φιλοσοφούσῃ ὑπάρξαι ἂν μάλιστα· [x] εἴγε ἕκαστον μὲν τούτων μέρος τοῦ βίου ἐστίν, ἐπιστήμη δὲ περὶ βίον οὐχ ἑτέρα τις ἢ φιλοσοφία ἐστί, καὶ ὁ φιλόσοφος, ὥσπερ ἔλεγε Σωκράτης, τοῦτο διατελεῖ σκοπῶν

[y] ὅττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται.

ἀλλὰ δεῖ δὴ καὶ σώφρονα εἶναι τὴν γυναῖκα, οἵαν καθαρεύειν μὲν ἀφροδισίων παρανόμων, καθαρεύειν δὲ τῆς περὶ τὰς ἄλλας ἡδονὰς ἀκρασίας, μὴ δουλεύειν ἐπιθυμίαις, μηδὲ φιλόνεικον εἶναι, μὴ πολυτελῆ, μὴ καλλωπίστριαν. ταῦτα μὲν ἔργα τῆς σώφρονός ἐστι, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις ἐκεῖνα, κρατεῖν μὲν ὀργῆς, μὴ κρατεῖσθαι δὲ ὑπὸ λύπης, κρείττονα δὲ πάθους παν-

x μάλιστ' αἰεί γε ἕκαστον ms. y ὅτι — μεγάροις ms.

τὸς εἶναι. ταῦτα δ' ὁ φιλόσοφος παρεγγυᾷ λόγος· ὁ δὲ μαθὼν αὐτὰ καὶ ἀσκήσας ἐμοὶ μὲν δοκεῖ γενέσθαι ἂν κοσμιώτατος, εἴτ' ἀνὴρ εἴη εἴτε γυνή. τί οὖν; ταῦτα μὲν ταύτῃ ἔχει· δικαία δ' οὐκ ἂν εἴη γυνὴ φιλοσοφοῦσα, οὐδ' ἄμεμπτος βίου κοινωνός, οὐδ' οἰκονομίας ἀγαθὴ συνεργός, οὐδ' ἀνδρὸς καὶ τέκνων ἐπιμελὴς κηδεμών, οὐδὲ φιλοκερδείας ἢ πλεονεξίας πάντῃ καθαρά; καὶ τίς ἂν μᾶλλον τῆς φιλοσόφου τοιαύτη γένοιτο, ἥν γε ἀνάγκη πᾶσα, εἴπερ εἴη τὸ ἴσον φιλόσοφον, τὸ μὲν ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι χεῖρον νομίζειν ὅσῳπερ αἴσχιον, τὸ δὲ ἐλαττοῦσθαι τοῦ πλεονεκτεῖν κρεῖττον ὑπολαμβάνειν, τὸ δὲ καὶ τέκνα μᾶλλον ἀγαπᾶν ἢ τὸ ζῆν. τῆς δ' ἐχούσης οὕτω τίς ἂν εἴη γυνὴ δικαιοτέρα; καὶ μὴν καὶ ἀνδρειοτέραν εἶναι προσήκει γυναῖκα τῆς ἀπαιδεύτου τὴν πεπαιδευμένην καὶ τὴν φιλόσοφον τῆς ἰδιώτιδος· ὡς μήτε θανάτου φόβῳ μήτε ὄκνῳ τῷ πρὸς πόνον ὑπομεῖναί τι αἰσχρόν, μηδὲ ὑποπτῆξαι μηδενὶ ὅτι εὐγενὴς ἢ ὅτι δυνατὸς ἢ ὅτι πλούσιος ἢ καὶ νὴ Δία ὅτι τύραννος. ὑπάρχει γὰρ αὐτῇ μεμελετηκέναι μέγα φρονεῖν, καὶ τὸν μὲν θάνατον ἡγεῖσθαι μὴ κακόν, τὴν δὲ ζωὴν μὴ ἀγαθόν· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν μὲν πόνον μὴ ἐκτρέπεσθαι, τὴν δὲ ἀπονίαν μὴ διώκειν ἐξ ἅπαντος. ὅθεν εἰκὸς εἶναι τὴν γυναῖκα ταύτην καὶ αὐτουργικὴν καὶ κακόπαθον, οἵαν ἃ μὲν ἂν τέκῃ τρέφειν μαστῷ τῷ ἑαυτῆς, τῷ δὲ ἀνδρὶ ὑπηρετεῖν χερσὶ ταῖς ἑαυτῆς, ἃ δὲ δουλικὰ νομίζουσιν ἔνιοι, ταῦτα ἀόκνως ποιεῖν. ἆρ' οὐκ ἂν ἡ τοιαύτη γυνὴ μέγα μὲν ὄφελος εἴη τῷ γεγαμηκότι, κόσμος δὲ τοῖς προσήκουσι γένει, παράδειγμα δὲ χρηστὸν ταῖς ἐπισταμέναις αὐτήν; ἀλλὰ νὴ Δία φασί τινες ὅτι αὐθάδεις ὡς ἐπὶ πολὺ καὶ θρασείας εἶναι ἀνάγκη τὰς προσιούσας τοῖς

φιλοσόφοις γυναῖκας, ὅταν ἀφέμεναι τοῦ οἰκουρεῖν ἐν μέσοις ἀναστρέφωνται τοῖς ἀνδράσι καὶ μελετῶσι λόγους καὶ σοφίζωνται καὶ ἀναλύωσι συλλογισμούς, δέον οἴκοι καθημένας ταλασιουργεῖν. ἐγὼ δὲ οὐχ ὅπως τὰς γυναῖκας τὰς φιλοσοφούσας ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ἄνδρας ἀξιώσαιμ' ἂν ἀφεμένους τῶν προσηκόντων ἔργων εἶναι πρὸς λόγους μόνον· ἀλλὰ καὶ ὅσους μεταχειρίζονται λόγους, τῶν ἔργων φημὶ δεῖν ἕνεκα μεταχειρίζεσθαι αὐτούς. ὥσπερ γὰρ ἰατρικοῦ λόγου [z] ὄφελος οὐδέν, ἐὰν μὴ πρὸς ὑγίειαν φέρῃ σώματος ἀνθρωπίνου, οὕτως οὐδ' εἴ τινα φιλόσοφος ἔχει ἢ διδάσκει λόγον, οὐδὲν ὄφελος αὐτοῦ, ἐὰν μὴ φέρῃ πρὸς ἀρετὴν ψυχῆς ἀνθρωπίνης. πρὸ παντὸς δὲ σκοπεῖν τὸν λόγον χρή, ᾧ ἕπεσθαι τὰς φιλοσοφούσας ἀξιοῦμεν, εἰ δύναται θρασείας ποιεῖν ὁ τὴν αἰδῶ μέγιστον ἀποφαίνων ἀγαθόν, εἰ ζῆν ἰταμώτερον ἐθίζει ὁ καταστολὴν πλείστην ὑφηγούμενος, εἰ μὴ διδάσκει σωφρονεῖν ὁ κακὸν ἀποδεικνὺς ἔσχατον τὴν ἀκολασίαν, εἰ μὴ προτρέπει οἰκονομεῖν ὁ παριστὰς ἀρετὴν εἶναι τὴν οἰκονομικήν, καὶ στέργειν δὲ καὶ αὐτουργεῖν [ὁ τῶν φιλοσόφων λόγος] παρακαλεῖ τὴν γυναῖκα.

127 *Ξενοφῶντος ἐν δ' (7, 2) σωκρατικῶν ἀπομνημονευμάτων.*

Γεωμετρίαν μέχρι μὲν τούτου ἔφη δεῖν μανθάνειν [p. 152 b] *κ. τ. λ.*

128 *Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀγησίλαον ἐπιστολῆς.*

Ἀπέστειλάς μοι δεόμενος παρὰ σὲ ἰέναι, φάσκων

z ὤφελος ms.

ἐθέλειν περὶ τοῦ υἱέος συμβουλεύεσθαι, ὅπῃ τε καὶ ὅπως ζῶν τὰ λακωνικὰ ἤθη καὶ ξενικῶν παιδευμάτων κοινωνήσει· κάμνω δὲ οὐ μετρίως κἀγώ· καὶ γὰρ τῆς ἡλικίας, ὥσπερ οἶσθα, πόρρω ἥκω, καὶ οἱ ἰατροὶ εὐθυμίας τι φροντίζουσιν, ὡς ἐμοῦ βουλευομένου ἄλλο τι ἢ ζωὴν δικαίαν αἱρουμένου, θάνατόν τε μέχρι μὴ αἰσχρός ἐστι τιμῶντος· ἀλλ᾽ εἰ μὲν σωσοίμεθα, ἅπερ ἀπέστειλα, διὰ στόματος καὶ συγγινομένων ἀκούσῃ ἡμῶν· εἰ δέ τι τῶν εἰωθότων ἔσοιτο, καλὸν τότε σοι δίδαγμα ἔστω ἡ ἐπιστολὴ φράζουσα ὑπὲρ ὧν μαθεῖν ἠβουλήθης. νόμος μὲν πρὸς τὸ εἰκὸς ἄγων, ὦ Ἀγησίλαε, ἀνθρώπου δόγμα πάντως, παντὸς δὲ ἀμείνων ὃν Λυκοῦργος εὗρε· νόθα δὲ ἐπὶ νόθοις θηρεύειν κενὸς ὁ πόνος. μηθὲν οὖν ἀνθρώπινον παίδευμα τῷ παιδὶ πρόσφερε, ἴθι δὲ ἐπὶ τὸν [a] δεύτερον μὲν ἀναγεγραμμένον, πρῶτον δὲ καὶ μόνον ἐν θεοῖς κείμενον, ὅς ἐστι νοῦς ἐπιστήμων κατὰ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἔχων. πόθεν δὲ ὦ γενναῖε, φήσεις, ἔστι τοῦτον λαβεῖν; παρὰ φιλοσόφων ἀνδρῶν, οὓς θείους λέγων ὅσια πείσομαι. τούτων γὰρ νόμος οὐδεὶς ἄρξει γραφεὶς ὑπὸ φαύλων ἀνδρῶν δόξῃ ψευδεῖ ἐπικεχρωσμένος· τὸ δὲ ξυγγενὲς τῆς φύσεως ἄγει πρὸς τὰ κρείττω μαθήματα, φεύξῃ τε φωραθεὶς παρανόμων δίκην· οὐ γὰρ ἀνθρωπίνων νόμων ἐραστὴς ἁλώσῃ οὐδὲ ξενικῶν ἔσῃ ἐπαινέτης, θείων δὲ καὶ αἰωνίων παντὸς πάντῃ ἀξιομαθεστέρων εἶναι νομιζομένων. ὁδὸς μὲν οὖν ὧδέ σοι δεδηλώσθω· δύναμαι δέ σοι ἀφηγήσασθαι ὅσον ἀρετῆς ἔρωτα ἐμβάλλει, τὰ δὲ μείζω καὶ πλείω κρειττόνων ἂν εἴη. τροφὴ μὲν

a Haec vox *δεύτερον* ita est intricate scripta, ut verear legendane sit ita, an *μέτρον*, an aliter. SARTIUS.

οὖν ἔστω σώματος ἧπερ ἐν Λάκωσι, ψυχῆς δὲ νέας καὶ ἀρτιφυοῦς λόγοι ᾠδὰς ἔχοντες ἀνδρῶν ἐπ' ἀρετῇ τὸν βίον διενηνοχότων, παιδιαὶ δὲ ἄκοσμοι ἢ μῦθοι γραῶν εἰσβάλλοντες φρόνημα ταπεινὸν ἀπίτωσαν· τὸ δὲ πλέον ἔστω ἐν ἀνδράσι σώφροσιν, ἔνθα ὅμοια ὄψεται ἴσα τε ἀκούσεται. πέφυκε δὲ πάντων μὲν ζῴων κρατεῖν τὸ ἔθος, παντὸς δὲ μᾶλλον ἀνθρώπου. κινδυνεύομεν δέ, ὦ Ἀγησίλαε, μιμηταὶ εἶναι τῶν λεγομένων τε καὶ δρωμένων.

129 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Σοφιστοῦ* (p. 227 d).
Δύο μὲν εἴδη κακίας περὶ ψυχῆς ῥητέον κ. τ. λ.

130 *Ξενοφῶντος* (Cyneg. 12, 14).
Παίδευσις γὰρ καλὴ διδάσκει χρῆσθαι νόμοις καὶ [p. 153 b]
λέγειν περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀκούειν κ. τ. λ.

131 *Πλουτάρχου.*
Ὀνείρῳ ἔοικεν ὁ τῶν ἀπαιδεύτων βίος κενὰς ἔχων φαντασίας.

132 Οὔτ' ἐν ἰχθύσι φωνὴν οὔτ' ἐν ἀπαιδεύτοις ἀρετὴν δεῖ ζητεῖν.

133 Δυσάρεστοι ὄντες οἱ ἀπαίδευτοι καθάπερ ἐξ οἰκιῶν τῶν προαιρέσεων καθ' ἡμέραν μετοικίζονται.

134 Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πράγμασι διαπλανῶνται [b].

135 [c] Ἰφικράτης. [d] Ἀντισθένης.

136 *Ἀριστοτέλους.*
[e] Νομίζειν. . . .

b Plures breves sententias hic se omisisse fatetur Sartius.
c Plutarch. II p. 187 B. d Ut Stob. 3, 46. Maximus c. 134. qui multa habet e seqq. e Ut Stob. 3, 54.

137 *Δημώνακτος.*
Οἱ ἀπαίδευτοι καθάπερ οἱ ἁλιευόμενοι ἰχθῦς ἑλκόμενοι σιγῶσι.

[p. 154b] 138 *Ἀρίστιππος παρεκελεύετο τοῖς νέοις τοιαῦτα ἐφόδια κτᾶσθαι, ἅ τινα αὐτοῖς καὶ ναυαγήσασι συνεκκολυμβήσει.*

139 *Σόλων ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι δίκην ἔχων ἐμισθώσατο ῥήτορα, "καὶ γὰρ" ἔφη "ὅταν δεῖπνον ἔχω, μάγειρον μισθοῦμαι."*

140 *Ὁ Λύκων τὴν παιδείαν ἔλεγεν εἶναι ἱερὸν ἄσυλον.*

141 *Ἐμπεδοκλῆς πρὸς τὸν λέγοντα ὅτι οὐδένα σοφὸν εὑρεῖν δύναμαι, "κατὰ λόγον" εἶπε, "τὸν γὰρ ζητοῦντα σοφὸν αὐτὸν πρότερον εἶναι δεῖ σοφόν."*

142 *Ἀφυοῦς ποιητοῦ ἀκρόασιν ποιουμένου, Θεόκριτος ἐρωτώμενος ὑπ' αὐτοῦ ποῖά ἐστι τὰ καλῶς εἰρημένα, ἔφη "ἃ παρέλιπες."*

143 *Ἱέρων ὁ Σικελίας τύραννος, Ξενοφάνους τοῦ Κολοφωνίου ποιητοῦ* [f] *ψέγοντος Ὅμηρον, ἠρώτησεν αὐτὸν "πόσους οἰκέτας ἔχεις;" τοῦ δ' εἰπόντος δύο καὶ τούτους μόγις τρέφειν, "οὐκ αἰσχύνει" ἔφη "Ὅμηρον ψέγων, ὃς μετηλλαχὼς πλείους ἢ μυρίους τρέφει;"*

144 *Φιλόσοφος ἔχων δύο μαθητάς, ἕνα μὲν ἀφυῆ φιλόπονον δέ, ἕτερον δὲ εὐφυῆ ἀργὸν δέ, εἶπεν "ἀμφότεροι ἀπόλοισθε, ὅτι σὺ μὲν θέλων οὐ δύνῃ, σὺ δὲ δυνάμενος οὐ θέλεις."*

f γεγονότος ms.

145 Ὁ αὐτὸς ἔλεγε "μεγάλους δεῖ λαμβάνειν μισθοὺς μαθητῶν τοὺς διδασκάλους, παρὰ μὲν τῶν εὐφυῶν ὅτι πολλὰ μανθάνουσι, παρὰ δὲ τῶν ἀφυῶν ὅτι πολὺν κόπον παρέχουσιν."

146 Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ γέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη "τὸ ἀνεπιτάκτως ποιεῖν ἃ τινὲς διὰ τὸν ἐκ τῶν νόμων φόβον ποιοῦσιν."

147 Φιλιστίωνος.

Τὰ σπουδαῖα μελέτα, καὶ ἐάν τι παρηκμακὼς μανθάνῃς, μὴ αἰσχύνου· βέλτιον γὰρ ὀψιμαθῆ καλεῖσθαι ἢ ἀμαθῆ.

148 Ὁ μὲν γεωργὸς τὴν γῆν, ὁ δὲ φιλοσοφῶν τὴν ψυχὴν ἐξημεροῖ.

149 Νεανίσκου ἐν θεάτρῳ ἐναβρυνομένου καὶ λέγοντος σοφὸς εἶναι πολλοῖς ὁμιλήσας σοφοῖς, εἶπέ τις ὅτι "κἀγὼ πολλοῖς πλουσίοις ὡμίλησα, ἀλλὰ πλούσιος οὐκ εἰμί."

150 Ὁ αὐτὸς ἔφη οὐ καλὸν πεπαιδευμένον [g] ἀπαιδεύτῳ διαλέγεσθαι, ὥσπερ οὐδὲ νήφοντα μεθύοντι.

151 Οἰνοπίδης ὁρῶν μειράκιον πολλὰ βιβλία κτώμενον ἔφη "μὴ τῷ κιβωτίῳ, ἀλλὰ τῷ στήθει."

152 Ὁ αὐτὸς ἔλεγε τὰ βιβλία τῶν μεμαθηκότων μὲν ὑπομνήματα εἶναι, τῶν δὲ ἀμαθῶν μνήματα.

153 [h] Στίλπων, ἁλούσης αὐτῷ τῆς πατρίδος ὑπὸ Δημητρίου τοῦ τυράννου καὶ διαρπαγείσης, ἀναχθεὶς ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ ἐρωτηθεὶς εἴ τι δὴ αὐτὸς ἀπώ-

g ἀπαιδεύτῳ] ἐν ἀπ. ms. h Στίλπνων ms. v. Maximus p. 208, 46.

λεσε, "τῶν μὲν ἐμῶν οὐδέν" ἔφη, "τὸν γὰρ λόγον καὶ τὴν παιδείαν ἔχω, τὰ δὲ λοιπὰ διὰ τί μᾶλλον ἐμὰ καὶ οὐχὶ τῶν πολιορκούντων;"

154 [i] *Πρωταγόρας. . . .*

155 [k] *Βάσσος. . . .* Tum *ὁ αὐτὸς κ. τ. λ.* ut Maximus p. 208, 24.

156 *Ἐπικούρου.*

Οὐ προσποιεῖσθαι δεῖ φιλοσοφεῖν, ἀλλ' ὄντως φιλοσοφεῖν· οὐ γὰρ προσδεόμεθα τοῦ δοκεῖν ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τοῦ κατ' ἀλήθειαν ὑγιαίνειν.

157 [l] *Δημάδης . . .*

Sequuntur capita 3. item anepigrapha, in quibus nullae profanorum scriptorum sententiae, Aeliano de animalibus excepto.

Λόγος ιζ'.

[p. 156 b] [f. ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΣ.]

1 *Ἀδελφὸς ὑπ' ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὀχυρὰ καὶ ὑψηλή· ἰσχύει δὲ ὥσπερ τεθεμελιωμένον βασίλειον* (Proverb. 18, 19).

2 *Πᾶς ὁ ἀδελφὸν πτωχὸν μισῶν φιλίας μακρὰν ἐστι* (ib. 19, 7).

3 *Κρεῖσσον φίλος ἐγγὺς ἢ ἀδελφὸς μακρὰν οἰκῶν* (ib. 27, 10).

ὡς 84, 1. *δεινὸν* 84, 3. *Ἀθήνησι* 84, 7. *Καλλίας* 84, 8. *Οἱ* 84, 6. *Πλουτ.* 84, 9. *φιλάδελφον* 84, 17. *Κύνα* 84, 18. *Ἱεροκλέους* 84, 20. *Μουσωνίου* 84, 21. *Ξενοφῶντος* 84, 24.

[i] Stob. 29, 80. [k] Stob. 29, 70. [l] Stob. 29, 91.

4 *Πλουτάρχου* (Mor. p. 479 b).

Ὁ μὲν Ἀρκαδικὸς μάντις δικαίως πόδα ξύλινον προσεποιήσατο τοῦ οἰκείου στερηθείς· ἀδελφὸς δὲ πολεμῶν ἀδελφῷ καὶ κτώμενος ὀθνεῖον ἐξ ἀγορᾶς ἑταῖρον οὐδὲν ἔοικεν ἄλλο ποιεῖν ἢ σάρκινον καὶ συμφυὲς ἀποκόψας μέλος, ἀλλότριον προστρίβεσθαι καὶ προσαρμόττειν.

5 *Ἐν τῷ φιλεῖν τὸν ἀδελφὸν μικροῦ τὸν περὶ Διοσκούρων μῦθον οὐ μῦθον ἤλεγξε.*

Sequuntur duo capita anepigrapha sine profano- [p. 158] rum scriptorum sententiis.

Λόγος κ΄.

m ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΕΡΩΝ ΚΑΘ᾽ ΗΜΕΡΑΝ ΔΙΑΦΟΡΑΣ.

Ἡμέραν 101, 15. *ἐν ἐκ.* 101, 17. *ὑψηλοὶ* 101, 18. *Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζῴων ιβ΄ λόγου.*

Sequitur caput anepigraphum sine profanorum sententiis.

Λόγος κβ΄.

n ΠΕΡΙ ΑΙΔΟΥΣ.

βούλομαι 31, 2. *αἰδὼς* 31, 1. *ὦ πότνι᾽* 31, 3. *αἰδὼς* 31, 15. *αἰδὼς* 31, 4. *πᾶς* 31, 5. *αἰδοῖος* 31, 13. *ἀλλὰ* 31, 14. *οὐδένα* 31, 16. *δοκεῖν* 31, 17. *αἰδοῦς* 31, 6. *φαῦλον* 31, 7. *Πυθιὰς* 31, 8. *τοιαῦτα* 31, 9. *αἰδοῦ* 31, 10. *μάλιστα* 31, 11. *Ζῆνα* 31, 12. *Πλάτωνος* 31, 18.

m Commentitium hunc titulum esse suspicor, et reddendum ex Stobaeo *ΠΕΡΙ ΥΓΙΕΙΑΣ.* n Ita Stobaeus. Sartius dederat e coniectura *περὶ αἰσχύνης ἀγαθῆς.*

Λόγος κγ'.

[p.162b] *o* ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΔΕΙΑΣ.

1 *Εὐριπίδου. Οὔτοι θράσος* 32, 5.

2 *Αἰδὼς ἀπώλεσ' αὐτόν, ἐρρέτω κακή·*
πολλὴν γὰρ αὐτὴν δειλὸς ὢν ἐκτήσατο.

2[a] *Κἀγὼ μετ' ἀνδρῶν ἡνίκ' εὐτύχουν βίῳ.*

2[b] *Τοῖς γὰρ κακῶς πράσσουσιν οἱ σεμνοὶ λόγοι*
κόσμον μὲν ἂν δοίησαν· ἡ δ' εὐπραξία
ξὺν τοῖς ἀναισχύντοισιν ὥρισται βροτῶν.

3 *Ὦ παῖ, τὸ δεῖσθαι τῶν πέλας θνητοῖς μέγα*
διδασκαλεῖον τῆς ἀναιδείας ἔφυ.

4 *Ὁμήρου* (Il. ω' 44).
Ὡς Ἀχιλεὺς ἔλεον μὲν ἀπώλεσεν, οὐδέ οἱ αἰδὼς
γίνεται, ἥτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' ὀνίνησιν.

5 *[p] ωκειῶν.*
Αἰδώς τοι ξυνετοῖσιν ἐπὶ βλεφάροισι κάθηται,
[q] ὕβρις δ' ἀξυνέτοισι· σοφὸς δέ κε τοῦτο δαείη.

ἤδη 32, 4. *ἀπερυθριᾷ* 32, 1. *ὃς* 32, 2. *ἡ μεγίστη* 32, 7. *οὐκ ἔστ'* 32, 3. *ἅπαντ'* 32, 6. *ἅμα* 32, 8. *ἕπεσθαι* 32, 9.

6 *Δημοσθένους* (p. 17, 6).
Καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη οὐδεμιᾶς ἐλάττω ζημίας τοῖς γε σώφροσιν.

Ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὸ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι (ib. p. 43, 5).

o Caput aliud forte *περὶ αἰσχύνης πονηρᾶς*. SARTIUS. Convenit cum Stobaei 32. Dedi hinc *περὶ ἀναιδείας*.
p ωκειῶν] lemma ut videtur. Ante *ω* spatium esse in ms. monet Sartius. *q ὕβρις — δὲ καὶ* ms.

7 *Θουκυδίδου* (I, 84).
Πολέμιοί τε καὶ εὔβουλοι διὰ τὸ εὔκοσμον γινόμεθα, τὸ μὲν ὅτι αἰδὼς σωφροσύνης πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐψυχία.

8 *Οἶμαι δὲ διὰ τὴν ἀναίδειαν μισοῦσι καὶ Βουσιρῖται θεραπευταὶ τοῦ Διὸς τὸν ὄρυγα· φασὶ γὰρ Αἰγύπτιοι ὅτι ἀποστραφεὶς πρὸς τὴν ἀνατολὴν τὴν τοῦ ἡλίου τὰ περιττὰ τῆς ἑαυτοῦ τροφῆς ἐκθλίβει* (Aelian. H. A. X, 28).

Λόγος κδ'.

Caput brevissimum in quo nulli profani scriptores adferuntur.

[r] *Λόγος κε'.*

1 *Ἑτέρων.*
[s] *Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.* [p. 163 b]

2 *Φωτίῳ πατριάρχῃ.*
[t] *Κατόπτρῳ μὲν ἐμφανίζεται ὁ τύπος τῆς μορφῆς τοῦ σώματος, ὁμιλίαις δὲ καὶ λόγοις τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος χαρακτηρίζεται.*

3 *Εἰκόνες οἱ λόγοι τῶν ἐν τῇ ψυχῇ τύπων, οὕσπερ ὁ νοῦς κινούμενος ἐνεγράψατο.*

4 *Λόγος πολλάκις ἄγγελος διαθέσεως.*

5 *Στόμα μὲν φωνῆς ὄργανον, φωνὴ δὲ ψυχῆς σκιά.*

r Aliud caput anepigraphum, forte *περὶ αἰσθήσεων*. Vid. Ecl. Phys. 42. p. 491'. In hoc post plurima ex sacris litteris et patribus desumpta subiiciuntur *Ἑτέρων κ. τ. λ.* *s* Maxim. p. 278 pen. *t* Maxim. p. 277.

6 *Δημοκρίτου* (Stob. Flor. 5, 25).
Φαύλων. . . . .

7 *Ὥσπερ τῶν δένδρων τὰ καλοὺς φέροντα καρ-* [p. 164] *ποὺς πρὸ τῶν καρπῶν καὶ ἐκ τῶν φύλλων δυνατόν ἐστι κατανοεῖν, οὕτως ἐκ τῶν λόγων πρὸ τῶν ἔργων καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων διαγινώσκονται.*

8 *Οἱ στωικοὶ ὁρίζονται οὕτως τὴν αἴσθησιν· αἴσθησίς ἐστιν ἀντίληψις [αἰσθητοῦ] δι' αἰσθητηρίου [ἢ] κατάληψις. πολλαχῶς δὲ λέγεται ἡ αἴσθησις· ἥ τε γὰρ ἕξις καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ φαντασία καταληπτικὰ δι' αἰσθητηρίου γίνονται· καὶ αὐτὸ τὸ ἡγεμονικόν, ἀφ' οὗ [συνίσταται]. πάλιν δ' αἰσθητήρια λέγονται τὰ πνεύματα τὰ νοερά, ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ ἐπὶ τὰ ὄργανα τεταμένα.* (Plutarchus plac. phil. IV, 8)

9 *Ἐπίκουρος· τὸ μόριόν ἐστιν ἡ αἴσθησις, ἥτις ἐστὶ δύναμις, καὶ τὸ ἐπαίσθημα, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐνέργημα, ὥστε διχῶς παρ' αὐτῷ λέγεσθαι, αἴσθησιν μὲν τὴν δύναμιν, αἰσθητὸν δὲ τὸ ἐνέργημα.* (Plut. l. l.)

10 *Πλάτων τὴν αἴσθησιν ἀποφαίνεται ψυχῆς καὶ σώματος κοινωνίαν πρὸς τὰ ἐκτός· ἡ μὲν γὰρ δύναμις ψυχῆς, τὸ δὲ ὄργανον σώματος· ἄμφω δὲ* [u] *διὰ φαντασίας ἀντιληπτικὰ τῶν ἔξωθεν* (Plut. l. l.). *λέγει δὲ ἐν Φιλήβῳ* (p. 34 a) *ὧδε· τὸ δ' ἐν ἑνὶ πάθει τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα κοινῇ γινόμενον κοινῇ καὶ κινεῖσθαι, ταύτην δὴ τὴν κίνησιν ὀνομάζων αἴσθησιν οὐκ ἀπὸ τρόπου* [x] *φθέγγοιο ἄν. ἀληθέστατον λέγεις.*

u *διὲν* ms. x *φεύγοιο* ms.

11 *Κατὰ τοὺς περιπατητικοὺς τετραχῶς· ἐξ οὗ τὸ ἡγεμονικόν, δι' οὗ τὸ ὄργανον καὶ αἰσθητήριον, καθ' ὃ ἡ ἐνέργεια, καὶ οὗ ἕνεκα τὸ αἰσθητόν.*

12 *Λεύκιππος Δημόκριτος, τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰς νοήσεις ἑτεροιώσεις εἶναι τοῦ σώματος.*

13 *Ἀριστοτέλης τὴν αἴσθησιν ἑτεροίωσιν αἰσθητοῦ καὶ μεσότητα ... κοινὴν δὲ αἴσθησιν τὴν τῶν συνθέτων εἰδῶν κριτικήν, εἰς ἣν πᾶσαι συμβάλλουσιν αἱ ἁπλαῖ τὰς ἰδίας ἑκάστη φαντασίας, ἐν ᾗ τὸ μεταβατικὸν ἀφ' ἑτέρου εἰς ἕτερον, οἷον σχήματος καὶ κινήσεως σώματος, ἐν μεθορίῳ τοῦ λογικοῦ καὶ τοῦ ἀλόγου, μνήμης καὶ νοῦ μετέχουσα, διατείνουσα καὶ ἐπὶ τὰ ἄλογα τῶν ζῴων, καθὸ ποσὴν διανοίας ἀναλογίαν ἔχει· κοινὰ δ' ἐστὶν ὄψεως μὲν καὶ ἁφῆς σχῆμα, ὄψεως δὲ καὶ ἀκοῆς διάστημα, πασῶν δὲ κίνησις καὶ μέγεθος καὶ ἀριθμός.*

14 *Οἱ στωικοὶ τήνδε τὴν κοινὴν αἴσθησιν ἐντὸς ἁφὴν προσαγορεύουσι, καθ' ἣν καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀντιλαμβανόμεθα.*

15 *Ἀπελλῆς πλείους αἰσθήσεις εἶναι περὶ τὰ ἄλογα ζῷα.*

16 *Δημόκριτος πλείους μὲν εἶναι τὰς αἰσθήσεις τῶν αἰσθητῶν, τῷ δὲ μὴ ἀναλογίζειν τὰ αἰσθητὰ τῷ πλήθει λανθάνειν· οἱ δὲ ἄλλοι παρίσους.* (Plutarchus plac. phil. IV, 10)

17 *Οἱ στωικοὶ σωμάτων τὰς αἰσθήσεις ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τῶν περὶ τὰ σώματα ἀσωμάτων λόγων, ἅπερ ἤδη σχήματα προσαγορεύουσι.*

18 *Λεύκιππος Δημόκριτος Ἐπίκουρος, τὴν αἰσθη-*

σιν καὶ τὴν νόησιν γίνεσθαι εἰδώλων ἔξωθεν προσιόντων· μηδενὶ γὰρ ἐπιβάλλειν μηδετέραν χωρὶς τοῦ προσπίπτοντος (Plutarchus plac. phil. IV, 8).

19 Οἱ ἄλλοι εἰδῶν ἢ σχημάτων ἑτεροίωσιν ἐν πάσῃ τυπώσει ἀπορροίαις πάντα μᾶλλον ἢ εἰδώλοις.

20 Οἱ στωικοὶ πᾶσαν αἴσθησιν εἶναι συγκατάθεσιν καὶ κατάληψιν.

21 Οἱ [y] ἀκαδημαϊκοὶ μὴ εἶναι τὰς αἰσθήσεις μήτε καταλήψεις μήτε συγκαταθέσεις.

22 Οἱ περιπατητικοὶ οὐκ ἄνευ μὲν συγκαταθέσεως τὰς αἰσθήσεις, οὐ μέντοι συγκαταθέσεις.

23 Πυθαγόρας Ἐμπεδοκλῆς Ξενοφάνης Παρμενίδης [z] Ζήνων Μέλισσος Ἀναξαγόρας Δημόκριτος Μητρόδωρος Πρωταγόρας Πλάτων, ψευδεῖς εἶναι τὰς αἰσθήσεις.

24 Οἱ ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας ὑγιεῖς μέν, ὅτι δι' αὐτῶν οἴονται λαβεῖν ἀληθινὰς φαντασίας, οὐ μὴν ἀκριβεῖς.

25 Ἀριστοτέλης τὴν αἴσθησιν μὴ πλανᾶσθαι περὶ τὸ ἴδιον, περὶ δὲ τὸ συμβεβηκός.

26 Οἱ στωικοὶ τὰς μὲν αἰσθήσεις ἀληθεῖς, τῶν δὲ
[p. 164 b] φαντασιῶν τὰς μὲν ἀληθεῖς τὰς δὲ ψευδεῖς.

27 Ἐπίκουρος πᾶσαν αἴσθησιν καὶ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ, τῶν δὲ δοξῶν τὰς μὲν ἀληθεῖς τὰς δὲ ψευδεῖς. καὶ ἡ μὲν αἴσθησις μοναχῶς ψευδοποιεῖται κατὰ νοητά, ἡ δὲ φαντασία διχῶς [νοεῖται]· καὶ γὰρ αἰσθητῶν ἐστι φαντασία καὶ νοητῶν.

y Ἀκαδημικοὶ ms. z ξένων ms.

28 *Παρμενίδης Ἐμπεδοκλῆς Ἀναξαγόρας Δημόκριτος Ἐπίκουρος Ἡρακλείδης, παρὰ τὰς συμμετρίας τῶν πόρων τὰς κατὰ μέρος αἰσθήσεις γίνεσθαι, τοῦ οἰκείου τῶν αἰσθητῶν ἑκάστου ἑκάστῃ ἀναρμόττοντος* (Plut. plac. phil. IV, 9).

29 *Οἱ περιπατητικοὶ παρὰ τὰς δυνάμεις τῶν αἰσθητηρίων· οἱ μὲν ἄλλοι φύσει τὰ αἰσθητά, Λεύκιππος δὲ Δημόκριτος καὶ Διογένης νόμῳ, τοῦτο δ' ἐστὶ δόξῃ καὶ πάθεσι τοῖς ἡμετέροις· μηδὲν δ' εἶναι ἀληθὲς μηδὲ καταληπτὸν. ἐκτὸς τῶν πρώτων στοιχείων ἀτόμων καὶ κενοῦ· ταῦτα γὰρ εἶναι μόνα φύσει, τὰ δ' ἐκ τούτων θέσει, καὶ τάξει καὶ σχήματι διαφέροντα ἀλλήλων συμβεβηκότα.*

30 *Παρμενίδης Ἐμπεδοκλῆς, ἐλλείψει τροφῆς τὴν ὄρεξιν ... οἱ τὰ ἄτομα καὶ οἱ τὰ ὁμοιομερῆ καὶ οἱ τὰ ἀμερῆ καὶ τὰ ἐλάχιστα πάντ' ἐν πᾶσι τὰ αἰσθητὰ ἀναμεμῖχθαι, καὶ μηδὲν αὐτῶν εἰλικρινὲς ὑπάρχειν· παρὰ δὲ τὴν ἐπικράτειαν νομίζεσθαι τοῖον ἢ τοῖον καὶ παρὰ τὴν πολυαύγειαν.*

31 *Πυθαγόρας Πλάτων, καθαρὸν ἕκαστον εἶναι τῶν αἰσθητῶν ἐξ ἑκάστου στοιχείου προσερχόμενον· πρὸς μὲν οὖν τὴν ὅρασιν τὸ αἰθερῶδες πεφυκέναι, πρὸς δὲ τὴν ἀκοὴν τὸ πνευματικόν, πρὸς δὲ τὴν ὄσφρησιν τὸ πυρῶδες, πρὸς δὲ τὴν γεῦσιν τὸ ὑγρόν, πρὸς δὲ τὴν ἁφὴν τὸ γεῶδες.*

32 *Ἐπίκουρος τῶν αἰσθητῶν ἡδονὰς ἤδη καὶ τὰς λύπας.*

33 *Οἱ περιπατητικοὶ τῶν νοητῶν· οὐ γὰρ πᾶσι φαίνεται τὰ αὐτὰ ἡδέα τε καὶ λυπηρά, καθάπερ λευκά τε καὶ μέλανα.*

34 *Χρύσιππος τὸ μὲν γενικὸν ἡδὺ νοητόν, τὸ δὲ εἰδικὸν καὶ προσπῖπτον ἤδη αἰσθητόν.*

35 *Ἐμπεδοκλῆς τὰς ἡδονὰς γίνεσθαι τοῖς μὲν ὁμοίοις τῶν ὁμοίων, κατὰ δὲ τὸ ἐλλεῖπον πρὸς τὴν ἀναπλήρωσιν, ὥστε τῷ ἐλλείποντι ἡ ὄρεξις τοῦ ὁμοίου· τὰς δ' ἀλγηδόνας τοῖς ἐναντίοις, ἠλλοτριῶσθαι γὰρ πρὸς ἄλληλα ὅσα διαφέρει κατά τε τὴν σύγκρισιν καὶ τὴν τῶν στοιχείων κρᾶσιν.*

36 *Ἀναξαγόρας πᾶσαν αἴσθησιν μετὰ πόνου. ἄλλοι ἐπιγίγνεσθαι ἤτοι ἡδονὴν ἢ πόνους συμπεφυκέναι.*

37 *Οἱ στωικοὶ τὸν σοφὸν αἰσθήσει καταληπτὸν ἀπὸ τοῦ εἴδους τεκμηριωδῶς.*

38 *Οἱ ἀκαδημαϊκοὶ λόγων γνώριμον* . . .

39 *Ἐπίκουρος σοφῷ μόνῳ τὸν σοφόν* . . .

40 *Δημόκριτος τὰ νεκρὰ τῶν σωμάτων αἰσθάνεσθαι.*

41 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος* (p. 60 b).
Ὡς ἄτοπον, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἔοικεν εἶναι τοῦτο ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἡδύ κ. τ. λ.

Sequuntur deinde alia eiusdem *ἐκ τοῦ Θεαιτήτου* et *τοῦ Τιμαίου.*

42 *Σιμύλου.*

[p. 165 b] *Πέντ' εἰσὶν ἃς ἄνθρωπος αἰσθήσεις ἔχει·*
[ἁφὴν ὅρασιν [a] *ἀκοὴν γεῦσιν ὄσφρησιν· μία]*
τούτων ἁπασῶν ἐστὶ κυριωτάτη
ἀκοή· φαγὼν γὰρ [b] *οὐδὲ εἷς ἐστιν σοφός,*

a Abundare videtur *ἀκοήν*. b *οὐδὲν εἷς ἔτι* ms.

οὐδ᾽ ἁψάμενος οὐδ᾽ ὀσφρόμενος οὐδ᾽ εἰσιδὼν
τὸ λυσιτελὲς . . . . .
ἐκ τοῦ δ᾽ ἀκούειν μανθάνειν τε τἀγαθὰ
πολλοὶ φρόνιμοι γεγόνασι· ταύτην γὰρ μίαν
ὁ νοῦς [c] ἑαυτῷ κατέλιπεν διδάσκαλον,
ὥσπερ δικαστὴν ἢ κριτὴν ἢ κύριον.

43 Οἱ στωικοὶ πέντε τὰς εἰδικὰς αἰσθήσεις, ὅρασιν ἀκοὴν ὄσφρησιν γεῦσιν ἁφήν.

44 Ἀριστοτέλης ἕκτην μὲν οὐ λέγει, κοινὴν δὲ αἴσθησιν τῶν συνθέτων εἰδῶν κριτικήν, εἰς ἣν πᾶσαι συμβάλλουσιν αἱ ἁπλαῖ τὰς ἰδίας ἑκάστη φαντασίας, ἐν ᾗ τὸ μεταβατικὸν ἀφ᾽ ἑτέρου πρὸς ἕτερον οἱονεὶ σχήματος καὶ κινήσεως (Ecl. phys. I, 43, 1).

45 Δημόκριτος πλείους εἶναι αἰσθήσεις περὶ τὰ ἄλογα ζῷα καὶ περὶ τοὺς σοφοὺς καὶ περὶ τοὺς θεούς.

46 Ἀριστοτέλης. τὸ δὴ αἰσθητικόν, ὃ δὴ κοινῶς ἁπάντων ζῴων ἴδιον (αἰσθήσει γὰρ διαφέρειν τὸ ζῷον τοῦ φυτοῦ), πενταπλοῦν ἐοικέναι· τοῦτο γὰρ τὸ μὲν ὅρασιν, τὸ δ᾽ ἀκοήν, τὸ δ᾽ ὄσφρησιν, τὸ δὲ γεῦσιν, τὸ δὲ ἁφήν· ὑπάρχειν δέ τινα καὶ σύνθετον αἴσθησιν, ἐν ᾗ τό τε φανταστικὸν πᾶν γίνεσθαι καὶ τὸ μνημονευτικὸν καὶ τὸ δοξαστικόν· ὅπερ οὖν οὐδ᾽ ἄμοιρον τοῦ νοῦ τυγχάνει, αἰσθάνεσθαι δὲ ἡμᾶς παθούσης τι τῆς αἰσθήσεως.

47 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος* (p. 96).
Ὁ δ᾽ ἐγκέφαλός ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὀσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δό-

c ἑαυτῶν ms.

ξης λαβούσης τὸ ἠρεμεῖν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην.

48 *Ἐ μ π ε δ ο κ λ ῆ ς.*

Γαίῃ μὲν γὰρ γαῖαν ὀπώπαμεν, ὕδατι δ' ὕδωρ,
αἰθέρι δ' αἰθέρα δῖαν, ἀτὰρ πυρὶ πῦρ ἀΐδηλον.

Sequitur in ms. *Αἴτιόν ἐστι δι' ὃ κ. τ. λ.* i. e. cap. 13., Lib. I. Ecl. Phys. Vide p. 127 — 130. Deinde

49 *Ἐμπεδοκλῆς τὴν ἀκοὴν γίνεσθαι κατὰ τὴν πρόσ-*
[p.166 b] *πτωσιν πνεύματος τῷ χόνδρῳ, ὅνπερ φησὶν ἐξηρτῆσθαι ἐντὸς τοῦ ὠτὸς κώδωνος δίκην αἰωρούμενον καὶ τυπτόμενον* (Plut. plac. phil. IV, 16).

50 *Ἀλκμαίων ἀκούειν ἡμᾶς τῷ κενῷ τῷ ἐντὸς τοῦ ὠτός· τοῦτο γὰρ εἶναι τὸ διηχοῦν κατὰ τὴν τοῦ πνεύματος εἰσβολήν· πάντα γὰρ τὰ κοῖλα ἠχεῖ* (Plut. l. l.).

51 *Διογένης τοῦ ἐν τῇ κεφαλῇ ἀέρος ὑπὸ τῆς φωνῆς τυπτομένου καὶ κινουμένου* (Plut. l. l.).

52 *Οἱ ἀπὸ Πλάτωνος πλήττεσθαι τὸν ἐν τῇ κεφαλῇ ἀέρα· τοῦτον δ' ἀνακλᾶσθαι εἰς τὰ ἡγεμονικά, καὶ γίνεσθαι τῆς ἀκοῆς τὴν αἴσθησιν* (Plut. l. l.).

53 *Π λ ά τ ω ν ο ς ἐ ν Τ ι μ α ί ῳ* (p. 67).

Τὸ δὲ αἰσθητὸν ἐν ἡμῖν μέρος ἐπιζητοῦσι τὸ περὶ τὴν ἀκοήν, δι' ἃς αἰτίας τὰ περὶ αὐτὰ συμβαίνει παθήματα λεκτέον κ. τ. λ.

[d] *Λόγος κη'.*

[p.168 b] Stobaei Ecl. Eth. c. 1. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΑ ΘΕΙΑ ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΩΝ *κ. τ. λ.* 1 — 19.

d Caput novum anepigraphum, forte *περὶ τοῦ ἀκαταλήπτου*

Λόγος κθ'.

Sequitur novum caput anepigraphum, sed est *περὶ ἀκηδίας, καὶ ἀθυμίας*, in quo nulla ex profanis scriptoribus excerpta adferuntur. SARTIUS.

Λόγος λ'.

Aliud caput sine titulo, sed forte inscribendum [p.170] *περὶ ἀκτημοσύνης καὶ αὐταρκείας καὶ ὀλιγοδείας*. Post SS. Patrum sententias subiiciuntur ista: SARTIUS.

1 *Δημοκρίτου.*

[e] *Αὐταρκείῃ τροφῆς μικρὰ νὺξ οὐδέποτε γίνεται.* [p. 171 b]

2 *Κλειτάρχου.*

[f] *Ὀφείλομεν ἑαυτοὺς ἐθίζειν ἀπ' ὀλίγων ζῆν, ἵνα μηδὲν αἰσχρὸν ἕνεκεν χρημάτων* [g] *πάθωμεν.*

3 *Σωκράτης* 5, 43.

4 *Μοσχίωνος.*

[h] *Βέλτιόν ἐστιν ἐν μικρᾷ περιουσίᾳ συστελλόμενον εὐθυμεῖν ἢ μεγάλης τυγχάνοντα δυστυχεῖν.*

5 *Δημοκρίτου* 5, 38.

6 *Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου καὶ Ἰσοκράτους.*

Ἡ αὐτάρκεια 5, 37.

7 [i] *Ὀχύρωσον σαυτὸν τῇ αὐταρκείᾳ· τοῦτο γὰρ δυσάλωτόν ἐστι χωρίον.*

εἶναι τὸν Θεὸν καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ. In hoc plurima habentur excerpta ex divinis litteris et SS. Patribus, quibus deinceps adiiciuntur ista: *Ἀριστάρχου κ. τ. λ.* SARTIUS. [e] Maxim. p. 45, 40. [f] Maxim. p. 45, 42. [g] *μάθωμεν* ms. [h] Maxim. p. 45, 48. [i] Maxim. p. 46, 3.

8 Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τίς ἄνθρωπος πλούσιος εἶπεν "ὁ αὐτάρκης."

9 [k] Σωκράτει Ξανθίππης τῆς γυναικὸς ἐπιτιμώσης διότι λιτῶς παρεσκευάζετο ὑποδέξασθαι φίλους, "ὦ γύναι" εἶπεν "εἰ μὲν ἡμέτεροί εἰσιν, οὐδὲν ἐκείνοις μελήσει, εἰ δὲ ἀλλότριοι, ἡμῖν περὶ αὐτῶν οὐδὲν μελήσει."

10 Εὐριπίδης ὁ ποιητής, ἐπεὶ ὀψωνοῦντος αὐτοῦ ἐπελάβετό τις λέγων ὅτι Σοφοκλῆς τοῦτο διὰ δούλου ποιεῖ, "τοιγαροῦν" ἔφη "Σοφοκλῆς ἐσθίει ὄψον ὁποῖον τῷ οἰκέτῃ αὐτοῦ ἀρέσκει, ἐγὼ δ' ὁποῖον ἂν ἐμοί."

11 [l] Πλουτάρχου (Mor. p. 461 c).
Μήτε λίαν πολυτελῶς μήτε ἄγαν εὐτελῶς πειρῶ τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα καὶ δίαιταν καὶ τὴν ἑτέραν διαγωγὴν τὸ σῶμα διοικεῖν· τὸ μὲν γὰρ φθονεῖσθαι ἢ γελᾶσθαι ποιεῖ, τὸ δὲ μισεῖσθαι ἢ ἐλεεῖσθαι.

12 Ἐθιστέον τὸ σῶμα δι' εὐτελείας πρὸς εὐκολίαν αὔταρκες ἑαυτῷ γινόμενον· οἱ γὰρ ὀλίγων δεόμενοι πολλῶν οὐκ ἀποτυγχάνουσι.

[p. 172] Αἰλιανοῦ περὶ ζῴων α' λόγ. κεφ. γ'. ὁ ἰχθὺς κ. τ. λ. Sequuntur multa ex Stobaei Tit. 6. ΠΕΡΙ ΑΚΟΛΑΣΙΑΣ. Scil. 22. 18. 19. 20. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 9. 36. 49. 34. 35. 8. 61. 62. 10. 11. 55. 57. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 38. 3. 4. 5. 52. 53. 1. 2. 6. 7. 39. 40. 41. 42. 47. 48. add. οὐδεὶς ἐλεύθερος ὁ ἑαυτοῦ μὴ κρατῶν· 50. 58. 59. 60. 54. 56. 65.

Εὐσεβίου.
Σωφροσύνην, τό περ δὴ καὶ ἀναγκαιότατον, παρὰ

k Maxim. p. 46, 5. l Maxim. p. 45, 50.

τῶν ξυνοικουσέων γυναικῶν ἄνδρες ἀπαιτέουσι καὶ ὡς κρέσσονες ὑποδεεστέρων ἄρχειν ἀξιεῦσι· ταῦτα δὲ ἀξιεῦντες οὐκ αἰδέονται ὁκόσα ἑκαστάτω ἐστὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἐν τῇ τοῦ ἀρείονος ἐόντων μοίρῃ, τὸ ἐξαμαρτάνειν ταῦτα αὐτοί, ὥσπερ σφίσι [m] μούνοισι ἐξεόν, καὶ μετὰ τοῦ ἀνεπιπλήκτου παρὰ σφέων παντελέως καὶ ἀνέδην οὕτως πλημμελέοντες.

18, 36. 6, 37. 63. 64.

Λόγος λα'.

[[n] ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ.]

1 Πυθαγόρου (Floril. 34, 11). [p. 178]

Βέλτιον λίθον βαλεῖν εἰκῇ ἢ λόγον. Λάλει ἃ δεῖ καὶ ὅτε δεῖ, καὶ οὐκ ἀκούσει ἃ μὴ δεῖ.

2 [o] *Σιγᾶν τὴν ἀλήθειαν χρυσόν ἐστι θάπτειν.*

3 Ἑτέρων.

Φίλη ἡ ἀλήθεια, καὶ γὰρ καὶ αὐτὴν φιλεῖ τὴν ἀλήθειαν ἡ ἀλήθεια.

4 *Ἡ ἀλήθεια δάκνει ψυχὴν νοσοῦσαν ὥσπερ καὶ* [p. 178 b] *μέλι σῶμα τετραυματισμένον.*

5 *Τοῖς λανθάνειν σπουδάζουσι πικρὸν ἡ ἀλήθεια.*

6 *Ὥσπερ οὐ δυνατὸν ὀφθαλμῷ τεθολωμένῳ λαβεῖν ἀκριβῆ τῶν ὁρωμένων κατάληψιν, οὕτως οὐδὲ τεθολωμένῃ ψυχῇ τὴν κατανόησιν τῆς ἀληθείας ἔστι λαβεῖν.*

7 Ὥσπερ 9, 51.

[m] μούνας ms. [n] Hunc titulum dedit Sartius, deest ms. Vide Stobaei tit. 11. Maxim. 45. [o] Maxim. p. 69, 26.

8 *Πλουτάρχου.*
[p] *Καὶ ὁδοῦ καὶ ἀληθείας χαλεπὸν ἀποπλανηθῆναι.*
Ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ γλώσσης οἰκοῦσαν ἔφερε τὴν ἀλήθειαν.
ἁπλοῦς 11, 12. 11, 6. 12, 7. Tum [Od. ρ´ 14]

9 *Ὁ ξεῖνος δ' εἴπερ μάλα μηνίει, ἄλγιον αὐτῷ*
ἔσσεται· ἦ γὰρ ἐμοὶ φίλ' ἀληθέα μυθήσασθαι.

10 *Σοφοκλέους.*
Τἀληθὲς ἀεὶ πλεῖστον ἰσχύει λόγου.
τὸ γὰρ 11, 9. *τοῖς τοι* 11, 13. ubi *δικαίοις χρῶ.*

11 *Μενάνδρου.*
Οὐδὲν γὰρ αἰσχρόν ἐστι τἀληθῆ λέγειν.

12 *Ἀδύνατον ὡς ἔοικε τἀληθὲς λαθεῖν.*

13 *Ἐὰν ἐγὼ φῶ νῦν ἔχειν βακτηρίαν*
χρυσῆν, τί μοι σεμνότερον ἔσται τὸ ξύλον;

14 *Ἀληθὲς εἶναι δεῖ τὸ σεμνόν, οὐ κενόν.*
Ἀεὶ 11, 11. 11, 1. 11, 10. *Ἁπλᾷ* 11, 8.

15 *Πινδάρου* (Ol. 10, 65).
Ὅ τ' ἐξελέγχων μόνος
[q] *ἀλάθειαν ἐτήτυμος*
χρόνος. τό τ' εἰς ἀφανὲς τῶν πρόσω κατεφρόνησεν.

16 *Οὔ τοι ἅπασα κερδίων*
φαίνουσα πρόσωπον ἀλάθει' ἀτρεκές·
καίτοι σιγᾶν πολλάκις σοφώτατον ἀνδρὶ νοῆσαι (Nem. 5, 30).

17 *Μὴ παρίει καλά. νώμα δικαίῳ πηδαλίῳ στρατόν.*
ἀψευδεῖ δὲ πρὸς ἄκμονι χάλκευε γλῶσσαν (Pyth. I, 167).
ἀρχὴ 11, 3. *Δυδία* 11, 7. *Ἀλήθεια* 11, 2.

p Maxim. p. 69, 29. q *ἀλαθεία* ms.

18 *Ἰσοκράτους* (Nicocl. p. 19 b).

Διὰ παντὸς χρόνου τὴν ἀλήθειαν φαίνου προτιμῶν, ὡς πιστοτέρους εἶναι τοὺς σοὺς λόγους ἢ τοὺς ἄλλων ὅρκους.

19 *Θουκυδίδου.*

Οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι λέγοντες ἢ ἀπαγγέλλοντες, οὐ μόνον οὐ πείθουσιν ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν.

Πλάτων 11, 15. *Ὑμεῖς* 11, 16. *Τότ' οὖν* 11, 17. [p. 179] *Ἀλήθεια* 11, 18. *Ψεύδεσθαι* 11, 20. *Ἀληθείην* 11, 21. *Ψεύδεσθαι* 11, 22. *οὐκ ἔστι δ.* 11, 23. *Ὅτι* 11, 24. *Πυθαγόρας* 11, 25. *Ἡροδότου ἱστοριῶν γ'.* [Hoc lemma male positum est. pertinet ad art. seq. *Ἔνθα* 12, 23.] *Οἱ δὲ μάγοι* 11, 25. *Ἀλήθεια* 11, 14.

20 [r] *Πλουτάρχου.*

Τὸ μὲν ἴσον ζυγῷ, τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ἐκ φιλοσοφίας λόγῳ κρίνεται.

21 *Δίωνος τοῦ Ῥωμαίου.*

Ἔχει γάρ τι πικρὸν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος, ἐπειδάν [p. 180 b] *τις ἀκράτῳ παρρησίᾳ χρώμενος μεγάλων ἀγαθῶν προσδοκίαν* [s] *ἀφαιρῆται, τὰ δὲ προσηνῆ καὶ ψευδῆ πείθῃ τοὺς ἀκούοντας.*

22 *Διογένους.*

[t] *Τὸ ἀληθὲς πικρόν ἐστι καὶ ἀηδὲς τοῖς ἀνοήτοις, τὸ δὲ ψεῦδος γλυκὺ καὶ προσηνές· ὥσπερ γε οἶμαι καὶ τοῖς νοσοῦσι τὰ ὄμματα τὸ μὲν φῶς ἀνιαρόν, τὸ δὲ σκότος ἄλυπον καὶ φίλον, οὐκ ἐῶν βλέπειν.*

r Maxim. p. 69, 26. *λου* ms. s ms. *ἀφαιρεῖται* et mox *πείθει*. t Maxim. p. 69, 33.

Post capita duo (λβ'. λγ'.) anepigrapha, in quibus nulli profani scriptores adlegantur, sequuntur haec excerpta:

[p. 182] *Λόγος λδ'* [u].

1 *Ἀριστοτέλης καὶ Ἡρακλείδης — ἄμπωτιν* (Ecl. phys. I, 33 fin.).

2 *ήνιος. ὁ Μεσσήνιος ἡλίῳ καὐτὸς τὴν αἰτίαν ἀνατίθησι, καθ' οὓς μὲν ἂν τόπους γένηται τῆς γῆς πλημμυροῦντι τὰ πελάγη, ἐξ ὧν δ' ἂν* [x] *τύχῃ παραποστὰς ὑποσυνέλκοντι· ταῦτα δὲ συμβαίνειν παρὰ τὰς ἑῴας καὶ τὰς μεσημβρινὰς ἐκκλίσεις.*

3 *Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης τῇ πληρώσει τῆς σελήνης καὶ τῇ μειώσει τὰς ἑκατέρου τούτων αἰτίας ἀνατίθησι.*

4 *Ποσειδώνιος ὑπὸ μὲν τῆς σελήνης κινεῖσθαι τοὺς ἀνέμους, ὑπὸ δὲ τούτων τὰ πελάγη, ἐν οἷς τὰ προειρημένα γίνεσθαι πάθη.*

5 *Πλάτων ἐπὶ τὴν—πελάγη* (Ecl. phys. I, 33 fin.).

6 *Τίμαιος ὁ Ταυρομενίτης τοὺς ἐμβάλλοντας ποταμοὺς εἰς τὴν ἀτλαντικὴν διὰ τῆς κελτικῆς ὀρεινῆς αἰτιᾶται προωθοῦντας μὲν ταῖς ἐφόδοις, ὑφέλκοντας δὲ ταῖς ἀναπαύλαις.*

7 *Κράτης ὁ γραμματικὸς τὸν ἀντισπασμὸν τῆς θαλάττης αἰτιᾶται.*

8 *Ἀπολλόδωρος ὁ Κερκυραῖος τὰς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ παλιρροίας.*

u Deest inscriptio in ms., est proculdubio e Stobaei Phys. c. 41. *πῶς ἄμπωτις καὶ πλημμυρὶς γίγνονται.* x *τύχης* ms.

9 *Σέλευκος ὁ μαθηματικὸς ἀντιγεγραφὼς Κράτητι, κινῶν καὐτὸς τὴν γῆν, ἀντικόπτειν αὐτῆς τῷ δίνῳ φησὶ τὴν περιστροφὴν τῆς σελήνης· τοῦ δὲ μεταξὺ ἀμφοτέρων τῶν σωμάτων ἀντιπερισπωμένου πνεύματος καὶ ἐμπίπτοντος εἰς τὸ ἀτλαντικὸν πέλαγος, κατὰ λόγον αὐτῷ συγκυμαίνεσθαι τὴν θάλασσαν.*

Sequuntur alia capita duo anepigrapha (*λε΄. λϛ΄.*). [p. 182b] Primum nullum habet scriptorem profanum. In altero post plurima excerpta e divinis libris et SS. patribus sequuntur ista:

1 *Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν Πλάτωνος* (p. 335 a). [p. 187 b]

Πείθεσθαι [y] *δὲ ὄντως ἀεὶ χρὴ τοῖς παλαιοῖς τε καὶ ἱεροῖς λόγοις, οἳ δὴ μηνύουσιν ἡμῖν ἀθάνατον τὴν ψυχὴν εἶναι, δικαστάς τε εἶναι καὶ τίνειν τὰς μεγίστας τιμωρίας, ὅταν τις ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος. διὸ καὶ τὰ μεγάλα ἁμαρτήματα καὶ ἀδικήματα σμικρότερον εἶναι χρὴ νομίζειν κακὸν πάσχειν ἢ δρᾶσαι.*

2 [z] *Πλουτάρχου.*

Τοὺς μὲν εὐθὺς ἐν σώματι καὶ διὰ σωμάτων κολαζομένους μεταχειρίζεται ποινὴ ταχεῖα πράῳ τινὶ τρόπῳ καὶ παραλείποντι πολλὰ τῶν καθαρμῶν δεομένων, ὧν μεῖζόν ἐστιν ἔργον ἡ περὶ τὴν κακίαν ἰατρεία· [a] *τούτους δίκῃ μετὰ τὴν τελευτὴν ὁ θεὸς παραδίδωσιν.*

3 *Ἅιδου τινες ἀνοίγονται πύλαι βαθεῖαι, καὶ* [p. 188] *ποταμοὶ πυρὸς ὁμοῦ καὶ στυγὸς ἀπορρῶγες ἀνακεράννυνται, καὶ σκότος ἐμπίπλαται πολυφαντάστων εἰδώλων χαλεπὰς μὲν ὄψεις οἰκτρὰς δὲ φωνὰς ἐπιφερόντων, δικασταὶ δὲ καὶ κολασταὶ καὶ χάσματα*

y *δέον ὡς* ms. z *Πλούτωνος* ms. a *τούτου* ms.

καὶ [b] μυχοὶ μυρίων κακῶν γέμοντες (Plutarch. Mor. p. 167 a).

4 Ζαλεύκου.

[c] Ὧδ' ἡμῖν παρηγγέλθω πᾶσι τοῖς τοιούτοις πολίταις καὶ [d] πολίτισι καὶ συνοίκοις, μεμνῆσθαι θεῶν ὡς ὄντων καὶ δίκας ἐπιπεμπόντων τοῖς ἀδίκοις, καὶ τίθεσθαι πρὸ ὀμμάτων τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ γίνεται τὸ τέλος ἑκάστῳ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ζῆν· πᾶσι γὰρ ἐμπίπτει μεταμέλεια τοῖς μέλλουσι τελευτᾶν μεμνημένοις ὧν ἠδικήκασι, καὶ ὁρμὴ τοῦ βούλεσθαι πάντα πεπρᾶχθαι δικαίως αὐτοῖς.

5 Ἀπολλωνίου (Hyperidis apud Stob. Flor. 124, 36).

[e] Εἰ δ' ἔστιν αἴσθησις ἐν ᾅδου καὶ ἐπιμέλεια παρὰ τοῦ δαιμονίου, ὥσπερ ὑπολαμβάνομεν, εἰκὸς τοὺς ταῖς τιμαῖς τῶν θεῶν καταλυομέναις βοηθήσαντας πλείστης ἐπιμελείας καὶ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τυγχάνειν.

b μοιχοῖ ms. c οὐδ' ἡμῖν παρηγγέλθη ms. d πολὺ τισὶ ms. e οὐδ' ms.

ORIONIS

ANTHOLOGNOMICUM.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΝΩΜΙΚΟΥ
ΩΡΙΩΝΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ.

I.

ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΦΡΟΝΗΣΕΩΣ.

1 Ἐξ Ἀντιγόνης Εὐριπίδου.

Οὐκ ἔστι πειθοῦς ἱερὸν ἄλλο πλὴν λόγος,
καὶ βωμὸς αὐτῆς ἔστ' ἐν ἀνθρώπου φύσει.

2 Ἐκ τοῦ Ὀρέστου (628) Εὐριπίδου.

Μὴ νῦν πέραινε τὴν δόκησιν, ἀλλ' ἐμοὺς
λόγους ἀκούσας πρόσθε βουλεύου τάδε.

3 Ἐξ Ἀλεξάνδρου.

Μισῶ σοφὸν
ὄντ' ἐν λόγοισιν, ἐς δ' ὄνησιν οὐ σοφόν.

4 Ἐξ Ἑκάβης (226).

Γίγνωσκε δ' ἀλκὴν καὶ παρουσίαν κακῶν
τῶν σῶν· σοφόν τι κἂν κακοῖς ἃ δεῖ φρονεῖν.

5 Ἐκ τῆς Ἰνοῦς.

Ἐπίσταμαι δὲ πάνθ' ὅσ' εὐγενῆ χρεών,
σιγᾶν θ' ὅπου χρὴ καὶ λέγειν ἵν' ἀσφαλές,
ὁρᾶν θ' ἃ δεῖ με κοὐχ ὁρᾶν ἃ μὴ πρέπει.

6 Ἐκ Παλαμήδους.

Ὅστις λέγει μὲν εὖ τὰ δ' ἔργ' ἐφ' οἷς λέγει
αἴσχρ' ἐστὶν αὐτοῦ, τὸ σοφὸν οὐκ αἰνῶ τόδε.

7 Ἐκ τοῦ Ῥήσου (206).
Σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν.

8 Ἐκ Φοινισσῶν (525).
Χρῆν δ' αὐτὸν οὐχ ὅπλοισι τὰς διαλλαγὰς
μῆτερ ποιεῖσθαι· πᾶν γὰρ ἐξαιρεῖ λόγος,
ὃ καὶ σίδηρος πολεμίων δράσειεν ἄν.

9 Ἐπινίκιον (Nem. I, 26) Πινδάρου.
Πράσσει γὰρ ἔργον μὲν σθένος,
βουλαῖσι δὲ φρὴν ἐσσόμενον προϊδεῖν,
συγγενὲς οἷς ἕπεται.

10 Ἐκ τῶν Σκυρίων.
Σοφοὶ δὲ συγκρύπτουσιν οἰκείας βλάβας.

11 Ἐξ Ἀρρηφόρου Μενάνδρου.
Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.

12 Ἐκ Πωλουμένων.
Οὐ πανταχοῦ τὸ φρόνιμον ἁρμόττει παρόν.

13 Ἐκ Διὸς κακουμένου Πλάτωνος κωμικοῦ.
Γλώττης ἀγαθῆς οὐκ ἔστ' ἄμεινον οὐδὲ ἕν.

14 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δράματος.
Ἡ γλῶττα δύναμιν τοὺς λόγους ἐκτήσατο·
ἐκ τῶν λόγων δ' ἅττ' αὐτὸς ἐπιθυμεῖς ἔχεις.

15 Ἐκ Ῥαπιζομένης Μενάνδρου.
Ἆρ' ἔστιν ἀγαθῶν πᾶσι πλείστων ἀξία
ἡ σύνεσις, ἂν ᾖ πρὸς τὰ βελτίω σοφή.

16 Ὀρέστης (245) Εὐριπίδου.
Σύ τοι διάφερε τῶν κακῶν· ἔξεστι γάρ·
καὶ μὴ μόνον λέγ', ἀλλὰ καὶ φρόνει τάδε.

17 *Ἐκ τῶν Στρατιωτῶν Μενάνδρου.*

Ὁρῶν τι βούλευσαι κατὰ σαυτὸν γενόμενος·
τὸ συμφέρον γὰρ οὐχ ὁρᾶται τῷ βοᾶν,
ἐν τῷ πρὸς αὑτὸν δ' ἀναλογισμῷ φαίνεται.

18 *Ἐκ τῶν Κωνειαζομένων.*

Τὸ γνῶθι σαυτόν ἐστιν ἂν τὰ πράγματα
εἰδῇς τὰ σαυτοῦ καὶ τί σοι ποιητέον.

19 *Ἐκ τοῦ Γεωργοῦ.*

Εἰμὶ μὲν ἄγροικος, καὐτὸς οὐκ ἄλλως ἐρῶ,
καὶ τῶν κατ' ἄστυ πραγμάτων οὐ παντελῶς
ἔμπειρος· ὁ δὲ χρόνος τί μ' εἰδέναι ποιεῖ
πλέον.

20 *Ἐκ τῶν Βατράχων Ἀριστοφάνους* (533).

Ταῦτα μὲν πρὸς ἀνδρός ἐστι
νοῦν ἔχοντος καὶ φρένας καὶ
πολλὰ περιπεπλευκότος
μετακυλίνδειν αὑτὸν ἀεὶ
πρὸς τὸν εὖ πράττοντα τοῖχον.

21 *Ἐκ τῶν Ὀρνίθων* (1447) *τοῦ αὐτοῦ Ἀριστοφάνους.*

Ὑπὸ γὰρ λόγων ὁ νοῦς τε μετεωρίζεται
ἐπαίρεταί τ' ἄνθρωπος· οὕτω καί σ' ἐγὼ
ἀναπτερώσας βούλομαι χρηστοῖς λόγοις
τρέψαι πρὸς ἔργον νόμιμον.

22 *Ἐκ τῶν Φωκυλίδου.*

Νυκτὸς βουλεύειν· νυκτὸς δέ τοι ὀξυτέρη φρὴν
ἀνδράσιν· ἡσυχίη δ' ἀρετὴν διζημένῳ ἐσθλή.

23 *Ἐκ τῆς ψ* (315) *Ἰλιάδος.*

Μήτι τοι δρυτόμος μέγ' ἀμείνων ἠὲ βίηφιν,
μήτι δ' αὖτε κυβερνήτης ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ

νῆα θοὴν ἰθύνει σπερχομένην ἀνέμοισιν,
μήτι δ' ἡνίοχος περιγίνεται ἡνιόχοιο.

24 *Ἡσιόδου* (Op. 293).

Οὗτος μὲν πανάριστος ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ,
φρασσάμενος τά τ' ἔπειτα καὶ εἰς τέλος ἐστὶν ἀμείνω·
ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται·
ὃς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοέῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων
ἐν θυμῷ βάλληται, ὃ δ' αὖτ' ἀχρήιος ἀνήρ.

25 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Νήπιος ὃς τὰ ἕτοιμα λιπὼν ἀνέτοιμα διώκει.

26 *Ἐκ τῆς παραινέσεως τοῦ Ἰσοκράτους* (ad Demon. p. 5).

Ἃ ποιεῖν αἰσχρόν, ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι καλόν.

27 *Ἐκ τῆς αὐτῆς* (l. l.).

Μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε λήσειν.

II.

ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ.

1 *Ἐξ Ἀντιόπης Εὐριπίδου.*

Ἅπαντα τίκτει χθὼν πάλιν τε λαμβάνει.

2 *Ἐκ τοῦ Ὀρέστου* (126).

Ὦ φύσις ἐν ἀνθρώποισιν ὡς μέγ' εἶ κακόν.

3 *Ἐπιχάρμου κωμικοῦ.*

Φύσις ἀνθρώπων ἀσκοὶ πεφυσωμένοι.

3[a] *Ἀνδρῶν δέ γε σωφρονούντων ἴδιον μὴ προλήψει δουλεύειν.*

4 *Ἰσοκράτους* (ad Demon. p. 5 fin.).

Καταναλίσκε τὴν ἐν τῷ βίῳ σχολὴν εἰς τὴν τῶν λόγων φιληκοΐαν.

III.

ΠΕΡΙ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ.

1 *Ἐκ τοῦ Ἀρχελάου Εὐριπίδου.*

Ἐκ τῶν δικαίων γὰρ νόμοι τ' αὐξήματα
μεγάλα φέρουσι, πάντα δ' ἀνθρώποις . .
τάδ' ἐστὶ χρήματ', ἤν τις εὐσεβῇ θεόν.

2 *Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δράματος.*

Μακάριος ὅστις νοῦν ἔχων τιμᾷ θεὸν
καὶ κέρδος αὑτῷ τοῦτο ποιεῖται μέγα.

3 *Ἐξ Ἱππολύτου στεφανηφόρου* (74).

Σοὶ τόνδε πλεκτὸν στέφανον ἐξ ἀκηράτου
λειμῶνος, ὦ δέσποινα, κοσμήσας φέρω·
ἔνθ' οὔτε ποιμὴν ἀξιοῖ φέρβειν βοτὰ
οὔτ' ἦλθέ πω σίδηρος· ἀλλ' ἀκήρατον
μέλισσα λειμῶν' ἐαρινὸν διέρχεται,
αἰδὼς δὲ ποταμίαισι κηπεύει δρόσοις.
ὅσοις διδακτὸν μηδέν, ἀλλὰ τῇ φύσει
τὸ σωφρονεῖν εἴληχεν εἰς τὰ πάνθ' ὁμῶς,
τούτοις δρέπεσθαι, τοῖς κακοῖσι δ' οὐ θέμις.
ἀλλ', ὦ φίλη δέσποινα, χρυσέας κόμης
ἀνάδημα δέξαι χειρὸς εὐσεβοῦς ἄπο·
μόνῳ γάρ ἐστι τοῦτ' ἐμοὶ γέρας βροτῶν.
σοὶ καὶ ξύνειμι καὶ λόγοις ἀμείβομαι,
κλύων μὲν αὐδήν, ὄμμα δ' οὐχ ὁρῶν τὸ σόν·
τέλος δὲ κάμψαιμ' ὥσπερ ἠρξάμην βίου.

4 *Ἡσιόδου ἐκ τῶν ἔργων* (285).

Ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.

5 *Ἐκ τῶν Θεόγνιδος ἐλεγείων* (1170).

Κύρνε, θεοὺς αἰδοῦ καὶ δείδιθι· τοῦτο γὰρ ἄνδρα
εἴργει μήτε παθεῖν μήτε λέγειν ἀσεβῆ.

6 *Ἰσοκράτους παραινέσει* (ad Demon. p. 5).

Τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ· τοὺς δὲ γονεῖς τίμα· τοὺς δὲ φίλους αἰσχύνου· τοῖς δὲ νόμοις πείθου· τὰς ἡδονὰς θήρευε τὰς μετὰ δόξης· τέρψις γὰρ σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον, ἄνευ δὲ τούτου κάκιστον.

7 *Δημοσθένους Φιλιππικῶν* (p. 114 R).

Τὸ δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον ἄν τ' ἐπὶ μικροῦ τις ἄν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίνῃ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν.

IV.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ.

1 *Ἐκ τοῦ Ἡνιόχου Μενάνδρου.*

Ἀλλὰ θεὸς οὐδεὶς εἰς τὸ προκόλπιον φέρει
ἀργύριον, ἀλλ' ἔδωκεν εὔνους γενόμενος,
πόρνης βουλὴν ἔδειξεν εὐπορίας τινός·
ἣν ἂν παρίῃς, μηκέτ' αἰτιῶ θεόν,
ἤδη δὲ τῇ σαυτοῦ ξυγομάχει μαλακίᾳ.

2 *Ἐκ τοῦ Ἱππόνου Σοφοκλέους.*

Σωτηρίας γὰρ φάρμακ' οὐχὶ πανταχοῦ
βλέψαι πάρεστιν, ἐν δὲ τῇ προμηθίᾳ . . .
καὶ τῷ λέγοντι καὶ κλύοντι σύμμαχος.

3 *Εὐριπίδου Ὀρέστης* (472).

Ἔα· τὸ μέλλον ὡς κακὸν τὸ μὴ εἰδέναι.

4 *Ἐκ τοῦ κατὰ τῶν σοφιστῶν Ἰσοκράτους* (p. 291).

Οἶμαι γὰρ εἶναι πᾶσιν φανερὸν ὅτι τὰ μέλλοντα γινώσκειν οὐ τῆς ἡμετέρας φύσεώς ἐστίν· ἀλλὰ τοσοῦτον ἀπέχομεν ταύτης τῆς φρονήσεως, ὥσθ' Ὅμηρος ὁ μεγίστην ἐπὶ σοφίᾳ δόξαν εἰληφὼς καὶ τοὺς θεοὺς πεποίηκεν ἔστιν ὅτε βουλευομένους ὑπὲρ ἑαυτῶν, οὐ

τὴν ἐκείνων γνώμην εἰδώς, ἀλλ' ἡμῖν ἐνδείξασθαι βουλόμενος ὅτι τοῖς ἀνθρώποις ἕν τι τοῦτο τῶν ἀδυνάτων ἐστί.

V.

ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ.

1 *Ἐκ τοῦ Ἀρχελάου Εὐριπίδου.*

Δοκεῖς τὰ τῶν θεῶν ξυνετὰ νικήσειν ποτὲ
καὶ τὴν δίκην που μάκρ' ἀπῳκίσθαι βροτῶν;
ἥδ' ἔστιν ἐγγύς· οὐχ ὁρωμένη δ' ὁρᾷ.

2 *Ἐκ τῶν Ἱκετίδων* (736).

Ὦ Ζεῦ, τί δῆτα τοὺς ταλαιπώρους βροτοὺς
φρονεῖν λέγουσι; σοῦ γὰρ ἐξηρτήμεθα,
δρῶμεν δὲ τοιαῦθ' ἂν σὺ τυγχάνῃς θέλων.

3 *Ἐκ Μελανίππης δεσμώτιδος Εὐριπίδου.*

Σὺν τῷ θεῷ χρὴ τοὺς σοφοὺς ἀναστρέφειν
βουλεύματ' ἀεὶ πρὸς τὸ χρησιμώτερον.

4 *Ἐκ τοῦ Φιλοκτήτου.*

Φεῦ μήποτ' εἴην ἄλλο πλὴν θεοῖς φίλος,
ὡς πάντ' ἔχωσι, κἂν βραδύνωσιν χρόνῳ.

5 *Ἐκ τοῦ Οἰνομάου.*

Ἐγὼ μὲν εὖτ' ἂν τοὺς κακοὺς ὁρῶ βροτῶν
πίπτοντας, εἶναι φημὶ δαιμόνων γένος.

6 *Ἐκ τοῦ Θυέστου.*

Θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις.

7 *Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.*

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν χωρὶς ἀνθρώποις θεῶν.
σπουδάζομεν δὲ πόλλ' ὑπ' ἐλπίδων μάτην
πόνους ἔχοντες οὐδὲν εἰδότες σαφές.

8 Ἐκ τῶν Ὡρῶν.
Πᾶν εὐμαρὲς θεοῖσι κοὐδαμῇ μακράν.

9 Ἐκ τοῦ Ἡρακλείσκου σατυρικῆς.
Κρεῖσσον θεοῖς γὰρ ἢ βροτοῖς χάριν φέρειν.

10 Ἐκ τοῦ α´ Θυέστου.
Σοφὸς γὰρ οὐδεὶς πλὴν ὃν ἂν τιμᾷ θεός.
ἀλλ᾽ εἰς θεοὺς ὁρῶντα κἂν ἔξω δίκης
χωρεῖν κελεύῃ, κεῖσ᾽ ὁδοιπορεῖν χρεών·
αἰσχρὸν γὰρ οὐδὲν ὧν ὑφηγοῦνται θεοί.

11 Ἐκ τῆς Ὁμολογούσης.
* * * *

11[a] Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.
Πάντα θεοῦ γὰρ θέλοντος ἀνύσιμα πάντα βροτοῖσι·
ἐκ μακάρων γὰρ ῥᾷστα καὶ οὐκ ἀτέλεστα γένοιτο.

12 Ἐκ τῶν Θεόγνιδος ἐλεγείων (141).
Ἄνθρωποι δὲ μάταια νομίζομεν εἰδότες οὐδέν·
οἳ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον.

13 Ἐκ τῆς υ´ (242) Ἰλιάδος.
Ζεὺς δ᾽ ἀρετὴν ἄνδρεσσιν ὀφέλλει τε μινύθει τε,
ὅππως κεν ἐθέλῃσιν· ὃ γὰρ κάρτιστος ἁπάντων.

14 Ἐκ τῶν Ἀράτου Φαινομένων (10).
Αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ᾽ ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν,
ἄστρα διακρίνας· ἐσκέψατο δ᾽ εἰς ἐνιαυτὸν
ἀστέρας, οἵ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνοιεν
ἀνδράσιν ὡράων, ὄφρ᾽ ἔμπεδα πάντα φύωνται.

15 Ἐκ τῆς ρ´ Ἰλιάδος (514).
Ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.

16 Ἐκ τῆς ρ´ Ἰλιάδος (Odyss. ρ´ 485).
Καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσιν

παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστρωφῶσι πόληας
ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες.

17 Ἐκ τῶν Πυθαγορικῶν.

Ζεῦ Κρονίδη, τὰ μὲν ἐσθλὰ καὶ εὐχομένοις καὶ ἀνεύκτοις
ἄμμι δίδου· τὰ δὲ λυγρὰ καὶ εὐχομένοις ἀπερύκοις.

VI.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.

1 Ἐκ τοῦ Αἰγέως Εὐριπίδου.

Κρεῖσσον δὲ πλούτου καὶ βαθυσπόρου χθονὸς
ἀνδρῶν δικαίων κἀγαθῶν ὁμιλίαι.

2 Ἐκ τῆς Ἑκάβης (844).

Ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς τῇ δίκῃ θ' ὑπηρετεῖν
καὶ τοὺς κακοὺς δρᾶν πανταχοῦ κακῶς ἀεί.

3 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δράματος (1250).

Οὐκ ἂν δυναίμην· ἀλλ' ἐπεὶ τὰ μὴ καλὰ
πράσσειν ἐτόλμας, τλῆθι καὶ τὰ μὴ φίλα.

4 Ἐκ τῶν Ἐπιτρεπόντων Μενάνδρου.

Μὴ καταφρονήσῃς τῶν θεῶν· ἐν παντὶ δεῖ
καιρῷ τὸ δίκαιον ἐπικρατεῖν ἁπανταχοῦ,
ιαὶ τὸν παρατυγχάνοντα τούτου τοῦ μέρους
'χειν πρόνοιαν κοινόν ἐστι τῷ βίῳ.

Ἐκ τῶν Δήμων Εὐπόλιδος.

Τὸ γὰρ δίκαιον πανταχοῦ φυλακτέον.

Ἐκ τοῦ Ἡρακλεΐσκου Σοφοκλέους.

Τὸν δρῶντα γάρ τι καὶ παθεῖν ὀφείλεται.

Ἐκ τῆς Φαίδρας.

Οὐ γὰρ δίκαιον ἄνδρα γενναῖον φρένας
ρπειν, ὅπου γε μὴ δίκαια τέρψεται.

8 Ἐκ τῆς Ἠλέκτρας (1042).

Ἀλλ᾽ ἔστιν ἔνθα χἠ δίκη βλάβην φέρει.

9 Αἴαντος μαστιγοφόρου (1225).

Ξὺν τῷ δικαίῳ γὰρ μέγ᾽ ἔξεστιν φρονεῖν.

10 Ἡσιόδου (Op. 276).

Τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων,
ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς
ἔσθειν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἔστι μετ᾽ αὐτοῖς.
ἀνθρώποισι δ᾽ ἔδωκε δίκην, ἣ πολλὸν ἀρίστη
γίνεται· εἰ γάρ τίς κ᾽ ἐθέλῃ τὰ δίκαι᾽ ἀγορεύειν
γινώσκων, τῷ μέν τ᾽ ὄλβον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς.

11 Τοῦ αὐτοῦ (282).

Ὃς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσας
ψεύσεται, ἐν δὲ δίκην βλάψας νήκεστον ἀασθῇ,
τοῦ δέ τ᾽ ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε λέλειπται.

12 Ἐκ τῆς ξ΄ (82) Ὀδυσσείας.

Οὐ μὲν σχέτλια ἔργα θεοὶ μάκαρες φιλέουσιν,
ἀλλὰ δίκην τίουσι καὶ αἴσιμα ἔργ᾽ ἀνθρώπων.

13 Ἡσιόδου (Op. 240).

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα.

14 Ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος Πλάτωνος (p. 12e).

Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.

15 Ἐκ τοῦ Κρίτωνος (p. 54b).

Ἀλλ᾽, ὦ Σώκρατες, πειθόμενος τοῖς σοῖς τροφεῦσιν μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτ᾽ ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου.

16 *Ἰσοκράτους* (c. Soph. p. 295).

Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με λέγειν, ὡς ἔστι δικαιοσύνη διδακτόν· ὅλως μὲν γὰρ οὐδεμίαν ἡγοῦμαι τοιαύτην τέχνην εἶναι, ἥτις τοῖς κακῶς πεφυκόσι πρὸς τὴν ἀρετὴν σωφροσύνην ἂν ἐμποιήσειεν· οὐ μὴν ἀλλὰ συμπαρασκευάσαι τε καὶ συνασκῆσαι μάλιστ' ἂν οἶμαι τὴν τῶν πολιτικῶν ἐπιμέλειαν.

17 *Ἐκ τοῦ περὶ στεφάνου Δημοσθένους* (p. 303 Bekk.).

Θεάσασθε τοίνυν, ὡς σαθρόν, ὡς ἔοικεν, ἔστι φύσει πᾶν ὅ τι ἂν μὴ δικαίως ᾖ πεπραγμένον.

VII.

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ.

1 *Ἐκ Μελεάγρου Εὐριπίδου.*

Τὸ τ . . κράτιστον. κἂν γυνὴ κράτι . . ῇ,
τοῦτ' ἔστιν ἀρετή· τὸ δ' ὄνομα οὐ διαφέρει.

2 *Ἐκ τοῦ Ἐρεχθέως.*

Ἐν τῶν πόνων γὰρ τἀγάθ' αὔξεται βροτοῖς.
ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἡ κακή τ' ἀτολμία
οὔτ' οἶκον οὔτε γαῖαν ὀρθώσειεν ἄν.

3 *Ἐκ τοῦ Ἀρχελάου.*

Ὀλίγοι γὰρ ἐσθλοὶ κρείσσονες πολλῶν κακῶν.

4 *Θυέστου.*

Γνώμης γὰρ οὐδὲν ἀρετὴ μονουμένη.

5 *Ἐκ τῆς Ὑψιπύλης.*

Πρὸς τὰς φύσεις χρὴ καὶ τὰ πράγματα σκοπεῖν
καὶ τὰς διαίτας τῶν κακῶν τε κἀγαθῶν,

πειθὼ δὲ τοῖς μὲν σώφροσιν πολλὴν ἔχειν,
τοῖς μὴ δικαίοις δ' οὐδὲ συμβάλλειν χρεών.

6 *Ἐκ τοῦ Ἡνιόχου Μενάνδρου.*
Ἐλεεῖν δ' ἐκεῖνος ἔμαθεν εὐτυχῶν μόνος.
Ὁ χρηστός, ὡς ἔοικε, καὶ χρηστοὺς ποιεῖ.
Μί' ἐστὶν ἀρετὴ τὸν ἄτοπον φεύγειν ἀεί.

7 *Εὐριπίδου* (Androm. 775).
Ἡ δ' ἀρετὴ καὶ θανοῦσι λάμπει.

8 *Ἐκ τοῦ Γεωργοῦ.* (*Schubartus:* Hoc loco margini ascriptum est eadem manu: *ἐκ τῶν Ἐπιτρεπόντων*)
Οὐδὲν δὲ πέπονθας δεινὸν ἂν μὴ προσποιῇ.

9 *Τοῦ αὐτοῦ.*
Οὗτος κράτιστός ἐστ' ἀνήρ, ὦ Γοργία,
ὅστις ἀδικεῖσθαι πλεῖστ' ἐπίστατ' ἐγκρατῶς·
τὸ δ' ὀξύθυμον τοῦτο καὶ λίαν πικρὸν
δεῖγμ' ἐστὶν εὐθὺς πᾶσι μικροψυχίας.

10 *Σοφοκλέους Ἴωνος.*
Πρὸς ἀνδρὸς ἐσθλοῦ πάντα γενναίως φέρειν.

11 *Ἐκ τῆς Ἠλέκτρας* (1083).
Οὐδεὶς τῶν ἀγαθῶν
ζῶν κακῶς εὔκλειαν αἰσχῦναι θέλει.

12 *Ἡσιόδου* (Op. 289).
Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτὴν
καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
ῥηιδίη δὴ ἔπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα.

13 *Ἰσοκράτους* (ad Demon. p. 3).
Ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις οἷς ἂν ἀκίβδηλος ταῖς δια-

νοίαις συναυξηθῇ, μόνη μὲν συγγηράσκει, πλούτου δὲ κρείττων, χρησιμωτέρα δ' εὐγενείας ἐστί, τὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀδύνατα δυνατὰ καθιστᾶσα, τὰ δὲ τῷ πλήθει φοβερὰ θαρσαλέως ὑπομένουσα, καὶ τὸν μὲν ὄκνον ψόγον, τὸν δὲ πόνον ἔπαινον ἡγουμένη.

14 *Τοῦ αὐτοῦ* (Nicocl. p. 36).

Χρὴ δὲ δοκιμάζειν τὰς ἀρετὰς οὐκ ἐν ταῖς ἰδέαις ταῖς αὐταῖς ἁπάσας, ἀλλὰ τὴν μὲν δικαιοσύνην ἐν ταῖς ἀπορίαις, τὴν δὲ σωφροσύνην ἐν ταῖς δυναστείαις, τὴν δὲ καρτερίαν ἐν ταῖς τῶν νέων ἡλικίαις.

15 *Ἐκ τοῦ Μένωνος Πλάτωνος.*

Οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις.

16 *Θουκυδίδου* (2, 53).

Ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος.

VIII.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΒΙΟΥ.

1 *Εὐριπίδου.*

Ἀεί τι καινὸν ἡμέρα παιδεύεται.

2 *Ἐκ τοῦ Ἀρχελάου Εὐριπίδου.*

Πάλαι σκοποῦμαι τὰς τύχας τῶν βροτῶν
ὡς εὖ μεταλλάσσουσιν· ὃς γὰρ ἂν σφαλῇ
εἰς ὀρθὸν ἔστη, χὠ πρὶν εὐτυχῶν πίτνει.

3 *Ἐκ τῆς Ἀνδρομάχης* (100).

Χρὴ δ' οὔποτ' εἰπεῖν οὐδέν' ὄλβιον βροτῶν,
πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς
ὅπως περάσας ἡμέραν ἥξει κάτω.

4 Ἐκ τῆς Ἀλκήστιδος (799).

Βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται·
κοὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἐξεπίσταται
τὴν αὔριον μέλλουσαν εἰ βιώσεται·
τὸ τῆς τύχης γὰρ ἀφανὲς οἷ προβήσεται,
κἄστ' οὐ διδακτὸν οὐδ' ἁλίσκεται τέχνῃ·
τοῦτ' οὖν ἀκούσας καὶ μαθὼν ἐμοῦ πάρα
εὔφραινε σαυτόν, πῖνε, τὸν καθ' ἡμέραν
βίον λογίζου σόν, τὰ δ' ἄλλα τῆς τύχης.

5 Ἐκ τοῦ Πλοκίου.

Οὐκ ἔστιν εὑρεῖν βίον ἄλυπον οὐδενός.

6 Ἐκ τοῦ Ὀρέστου (in.).

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος
οὐδὲ πάθος οὐδὲ συμφορὰ θεήλατος,
ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.

7 Ἐκ τῆς Ἠλέκτρας (365).

Οὐκ ἔστ' ἀκριβὲς οὐδὲν εἰς εὐανδρίαν·
ἔχουσι γὰρ ταραγμὸν αἱ φύσεις βροτῶν·
ἤδη γὰρ εἶδον ἄνδρα γενναίου πατρὸς
τὸ μηδὲν ὄντα, χρηστὰ δ' ἐκ κακῶν τέκνα.

8 Ἐξ Ἰφιγενείας τῆς ἐν Αὐλίδι (159).

Θνατῶν δ' ὄλβιος ἐς τέλος οὐδεὶς
οὐδ' εὐδαίμων·
οὔπω γὰρ ἔφυ τις ἄλυπος.

9 Ἐκ τῶν Κυβερνητῶν.

Οἷοι λαλοῦμεν ὄντες οἱ τρισάθλιοι
ἅπαντες οἱ φυσῶντες ἐφ' ἑαυτοῖς μέγα·
οὗτοι γὰρ οὐκ ἴσασιν ἀνθρώπων φύσιν.

9ª Οὗτος μακάριος ἐν ἀγορᾷ νομίζεται,
ἐπὰν δ' ἀνοίξῃ τὰς θύρας, τρισάθλιος.

10 *Εὐπόλιδος.*

Ὡς πολλά γ' ἐν μακρῷ χρόνῳ γίνεται μεταλλαγέται πραγμάτων· μένει δὲ χρῆμ' οὐδὲν ἐν ταὐτῷ ῥυθμῷ.

11 *Φανιέως.*

Ἄνθρωπος ὢν ἥμαρτον· οὐ θαυμαστέον.

11[a] *Μήποτ' ἐπαινήσῃς πρὶν ἂν εἰδῇς ἄνδρα σαφηνῶς* (Theogn. 963).

12 *Δημοσθένους* (Lept. p. 472 R).

Τῶν γὰρ ἀνθρώπων οἱ πλεῖστοι κτῶνται μὲν τἀγαθὰ τῷ καλῶς βουλεύεσθαι καὶ μηδενὸς καταφρονεῖν· φυλάττειν δὲ οὐκ ἐθέλουσι τοῖς αὐτοῖς τούτοις.

13 *Πλάτωνος* (Men. p. 97 E).

Καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς ὅσον μὲν χρόνον παραμένουσιν, καλὸν τὸ χρῆμα καὶ πάντα τἀγαθὰ ἐργάζονται· πολὺν δὲ χρόνον οὐκ ἐθέλουσι παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου· ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν ἕως ἄν τις αὐτάς —.

14 (Eur. Hec. 642.)

ὡς εἰς τὸ μηδὲν ἥκομεν, φρονήματος —

15 (ib. 663.)

Ἐν κακοῖσι δὲ
οὐ ῥᾴδιον βροτοῖσιν εὐφημεῖν στόμα.

(*Schubartus:* Sic omnino; in margine adnotatur: *λείπει*, et sane non pauca esse videntur, quae exciderunt. Post spatium vacuum:)

16 (ib. 814.)

Τί δῆτα θνητοὶ τἄλλα μὲν μαθήματα

17 (ib. 831.)

Ἐκ τοῦ σκότους τε τῶν τε νυκτέρων βροτοῖς
φίλτρων μεγίστη γίνεται θνητοῖς χάρις.

18 (ib. 836.)
Εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίοσιν.

19 (ib. 843.)
Ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς τῇ δίκῃ θ' ὑπηρετεῖν
καὶ τοὺς κακοὺς δρᾶν πανταχοῦ κακῶς ἀεί.

20 (ib. 846.)
Δεινόν γε θνητοῖς ὡς ἅπαντα συμπίτνει
καὶ τὰς ἀνάγκας οἱ νόμοι διώρισαν.

21 (ib. 863.)
Οὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἔστ' ἐλεύθερος·
ἢ χρημάτων γὰρ δοῦλός ἐστιν ἢ τύχης.

22 (ib. 857.)
Οὐκ ἔστιν οὐδὲν πιστὸν οὔτ' εὐδοξία
οὔτ' αὖ καλῶς πράσσοντα μὴ πράξειν κακῶς.

23 (Alc. 313.)
Ψυχῆς γὰρ οὐδέν ἐστι τιμιώτερον.

24 (ib. 1078.)
Ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα καρτερεῖν.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ.

1 *Φεῦ μήποτ' εἴην ἄλλο πλὴν θεοῖς φίλος·*
ὡς πάντ' ἔχωσι, κἂν βραδύνωσιν χρόνῳ.

2 *Εὖ ἴσθ' ὅταν τις εὐσεβῶν θύῃ θεοῖς,*
κἂν μικρὰ θύῃ, τυγχάνει σωτηρίας.

3 *Ἦ πολλὰ καὶ δύσγνωστα βουλεύει θεός.*

4 (Bacch. 1150.)
Τὸ σωφρονεῖν δὲ καὶ σέβειν τὰ τῶν θεῶν

κάλλιστον· οἶμαι δ' αὐτὸ καὶ σοφώτατον
θνητοῖσιν εἶναι κτῆμα τοῖσι χρωμένοις.

5 *Οὐκ ἔστι τὰ θεῶν ἄδικ', ἐν ἀνθρώποισι δὲ*
κακοῖς νοσοῦντα σύγχυσιν πολλὴν ἔχει.

6 *Θεοῖς ἀρέσκου· πᾶν γὰρ ἐκ θεῶν τέλος.*

7 *Ὅστις δὲ τοὺς τεκόντας ἐν βίῳ σέβει,*
ὅδ' ἐστὶ καὶ ζῶν καὶ θανὼν θεοῖς φίλος.

7ᵃ *Ὅστις δὲ τὸν φύσαντα μὴ τιμᾶν θέλῃ,*
μή μοι γένοιτο μήτε συνθύτης ποτέ,
μήτ' ἐν θαλάσσῃ κοινόπλουν στέλλοι σκάφος.

8 *Οὐκ ἔστι μητρὸς οὐδὲν ἥδιον τέκνοις·*
ἐρᾶτε μητρὸς παῖδες, ὡς οὐκ ἔστ' ἔρως
τοιοῦτος ἄλλος ὅστις ἡδίων ἐρᾶν.

9 (Heracl. 298.)
Οὐκ ἔστι παισὶ τοῦδε κάλλιον γέρας
ἢ πατρὸς ἐσθλοῦ κἀγαθοῦ πεφυκέναι.

10 *Καὶ τοῖς τεκοῦσιν ἀξίαν τιμὴν νέμειν.*

11 *Ἐγὼ δ', ὃ μὲν μέγιστον, ἄρξομαι λέγειν*
ἐκ τοῦδε πρῶτον, πατρὶ πείθεσθαι χρεὼν
παῖδας, νομίζειν δ' αὐτὸ τοῦτ' εἶναι δίκην.

12 *Ὡς ἡδὺ πατέρα παισὶν ἤπιον κυρεῖν*
καὶ παῖδας εἶναι πατρὶ μὴ στυγουμένους.

13 *Ἢν οἱ τεκόντες τοῦτο γιγνώσκωσ', ὅτι*
νέοι ποτ' ἦσαν, ἠπίως τὴν τῶν τέκνων
οἴσουσι κύπριν, ὄντες οὐ σκαιοὶ φύσιν.

14 *Ὅστις πατὴρ πρὸς παῖδας ἐκβαίνει πικρῶς,*
τὸ γῆρας οὗτος ἑρματίζεται βαρύ.

15 (Elect. 949.)

Μή μοι τὸ πρῶτον βῆμ᾽ ἐὰν δράμῃ καλῶς
νικᾶν δοκείτω τὴν δίκην, πρὶν ἂν τέλος
γραμμῆς ἵκηται καὶ πέρας κάμψῃ βίου.

16 *Τήν τοι δίκην λέγουσι παῖδ᾽ εἶναι χρόνου*
ἐγγύς τε ναίειν τῆς βροτῶν ἁμαρτίας.

17 *Γνώμαις γὰρ ἀνδρῶν εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις,*
εὖ δ᾽ οἶκος, εἴς τ᾽ αὖ πόλεμον ἰσχύει μέγα·
σοφὸν γὰρ ἓν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
νικᾷ· σὺν ὄχλῳ δ᾽ ἀμαθία πλεῖστον κακόν.

18 (Hippol. 916.)

Ὦ πόλλ᾽ ἁμαρτάνοντες ἄνθρωποι μάτην
τί δὴ τέχνας μὲν μυρίας διδάσκετε
καὶ πάντα μηχανᾶσθε κἀξευρίσκετε,
ἓν δ᾽ οὐκ ἐπίστασθ᾽ οὐδ᾽ ἐθηράσασθέ πω
φρονεῖν διδάσκειν οἷσιν οὐκ ἔνεστι νοῦς.

19 *Γνώμης γὰρ οὐδὲν ἀρετὴ μονουμένη.*

20 *Οὔτοι βροτοῖσι κέρδος ἄργυρος μόνος*
καὶ χρυσός ἐστιν· ἀλλὰ χἀρετὴ μέγα
νόμισμα κεῖται πᾶσιν, ᾗ χρῆσθαι χρεών.

21 *Οὐκ ἔστιν ἀρετῆς κτῆμα τιμιώτερον·*
οὐ γὰρ πέφυκε δοῦλον οὔτε χρημάτων
οὔτ᾽ εὐγενείας οὔτε θωπείας ὄχλων·
ἀρετὴ δ᾽ ὅσῳπερ μᾶλλον ἂν χρῆσθαι θέλῃς,
τοσῷδε μεῖζον αὔξεται τελουμένη.

22 *Νεανίαν γὰρ ὄντα χρὴ τολμᾶν πονεῖν·*
οὐδεὶς γὰρ ὢν ῥᾴθυμος εὐκλεὴς ἀνήρ·
ἀλλ᾽ οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν.

FLORILEGIUM MONACENSE.

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚ ΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ, ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ, ΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΡΗΤΟΡΩΝ.

1 *Ἀρχέσθω ὁ περὶ τοῦ θεοῦ λόγος μᾶλλον ἢ τὰ σιτία.*

2 *Συνεχέστερον νόει τὸν θεὸν ἢ ἀνάπνει.*

3 *Θεὸς οὐ ληπτός· εἰ δὲ ληπτός, οὐ θεός.*

4 *Βούλει γνωσθῆναι παρὰ θεῷ, ἀγνοήθητι μάλιστα παρὰ ἀνθρώποις.*

5 *Ἐὰν ἀεὶ μνημονεύσῃς, ὅτι, ᾧ ἐργάζῃ κατὰ ψυχὴν ἢ σῶμα θεὸς παρέστηκεν ἔφορος, ἐν πάσαις πράξεσιν οὐ μὴ ἁμαρτῃς, ἕξεις δὲ τὸν θεὸν σύνοικον.*

6 *Θεῷ ὅμοιον ἔχει ἄνθρωπος τὸ εὖ ποιεῖν, ὅταν τὸ εὖ ποιεῖν μὴ καπηλεύηται.*

7 *Θεὸς δεῖται οὐδενός· σοφὸς δὲ δεῖται μόνου θεοῦ.*

8 *Θεοῦ ἄξιόν σε ποιήσει τὸ μηδὲν ἀνάξιον αὐτοῦ πράττειν.*

9 *Κρείττονες αἱ τῶν πεπαιδευμένων ἐλπίδες ἢ ὁ τῶν ἀμαθῶν πλοῦτος.*

10 *Μηδὲν ἄγαν. Λάθε βιώσας. Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα. Οὐδεὶς κομήτης ὅστις οὔ. Οὐδεὶς ὄνος τῷ τέλματι.*

11 *Γαμεῖν μέλλε, μὴ γάμει δέ· γαμήσας γὰρ μεταμεληθήσῃ.*

12 *Μήτε γαμοκλοπέειν [ἐθέλῃς], μήτ' ἄρσενα κύπριν ὀρίνειν.*

13 *Ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν μανθάνεις.*

14 *Τιμήσεις τὸν θεὸν ἄριστα, ὅταν τῷ θεῷ τὴν διάνοιαν ὁμοιώσῃς δι' ἀρετῆς· ἡ γὰρ ἀρετὴ τὴν ψυχὴν ἕλκει πρὸς τὸ συγγενές.*

15 *Οἱ ἄνθρωποι τότε γίνονται βελτίους, ὅταν τῷ θεῷ προσέρχωνται· ὅμοιον δὲ δείκνυσι τῷ θεῷ τὸ εὐεργετεῖν καὶ ἀληθεύειν.*

16 *Σοφὸς ἄνθρωπος θεὸν σεβόμενος γινώσκεται ὑπὸ τοῦ θεοῦ· διὸ οὐκ ἐπιστρέφεται, κἂν ὑπὸ πάντων ἀγνοῆται.*

17 *Τὰς μὲν πόλεις ἀναθήμασι, τὰς δὲ ψυχὰς μαθήμασι δεῖ κοσμεῖν.*

18 *Οὔτε ἵππος εὐγενὴς κρίνοιτο ἂν πολυτέλειαν ἠμφιεσμένος, ἀλλ' ὁ τῇ ψυχῇ λαμπρός, οὔτε ἀνὴρ πολυτίμητα κεκτημένος, ἀλλ' ὁ τὴν ψυχὴν γενναῖος.*

19 *Ἐν μὲν τοῖς ἐσόπτροις ὁ τῆς ὄψεως, ἐν δὲ ταῖς ὁμιλίαις ὁ τῆς ψυχῆς χαρακτὴρ βλέπεται.*

20 *Ἰσχύειν τῇ ψυχῇ αἱροῦ μᾶλλον ἢ τῷ σώματι.*

21 *Τεθνάναι πολὺ κρεῖττον ἢ δι' ἀκρασίας τὴν ψυχὴν ἀμαυρῶσαι.*

22 *Ὑπεράνω τῆς σαρκὸς μὴ γενόμενος τὴν ψυχὴν θάπτεις ἐν τῇ σαρκί.*

23 *Ἀνθρώποις ἁρμόδιον ψυχῆς μᾶλλον ἢ σώματος λόγον ποιεῖσθαι.*

24 Ἀρετὴ ἑκάστῳ ἡ οἰκεία τελειότης.

25 Βίας ἐρωτηθεὶς τί εἴη ἂν ἄφοβον ἐν τῷ βίῳ, εἶπεν "ἡ ἀγαθὴ συνείδησις".

26 Τῆς ἀγνοουμένης ἀρετῆς ὡς τοῦ κατορωρυγμένου χρυσίου ἡ λαμπρότης οὐ φαίνεται.

27 Πᾶς ἄνθρωπος τόσου ἄξιος, ὅσου ἀξίαν γινώσκει σοφίαν.

28 Ὁ μὲν γεωργὸς γῆν, ὁ δὲ φιλοσοφῶν τὴν ψυχὴν ἐξημεροῖ.

29 Φρόνησις εὐτυχίαν ὡς τὰ πολλὰ χαρίζεται, τύχη δὲ φρόνησιν οὐ ποιεῖ.

30 Ἐν μὲν τῷ πολέμῳ πρὸς ἀσφάλειαν χρυσὸς κρείττων, ἐν δὲ τῷ ζῆν λογισμὸς πλούτου.

31 Ἡ παιδεία εὐτυχοῦσι μὲν κόσμος, ἀτυχοῦσι δὲ καταφύγιον.

32 Χρὴ τὴν μὲν εὐσέβειαν φανερῶς ἐνδείκνυσθαι, τῆς δὲ ἀληθείας θαρρούντως προΐστασθαι.

33 Πλεῖστον διαφέρει τὸ νουθετεῖν τοῦ ὀνειδίζειν· τὸ μὲν γὰρ ἤπιόν τε καὶ φίλον, τὸ δὲ σκληρόν τε καὶ ὑβριστικόν· καὶ τὸ μὲν διορθοῖ τοὺς ἁμαρτάνοντας, τὸ δὲ μόνον ἐξελέγχει.

34 Κρεῖσσον ἰσχνὸν εἶναι μετὰ σωφροσύνης ἢ εὔσαρκον μετὰ ἀκολασίας.

35 Πατρὸς σωφροσύνη μέγιστον τέκνοις παράγγελμα.

36 Νόμοι ἀληθέστατοι οἱ δικαιότατοι.

37 *Νόμῳ καὶ ἄρχοντι καὶ τῷ σοφωτέρῳ εἴκειν κόσμιον.*

38 *Ἄριστος κριτὴς ὑπονοείσθω ὁ ταχέως μὲν συνιεὶς βραδέως δὲ κρίνων.*

39 *Ἄριστα αἱ πόλεις οἰκοῖντ' ἄν, ἐὰν οἱ μὲν πολῖται τοῖς ἄρχουσι πείθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις.*

40 *Ἄριστος ἡγεμὼν ὁ τὸν φίλον δωρεαῖς συνέχων, τοὺς δὲ ἐχθροὺς διὰ τῶν εὐεργεσιῶν φιλοτιμούμενος.*

41 *Ποθητὸς εἶναι μᾶλλον ἢ φοβερὸς κατὰ τὸν βίον αἱροῦ· ὃν γὰρ πάντες φοβοῦνται, οὗτος πάντας φοβεῖται.*

42 *Αἱροῦ μᾶλλον τοὺς συνόντας αἰδεῖσθαι ἢ φοβεῖσθαι· αἰδοῖ μὲν γὰρ πρόσεστι σέβας, φόβῳ δὲ μῖσος.*

43 *Τὸν ἄρχοντα δεῖ ἔχειν πρὸς μὲν τοὺς καιροὺς λογισμόν, πρὸς δὲ τοὺς ἐναντίους τόλμαν, πρὸς δὲ τοὺς ὑποτεταγμένους εὔνοιαν.*

44 *Μηδεὶς τῶν φρονίμων τοῦ ἄρχειν ἀλλοτριούσθω· καὶ γὰρ ἀσεβὲς τὸ ἀποσπᾶν ἑαυτὸν τῆς τῶν δεομένων εὐχαριστίας, καὶ ἀγεννὲς τὸ τοῖς φαύλοις παραχωρεῖν· ἀνοήτων γὰρ τὸ αἱρεῖσθαι κακῶς ἄρχεσθαι μᾶλλον ἢ κακῶς ἄρχειν.*

45 *Χρὴ τὰς ἀρχὰς οὐ σπουδῇ, ἀλλὰ κρίσει τῆς ἀληθείας γίνεσθαι.*

46 *Παραδοξότατόν ἐστιν ἐν ἀνθρώποις, ἐάν τις ἐξουσίας κυριεύσας ἑαυτὸν γνωρίζῃ.*

47 *Ὧν τὰς δόξας ζηλοῖς, τούτων μιμοῦ τὰς πράξεις.*

48 *Ἀνδριάντα μὲν τὸ σχῆμα, ἄνδρα δὲ ἡ πρᾶξις κοσμεῖ.*

49 *Μικραὶ χάριτες ἐν καιρῷ μέγισταί εἰσι τοῖς λαμβάνουσιν.*

50 *Οὐδὲν τῶν ἐν τῷ βίῳ τάχιστα γηράσκει ὡς χάρις.*

51 *Ταὐτόν ἐστιν ὄφιν ἐκτρέφειν καὶ πονηρὸν εὐεργετεῖν· ἑκατέρου γὰρ ἡ χάρις εὔνοιαν οὐ γεννᾷ.*

52 *Τὸν μὴ δυνάμενον γενναίως ἐνεγκεῖν ἀτυχίαν ἴσθι μὴ δύνασθαι ἐπιδεξίως ἐνεγκεῖν εὐτυχίαν.*

53 *Ὥσπερ οἱ ἐν εὐδίᾳ πλέοντες καὶ τὰ πρὸς τὸν χειμῶνα ἔχουσιν ἕτοιμα, οὕτως οἱ ἐν εὐτυχίᾳ καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ἑτοιμάζουσι βοηθήματα.*

54 *Καὶ κυβερνήτης ἀγαθὸς ἐνίοτε ναυαγεῖ, καὶ ἀνὴρ σπουδαῖος ἀτυχεῖ.*

55 *Ἡ τύχη ἔοικε φαύλῳ ἀγωνοθέτῃ, πολλάκις γὰρ τοὺς μὴ νικήσαντας στεφανοῖ.*

56 *Εἰ θέλεις λαμβάνειν, δίδου καὶ τοῖς δεομένοις τῶν ἐνόντων σοι· ὁ γὰρ μὴ διδοὺς δεομένοις οὐ λήψεται δεόμενος.*

57 *Οὐδεὶς ἐλεύθερος ὁ ἑαυτοῦ μὴ κρατῶν.*

58 *Οὐδὲν οὔτε ἡδὺ οὔτε ἀηδὲς τῇ φύσει ὑφέστηκε, πάντα δὲ τῇ συνηθείᾳ γίνεται.*

59 *Βίον αἱροῦ τὸν ἄριστον, τοῦτον γὰρ ἡδὺν ἡ συνήθεια ποιεῖ.*

60 *Οὔτε μάχαιραν ἀμβλεῖαν οὔτε παρρησίαν ἄπρακτον ἔχειν δεῖ.*

61 Ὁδὸν μὲν λειοτάτην ἐκλέγεσθαι δεῖ, βίον δὲ τὸν ἀλυπότατον.

62 Λιμὴν μὲν πλοίῳ ὅρμος, βίῳ δὲ ἀλυπία.

63 Ταὐτόν ἐστι νεκρὸν ἰατρεύειν καὶ γέροντα νουθετεῖν.

64 Γῆρας καὶ πενία δύο τραύματα δυσθεράπευτα.

65 Κρεῖττόν ἐστι ποδὶ ὀλισθάνειν ἢ γλώσσῃ.

66 Αἱρετώτερόν ἐστι λίθον εἰκῇ βαλεῖν ἢ λόγον.

67 Βουλεύου πολλὰ πρὸ τοῦ λέγειν ἢ πράττειν, οὐ γὰρ ἄδεια ἀνακαλέσασθαι τὰ λεχθέντα ἢ πραχθέντα.

68 Ἵππου μὲν ἀρετὴν ἐν πολέμῳ, φίλου δὲ πίστιν ἐν ἀτυχίᾳ κρῖνε.

69 Ἐν εὐτυχίᾳ φίλον εὑρεῖν εὐπορώτατον, ἐν δὲ δυστυχίᾳ πάντων ἀπορώτατον.

70 Παρόντας μὲν τοὺς φίλους δεῖ εὖ ποιεῖν, ἀπόντας δὲ εὐλογεῖν.

71 Πολλοὶ δοκοῦντες εἶναι φίλοι οὐκ εἰσί, καὶ οὐ δοκοῦντες εἰσί.

72 Πολλοὶ τοὺς φίλους ἐκτρέπονται, ὁπόταν ἐξ εὐπορίας εἰς σπάνιν περιπέσωσιν· οἱ γὰρ πλεῖστοι τῶν χρημάτων, οὐ τῶν ἐχόντων εἰσὶ φίλοι.

73 Ἀλέξανδρος ἐρωτηθεὶς, ἐν τίνι ἔχει τοὺς θησαυρούς, δείξας τοὺς φίλους εἶπεν, ἐν τούτοις.

74 Φεύγειν δεῖ κακῶν φιλίαν καὶ ἀγαθῶν ἔχθραν.

75 Ὑπ' οὐδενὸς δοκήσει φιλεῖσθαί τις μηδένα φιλῶν.

76 Ἰατρὸν καὶ φίλον οὐ τὸν ἰδιώτην ἀλλὰ τὸν ὠφελιμώτερον δεῖ ἐκλέγεσθαι.

77 Τοῖς μὲν νοσοῦσιν ἰατροὺς τοῖς δὲ δυστυχοῦσι φίλους δεῖ συμπαρεῖναι.

78 Μακάριος ἄνθρωπος ὁ μηδενὸς ἐπιθυμῶν.

79 Αἱροῦ πρότερον τὰς ἐπιθυμίας κολάζειν ἢ ταῖς ἐπιθυμίαις κολάζεσθαι.

80 Παιδός, οὐκ ἀνδρὸς τὸ ἐπιθυμεῖν ἀμέτρως.

81 Θάνατος καὶ φθορὰ καὶ πάντα ἄλλα δεινὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔστω σοι καθ' ἡμέραν, καὶ οὐδέποτε οὔτε ἐνθυμήσῃ οὔτε ἄγαν ἐπιθυμήσεις.

82 Μὴ τάχα ἐπὶ σεαυτῷ μεγάλα φρονήσῃς, ὅταν τινὰ ἡδονὴν προσιοῦσαν παραιτήσῃ· πολλὰ γὰρ λανθάνομεν ἑαυτοὺς οὐ δεδαμακότες τὴν ἐπιθυμίαν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς μᾶλλον ἐλεγχόμενοι.

83 Ἡδονὴν οὐ πᾶσαν, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τῷ καλῷ αἱρεῖσθαι δεῖ.

84 Φρονίμου μέν ἐστιν ἀντιτάσσεσθαι ταῖς ἡδοναῖς, ἄφρονος δὲ δουλεύειν.

85 Ὁ κατὰ φύσιν πλοῦτος ἄρτῳ καὶ ὕδατι καὶ τῇ τυχούσῃ τοῦ σώματος σκέπῃ συμπεπλήρωται, ὁ δὲ περιττὸς κατὰ ψυχὴν ἀπέραντον ἔχει καὶ τὸν τῆς ἐπιθυμίας βάσανον.

86 Ὅσα μὲν ἐπὶ τῇ φύσει πάντες ἐσμὲν πλούσιοι, ὅσα δὲ ἐφ' ἡμῖν πάντες ἐσμὲν πένητες.

87 Οὐχ ὁ πλουτῶν ἀλλ' ὁ μὴ χρῄζων πλούτου μακάριος.

88 *Οὐ τὸ πένεσθαι αἰσχρόν, ἀλλὰ τὸ αἰσχρῶς εὐπορεῖν.*

89 *Ἀπορῆσαι καὶ τῆς ἐφημέρου τροφῆς ἄμεινον ἢ πρὸς ἀκολασίαν εὐπορῆσαι.*

90 *Ὁ τῷ κατὰ φύσιν ἀρκούμενος πλούτῳ τοῦ τὰ πολλὰ κεκτημένου, πλειόνων δὲ ἐπιθυμοῦντος, πολύ ἐστι πλουσιώτερος.*

91 *Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων λυποῦνται, ὅτι οὐ μόνον τὰ ἑαυτῶν αὐτοὺς κακὰ δάκνει, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν πέλας ἀγαθὰ λυπεῖ.*

92 *Ἑαυτὸν τιμωρεῖται πᾶς ὁ μετὰ λύπης βιῶν.*

93 *Τοὺς μὲν ἄφρονας ὁ χρόνος, τοὺς δὲ φρονίμους ὁ λόγος τῆς λύπης ἀπαλλάττει.*

94 *Ἐπενδύεσθαι δεῖ τῷ μὲν θώρακι χιτῶνα, τῇ δὲ λύπῃ νοῦν.*

95 *Υἱὸν ἀποβαλόντι τινὶ καὶ πενθοῦντι φίλῳ γράφων τις παραμυθητικῶς εἶπεν "εἰ ὅτε οὐδέπω ἦν οὐκ ἐλυποῦ, μηδὲ νῦν, ὅτε οὐκ ἔστι, λυπηθῇς".*

96 *Συμφορὰ πᾶσα ἢ ἀδιόρθωτός ἐστιν ἢ εὐδιόρθωτος, κατ' οὐδετέραν δὲ λυπητέον.*

97 *Ἃ μὴ βούλει κατ' ὀργὴν μήτε ἀκούειν μήτε πάσχειν, ταῦτα ὀργιζόμενος μήτε εἴπῃς μήτε πράξῃς.*

98 *Πειρῶ πειθοῖ καὶ λόγῳ μᾶλλον ἢ ὀργῇ τὰ ἡμαρτημένα διορθοῦσθαι.*

99 *Μανίαν ἰᾶται φάρμακον, ὀργὴν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ λόγος.*

100 *Εὐκλείδης τοῦ ἀδελφοῦ εἰπόντος κατ' ὀργὴν οὐ*

πρότερον ἀποθανεῖσθαι, εἰ μὴ ἀμυνεῖται αὐτόν, ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, οὐ πρότερον ἀποθανοῦμαι, εἰ μή σε φίλτατον ποιήσομαι.

101 Κρεῖσσον ἀντ' ὀργῆς μακροθυμεῖν πρὸ τοῦ κακῶς πρᾶξαι, ἢ εἰκῇ μεταμελεῖσθαι.

102 Κρεῖσσον θεῷ γὰρ ἢ βροτοῖς χάριν φέρειν.

103 Σοφὸς γὰρ οὐδεὶς πλὴν ὃν ἂν τιμᾷ θεός.

104 Πρὸς τὰς φύσεις χρὴ καὶ τὰ πράγματα σκοπεῖν.

105 Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτήν,
καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον, ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
ῥηϊδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα.

106 Ὡς σεμνὸς ὁ βίος, ἤν τις αὐτὸν ζῆν μάθῃ.

107 Μήποτ' ἐπαινήσῃς, πρὶν ἂν εἰδῇς ἄνδρα σαφηνέως.

108 Εἰ μὲν θεοὶ σθένουσιν, οὐκ ἔστιν τύχη,
εἰ δ' οὐ σθένουσιν, οὐδέν ἐστιν ἡ τύχη.

109 Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ.

110 Ὁ χρηστός ἐστι πανταχοῦ σωτήριος.

111 Ζηλοῦτε μὴ τοὺς πλεῖστα κεκτημένους, ἀλλὰ τοὺς μηδὲν ἑαυτοῖς κακὸν συνειδότας· μετὰ γὰρ τοιαύτης ψυχῆς ἥδιον ἂν τις δύναιτο τὸν βίον διάγειν.

112 Παραδοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθήματα πρὸς ἐθισμὸν τῆς ἀσωμάτου φύσεως.

113 Ἀχαλίνων στομάτων ἀνόμου τ' ἀφροσύνης τὸ τέλος δυστυχία.

114 Σιγᾶν γε μέντοι πολλὰ πολλαχοῦ καλόν.

115 Περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.

116 Οἱ γὰρ πνέοντες μεγάλα τοὺς κρείσσους λόγους
πικρῶς φέρουσι τῶν ἐλασσόνων ὕπο.

117 Πᾶν ὅ τι ἂν μέλλῃς ἐρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ· πολλοῖς γὰρ ἡ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας.

118 Παύροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ·
ὄλβιος ὃς τούτων ἀμφοτέρων ἔλαχεν.

119 Δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὑρίσκειν τέχνας.

120 Πᾶσα γυνὴ φιλέει πλέον ἀνέρος, αἰδομένη δὲ κεύθει κέντρον ἔρωτος ἐρωμανέουσα καὶ αὐτή.

121 Τὴν εὐγένειαν, ἣν θέλῃς ἀνασκοπεῖν,
ἐν τοῖς καλῶς φρονοῦσιν εὑρήσεις βροτῶν.

122 Ἐγὼ γὰρ οὔτ' εἴ τις πενίαν προπηλακίζει νοῦν ἔχειν ἡγοῦμαι, οὔτ' εἴ τις ἐν ἀφθόνοις τραφεὶς ἐπὶ τούτῳ σεμνύνεται.

123 Τὸν ἐχθρὸν ἀεὶ προσγέλα καὶ προσαγόρευε· δοκῶν γὰρ εἶναι αὐτῷ φίλος ῥᾷον κακόν τι δράσεις.

124 Ἡ γὰρ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα, κἂν ἐλάττων ᾖ, δύναται μεῖζον ἔγκλημα λῦσαι.

125 Τοῦ λαμβάνειν ἅπαντες ἡττῶνται βροτοί.

126 Τῶν γὰρ δυναστῶν πλεῖστος ἐν πόλει λόγος.

127 Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.

128 *Μή μοι γένοιτο λυπρὸς εὐδαίμων βίος,*
μηδ' ὄλβος ὅστις τὴν ἐμὴν κνίζοι φρένα.

129 *Φεῦ φεῦ τὸ γῆρας ὡς ἔχει πολλὰς νόσους.*

130 *Δοῦλον τὸν ἐσθλὸν τοὔνομ' οὐ διαφθερεῖ.*

131 *Τράπεζα χωρὶς τῶν λόγων φάτνη πέλει.*

132 *Ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστίν.*

133 *Εὐλαβοῦ τὰς διαβολάς, κἂν ψευδεῖς ὦσιν· οἱ γὰρ πολλοὶ τὴν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἀποβλέπουσιν.*

134 *Βίου πονηροῦ θάνατος εὐκλεέστερος.*

135 *Διὰ τί μίαν μὲν γλῶσσαν ἔχομεν, ὦτα δὲ δύο; ὅτι διπλασίονα δεῖ ἀκούειν τοῦ λέγειν.*

136 *Πλάτων ὁ φιλόσοφος τοῖς νέοις τρία ταῦτα ὑπετίθει, ἐπὶ μὲν τῆς γνώμης σωφροσύνην ἔχειν, ἐπὶ δὲ τῆς γλώσσης σιωπήν, ἐπὶ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αἰδῶ.*

137 *Ἐσθλῷ γὰρ ἀνδρὶ ἐσθλὰ καὶ διδοῖ θεός.*

138 *Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς τί ἀναγκαιότατον εἴη μάθημα, τὸ ἀπομαθεῖν, ἔφη, τὰ κακά.*

139 *Πρὸς τὰς τύχας γὰρ τὰς φρένας κεκτήμεθα.*

140 *Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.*

141 *Εὐλάβεια καλὸν ἔθος τοῖς χρωμένοις.*

142 *Ἄλλων ἰατρὸς αὐτὸς ἕλκεσιν βρύων.*

143 *Οὕτω γὰρ χρὴ καθαρὸν εἶναι τὸν βίον τοῦ σώ-*

φρονος ἀνδρός, ὥστε μὴ ἐπιδέχεσθαι δόξαν αἰτίας πονηρᾶς.

144 Οὐκ ἔστιν ἐπιτήδευμα χρησιμώτερον
τῆς πραότητος.

145 Οἷ τ' αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων·
ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη.

146 Ὡς πανταχοῦ γε πατρὶς ἡ βόσκουσα γῆ.

146ª Πατρὶς γάρ ἐστι πᾶσ', ἵν' ἂν πράττῃ τις εὖ.

147 Μή μοι ἀνὴρ εἴη γλώσσῃ φίλος, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ.

148 Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον ἢ φίλος σαφής.

149 Αἴρει τὴν παρρησίαν τὸ πένεσθαι, πενία γὰρ ἄνδρα ταπεινοῖ.

150 Ἔξω γὰρ ὀργῆς πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος.

151 Μή μοι σύ· πείθειν δῶρα καὶ θεοὺς λόγος,
χρυσὸς δὲ κρεῖσσον μυρίων λόγων βροτοῖς.

152 Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον οἰκείου φίλου.

153 Πονηρὸν μὲν γὰρ γυνὴ κἂν εὔμορφος ᾖ, ἐὰν καὶ δὲ ἀμορφίαν δυστυχῇ, διπλοῦν τὸ κακόν.

154 Κάλλιστόν ἐστι μὴ πλησιάζειν ἔρωτι σαρκικῷ, ἢν δὲ πλησιάσῃ τις, ταχέως μακρυνέσθω.

155 Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς πληρώσας ποτὲ ὀστέων πίνακα ἔπεμψε Διογένει τῷ κυνικῷ φιλοσόφῳ, ὃ δὲ λαβὼν εἶπε "κυνικὸν μὲν τὸ βρῶμα, οὐ βασιλικὸν δὲ τὸ δῶρον."

156 Ὁ αὐτὸς παρακαλούμενος ὑπό τινος τῶν φίλων

τεκνοποιῆσαι, ἔφη “μὴ ἀγωνιᾶτε, καταλείπω γὰρ τέκνα τὰς τῶν ἀγώνων νίκας.”

157 *Ὁ αὐτός, ἐπεὶ Ἀντίπατρος αὐτῷ πολλὰ κατὰ τῆς μητρὸς ἔγραψεν, “ἀγνοεῖς” ἔφη “Ἀντίπατρε, ὅτι μητρὸς ἓν δάκρυον πολλὰς διαβολῶν ἐπιστολὰς ἀπαλείφει.”*

158 *Ὁ αὐτὸς παράγγελμα ἔλαβεν ὅτι “ἐὰν δύνῃ ὁδεῦσαι, μὴ πλεύσῃς.”*

159 *Καθ' ἑκάστην ἡμέραν διατίθου γυναικὶ ἀπόρρητα.*

160 *Ὁ αὐτὸς θεασάμενος γέροντα τὰς τρίχας βάπτοντα, ἔφη “μὴ τὰς τρίχας ἀλλὰ τὰ γόνατα βάπτε.”*

161 *Ἀνάχαρσις ὀνειδιζόμενος ὑπό τινος Ἀττικοῦ ὅτι Σκύθης ἐστίν, “ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ἡ πατρὶς ὄνειδος, σὺ δὲ τῆς πατρίδος” ἔφη.*

162 *Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἐστιν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθὸν καὶ φαῦλον, ἔφη “ἡ γλῶσσα.”*

163 *Ὁ αὐτὸς κρεῖττον εἶναι ἔφη ἕνα φίλον ἔχειν πολλοῦ ἄξιον ἢ πολλοὺς μηδενὸς ἀξίους.*

164 *Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς ποῦ κατοικοῦσιν αἱ Μοῦσαι, ἔφη ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν φιλοπόνων.*

165 *Ὁ αὐτὸς θεασάμενος μειράκιον καλλωπιζόμενον, “οὐκ αἰσχύνῃ” ἔφη “ὅτι τῆς φύσεως ἄνδρα σε ποιησάσης, σεαυτὸν τεθήλυκας;”*

166 *Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἐστι ψυχρότατον; ἔφη, ἄνθρωπος ἀναίσθητος.*

167 *Αἴσωπος ὀνειδιζόμενος ὅτι χαλεπὴν ἔχει τὴν ὄψιν, ἔφη “μή μου τῷ εἴδει, ἀλλὰ τῷ νῷ πρόσεχε”.*

168 *Βίας ἔλεγεν ἀτυχῆ εἶναι τὸν ἀτυχίαν μὴ φέροντα, καὶ νόσον ψυχῆς τὸ τῶν ἀδυνάτων ἐρᾶν.*

169 *Ὁ αὐτός ποτε συμπλέων ἀσεβέσι, χειμαζομένης τῆς νεὼς κἀκείνων τοὺς θεοὺς ἐπικαλουμένων, σιγᾶτε, ἔφη, μὴ αἴσθωνται ὑμᾶς ἐνθάδε πλέοντας.*

170 *Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἂν εἴη ἄριστον ἐν τῷ βίῳ, εἶπε, συνείδησις.*

171 *Ὁ αὐτὸς ἔλεγε· δύο διδασκαλίας θανάτου εἶναι, τόν τε πρὸ τοῦ γενέσθαι χρόνον καὶ τὸν ὕπνον.*

172 *Γοργίας ὁ ῥήτωρ ἔλεγε· τοὺς φιλοσοφίας μὲν ἀμελοῦντας, περὶ δὲ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα γινομένους, ὁμοίους εἶναι τοῖς μνηστῆρσιν, οἳ τὴν Πηνελόπην ἐθέλοντες ταῖς θεραπαινίσιν αὐτῆς ἐμίγνυντο.*

173 *Ὁ αὐτὸς τοὺς ῥήτορας ἔφη ὁμοίους εἶναι βατράχοις· τοὺς μὲν γὰρ ἐν ὕδατι κελαδεῖν, τοὺς δὲ ἐν τῇ γῇ.*

174 *Διογένης θεασάμενος μειράκιον ἄσωτον τὰ πατρῷα δαπανῆσαν καὶ ἐλαίαν καὶ ἄρτον ἐσθίον καὶ ὕδωρ πῖνον ἔφη "εἰ οὕτως κατὰ γνώμην ἠρίστας, οὐκ ἂν οὕτως κατ' ἀνάγκην ἐδείπνεις."*

175 *Ὁ αὐτὸς θεασάμενος νεανίσκον καλλωπιζόμενον ἔφη, εἰ μὲν πρὸς ἄνδρας, ἀτυχεῖς, εἰ δὲ πρὸς γυναῖκας, ἀδικεῖς.*

176 *Διογένης ἐρωτηθεὶς διὰ τί τὸ χρυσίον ὠχρόν ἐστιν, ἔφη, ὅτι πολλοὺς ἐπιβούλους ἔχει.*

177 *Ὁ αὐτὸς ἀκούσας ὑπό τινος ὅτι οὐκ ὢν φιλόσοφος προσποιεῖται εἶναι, εἶπε, κατὰ τοῦτο γοῦν κρείττων σου εἰμί, τό γε βούλεσθαι.*

178 Ὁ αὐτὸς θεασάμενος μειράκιον εὔμορφον καὶ διὰ τοῦτο φιλούμενον ἔφη, ὦ σπούδασον τοὺς τοῦ σώματος ἐραστὰς ἐπὶ τὴν ψυχὴν μεταγαγεῖν.

179 Ὁ αὐτὸς ἔφασκεν ἡδονὴν ἀληθῆ εἶναι τὸ τὴν ψυχὴν ἐν ἱλαρότητι καὶ ἡσυχίᾳ ἔχειν, ἄνευ δὲ τούτου οὔτε τὰ Μήδου οὔτε τὰ Κροίσου χρήματα ὠφέλιμα εἶναι. ἐὰν δέ τις ἢ ὑπὲρ μικροῦ ἢ ὑπὲρ μεγάλου λυπῆται, οὐκ εὐδαίμων ἀλλὰ κακοδαίμων.

180 Διογένης ἀκούσας ὡς κακὸν τὸ ζῆν, οὐμενοῦν, ἔφη, κακὸν τὸ ζῆν, ἀλλὰ τὸ κακῶς ζῆν.

181 Ὁ αὐτὸς ἐρωτώμενος πῶς ἄν τις ἀμύναιτο τὸν ἐχθρόν, εἶπεν "εἰ σύγε καλὸς καὶ ἀγαθὸς αὐτῷ γένοιο."

182 Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ πυθομένου τινὸς τί τὸν υἱόν μου διδάξω, εἶπεν, εἰ μὲν μετὰ θεοῦ μέλλοι ζῆν, φιλόσοφον, εἰ δὲ μετὰ ἀνθρώπων, ῥήτορα.

183 Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς πόσοι εἰσὶν Ἀθηναῖοι, οἱ μὲν σπουδαῖοι ὀλίγοι, οἱ δὲ φαῦλοι πολλοί, ἔφη.

184 Ὁ αὐτὸς ἰδὼν ἀθλητὴν κακῶς Ἀθηναίους ἰατρεύοντα εἶπεν, εὗρες ὁδὸν δι' ἧς πολλοὺς καταβαλεῖς.

185 Ὁ αὐτὸς ἔφη τὸν κόλακα οὕτω διαφέρειν τοῦ κόρακος, ὅτι ὃ μὲν ζῶντας ὃ δὲ νεκροὺς ἐσθίει.

186 Δημήτριος ἐρωτηθεὶς τί δυσκολώτατον ἐν ἀνθρώποις, "σιωπὴ" ἔφη.

187 Ὁ αὐτός φησι μὴ δεῖν ζητεῖν τοὺς ἀνθρώπους εἰ ἐκ μεγάλων πόλεών εἰσιν, ἀλλ' εἰ μεγάλης πόλεως ἄξιοι.

188 Ὁ αὐτὸς τὴν φιλαργυρίαν μητρόπολιν ἔλεγε πάσης κακίας.

189 Δημόκριτος ἰδὼν φθονερὸν λυπούμενον ἔφη "ἢ τούτῳ μέγα κακὸν συμβέβηκεν ἢ ἑτέρῳ μέγα ἀγαθόν."

190 Διαγόρας ἐν τῷ πλεῖν ποτε χειμαζομένου τοῦ σκάφους καὶ τῶν συνεπιβατῶν λεγόντων, ὅτι διὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἀπολλύμεθα, δείξας πλησίον ἕτερον σκάφος κινδυνεῦον ἔφη, μήτι κἀκείνοις Διαγόρας συμπλεῖ;

191 Ὁ αὐτὸς ὀνειδιζόμενος ὅτι δίκην ἔχων ῥήτορα ἐμισθώσατο, ἔφη, καὶ γὰρ ὅταν δεῖπνον ἔχω, μάγειρον μισθοῦμαι.

192 Ὁ αὐτὸς ὀνειδιζόμενος ἐπὶ τῷ βαρβαρίζειν ἔφη, ἐγὼ μὲν τῷ λόγῳ, ὑμεῖς δὲ τῷ τρόπῳ.

193 Ὁ αὐτὸς ἔφη· ὅστις φίλον λυπούμενον ἔφυγεν, οὐδὲ τοῦ χαίροντος ἀπολαύειν ἐστὶν ἄξιος.

194 Ἐπίκουρος ἐρωτηθεὶς πότε δεῖ προσομιλεῖν γυναικί, ἔφη, ὅταν σαυτὸν ἀσθενέστερον θέλῃς γενέσθαι.

195 Ὁ αὐτὸς τὴν οἴησιν ἱερὰν νόσον ἔλεγεν.

196 Ζήνων ὁ φιλόσοφος, λεγόντων τινῶν ὅτι παράδοξα λέγει, εἶπεν "ἀλλ' οὐ παράνομα".

197 Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἐστι φίλος, ἄλλος οἷος ἐγώ.

198 Ὁ αὐτὸς ἔφη τὴν μὲν ὅρασιν ἀπὸ τοῦ ἀέρος λαμβάνειν τὸ φῶς, τὴν δὲ ψυχὴν ἀπὸ τῶν μαθημάτων.

199 Ἡράκλειτος ἔφη, οἴησις προκοπῆς ἐγκοπὴ προκοπῆς.

200 Ὁ αὐτὸς τὴν παιδείαν ἕτερον ἥλιον εἶναι τοῖς πεπαιδευμένοις ἔλεγε.

201 Θεόφραστος ἰδὼν στρατόπεδον μέγα ἀστρατήγητον ἔφη "πηλίκον θηρίον κεφαλὴν οὐκ ἔχει."

202 Ὁ αὐτὸς ἔλεγεν "ὀφείλομεν ἑαυτοὺς ἐθίζειν ἀπὸ ὀλίγων ζῆν, ἵνα μηδὲν αἰσχρὸν ἕνεκα χρημάτων πράττωμεν."

203 Θεόκριτος ὁ Χῖος, ἀφυοῦς ποιητοῦ ἀκρόασιν ποιουμένου, ἐρωτώμενος ὑπὸ αὐτοῦ ποῖά ἐστι τὰ καλῶς εἰρημένα, ἔφη "ἃ παρέλιπες."

204 Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἐστι δύσκολον, ἔφη τὸ ἑαυτὸν γνῶναι· καὶ τί θεῖον, τὸ μήτε ἀρχὴν μήτε τελευτὴν ἔχον· καὶ πῶς ἄριστα καὶ δικαιότατα βιώσομεν, ἐὰν ἃ τοῖς ἄλλοις, ἔφη, ἐπιτιμῶμεν, αὐτοὶ μὴ ποιῶμεν.

205 Ἰσοκράτης εἰπόντος αὐτῷ τινος ὅτι ὁ δῆμος ὑπὸ τῶν ῥητόρων ἁρπάζεται, "τί θαυμαστόν, εἰ Κόρακος ἐφευρόντος τὴν ῥητορικὴν οἱ ἀπ' ἐκείνου κόρακές εἰσιν."

206 Ἰσοκράτης ὁ Ῥωμαϊκὸς ἐρωτηθεὶς διὰ τί μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη γράμματα μανθάνει, ἔφη "οὐχ ἵνα μάθω, ἀλλ' ἵνα μὴ ἄπειρος ἀποθάνω."

207 Κλεόβουλος ἐρωτηθεὶς τίνα δεῖ φυλάττεσθαι, εἶπε τῶν μὲν φίλων τὸν φθόνον, τῶν δὲ ἐχθρῶν τὴν ἐπιβουλήν.

208 Καλλίας ὁ τῶν Ἀθηνῶν στρατηγὸς ἐρωτηθεὶς

πῶς περιέχουσιν οἱ νόμοι τῆς πόλεως, ὡς δ' ἂν βούληται Δημοσθένης, εἶπεν, διορθοῦται γὰρ λόγοις μόνον.

209 Καλλίμαχος ἀκούσας παρά τινος ὅτι ὁ δεῖνα ἐπὶ ἐμοῦ τάδε κακά σε ἐλοιδόρει, εἶπεν "εἴπερ μὴ σὺ ἡδέως ἤκουες, οὐκ ἂν ἐκεῖνος ἔλεγε."

210 Κῦρος ὁ βασιλεὺς θεασάμενός ποτε γυναῖκα εὔμορφον καὶ τῶν παρεστώτων τινὸς εἰπόντος, ὅτι ἔξεστί σοι, εἰ θέλεις, χρήσασθαι βασιλεῖ ὄντι, ἔφη "ἀλλὰ βασιλεῖ μὴ σωφρονεῖν οὐκ ἔξεστιν."

211 Ὁ αὐτὸς ἐρωτώμενος τίνι καταλιμπάνεις τὸ βασίλειον, "τῷ δυναμένῳ" ἔφη.

212 Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς ποῖος τῶν θανάτων ἐστὶ χαλεπώτερος, "ὁ ἐκ τῶν νόμων ἐπαγόμενος" ἔφη.

213 Λεωνίδης χωλὸν ἔχων τὸ σκέλος ἐπὶ παράταξιν προῆγεν· εἰπόντων δέ τινων ὅτι πῶς δύνῃ ἐπὶ παρατάξεως στῆναι; "οὐ γὰρ φευγόντων ἀλλὰ ἑστώτων ἡ χρεία" ἔφη.

214 Λοιδορούμενος Εὐριπίδης ὑπὸ φαλακροῦ ἔφη "σὲ μὲν οὐχ ὑβρίσω, τὰς δὲ τρίχας σου ἐπαινέσω, ὅτι κακὸν κρανίον κατέλιπον."

215 Μένανδρος τὸν φθόνον πριόνα τῆς ψυχῆς εἶπεν.

216 Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἐστι κακὸν διδασκαλεῖον, εἶπε "τῦφος."

217 Νικοκλῆς τοὺς ἰατροὺς εὐτυχεῖς ἔλεγεν, ὅτι τὰς μὲν ἐπιτυχίας αὐτῶν ὁ ἥλιος ὁρᾷ τὰς δὲ ἀποτυχίας ἡ γῆ καλύπτει.

218 *Νεανίσκου πολλὰ λαλοῦντος εἶπέ τις "εἰ τοσαῦτα ἐφρόνεις ὅσα καὶ λαλεῖς, οὐκ ἂν τοσαῦτα ἠσχημόνεις."*

219 *Νεανίσκου ἐναβρυνομένου καὶ λέγοντος "πολλὰ ὡμίλησα σοφοῖς," εἶπέ τις "κἀγὼ πολλοῖς πλουσίοις, ἀλλὰ πλούσιος οὐκ εἰμί."*

220 *Ξενοκλῆς τὴν πενίαν ἔλεγεν αὐτοδιδάσκαλον εἶναι φιλοσοφίας· ἃ γὰρ ἐκείνη τοῖς λόγοις πείθει, αὐτὴ τοῖς ἔργοις ἀναγκάζει.*

221 *Ξενοκράτει χρημάτων κομισθέντων ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἑστιάσας τοὺς κομίσαντας κατὰ τὸν αὐτοῦ τρόπον, "ἀπαγγείλατε" ἔφη "Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι ἔστ' ἂν οὕτω ζῶ, οὐ δέομαι τῶν πεντήκοντα ταλάντων." τοσαῦτα γὰρ ἦσαν τὰ πεμφθέντα.*

222 *Οἰνοπίδης ὁρῶν μειράκιον πολλὰ βιβλία κτώμενον, "μὴ τῇ κιβωτῷ, ἀλλὰ τῷ στήθει" ἔφη.*

223 *Ὁ αὐτὸς εἶπε "τὰ βιβλία τῶν μὲν μεμαθηκότων ὑπομνήματά εἰσι, τῶν δὲ ἀμαθῶν μνήματα."*

224 *Πρωταγόρας ἔλεγε μηδὲν εἶναι μήτε τέχνην ἄνευ μελέτης μήτε μελέτην ἄνευ τέχνης.*

225 *Πλάτων εἴ ποτε ἑώρα τινὰ ἁμαρτάνοντα, ἐπισκεπτέον ἔλεγε, μή ποτε καὶ ἐγὼ τοιούτῳ περιπέσω.*

226 *Πλάτων ὁ φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν ἄριστα διοικῶνται αἱ πόλεις, εἶπεν "ἐὰν οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν, ἢ οἱ βασιλεῖς φιλοσοφήσωσιν."*

227 *Πλάτων ἐρωτηθεὶς "διὰ τί γέρων ὢν φιλάργυρος εἶ," ἔφη "κρεῖττόν ἐστι μεταλλάξαντα τοῖς ἐχθροῖς καταλιπεῖν ἢ ζῶντα τῶν ἐχθρῶν δεηθῆναι." κατέγνω γὰρ τῶν πολλῶν ἀφιλίας.*

228 Ὁ αὐτὸς ἔφη, καλὸν οὐδαμῶς τὸν πεπαιδευμένον ἐν ἀπαιδεύτοις διαλέγεσθαι, ὥσπερ οὐδὲ νήφοντα [ἐν] μεθύουσιν.

229 Ὁ αὐτὸς τοῖς παισὶ συνεβούλευεν αἰδῶ [μᾶλλον] καταλιπεῖν ἢ χρυσόν.

230 Ὁ αὐτὸς παρεκελεύετο τοῖς νέοις τρία ταῦτα ἔχειν, ἐπὶ μὲν τῆς γνώμης σωφροσύνην, ἐπὶ δὲ τῆς γλώττης σιγήν, ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου αἰδῶ.

231 Πυθαγόρας διψήσας πολλάκις ἐκ τοῦ φρέατος ἐλάμβανε καὶ ἐξέχει εἰς γῆν, κολάζων τὴν ἐπιθυμίαν.

232 Ὁ αὐτὸς ἔλεγεν ὅτι ὁ πεπαιδευμένος τριῶν χρῄζει, φύσεως μελέτης χρόνου.

233 Πλάτων τοὺς πλουσίους καὶ ἀπλήστους ὑδρωπιῶσιν ἔλεγεν ὁμοίους· οἳ μὲν γὰρ πεπληρωμένοι ὑδάτων διψῶσιν, οἳ δὲ χρημάτων.

234 Ὁ αὐτὸς ὀργιζόμενος τῷ οἰκέτῃ καὶ μέλλων αὐτὸν μαστιγοῦν, ἐπιστατοῦντος Ξενοκράτου, ἔφη "λαβὼν τοῦτον μαστίγωσον· ἐγὼ γὰρ ὀργίζομαι." φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ ἐπανατεινόμενον τὴν βακτηρίαν τῷ παιδὶ ἑστάναι χρόνον πολὺν μετέωρον ταύτην ἔχοντα, καὶ τὴν αἰτίαν ἐρωτώμενον φῆσαι κολάζειν τὸν ἑαυτοῦ προορμήσαντα θυμόν.

235 Πυθαγόρας νεανίσκον ἰδὼν ἀθλητικὸν οἴνῳ καὶ κρεοφαγίᾳ σάρκα πολλὴν ὑποτρέφοντα εἶπεν "ὦ δαιμόνιε, παῦσαι καθ' ἑαυτοῦ ποιῶν τὸ δεσμωτήριον ὀχυρόν."

236 Πλάτων ἐρωτηθεὶς τί ὠφέληται ἐκ τῆς φιλοσοφίας, ἔφη τὸ αὐτὸν ἐν εὐδίᾳ ἑστῶτα βλέπειν ἄλλους χειμαζομένους.

237 Χρὴ πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ προνοῆσαι ὅπως μὴ γένηται, καὶ γενόμενα εὖ θέσθαι.

238 Ῥωμύλος ἐγκαλούμενος ὅτι πονηροῖς ἀνθρώποις σύνεστιν, ἔφη "καὶ οἱ ἰατροὶ τοῖς νοσοῦσιν, ἀλλ' ὑγιαίνουσιν."

239 Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί ὄφελος τῶν ψευδομένων ἐκ τοῦ ψεύδους, ἔφη τὸ κἂν ἀληθῆ λέγωσι μὴ πιστεύεσθαι.

240 Ὁ αὐτὸς ἔφη, ἥδιστόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ παιδεία καὶ ἀρετὴ καὶ ἱστορία τῶν ἀγνοουμένων.

241 Ὁ αὐτὸς ἔλεγεν ἐκεῖνον μόνον βασιλέα εἶναι τὸν δυνάμενον ἄρχειν τῶν οἰκείων παθῶν.

242 Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος πῶς ἂν γένοιτο πλούσιος, "εἰ τῶν ἐπιθυμιῶν" εἶπε "κρατήσεις."

243 Ὁ αὐτὸς ἔφη, οἱ τὰ ἀπὸ κακῶν ἔργων εἰς τὰς καλὰς ἀναλίσκοντες λειτουργίας ὅμοιον ποιοῦσι τοῖς ἀπὸ ἱεροσυλίας εὐσεβοῦσι.

244 Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος εἰ κατασχεῖν δύναιτό τις λόγον ἀπόρρητον, ἔφη "ὅστις διάπυρον ἄνθρακα τῇ γλώσσῃ κατέχειν δυνήσεται."

245 Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τίς σοι πλουσιώτατος εἶναι δοκεῖ, εἶπεν "ὁ ἐλαχίστοις ἀρκούμενος, αὐτάρκεια γάρ ἐστι φύσεως πλοῦτος."

246 Ὁ αὐτὸς ἔφη τῆς αὐτῆς ἁμαρτίας εἶναι τὸ διδόναι οἷς μὴ δεῖ καὶ τὸ μὴ διδόναι οἷς δεῖ.

247 Ὁ αὐτος ἔφη "ὁποία ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου ἐστί, τοιοῦτος καὶ ὁ λόγος."

248 Ὁ αὐτὸς ἐσπουδακότα τινὰ τῶν γνωρίμων καταμαθὼν ὅπως ἂν αὐτῷ ἡ εἰκὼν ὁμοία γένηται, ἔφη πρὸς αὐτόν "σὺ ὅπως μέν σοι ὁ λίθος ὅμοιος γένηται ἐσπούδακας, ὅπως δὲ μὴ αὐτὸς λίθῳ ὅμοιος γένῃ οὐ φροντίζεις."

249 Ὁ αὐτὸς ἰδών τινα ἐπὶ θέαν ἐξιοῦσαν, εἶπεν "οὐχ ἵνα θεάσῃ, γύναι, πορεύῃ, ἀλλ' ἵνα θεαθῇς."

250 Ὁ αὐτὸς ἀπαγγείλαντος αὐτῷ τινος ὅτι ὁ δεῖνά σε κακῶς ἔφη, "καὶ τυπτέτω με" εἶπε "μὴ παρόντα."

251 Σόλων ἐρωτηθεὶς πῶς δεῖ φίλοις χρῆσθαι, εἶπε παροῦσι μὲν εὖ κεχρῆσθαι, ἀπόντας δὲ εὐλογεῖν.

252 Σόλων ἐρωτηθεὶς διὰ τί τὴν τύχην καθημένην γράφουσιν, εἶπεν "ὅτι οὐχ ἕστηκε."

253 Στρατόνικος ἰατρὸν κολακεύων ἔλεγεν "ἐπαινῶ σου τὴν ἐμπειρίαν, ὅτι οὐκ ἐᾷς τοὺς ἀρρώστους κατασαπῆναι, τάχιον αὐτοὺς τοῦ ζῆν ἀπαλλάττων."

254 Τοὺς μὲν κενοὺς ἀσκοὺς τὸ πνεῦμα διίστησι, τοὺς δὲ ἀνοήτους τὸ οἴημα.

255 Τόπων μεταβολαὶ οὔτε φρόνησιν διδάσκουσιν οὔτε ἀφροσύνην ἀφαιροῦνται.

256 Ὑπερίδης ἔφη· δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἐπιδείκνυσθαι ἐν μὲν τοῖς λόγοις ἃ φρονεῖ, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις ἃ ποιεῖ.

257 Ὁ αὐτὸς ἔλεγε κακῶν ἀνθρώπων φεύγειν φιλίαν καὶ ἀγαθῶν ἔχθραν.

258 Φίλιππος ὁρῶν πλούσιον καὶ ἀπαίδευτον ἔφησε "πλοῦτος περιηργυρωμένος."

259 Ὁ αὐτὸς ἔλεγε τὸν βασιλέα δεῖν μνημονεύειν, ὅτι ἄνθρωπος ὢν ἐξουσίαν εἴληφεν ἰσόθεον, ἵνα προαιρῆται μὲν τὰ καλά, φρονῇ δὲ ἀνθρώπινα.

260 Φιλόξενος παρῄνει προτιμᾶν τῶν γονέων τοὺς διδασκάλους, ὅτι οἱ μὲν γονεῖς τοῦ ζῆν μόνον, οἱ δὲ διδάσκαλοι τοῦ καλῶς ζῆν αἴτιοι γεγόνασιν.

261 Ὁ αὐτὸς πρὸς μειράκιον ἐρυθριᾶσαν ἔφη "θάρρει, τοιοῦτον γὰρ ἡ ἀρετὴ ἔχει τὸ χρῶμα."

262 Χρύσιππος ἐρωτηθείς "διὰ τί λιτὸς εἶ ἔχων χρήματα πολλά;" εἶπε "τὸ μέλλον οὐκ εἰδώς, ἵνα ἐάν τι γένηται μὴ ξενίζωμαι."

263 Χαβρίας καταλαβὼν ἐπὶ στρατοπέδου δύο φύλακας ἀπέκτεινε καθεύδοντας, εἰπών "οὓς κατέλαβον, τούτους καὶ κατέβαλον."

264 Χίλων φιλάργυρον ἰδὼν ἐκφερόμενον ἔφη "οὗτος βίον ἀβίωτον βιώσας ἑτέροις βίον κατέλιπε."

265 Ψυχὴν σώματος ἀναγκαιότερον ἰᾶσθαι· τοῦ γὰρ κακῶς ζῆν τὸ τεθνάναι κρεῖττον.

266 Ὠρίων ἰδὼν νεανίαν φιλοπονοῦντα ἔφη "κάλλιστον ὄψον τῷ γήρατι ἀρτύεις."

267 Ὥσπερ οἱ κόρακες παρεδρεύοντες ἐξορύττουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν νεκρῶν, οὕτως οἱ κόλακες τοῖς ἐπαίνοις τοὺς λογισμοὺς διαφθείρουσι τῶν ἀνθρώπων.

268 Θεανὼ ἔφη "κρεῖττόν ἐστιν ἵππῳ ἀχαλίνῳ ἑαυτὸν πιστεύειν ἢ γυναικὶ ἀλογίστῳ."

269 Θεανὼ ἔφη "περὶ ὧν λέγειν καλόν, περὶ τούτων

σιωπᾶν αἰσχρόν, καὶ περὶ ὧν αἰσχρὸν λέγειν, περὶ τούτων σιωπᾶν ἄμεινον."

270 Ἡ αὐτὴ ἐρωτηθεῖσα τί ἐστιν ἔρως, ἔφη πάθος "ψυχῆς σχολαζούσης".

EXCERPTA VINDOBONENSIA.

1 Ὡρίων ὁ φιλόσοφος εἴρηκεν, ὅπερ σὺ μισεῖς παρ' ὁμοίων σοι γενέσθαι, τοῦτο εἰς ἑτέρους μὴ ποίει.

2 Ὡρίων ἰδὼν νεανίαν φιλοπονοῦντα ἔφη "κάλλιστον ὄψον τῷ γήρατι ἀρτύεις."

3 Οἱ νόμοι ταῖς ἀράχναις ἐοίκασι· καὶ γὰρ ἐκείναις ἂν ἐμπέσῃ κώνωψ ἢ μυῖα, συνέχεται, εἰ δὲ σφὴξ ἢ μέλιττα, διαρρήξασα ἀποτρέχει· οὕτω καὶ εἰς τοὺς νόμους ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ εὐτελής, συνέχεται, ἐὰν δὲ πλούσιος ἢ δυνατός, ἀποτρέχει.

4 Κρεῖσσον ἰσχνὸν εἶναι μετὰ σωφροσύνης ἢ εὔσαρκον μετὰ ἀκολασίας.

5 Οἱ μὲν τραχεῖς ἵπποι τοῖς χαλινοῖς, οἱ δὲ ὀξεῖς θυμοὶ τοῖς λογισμοῖς δοῦλοι.

6 . . . ἀναγκαῖον μὲν κτῆμα, οὐχ ἡδὺ δέ.

7 Ἴσον ἔχει θεοῦ ἄνθρωπος τὸ εὐεργετεῖν καὶ τὸ ἀληθεύειν.

8 Τὸν εὐεργετοῦντά σε εἰς ψυχὴν ὡς ὑπηρέτην θεοῦ μετὰ θεὸν τίμα.

9 Τοῦ εὐεργετεῖν μηδέποτε ἀποστήσῃ.

10 Τῶν εὐεργετῶν μηδέποτε λήθην ποιήσῃ.

11 Τῶν εὐτυχούντων ἀνταγωνιστὴς φθόνος.

12 Παιδός, οὐκ ἀνδρὸς τὸ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν.

13 Ἐπαινούμενος μὴ πάντα πίστευε.

14 Εὐγνώμων ὁ μὴ λυπούμενος ἐφ' οἷς μὴ ἔχει, ἀλλὰ χαίρων ἐφ' οἷς ἔχει.

15 Τοὺς μὲν ἄφρονας ὁ χρόνος, τοὺς δὲ φρονίμους ὁ λόγος τῆς λύπης ἀπαλλάττει.

16 Ἀνδρῶν δ' ἀπίστων ὅρκον εἰς ὕδωρ γράφε.

17 Μικραὶ χάριτες ἐν καιρῷ μέγισταί εἰσι τοῖς λαμβάνουσιν.

18 Κρείττονές εἰσιν αἱ τῶν πεπαιδευμένων ἐλπίδες ἢ ὁ τῶν ἀμαθῶν πλοῦτος.

19 Οἱ πεπαιδευμένοι τόσον διαφέρουσι τῶν ἀπαιδεύτων ὅσον θεὸς τῶν ἀνθρώπων.

20 Πολλοὶ δοκοῦντες εἶναι φίλοι οὐκ εἰσί, καὶ οὐ δοκοῦντες εἰσί. σοφὸν οὖν γινώσκειν ἕκαστον.

21 Ταυτόν ἐστι νεκρὸν ἰατρεύειν καὶ γέροντα νουθετεῖν.

22 Ἵππου μὲν ἀρετὴν ἐν πολέμῳ, φίλου δὲ πίστιν ἐν ἀτυχίᾳ κρῖνε.

23 Φίλους ἡγοῦ τοὺς εἰς ὠφέλειάν σε ὠφελοῦντας.

24 Οἱ ἀληθινοὶ φίλοι καὶ τὰς φιλίας ἡδείας καὶ τὰς συμφορὰς ἐλαφροτέρας ποιοῦσι, τῶν μὲν συναπολαύοντες, ὧν δὲ μεταλαμβάνοντες.

25 Ἔοικε τῶν φιλαργύρων ὁ βίος νεκροῦ δείπνῳ· πάντα γὰρ ἔχει καὶ τὸν εὐφρανθησόμενον οὐκ ἔχει.

26 Λιμὴν μὲν πλοίου ὅρμος, βίου δὲ ἀλυπία.

27 Τήκεται ὁ μὲν σίδηρος πυρί, ὁ δὲ λογισμὸς ἐν πόθῳ.

28 Οἱ μὲν ἀμαθεῖς παῖδες τὰ γράμματα, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἄνδρες τὰ πράγματα οὐ συνιᾶσι.

29 Οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἐλπὶς χωρὶς πόνου ἄγει τι χρήσιμον.

30 Γῆρας καὶ πενία δύο τραύματα δυσθεράπευτα.

31 Τὸ μὲν πῦρ ἄνεμος, τὸν δὲ ἔρωτα ἡ συνήθεια ἐκκαίει.

32 Πρωταγόρας ἔλεγε μηδὲν εἶναι μήτε τέχνην ἄνευ μελέτης μήτε μελέτην ἄνευ τέχνης.

33 Διογένης.
Ἀρχὴν μαθημάτων λαβὼν πρόκοπτε τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ.

34 Θνητὸς ὑπάρχων, ἄνθρωπε, σπούδαζε πρὸ θανάτου μὴ θανεῖν.

35 Ἀνὴρ σοφὸς καὶ πένης οὐ δυσχερής. ἔχει γὰρ τὴν σοφίαν ἀντὶ πλούτου πολλοῦ.

36 Τὸν πλούσιον ἄνδρα καὶ ἀπαίδευτον νόμιζε τοῦτον εἶναι ὄνον χρυσοχαλίνωτον, οἱ δὲ τούτου ἐγκωμιασταὶ ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐνδεεῖς.

37 Ὃ μέλλεις πράττειν μὴ πρόλεγε· ἀποτυχὼν γὰρ γελασθήσῃ.

38 *Σεκοῦνδος ὁ φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς τί ἐστι γυνὴ πονηρά, ἔφη "γυνή ἐστι συνεστιώμενον θηρίον, συνεγειρομένη μέριμνα, συμπλεκομένη ἀσέλγεια, συντηρουμένη λέαινα, ἱματισμένη ἔχιδνα, αὐθαίρετος μάχη, συγκοιμωμένη ἀκρασία, καθημερινὴ ζημία, ἀμεριμνίας ἐμπόδιον, οἰκίας χειμών, ἀνδρὸς ἀκρατοῦς ναυάγιον, εὔμορφος ἐρινύς, κεκοσμημένη σκύλλα, μοιχῶν κατασκευή, βίων ἀνάλωσις, πολυτελὴς πόλεμος, ζῷον πονηρόν, ἀναγκαῖον κακόν."*

39 *Ἔδει γὰρ ἡμᾶς τῷ θεῷ θύειν, ὅταν*
γυνὴ κατορύττηται τάφῳ, οὐχ ὅταν γαμῇ.

40 *Γυναῖκα γὰρ θάπτειν* [*ἄμεινον*] *ἢ γαμεῖν.*

41 *Τυραννικὸν τοῦτ' ἐστί . . .*

42 *Γυνὴ θηρίων ἁπάντων ἀγριωτέρα ὑπάρχει.*

43 *Κρεῖσσόν γάρ ἐστιν εἰς πῦρ ἢ εἰς ὕδωρ πεσεῖν ἢ εἰς γυναῖκα μαχίμην καὶ πονηράν.*

44 *Ἀντιφάνης.*

Αἱ νέαι φιλίαι ἀναγκαῖαι μέν, αἱ δὲ παλαιαὶ ἀναγκαιότεραι.

45 *Σέξτου.*

Μὴ ὀνειδίσῃς τὰς τῶν φίλων σου χάριτας· ἔσῃ γὰρ ὡς οὐ δεδωκώς.

46 *Μυστήριον ἐν φιλίᾳ ἀκούσας, ὕστερον ἐχθρὸς γενόμενος μὴ ἐκφήνῃς· ἀδικεῖς γὰρ οὐ τὸν ἐχθρὸν ἀλλὰ τὴν φιλίαν.*

47 *Ταὼν εἰς δεῖπνον παρασκευάζεσθαι μέλλων, ἁπλώσας τὰ πτερὰ εἶπεν· εἰ μὲν πολλῶν κρεῶν ὁρᾷς με μετέχοντα, θῦσον, εἰ δὲ τῇ τῶν πτερῶν ποικιλίᾳ* [*ἤδη,*] *φεῖσον σαρκὸς ὀλίγης κεκοσμημένης.*

48 Ἀδύνατόν ἐστι τὸν ὀρθῶς βιοῦντα καὶ ὀρθῶς φρονοῦντα περιπεσεῖν πταίσμασιν αἰσχύνης ἢ πλάνῃ δαιμόνων. ὥσπερ δὲ σκώληξ ἀναλίσκει τὸ ξύλον ὅπου εἰσέρχεται, οὕτως καὶ ἡ ἁμαρτία μένουσα ἐν τῷ ποιήσαντι αὐτήν.

49 Ὁ αὐτὸς θεασάμενος ἐπὶ θύραις εὐπρεποῦς γυναικὸς οἰκοφθόρον μειράκιον, ἔφη· ὦ μειράκιον, σπούδασον τοὺς τοῦ σώματος ἐραστὰς ἐπὶ τὴν ψυχὴν μεταγαγεῖν.

50 Ἀπαιδεύτου τὸ ἄλλῳ ἐγκαλεῖν ἐφ' οἷς αὐτὸς πράσσῃ κακῶς.

51 Ἄνθρωπος μιαρολογῶν πολὺ ἀλογώτερος τῶν κτηνῶν ὑπάρχει· οὐ γὰρ τῆς ἀνάγκης ὁ μισθός, ἀλλὰ προαιρέσεως.

52 Ὅταν λοιδορηθῇς περί τινος, ἄνθρωπε, σκόπευσον ἀκριβῶς μή τί σοι πέπρακται τῆς λοιδορίας ἄξιον, εἰ δ' οὐ πέπρακται, καπνὸν καὶ ἄνεμον τὴν λοιδορίαν νόμιζε.

53 Ἀνὴρ ἐπίφθονος μέγα κακόν· εἰ δὲ καὶ τὸ γείτων εἶναι κεκλήρωται, ἀπαραίτητον τὸ δυστύχημα καὶ τῷ θανάτῳ μόλις παυσόμενον.

54 Οἱ νέοι καὶ σφριγῶντες ἀκόλαστοι καὶ τρυφῶντές εἰσιν ἀκρατέστεροι.

55 Τί δῆτα τὸ κενὸν τοῦτο δοξάριον τὸν πήλινον ἀσκὸν διεφύσησεν;

56 Ὁδίτου χεῖρες ἀκόλαστοι καὶ γεωργικοὺς ἱδρῶτας ἀδικεῖν ἑτοιμότατοι.

57 Πλάτων.

Εἰ λύπης ἐθελήσεις κρατεῖν, περιπόλει τοὺς τά-

φους, καὶ τοῦ πάθους ἕξεις τὸ φάρμακον καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίας ὄψει περαιτέρω κόνεως μὴ κεκτημένας τὸ φύσημα.

58 *Ἰσοκράτης.*

Οἱ μὲν τοὺς φίλους παρόντας τιμῶσιν, οἱ δὲ καὶ μακρὰν ἀπόντας ἀγαπῶσι.

59 *Τὰς τῶν φαύλων συνηθείας ὀλίγος χρόνος διέλυσε, τὰς δὲ τῶν σπουδαίων φιλίας οὐδὲ ὁ πᾶς αἰὼν ἐξαλείψει.*

60 *Ἃ ποιεῖν αἰσχρόν, μηδὲ νόμιζε λέγειν εἶναι καλόν.*

61 *Σοφία μόνη τῶν κτημάτων ἀθάνατον.*

62 *Τὸ χρυσίον ἐν πυρὶ δοκιμάζεται, οἱ φίλοι δὲ ἐν ταῖς ἀτυχίαις διαγινώσκονται.*

63 *Καλὸς θησαυρὸς παρὰ ἀνδρὶ σπουδαίῳ χάρις ὀφειλομένη.*

64 *Ἄπορον ἐλπὶς μὴ λαβοῦσα τὴν ἔκβασιν.*

65 *Ὁ πλειόνων ἐρῶν καὶ τῶν παρόντων ἀποστερεῖται.*

66 *Τὸ ἄκαιρον πανταχοῦ λυπηρόν.*

67 *Ἀρχὴ φιλίας ἔπαινος, ἔχθρας δὲ ψόγος.*

68 *Τὸ ἀφανὲς ἐκ τοῦ φανεροῦ ταχίστην ἔχει τὴν διάγνωσιν.*

69 *Ὁ κακῶς διανοηθεὶς περὶ τῶν οἰκείων οὐδέποτε καλῶς βουλεύσεται περὶ τῶν ἀλλοτρίων.*

70 *Οἱ δίκαιοι τῶν ἀδίκων εἰ μηδὲν ἄλλο πλεονε-*

κτοῦσιν, ἀλλ' οὖν ἐλπίσι σπουδαίαις ὑπερέχουσι πάντων.

71 *Αἱ λῦπαι ταῖς ἡδοναῖς παραπεπήγασι.*

72 *Μενάνδρου.*

Τύχην ἔχεις ἄνθρωπε, μὴ μάτην τρέχῃς.
εἰ δ' οὐκ ἔχεις, κάθευδε· μὴ κενῶς πόνει.

73 *Ἅπαντές ἐσμεν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί,*
αὐτοὶ δ' ἁμαρτάνοντες οὐ συνήκαμεν.

DICTA SEPTEM SAPIENTUM.

1 *Σόλων ὁ Ἀθηναῖος.*

Θεὸν σέβου· γονεῖς αἰδοῦ· φίλοις βοήθει· μηδενὶ φθόνει· ἀληθείας ἀντέχου· ὅρκῳ μὴ χρῶ· νόμοις πείθου· νόει τὸ δίκαιον· θυμοῦ κράτει· ἀρετὴν ἐπαίνει· κακοὺς μίσει· ἡδονὴν φεῦγε τίκτουσαν λύπην· καλοκαγαθίας ὀρέγου· φίλους μὴ ταχέως κτῶ· μὴ ἄρχε πρὸ τοῦ μαθεῖν ἄρχεσθαι· τοῖς πολίταις μὴ θρασύνου· ἰσχυῖ χρῶ πρὸς πολεμίους, πρὸς δὲ οἰκείους αἰσχύνῃ· ὃ ἂν μὴ ἴδῃς μὴ λάλει, ἰδὼν δὲ σίγα.

2 *Χίλων Δαμαγήτου Λακεδαιμόνιος.*

Γνῶθι σαυτόν· φρόνει θνητά· ἐγκράτειαν ἄσκει· αἰσχρὰ φεῦγε· χρόνου φείδου· δικαίως κτῶ· πλήθει μὴ ἄρεσκε· σοφίαν κτῆσαι· ἤθη δοκίμαζε· ὑφορῶ μηδένα· διαβολὴν μίσει· τῷ βίῳ μὴ ἐπαρθῇς· πίνων μὴ λάλει, διαμαρτήσῃ γάρ· μὴ κακολογήσῃς τὸν πλησίον, εἰ δὲ μή, ἀκούσῃ ἐφ' οἷς λυπηθήσῃ· ἐπὶ τὰ

δεῖπνα τῶν φίλων βραδέως πορεύου, ἐπὶ δὲ τὰς ἀτυχίας ταχύ· γάμους εὐτελεῖς ποιοῦ· πρεσβύτερον σέβου· τὸν τὰ ἀλλότρια περιεργαζόμενον μίσει· ζημίαν αἱροῦ μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν, τὸ μὲν γὰρ ἅπαξ λυπήσει, τὸ δὲ ἀεί· ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα· τραχὺς ὢν ἥσυχον σεαυτὸν πάρεχε, ὅπως σε αἰσχύνωνται μᾶλλον ἢ φοβῶνται· θυμοῦ κράτει· ἡ γλῶσσά σου μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ· μὴ σπεῦδε λαλῶν· μὴ λέγων τὴν χεῖρα κίνει, μανικὸν γάρ· μηδὲν ἄγαν.

3 *Κλεόβουλος Λίνδιος.*

Πᾶν μέτρον ἄριστον· πίστιν φύλαττε· μηδενὸς κατηγόρει· εἶδος κόλαζε· προόρα τὸ μέλλον· πλεονεξίαν φεῦγε· φοβοῦ τὴν δίκην· καταλαλιὰν μίσει· οἰνοφλυγίαν φεῦγε· συμπόσια μὴ ἀγάπα· γάμει ἐκ τῶν ὁμοίων, ἐὰν δ' ἐκ τῶν κρειττόνων γήμῃς, δεσπότας καὶ οὐ συγγενεῖς κτήσῃ.

4 *Πιττακὸς Ὕρρα Λέσβιος.*

Φίλοις εὐνόει· φοβοῦ τὰ αἰσχρά· δίκην φεῦγε· πᾶσιν ἀρέσκειν θέλε· τῷ κρατοῦντι πείθου· κατὰ δύναμιν εὖ ποίει· φιλοσοφίαν ἄσκει· μηδένα λοιδόρει· τὸν βίον οἰκονόμει· καλὸς εἶναι σπεῦσον· ὃ μέλλεις ποιεῖν μὴ πρόλεγε, ἀποτυχὼν γὰρ γελασθήσῃ.

5 *Θαλῆς Ἐξαμίου.*

Τοὺς κρατοῦντας τίμα· ὅμοιος σεαυτῷ γίνου. ἐπαγγέλλου μηδέν· πολίταις μὴ θρασύνου· τὸ παρὸν εὖ ποίει· κακίας ἀπέχου· δοκίμαζε πάντα· δόξαν δίωκε· ἐπιμελοῦ τοῦ βίου· εἰρήνην ἀγάπα· ἐπαινοῦ παρὰ πᾶσι· μὴ τὴν ὄψιν ἀλλὰ τὰ ἐπιτηδεύματα καλλώπιζε· χαλεπὸν ἑαυτὸν γνῶναι· ἀργὸς μὴ ἴσθι μηδ' ἂν πλουτῇς· μὴ πᾶσι πίστευε· μέτρῳ χρῶ.

6 *Περίανδρος Κυψέλου Κορίνθιος.*

Πρόνοιαν τίμα· ἐπίτασσε σεαυτῷ· παιδείας ἀντέχου· καλοὺς εὖ λέγε· χάριτας ἀποδίδου.

7 *Βίας Τευταμίδου Πριηνεύς.*

Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα· λάθε βιώσας· πλοῦτον ἄδικον φεῦγε· δικαίως κτῶ· ἀληθείας ἀντέχου· παρόντας ἔλεγχε, ψιθυρισμοὺς μίσει.

INDEX TITULORUM.

INDEX
AUCTORUM ET LEMMATUM*).

*) Confectus a Ferdinando Aschersono et Luciano Müllero.

D.

G.

H.

I.

N.

O.

X.
